la absurd, coborând până la nivel de director de şcoală de handicapaţi şi portar de cimitir, miile de funcţionari care au fost daţi afară sau şantajaţi pe baza carnetului de partid au încă foarte proaspete aceste amintiri." **Adrian Ursu** consemnează opiniile unor oameni politici din ţară conform cărora „schimbarea nu se poate limita la înlocuirea premierului şi a miniştrilor, ci trebuie înlocuiţi toţi acei responsabili din instituţii centrale sau locale care nu au fost numiţi pe criterii de competenţă." Autorul articolului (*Adevărul*, 28 ian. 1997) adaugă: „De altfel, aceeaşi opinie am consemnat-o şi din partea unor parlamentari europeni care, după lectura declaraţiei pedeseriste au afirmat (mai ales cei care cunoşteau mai bine realităţile româneşti) că-i un fel de «*Hoţii strigă hoţii*»". **Cristian Tudor Popescu** - „Situaţia d-lui **Iliescu** este însă fabuloasă: domnia sa se aşază senin în *postiura* **Doinei Cornea** din anii 90-91. Vă mai amintiţi cum tuna şi fulgera atunci dl. **Iliescu** împotriva celor care, asemenea sus-zisei doamne «umblă cu pâra pe la înalte porţi»? Cum pleda d-sa pentru rezolvarea problemelor aici, în ţară, «între noi»... Ce sfântă mânie patriotică îi anima pe fesenişti la adresa vânzătorilor de ţară, cu câtă mândrie se declarau neinfestaţi de europenism (...) Oricum, PDSR-ul, îndârjitul promotor al «pedeserizării» ţării, de la miniştri la directori de şcoală, este ultimul îndreptăţit să protesteze. Sau, dacă vrea cu tot dinadinsul s-o facă, nu are a cere judecata Consiliului Europei, ci, eventual, a Marii Adunări Naţionale...".

- Şedinţa CNAICCO, desfăşurată în condiţii de maximă confidenţialitate, are drept scop declanşarea unei ofensive anticorupţie. Din acest organism, creat la iniţiativa preşedintelui **Emil Constantinescu**, în cadrul CSAT, fac parte prim-ministrul, ministrul de Interne, al Justiţiei, al Apărării Naţionale, procurorul general, preşedintele Curţii de Conturi, directorii SRI şi SIE, comisarul general al Gărzii Financiare şi consilierul prezidenţial pentru apărare şi siguranţă naţională.

• **29-30 ian.** Congresmanul american **Tom Lantos**, în vizită la Bucureşti, se întâlneşte cu **Emil Constantinescu**, liderii UDMR, **Victor Ciorbea**, **Ion Iliescu**. În declaraţiile făcute remarcă schimbările care s-au produs în România şi anunţă că va sprijini această ţară să adere la NATO, dar adaugă că dacă nu va avea câştig de cauză şi România nu va fi invitată să adere la NATO, „nu se va întâmpla o tragedie".

- TVR transmite în direct (30 ian.) o conferinţă de presă în cadrul căreia prim-ministrul se adresează ţării. La conferinţă au luat parte şeful delegaţiei UE în România, **Karen Fogg**, şi al delegaţiei BM, **François Ettori**. În mesajul său patetic **Victor Ciorbea** cere populaţiei să-l sprijine pentru a putea înfăptui programul de reforme care presupune sacrificii, atenuate însă prin sprijinul organismelor internaţionale şi prin măsuri speciale de protecţie socială: „Reforma

trebuie făcută cu orice preț politic, iar acest guvern este gata să-l plătească. Va fi foarte greu, dar pot să vă spun că va fi ultima dată când românii vor mai trece prin astfel de privațiuni. Pentru că reforma nu s-a făcut la timp, impactul măsurilor obligatorii de luat va fi dificil pentru toți. În termen foarte scurt vom anunța pachetul de măsuri pe care le vom adopta. Cine pretinde că Guvernul României ezită se înșeală sau, după caz, își face iluzii".

- Foștii guvernanți reacționează la afirmațiile lui **Victor Ciorbea**. În cadrul unui interviu la TVR, **Ion Iliescu** admite că starea economică a țării este critică, dar consideră că răspunderea este a guvernării CDR. Argumentul apare și în declarațiile altor foști guvernanți, actuali reprezentanți ai Opoziției. Desemnați de PDSR să dea o replică premierului **Ciorbea**, **Nicolae Văcăroiu**, fostul premier al României, și **Florin Georgescu**, ex-ministrul de Finanțe, încearcă și ei să convingă, chiar fără argumente economice, că premierul exagerează. **N. Văcăroiu** caracterizează prestația noii guvernări ca „un spectacol dezolant", iar imaginea sumbră asupra economiei țării o stratagemă abilă pentru a justifica imposibilitatea noii Puteri de a onora promisiunile electorale. Poziția premierului este considerată de unii oameni politici drept nepotrivit de pesimistă, putând avea ca efect demoralizarea și demobilizarea românilor, iar de alții drept realistă, absolut necesară pentru ieșirea din impas.

- Davos, Elveția. Inaugurarea oficială a celei de a 27-a ediții a Forumului Economic Mondial, având ca temă centrală *Tehnologiile informației*. Și-au anunțat participarea circa 2000 de oameni politici și de afaceri, 40 de șefi de state și miniștri, printre care și o delegație română condusă de președintele României. Acesta are mai multe întâlniri importante cu **James Wolfensohn**, președintele BM (care a afirmat: „Sunt foarte impresionat de președintele României și de politica sa"), cu **Jacques de la Rosière**, președintele BERD, de la care obține promisiuni de împrumuturi pentru susținerea reformei în țară și cu reprezentanți ai FMI. În ambianța Forumului președintele **Constantinescu** prezintă prioritățile imediate în plan intern ale României care se constituie într-o terapie de șoc, absolut necesară, unică soluție de urgență pentru salvarea economiei românești „Economia României poate fi comparată cu un bolnav care nu poate fi salvat decât prin operație pe cord deschis. Nu avem timp să pregătim pacientul cu vitamine. Va trebui să facem operația imediat, dar avem nevoie de o transfuzie de sânge, altfel pacientul va muri". („Transfuzia de sânge", adică împrumuturile externe care trebuie să fie obținute sunt evaluate la două miliarde de dolari.) Președintele României este lucid în ceea ce privește costurile sociale ale programului de reforme, dar consideră că altă cale nu există. Într-un articol de pe prima pagină a cotidianului *The Wall Street Journal Europe* (3 febr.), după o evaluare corectă a economiei românești, **Neil King Jr.**

și **Nicholas Bray**, semnatarii articolului, trag concluzia că președintele României are misiunea de maximă dificultate de a împiedica România să treacă prin criza devastatoare pe care au cunoscut-o recent Bulgaria, Albania și fosta Iugoslavie. Iar rezultatul acestei încercări va avea consecințe în întreaga zonă a Balcanilor, având în vedere suprafața și ponderea economiei românești în zonă. Este remarcată luciditatea președintelui României care știe bine că „șocul în România va fi foarte dur și neașteptat în următoarele șase luni", ca urmare a aplicării reformelor economice radicale, ignorate de guvernele anterioare. Iar dacă nu vom reuși „nimeni nu ne va auzi lamentându-ne despre trădarea istorică de la Yalta. Nimănui nu îi pasă de aceasta. Nu le-a păsat nici atunci și nu le pasă nici acum. Vom fi acceptați numai dacă se va considera că oferim securitate, nu pentru că avem nevoie de aceasta".

• **31 ian. 1 dolar SUA = 5932 lei ;1 marcă germană = 3162 lei (BNR)**

• **1 febr.** Președintele PNLCD, **Niculae Cerveni**, anunță suspendarea din calitatea de membru de partid și din toate funcțiile deținute a 13 membri marcanți ai partidului: deputatul **Sorin Stănescu**, ministrul Tineretului și Sportului (numit și micul **Napoleon** al PNLCD), senatorii **Constantin Müller** și **Tiberiu Vladislav** (chestor în Biroul Permanent al Senatului), secretarul de stat **Gabriela Popescu**, prefectul de Sibiu **Tiberiu Costăchescu**, subprefectul de Brăila **Octavian Bologa**, consilierii municipali **Mihai Băncilă** și **Alexandru Popescu**, **Vasile Racolța**, subprefectul de București **Laurențiu Olan**, directorul la primăria Bistrița-Năsăud **Sabin Ilieș**, directorul la prefectura București **Constantin Dumitrescu** și **Ioana Neacșu**, purtător de cuvânt al senatorului **Alexandru Popovici**. **Niculae Cerveni** invocă pentru acțiunea sa în forță prevederile hotărârii adoptate la Comitetul Executiv al PNLCD din 18 ian. 1997 care stabilește că „toți cei care vor participa la acțiuni destabilizatoare, cum sunt cele inițiate de senatorul **Alexandru Popovici**, vor fi suspendați". **Niculae Cerveni** mai adaugă că sancționații „au fost dispuși să-și vândă partidul, să atenteze la imaginea și integritatea lui, în schimbul unor avantaje". **Sorin Stănescu** consideră acțiunea președintelui PNLCD „un gest hilar" „o măsură copilărească". În ce privește statutul de ministru al lui **Sorin Stănescu**, președintele României și premierul susțin că acesta trebuie să-și continue activitatea. Într-un comunicat de presă referitor la situația creată în PNLCD și semnat de **Mircea Ionescu-Quintus**, președintele PNL, se precizează: „Măsurile adoptate de conducerea PNLCD, fără consultarea prealabilă a partenerilor din arcul guvernamental, pot avea consecințe negative asupra autorității Guvernului și a prestigiului CDR. Pentru stabilitatea și unitatea Guvernului, considerăm că acești demnitari trebuie să-și continue activitatea în posturile în care au fost numiți". Liderii PL'93 susțin

decizia președintelui PNLCD și aderă la ideea că persoanele suspendate au fost influențate de adversarii unificării liberale.

- **John Kornblum,** asistentul secretarului de stat al SUA, supranumit „creierul NATO", efectuează o vizită de 24 de ore la București pentru a transmite din partea Administrației SUA un mesaj de sprijin noii conduceri a României și pentru a se informa în legătură cu direcțiile de acțiune trasate de oficialii români în vederea integrării țării în NATO. Fără să se lanseze în afirmații legate de data admiterii României în NATO, **John Kornblum** face totuși câteva precizări încurajatoare: „România și poporul său au arătat maturitate politică, favorabilă relațiilor româno-americane și dorinței României de a intra în NATO. Cu siguranță România este pe calea cea bună". „România la fel ca și alte state a suferit în timpul divizării Europei. Este foarte important ca o țară ca Statele Unite să înțeleagă datoria pe care o au față de o țară ca România".

• **3 febr.** PDSR dă publicității o declarație politică prin care răspunde acuzelor formulate de premierul **Victor Ciorbea** la adresa guvernării Văcăroiu. PDSR consideră că premierul dă dovadă de iresponsabilitate când afirmă că fosta guvernare a cumpărat pacea socială „cu prețul distrugerii economiei naționale" și că atitudinea critică a noii Puteri față de cea precedentă pune în pericol aderarea României la NATO în primul val de extindere. PDSR mai susține că executivul nu are un program propriu de guvernare și de aceea acceptă fără nicio reacție directivele organismelor financiare internaționale. În consecință PDSR cere Parlamentului să analizeze modul în care Guvernul negociază cu FMI și BM.

- PNȚCD reacționează la afirmația lui **Ion Iliescu**, făcută în cadrul unei emisiuni televizate, conform căreia răspunderea pentru mineriade i-ar reveni lui **Corneliu Coposu**. **Radu Vasile**, secretarul general al PNȚCD, declară că o asemenea afirmație calomnioasă „nu poate fi trecută cu vederea" și de aceea **Ion Iliescu** „trebuie să prezinte scuze publice". Ceea ce, desigur, nu s-a întâmplat. În cadrul aceleiași emisiuni fostul președinte al României a mai afirmat că actuala Putere a câștigat alegerile prin fraudă.

- Regele **Mihai** poate reveni oricând în țară, ca simplu cetățean care respectă Constituția și legile țării – declară liderii PNȚCD.

• **3-4 febr.** Turneul european al președintelui **Emil Constantinescu**, început cu Forumul Economic Mondial de la Davos - Elveția, continuă cu Bruxelles - Belgia. La sediul Comisiei Europene, **Emil Constantinescu** are o întrevedere cu președintele acesteia, **Jacques Santer**. Oficialul european felicită România pentru realizarea alternanței la putere și anunță că în scurt timp Comisia Europeană va înainta Consiliului de Miniștri al UE dosarul României pentru a obține avizul necesar începerii negocierilor efective în prima parte a anului 1998. Prezentând situația României, președintele **Constantinescu**

insistă asupra priorităților pe care le are în vedere noua guvernare și își exprimă speranța în sprijinul acordat de UE. În acest sens un prim demers încurajator este proiectatul dialog axat pe necesitatea deblocării creditelor – blocate în dec. 1994 - acordate României de UE. Tot în capitala Belgiei președintele României are întrevederi cu **Albert al II-lea**, regele Belgiei, **Jean Luc Dehaene**, premierul belgian, **Jose Maria Gil-Robles,** președintele Parlamentului European ș.a. La sediul NATO, **Javier Solana**, secretarul general al NATO, declară în cursul convorbirii cu **Emil Constantinescu** că România s-a făcut remarcată prin schimbările democratice din ultima vreme și prin programul de reformă economică și că s-a înscris pe drumul corect pentru integrarea în NATO. La întâlnirea cu ambasadorii țărilor membre NATO s-a înregistrat aceeași schimbare de atitudine în bine față de România. „Sunteți un mare lider politic" a declarat **Robert Hunter**, ambasadorul SUA la NATO, referindu-se la președintele **Emil Constantinescu**. Ambasadorul Angliei la NATO a afirmat că țara sa trebuie să-și reconsidere poziția față de România deoarece în această țară s-au produs în ultima vreme schimbări radicale. Cele mai multe dintre reacțiile la turneul european al președintelui României au fost extrem de favorabile: Agenția Reuter consideră că, până la victoria în alegeri a președintelui **Constantinescu**, România avea șanse reduse de admitere, într-un interval previzibil, în structurile euro-atlantice pentru că foștii ei conducători comuniști au demonstrat că aprobau doar în declarații sensul reformelor ce se cereau înfăptuite. Odată cu alegerile din nov. 1996, când situația s-a schimbat radical, politicienii occidentali s-au angajat să sprijine noua conducere și pentru a evita repetarea crizei declanșate în Bulgaria. „ (...) îmi îngădui să afirm, punând în joc credibilitatea mea ca gazetar, că președintele României a realizat tot ce era omenește posibil pentru a sensibiliza conducerea NATO. Ce va fi mai departe depinde de rotițele necruțătoare ale marii politici..." – **Cristian Tudor Popescu**, *Adevărul*, 5 feb. 1997, p.1. „Cred că dincolo de buna prestație a d-lui **Constantinescu**, ceea ce a contribuit decisiv la acceptarea sa de către vestici este, trebuie s-o spun, impresia de **necomunism** (nu anticomunism) lăsată de apariția sa. Orice ar fi făcut dl. **Ion Iliescu** – ale cărui merite în orientarea spre Vest a României nu trebuie uitate, și în primul rând tratatul româno-ungar, foarte apreciat aici – limbajul și gestica de fost aparatcik erau imediat percepute ca atare și alterau, fin, dar net, relațiile." – **Cristian Tudor Popescu**, *Adevărul*, 6 feb. 2008, p.1.

• **5 febr.** În încheierea turneului european, președintele **Emil Constantinescu** se întâlnește la Paris, la palatul Elysée, cu președintele Franței, **Jacques Chirac**. După o oră de discuții, președintele **Chirac** declară ziariștilor că Franța, marele prieten al României, va susține „în forță" admiterea acestei țări în NATO, la summit-ul de la Madrid, din iulie 1997, pentru care va încerca să

obţină şi acordul celorlalte ţări membre ale NATO. Tot la Paris, la Institutul Francez de Relaţii Internaţionale, preşedintele român a ţinut o prelegere cu tema *România, Europa şi secolul XXI.*

- **Ion Iliescu**, senator PDSR, şi-a îndemnat colegii de partid să nu mai plătească abonamentele la TVR pentru că această instituţie ar persecuta actuala Opoziţie, mai ales PDSR, îndemn care a avut un ecou favorabil printre membrii PDSR. Prim-vicepreşedintele PNŢCD, **Gabriel Ţepelea**, declară că apelul lui **Ion Iliescu** este un act de „subminare a TVR", incompatibil cu ţinuta unui fost şef de stat.

• **8 febr. Adrian Păunescu**, prim-vicepreşedintele PSM, îşi prezintă demisia din toate funcţiile deţinute în partid. Pentru răsunătoarea demisie există mai multe cauze: slaba prestaţie a membrilor partidului în ultima campania electorală, resemnarea afişată după eşecul în alegeri, inactivitatea conducătorilor partidului şi reproşurile exprimate de membrii unor filiale judeţene faţă de lipsa de reacţie, atribuită şi prim-vicepreşedintelui, la iniţiativa lui **Ion Iliescu** de realizare a unei stângi unite. **Ilie Verdeţ**, preşedintele PSM, regretă gestul lui **Adrian Păunescu** şi speră ca acesta să revină în partid. Conform unor opinii, PSM nu va rezista în absenţa lui **Adrian Păunescu**.

- Conform unui sondaj efectuat de CURS, 89% din populaţia Bucureştiului doreşte integrarea României în NATO, în condiţiile în care repondenţii au fost avertizaţi că în vederea atingerii acestei ţinte cheltuielile pentru modernizarea Armatei vor ajunge la 3-4 miliarde $.

• **9 febr.** Ziarul *Adevărul* începe publicarea unei vaste analize a economiei româneşti, realizate cu contribuţia unor experţi financiari din străinătate. Documentul, aflat în studiu la prim-ministrul, este anunţat pe prima pagină a ziarului sub titlul *Primul diagnostic exact al dezastrului economiei româneşti.* În prezentare se mai precizează: „În 1995, 28 de întreprinderi generau 70% din pierderile sectorului de stat. De 7 ani încoace, toate guvernele pe care le-a avut România s-au învârtit în jurul miezului dur al economiei socialiste, fără a avea curajul să-şi rişte scaunele intrând în el cu bisturiul. Toate programele prezentate s-au străduit să învelească în ceară hoiturile care infectează întreaga economie a ţării".

• **10 febr.** La procesul privind mineriada din sep. 1991, proces în curs de desfăşurare la TMB, **Mircea Hamza**, fost editor la *Actualităţi TVR*, declară că din cauza crizei de materiale consumabile din TVR au fost şterse casetele care prezentau atacul minerior asupra Palatului Victoria, din 25 sep. 1991.

• **11 febr.** Senatul dezbate şi adoptă propunerea legislativă pentru modificarea şi completarea Legii 35/91, privind regimul investiţiilor străine. Amendamentul propus de **Viorel Cataramă**, vicepreşedintele PNL, care a stârnit şi cele mai aprinse controverse, dă dreptul persoanelor juridice române, cu capital parţial sau integral străin, să dobândească drept de proprietate asupra terenurilor. Senatorul PNŢCD,

Corneliu Turianu, susține că investitorii străini ar trebui să primească doar dreptul de concesiune asupra terenurilor, punct de vedere agreat și de Opoziție – PDSR, PUNR, PRM. Pro sau contra acestor amendamente s-au purtat discuții aprinse, invocându-se prin argumente juridice sau patriotice interesele majore ale țării. (**Gh. Dumitrașcu,** senator PDSR: „pământul e cumpărat de arabi în Dobrogea și de unguri în Ardeal, așa că Munții Apuseni sunt ca și pierduți".) Ministrul Reformei, **Ulm Spineanu**, a susținut varianta vânzării pământului (însușită de senatorii majoritari, CDR-USD), care, în concepția sa, va duce la creșterea investițiilor străine, proces necesar, având în vedere că România are cele mai modeste investiții străine dintre țările foste comuniste. **Ulm Spineanu** a mai precizat că și Guvernul Văcăroiu a adoptat documente care permit investitorilor străini să cumpere pământ „dar nu le-a popularizat". Legea pentru completarea Legii investițiilor străine a fost adoptată de plenul Senatului cu 80 de voturi pentru, 50 contra și 2 abțineri.

- Schimb de mesaje între adversari politici. **Viorel Cataramă** vs. **Viorel Hrebenciuc. Viorel Cataramă**, vicepreședintele PNL, i-a adresat o scrisoare deschisă lui **Viorel Hrebenciuc**, deputat PDSR, în care îi cere acestuia explicații în legătură cu formula „hoț patentat" pe care liderul PDSR i-a dedicat-o. Înainte de a primi răspunsul, **Viorel Cataramă** îi amintește lui **Viorel Hrebenciuc** că presa a stabilit ca unitate de măsură a corupției „hrebenciucul".

• **15 febr.** În PNLCD continuă seria demiterilor. Trei dintre membri de partid demiși de **Niculae Cerveni** - vicepreședinții **Alexandru Popovici, Constantin Müller, Sorin Stănescu** – îl demit la rândul lor pe acesta din funcția de președinte al partidului, în cadrul unei ședințe a Consiliului Național la care se declară „nestatutară" ședința Comitetului Executiv al PNLCD în urma căreia și cei trei vicepreședinți au fost demiși.

• **17 febr.** Premierul **Victor Ciorbea** prezintă în fața țării, într-o conferință de presă, transmisă în direct de TVR, programul de reforme care ar urma să ducă la redresarea economică a României. Anterior programul a fost negociat cu instituțiile financiare internaționale, cu sindicatele și cu liderii formațiunilor politice din coaliția guvernamentală. Măsuri prioritare ale programului: Privatizarea în ritm accelerat a întreprinderilor (50 pe săptămână) odată cu modificarea cadrului legislativ în domeniu. Restructurarea sau lichidarea întreprinderilor cu pierderi. Eliminarea constrângerilor din calea dezvoltării sectorului privat în condiții concurențiale. Restructurarea băncilor, reforma radicală a pieței monetare, valutare și de capital. Liberalizarea prețurilor, a cursului de schimb valutar, a comerțului și serviciilor supuse concurenței. Reforma agriculturii. Chiar dacă premierul anunță unele măsuri de protecție socială (indexarea salariilor și a salariului minim net, a pensiilor, mai ales a pensiilor agricultorilor, și a alocației pentru

copii), indicele de acoperire a inflației va fi de 75% pe salariu, ceea ce va conduce la o depreciere a nivelului de trai, dar, datorită aplicării programului de guvernare, „luminița de la capătul tunelului" va apărea – anunță **Victor Ciorbea** - încă de la sfârșitul anului 1997. Pentru aplicarea programului guvernamental sunt necesare cel puțin 80 de legi care trebuie adoptate în regim de urgență și resurse financiare de la FMI și BM pentru a se putea aloca 10,2% din PIB protecției sociale.

- Programul radical de reforme prezentat de premier provoacă reacții în cele mai diverse medii, de la cele ale oamenilor politici, ale jurnaliștlor sau economiștilor până la simpli cetățeni. Se dau declarații, se iau interviuri, se fac sondaje de opinie (din care rezultă că majoritatea populației este dispusă să accepte efectele aplicării programului de guvernare), se fac previziuni. S-a măsurat și s-a analizat chiar și audiența înregistrată de TVR (87%) în seara de 17 febr., când premierul a prezentat programul de reforme. **Octavian Paler**: „Guvernul **Ciorbea** a luat locul Pandorei. A desfăcut funda roșie și ne-a răsturnat pe masă toate relele rezultate, în șapte ani, dintr-o boală amețită cu paliative. Acum știm mai bine cum ar trebui să sune actul de acuzare a regimului **Iliescu**". Partidele din coaliția guvernamentală susțin programul, cu unele diferențe de nuanțe. **Petre Roman**, președintele PD: „Reafirmăm că acest program este astăzi singura bază pentru o șansă reală a dezvoltării economice a țării și întăririi pe termen lung a poziției monedei naționale în contextul european. (...) Ne aflăm în ceasul adevărului când trebuie să înțelegem că prosperitatea noastră se construiește printr-o muncă eficientă, printr-o economie de piață a competiției, iar nu a speculațiilor financiare așazis libere". Președintele PSDR, **Sergiu Cunescu**, declară sprijinul total al partidului său față de programul Guvernului. Totodată atrage atenția că delimitările față de acest program ale unor oameni politici din coaliția majoritară sunt lipsite de semnificație atât timp cât partidele care alcătuiesc coaliția sunt solidare, în ansamblul lor, cu programul Guvernului. Partidele de opoziție resping programul cu duritate, cu patetism sau cu exces de pitoresc. PDSR, extrem de ofensiv, declară că efectele programului Ciorbea sunt sigure numai în ce privește efectele negative și total nesigure în legătură cu cele pozitive. **Mircea Coșea** consideră că programul a fost elaborat de FMI și BM (obiecție exprimată și de alții), că va duce la transformarea României într-o piață de desfacere de categoria a doua pentru produse fabricate în alte părți și că poate produce chiar blocarea economiei. Ca o concluzie la poziția PDSR, **Teodor Meleșcanu** purtătorul de cuvânt al PDSR, declară că „reformă prin înfometare și sărăcire nu se poate face" și pentru că „țara nu se guvernează de la televizor cu conferințe de presă". PDSR va propune ca programul să fie dezbătut în Parlament de unde Guvernul trebuie să obțină și un vot de încredere pentru aplicarea acestui program. **Ioan Gavra**, vicepreședintele

PUNR, defineşte prezentarea programului guvernamental ca pe „un nou spectacol de sunet şi lumini prin care s-a continuat campania electorală din 1996". În ceea ce priveşte conţinutul programului: „Nimic nou în afară de intoxicări, minciuni şi demagogie electorală". „Statisticile şi cifrele prezentate nu reprezintă decât o altă încercare de înşelare a opiniei publice". „PUNR nu susţine sub nicio formă acest nu ştiu cum să-i zic, program nu pot, pentru că nu poate fi numit aşa". Preşedintele PRM, **Corneliu Vadim Tudor**: „PRM dezaprobă aşa-zisul program de reformă prezentat de către dl. **Victor Ciorbea**. În realitate nu e vorba de niciun fel de reformă, ci de distrugerea sistematică, cu program, a economiei naţionale". Liderii PS apreciază programul ca nerealist, imposibil de aplicat. Conducătorii centralelor sindicale au înţeles, şi în urma întâlnirilor cu reprezentanţi ai FMI, BM şi ai Guvernului, că economia ţării se află într-o situaţie de criză gravă care îşi poate găsi remediul numai prin aplicarea unui program riguros de reforme. De aceea acceptă programul premierului, dar îşi rezervă dreptul să reacţioneze dacă aplicarea acestuia îi va supune pe membrii de sindicate la sacrificii greu de suportat.

- **Poul Thomsen,** reprezentantul FMI în România, a declarat în cursul unei întâlniri cu **Petre Roman**, preşedintele Senatului, că FMI va finanţa România cu 400 milioane de dolari pentru realizarea programului de reforme. În acelaşi scop România va primi încă 900 milioane de dolari de la BM şi BERD.

• **19 febr. Radu Vasile,** secretar general al PNŢCD, afirmă la un seminar organizat de Fundaţia „Un viitor pentru România" (ai cărei lideri sunt membri marcanţi ai PDSR) că nu crede în stabilitatea coaliţiei majoritare, că Guvernul Ciorbea a comis „gafe impardonabile" de la învestitură până în prezent, gafe care ar demonstra „diletantismul" executivului. Aceste afirmaţii surprind şi sunt prompt sancţionate de principalele partide ale coaliţiei majoritare. Ziariştii îşi amintesc chiar că **Radu Vasile** a candidat pentru funcţia de prim-ministru imediat după alegerile din 1996, dar colegiul PNŢCD nu l-a preferat. Purtătorul de cuvânt al PD, **Cristian Dumitrescu**, respinge criticile lui **Radu Vasile**, subliniind şi că acestea au fost făcute în afara cadrului PNŢCD, iar despre diletantismul programului guvernamental nu se poate vorbi din moment ce programul a fost girat de structurile financiare internaţionale. **Cristian Dumitrescu** mai combate şi obiecţiile la adresa Guvernului formulate de „partide nostalgice" ca PDSR. Acest partid a acceptat în timpul guvernării Văcăroiu aceleaşi măsuri economice propuse de FMI, cu deosebirea că acel Guvern nu le-a respectat. Şi din partea PNL se produce o reacţie de delimitare faţă de declaraţiile lui **Radu Vasile,** considerate o dovadă de desolidarizare de executiv şi de strategia coaliţiei majoritare.

- Comisia juridică a Senatului a hotărât să iniţieze un proiect de lege care să permită cetăţenilor accesul la propriul dosar de securitate.

Noul proiect legislativ urmează să fie elaborat pe baza a trei asemenea inițiative legislative deja existente, aparținând senatorului PDSR, **Vasile Văcaru**, lui **Constantin Ticu Dumitrescu** și lui **Gabriel Liiceanu**, autorul unui proiect de lege susținut de PNLCD.

• **20 febr.** Consilierii PNȚCD din Consiliul local municipal Cluj-Napoca au propus (la inițiativa PAC, AC și a Federației Organizațiilor Studenților, filiala Cluj-Napoca) acordarea titlului de cetățean de onoare **Doinei Cornea**. Referatul întocmit pentru această cauză de direcția de specialitate a primăriei (considerat de unii consilieri din zona coaliției majoritare drept „jignitor și calomnios"), la care s-a adăugat atitudinea ostilă **Doinei Cornea** a primarului clujean **Gh. Funar** au condus la respingerea acordării titlului de cetățean de onoare cunoscutei disidente.

• **21 febr.** HG nr.29 revocă Decizia Consiliului de Miniștri nr. 797/22 mai 1948 prin care a fost retrasă cetățenia română regelui **Mihai** și membrilor familiei sale. Printre cei care se pronunță împotriva acestui act reparatoriu, cel mai îndârjit pare **Ion Iliescu,** care declară că e un demers „periculos", „cu consecințe grave pentru stabilitatea țării". Responsabil pentru acest act ar fi **Emil Constantinescu** care „a avut o ambiguitate perpetuă în problema republică-monarhie. Tot timpul s-a bălăcit în această duplicitate, când își reclamă monarhismul sau republicanismul în funcție de conjunctură".

- **Corneliu Vadim Tudor**, președintele PRM, lansează populației un apel la nesupunere civică față de programul de reforme al Guvernului Ciorbea care ar duce o politică „antinațională" și „periculoasă" deoarece va avea ca efect un dezastru al economiei. **C.V.Tudor** crede însă că acest guvern nici nu va reforma economia decât dacă și când va primi ordine de la FMI.

• **21-22 febr.** Vizita de stat în România a președintelui Franței, **Jacques Chirac**. Președintele francez sosește la București însoțit de o delegație numeroasă, semn al atenției acordate acestei vizite: **Jean Louis Debré**, ministru de Interne, **Hervé de Charette**, ministru de Externe, **Yves Galland**, ministru delegat al Comerțului Exterior, 11 oameni de afaceri reprezentanți ai unor importante firme franceze, peste 60 de jurnaliști francezi și nu în ultimul rând actorul **Gérard Depardieu**. Momentul sosirii este marcat de 21 de salve de tun. Primirea oficială are loc la Arcul de Triumf, unde, alături de președintele **Emil Constantinescu** sunt prezente cele mai proeminente oficialități române. Încă de la sosire, **Jacques Chirac** este impresionat de numărul mare al bucureștenilor veniți să-l întâmpine, de căldura și simpatia cu care-l înconjoară. La Palatul Cotroceni au loc convorbirile oficiale între cei doi președinți, la sfârșitul cărora președintele român este decorat de înaltul oaspete cu Ordinul Marea Cruce a Legiunii de Onoare. În fața celor două camere reunite ale Parlamentului, președintele francez rostește o alocuțiune care produce o puternică impresie

prin patetismul elegant al declarațiilor de solidaritate și de susținere față de România. („Da, România a întors pagina, ea înțelege astăzi să se alinieze Europei. Franța, care este prietena dumneavoastră dintotdeauna și care are încredere în spiritul românesc, susține cu hotărâre eforturile curajoase și grele întreprinse de poporul român pentru a șterge stigmatul trecutului și pentru a construi o Românie modernă, mai solidară și mai puternică. O Românie care își va recăpăta locul ce i se cuvine în inima Europei. Franța și România trebuie să participe împreună la această schimbare istorică. (...) Vă puteți baza pe ajutorul Franței, care vă va da tot sprijinul pentru a vă permite să surmontați dificultățile dumneavoastră. La Uniunea Europeană, Franța va fi avocatul dumneavoastră".) În a doua zi a vizitei președintele Franței se întâlnește cu studenți și profesori de la Universitatea bucureșteană, unde i se decernează diploma de Doctor Honoris Causa, apoi cu membri ai comunității franceze și cu oameni de afaceri români și străini. Cu ocazia dialogului cu premierul, oficialul român este decorat de oaspete cu Marea Cruce a Ordinului Național al Meritului. Cu o zi în urmă și **Ion Diaconescu**, președintele Camerei Deputaților, a primit aceeași distincție. **Jacques Chirac** nu uită nici de Opoziție și are o întâlnire cu cel mai proeminent reprezentant al acesteia, **Ion Iliescu**, în cursul căreia oaspetele apreciază încă o dată nivelul de maturitate al democrației românești care a permis ca prin alegeri libere să se producă alternanța la putere. **Ion Iliescu** nu omite să-l informeze pe președintele francez că actuala Putere n-a invitat niciun partid de opoziție (deci nici PDSR și nici pe **Ion Iliescu**) la dineul oferit în seara de 21 febr., în onoarea înaltului oaspete francez, la Palatul Cotroceni. Pentru **Ion Iliescu** acest gest ar fi o dovadă a politicii „primitive și exclusiviste" promovate de noua Putere care are drept directivă politică fermă „vânătoarea de vrăjitoare". Solidar cu valorile politice și umane reprezentate de **Corneliu Coposu**, președintele Franței a ținut să aducă un omagiu personalității fostului președinte al PNȚCD, depunând o coroană de flori la statuia acestuia. **Jacques Chirac** a mai fost prezent, în Capitală, și la ceremonia inaugurării Pieței Charles de Gaulle, așa cum a fost rebotezată, cu acest prilej, Piața Aviatorilor. După vizita președintelui Franței în România o sintagmă lansată chiar de acesta a fost des folosită: Franța „va fi avocatul" României în drumul ei spre NATO și UE. Nu numai presa din România a dat acestei vizite semnificația unui eveniment important, ci și presa franceză a avut-o în atenție. Este remarcată primirea fastuoasă făcută președintelui francez - „Lustru și pompă pentru **Chirac** la București" este titlul unui articol din *Libération* – se analizează apoi componența delegației care-l însoțește pe **Chirac** și se trage concluzia că există într-adevăr cele mai bune intenții de sprijin din partea Franței pentru România nu numai în plan politic ci și în cel economic, dovadă fiind garnitura solidă a oamenilor de afaceri

francezi din delegație (până la această vizită doar 5% din volumul comerțului exterior se datora relațiilor economice bilaterale). În *Le Figaro* un om de afaceri francez declară că pentru occidentali investițiile în România sunt nu numai „un excelent plasament, ci și o datorie". Și o concluzie asupra rezultatelor vizitei de la **Hervé de Charette**, ministru de Externe francez: „Rezultatele au depășit așteptările". Și presa elvețiană acordă atenție sporită acestei vizite, considerată o vizită istorică, comparabilă cu cea a președintelui **Charles de Gaulle**, din 1968, o reconfirmare a relației privilegiate dintre Franța și România. **Jacques Chirac** se oferă să fie „nașul României", să sprijine în forță o Românie care și-a schimbat statutul din nov. 1996.

• **22 febr.** În PNLCD i-a venit rândul lui **Niculae Cerveni** să excludă din partid gruparea **Alexandru Popovici**, alcătuită din 14 membri marcanți, parlamentari, membri ai Guvernului. Lovitura lui **Cerveni** s-a consumat în cadrul ședinței Consiliului Național, pregătită cu discreție, fără publicitate, într-un loc păzit de gărzi care au ferit lucrările ședinței de infiltrarea „disidenților". **Niculae Cerveni** i-a numit pe candidații la excludere „trădători" care au încercat „să destabilizeze" partidul, „cumpărați" fiind de PNL, care nu-și achită obligațiile de aliat al PNLCD și de aceea se mai hotărăște ca parlamentarii PNLCD să se retragă din grupul parlamentar comun cu PNL din Senat.

- **Gheorghe Funar**, președintele PUNR, este suspendat din funcție la ședința Biroului Permanent al partidului. „Este un puci, pus la cale de profesioniști în materie", a exclamat **Funar**. Principalul „profesionist" în materie, chiar inițiatorul „puciului" pe care l-a arătat cu degetul **Funar** a fost **Ioan Gavra**, secretar general al PUNR, căruia președintele suspendat îi cere, la rândul lui, suspendarea. Membrii Biroului Permanent au votat însă doar suspendarea lui **Funar**, nu și pe cea a lui **Gavra**. **Valeriu Tabără**, deputat PUNR, a fost numit președinte interimar al partidului. În aceeași zi Biroul Executiv Central al PUNR și Consiliul Național au validat schimbarea la nivelul conducerii partidului. Nemulțumirile față de inițiativele politice promovate cu prea mult temperament de **Funar** s-au făcut simțite cu mai mult timp în urmă. Una dintre cele mai neconvenabile partidului dintre ieșirile lui **Funar** a fost considerată cea prin care acesta lansa săgeți înspre PDSR. Suspendarea lui **Funar** va aprinde spiritele în partid și va duce la demisii, proteste și mai ales la dezbinarea membrilor de partid, împărțiți în grupuri de susținere a unuia sau altuia dintre lideri.

• **28 febr.** La adunarea generală a filialei PUNR, Cluj, **Ioan Gavra** a fost exclus din partid. **Gavra** (ca și **Funar**) consideră că excluderea sa a fost nestatutară.

• **28 febr.-5 mar. Regele Mihai I de Hohenzollern** întreprinde o vizită particulară în România, în calitate de cetățean român. La 24 mar.

a adresat un mesaj patetic către țară: „(...) mă voi găsi din nou printre voi, reintegrat în drepturile și obligațiile mele de Român. Așteptarea întregii mele vieți este astăzi răsplătită. (...) Vin către voi nu pentru a lua, ci pentru a dărui, nu pentru a diviza, ci pentru a uni.". Chiar dacă primirea pe care i-o fac bucureștenii nu mai are uriașa anvergură a celei din 1992, totuși miile de simpatizanți care l-au întâmpinat pe tot parcursul vizitei sunt o dovadă a creditului pe care îl are regele la mulți dintre români. **Mihai I** a avut întâlniri cu președintele **Emil Constantinescu,** cu premierul **Victor Ciorbea**, cu patriarhul **Teoctist** și cu alte oficialități române. La propunerea președintelui **Constantinescu**, fostul suveran a acceptat să fie susținătorul în Occident al intereselor României pentru integrarea în structurile euroatlantice. „Îmi iubesc prea mult țara ca să nu accept această propunere. Voi face tot ce pot să ajut România (...)". Acest aspect a fost dezbătut și cu ministrul de Externe, **Adrian Severin**. Conform MAE, fostul suveran care face parte din „elita politicii românești"poate să-și asume și rolul de „promotor al intereselor României". În programul vizitei au mai fost incluse și convorbiri cu diverse personalități române, depunerea de coroane de flori la troița de la Universitate, în memoria victimelor din dec. 1989, și la Mormântul Eroului Necunoscut, participarea la slujbă la Patriarhie, o vizită la Curtea de Argeș, pentru reculegere la mormintele strămoșilor. Nu s-au dat interviuri și declarații, mediatizarea vizitei și conduita oficialităților române au fost astfel reglate încât să se evidențieze caracterul particular al vizitei. Totuși, la întâlnirea cu premierul **Ciorbea**, fostul suveran a făcut o remarcă ce a fost reținută, citată și comentată: „Aceasta nu este o vizită, ci reîntoarcerea la mine acasă". Chiar dacă în mesajul către țară fostul suveran își exprima dorința ca vizita sa să nu divizeze ci să unească, realitatea românească nu i-a confirmat așteptările. Atât susținătorii cât și adversarii fostului suveran și ai ideii de monarhie s-au manifestat la capacitatea maximă a temperamentului latin de nuanță dâmbovițeană. Dacă o vârstnică pensionară din Argeș, **Eugenia Barbu**, a putut spune: „Lăsați-mă să-l mai văd o dată și după aceea să mor", deputatul PRM, **Sever Meșca,** a afirmat că fostul suveran „ar fi trebuit arestat de pe aeroport pentru a da socoteală de spolierea poporului". Divizarea opiniilor din scena politică s-a produs și în legătură cu acordarea cetățeniei române fostului suveran. Guvernul Ciorbea a revocat prin HG nr. 29/21.02.1997, Decizia 797/1948 a Consiliului de Miniștri, prezidat de **Petru Groza**, prin care a fost retrasă cetățenia română fostului rege. În urma acestui act, considerat reparatoriu, fostul suveran și-a redobândit cetățenia română și a putut primi, imediat după revenirea în țară, un pașaport pe care scria „**Mihai**, cetățean român". Casa regală a înapoiat pașaportul pentru că a preferat ca formulare „**Mihai I** al României, cetățean român". (În pașaportul britanic al fostului suveran stă scris „**Mihai** al României, cunoscut ca

rege al României", iar în cel danez „Majestatea sa, **Mihai** al României".) În cel de al doilea paşaport, MI român a considerat ca oportună formula „**Mihai** I, cetăţean român", formulă care i-a nemulţumit atât pe susţinătorii cât şi pe adversarii fostului rege. Primii au considerat-o incompletă, neconformă cu realitatea, iar ceilalţi o favoare prin care s-a încălcat Constituţia (**Miron Mitrea**, PDSR, nu înţelege cum s-a eliberat acest paşaport, fără ca beneficiarul să fie obligat să jure pe Constituţie). De altfel vizita regală a fost un prilej pentru fidelii regalităţii să reproşeze noii Puteri că nu şi-a făcut datoria faţă de fostul suveran, iar pentru oponenţii monarhiei că i s-au acordat fostului suveran drepturi şi onoruri prin care s-a încălcat Constituţia ţării. Aceştia din urmă, neobosiţi, şi-au făcut auzite acuzele în Parlamentul României, în mass-media şi oriunde aveau prilejul să se facă auziţi. (Astfel, în Senat, la 3 mar., **Octav Cozmâncă**, PDSR, simte nevoia să facă o interpelare cu care ocazie anunţă că ordinea constituţională a fost pusă în pericol prin această vizită, că nu vede nicio deosebire între guvernul Ciorbea şi guvernul Groza etc.) Campioni au fost PDSR, PRM, PUNR. S-a spus despre vizita regală că nu trebuia să aibă loc, că s-a urmărit prin aceasta restaurarea monarhiei, că acordarea cetăţeniei române fostului suveran s-a făcut prin forţarea Constituţiei, că nerecunoscând Constituţia României (secretarul Casei regale a declarat că **Mihai I** n-a recunoscut şi nu va recunoaşte Constituţia României) fostul suveran poate oricând să revendice tronul sau proprietăţile familiei, că vizita n-a fost tocmai una particulară, că oamenii politici cu funcţii importante în statul român s-au umilit „stând la coadă" pentru audienţă la un „simplu cetăţean român" (**Miron Mitrea** - şi nu numai - a făcut această afirmaţie, iar **Sever Meşca** a considerat că s-a stat la coadă pentru audienţe la o „stafie periculoasă"). În presa occidentală vizita regală este salutată ca un gest reparatoriu binevenit faţă de un rege „pe cât de nefericit, pe atât de curajos". Comentatorii străini remarcă totuşi paradoxul conform căruia victoria în alegeri a prietenilor politici ai fostului rege a condus şi la sfârşitul ideii de monarhie în România. Doar un post de televiziune rus, NTV, şi unii oameni politici din Opoziţie, de la Bucureşti au semnalat că vizita regală ar putea duce la instaurarea monarhiei în România.

• **6 mar.** În Camera Deputaţilor e dezbătută şi respinsă (175 de voturi împotrivă, 125 de voturi pentru) moţiunea simplă (prima la adresa Guvernului Ciorbea) vizând agricultura pe care autorul ei, PDSR, a denumit-o „moţiunea păinii". Reprezentanţii Opoziţiei atacă în forţă Guvernul pentru că nu are o politică agricolă bine articulată, pentru că nu a asigurat condiţiile necesare bunei desfăşurări a campaniei agricole de primăvară şi nu a prezentat legile promise şi necesare restructurării, modernizării şi eficientizării agriculturii. Ministrul agriculturii, **Dinu Gavrilescu**, răspunde acuzaţiilor cu argu-

mente solide, dar şi polemic, cu formule de campanie electorală: „Îi asigurăm pe autorii acestei moţiuni că depunem tot efortul să anulăm efectul guvernării Văcăroiu şi să-i ajutăm pe români să trăiască normal. E foarte greu fiindcă, trebuie să recunoaştem, Guvernul Văcăroiu a fost *eficient*. A distrus lucrurile cu o temeinicie autentică. În cele trei luni de când stau în fruntea unui minister care se ocupă de ceea ce a mai scăpat din agricultura românească am constatat şi pot spune cu mâna pe inimă că v-aţi câştigat un loc în vitrina marilor demolatori".

• **7 mar.** Vicepreşedintele PSDR, **Constantin Avramescu,** declară: „Asistăm astăzi la o ofensivă a fostelor partide de guvernământ împotriva actualei Puteri, acuzând-o de tot ce nu au făcut sau nu au vrut să facă în anii proprii de guvernare. (...) Lipsa de consecvenţă între faptele din trecut şi comportamentul actual este de fapt o lipsă de moralitate şi lipsa de moralitate este sancţionată de bunul simţ popular". Peste câteva zile (11 mar.), în plenul Camerei Deputaţilor, deputatul PDSR, **Eugen Nicolicea**, după ce atacă în termeni radicali Guvernul vine şi cu o soluţie: „Consider că este necesar să se organizeze alegeri anticipate, până când acest grup restrâns nu va instaura dictatura".

• **6-7 mar. Hans Van den Brock,** comisarul UE pentru Europa Centrală şi de Est, vizitează România pentru a se informa în legătură cu stadiul de aplicare a programului de reforme adoptat de Guvern şi cu etapele parcurse pentru aderarea la UE. După întâlnirile cu preşedintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Victor Ciorbea** şi cu alţi oficiali români, oaspetele declară că programul premierului, ambiţios, necesar, dar dificil de aplicat, merită tot sprijinul UE, atât politic, cât şi financiar. (Prin programul PHARE, UE a alocat deja României 731,1 milioane ECU, iar până în 1999 urmează să mai primească 330 de milioane, plus 145 milioane de dolari pentru anul în curs.)

• **8-9 mar.** La lucrările Congresului PNLCD organizat la Sibiu, de gruparea **Popovici,** şi la care participă 31 de filiale judeţene s-a modificat Statutul partidului. Ca urmare, deciziile urmează să fie luate numai de Biroul Executiv, organism permanent decizional la nivel naţional, conducerea partidului urmează să fie formată din trei copreşedinţi, iar atribuţiile preşedintelui să fie serios limitate. Cei trei copreşedinţi – **Alexandru Popovici, Sorin Stănescu, Constantin Müller** - vor îndeplini prin rotaţie funcţia de preşedinte executiv, pe o perioadă de şase luni. Primul preşedinte astfel ales la acest Congres a fost **Alexandru Popovici**. În urma deciziilor Congresului, prin sciziune, a apărut un nou partid liberal ai cărui membri sunt convinşi că „noi suntem PNLCD". În legătură cu gruparea care va purta în continuare numele partidului – PNLCD – urmează să se pronunţe Justiţia. În declaraţia politică adoptată la Congres se menţionează că partidul

sprijină programul de reforme al executivului şi susţine ideea unificării liberale iniţiată de către partidele liberale parlamentare, însă în interiorul CDR. **Niculae Cerveni** a reacţionat imediat, declarând că nu recunoaşte hotărârile acestui Congres care reprezintă „un atentat împotriva unei persoane juridice" organizat de „o adunătură neavenită" capabilă de „acte gangstereşti" ce ar trebui să intre în atenţia Parchetului General.

• **10 mar. Elisabetei Rizea**, ţărancă din comuna Nucşoara, Argeş, a făcut ani grei de puşcărie pentru curajul cu care s-a opus sistemului comunist. După 1989 a devenit simbolul dârzeniei şi demnităţii ţăranilor români care s-au opus comunismului, uneori cu preţul vieţii. Regele **Mihai I** a cunoscut-o pe **Elisabeta Rizea** cu prilejul vizitei la mănăstirea Curtea de Argeş, când aceasta venise să-l întâlnească, condusă în căruciorul unde era imobilizată. După ce s-au întâlnit, a repetat de mai multe ori: „L-am văzut pe Majestatea Sa, pe regele nostru şi acum pot să mor. Acum pot să mor...". Ecoul acestei întâlniri a fost o scrisoare pe care regele **Mihai I** i-a adresat-o **Elisabetei Rizea**, după ce şi-a încheiat vizita în România: „Dragă Elisabeta. Din cele cinci zile petrecute acasă în România, cea mai emoţionantă pentru mine a fost cea de la Curtea de Argeş. Nu numai fiindcă acolo sunt înmormântaţi înaintaşii mei, dar în mod cu totul special, fiindcă am putut să te întâlnesc. Am fost luat prin surprindere şi când mi-am dat seama cine eşti, mi-au dat lacrimile. Te rog să nu mori, cum mi-ai spus, fiindcă avem mare nevoie de oameni ca tine, ca o lumină a eroismului românilor (...) Ştiu prin tot ce ai trecut şi am o mare veneraţie şi respect pentru aceste suferinţi. (...)

• **10-11 mar.** Preşedintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită în Republica Cehă, la invitaţia preşedintelui acestei ţări, **Vaclav Havel**. Întâlnirea dintre cei doi preşedinţi are loc la Hradul din Praga. Cu această ocazie **Vaclav Havel** declară: „Nutrim un mare respect pentru ceea ce face România, pentru politica ei faţă de vecini şi faţă de minorităţile naţionale". Cum cele două ţări au acelaşi statut de candidate la integrarea în structurile euroatlantice, preşedinţii lor au căzut de acord că între aceste ţări trebuie să existe relaţii de colaborare şi nu de competiţie, colaborare în plan politic, dar şi economic. Preşedintele român a amintit sprijinul pe care Cehia l-a acordat României în vederea aderării la CEFTA. **Emil Constantinescu** s-a mai întâlnit cu preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului ceh, cu premierul **Vaclav Klaus**, cu ministrul de Externe, **Jozef Zieleniec**, cu ministrul Apărării, **Miloslav Vyborny**, şi cu alţi oficiali cehi. Preşedintele României a depus o coroană de flori la placa dedicată memoriei lui **Jan Palach**, studentul ceh care în 1968 şi-a dat foc în centrul Pragăi pentru a protesta astfel împotriva invadării Cehoslovaciei de trupele celor cinci ţări, membre ale Tratatului de la Varşovia. Vizita delegaţiei române în Republica Cehă a fost semnalată şi comentată în presa din

ambele țări. În presa cehă comentariile au evidențiat mai ales eforturile României în scopul aderării la NATO și UE ca și promisiunile oficialilor cehi de sprijin pentru atingerea acestui scop. Presa din România a sesizat însă și alte nuanțe: „Dacă ar fi să ne luăm după capitalul de simpatie redobândit la 17 noiembrie, România ar putea lesne face parte din *clubul* țărilor bogate. Într-un fel, președintele **Constantinescu** reeditează experiența anului '89, când, imediat după răsturnarea lui **Ceaușescu**, România s-a văzut înconjurată de o necondiționată simpatie generală. (...) ceea ce la noi este numit în cercurile politice *alternanța la putere*, în exterior este perceput ca o netă schimbare de regim, o desprindere definitivă de comunism". (**Cristian Antonescu**, *Adevărul*, 11 mar. 1997, p.1,12)

• **11-12 mar. Pierre Mauroy**, președintele Internaționalei Socialiste (IS), răspunde invitației USD (PD și PSDR, ambele membre ale IS) de a vizita România. Oaspetele se întâlnește cu președintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Victor Ciorbea**, **Ion Diaconescu, Adrian Severin, Sergiu Cunescu,** cu alți lideri USD, membri ai Guvernului și alți oficiali români. Oaspetele dă asigurări că va susține în cadrul IS integrarea României în NATO pentru că această țară este prin tradiție „în întregime europeană" și pentru că a înțeles că aceasta este „problema problemelor" la români care a devenit una de mândrie națională. În programul vizitei nu figurează nicio întâlnire cu lideri ai PDSR, partid care nu face parte din IS. Întrebat de șansele PDSR de a deveni membru al IS, oaspetele răspunde că „PDSR ar fi trebuit să evolueze" și că nu se dorește „să intre comuniști în IS". Iar în IS, România este bine reprezentată de un partid „al tradiției" – PSDR – și un partid „al revoluției" – PD.

• **12-13 mar.** Premierul român **Victor Ciorbea** efectuează o vizită în Republica Ungară. După întâlniri la cel mai înalt nivel – președintele țării, **Arpád Göncz**, premierul **Gyula Horn**, președintele Parlamentului ungar, **Zoltán Gál** ș.a. - se trage concluzia că niciodată n-au existat condiții mai prielnice armonizării și dezvoltării relațiilor dintre cele două țări. S-au semnat documente politice și economice, s-a analizat posibilitatea conlucrării celor două țări în vederea aderării la NATO și UE. Presa maghiară comentează în termeni superlativi prestația premierului român care promite să propună Europei „un model de parteneriat exemplar" între cele două țări vecine.

- **Ion Iliescu** adresează o scrisoare șefilor statelor din NATO. Fostul președinte menționează că toate partidele, indiferent de situarea la putere sau în opoziție, au ca scop de maximă importanță integrarea României în structurile europene și euroatlantice. Menționând că PDSR, partid de opoziție, susține cu aceeași determinare integrarea țării în NATO și UE, **Ion Iliescu** face un apel adresanților scrisorii pentru a sprijini această aspirație a României.

• **17 mar.** Grevă în Parlamentul României. Semnalul a fost dat la 13 mar. când, în Senat, s-a luat în discuție ridicarea imunității parlamentare a senatorului **C.V. Tudor**, cerută de ministrul Justiției, în vederea trimiterii senatorului PRM în judecată pentru calomnie. După dispute aprinse s-a ajuns la concluzia să se voteze varianta senatorului PNȚCD, **Nistor Bădiceanu**, care stabilea să rămână valabilă ridicarea imunității parlamentare a lui **C.V. Tudor** de Senatul legislaturii trecute. Senatorii Puterii au propus să se voteze cu o majoritate simplă, iar senatorii Opoziției au susținut să se voteze cu o majoritate de două treimi. Cum niciuna dintre părți nu a cedat, senatorii PDSR (în absența lui **Ion Iliescu** care a părăsit ședința înaintea votării, nu fără a lăsa un mesaj: „Eu plec, că am o întâlnire, dar vă rog să mă considerați prezent la vot și că votez împotriva ridicării imunității lui **Vadim**".) au părăsit sala Omnia, împreună cu senatorii PRM și PUNR. În absența Opoziției senatorii din arcul guvernamental au decis prin vot ca imunitatea lui **C.V. Tudor** să rămână ridicată. La 17 mar. senatorii PDSR au revenit asupra episodului din 13 mar., cerând, printre altele, să se revină la hotărârea privind ridicarea imunității lui **C.V. Tudor**. Cererile PDSR n-au fost aprobate ceea ce a făcut ca senatorii Opoziției să părăsească sala de ședințe, de această dată pe termen nelimitat. (Un grup de 43 de senatori va contesta la Curtea Constituțională modalitatea de ridicare a imunității parlamentare a lui **C.V. Tudor**, dar aceasta a răspuns că nu este de competența sa să soluționeze sesizarea senatorilor.) A făcut excepție PUNR care a ales greva japoneză. Soluția aleasă de parlamentarii Opoziției pentru deblocarea situației a fost apelul la medierea președintelui **Constantinescu**. **Ion Iliescu** i-a adresat o scrisoare președintelui țării în care îi explică de ce s-a ajuns la criza parlamentară (anume datorită atitudinii abuzive, agresive, dictatoriale, anticonstituționale a majorității guvernamentale) și i-a cerut o întâlnire cu partidele parlamentare. În consecință, președintele țării a trimis un mesaj sever către președinții Camerelor Parlamentului și către liderii grupurilor parlamentare PDSR, PRM, PUNR în care își manifesta dezacordul cu conduita parlamentarilor greviști despre care consideră că „este, în cel mai bun caz, semnul unei condamnabile indiferențe față de interesul național" având în vedere că trebuia discutată și adoptată de Parlament Legea de maximă importanță a bugetului de stat. Întâlnirea cu președintele **Constantinescu**, cerută de parlamentarii greviști, a avut loc, mai întâi cu parlamentarii PDSR (20 mar.), care și-au făcut cunoscute toate nemulțumirile, numeroase și consistente. Au urmat întâlniri cu PUNR, PSM și cu majoritatea parlamentară. După care la 24 mar. greviștii au revenit la locurile lor de muncă, punând capăt astfel crizei parlamentare.

• **21-22 mar.** Lucrările Forumului Crans-Montana, la București, cu tema – *Romania at work*. Participanți: personalități ale Guvernului român, ale ministerelor, ale sistemului bancar, 100 oameni de afaceri români, 219 oameni de afaceri din peste 20 de state (SUA, Germania,

Franța, Marea Britanie, Elveția, Olanda ș.a.), diplomați acreditați la București, șefii unor agenții comerciale, peste 250 de reprezentanți ai unor organisme și instituții internaționale importante (FMI, BERD, BM, OCDE, CE). În deschiderea lucrărilor premierul român îi asigură pe investitori că România reprezintă un mediu de afaceri sănătos. Oportunitățile pentru afaceri sunt evidențiate și de **Jean-Paul Carteron**, președintele Forumului Crans-Montana.

• **22 mar.** La lucrările Convenției Naționale extraordinare, PUNR și-a ales conducătorii: președintele PUNR – **Valeriu Tabără**; secretarul general al partidului – **Vasile Dobrescu**; vicepreședinți: **Lazăr Lădariu, Vasile Miclăuș, Costică Ciurtin, Ionel Ungur, Miron Chichișan, Nicolae Ionescu, Teodor Ardelean, Nicolae Dărămuș, Gheorghe Secară, Corneliu Bălan, Mircea Vâlcu**.

• **25-26 mar.** Fostul suveran al României, **Mihai I**, susține, la Londra, interesele României de aderare la NATO. În acest scop este primit de regina **Elisabeta** a Marii Britanii și conferențiază la Institutul Regal de Studii Militare din Londra.

• **28 mar. 1 dolar SUA – 6996 lei; 1 marcă germană – 4166 lei (BNR)**

• **1 apr.** Comisia Europeană și-a stabilit direcțiile prin care, cu ajutorul Programului PHARE, va sprijini țările candidate la aderarea la UE. Prin această formă de asistență se urmărește realizarea reformei instituționale (30% din fonduri) și a investițiilor necesare adoptării acquis-ului comunitar (70% din fonduri). În perioada 1990-1996, România a primit de la UE prin programul PHARE 726 milioane ECU (16,1% din totalul fondurilor PHARE), iar în perioada 1997-1999 va primi 366 milioane ECU.

• **3 apr.** Ca efect al apelului lui **Ion Iliescu** de solidarizare a stângii, liderul PDSR și **Ilie Verdeț**, președintele PSM, se întâlnesc pentru a pune bazele unei colaborări care să constituie o alternativă la guvernare. Liderii acestor partide convin să continue seria de întâlniri la care să ia parte „forțele politice patriotice, democratice". Aceste forțe, declară **Ion Iliescu**, vor realiza un program anticriză menit să scoată țara din criza în care a aruncat-o noua guvernare, să oprească „ofensiva și agresivitatea noii puteri" și să consolideze „realizările democratice din ultimii șapte ani".

• **7 apr.** În cadrul unei conferințe de presă, președintele PD, **Petre Roman**, declară că unii reprezentanți ai CDR încearcă să marginalizeze PD, atentând astfel la imaginea acestui partid. Cu această ocazie, liderii PD, **Petre Roman** și **Traian Băsescu**, trec în revistă elementele de divergență cu CDR: modificarea Legii 18, construcția bugetului de stat pe 1997, repartizarea unor vile de protocol, retrocedarea averilor evreiești, conduita Corpului de control al prim-ministrului care s-ar fi transformat într-un „aparat de fabricat înscenări împotriva adversarilor politici".

• **9 apr.** PRM şi PSM, prin preşedinţii **C.V. Tudor** şi **Ilie Verdeţ** au semnat un acord de colaborare. Cele două partide se angajează să aibă consultări sistematice, să susţină puncte de vedere comune în anumite circumstanţe, iar PRM să promoveze în Parlament unele iniţiative ale PSM. Cu crucea şi Biblia pe masa prezidiului **C.V. Tudor** şi **Ilie Verdeţ** se angajează să realizeze Marea Alianţă pentru Renaşterea Patriei, dar şi unirea forţelor de stânga, proiecte salvatoare pentru ţară, în opinia celor doi. Aceştia se simt datori să salveze ţara de actuala Putere care a reuşit „în 4 luni să ruineze România aşa cum nu s-a întâmplat nici în cei 4 ani ai celui de-al Doilea Război Mondial". **Ilie Verdeţ** a mai adăugat: „Sub masca luptei împotriva corupţiei se doreşte să se facă procesul comunismului".

• **11 apr.** La lucrările Consiliului Naţional al PDAR, **Victor Surdu**, preşedintele partidului, anunţă: „Am hotărât să-mi depun mandatul din motive personale. Hotărârea mea este irevocabilă". Această hotărâre pare să îi surprindă pe mulţi dintre cei prezenţi, dar e acceptată cu majoritate de voturi. Se decide şi dizolvarea Biroului Executiv.

• **10 apr.** Parlamentul României a votat (231 voturi pentru, 61 împotrivă, 64 abţineri), la solicitarea preşedintelui **Emil Constantinescu**, participarea României la Forţa multinaţională de protecţie din Albania. La „Operaţiunea Alba", aflată sub mandat ONU şi OSCE şi sub conducerea Italiei, participă, deocamdată, Italia, Franţa, Grecia, Turcia şi Spania. România, singura ţară candidată la integrarea în NATO prezentă în Albania, va trimite 400 de militari (un batalion de infanterie destinat misiunilor specifice stabilite de ONU şi care va fi prezent în zona de sud a Albaniei, cea mai expusă pericolelor) şi va face în acest scop un efort financiar de aproximativ 9,5 milioane dolari. Parlamentarii coaliţiei majoritare au votat pentru. Parlamentarii Opoziţei au declanşat polemici aprige, PUNR şi PRM au votat contra şi şi-au prefaţat votul cu discursuri vehemente, acuzatoare la adresa susţinătorilor acestui demers politic. Alături de ei au fost parlamentarii PDSR, din care unii au votat contra, iar alţii s-au abţinut. Un parlamentar din coaliţia majoritară îi întreabă pe parlamentarii PDSR dacă au uitat că numai cu un an în urmă „ei au fost aceia care i-au trimis pe soldaţii noştri în Angola".

• **10-11 apr.** La invitaţia preşedintelui **Emil Constantinescu**, **Jacques Santer**, preşedintele Comisiei Europene, face o vizită de lucru în România, pentru a evalua stadiul în care se află această ţară, asociată la UE şi aspirantă la integrarea în UE. La Bucureşti au loc întrevederi cu preşedintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Victor Ciorbea**, cu preşedinţii Camerelor Parlamentului, cu reprezentanţi ai sindicatelor şi ai patronatului. De asemenea oaspetele se adresează şi parlamentarilor reuniţi în şedinţă comună. Cu această ocazie **Jacques Santer** declară că este extrem de mulţumit de programul de reforme

foarte ambiţios al guvernului român, dar că este un program dificil de realizat deoarece presupune voinţă politică şi sacrificii din partea populaţiei, dar şi susţinere financiară pe care UE este pregătită să o acorde.

• **12 apr.** La Bucureşti, România semnează documentele de aderare la CEFTA (Acordul Central-European de Liber Schimb), organism european din care fac deja parte Polonia, Ungaria, Cehia, Slovacia, Slovenia, ţări asociate la UE. Acordul, programat să intre în vigoare la 1 iul. 1997, va permite participarea României la zona de comerţ liber central-europeană, instituită în 1992 (intrată în vigoare în 1993) de CEFTA, şi va asigura realizarea comerţului cu produse industriale în totalitatea lor şi parţial a comerţului cu produse agricole.

• **13 apr.** Fostul suveran al României, **Mihai I**, începe un turneu neoficial (Olanda, Belgia şi Norvegia) în scopul susţinerii cauzei româneşti privind aderarea la NATO.

• **15 apr.** Judecătoria Braşov, prin dosarul nr. 3375/96, a dispus declararea falimentului pentru societatea Caritas, înfiinţată la Braşov, în 1992, de **Ioan Stoica**. Acesta a reuşit să înşele 325 000 de persoane cu aproximativ 745 miliarde lei. Sentinţa nr. 325 a hotărât şi punerea sub sechestru a bunurilor învinuitului. Câteva sute de oameni, păgubiţi de **Stoica**, au protestat în stradă împotriva lui. Păgubiţii cer să li se restituie banii pierduţi şi să se asigure că **Ioan Stoica** va fi corect judecat, pentru că aceştia acuză procurorul general al României şi pe guvernanţi că au contribuit la tergiversarea anchetei. De asemenea aceştia consideră că falimentul Caritas-ului a devenit posibil şi datorită faptului că importanţi demnitari şi oameni politici au luat de la **Stoica** mari sume de bani în afara regulilor jocului.

- Guvernul a trecut în subordinea sa FPS, printr-o OU care modifică Legea 58/1991, lege ce reglementează statutul FPS. **Ulm Spineanu**, ministrul Reformei, declară că acest transfer era imperios necesar bunului mers al reformei prin accelerarea privatizării, deoarece în vechea formulă FPS n-a avut randament, respectiv până la finele anului 1996 trebuia să privatizeze 40% din portofoliu, conform Legii 58/1991, şi s-a dovedit că n-a reuşit să privatizeze decât 12%. Şi reprezentanţii Opoziţiei recunosc că măsura era mai de mult binevenită.

• **16-18 apr.** Consiliul de Administraţie al BNR a hotărât retragerea autorizaţiilor de funcţionare a societăţilor bancare Dacia Felix şi Credit Bank. În urma controalelor efectuate de BNR s-a constatat că situaţia financiară a acestor bănci s-a deteriorat în aşa măsură încât nu rămâne să li se aplice decât soluţia lichidării judiciare. Deşi BNR le-a acordat un termen de 9 luni pentru a găsi soluţii de redresare, acest lucru nu s-a întâmplat, dimpotrivă, situaţia lor a continuat să se degradeze, astfel încât nu mai există garanţia că-şi pot îndeplini obligaţiile faţă de creditorii lor şi că pot asigura siguranţa

fondurilor ce le-au fost încredințate. Prin această măsură s-a onorat unul dintre angajamentele asumate de România față de FMI.

• **17 apr.** Legea Bugetului de Stat pe 1997 a fost adoptată de cele două Camere ale Parlamentului (230 voturi pentru, 157 împotrivă). PDSR, PUNR și PRM au votat împotrivă și și-au susținut votul prin declarații polemice patetice a căror virulență a produs un adevărat cutremur în sala de ședințe a Parlamentului. **Adrian Năstase** a declarat că PDSR nu va vota un buget care nu susține interesul național pentru că va duce la recesiune, la scăderea cu 3% a PIB-ului și cu 40% a puterii de cumpărare a populației, va crește fiscalitatea, va diminua investițiile din economie ceea ce va implica creșterea șomajului. În plus, sumele înscrise în buget nu au baze legale și, mai ales, nu s-a adoptat niciunul dintre amendamentele Opoziției care ar fi corectat unele imperfecțiuni ale Legii. Senatorul PUNR, **Costică Ciurtin**, a afirmat că partidul său nu va vota bugetul, artificial construit, conform indicațiilor riguroase ale FMI care urmărește să distrugă capitalul autohton. Un buget care asigură afirmarea unui „regim autoritar și dictatorial" ce va duce țara la dezastru economic. **Mircea Ciumara**, ministrul Finanțelor, adaugă că bugetul pe 1997 nu reprezintă opțiunea economică a guvernanților ci consecința declinului economic produs de guvernările de stânga: „Sistemul practicat de PDSR de ascundere a adevărului a încetat. Am găsit 20 000 de miliarde blocaj financiar. Șomajul mascat e opera lor, noi îl punem în evidență".

- Executivul a definitivat o listă cu 10 întreprinderi care urmează să intre în procesul de lichidare, în vederea vânzării. Pe această listă se află și două combinate de prelucrare a țițeiului – Petromidia, Năvodari și Dărmănești, Bacău, care inițial au fost incluse într-un program de lichidare prin închidere. PDSR a susținut– prin vocea deputatului **Dan Ioan Popescu** - că acestea nu trebuie să intre în lichidare deoarece pot deveni rentabile și importante pentru sistemul energetic al țării. Lichidarea combinatului Petromodia s-a transformat într-un „caz" amplu dezbătut de specialiști și de presă. La 14 apr. premierul **Victor Ciorbea** a revenit asupra deciziei de lichidare prin închidere a combinatului și a propus în schimb o lichidare administrativă prin privatizare. (Aceeași corectură s-a făcut și pentru combinatul Dărmănești, Bacău.) Construită în anii '70, a fost la acea dată una dintre cele mai performante întreprinderi de prelucrare a țițeiului pe plan european, formată dintr-o rafinărie cu o capacitate de prelucrare de 3,5-4,8 milioane tone de țiței anual și un complex petrochimic situat la aproximativ 25 kilometri de Constanța. Ziarul *Adevărul* (19 apr. 1997, p.6), prin semnătura lui **Vlad Teodorescu**, analizează "cazul Petromidia" sub titlul "Rafinăria Petromidia a fost adusă în pragul falimentului de Guvernul Văcăroiu. Ea a fost folosită timp de 4 ani ca supapă de reglare a prețurilor". După ce face istoricul declinului Petromidiei,

autorul articolului trage concluzia: „(...) vechiul Guvern a obligat rafinăria să cumpere scump şi să vândă ieftin (...)". „S-a ajuns astfel la falimentarea uneia dintre cele mai performante rafinării din Europa şi vinderea ei – probabil în regim de urgenţă sub presiunea sindicatelor preocupate de propria linişte – către un investitor străin care realizează importanţa unei astfel de instalaţii în drumul petrolului din fosta URSS, în speţă din Azerbaidjan şi Georgia. Astfel, faptul că la prima strigare au şi apărut 9 investitori gata să pună banii jos, nu trebuie să mai mire pe nimeni".

• **18 apr.** După ce Senatul a adoptat (97 voturi pentru, 15 contra, 14 abţineri), în procedură de urgenţă, la 14 apr., Legea privatizării societăţilor comerciale bancare la care statul este acţionar, aceasta a fost adoptată şi de Camera Deputaţilor (218 voturi pentru, 39 împotrivă). Privatizarea băncilor, una din priorităţile reformei noului executiv, a fost îndelung amânată de guvernele postdecembriste ale României şi a atras blocarea frecventă a finanţării externe a ţării şi neîncrederea oamenilor de afaceri în oportunităţile de investiţii în România. De aceea Opoziţia parlamentară consideră că se află în una din situaţiile în care trebuie să aibă o atitudine constructivă faţă de Putere şi contribuie la adoptarea acesteia, chiar dacă amendamentele i-au fost respinse. Mai mult de jumătate dintre deputaţii PDSR au votat pentru, iar deputaţii PUNR şi PRM au votat contra. Legea stabileşte modalităţile de privatizare a băncilor şi de repartiţie a sumelor obţinute. Guvernul român şi-a luat angajamentul să prezinte FMI această lege până la 23 apr.

• **19 apr.** La lucrările conferinţei municipale Bucureşti a PDSR, deputatul **Dan Ioan Popescu** a fost ales preşedinte, iar **Sorin Oprescu**, vicepreşedinte. Noul preşedinte are ca primă iniţiativă importantă crearea unei „Convenţii împotriva Convenţiei", (bineînţeles a CDR) care să includă formaţiuni politice din Opoziţie, sindicate şi organizaţii.

• **22 apr.** În urma mai multor informaţii şi comentarii apărute în presă, conform cărora în interiorul coaliţiei guvernamentale ar exista neînţelegeri care ar putea pune în pericol îndeplinirea obligaţiilor asumate prin programul de guvernare, membrii acestei coaliţii – CDR, USD, UDMR – semnează împreună un comunicat în care asigură electoratul că există o bună colaborare în cadrul coaliţiei şi că programul de guvernare va fi îndeplinit, iar în tot ceea ce vor întreprinde „va prevala, ca şi până acum, interesul naţional".

• **23 apr.** Comitetul Executiv al FMI a aprobat acordul stand-by cu România, cu o durată de 13 luni, în valoare de aproximativ 430 milioane de dolari SUA, care urmează să fie puşi la dispoziţia României în cinci tranşe de câte aproximativ 80,2 milioane dolari, prima tranşă fiind imediat disponibilă, iar celelalte trimestrial. Eliberarea acestor tranşe este condiţionată de îndeplinirea unor criterii de perfor-

mantă şi de rezultatul examinării politicii valutare. Aprobarea acordului are scopul de a sprijini programul cuprinzător de stabilizare economică al Guvernului care trebuie să conducă la reducerea ratei lunare a inflaţiei la aproape 2 procente, în a doua jumătate a lui 1997, la reducerea deficitului contului curent al balanţei de plăţi de la 2,3 miliarde dolari în 1996, la 1,4 dolari în 1997, la creşterea nivelului rezervelor valutare ale sistemului bancar, la aplicarea unei politici monetare severe şi a unei politici salariale corecte, la liberalizarea preţurilor, la adoptarea unor măsuri pentru întărirea disciplinei financiare etc. **Adrian Vasilescu**, director al Direcţiei Comunicare din BNR, îşi declară încrederea în rezultatele care pot fi obţinute în urma încheierii acestui acord în favoarea căreia s-au pronunţat toţi reprezentanţii board-ului FMI. Agenţia Reuter consemnează faptul că analiştii occidentali au salutat decizia FMI.

• **24 apr.** Strasbourg. APCE a aprobat cu cvasiunanimitate Documentul 7795, respectiv „Raportul privind respectarea obligaţiilor şi angajamentelor asumate de România" la integrarea în această organizaţie. Atât **Gunnar Jansson**, şeful grupului de raportori, cât şi alţi participanţi la dezbateri au remarcat progresele făcute de România de la aderarea la CE şi şi-au manifestat încrederea în evoluţiile din această ţară, mai ales după schimbarea democratică de regim din 1996. Rezoluţia adoptată de APCE cu această ocazie prevede încetarea procedurii de monitorizare a României, dar include şi 5 condiţii pe care aceasta trebuie să le îndeplinească în decurs de un an: modificarea unor dispoziţii din Codul penal şi din Legea privind organizarea Justiţiei; ameliorarea condiţiilor de detenţie; ameliorarea condiţiilor din orfelinate şi promovarea unei campanii împotriva abandonului; modificarea legislaţiei privind bunurile confiscate sau expropriate, modificarea Legii fondului funciar şi a Legii caselor naţionalizate, pentru acceptarea restituţiei *in integrum* sau a acordării unor despăgubiri echitabile; realizarea unei campanii de combatere a rasismului, xenofobiei şi intoleranţei şi adoptarea unor măsuri pentru integrarea socială a ţiganilor.

- Ajun de Paşte. Citat din articolul *Patimile* al **Roxanei Iordache** (*România liberă*, 24 apr. 1997, p.1): „Iuda s-a spânzurat după ce l-a vândut pe Iisus. N-a îndurat chinul remuşcării şi n-a cunoscut puterea iertării.(...) Comunismul a urmărit să-i transforme pe oameni în Iude fără remuşcare. Acesta era omul nou în intenţiile comuniştilor. E de neînţeles de ce unii, chiar cumsecade, susţin că, în teorie, comunismul n-a fost rău. A fost însăşi doctrina răului, fiindcă a vrut să-L ucidă pe Dumnezeu în sufletele oamenilor şi, mai mult, să-i facă pe oameni mândri de fapta lor. De trădarea semenilor. De vânzarea aproapelui. (...) Procuratura Generală a respins majoritatea recursurilor în anulare considerând că sentinţele împotriva deţinuţilor politici au fost *corecte*. Aceasta este starea de fapt".

- Bruxelles, reuniune 16+1 la cartierul general al NATO. La inițiativa secretarului de stat american **Madeleine Albright** are loc o reuniune a ambasadorilor celor 16 țări membre ale NATO al cărei scop este ca reprezentanții țărilor candidate la aderare să-și prezinte argumentele conform cărora țările lor ar trebui să fie acceptate pentru începerea negocierilor de aderare în primul val, la reuniunea de la Madrid din 8 iul. Din partea României, premierul **Victor Ciorbea** și ministrul de Externe, **Adrian Severin**, prezintă la Bruxelles argumentele în favoarea aderării țării la NATO, în primul val de extindere. În intervenția lui **Victor Ciorbea**, o afirmație provoacă totuși nedumerirea, atât în țară (PDSR consideră afirmația premierului drept „ridicolă și periculoasă") cât și în străinătate: „ultimele influențe sovietice au fost eliminate prin măsuri ferme la nivelul Președinției și al Guvernului". În favoarea admiterii României în NATO, în primul val, s-au pronunțat reprezentanții Franței, Italiei, Greciei, Turciei, Spaniei, Portugaliei, Canadei. Exceptând reprezentanții Germaniei, SUA și Marii Britanii, care au avut o atitudine reticentă, ceilalți nu s-au declarat împotriva admiterii României în primul val de extindere a NATO.

• **28-30 apr.** Președintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Turcia cu scopul de a atrage atenția asupra importanței economice și politice pe care o are zona Mării Negre. Președintele român are argumente convingătoare pentru crearea în această zonă a unor euroregiuni care să beneficieze de facilitățile economice asemănătoare zonelor libere, ceea ce ar duce la o dezvoltare economică sporită și ar contribui la consolidarea relațiilor politice între țările participante la constituirea și funcționarea respectivelor zone. De asemenea în întâlnirea cu președinții Armeniei, Georgiei și Azerbaidjanului, președintele **Constantinescu** a relansat ideea transformării fostului drum al mătăsii într-unul al petrolului care să nu ocolească România, având în vedere oportunitățile pe care țara noastră le oferă în realizarea acestui proiect (Constanța, canalul Dunăre-Marea Neagră). Șeful statului român își susține inițiativele economice și în întâlnirile cu președintele Turciei, **Suleyman Demirel**, cu președintele Republicii Moldova, **Petru Lucinschi**, cu președintele Ucrainei, **Leonid Kucima** (câștigă teren ideea creării a 2 mari euroregiuni: Prutul de Sus și Dunărea de Jos). Unul dintre scopurile vizitei președintelui român în Turcia este participarea la inaugurarea forumului oamenilor de afaceri de la Istanbul, desfășurat sub egida Cooperării Economice a Mării Negre și care prefațează inaugurarea oficială, într-un răstimp de câteva zile, a Băncii Mării Negre pentru Comerț și Dezvoltare. La întoarcerea în țară (30 apr.), **Emil Constantinescu** face o escală de câteva ore la Sofia, pentru o întâlnire cu președintele Bulgariei, **Petăr Stoianov**, dornic să schimbe opinii cu președintele României (primul președinte care îl vizitează de la începerea mandatului) în legătură cu

unele probleme ale tranziției – lupta împotriva corupției și a crimei organizate – și ale procesului de integrare euroatlantică, ca și în legătură cu probleme economice de interes comun.

• **30 apr.** Parlamentul României. Directorul SRI, **Virgil Măgureanu**, supune dezbaterii *Raportul referitor la îndeplinirea atribuțiilor ce revin, potrivit legii, SRI, pentru asigurarea siguranței naționale* (perioada avută în vedere: sep. 1995-dec. 1996) și, totodată, își anunță și demisia din funcția în care a fost numit prin Decretul CPUN 181 din 26 mar. 1990. În afară de parlamentarii PDSR și PUNR, parlamentarii celorlalte partide au criticat, unii foarte dur, atât activitatea SRI (a făcut poliție politică, n-a constituit un punct de sprijin nici pentru cetățean, nici pentru stat, nici pentru democrație, a fost excesiv politizat etc.), cât și *Raportul* prezentat plenului Parlamentului („o dovadă a neputinței de a conduce SRI, un *Raport* plin de banalități care ocolește adevăratele probleme ce privesc siguranța națională etc.), dar și prestația directorului **Virgil Măgureanu**, acuzat, în primul rând, că nu a făcut din SRI o instituție cu totul diferită de fosta Securitate. În discursul său, **Virgil Măgureanu** și-a spus punctul de vedere asupra prestației sale: „Cred că am făcut un lucru care stă în picioare și am lăsat o instituție bună". În ceea ce privește depunerea mandatului, **Virgil Măgureanu** a precizat că nu demisionează din cauza unor presiuni politice, deși acestea n-au lipsit, ci din proprie convingere, deoarece au fost prea numeroși anii în care a stat în fruntea SRI. **Ion Iliescu** însă a declarat (25 apr.) că **Virgil Măgureanu** i-ar fi mărturisit că va demisiona de la conducerea SRI datorită presiunilor exercitate de noua Putere și de unele servicii străine de informații, interesate să se infiltreze în serviciile românești. Iese astfel din prim-planul vieții publice un personaj important al cărui rol în istoria recentă s-a dovedit dificil de evaluat odată cu retragerea sa. Unii comentatori și oameni politici îl consideră un personaj cheie în evoluția democratică a țării, alții dimpotrivă îi rezervă rolul de frână în exact același proces. În articolul *Virgil Măgureanu și schimbarea* (*România liberă*, 3 mai 1997) **Roxana Iordache** afirmă: „(...) **Măgureanu** a reușit o performanță, construind un serviciu de informații care a devansat schimbarea din 1996 și, într-un anume sens, a determinat-o". **Constantin Ticu Dumitrescu** îl acuză că „a îndeplinit rolul de apărător al Securității" și a inițiat chiar „promovarea unor ofițeri de securitate în domeniile economic și politic". În cadrul unei emisiuni la PRO-TV *Întâlnire cu presa* (1 mai 1997) **Virgil Măgureanu** mărturisește că în 1992 l-a sfătuit pe **Ion Iliescu** să nu mai candideze la Președinție, că îl consideră pe **Corneliu Coposu** un model moral pentru români, că în 1996 el însuși a votat schimbarea pentru că nu mai putea fi tolerată stagnarea, că după nov. 1996 schimbările nu sunt atât de rapide și de profunde încât să conducă la schimbarea de regim și nu doar de echipă.

• **30 apr. 1 dolar SUA –7088 lei; 1 marcă germană – 4094 lei (BNR)**

• **30 apr.-1 mai.** Vizita în România a lui **Klaus Kinkel**, vicecancelar şi ministru de Externe al Germaniei (însoţit de 30 de ziarişti germani şi de peste o sută de oameni de afaceri). Au loc întâlniri la nivel înalt cu preşedintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Victor Ciorbea**, cu ministrul de Externe **Adrian Severin**. Acesta din urmă declară că România îşi cere scuze Germaniei pentru abuzurile (deportări în URSS) săvârşite asupra etnicilor germani înainte şi după sfârşitul celui de al Doilea Război Mondial, apoi în timpul conflictului Stalin-Tito (strămutări ale şvabilor din Banat în Bărăgan) şi în perioada anilor `70-`80 (compensaţii financiare pretinse etnicilor germani din România pentru a se stabili în RFG). În discursul din care nu lipseşte patetismul, ţinut în Parlament, **Klaus Kinkel** afirmă că apreciază schimbările din România care se află pe drumul cel bun, că Germania ne este aliată şi că va susţine candidatura la integrarea în NATO a României. Totuşi, oficialul german ocoleşte cu diplomaţie să precizeze, asaltat de întrebări, dacă România va fi admisă în NATO în primul val de integrare: „Când germanii promit ceva, se ţin întotdeauna de cuvânt, de aceea se gândesc bine înainte de a face promisiuni". În consecinţă, **Klaus Kinkel** îi avertizează pe români că nu poate promite decât că va comunica Germaniei „dorinţa arzătoare a acestei ţări de a intra în NATO". (Într-un comentariu pe care Agenţia germană de presă DPA îl va consacra vizitei lui **Klaus Kinkel** în România se va afirma că, în ciuda efortuilor pe care România le face pentru integrarea în NATO în primul val, acest proces nu se va produce decât cu prilejul viitoarei extinderi, că SUA preferă ca la Madrid doar Cehia, Polonia şi Ungaria să adere la Alianţă, iar România şi Slovenia să mai aştepte. Iar preşedintele Poloniei, **Aleksander Kwasniewski**, va afirma că dacă rolul Rusiei în NATO va deveni unul decisiv, probabil nu mai merită să te alături acestei Alianţe.)

• **3 mai.** Kiev. Ministrul de Externe al României, **Adrian Severin**, şi omologul său ucrainean, **Ghennadi Udovenko**, semnează, după îndelungi negocieri, *Tratatul cu privire la relaţiile de bună vecinătate şi cooperare între România şi Ucraina.* Câteva dintre cele mai importante prevederi ale Tratatului fac referire la (1) Condamnarea actelor injuste ale regimurilor totalitare şi de dictatură militară dublată de voinţa părţilor de a lichida moştenirea dureroasă a trecutului. (2) Reafirmarea angajamentelor privind inviolabilitatea frontierelor, în termenii Actului final de la Helsinki. (3)Angajamentul părţilor de a facilita şi sprijini constituirea şi buna funcţionare a două noi euroregiuni „Prutul de Sus" şi „Dunărea de Jos". (4) Prevederi privind protecţia persoanelor aparţinând minorităţilor aşa cum rezultă din Recomandarea 1201 a Consiliului Europei. (5) Stabilirea unor principii şi proceduri pentru soluţionarea diferendului privind delimitarea

platoului continental şi zonelor economice exclusive din Marea Neagră, cu posibilitatea apelului la Curtea Internaţională de Justiţie de la Haga. Semnarea Tratatului a avut ecou atât în cele două ţări cât şi în străinătate. S-a recunoscut unanim importanţa finalizării acestui demers politic, deşi au fost şi voci, în ambele ţări, care au considerat că tratatul ar consfinţi raporturi între „câştigători şi perdanţi". Oficialii care au parafat tratatul susţin însă că „ambele părţi au câştigat, deoarece au clarificat şi limpezit raporturile dintre ele, au creat premise favorabile pentru cooperare în viitor". În România, partidele din coaliţia guvernamentală consideră că au obţinut un succes în politica externă, cu consecinţe benefice pentru ţară, în timp ce partidele din opoziţie îşi declară, cu intensităţi diferite, unele rezerve. Deosebiri de opinii există şi în ceea ce priveşte momentul semnării Tratatului. Preşedintele **Emil Constantinescu**, PNL şi PNŢCD s-au pronunţat pentru semnarea Tratatului după summit-ul de la Madrid, din iul. **Adrian Severin**, PDSR şi UDMR au considerat necesară semnarea documentului înainte de iul. Cel mai vehement contestatar al Tratatului este PRM, care l-a şi etichetat drept „un document ruşinos" pe care nu-l va ratifica în Parlament. Aceeaşi reacţie are şi PUNR. Cele două partide au organizat şi un miting împotriva semnării tratatului. PDSR susţine, pe un ton echilibrat, că Tratatul trebuia să includă delimitarea părţii ucrainene de Pactul Ribbentrop-Molotov, să dea o altă rezolvare problemei regimului frontierelor, a delimitării platoului continental şi a zonei economice exclusive, ca şi regimului şi protecţiei minorităţilor, dar anunţă că îl va susţine. Toate partidele de opoziţie sunt nemulţumite că n-au fost consultate înainte de momentul semnării la Kiev a Tratatului. Întâlniri cu şeful statului, considerate de aceste partide tardive, mai mult simbolice, au avut loc la 6 mai, iar la 7 mai cu toate partidele parlamentare. O delegaţie a românilor ucraineni din Bucovina, condusă de **Vasile Tărâţeanu**, consilier local în administraţia oraşului Cernăuţi, se întâlneşte cu premierul **Victor Ciorbea**. Membrii delegaţiei îşi exprimă speranţa că încheierea Tratatului dintre România şi Ucraina va fi în favoarea apărării dreptului minorităţii române din Ucraina şi îi înmânează premierului român un memoriu conţinând revendicările românilor din Ucraina privind tratamentul acestei minorităţi. Ei amintesc că, deşi legea ucraineană privind statutul minorităţilor a fost elaborată la standarde europene, prevederile acesteia nu sunt respectate în Ucraina.

• **6 mai.** Vizita oficială în România a preşedintelui Consiliului de Miniştri al Italiei, **Romano Prodi**, la invitaţia premierului român **Victor Ciorbea**. Oaspetele se întâlneşte cu preşedintele României şi cu preşedinţii Camerelor Parlamentului. Deşi afirmă că „nu am venit aici ca să comemorăm trecutul", **Romano Prodi** aminteşte de dorinţa „de a reînnoi o prietenie veche de 2000 de ani". Vizita este importantă din punct de vedere politic, pentru că reafirmă intenţia Italiei de a fi susţi-

nătoarea României pentru integrarea în NATO, în primul val, şi în UE: „Decizia Italiei de a sprijini România este irevocabilă". Concret Italia intenţionează ca împreună cu Franţa să adreseze o scrisoare oficială celorlalţi membri ai NATO în care, pe baza argumentelor, să le ceară acestora sprijin pentru România în vederea integrării în NATO, în primul val. Cum **Romano Prodi** pledează pentru dezvoltarea multilaterală a relaţiilor italo-române, numeroşii oameni de afaceri, dintre cei mai importanţi din delegaţia sa, analizează variantele de extindere a colaborării economice care ocupă deja un loc de frunte în economia românească.

- La cererea PNŢCD, **Ion Iliescu** îşi cere „un fel" de scuze („puteam să evit şi-mi pare rău", „regret, dar nu retractez") pentru afirmaţia sa conform căreia **Corneliu Coposu** ar fi fost informatorul Securităţii. **Ion Iliescu** mai adaugă: „A fost sau n-a fost informator, nici nu mă interesează". Zvonul în legătură cu colaborarea cu Securitatea, în calitate de informator a lui **Corneliu Coposu** a fost rapid preluat, pus în circulaţie, amplificat de adversarii lui politici. În calitate de director al SRI, **Virgil Măgureanu** a infirmat această acuză. Ceea ce nu i-a demobilizat pe adversarii lui **Coposu**. La ultima sa apariţie în Parlament (30 apr. 1997) cu ocazia prezentării Raportului asupra activităţii SRI, **Virgil Măgureanu** a infirmat din nou acuzaţia, menţionând că aceasta este o „blasfemie". Referindu-se la această mărturie, **Ion Iliescu** a declarat că „îl lasă rece" declaraţia lui **Măgureanu**. Poziţia lui **Ion Iliescu** a avut ecouri în mass-media. **Octavian Paler**, în articolul „O blasfemie" (*România liberă*, 9 mai, 1997, p.1), analizează episodul şi reuşeşte un portret memorabil al lui **Corneliu Coposu**: „Sigur, pot înţelege, folosind sugestiile psihanalizei, că **Ion Iliescu** a fost iritat mereu, după decembrie'89, de comparaţia cu **Corneliu Coposu**. Se vedea contestat, huiduit, aflându-se sub pază straşnică şi fiind răsfăţat de Televiziune, în vreme ce **Corneliu Coposu**, bătrân, lipsit de charismă, orator potolit, având oroare de gesticulaţie, suia de unul singur, surprinzător, din infernul unei reuşite operaţii de *satanizare,* spre condiţia de mit naţional. **Corneliu Coposu** îl făcea, probabil, pe **Ion Iliescu** să nu mai priceapă nimic din reţeta gloriei. Liderul ţărănist nu se agita, zâmbea stingherit, nu căuta podiumul. «Prin ce mister îi impresionează *ăsta* pe toţi cei care mă resping pe mine?» se va fi întrebat **Ion Iliescu**, nu o dată, cu o neagră nedumerire. De aceea nu m-am mirat prea tare că a primit cu satisfacţie calomniile care au început să circule, la un moment dat, în legătură cu **Corneliu Coposu**; cum că ar fi fost informator al Securităţii. M-am mirat doar că şi-a permis necuviinţa de a prelua, public, calomnia. Fapt de două ori impardonabil. Întâi, că săvârşeşte această infamie de pe fotoliul de preşedinte al României. Apoi, că depăşea o limită pe care nimeni care n-a trecut prin puşcăriile politice n-are voie s-o depăşească. (...) Ca să nu mai spun că **Ion Iliescu**, după

ce a avut în subordine o securitate județeană, n-ar trebui nici în somn să arunce cu dispreț vorbe ca *informator al Securității*".

• **8-11 mai**. Premierul Belgiei, **Jean Luc Dehaene**, efectuează o vizită oficială în România (prima la acest nivel după 30 de ani), unde are întâlniri cu președintele **Emil Constantinescu**, premierul **Victor Ciorbea** și cu alte importante oficialități române. La încheierea vizitei, premierul **Dehaene** a declarat că „România întrunește toate condițiile pentru a fi primită în primul val al extinderii NATO" și că „Belgia va pleda energic cauza admiterii României în primul val".

• **12 mai.** La conferința organizației municipale Iași a PDSR, o declarație a senatorului **Ion Solcanu** face carieră: „Dacă e să fiu foarte sincer, nici nu este foarte grav că am pierdut alegerile de anul trecut, pentru că, dacă le-am fi câștigat, vă dau în scris, acum, în România, era mai rău ca în Bulgaria!". Prim-vicepreședintele PDSR, **Adrian Năstase,** consideră că prin aceste afirmații **Solcanu** face jocul celor care încearcă să submineze partidul din exterior.

- Institutul de Studii Politice de Apărare și Istorie Militară evaluează efectele economice ale aderării (sau neaderării) la NATO. Aderarea presupune cheltuieli de 2,99 miliarde de dolari eșalonate până în 2009, iar neaderarea ar costa cu peste 34% mai mult.

• **12-13 mai.** Președintele BM, **James D. Wolfensohn**, efectuează o vizită oficială la București, prima a unui președinte al BM în România din 1977. Mandatul acestuia este de a se informa în legătură cu stadiul de îndeplinire a reformelor economice anunțate de executiv și de a evalua modul în care BM poate sprijini îndeplinirea acestor reforme. Șeful misiunii BM la București, **François Ettori**, a precizat: „**Wolfensohn** vine aici pentru a-și exprima sprijinul total al BM pentru programul de reformă al Guvernului român, după șapte ani de progrese lente". „Nu am nici o îndoială în privința angajamentului președintelui și al prim-ministrului pentru aplicarea reformelor". Au loc întâlniri cu președintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Victor Ciorbea**, cu ministrul de Finanțe, **Mircea Ciumara**, cu președinții celor două Camere ale Parlamentului, cu liderii principalelor centrale sindicale. După întrevederea cu președintele **Emil Constantinescu**, **James D. Wolfensohn** face următoarea apreciere, în prezența presei: „Am fost cu toții foarte impresionați de declarația pe care ați făcut-o la mijlocul lunii februarie pentru poporul României și am fost și mai impresionați de ceea ce dumneavoastră și Guvernul dumneavoastră ați făcut în lunile care au urmat. Sigur că se pot face și complimente goale de conținut, dar complimentele pe care vi le fac astăzi sunt reale. (...) Deci, putem spune, fără teama de a greși, întregii lumi că dumneavoastră faceți lucruri remarcabile (...)". La încheierea vizitei oaspetele declară că apreciază „enormul progres realizat în ultimele cinci luni pe calea reformelor" care se fac „ca la carte"și că BM va acorda României, împrumuturi de 805 milioane dolari, în loc

de 500 milioane dolari aşa cum anticipa Guvernul român (350 milioane dolari în cadrul programului ASAL pentru restructurarea agriculturii, 180 milioane dolari, tranşe restante din programul FESAL, pentru ajustare structurală şi financiară a întreprinderilor, 50 milioane dolari pentru protecţie socială, 150 milioane dolari pentru reabilitarea drumurilor, 50 milioane dolari pentru învăţământul superior, 25 milioane dolari pentru sistemul de alimentare cu apă).

• **13 mai.** Comisia pentru Securitate şi Cooperare în Europa (CSCE sau Comisia Helsinki) a Senatului SUA organizează o audiere a miniştrilor de Externe ai ţărilor candidate la integrarea în NATO, privind modul în care aceste state asigură respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. Pentru România este audiat ministrul de Externe **Mircea Geoană**. După încheierea audierilor, **Alfonso D'Amato**, preşedintele Comisiei Helsinki, a declarat: „Progresele României au fost atât de remarcabile încât, deşi am recomandat răbdare şi precauţie, în luna februarie, acum cred că această ţară trebuie inclusă în primul val al extinderii NATO. Progresele regimului **Constantinescu** erau imposibil de prevăzut cu o lună în urmă". **Christopher Smith**, copreşedintele Comisiei, avansează părerea că „niciun candidat nu a progresat atât de mult într-un timp atât de scurt, aşa cum a făcut-o România. Îl felicit pe preşedintele **Constantinescu**, Convenţia Democrată din România şi, mai important, poporul român, cu toţii împart meritele victoriei din noiembrie trecut în prima schimbare de guvern democratică şi paşnică din România, din 1937". Într-o scrisoare adresată lui **Bill Clinton** membrii Comisiei Helsinki îi cer acestuia ca SUA să susţină aderarea României la NATO în primul val. Şi purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat al SUA, **Nicholas Burns**, remarcă eforturile României care ţintesc aderarea în NATO în primul val: „românii au venit din urmă ca vijelia".

• **15-16 mai.** Premierul Republicii Moldova, **Ion Ciubuc**, întreprinde o vizită oficială în România, însoţit de o delegaţie de oameni de afaceri din domeniile prelucrării petrolului, producerii şi distribuţiei energiei electrice şi industriei de panificaţie. Scopul vizitei este acela de a dezvolta relaţiile bilaterale în diverse domenii. Au loc întrevederi cu preşedintele **Emil Constantinescu** şi cu premierul **Victor Ciorbea**. Cei doi premieri semnează acorduri economice şi culturale care servesc scopului vizitei, printre care Acordul privind promovarea şi protejarea reciprocă a investiţiilor.

• **16-17 mai.** Liberalii se reunesc, la Bucureşti, la lucrările celui de al doilea Congres al partidului (sau al treilea dacă ar fi luat în considerare şi Congresul convocat de **Radu Câmpeanu** şi susţinătorii săi la 5 febr. 1994, dar considerat nestatutar de preşedintele **Quintus** şi adepţii săi). Sunt prezenţi 650 de delegaţi, parlamentari ai partidului, invitaţi, jurnalişti. Cu două zile în urmă, conducerea partidului a

lansat un *Apel către membrii Congresului PNL* prin care li se cerea acestora responsabilitate şi devotament faţă de partid, astfel încât votul lor exprimat în cadrul Congresului „să exprime fidelitatea tuturor membrilor PNL faţă de marea tradiţie a acestui partid cu adevărat istoric". Evenimentul este urmărit cu interes în mediile politice pentru că PNL face parte din coaliţia guvernamentală. „Ceea ce se va spune şi se va decide aici va afecta imaginea întregii coaliţii guvernamentale" – declară **Zoe Petre**, consilier prezidenţial. Aceeaşi idee este susţinută şi de premierul **Victor Ciorbea**, şi de alţi invitaţi marcanţi. Delegaţii la Congres adoptă programul politic şi Statutul PNL şi aleg conducerea partidului. O altă cauză a interesului suscitat de Congresul PNL este convingerea unor oameni politici şi a unor analişti economici conform căreia România, în actuala etapă, ar avea nevoie, pentru a „ieşi din clubul săracilor" şi a progresa economic de un program liberal, coerent şi temeinic elaborat şi aplicat. Or, programul politic supus aprobării Congresului este considerat tocmai un astfel de program, primul alcătuit cu seriozitate de liberali, de către o echipă formată din **Paul Păcuraru**, **Valeriu Stoica**, **Stelian Pop** ş.a. Programul declară opţiunea categorică pentru capitalism, prin promovarea capitalului autohton, a întreprinderilor mici şi mijlocii, a privatizării, a extinderii iniţiativei private, a dezvoltării clasei de mijloc. Proiectul de Statut al PNL, elaborat de o echipă condusă de **Mircea Ionescu Quintus**, cuprinde 12 capitole care definesc rolul partidului, structura organizatorică, procedura alegerilor în partid, patrimoniul şi fondurile acestuia. Noul Birou Permanent al PNL, format din 15 membri, îl are în frunte, ca preşedinte al partidului, pe **Mircea Ionescu Quintus** care nu a avut nici un contracandidat pentru această funcţie. **Valeriu Stoica** a fost ales prim-vicepreşedinte. **Călin Popescu Tăriceanu**, **Crin Antonescu**, **Paul Păcuraru** şi **Viorel Cataramă** sunt vicepreşedinţii PNL, desemnaţi de Congres. Chiar dacă lupta pentru locul doi în partid, aceea de prim-vicepreşedinte, s-a dat între şase candidaţi, favoriţii au fost **Valeriu Stoica** şi **Viorel Cataramă** care s-a retras din cursă motivând că „nu este oportun" să mai candideze pentru această funcţie. Pentru acest gest **Cataramă** a fost aplaudat la scenă deschisă şi votat ca vicepreşedinte, deşi mulţi liberali s-au pronunţat împotriva prezenţei acestuia în conducerea PNL, dată fiind deteriorarea imaginii lui datorită implicării în afacerea SAFI. În Biroul Permanent al PNL au mai fost aleşi ca membri: **Puiu Haşotti**, **Radu Stroe**, **Eugen Vasiliu**, **Traian Decebal Remeş**, **Mona Muscă**, **Dan Radu Ruşanu**, **Anton Ionescu**, **Andrei Chiliman**, **Liviu Bujor**.Noul prim-vicepreşedinte al PNL a declarat că vrea să corecteze imaginea partidului, că PNL se va impune ca un reprezentant al clasei de mijloc şi că va deveni cea mai importantă formaţiune politică a ţării în anul 2000, că trebuie să se realizeze unificarea liberală în interiorul CDR. Ecouri în presă ale Congresului

PNL: „Congresul PNL a marcat o premieră în viața politică românească. Pentru prima dată, un partid politic se dovedește receptiv la semnalele negative ale electoratului și ia măsuri pentru a-și retuşa imaginea. Discuțiile nu au coborât; s-au purtat la floretă, pe argumente și principii, cu transparență. O dovadă că liberalii s-au maturizat, de la fulminantul Congres de la Brașov, din 1994". (**Rodica Ciobanu**, *Un mandat dificil pentru noii lideri ai PNL – câștigarea alegerilor din 2000, Adevărul*, 19 mai, 1997)

- Săptămânalul britanic *The Economist* publică un articol – *România începe să reconstruiască* – în care se evaluează fără menajamente situația României. Guvernul **Ciorbea** are șansa să scoată „România în lume" numai dacă se grăbește, timpul pe care îl are la dispoziție pentru a scoate țara din criză fiind foarte scurt. „După 40 de ani de represiune comunistă și 7 ani de corupție și de proastă guvernare România are șansa să se relanseze".

• **18 mai.** Guvernul aprobă proiectul de lege organică privind modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995, care printre altele, prevede: Ministerul Învățământului se va numi al Educației Naționale; persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a studia și de a se instrui în limba maternă, la toate formele, nivelurile și tipurile de învățământ; cetățenii români, indiferent de naționalitate, au obligația de a-și însuși în școală limba română. Aceste prevederi și nu numai au atras dezaprobarea PDSR (la 19 mai s-a luat atitudine în Senat) care a anunțat că se va opune prin toate mijloacele democratice adoptării acestor modificări legislative care constituie o „gafă istorică" prin care se vor crea „structuri paralele de învățământ și cultură, ca parte componentă a autonomiei teritoriale, țintă vizată cu perseverență de UDMR" și prin care Guvernul amenință identitatea spirituală a poporului român.

• **22-24 mai**. Președintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Republica Elenă. La întâlnirea cu oaspetele român, președintele Greciei, **Constantinos Stefanopoulos**, afirmă susținerea „hotărâtă și fără echivoc" din partea țării sale pentru aderarea României la NATO, în primul val, deoarece aceasta „îndeplinește toate condițiile". Președintele român propune Greciei un parteneriat politic strategic, care să fie baza stabilirii unor relații solide în domeniile financiar, economic, politic, militar și cultural, „același tip de parteneriat pe care România l-a oferit și Turciei". „Noi am dori de fapt să putem media relațiile tensionate care există acum între Grecia și Turcia", declară președintele **Constantinescu**. Intenția celor două țări este să realizeze „o axă de stabilitate în Balcani". Președintele României se mai întâlnește cu premierul elen **Constantinos Simitis**. În cursul întrevederii cu liderul partidului de opoziție, creștin-democrat, Noua Democrație, **Constantinos Karamanlis**, se analizează oportunitatea realizării unei trilaterale Grecia-România-Bulgaria și se com-

bate ideea că țările ortodoxe din Europa ar fi condamnate la subdezvoltare. Membrii delegației române stabilesc și contacte care să ducă la atingerea unui scop important al vizitei – dezvoltarea relațiilor economice și culturale dintre România și Grecia.

• **23 mai.** Guvernul modifică prin OU Legea nr. 69 a administrației publice locale. Una dintre noutățile acestei legi, contestate de Opoziție, constă în dreptul minorităților de a folosi și limba maternă în administrația publică locală în cele 438 de localități unde minoritarii totalizează cel puțin 20% din populație.

• **25-27 mai**. Președintele Ungariei, **Árpád Göncz**, face o vizită oficială în România, vizită pe care o caracterizează drept una istorică, prima după 25 de ani de când un președinte ungar a vizitat România. Au loc întâlniri cu președintele **Constantinescu**, cu premierul **Ciorbea**, cu **Ion Iliescu** (care și-a exprimat regretul că **Árpád Göncz** n-a vizitat România în timpul mandatului său), cu alte oficialități române, cu reprezentanți ai UDMR. Programul vizitei a mai inclus un discurs în plenul Parlamentului și deplasări la Cluj-Napoca și Târgu Mureș. În cursul discuțiilor s-a analizat felul în care se aplică prevederile Tratatului de bază româno-ungar, ca și programul de reforme economice ale Guvernului român, dar și posibilitățile de dezvoltare a relațiilor bilaterale pe toate planurile, prioritar fiind cel economic. (S-a vorbit despre o autostradă București-Budapesta, despre mai buna folosire a traficului naval pe Dunăre, despre o rețea feroviară comună.) Oaspetele a declarat că țara sa este interesată ca România să adere la NATO și UE și că va sprijini procesul de integrare al acesteia. Președintele **Constantinescu** apreciază, și aceasta este o opinie majoritar împărtășită, că vizita lui **Árpád Göncz** în România este dovada cea mai concludentă a reconcilierii istorice dintre România și Ungaria, un model și pentru alte state, iar statutul acordat de legislația românească minorităților satisface pe deplin standardele europene. Acest moment important din istoria relațiilor româno-ungare este urmărit cu interes și în afara granițelor românești. Președintele SUA, **Bill Clinton**, adresează, cu această ocazie, mesaje (identice) scrise președinților **Emil Constantinescu** și **Árpád Göncz** : „Vă rog să acceptați felicitările și sprijinul meu profund cu ocazia întâlnirii dumneavoastră cu domnul președinte **Göncz**. Reconcilierea și consolidarea prieteniei dintre Ungaria și România din ultimele luni sunt un model pentru Europa și pentru lumea întreagă (...)". Cei doi președinți au trimis la rândul lor un mesaj comun de mulțumiri președintelui **Clinton** pentru susținerea pe care le-a acordat-o în demersul lor politic.

• **26 mai.** PDSR prezintă opiniei publice o monitorizare a *Contractului cu România*, programul cu care CDR a câștigat alegerile. *Contractul* stipulează că prevederile sale vor fi duse la îndeplinire după 200 de zile de la preluarea puterii. După consumarea celor 200

de zile (3 nov. 1996-26 mai 1997), PDSR, după o analiză a prevederilor Contractului, proclamă eşecul puterii în îndeplinirea acestora. Sentința o anunță **Ion Iliescu**: „Acest guvern trebuie să plece. Menținerea lui este un risc pentru țară". Cu câteva zile înainte, la Hunedoara, fostul şef al statului era la fel de categoric: „Actuala guvernare trebuie să-şi poarte crucea, pentru că prea s-a repezit să pună mâna pe putere cu orice chip. E bine ca lumea să se lămurească până la capăt atât asupra a ceea ce această coaliție poate şi vrea să facă, precum şi asupra intereselor pe care ea le reprezintă". PDSR mai anunță că va iniția o moțiune de cenzură la adresa Guvernului. Deşi ştie că moțiunea nu are şanse să fie adoptată, PDSR speră ca aceasta să determine „unele crize de conştiință la parlamentarii Puterii". Chiar dacă moțiunea ar fi adoptată, PDSR nu doreşte să preia puterea în acest an, pentru a nu prelua şi efectele negative ale actualei guvernări, dar doreşte ca CDR să desemneze un alt guvern.

- Plenul Parlamentului votează (381 voturi pentru, 11 împotrivă), la propunerea CSAT, numirea la conducerea SRI a lui **Costin Georgescu**, deputat PNL.

- Într-un articol apărut în publicația elvețiană *Revue Militaire Suisse* sunt descrise atu-urile celor trei candidate, considerate favorite – Polonia, Cehia, Ungaria - la aderarea la NATO, în primul val, dar şi şansele pe care le au alte două posibile câştigătoare ale competiției pentru aderarea la NATO – Slovenia şi România. Despre România se scrie: „România este marea surpriză a perioadei toamnă-iarnă 1996/1997: îndepărtând definitiv, în urma alegerilor, pe preşedintele **Ion Iliescu** şi clica sa de foşti nomenclaturişti comunişti, agățați de putere începând cu adevărata-falsă revoluție din decembrie 1989, Bucureştiul a făcut, la 17 noiembrie 1996, un mare pas înainte în direcția corectă. Victoriile conjugate ale lui **Emil Constantinescu** în alegeri pentru funcția prezidențială şi ale mişcării sale creştin-democrate pentru locurile din parlament i-au sedus cu adevărat pe occidentali. Considerată multă vreme o repetentă a clasei post-comuniste din Est, România a înregistrat de atunci o revenire în forță, remarcată în grupul candidatelor virtuale, cărora NATO le-ar putea adresa, la Madrid, o invitație la negocieri" (...).

• **26 mai-2 iun.** Sondaj al IRSOP efectuat pe un eşantion reprezentativ de populație de 1048 de persoane. Încrederea în partide sau alianțe politice: CDR – 50%; PDSR – 20%; USD – 6%; PRM – 6%; UDMR – 5%; PUNR – 3%; PSM – 1%. Încrederea în personalități politice: **Emil Constantinescu** – 67%; **Victor Ciorbea** – 62%; **Gavril Dejeu** – 60%; **Mircea Ciumara** – 48%; **Mircea Ionescu Quintus** – 45%; **Ion Diaconescu** – 45%.

• **27 mai.** Paris. Palatul Elysee. Liderii celor 16 țări membre ale NATO şi **Boris Elțîn** semnează „Actul fondator al relațiilor reciproce, cooperării şi securității între NATO şi Federația Rusă". Semnatarii

consideră că au determinat, prin mai multe runde de negocieri, parafarea unui document de importanță istorică ce pune capăt divizării Europei în două blocuri opuse și, în consecință, războiului rece. Rusia va accepta extinderea NATO, în schimb alianța nu va amplasa arme nucleare, nu va desfășura trupe străine pe teritoriul viitoarelor state membre și va consulta Rusia ori de câte ori apar probleme care vizează nemijlocit securitatea sa. Diferențe în evaluarea documentului există totuși. **Boris Elțîn** declară că Rusia are drept de veto asupra deciziilor NATO, dar **Bill Clinton** avansează o opinie opusă. În timp ce liderii țărilor care au avut cea mai consistentă contribuție în realizarea acordului – în primul rând Franța și Germania - folosesc cu convingere caracterizarea acestuia ca moment istoric, sunt și personalități politice care au o atitudine circumspectă. În Rusia se aud voci (**Ghennadi Ziuganov** și nu numai) care susțin că acordul înseamnă o „capitulare a Rusiei", dar și din Europa vin opinii nefavorabile adoptării acordului. De exemplu **Lech Walesa** declară că „Acordul cu Rusia este cea mai mare eroare comisă în ultima vreme de **Solana** și NATO. Naivitatea Occidentului este fără margini", iar **Vaclav Havel** îndeamnă SUA să nu mai facă atâtea concesii Rusiei. În România, președintele **Emil Constantinescu** apreciază finalizarea acordului care va face ca extinderea NATO să se facă fără tensiuni. La Paris însă discuțiile despre extinderea NATO n-au adus clarificări în ce privește șansele de aderare a României în primul val.

- Într-o amplă expunere televizată, premierul **Victor Ciorbea** face bilanțul celor 167 de zile de guvernare ale cabinetului său. (În România, Puterea și Opoziția au chiar și unități de măsură a timpului diferite. PDSR consideră că executivul a împlinit 200 de zile de guvernare deoarece începe numărătoarea de la 3 nov. 1996, data câștigării alegerilor de către CDR. Partidele coaliției guvernamentale încep să-și numere zilele guvernării de la data învestirii executivului - 11 dec. 1996 -, astfel că ajung la un total de 167 de zile până la 27 mai 1997, când premierul face bilanțul guvernării) Bilanțul este unul detaliat, cu analize pe domenii, cu menționarea nerealizărilor, dar cu accentul pus pe realizări. Premierul mulțumește cetățenilor României pentru răbdarea cu care suportă privațiunile tranziției și promite că va reuși să scoată țara din impas, chiar dacă misiunea sa este una de maximă dificultate. Alături de analizele sobre, cu caracter tehnic, aplicate diverselor sectoare de activitate, discursul are și infiltrații de patetism, apeluri la solidaritate, răbdare și înțelegere. Un asemenea apel este adresat presei: „Dacă aș fi întrebat acum de ce aș avea nevoie pentru a merge liniștit mai departe, aș răspunde fără ezitare, de sprijinul marilor condeie ale presei române". Cu această ocazie premierul anunță că Guvernul său își va asuma răspunderea în fața Parlamentului pentru programul de reforme pe care îl are de realizat.

- Aflat într-o vizită la București, **Gerald Solomon**, republican influent în Congresul american și vicepreședinte al NATO, declară, după o întâlnire cu **Victor Ciorbea**: „România ar trebui să fie prima țară care să fie admisă în NATO". Oaspetele i-a transmis premierului român susținerea republicanilor din Congresul american pentru admiterea României în NATO, în primul val de extindere. Aceștia consideră că „România a făcut progrese enorme și ireversibile în ceea ce privește consolidarea democrației și a economiei de piață liberă" și că România beneficiază de mai mult sprijin în Congresul american, în acest moment, decât oricare altă țară candidată la integrarea în NATO.

• **28 mai.** Olanda-Haga. Președintele **Emil Constantinescu** participă la summit-ul bianual SUA – UE, unde sunt prezenți peste 30 de șefi de stat și de guvern din America, Europa și fosta URSS. În acest cadru, președintele **Constantinescu** are numeroase întâlniri cu importanți oameni politici, printre care premierul Norvegiei, **Thorbjorn Jagland**, și al Albaniei, **Bashkim Fino**, președintele Sloveniei, **Milan Kucian** (cu care s-a convenit susținerea reciprocă pentru aderarea la NATO) ș.a. În cursul întâlnirilor atenția s-a concentrat asupra susținerii de care poate beneficia România pentru integrarea în NATO în primul val de extindere. Un alt eveniment consumat la Haga este celebrarea împlinirii a 50 de ani de la lansarea Planului Marshall. În mediile politice internaționale a circulat ipoteza că **Bill Clinton** va propune, cu această ocazie, lansarea unui nou plan Marshal, un mini plan Marshall pentru țările din Europa Centrală și de Est. Reeditarea Planului Marshall nu s-a produs însă la Haga, s-a amintit doar despre un proiect de amploare care ar putea evoca vechiul Plan Marshall, și anume realizarea unei infrastructuri mixte în Europa care ar necesita fonduri de 100 miliarde de dolari. Deși în România a apărut speranța lansării unui nou Plan Marshal, președintele **Constantinescu** a declarat presei olandeze că „istoria nu trece de două ori prin același loc", că este prea târziu pentru un nou Plan Marshall care era necesar la căderea comunismului, dar atunci Vestul nu s-a angajat să-l propună. În discursul său, **Bill Clinton** i-a mulțumit public președintelui român pentru că „în București sistemul democratic a devenit credibil – românii și etnicii unguri, pentru prima dată în istorie, s-au unit la conducerea țării într-o coaliție democratică".

• **29-30 mai.** La reuniunea miniștrilor de Externe ai celor 16 țări membre ale NATO, de la Sintra (Portugalia), au loc dezbateri și în legătură cu primul val de extindere a Alianței. În presa internațională se menționează că a avut loc o confruntare de opinii, că țările membre ale NATO din sudul Europei au susținut aderarea în primul val pe lângă cele trei favorite – Cehia, Polonia, Ungaria – și a României și Sloveniei, iar SUA (prin **Madeleine Albright**) și Germania au susținut că trebuie admise numai acele democrații care au demonstrat că au depășit cele mai dificile obstacole ale reformelor, că se pot

achita de obligațiile care rezultă din statutul de membru al NATO și că admiterea unui număr prea mare de state ar presupune costuri prea mari. Deși nu s-au rostit nume de admiși sau de respinși (o supoziție lansată în presă este că s-a păstrat confidențialitatea pentru a nu atrage iritarea Rusiei) s-a tras concluzia că Cehia, Polonia și Ungaria sunt candidate cu șanse sigure de reușită, iar celelalte trebuie să aștepte un nou val de extindere care va veni la o dată ce nu poate fi precizată. Până atunci Alianța le oferă soluția cooperării politice și militare în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA), organism care urmează să fie creat la 30 mai, crearea acestuia fiind unul din scopurile reuniunii de la Sintra.

• **31 mai.** La sediul filialei Argeș, de la Pitești, liderii PD își exprimă deschis nemulțumirile față de mersul reformei, acuzându-și aliații de nepricepere, lipsă de eficiență și de coerență. Printre cei mai energici acuzatori sunt **Bogdan Baltazar**, vicepreședintele FPS, și **Bogdan Niculescu-Duvăz**, ministrul pentru relația cu Parlamentul.

• **1 dolar SUA –7114 lei; 1 marcă germană – 4179 lei (BNR)**

• **2 iun.** În stațiunea Neptun, președintele României, **Emil Constantinescu**, și președintele Ucrainei, **Leonid Kucima**, semnează *Tratatul privind relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina.* Cei doi președinți consideră că Tratatul înscrie un moment istoric în relațiile dintre cele două țări și că acesta va netezi drumul lor către NATO și UE. Cu această ocazie, președintele **Constantinescu** a lansat ideea creării a două trilaterale: România-Ucraina-Polonia și România-Moldova-Ucraina. La ceremonia semnării tratatului n-a fost prezent niciun membru al partidelor de opoziție, deși acestea au fost invitate. În schimb, la București, la tribuna Senatului, reprezentanții PDSR și PRM fac declarații incendiare de protest privind parafarea Tratatului. **C.V. Tudor** califică Tratatul drept „cel mai sinistru act de trădare națională", „crimă istorică", „al doilea Cernobîl" ș.a. și cere președintelui **Constantinescu** demiterea Guvernului **Ciorbea** pe care îl acuză de „înaltă trădare". Pentru încheierea acestui Tratat cei doi președinți – român și ucrainean – primesc felicitări de la președintele SUA, **Bill Clinton**, secretarul general al NATO, **Javier Solana**, și din partea Președinției UE.

- Fostul suveran al României, **Mihai** I, își continuă, cu Luxemburg, turneul în care pledează în favoarea aderării României la NATO.

• **3 iun.** Premierul **Victor Ciorbea** își asumă răspunderea în numele cabinetului său pentru „Programul de reformă globală a societății românești" care schițează direcțiile de dezvoltare a României până în 2000. Procedura asumării răspunderii guvernamentale permite executivului adoptarea rapidă a unor programe, legi, decizii politice, fără dezbateri parlamentare și fără modificări. În termen de trei zile, parlamentarii pot depune o moțiune de cenzură împotriva

programului pentru care se asumă răspunderea. Dacă moțiunea este adoptată de Parlament, guvernul se consideră demis, iar dacă moțiunea este respinsă programul se consideră adoptat fără dezbateri. Liderul PDSR, **Ion Iliescu**, crede că premierul trebuia să-și ceară scuze pentru eșecul guvernării din primele șase luni și că demersul asumării răspunderii guvernamentale pentru „un program din care n-a înțeles nimeni nimic" este neconstituțional.

- Președintele **Emil Constantinescu** lansează, cu ocazia unei vizite la Constanța, proiectul „România la răscruce" prin care se are în vedere valorificarea în plan economic a poziției geo-strategice a țării noastre ca zonă de legătură între Asia Centrală și Europa Occidentală și între nordul și sudul Europei.

- Guvernul adoptă OU prin care transformă regiile autonome în societăți comerciale, cu excepția RA Monitorul Oficial și a RA Multiproduct. Guvernul adoptă și proietul Legii privind regimul investițiilor străine.

- Pentru că apreciază „pașii curajoși ai Guvernului „în promovarea programului de reformă, BM acordă României un împrumut de 550 milioane de dolari (50 milioane pentru protecție socială; 30 pentru sectorul agricol – ASAL; 150 pentru reabilitarea drumurilor).

• **5-6 iun.** O delegație a Băncii Europene de Investiții (BEI), în vizită la București, încheie un acord de cooperare financiară cu România pentru perioada 1997-1999. Astfel România este prima țară din Europa Centrală și de Est cu care BEI semnează un astfel de acord.

• **6 iun.** În plenul celor două Camere este dezbătută moțiunea de cenzură semnată de 141 de parlamentari ai PDSR, PRM și PUNR contra Guvernului Ciorbea (prima la adresa acestui Guvern) în care se încearcă să se demonstreze că nu s-au realizat obiectivele conținute în programul de guvernare pe termen scurt cu care s-a obținut votul de încredere al Parlamentului și, mai mult, a adus țara în pragul dezastrului. Ideea pe care au exprimat-o în diferite variante reprezentanții coaliției guvernamentale este că reprezentanții Opoziției, adică „falimentatorii economiei naționale și ai finanțelor încearcă să se transforme în judecători". Premierul **Ciorbea** își începe discursul întrebându-se dacă au dreptul să-l acuze „oameni care au avut timpul și posibilitatea să facă ceva, dintr-o economie care se simțea, acum patru ani, infinit mai bine decât în noiembrie 1996" respectiv premierul **Văcăroiu** și miniștrii cabinetului său, fostul președinte **Ion Iliescu**, parlamentarii fostei legislaturi. Premierul afirmă că moțiunea a apărut ca efect al urii, minciunii și oportunismului celor care „n-au înțeles nimic din înfrângerea din noiembrie". Pe aceștia îi invită să nu mai pună bețe în roate Guvernului fiindcă acesta are multe de reparat din ceea ce a distrus fosta guvernare „cu un profesionalism desăvârșit". Deputatul PDSR **Mircea Coșea**, desemnat să ia cuvântul primul

şi să atace programul de reforme cu argumentele profesionistului, îi surprinde însă pe colegii de partid care nu înţeleg dacă acesta a criticat şi a ironizat sau a lăudat programul, mai ales că după ce şi-a încheiat cuvântul a fost apreciat prin aplauze de parlamentarii coaliţiei la putere. Acesta a spus că programul este unul valoros, care foloseşte experienţa instituţiilor financiare internaţionale, dar nu e sigur că Guvernul îl va putea aplica. Deputata PDSR, **Daniela Popa**, şi-a ilustrat discursul critic la adresa programului guvernamental cu un gest aplaudat de colegii de partid: i-a dăruit premierului o undiţă pentru ca acesta să-şi amintească de răspunerea pe care o are faţă de sectorul în suferinţă al pescuitului. Cele mai radicale critici vin de la preşedintele PRM, care acuză Puterea chiar şi de trădare naţională: „Este prima dată în istorie când un moţ vinde Transilvania ungurilor şi un basarabean vinde Basarabia şi Bucovina". După epuizarea argumentelor, semnatarii moţiunii trag concluzia că Guvernul Ciorbea se află în incapacitatea de a guverna ţara şi cer parlamentarilor să susţină prin vot demiterea acestuia. Moţiunea este respinsă cu 277 voturi împotrivă şi 158 pentru.

• **9 iun.** A doua moţiune de cenzură la adresa Guvernului Ciorbea este dezbătută şi respinsă în Parlament. Semnatarii moţiunii - 143 parlamentari ai PDSR şi PUNR – contestă actul asumării răspunderii Guvernului României pentru „Programul de măsuri privind reforma globală a societăţii româneşti", act înfăptuit de premierul **Ciorbea** la 3 iun. în Parlament. Contestatarii consideră că documentul respectiv nu este un program precum cel acceptat la învestirea Guvernului, ci „un document eterogen, conţinând deziderate de politică economică şi socială", „o combinaţie între o dare de seamă, un raport şi unele opinii (...) care „conduc la concluzia că nici în acest moment Guvernul nu are o strategie clară, un program coerent de macrostabilizare economică şi socială, deci nu are capacitatea de a guverna ţara". Semnatarii moţiunii apreciază că Guvernul nu poate beneficia de prevederile articolului 113 din Constituţie care permite asumarea răspunderii pentru un *program, o declaraţie de politică generală, un proiect de lege*, deoarece ceea ce a prezentat premierul drept program, în opinia lor nu este program. Această obiecţie este urmată de multe altele în cuprinsul moţiunii. Premierul **Ciorbea** a atacat PDSR care a depus două moţiuni de cenzură în trei zile, delimitându-se astfel de succesele reformei şi împiedicând executivul să se ocupe de problemele cu adevărat importante ale ţării şi care încearcă să-şi păstreze puterea cu orice preţ, nesocotind răspunderile pe care aceasta le presupune. Desigur şi Opoziţia a atacat Guvernul în discursuri viu colorate (**Miron Mitrea, Petre Ninosu, Ioan Gavra**).

- Un sondaj al Centrului Independent de Studii Sociale şi Sondaje arată că 70% dintre repondenţi acordă încredere programului de reforme al Guvernului României. Ei sunt dispuşi să aştepte între 1-3

luni şi „atât cât va fi nevoie" pentru ca programul să-şi producă efectele.

• **9-11 iun.** Fostul suveran al României, **Mihai I**, îşi continuă, cu Spania, turneul întreprins pentru obţinerea sprijinului în vederea integrării României în NATO şi UE. Au loc întâlniri cu regele **Juan Carlos**, cu premierul **Jose Maria Aznar** şi cu alte oficialităţi spaniole.

• **10 iun.** Strasbourg. La invitaţia preşedintelui Partidului Popular European (PPE), **Wilfried Martens**, premierul **Victor Ciorbea** participă la întâlnirea la vârf restrânsă a PPE care are ca prim punct pe ordinea de zi „Lărgirea NATO spre Est". La acest forum politic desfăşurat la cel mai înalt nivel participă cancelarul Germaniei, **Helmut Kohl,** şefi de guverne din PPE (**Jean Luc Dehaene**, **Jean-Claudel Juncker**, **Romano Prodi**), membri ai preşedinţiei PPE, preşedintele Comisiei Europene, **Jacques Santer**, preşedintele Parlamentului European, **Jose Maria Gil Robles**. Cu această ocazie premierul român susţine o alocuţiune în care pledează pentru integrarea României în NATO în primul val. La încheierea reuniunii, **Wilfried Martens** declară că toţi cei prezenţi la această întâlnire, inclusiv cancelarul Germaniei, sunt hotărâţi să sprijine România pentru integrarea în NATO în primul val. Aşadar România are ca susţinători, până la această dată: Franţa, Italia, Spania, Portugalia, Germania, Olanda, Belgia, Danemarca, Norvegia, Luxemburg, Turcia, Grecia, Canada. Au rămas încă în espectativă: SUA, Marea Britanie, Islanda. Ulterior din Germania vine precizarea că, la Strasbourg, cancelarul **Kohl** şi-a afirmat simpatia pentru România şi nu neapărat sprijinul pentru aderarea la NATO în primul val.

- Camera Reprezentanţilor a SUA a inclus – prin republicanul de Pennsylvania, **Jon Fox** – şi votat un amendament la Legea autorizării funcţionării Departamentului de Stat (lege care aprobă bugetul anual) prin care se cere admiterea României în NATO în primul val de extindere. Iniţiativa legislativă urmează să fie adoptată şi de Senatul american.

• **12-14 iun. Bruxelles.** Sediul NATO. Sub conducerea lui **Javier Solana,** secretarul general al NATO, are loc reuniunea miniştrilor Apărării ai celor 16 ţări membre ale Alianţei. Reuniunea are ca scop luarea unor decizii în legătură cu ţările europene care vor fi invitate să adere la NATO, la summit-ul de la Madrid. Continuă să existe puncte de vedere diferite între parteneri în legătură cu componenţa şi cu mărimea grupului de ţări care pot deveni membre ale Alianţei. Surpriza vine de la ministrul american al Apărării, **William Cohen**, care comunică opţiunea preşedintelui SUA de a susţine trei state pentru aderarea în primul val de extindere a NATO – Cehia, Polonia şi Ungaria. Acestea ar fi atins standardele cerute de NATO pentru aderare, prin nivelul realizării reformelor militare, economice, politice

și sociale. **William Cohen** ține să sublinieze că poziția SUA „nu este negociabilă" și că „președintele **Clinton** este ferm în această privință". Dar că ușa NATO rămâne deschisă și până la al doilea val al extinderii România și Slovenia au tot timpul să se pregătească pentru aderare. Administrația SUA consideră că aderarea unui număr mai mare de state ar atrage inconveniente de ordin economic (cheltuieli mai mari), politic și militar. Modul abrupt în care s-a lansat decizia SUA, în acest cadru, fără o consultare prealabilă cu aliații i-a nemulțumit pe cei mai mulți membri ai Alianței. Unii dintre ei au insistat pentru o extindere lărgită, care să includă și România. **Alain Richard**, ministrul francez al Apărării, a afirmat că nu e potrivit să se traseze o linie de demarcație între Ungaria și România, în ce privește apartenența la NATO. Și reprezentantul Canadei a reluat argumentele în favoarea cauzei României, fără a influența însă decizia SUA. Reprezentanții României și Sloveniei, prezenți la lucrările Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și-au manifestat decepția – Slovenia în termeni drastici – față de decizia SUA. Chiar și după neașteptata declarație a Casei Albe, amplu comentată, reprezentanții țărilor membre NATO declară că dezbaterile în vederea stabilirii unui consens trebuie să continue. În mediile politice internaționale se apreciază însă că decizia SUA poate să divizeze NATO mai profund decât ar fi reușit Rusia, dar această decizie se va impune la summit-ul de la Madrid.

- Se lansează o fundație – *Fundația Română pentru Republică și Democrație* - care are drept scop susținerea celor două repere fundamentale ale societății românești - republica și democrația, dar mai ales constituirea unui cadru de afirmare în viața publică a intelectualității de stânga. Deoarece se consideră că personalitatea cea mai proeminentă a stângii este **Ion Iliescu**, acesta este ales președintele fundației, iar **Răzvan Theodorescu** – vicepreședinte. **Ion Iliescu** afirmă că apariția unei astfel de inițiative era necesară ca o reacție la „acțiunea virulentă și agresivă a intelectualității de dreapta". Între membrii fondatori ai fundației sunt nume cunoscute: **Eugen Simion, Alexandru Mironov, Ileana Vulpescu, Mihai Erbașu, Fănuș Neagu, Vasile Ionel, Mihai Mălaimare, Radu Ciuceanu, Corneliu Mănescu, Radu Beligan, Gelu Voican Voiculescu, Mihai Drăgănescu, Emanoil Valeriu, Valentin Lipatti, Petre Ninosu, Nicolae Cajal, Ecaterina Oproiu, Cico Dumitrescu, Antonie Iorgovan**.

• **14 iun.** În cadrul unui Congres de unificare, PNLCD și PL'93 fuzionează sub denumirea de PL. Președinte al noului partid este ales **Niculae Cerveni**, iar președinte executiv **Dinu Patriciu**. Din Biroul Permanent mai fac parte, pe lângă cei doi: **Horia Rusu, Dinu Zamfirescu, Liviu Negoiță, Adrian Tudor Moroianu**. Partidul își propune să promoveze liberalismul autentic (PNL nu este singurul reprezentant al liberalismului românesc), cu accentul pus pe manifestarea deplină a individualității și pe dezvoltarea și protejarea proprietății.

Aceste principii şi încă altele se găsesc în programul de guvernare prezentat Congresului şi adoptat ca atare, sub denumirea de *Manifestul liberal*. Noul partid are însă o poziţie destul de şubredă. Fiecare din cele două partide care au fuzionat are probleme interne destul de serioase şi o relaţie nesigură cu CDR. PNLCD face parte din CDR, dar nu e sigur că CDR va accepta în interiorul ei noul partid liberal. De altfel la Congres n-a luat parte niciun reprezentant al PNŢCD sau PNL, în schimb au fost prezenţi delegaţi ai PDSR şi ai PRM. În plus, **Dinu Patriciu**, în discursul său, declară că nu-l interesează apartenenţa la CDR, ci unificarea liberală care să conducă la consolidarea liberalismului şi câştigarea alegerilor în 2000 sau 2004. Deşi afirmă că e binevenită câştigarea alegerilor de CDR, **Dinu Patriciu** crede că e nevoie de „o alternativă de guvernare de dreapta". Pentru că „dacă Guvernul suferă de ceva este o ancoră de dreapta, îi lipsesc măsurile radicale. Se ştie că jumătăţile de măsură ale dreptei aduc stânga la guvernare. Orice cedări în faţa unor tentaţii populiste sunt întârzieri ale reformei de sistem. Or, actualul Guvern cedează sub presiunea unor grupuri de interese manevrate de stânga, cât şi a organizaţiilor internaţionale. Eu nu cred într-un program scris în limba engleză". Aripa **Alexandru Popovici**, care susţine că reprezintă adevăratul PNLCD, nu recunoaşte însă fuziunea şi noul PL.

• **13-15 iun.** Cehia-Brno. La cel de al şaselea Congres al Uniunii Internaţionale a Foştilor Deţinuţi Politici Anticomunişti, **Constantin Ticu Dumitrescu** a fost reales în funcţia de preşedinte.

• **14-15 iun.** Au loc lucrările celui de al XX-lea Congres al PSDR cu participarea a aproape 500 de delegaţi. Se citesc şi se dezbat rapoartele privind activitatea partidului din ultimii patru ani şi amendamentele propuse la Statutul partidului. În raportul său, **Sergiu Cunescu**, preşedintele partidului, opune definiţiei de partid de mase pe cea de partid de cadre pentru PSDR. Ceea ce presupune cultivarea competenţelor şi elitelor. În ceea ce priveşte colaborarea cu PD, **Sergiu Cunescu** nu are reţineri în a afirma că există încă incompatibilităţi care generează disfuncţii în alianţă, că uneori PD are o atitudine arogantă, dar că existenţa USD nu este ameninţată, că trebuie să continue să existe şi că are şansa de a fi mai puternică dacă şi cele două partide care o compun se vor consolida. În rândul participanţilor la Congres părerile sunt împărţite în legătură cu alianţa cu PD. Unii ar dori ca PSDR să participe singur la viitoarele alegeri, să nu mai fie „a cincea roată la căruţă în tot felul de alianţe", dar alţii vorbesc, fie şi în şoaptă, despre o binefăcătoare fuziune cu PD. Cel mai important punct la ordinea de zi este alegerea noii conduceri. **Sergiu Cunescu** este reales preşedinte al PSDR, **Emil Putin** prim-vicepreşedinte. Vicepreşedinţi: **Ion Străchinaru**, **Mircea Dănuţa**, **Mariana Basuc**, **Mircea Popescu**, **Ionel Moş**, **Petru Moldovan**, **Smaranda Dobrescu**.

• **16 iun.** Prin OU nr. 32/16 iun. 1997, Guvernul abrogă art. 208 din Legea 31/1990 privind societăţile comerciale. Art. 208 abrogat prevede: „Se pedepsesc cu închisoare de la doi la şapte ani persoanele vinovate de bancrută frauduloasă, constând în una din următoarele fapte: falsificarea, sustragerea sau distrugerea evidenţelor societăţii sau ascunderea unei părţi din activul societăţii, înfăţişarea de datorii neexistente sau prezentarea în registrele societăţii, în alt act ori în bilanţ, a unor sume nedatorate, precum şi, în caz de faliment al societăţii, înstrăinarea în frauda creditorilor a unei părţi însemnate din activ.". În diverse medii şi mai ales în mass-media decizia va fi amplu comentată şi combătută. Se ajunge chiar la calificativul de „crimă legislativă" comisă fie din lipsa de profesionalism a executivului, fie din complicitate cu infractorii, rezultată din intenţia de a salva de la trimiterea în justiţie a grupurilor mafiote. Decizia, indiferent de cauza care a generat-o, poate bloca ofensiva împotriva criminalităţii economico-financiare, atât de insistent proclamată de noua Putere. (Din 1993 până la 30 iun. 1997 au fost instrumentate 992 de cauze penale privind bancruta frauduloasă, aflate în diferite stadii de judecare, cauze care pot fi închise odată cu aplicarea OU 32 şi în acelaşi timp pot fi scoase de sub acuzare nume grele de infractori care au prejudiciat statul cu multe miliarde de lei.)

- În Biroul Permanent al PNL se analizează situaţia noului PL. PNL salută fuziunea celor două partide liberale - PNLCD şi PI'93 – considerând-o un pas binevenit către unificarea liberală. În ceea ce priveşte relaţia cu CDR, se menţionează că PNLCD nu mai există, iar PL, dacă intenţionează să acceadă la CDR, trebuie să solicite acest lucru, însă numai după ce îşi va fi clarificat situaţia juridică. **Ion Diaconescu**, preşedintele PNŢCD şi CDR, consideră că accesul PL în CDR trebuie analizat în conducerea CDR, dar că acest lucru se va face doar dacă PL va solicita admiterea în CDR.

- **Alfred Moses**, ambasadorul SUA în România, îi înmânează preşedintelui **Emil Constantinescu** o scrisoare din partea preşedintelui SUA, **Bill Clinton**. În introducerea scrisorii se afirmă: „preţuiesc în mod deosebit enormul progres pe care România l-a făcut sub conducerea dumneavoastră curajoasă şi înţeleaptă". În cuprinsul amplei epistole **Bill Clinton** încearcă să explice de ce a ales să susţină integrarea în NATO, în primul val de extindere, a doar trei ţări – Polonia, Cehia şi Ungaria. Şi, în fine, în încheiere, **Bill Clinton** îl invită pe **Emil Constantinescu** să viziteze Washington-ul pentru a avea „o întâlnire de lucru în Biroul Oval". „Aştept cu nerăbdare să discut cu dumneavoastră despre modul în care putem colabora pentru consolidarea parteneriatului americano-român şi pentru impulsionarea integrării României în structurile occidentale, inclusiv în NATO". Aceasta pentru că, nu uită să menţioneze **Bill Clinton** în scrisoare, uşa NATO rămâne deschisă, desigur şi pentru România, pentru o viitoare

extindere. Președintele României mai primește o scrisoare afectuoasă și de la președintele Franței, **Jacques Chirac**, în care acesta îl încredințează că va depune în continuare toate eforturile până la summit-ul de la Madrid, pentru ca România să fie admisă în NATO, în primul val de extindere. Și alți membri NATO – Italia, Belgia, Portugalia, Canada – susțin extinderea Alianței în primul val, cu cinci state, printre care și România, și atrag atenția că deciziile în ceea ce privește viitorul NATO se iau între cei 16 membri și nu doar de SUA.

- Senatul american a votat pentru ca SUA să susțină cererea de aderare la NATO a cinci țări – Lituania, Letonia, Estonia, România, Bulgaria – care n-au fost avute în vedere de **Bill Clinton**, pentru primul val de integrare.

• **16-17 iun.** Amsterdam. La Conferința interguvernamentală, cu participarea șefilor de stat și de guvern din cele 15 țări membre ale UE, se ajunge la un acord politic în legătură cu Tratatul de la Maastricht într-o formă revizuită care, printre altele, consfințește și extinderea UE cu țări din Europa de Est, printre care și România.

• **17-25 iun.** Premierul **Victor Ciorbea** efectuează o vizită neoficială în SUA, în speranța de a determina o schimbare în atitudinea Casei Albe față de omiterea României de la aderarea la NATO, în primul val. Scurtele întrevederi ale lui **Victor Ciorbea** cu vicepreședintele SUA, **Al Gore**, cu secretarul de stat american, **Madeleine Albright**, și cu alți oficiali nu aduc însă elemente noi, dimpotrivă, apar opinii conform cărora insistențele României ar putea provoca o stare de nemulțumire în mediile politice americane și ale NATO.

- Londra. La Conferința Ministerială EUREKA, România este a 25-a țară care devine membră a acestui proiect menit să înlesnească obținerea și exploatarea de către țările Europei a unor tehnologii performante, importante pentru dezvoltarea economică și creșterea calității vieții. Guvernul României va adopta o lege (14 nov. 1997) care să consfințească apartenența la acest proiect.

• **20 iun.** Sighetu Marmației. În prezența a sute de invitați are loc inaugurarea oficială a *Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței*, realizare a Fundației Academia Civică, condusă de scriitoarea **Ana Blandiana**. La 29 ianuarie 1993, la Strasbourg, **Ana Blandiana** i-a prezentat secretarului general al Consiliului Europei de atunci, **Catherine Lalumière**, proiectul de transformare a fostei închisori staliniste de la Sighet într-un muzeu al victimelor comunismului, care să devină un centru de studii asupra totalitarismului. În 1995, după trei ani de expertiză internațională, Consiliul Europei ia Memorialul sub egida sa. La 5 iun. 1997 președintele **Emil Constantinescu** a promulgat legea prin care statul român declara Memorialul „ansamblu de interes național". În 1998 Consiliul Europei va nominaliza Memorialul între primele trei locuri de cultivare a memoriei europene, alături de Memorialul Auschwitz și de Memorialul francez

al Păcii. Memorialul înseamnă, pe lângă Muzeul Sighet, şi un Centru Internaţional de Studii asupra Comunismului în cadrul căruia se tipăresc cărţi, se organizează anual simpozioane (la 20 iun. începea cel de al cincilea simpozion dedicat scrierii adevăratei istorii a României) şi au loc cursurile Şcolii de Vară la care participă elevi între 14 şi 18 ani care au ocazia să asculte prelegerile unor istorici, mărturiile unor luptători anticomunişti, foşti deţinuţi politici care aduc informaţii încă necunoscute despre istoria adevărată a perioadei comuniste. Pe teritoriul României au existat numeroase închisori bine populate de regimul comunist cu adversarii acestuia, reali sau închipuiţi. **Ana Blandiana** a ales însă, inspirat, fosta închisoare de la Sighet pentru ca s-o transforme într-un loc de cultivare a memoriei. Acolo au fost exterminate, prin metode subumane, elitele României: oameni politici, oameni de cultură, de ştiinţă, filozofi, medici, ingineri, arhitecţi, studenţi, preoţi, ţărani, luptători anticomunişti – superlative profesionale şi morale confirmate. La Sighet, la 20 iun., sunt prezenţi printre numeroşii invitaţi: miniştri, oameni politici, istorici, scriitori, studenţi, elevi, foşti deţinuţi politici din România şi din alte ţări. Se primesc multe mesaje din ţară şi din străinătate, printre care mesajul preşedintelui României şi al secretarului general al Consiliului Europei, **Daniel Tarschys**. În mesajul său, **Emil Constantinescu** cere iertare, în numele statului român, victimelor represiunii comuniste, exprimându-şi compasiunea şi regretul pentru suferinţele suportate şi, totdată, face un apel către Parlamentul României ca să iniţieze o lege prin care "să fie reabilitată memoria" foştilor deţinuţi politici prin amnistierea condamnărilor politice din perioada 1948-1989. La încheierea manifestărilor de la Sighet, susţinute de Fundaţia Academia Civică, participanţii au adresat o scrisoare deschisă conducătorilor ţării în care au cerut să se permită accesul la arhivele PCR şi ale fostei Securităţi, fără de care adevărata istorie a României comuniste nu poate fi scrisă.

• **20-21 iun.** Acordurile Horei Unirii anunţă începutul lucrărilor Conferinţei Naţionale a PDSR la care participă 533 de delegaţi şi peste 100 de invitaţi. De această dată liniştea, ordinea, disciplina de partid, consensul sau unanimităţile, specifice forum-urilor PDSR, au fost tulburate de existenţa şi afirmarea unui grup de opinie format din cinci membri de partid cu nume sonore: **Teodor Meleşcanu, Iosif Boda, Mircea Coşea, Viorel Sălăgean, Marian Enache**. Opiniile politice ale acestora, exprimate deja cu câteva săptămâni în urmă, au fost date publicităţii la 18 iun., sub forma unei Declaraţii-program. În acest document se cere restructurarea radicală a partidului prin care acesta să dobândească „o nouă imagine şi credibilitate în opinia publică", atitudine intransigentă faţă de corupţie, tolerată în timpul guvernării PDSR, astfel încât partidul este perceput ca unul de oameni corupţi, competiţie reală pentru funcţiile de conducere din partid la

care să nu aibă acces cei susceptibili de acte de corupție, asumarea răspunderii pentru pierderea alegerilor din 1996 de conducătorii de până la acea dată ai PDSR, reorientarea doctrinei partidului către social-liberalism, schimbarea denumirii și a siglei partidului. Punctul 5 al Declarației este dedicat lui **Ion Iliescu**, despre care, după ce se afirmă că „este o personalitate de primă mărime a vieții politice românești" caracterizat de „o onestitate exemplară" și cu „un talent politic incontestabil", se adaugă că el este prea legat de începuturile tranziției în România și că a ezitat atunci când existau condiții de reformare a partidului, devenind „apărătorul natural al lipsei unei dezvoltări politice reale în partid". Tonul unor afirmații la adresa conducerii PDSR este deosebit de acuzator: „Încercând să blocheze dezbaterea deschisă de idei și exprimarea liberă a opiniilor, sancționând *cu mânie proletară* orice curent nou de opinie, PDSR riscă să rămână un partid îmbătrânit, fără vlagă și lipsit de forță de revigorare. Nu putem fi un partid credibil dacă nu vom consacra un alt mod de a ne raporta la putere și la problemele țării, dacă nu vom duce până la capăt acțiunea de eradicare a corupției din partid și a imoralității politice. Hărțuirea politică a puterii prin moțiuni simple și moțiuni de cenzură pregătite în pripă, etalarea unui limbaj demagogic, desuet, în discursurile politice, nu face decât să ne expună penibil în fața opiniei publice, ca un partid de opoziție lipsit de valoare, eficiență și credibilitate. (...) Trebuie să recunoaștem că PDSR este un partid tot mai izolat, tot mai ocolit de imensa majoritate a forțelor politice și de instituțiile societății civile". Biroul Executiv Central și Consiliul Național, foruri ale PDSR care s-au reunit în ședințe după apariția Declarației și înaintea Conferinței Naționale, au combătut documentul disidenților și acțiunea lor politică. Consiliul Național, întrunit la 19 iun., a înscris în ordinea de zi dezbaterea Declarației grupului celor cinci. Aceștia și-au susținut argumentele din Declarație în discursuri critice tranșante. **Ion Iliescu** însă le-a răspuns cu o virulență pentru unii greu de suportat (**Marian Enache** și-a dat demisia în hohote de plâns, **Mugurel Vintilă** l-a urmat; **Iosif Boda** și **Viorel Sălăgean** au fost excluși din partid de organizațiile din care făceau parte, **Mircea Coșea** și **Teodor Meleșcanu** au demisionat ulterior) Modelul de intransigență a lui **Ion Iliescu** a fost preluat și de alți colegi de partid, printre care **Miron Mitrea** și **Petre Ninosu**. Cei cinci au fost numiți deviaționiști-intelectualiști avizi de putere și etichetările au continuat în aceeași notă fără ca vreunul dintre participanți să adere deschis la acțiunea „deviaționiștilor". Programul lor n-a fost înscris pe ordinea de zi a Conferinței Naționale (s-a exprimat opinia că dacă cei cinci erau lăsați să-și susțină argumentele în fața Conferinței Naționale în câteva luni ar fi fost urmați de toate filialele județene), dar tensiunea instalată prin acțiunea lor s-a simțit din plin. Unele voci (surpriză! – **Dan Marțian** care a spus: „arhetipul personajului corupt se află la

noi") au considerat că multe dintre propunerile celor cinci erau corecte şi benefice pentru partid. Altele i-au susţinut din plin moralul lui **Ion Iliescu**. Invitatul **C.V. Tudor**, criticând acţiunea disidenţilor, a rostit: „PDSR fără **Ion Iliescu** este ca PRM fără **C.V. Tudor**". La sfârşitul celor două zile, **Ion Iliescu**, trăgând concluziile, s-a declarat mulţumit de rezultatele Conferinţei la care, prin discursul său, a anunţat reformarea partidului. Şi la care a fost aleasă conducerea partidului pe care analiştii politici au considerat-o ca fiind departe de a anunţa reformarea PDSR. Chiar din interiorul partidului s-a auzit: PDSR a ratat schimbarea. În articolul lui **Silviu Brucan**, *Monolitul sinucigaş*, din *Adevărul* 25 iun. 1997, p.2, se fac câteva precizări: „Conferinţa Naţională a PDSR a marcat reîntoarcerea în forţă a monolitismului în viaţa publică românească. Am asistat la o conferinţă concepută şi organizată după modelul congreselor PCR, în care totul – ordinea de zi, compoziţia comisiilor, lista vorbitorilor, lista candidaţilor la posturi de conducere – era programat dinainte şi adoptat de delegaţi în unanimitate. (...) **Ion Iliescu**, ca un adevărat secretar general, a aplicat cu fermitate modelul congreselor în care s-a format ca activist. A fost interzisă dezbaterea Declaraţiei grupului de opinie **Meleşcanu-Coşea-Boda-Marian Enache**, cuvântarea lui **Teodor Meleşcanu** a fost primită cu ostilitate de o gaşcă organizată în mijlocul sălii, lui **Iosif Boda**, aflat pe locul 3 pe lista vorbitorilor, i s-a refuzat cuvântul şi ca urmare nu a avut loc nicio dezbatere cu privire la Programul PDSR, care a rămas rupt de realităţile social-politice ale ţării. **Iliescu** a reacţionat cu brutalitate la toate încercările disidenţilor de a angaja un schimb de idei în organele de conducere asupra imaginii şi credibilităţii PDSR, aflate în cădere liberă, şi, conform unei practici ceauşiste bine cunoscute, a dat ordin organizaţiilor de partid din teritoriu să procedeze la excluderea din partid a unora dintre disidenţi. Atât **Iliescu**, cât şi **Năstase** au reiterat principiul stalinist că membrii de partid pot ridica probleme *numai în cadru organizat*, metodă prin care conducerea comunistă anihila orice critică în partid". În etapa următoare membri ai PDSR vor migra către grupul **Meleşcanu**. Structurile de conducere alese la Conferinţa Naţională: preşedinte – **Ion Iliescu**; prim-vicepreşedinte – **Adrian Năstase**; vicepreşedinţi – **Ioan Mircea Paşcu**, **Sorin Oprescu**, **Dan Ioan Popescu**, **Hildegard Puwak**, **Rodica Stănoiu**; Biroul Executiv Central, format din 25 de membri – **Miron Mitrea**, **Alexandru Lăpuşan**, **Dumitru Dângă**, **Mihai Mălaimare**, **Doru Ioan Tărăcilă**, **Dan Mircea Popescu**, **Nicolae Văcăroiu**, **Grigore Zanc**, **Florin Georgescu**, **Dan Marţian** şi reprezentanţi ai organizaţiilor judeţene; Consiliul Naţional, format din 334 membri.

• **20-22 iun.** SUA-Denver. Summit-ul G7 al celor mai puternic industrializate state, la care participă pentru prima oară şi Rusia, reprezentată prin **Boris Elţîn.** Când se ia în discuţie extinderea NATO

de la Madrid, pozițiile rămân aceleași: SUA susțin aderarea celor trei - Cehia, Polonia, Ungaria - iar Franța, Italia, Spania, Portugalia, Belgia Grecia, Turcia Luxemburg și Canada continuă să insiste pentru includerea pe lista admișilor și a României și Sloveniei. **Bill Clinton** recunoaște că în confruntările de păreri dintre aliați „merele discordiei" sunt România și Slovenia. Mai recunoaște și că România și Slovenia ar fi niște foarte buni parteneri în NATO și tocmai de aceea problema se va rezolva fiindcă „peste 10 ani amândouă țările vor fi membre ale NATO", dar deocamdată nu e nevoie decât de cele trei țări favorite pentru a nu slăbi Alianța. **Bill Clinton** nu este de acord nici măcar să accepte formula de compromis sugerată de **Jacques Chirac**, aceea ca la Madrid să se facă referire la un al doilea val de extindere a NATO care să includă România și Slovenia. Președintele ceh, **Vaclav Havel**, cere oficialilor NATO să fixeze un calendar al aderării după etapa Madrid și să se comunice și „logica extinderii", încă neclară. Se face auzită și vocea Rusiei care avertizează că, dacă în procesul de extindere a NATO se vor avea în vedere și țări din fosta URSS, atunci relațiile Rusiei cu NATO se vor deteriora. Dar, până atunci, Rusia este mulțumită de extinderea din primul val, restrânsă la trei state, susținută de SUA.

• **25 iun.** Cei cinci disidenți ai PSDR, recent plecați din partid - **Meleșcanu**, **Boda**, **Sălăgean**, **Coșea**, **Enache** - anunță formarea Fundației *Alianța pentru România,* care să fie nucleul unui viitor partid cu aceeași denumire. În *Declarația-apel* dată publicității și semnată de **Teodor Meleșcanu**, ca președinte al comitetului de inițiativă, se menționează că noul partid va fi unul de centru-stânga „alternativa de care are nevoie acum societatea românească". **Viorel Sălăgean** definește noua formațiune ca pe „un partid al celor săraci care vor să se îmbogățească cinstit". Dintre principiile înscrise în Declarație și care vor direcționa funcționarea partidului primul este „moralitate în viața politică", apoi exercitarea actului guvernării strict în folosul populației ș.a. Denumirea viitorului partid este însă sub semnul întrebării deoarece **Ion Iliescu** susține că a fost „împrumutată" din cărțile lui **Adrian Năstase**, iar **Aurelian Bondrea**, președintele Fundației „România de mâine", consideră că viitorul partid trebuie să-și afle un alt nume deoarece el a fondat încă din 1996 o instituție cu o denumire asemănătoare– Alianța Națională pentru România de Mâine.

• **26 iun.** Președintele **Emil Constantinescu** și secretarul general al Guvernului, **Remus Opriș**, evaluează, după șapte luni de guvernare, stadiul îndeplinirii promisiunilor asumate prin programul electoral, *Contractul cu România*, cu care CDR a câștigat alegerile. Șeful statului a explicat că în *Contractul cu România* se luau angajamente în legătură cu crearea unui suport legislativ care să susțină reformele. Iar aplicarea reformelor este exclusiv obligația Guvernului. De aceea **Remus Opriș** încearcă să demonstreze că, în afară de unele neîm-

pliniri scuzabile, *Contractul cu România* a prins viață conform angajamentelor electorale. Concluzie care a fost serios amendată de analiștii politici.

- Camera Deputaților ratifică *Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina* (165 voturi pentru, 92 împotrivă, de la PDSR, PUNR, PRM, PNLCD-Cerveni). Atmosfera s-a tensionat atunci când deputații PDSR au intenționat ca odată cu tratatul să fie adoptată și o Declarație (redactată de PDSR) care să reprezinte punctul de vedere al Parlamentului României în legătură cu documentul. Cererea PDSR a fost respinsă.

- **Ion Iliescu** își îmbărbătează colegii de partid, deprimați și dezorientați după furtuna stârnită de acțiunea grupului Meleșcanu și după ce tot mai mulți pedeseriști părăsesc partidul, alăturându-se acestui grup. Scrisoarea pe care **Ion Iliescu** o adresează membrilor PDSR începe cu formula „Dragi prieteni" și continuă cu îndemnuri însuflețitoare la unitate și acțiune într-un moment delicat pentru partid. Totodată **Ion Iliescu** simte nevoia să revină la cazul Meleșcanu și să explice că acțiunea grupului era o diversiune periculoasă pentru existența partidului.

• **27 iun.** Amsterdam. Președintele **Emil Constantinescu** participă la reuniunea la nivel înalt între membrii UE și membrii statelor asociate, candidate la aderare. Formula aleasă de UE și analizată în cadrul reuniunii prevede ca negocierile de aderare la UE să înceapă cu toate cele 12 țări candidate în același timp, iar aderarea propriu-zisă să se producă diferențiat, în funcție de îndeplinirea condițiilor cerute, adică armonizarea legislației, performanțe economice certe, posibilitatea cooperării în domeniile justiției și al afacerilor interne. Președintele **Constantinescu** apreciază că aderarea României la NATO în primul val este „o problemă închisă", iar statele europene din Alianță care o susțin se limitează în această etapă la a impune cea mai convenabilă soluție de compromis pentru România.

- TMB admite cererea PNLCD-Popovici de suspendare a cererii de fuziune între PNL-Cerveni și PL'93.

• **30 iun.** În Buletinul pe luna iul. al BNR se menționează că datoria externă a României, pe termen mediu și lung, era la 30 iun. 1997 de 7,944 miliarde dolari, în creștere cu 11,29% față de 30 dec. 1996. Revista *Business Central Europe* plasează România pe locul șapte (la 30 iun. 1997) ca nivel al datoriei externe între țările central și est europene, după Rusia, Polonia, Ungaria, Cehia, Bulgaria, Slovacia.

- 1 dolar SUA –7032 lei; 1 marcă germană – 4046 lei (BNR)

• **1 iul. Valerian Stan**, secretar de stat, șeful Departamentului de Control al Guvernului dă publicității rezultatele verificărilor făcute în perioada ian.-iun. 1997, pentru intervalul 1990-1997, în legătură cu situația locativă a unor parlamentari, membri ai Guvernului, angajați din aparatul Parlamentului, ai Președinției, ai Guvernului și a altor

persoane din diverse structuri ale instituţiilor de stat. **Valerian Stan** combină datele verificărilor sale cu cele ale anchetei realizate în acelaşi scop de Corpul de Control al Guvernului, în 1993, şi de comisia parlamentară (comisia „Apartamentul") constituită în 1994. Rezultatele anchetelor din anii anteriori, deşi făcute publice (vezi anul 1994), nu şi-au produs consecinţele, deşi dezvăluiau ilegalităţi în atribuirea de locuinţe unor nume sonore din viaţa publică. Prin Hotărârea nr.18/22 nov. 1995, Parlamentul a stabilit că Guvernul va lua măsurile care se impun pentru restabilirea legalităţii în acest domeniu şi va prezenta un raport pe această temă până la 31 mai 1996. Ulterior Parlamentul a prelungit termenul de depunere a raportului până la 20 nov.1996, dar nici până la acea dată Guvernul nu şi-a făcut datoria. Din verificările lui **Valerian Stan** se observă că, pe de-o parte, comisia parlamentară îşi extindea şi aprofunda cercetările în legătură cu ilegalităţile la nivel înalt din domeniul locativ, pe de altă parte, ilegalităţile la nivel înalt din domeniul locativ continuau să se producă nestingherit. De exemplu, în nov. 1996, pe baza unor ordine ale Secretariatului General al Guvernului, Regia Autonomă „Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat" (RAAPPS) a vândut, cu mult sub preţul real, 33 de apartamente în vile, proprietate de stat, chiriaşilor care le ocupau, evident oameni cu influenţă (**Apostoiu Dumitru**, **Prioteasa Gheorghe**, **Hegheduş Ladislau**, **Cristea Marin**, **Ion Iliescu** ş.a.). Apoi, în cea mai mare parte imobilele cu destinaţie de locuinţe din administrarea RAAPPS sunt locuite de persoane neîndreptăţite, cele mai multe din vechea nomenclatură ceauşistă, care plătesc chirii modice. Regia Autonomă LOCATO, unitate din subordinea Ministerului de Externe al cărei obiect de activitate este şi închirierea de spaţii locative misiunilor diplomatice, consulatelor, reprezentanţelor internaţionale acreditate în România, persoanelor fizice şi juridice cu activitate în România a închiriat însă cu generozitate şi unor salariaţi ai săi, şi unor salariaţi ai Ministerului de Externe, şi ai altor instituţii. Acestea sunt doar câteva exemple de ilegalităţi pe care le-a depistat **Valerian Stan**, pe lângă cele semnalate de comisiile amintite. Autorul raportului propune anumite măsuri legislative care să corecteze ilegalităţile comise şi să împiedice apariţia altora. Raportul lui **Valerian Stan** face să se clatine şi mai serios echilibrul destul de fragil al coaliţiei de guvernare, deşi atât **Ion Diaconescu** cât şi **Petre Roman** susţin că alianţa lor rămâne de nezdruncinat. PD a reproşat în termeni duri că e vorba de răzbunări politice, deoarece în document printre numele incriminate erau destule din vârful ierahiei PD. După şedinţa Comitetului de Coordonare a coaliţiei guvernamentale (2 iun.), premierul anunţă că în curând va proceda la o restructurare a Departamentului de Control al Guvernului. În coaliţia de guvernare se lansează opinia că **Valerian Stan** a greşit nu când a întocmit raportul, ci când l-a publicat, pentru că nu era un moment potrivit pentru publicare.

• **2 iul.** Președintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită de câteva ore la Bonn, pentru o întrevedere privată cu cancelarul **Helmut Kohl**. Ca urmare a acestei întâlniri cancelarul **Kohl** declară simpatia și sprijinul Guvernului german față de „dorința României de a deveni membră a NATO la o dată cât mai apropiată". Imediat după exprimarea poziției germane, SUA au comunicat că susțin în continuare aderarea a numai trei state – Cehia, Polonia, Ungaria – iar România și Slovenia nu sunt respinse, ci trebuie doar să mai aștepte. A doua zi se vor exprima puncte de vedere mai prudente în legătură cu sprijinul Germaniei pentru România.

• **3 iul.** La Ismail, în Ucraina, se materializează inițiativa președintelui României de a se constitui o trilaterală România, Republica Moldova, Ucraina. Președinții celor trei țări – **Emil Constantinescu, Petru Lucinschi** și **Leonid Kucima** semnează documentele de înființare a trilateralei care oferă cadrul cooperării economice între instituțiile celor trei state. Vicepreședintele SUA, **Al Gore**, salută apariția trilateralei și speră ca aceasta să fie și o sursă de securitate europeană.

• **4 iul.** La ședința Comitetului Director al PD, președintele partidului, **Petre Roman**, declară că nu mai are încredere în PNȚCD, dar nu părăsește coaliția guvernamentală pentru a nu destabiliza țara și pentru a asigura realizarea reformelor. Afirmația categorică a lui **Petre Roman** este o replică la o afirmație a președintelui PNȚCD conform căreia actuala coaliție ar trebui să mai reziste unu-doi ani, după care să se convoace alegeri anticipate care să dea ocazia PNȚCD să guverneze singur.

• **7-9 iul.** Madrid. Summit-ul membrilor NATO. Caracteristica acestei importante reuniuni este că din momentul în care au coborât din avion, la Madrid, și până aproape de momentul prezentării declarației oficiale (chiar și după), între cei 16 membri ai NATO s-au manifestat divergențe în legătură cu componența grupului de țări prin care să se realizeze extinderea Alianței. La dineul (7 iul.) cu ușile închise oferit de premierul spaniol **Jose Maria Aznar**, la bine cunoscutul tur al mesei, înalții oaspeți își expun și își păstrează pozițiile într-o confruntare care durează până noaptea târziu: **Bill Clinton** le vrea în NATO numai pe cele trei – Cehia, Polonia și Ungaria. **Jacques Chirac** susține cu atâta insistență și abundență de argumente cauza României, încât s-a spus că a fost la fel de convingător sau poate mai convingător ca un român. La votul final, în favoarea României s-au pronunțat nouă țări: Franța, Italia, Belgia, Luxemburg, Spania, Portugalia, Grecia, Turcia, Canada. Împotrivă au votat șase state: SUA, Marea Britanie, Olanda, Islanda, Danemarca, Norvegia. Germania s-a abținut. SUA și Marea Britanie s-au opus energic ca Alianța să se angajeze explicit în legătură cu viitoarea aderare a României. Declarația finală prezentată de secretarul general

al NATO, **Javier Solana**, în numele celor 16 membri ai Alianței, demonstrează că voința lui **Bill Clinton** a învins, cu dificultate, dar a învins, susținătorilor României rămânându-le doar speranța într-o viitoare extindere. Respectiv, Cehia, Polonia și Ungaria sunt invitate să adere la NATO (administrația americană estimează la 35 miliarde dolari costurile extinderii în primul val), iar celelalte candidate află că „NATO rămâne deschisă spre noi membri" și că „la următoarea noastră întâlnire din 1999 vom reexamina procesul". Iată și paragraful din Declarație care a resuscitat speranțele României: „Cu privire la țările aspirante, recunoaștem cu deosebit interes și luăm act de evoluțiile pozitive pe calea democrației și a statului de drept într-un număr de țări sud-est europene, cu deosebire România și Slovenia". Presa internațională comentează pe larg momentul Madrid, considerat un eveniment de importanță istorică. Ministrul de Externe britanic, **Robin Cook**, consideră că „a căzut cortina peste cortina de fier". În Rusia se exprimă păreri diferite. **Evgheni Primakov**, ministrul rus de Externe, declară că evenimentul de la Madrid este „cea mai mare greșeală de la sfârșitul ultimului război mondial". În România, președintele **Constantinescu** recunoaște „importanța crucială" a evenimentului „pentru Europa și pentru securitatea mondială", dar, pentru România „această decizie este sub așteptările noastre". Într-un comunicat al MAE se exprimă aceeași poziție. Oamenii politici din sfera puterii, chiar dacă dezamăgiți că România nu este deja membră a NATO, consideră că n-am fost niciodată mai aproape de acest statut pentru care trebuie să depunem eforturi în continuare. Unii oameni politici din opoziție susțin că la Madrid România a fost definitiv exclusă din competiția pentru aderarea la NATO, fiind redistribuită în zona de influență a estului european. Colegii din coaliția guvernamentală se simt datori să le amintească acestor sceptici că toți comentatorii politici occidentali au susținut că România a devenit un candidat credibil după alegerile din nov. 1996. Chiar **Bill Clinton** n-a făcut alte reproșuri României în opoziția sa față de aderarea României la NATO, la Madrid, decât că înscrierea decisă în cursa pentru accesul în NATO ca și progresele țării, deși remarcabile, sunt de dată prea recentă, de câteva luni.

• **10 iul.** După summit-ul NATO (și în legătură cu acesta) **Bill Clinton** însoțit de **Madelaine Albright** și de secretarul Apărării, **William Cohen**, pleacă într-un turneu diplomatic în țări din Europa Centrală și de Est. **Bill Clinton** are în program Polonia și România, unde va fi secondat de **Madelaine Albright**. Aceasta va vizita apoi, singură, Slovenia, Rusia, statele baltice și Cehia, iar **William Cohen** va merge în Ungaria, Ucraina, Bulgaria.

• **11 iul.** București. Aeroportul Otopeni. Orele 11, 08. Aterizează aeronava prezidențială americană „Air Force One", din care coboară președintele SUA, **Bill Clinton**, și secretarul de stat, **Madeleine**

Albright. Președintele american întreprinde o vizită oficială (de 8 ore) la București, prima după cea a președintelui SUA, **Gerald Ford**, din 1975. Pe aeroport oaspetele este întâmpinat de premierul **Victor Ciorbea**, de ministrul de Externe, **Adrian Severin**, și de alți oficiali români. La Palatul Cotroceni, unde președintele american este întâmpinat de președintele României, are loc primirea oficială. În cursul convorbirii dintre cei doi președinți un rol central îl are inițiativa lui **Bill Clinton** de constituire a Parteneriatului strategic româno-american, care presupune colaborarea susținută dintre cele două țări în domeniile economic, politic, militar. Momentul cel mai vibrant al vizitei îl constituie sosirea celor doi președinți în Piața Universității, întâmpinați cu entuziasm de o mulțime impresionantă (apreciată la 100 000 de persoane), oameni cu steguleţele SUA și României în mâini, ca și cu pancarte cu urări prietenoase de bun venit. Se fac auzite acordurile imnului *Deșteaptă-te române*!. Se scandează – *NATO!*, *NATO*!, *America, America*, *Bill, nu ne vinde Rusiei*, tineri cu fața vopsită în culorile drapelului american sau chiar costumați în drapelul american cântă la saxofon, aplaudă, ca într-o zi de mare sărbătoare. (Sunt și români care i-au pregătit lui *Bill Clinton* mici cadouri simbolice, iar Guvernul i-a dăruit un tablou de **Sabin Bălașa** care a fost foarte apreciat.) Unul dintre ei definește exact momentul: „Am fost supărat pe Bill, dar îi urez lui Clinton bun venit în România!". Discursurile celor doi președinți însuflețesc și mai mult atmosfera. Discursul lui **Bill Clinton** începe promițător, întrerupt de aplauze și scandări furtunoase: „Sunt mândru că sunt primul președinte american care vizitează o Românie liberă. Sunt mândru că mă aflu în Piața Universității unde atâția români s-au sacrificat pentru libertate (...). În continuare se transmit felicitări pentru drumul ales de România pe calea democrației și se promite că SUA vor ajuta România să înainteze pe „lungul drum al democrației" care va conduce România la integrarea în NATO. „Salut dorința adâncă a României de a adera la NATO. Și eu doresc acest lucru, pentru Europa, pentru America și pentru dvs. (...) repet în această piață a libertății: ușa NATO este deschisă. O să rămână deschisă și o să vă ajutăm să treceți prin ea. NATO a promis să analizeze noi candidați în 1999 și România este unul dintre cei mai serioși candidați. Din ceea ce văd astăzi, aici, în Piață, rămâneți pe acest drum și o să învingeți. În cele din urmă, președintele **Constantinescu** și eu am hotărât să creăm un Parteneriat strategic între țările noastre. Acest parteneriat este important pentru America deoarece România este importantă pentru America. Prin sine și ca un model într-o regiune problematică a lumii. (...) vizita mea este scurtă, dar prietenia noastră va trece proba timpului. Atâta timp cât mergeți pe lungul drum al democrației, America vă va fi alături!". **Bill Clinton** și delegația americană din care face parte și **Madeleine Albright** părăsesc Piața Universității în

acordurile cântecelor pieței din 1990, mai ales ale „Imnului golanilor". Aeronava „Air Force One" decolează de pe aeroportul Otopeni, în jurul orelor 20, în direcția Danemarca. Presa internațională a acordat o atenție deosebită acestei vizite. S-a afirmat că **Bill Clinton** face o vizită de consolare în România. S-a remarcat că discursul lui **Bill Clinton** a fost unul dintre cele mai inspirate de pe parcursul mandatului său. S-a mai presupus că, dacă **Bill Clinton** a vizitat două țări – Polonia și România – poate că Polonia a fost inclusă în turneul diplomatic ca favorită a primului val de extindere a NATO, iar România în calitate de favorită pentru al doilea val de extindere. S-au exprimat mirarea și admirația pentru primirea călduroasă pe care au făcut-o românii celui care a determinat coborârea barierei la aderarea țării lor la NATO. De altfel însuși **Bill Clinton** a declarat „că a fost copleșit de primirea pe care i-au făcut-o românii". „A fost uluitor. Știam că sunt foarte prietenoși față de America. Și nu uitați că ei au suferit mai mult decât alții sub comunism". Apare la **Bill Clinton** și ideea responsabilității SUA față de România: „Mă gândesc că este vorba despre o imensă responsabilitate, deoarece nicio altă țară nu ar fi putut avea un răspuns de acest fel, în acest moment". Și presa din România acordă spații largi, comentarii și interpretări diverse vizitei lui **Bill Clinton**: „Din felurite motive, sunt destui cei care încearcă să minimalizeze importanța vizitei președintelui SUA la București. Consolare, protocol, se spune pe un ton acru. Dl **Ion Iliescu** încearcă chiar să ne convingă că această vizită este una promisă de **Clinton** domniei sale acum doi ani, la Washington. Haida de! (...) Un principiu elementar al politicii arată că nu poate exista o altă explicație pentru venirea lui Clinton la București decât *interesul* – România nu este indiferentă Statelor Unite. (...) Cui se datorează această schimbare în bine a poziției României în lume? Cu toate eforturile pe plan extern, incontestabile, ale fostului președinte **Iliescu**, decisivă a fost schimbarea echipei de la putere, în noiembrie 1996. În noua formulă, travaliul politic internațional al președintelui **Constantinescu** a fost determinant. Ca martor al momentului, pot să afirm că România a început să conteze în cursa pentru NATO după prestația remarcabilă din februarie a lui **Emil Constantinescu**, la sediul Alianței din Bruxelles. Spargerea *izolării în planul imaginii* de care a suferit România până anul trecut i se datorează în bună măsură. Iată de ce eu, unul, am crezut că dl. **Constantinescu** va folosi momentul istoric al *venirii americanilor* pentru a topi în plan intern caratele imaginii externe". **Cristian Tudor Popescu** – „Subvenția de imagine" – *Adevărul*, 14 iul. 1997, p.1; „În urmă cu un an sau doi, președintele american ar fi fost în stare să zâmbească dacă ar fi fost întrebat de ce nu vizitează România. Acum el este chiar obligat să o facă. (...) Vizita lui **Bill Clinton** este rezultatul unei evaluări serioase făcute de Casa Albă și, în consecință, o inteligentă mișcare de șah politic. (...) Toți se întrebau

ce riscuri există ca societatea românească să sufere o dezamăgire care să determine o schimbare de direcție. (...) Aceasta și explică repetatele întrebări legate de ce se va întâmpla în România, dacă nu vom intra în primul val. Interesate de stabilitatea din România și de evoluția ei pe calea democrației, Statele Unite și-au dat seama de pericol. O vizită a lui **Bill Clinton** în România se vrea un gest de susținere a direcției românești din ultima vreme și un fel de cec moral acordat actualei puteri. Vizita președintelui american mai vrea să fie și un semnal pozitiv transmis românilor într-un moment de dezamăgire și un gest care să tempereze o posibilă atitudine antiamericană stârnită de naționaliști. (...) Iar ca semnal general, vizita la București ar avea meritul de a mai tempera pesimismul celor care cred că americanii au abandonat România în favoarea rușilor". **Cornel Nistorescu** – „Vizita lui Clinton" – *Evenimentul zilei,* 1 iul., 1997, p.1.

• **12 iul.** Senatul SUA adoptă un amendament la Legea de autorizare a funcționării Departamentului Apărării care prevede luarea în considerare a României și Sloveniei între candidatele pentru al doilea val de extindere a NATO.

• **12-19 iul.** Președintele **Emil Constantinescu** însoțit de o delegație de miniștri, experți în economie și finanțe, oameni de afaceri efectuează o vizită oficială în Japonia și Indonezia. Vizita are deopotrivă un scop politic și economic, de impulsionare a relațiilor româno-nipone, deoarece prezența Japoniei în economia României este simbolică, comerțul bilateral ajungând la cifra modestă de 100 milioane dolari. În Japonia președintele român se întâlnește cu premierul **Ryutaru Hashimoto** și este primit de împăratul **Akihito**. După întrevederea cu președintele român, împăratul Japoniei afirmă că dorește ca România să devină „cheia" Japoniei pentru Europa de Est. Pe agenda vizitei sunt înscrise întâlniri cu reprezentanți importanți ai mediilor de afaceri și ai societăților Tomen, Mitsubishi, Sumitomo, Mitsui. În ce privește domeniul economic discuțiile au în vedere dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, a telecomunicațiilor și a zonelor economice libere cu sprijin financiar japonez. Guvernul japonez a acordat un împrumut de 194 milioane dolari României pentru proiecte de infrastructură, primul împrumut acordat unui stat din Europa de Est. De asemenea s-a acordat un împrumut nerambursabil de 500 000 dolari pentru refacerea Operei din Iași și un cadou ministrului Reformei, **Ulm Spineanu**, care constă în trimiterea unui expert japonez în economie pentru a fi consilierul ministrului român. **Mugur Isărescu**, guvernatorul BNR, care l-a însoțit în Japonia pe președintele României evaluează succint rezultatele vizitei: „Am mai fost în Japonia, în 1990, 1994 și 1996. (...) În legătură cu ceea ce am constatat m-aș opri la o singură frază sintetică: am văzut o totală schimbare de optică în ceea ce privește România". Între 17 -19 iul. președintele **Constantinescu** își continuă turneul cu Indonezia. La

Djakarta se întâlneşte cu preşedintele Indoneziei, **Suharto**, şi cu alte oficialităţi indoneziene.

- Tind să se cronicizeze neînţelegerile din coaliţia de guvernământ, care au debutat încă din primele săptămâni de guvernare, între PNŢCD şi PD, între PNL şi PD ş.a.m.d. Au apărut divergenţe în legătură cu: noua metodologie de aplicare a Legii 112/1995, preşedinţia FPS (unde a fost numit în cele din urmă PNŢCD-istul **Sorin Dimitriu**), statutul regelui **Mihai I** în România, proiectul de modificare a Legii 18/1991, posturile de conducere la băncile de stat, modificarea Legii învăţământului, medicamentele compensate, rapoartele Corpului de Control al Guvernului cu trimitere la **Valerian Stan**, bugetul acordat unor ministere, chiar şi numele unor străzi. Toate aceste disensiuni nu se consumă în spatele uşilor închise, ci se revarsă în presă sub forma unor declaraţii acuzatoare şi ameninţătoare emise de toate părţile implicate în dispute. PD declară că nu mai are încredere în PNŢCD şi că acesta a condamnat reforma la ritmuri prea lente, PNŢCD acuză PD de autoritarism în coaliţie şi nu numai de atât, PNL susţine că PD foloseşte în politică arma şantajului. Şi între PNŢCD şi PNL se schimbă replici deloc amicale. După fiecare dispută protagoniştii promit însă că vor rămâne împreună pentru că au de reformat societatea românească. Toate aceste tensiuni dintre partidele coaliţiei au fost în mai multe rânduri stinse la Cotroceni, de preşedintele **Constantinescu**. Abia întors din turneul în Japonia şi Indonezia, informat în legătură cu noile conflicte din coaliţie, acesta afirmă că neînţelegerile dintre partide trebuie rezolvate între partide şi nu de preşedintele ţării şi că în viitor nu se va mai angaja în dezamorsarea acestui gen de conflicte care de multe ori sunt doar dezlănţuiri de orgolii personale sau orgolii de partid ce aruncă în derizoriu intervenţia preşedintelui ţării. Acesta vine şi cu un exemplu de conduită – japonezii şi indonezienii care au doar orgoliul muncii bine făcute. Ultimul motiv de supărare a PD pe PNŢCD este decizia ministrului de Interne, **Gavril Dejeu** (PNŢCD), de a scoate Direcţia poliţiei de frontieră din subordinea secretarului de stat al PD. Conducerea PD contestă decizia şi cere demisia lui **Gavril Dejeu**.

• **16 iul.** Premierul **Victor Ciorbea** dă publicităţii raportul privind stadiul reformei globale. Acesta precizează că prin cele 650 de acte normative a asigurat cadrul legislativ pentru realizarea reformei. Sectoarele în care reformele au început să-şi arate efectele sunt Ministerul de Interne, zona serviciilor, informaţii, sănătate, cultură. În opinia premierului procesul macrostabilizării economice evoluează mulţumitor, dovadă fiind creşterea rezervelor BNR (inclusiv rezerva de aur) la circa 3 miliarde dolari, creşterea semnificativă a investiţiilor străine, scăderea inflaţiei în iun. la 2,3%.

- Strasbourg. Comisia Europeană lansează pachetul de documente denumit *Agenda 2000* care evaluează stadiul realizării reformelor în

vederea aderării la UE a celor 10 state candidate. În analiza consacrată României principalele concluzii sunt: „Actualele progrese petrecute în România după instalarea la putere a noului guvern indică faptul că această țară este pe cale de a satisface criteriile politice; România a făcut progrese considerabile în eforturile sale de creare a economiei de piață, însă se confruntă, încă, cu dificultăți serioase și nu poate face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniune pe termen mediu; în ciuda progreselor făcute, România nu a ajuns să dețină elementele esențiale ale adaptării la valorile comunitare, în special în domeniul pieței interne. De aceea nu este sigur că România își va putea asuma obligațiile de membru pe termen mediu. În schimb, vor fi necesare eforturi considerabile în domeniile protecției mediului, transportului, creării locurilor de muncă, protecției sociale, justiției, afacerilor interne, agriculturii. De asemenea, România va trebui să aplice o reformă substanțială a sistemului administrativ". Deși a existat opinia conform căreia negocierile de aderare la UE trebuie să înceapă cu toate țările simultan, iar aderarea propriu-zisă să se facă diferențiat, în funcție de performanțele fiecărei țări, lansarea *Agendei 2000* aduce și schimbarea strategiei UE. Documentul avizează începerea negocierilor de aderare la UE pentru cinci state central-europene: Polonia, Cehia, Ungaria, Estonia, Slovenia la care se adaugă Ciprul. Celelalte state candidate – România, Bulgaria, Slovacia, Letonia, Lituania – trebuie să mai aștepte alte etape de evaluări care se vor face anual. Această decizie a Comisiei Europene va fi supusă aprobării la reuniunea la nivel înalt a reprezentanților statelor membre ale UE, în dec 1997, de la Luxemburg. În România această noutate provoacă o nouă dezamăgire, deși înalți demnitari, în frunte cu premierul, recunosc că România nu este pregătită să adere la UE (**Alexandru Herlea**, ministrul Integrării Europene, declară că, în condițiile actuale, când economia țării e precară, integrarea în UE „ar fi o catastrofă", pentru că: „Nu poți căsători un șoarece cu un elefant".). Într-un comunicat al Departamentului pentru Integrare Europeană se afirmă: „Pentru România, această abordare este defavorizantă și poate influența în mod negativ opinia publică românească, cu posibile repercusiuni asupra ritmului reformei economice". Față de această decizie apar imediat reacțiile: Danemarca, Italia sunt contra, iar Germania, Marea Britanie, Belgia, Luxemburg, pentru. Președintele Comisiei Europene, **Jacques Santer**, propune tuturor candidatelor „un parteneriat pentru aderare" care presupune și resurse financiare în scopul pregătirii celor 10 state pentru aderarea la UE. *Un adevărat plan Marshall pentru țările din Europa Centrală și de Est,* apreciază **Jacques Santer**.

• **19 iul.** Se dă publicității o nouă „Listă a lui Stan" (**Valerian Stan** – șeful Departamentului de Control al Guvernului) care cuprinde detalii în legătură cu atribuirea ilegală de terenuri agricole unor

demnitari şi funcţionari publici, în perioada 1991-1995. Prin încălcarea prevederilor Legii 18/1991 s-au atribuit ilegal zeci de mii de hectare câtorva mii de beneficiari, în toate judeţele ţării. S-au atribuit ilegal terenuri unor persoane cu funcţii şi influenţă, unor revoluţionari reali sau falşi, s-au aprobat schimburi de terenuri între persoane fizice (cu influenţă) şi societăţi comerciale cu capital majoritar de stat, în mod evident avantajoase pentru persoanele fizice (peste 11 000 ha. la 6000 persoane). **Valerian Stan** propune şi soluţii pentru remedierea acestor abuzuri, însă fără rezultate.

• **22 iul.** La reuniunea miniştrilor de Externe ai ţărilor din UE, doar Italia, Suedia, Danemarca şi Grecia mai susţin începerea negocierilor de aderare la Uniune cu toate cele 10 candidate din Europa Centrală şi de Est (inclusiv România), plus Ciprul. Restul, deci cele mai multe au căzut de acord cu începerea negocierilor în etape. În presa străină se comentează deja despre crearea a două Europe sau despre Europa cu două viteze.

• **23 iul.** Secţia a III-a Civilă a TMB a admis cererea de fuziune a PNLCD cu PL'93. Cei mai mulţi dintre membrii PNLCD-Popovici migrează către PNL Quintus.

• **24 iul.** Generalul de divizie **Ioan Talpeş** îşi înaintează demisia din funcţia de şef al Serviciului de Informaţii Externe (SIE).

• **25 iul.** Aflat într-o vizită de lucru la societatea comercială „Dacia" (industria textilă), senatorul **Ion Iliescu** caută formule cât mai expresive şi radicale pentru a critica actuala guvernare. Salariaţii acestei societăţi îi recomandă însă să ia distanţă faţă de PDSR pentru a deveni „patriarhul stângii, adică un fel de **Corneliu Coposu** pentru actuala Opoziţie", fiindcă electoratul acesteia doreşte ca partidele de stânga să fie unite.

• **26 iul.** La simpozionul cu tema „Oportunitatea unificării Opoziţiei în contextul politic actual", organizat de Societatea „Victoria" din Timişoara, condusă de **Lorin Fortuna**, au fost invitaţi reprezentanţii partidelor de opoziţie şi ai unor organizaţii neguvernamentale. Unele partide şi organizaţii cu greutate n-au dat curs invitaţiei – PS, PAC, AC, MER – iar altele şi-au trimis membri de rangul doi, exceptând PDSR (şi alte câteva) care a fost reprezentat chiar de **Ion Iliescu**. Se exprimă nemulţumiri numeroase şi diverse faţă de politica noii conduceri a ţării, se ajunge la concluzia că din cauza acesteia democraţia este primejduită în România, iar soluţia salvatoare ar putea veni de la unificarea forţelor de opoziţie care să formeze o alternativă la CDR. Ideea pare a fi pe placul asistenţei, mai ales după ce **Ion Iliescu** pledează energic pentru ea. Totuşi, deoarece nu se ia nicio hotărâre concretă, se mai acordă un răgaz pentru coagularea unor proiecte de unificare care să fie dezbătute şi adoptate la o apropiată reuniune.

• **30 iul. Cătălin Harnagea** este numit, prin decret prezidențial, la conducerea SIE și eliberat din funcția de consilier prezidențial pe care a deținut-o până la această dată.

• **31 iul. 1 dolar SUA –7354 lei; 1 marcă germană – 4014 lei (BNR)**

• **1 aug.** Președintele **Emil Constantinescu** declară că mai acordă un interval limitat de timp Guvernului pentru a aplica efectiv programul de reforme pe care și l-a asumat. Președintele mai afirmă că un guvern care nu face reformă „nu are nicio rațiune de a exista" și trebuie să i se aplice o remaniere sau să fie înlocuit cu totul. Referindu-se la afirmațiile președintelui, premierul precizează că nu trebuie interpretate ca o dovadă a unor disfuncții între președinte și Guvern. Premierul admite că există unele întârzieri în aplicarea reformelor, dar se angajează să-și mobilizeze cabinetul pentru recuperarea acestor întârzieri prin aplicarea în forță a reformelor chiar cu riscul unor consecințe dureroase în plan social.

- La inițiativa președintelui **Emil Constantinescu** se constituie Forumul „România la răscruce" care are drept scop să „stimuleze promovarea de politici, programe și proiecte de interes major pentru România". Una dintre realizările de excepție ale Forumului ar putea fi contribuția la includerea României în coridoarele economice Est-Vest, Nord-Sud. Printre membrii fondatori ai Forumului sunt societăți comerciale românești solide, cu capital de stat și privat. Președintele executiv al Forumului este ales **Dan Căpățână**, consilier prezidențial, iar președinte de onoare - **Emil Constantinescu**.

• **4 aug.** Opinia publică află din presă ce angajamente privind înfăptuirea reformelor și-a luat Guvernul României prin acordul stand-by, aprobat la 23 apr. 1997 de FMI: 1. Adoptarea legislației care să asigure o corectă înregistrare a veniturilor și cheltuielilor FPS în cadrul bugetului consolidat al statului. 2. Aprobarea noii legi a pensiilor. 3. Aprobarea unei noi legi a datoriei publice. 4. Lichidarea sau privatizarea a încă 10 ferme de porci și păsări, pe lângă cele 20 nominalizate anterior. 5. Completarea procedurilor de privatizare sau lichidare a celor 10 mari întreprinderi industriale producătoare de pierderi. 6. Începerea aplicării efective a planurilor de restructurare pentru toate cele 20 de regii autonome clasificate drept regii de utilități publice. 7. Demararea procedurilor concrete pentru reducerea cu 10% a pierderilor totale ale regiilor autonome neincluse în programe speciale de restructurare și adoptarea unor programe noi, detaliate, de restructurare pentru diminuarea pierderilor cu cel puțin 50% (în termeni reali) față de 1996. 8. Începerea privatizării BRD și identificarea celei de a doua bănci care va fi privatizată în 1997. 9. Privatizarea unui număr de 2 750 întreprinderi. Pentru evaluarea îndeplinirii acestor angajamente au sosit în România, mai întâi (de la 15 iul.), o echipă de experți ai FMI și apoi (22 iul.) negociatorul-șef al FMI, **Poul Thomsen**.

- În urma investigaţiilor întreprinse de Curtea de Conturi şi de Direcţia de Combatere a Criminalităţii Economico-Financiare din IGP a început urmărirea penală pentru mai multe persoane care au deţinut funcţii de conducere în BANCOREX: **Temeşan Răzvan, Pascariu Dan, Carabaşan Gheorghe, Dima Petre, Ionescu Daniel, Constantinescu Adrian, Voiculeţ Nicolae, Stan Nicu**. Diversele infracţiuni de care sunt învinuiţi aceştia ar fi prejudiciat Bancorex cu 3990,6 milione lei şi 137,4 milioane dolari. Învinuiţii sunt cercetaţi în stare de libertate, cu excepţia lui **Temeşan Răzvan**, arestat într-un alt dosar. Fost preşedinte al Bancorex, acesta a fost reţinut la 8 iul. 1997, la Direcţia Cercetări Penale, acuzat de abuz în serviciu contra intereselor publice. Ulterior a primit un mandat de arestare preventivă, pentru 30 de zile.

• **5 aug.** SAFI Invest, administratorul Fondului Mutual al Oamenilior de Afaceri (FMOA), suspendă răscumpărarea certificatelor de investitor de la banca depozitară - Bankcoop. Explicaţia dată de SAFI Invest acestei decizii este că volumul mare al retragerilor din ultima perioadă a făcut ca lichidităţile fondului să se situeze sub limita reglementărilor în vigoare. SAFI Invest are aproximativ 280 000 de deponenţi. Conducerea Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare (CNVM) anunţă că va lua măsuri de remediere a crizei, inclusiv prin înlocuirea conducerii societăţii.

• **7 aug.** La încheierea misiunii sale la Bucureşti, **Poul Thomsen**, negociatorul-şef al FMI, declară că macrostabilizarea economică pe care România a realizat-o trebuie susţinută de un ritm mai accelerat al reformelor, în primul rând prin privatizarea întreprinderilor industriale mari şi mijlocii, mai ales a celor mari consumatoare de energie şi care înregistrează pierderi. Se apreciază că o creştere economică sesizabilă va avea loc în câţiva ani, odată cu realizarea reformei structurale care va permite şi dezvoltarea semnificativă a sectorului privat. **Poul Thomsen** mizează şi pe creşterea considerabilă, în 1998, a investiţiilor străine, stimulente ale dezvoltării economice, deoarece a constatat o sporire absolut promiţătoare a interesului investitorilor străini faţă de România, în 1997 faţă de 1996. „Diferenţa este ca de la zi la noapte. Vor veni în România pentru că piaţa internă are un potenţial ridicat şi forţa de muncă este ieftină". În urma acestei evaluări România va beneficia de eliberarea celei de a doua tranşe (86 milioane dolari) din împrumutul încheiat cu FMI.

• **7-13 aug.** După avertizările emise atât din ţară cât şi de organismele internaţionale, premierul **Victor Ciorbea** declară că „reforma structurală nu mai poate întârzia nicio singură zi". În consecinţă Guvernul dă publicităţii încă o listă cu societăţi comerciale propuse pentru lichidare (în febr. se dădea publicităţii o listă cu 222 de societăţi nerentabile, iar în iul. o listă cu 154 de societăţi), pe care figurează 17 unităţi (cu datorii de circa 2000 miliarde lei), dintre care

câteva rafinării din jud. Prahova. Angajații acestor unități declanșează acțiuni de protest energice contra lichidării societăților unde muncesc (ploieștenii amenință chiar cu o revoluție) și de unde ar putea fi disponibilizate circa 30 000 de persoane. Reacții față de abordarea în forță a demersurilor reformiste vin și din partea partidelor politice. PUNR anunță că va face toate demersurile pentru demiterea Guvernului pentru că reforma inițiată de acesta nu înseamnă decât subminarea economiei naționale. PNR acuză caracterul arbitrar al listelor cu societăți în lichidare alcătuite de Guvern și îl acuză că cedează presiunilor exercitate de FMI. PSM atacă la fel de dur, exprimându-și „oroarea" față de maniera „polițienească" în care au fost tratate manifestările de protest ale salariaților de la întreprinderile propuse spre lichidare de un guvern cu o „politică falimentară" care subordonează interesele țării „capitalului financiar internațional". Și PDSR își declară dezacordul față de politica Guvernului concretizată și în măsurile de lichidare a celor 17 societăți. Și dinspre PDAR, PS, PRM se aud critici, chiar și din partea unor lideri ai partidelor din coaliția guvernamentală, susținători în teorie ai reformelor. În schimb în articolul „Reforma înseamnă capitalism" (*Adevărul*, 13 aug. 1997, p.5) **Silviu Brucan** face altfel de considerații: „(...) Guvernul Ciorbea a trecut în sfârșit la măsuri radicale de restructurare a întreprinderilor industriale ce lucrează în pagubă, creând găuri adânci în economia românească.(...) în unele ziare au apărut titluri ca *Poul Thomsen, adevăratul prim-ministru* sau unul și mai incitant *Poul Thomsen a lăsat 30 000 de muncitori pe drumuri*. Eroare, de o mie de ori eroare, deoarece nu **Poul Thomsen** a decis și nici măcar FMI. A decis și decide **imperativul trecerii României la capitalism** și dl. **Thomsen** nu face altceva decât să ne arate cum se face treaba aceasta. Pentru o țară săracă și subdezvoltată ca România nu există altă cale de a ajunge la dezvoltare și bogăție decât **calea capitalistă**. (...) La noi, reacția muncitorilor din cele 17 întreprinderi afectate de decizia guvernului reflectă rezistența tenace a mentalității formate în aproape patru decenii de socialism și cultivate în cei șapte ani ai regimului **Iliescu**". **Silviu Brucan** consideră că una dintre cele mai mari erori ale oamenilor politici, ale presei și mai ales ale lui **Victor Ciorbea** este că nu au explicat populației că economia trebuie să înceapă să funcționeze după legile economiei de piață care să dea României statutul de țară capitalistă. (...) „în opt luni de zile de când se află în fruntea executivului **Victor Ciorbea n-a pomenit nici măcar o singură dată cuvântul capitalism**". (...) „Când politicienii și ziariștii vorbesc despre integrarea României în structurile euroatlantice, ei menționează tot felul de condiții economice, politice, juridice, militaro-strategice, dar niciodată nu pun accentul pe condiția fundamentală, și anume că pentru a fi primită în NATO și UE pe cartea de vizită a României trebuie să fie scris: **stat capitalist**".

• **9 aug.** În ziarul *Adevărul* (9 aug. 1997, p.12) se consemnează că **Valentin** şi **Zoe Ceauşescu** au făcut mai multe plângeri penale în scopul recuperării unor bunuri personale – cărţi de valoare, tablouri, televizoare, obiecte de îmbrăcăminte – care le-au fost confiscate în dec. 1989 şi după, când cei doi au fost cercetaţi în stare de arest pentru subminarea economiei naţionale. În timpul unor audieri la Parchetul General, **Valentin Ceauşescu** a avut surpriza să constate, după cum se consemnează în presă, că unele dintre obiectele de îmbrăcăminte confiscate erau purtate de unii salariaţi ai instituţiei.

• **14 aug.** În urma negocierilor dintre Guvern şi sindicate s-a hotărât ca salariile să fie indexate cu 15%, de la 1 aug. şi cu 14% de la 1 oct. Salariul minim pe economie va ajunge la 225 000 lei la 1 aug. şi la 250 000 lei la 1 oct., iar impozitul pe salariu va fi redus cu 2%. La 21 aug. Guvernul va hotărî şi indexarea tuturor categoriilor de pensii cu 16% de la 1 aug. şi cu 15% de la 1 oct.

• **15 aug. Petre Roman**, preşedintele Senatului şi al PD, declară că neînţelegerile din coaliţia de guvernământ se datorează întârzierii cu care Guvernul a început reformele, întârziere provocată de lipsa de experienţă a PNŢCD. Totuşi, în lipsa unei alternative pentru o alianţă la guvernare, actuala coaliţie va continua să existe, ba chiar PD ar putea guverna alături de PNŢCD şi după anul 2000, dacă se va putea impune o altă formulă de colaborare între cele două partide.

- Guvernul reglementează prin ordonanţa nr. 9 restructurarea sectorului minier, în conformitate cu prevederile protocolului încheiat între Executiv şi Confederaţia Sindicatelor Miniere din România. Conform ordonanţei, personalul din sectorul minier, disponibilizat prin restructurare sau la cerere va primi, într-o singură tranşă, între 12-20 câştiguri medii pe ramură, realizate în ultimele trei luni.

• **19 aug.** Guvernul adoptă hotărârea de constituire a Societăţii Naţionale de Petrol (SNP) – Petrom SA. Societăţile componente vin în noua structură cu activul şi pasivul lor – în care sunt incluse şi datorii către bugetul statului în valoare de 750 milioane dolari. SNP – Petrom SA va funcţiona ca o societate comercială care trebuie să devină profitabilă şi în viitor să fie privatizată. Aceasta va avea o capacitate de rafinare de 10-11 milioane de tone (din 35 milioane tone capacitate de rafinare totală) şi 43 % din reţeaua de distribuţie.

• **23 aug.** Întâlnire între liderii coaliţiei guvernamentale şi membri ai Guvernului. După ce cu o zi în urmă s-a considerat că s-a reuşit, în urma unei întâlniri, armonizarea relaţiilor dintre PNŢCD şi PD, se încearcă acelaşi lucru şi la nivelul coaliţiei. În acest scop se hotărăşte să se adopte un regulament de coordonare parlamentară şi guvernamentală care să conducă la eficientizarea luării deciziilor, la mai buna colaborare şi comunicare între palierele coaliţiei, la consens în susţinerea programului Guvernului şi la responsabilitate în afirmarea publică a unor puncte de vedere. Mesajul liderilor partidelor coaliţiei a

fost unul de solidaritate cu politica de reforme a Guvernului şi de reconfirmare a coeziunii şi solidităţii coaliţiei.

• **24 aug.** Preşedintele FPS, **Sorin Dimitriu**, declară că în ultimele opt luni instituţia pe care o conduce a privatizat peste 1100 societăţi comerciale, dintre care 140 mari şi mijlocii. Alte 470 societăţi mari şi mijlocii se află în diverse stadii de privatizare cu finalizare până la sfârşitul lui 1997. Pe de altă parte, Ministerul Reformei a demarat un program de restructurare pentru 150 de societăţi generatoare de pierderi şi arierate în sectorul de stat.

• **26 aug.** La propunerea ministrului Justiţiei, **Valeriu Stoica**, preşedintele **Emil Constantinescu** îl eliberează din funcţie pe procurorul general al României, **Nicolae Cochinescu**, conform articolului 44 din Legea 142/1997 de organizare judecătorească. **Valeriu Stoica** declară că principalul motiv al eliberării din funcţie a lui **Nicolae Cochinescu** este „inaderenţa la reformă" a acestuia. Au mai fost menţionate ca motive ale pierderii funcţiei şi tergiversarea soluţionării dosarelor privind dec.'89, privind mineriadele din '90 şi '91 şi adopţiile ilegale, ca şi atitudinea sa permisivă faţă de recursul în anulare.

• **27 aug.** La Palatul Victoria, ministrul Justiţiei, **Valeriu Stoica,** anunţă eliberarea din funcţie a şefului Departamentului de Control al prim-ministrului, **Valerian Stan**. **Valeriu Stoica** insistă asupra precizării că respeciva eliberarea din funcţie nu s-a făcut din motive politice ci pentru indisciplină administrativă. Adică, **Valerian Stan** a formulat în scris obiecţii (fără să-l anunţe pe premier) la soluţia Parchetului General de neîncepere a urmăririi penale a demnitarilor (unii din PD) care au obţinut locuinţe din fondul de stat şi care au apărut în deja celebrele „liste ale lui Stan". De fiecare dată Parchetul a respins obiecţiile lui **Valerian Stan**, iar la ultima respingere acesta a făcut o serie de comentarii la adresa soluţiei adoptate de Parchet şi, tot fără să-l înştiinţeze pe premier, le-a dat publicităţii. Ulterior, **Valerian Stan** va declara că eliberarea sa din funcţie a fost o măsură „arbitrară şi nedreaptă", „nici politică, nici disciplinară, ci una profund politicianistă". Explicaţia acestor afirmaţii o încearcă jurnaliştii care consideră că a fost vorba de presiuni pe care PD le-ar fi exercitat asupra PNŢCD cu scopul de a-l demite pe **Valerian Stan** pentru includerea în listele sale a unor membri marcanţi ai PD. Iar PNŢCD, în schimbul susţinerii la guvernare din partea PD, a cedat presiunilor.

• **29-30 aug.** Iaşi. La lucrările Convenţiei Naţionale a PD participă în jur de 1000 de membri de partid şi invitaţi. Preşedintele partidului, **Petre Roman**, dă citire raportului intitulat „Partidul Democrat – un partid care priveşte spre viitor"(raportul devine şi programul PD pentru următorii doi ani), în care accentul cade pe contribuţia substanţială a PD, în cadrul coaliţiei, la bunul mers al reformei. Se

votează Statutul PD. Se votează Rezoluția Convenției Naționale care acreditează ideea că actuala coaliție reprezintă marea șansă pentru progresul României, dar că PD va rămâne în această coaliție doar dacă îi vor fi respectate principiile. Se aleg președinții de comisii, se alege și președintele partidului. Pentru funcția supremă în PD **Petre Roman** candidează singur. Și câștigă. Cu doar 9 voturi împotrivă. S-a remarcat că la acest for al PD nu s-au făcut auzite trimiterile amenințătoare la adresa PNȚCD. Gurile rele din presă consideră că e vorba de darul de împăcare (provizorie) pe care PD îl face PNȚCD pentru modul de rezolvare a cazului **Valerian Stan**. Și totuși săgețile răzlețe pe care PD-iștii nu s-au putut abține să nu le direcționeze către PNȚCD vor determina AC să ceară o reacție fermă din partea CDR față de atitudinea PD de arbitru al moralei politice în raporturile cu membrii coaliției, mai ales cu PNȚCD.

- 1 dolar SUA –7471 lei; 1 marcă germană – 4168 lei (BNR)

• **1 sept. Sorin Moisescu** își începe activitatea în calitate de procuror general al Parchetului de pe lângă CSJ a României, numit prin decret (28 aug.) de președintele **Emil Constantinescu**. Peste câteva zile (5 sep.) noul procuror general va opera importante schimbări de personal în conducerea Ministerului public și va retrage dosarele cu recursuri în anulare (peste 800) referitoare la modul de aplicare a Legii caselor naționalizate. De asemenea va declara că are în vedere reorganizarea Serviciului de Combatere a Corupției și Crimei Organizate din cadrul Parchetului General, necesară și pentru că acest serviciu nu a rezolvat niciun caz de corupție.

• **2 sept.** La București se deschid lucrările celei de a treia Conferințe Internaționale a Democrațiilor Noi și Restaurate. În acest cadru președintele **Emil Constantinescu** definește cu termenul de post-tranziție etapa în care se află România și alte țări ale Europei Centrale și de Est. O țară în post-tranziție, chiar dacă se situează pe drumul dintre două sisteme, – între cel comunist pe care tocmai l-a părăsit și cel capitalist la care încă n-a ajuns – este o țară vindecată de comunism care se poate concentra cu toate energiile sale asupra viitorului democratic și care începe să conteze în proiectele continentale și transcontinentale.

• **3 sept.** Președintele AFDPR, **Constantin Ticu Dumitrescu**, acuză PNȚCD (mai ales pe **Ion Diaconescu** și **Nicolae Ionescu Galbeni**) de blocarea Legii privind accesul la dosarele fostei Securități. Conducerea PNȚCD îi va retrage sprijinul politic lui **Ticu Dumitrescu** pentru acuzațiile emise la adresa membrilor de frunte ai partidului. Acesta afirmă că nu-l atinge sancțiunea primită deoarece pe el nu putea să-l judece decât **Corneliu Coposu** pe care l-a apreciat și care l-a apreciat în mod deosebit și față de care a fost foarte apropiat.

• **4 sept.** TMB a admis cererea de înregistrare ca partid politic a Alianței pentru România, fondat de grupul disident desprins din

PDSR: **Teodor Meleşcanu**, **Mircea Coşea**, **Iosif Boda**, **Marian Enache**, **Viorel Sălăgean**.

- Comitetul Executiv al CDR se întruneşte la cererea preşedintei AC, **Ana Blandiana** (şi a AFDPR), care supune atenţiei un set de probleme pe care le consideră de acută importanţă pentru o mai bună funcţionare a Alianţei. Printre acestea figurează şi „cazul" **Valerian Stan** cu care AC rămâne solidară, chiar dacă întâlnirea nu produce nicio schimbare de situaţie, ci doar asumarea unui adevăr – **Valerian Stan**, pe care, de altfel, mai toţi cei prezenţi declară că-l stimează, a fost demis „din raţiuni politice". În acelaşi cadru se analizează situaţia PL şi se decide că acesta nu face parte din CDR. În urma fuziunii cu PL'93, PNLCD, membru al CDR, a încetat să mai existe ca partid şi deci ca membru al CDR. Iar PL, rezultatul fuziunii, dacă aspiră să facă parte din CDR trebuie să facă cerere.

• **5 sept.** La Galaţi, **Ion Iliescu** se întâlneşte cu membrii organizaţiei locale a PDSR. După insuccesul în ultimele alegeri al partidului aceştia au trimis o scrisoare conducerii centrale a PDSR prin care cereau măsuri radicale de redresare a partidului, una dintre ele fiind trecerea lui **Ion Iliescu** în funcţia de preşedinte onorific şi susţinerea candidaturii lui **Adrian Năstase** pentru preşedinţia partidului. Rezultatul întâlnirii de la Galaţi este comunicat de **Ion Iliescu** presei: fostul preşedinte declară că nu are niciun motiv să renunţe la preşedinţia PDSR; nu este ramolit sau depăşit din punct de vedere politic, nu i-a scăzut eficienţa, se bucură încă de susţinerea cetăţenilor, nu simte că menţinerea sa în cea mai înaltă funcţie ar dăuna partidului. **Ion Iliescu** mărturiseşte că, dacă toate aceste date s-ar schimba, ar renunţa singur la conducerea PDSR. Iar despre funcţia de preşedinte onorific nici nu poate fi vorba pentru că nu agreează nicicum un astfel de statut care îţi dă doar un titlu şi nicio pârghie de comandă.

• **5-6 sept**. Lituania. Conferinţa internaţională „Coexistenţa paşnică a naţiunilor şi relaţiile de bună vecinătate – garanţia securităţii şi stabilităţii în Europa". La Vilnius se întâlnesc 12 şefi de state şi guverne – Belarus, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Polonia, România, Federaţia Rusă, Ungaria, Ucraina – din Europa Centrală şi de Est. Scopul summit-ului este dezvoltarea relaţiilor de colaborare dintre aceste ţări, semnificativ reduse şi uneori blocate de divergenţe după prăbuşirea sistemului comunist şi datorită aspiraţiei unora de a se integra în NATO şi UE. Opinia care se impune la summit este că, indiferent de afirmarea acestei aspiraţii, ţările din această zonă a Europei pot şi trebuie să aibă o bună colaborare, în folosul stabilităţii şi securităţii regionale. Preşedintele **Emil Constantinescu**, prezent la summit, ţine un discurs în plen în care susţine necesitatea promovării politicii de solidaritate şi cooperare regională de către ţările aflate în post-tranziţie, una dintre direcţiile acestei politici fiind promovarea trilateralelor. În acest cadru s-a menţionat

realizarea în viitorul apropiat a trilateralei România – Polonia – Ucraina ca şi eventualitatea creării altor două trilaterale – România – Bulgaria –Turcia şi România – Bulgaria – Grecia, dar şi o posibilă axă rutieră Marea Baltică – Marea Neagră – Marea Mediterană. Cu ocazia summit-ului preşedintele României are întâlniri cu preşedinţii Ucrainei, Belarusului, Ungariei, Estoniei, cu prim-ministrul Federaţiei Ruse, cu **Leni Fischer**, preşedinta Adunării Parlamentare a CE, cu **Niels Petersen**, ministru danez de Externe şi preşedinte al Comitetului de Miniştri al OSCE.

• **6 sept.** Guvernul emite mai multe acte normative care conţin măsurile necesare în procesul de restructurare din sectorul minier, respectiv conservarea, închiderea sau concesionarea minelor. Prin HG se înfiinţează Societatea Naţională a Cărbunelui SA, Ploieşti şi Compania Naţională a Lignitului Oltenia. (Până la 10 sep. 1997 au fost disponibilizate conform OG 9 şi 22 aproximativ 49 000 de persoane. Pentru că numărul persoanelor care vor face cerere de disponibilizare conform OG 22 va creşte alarmant, punând în pericol sistemul energetic naţional, Guvernul va modifica această Ordonanţă, la 6 oct. 1997, dispunând ca numărul de disponibilizări să fie stabilit de conducerile regiilor autonome sau ale societăţilor comerciale.)

- **Virgil Măgureanu** anunţă că s-a înscris ca simplu membru în Partidul Noua Românie (PNR), unde doreşte să acţioneze pentru realizarea unei alianţe a partidelor de centru - PAC, APR, PUR.

• **8-12 sept.** Vizita oficială în China şi Hong Kong a preşedintelui **Emil Constantinescu**. Seria întâlnirilor oficiale începe cu preşedintele Chinei, **Jiang Zemin** (presa din România înregistrează informaţia conform căreia preşedintele român este purtătorul unui mesaj al preşedintelui SUA, **Bill Clinton**, către preşedintele Chinei), continuă cu preşedintele Comitetului Permanent al Adunării Reprezentanţilor Poporului din întreaga Chină, **Qiao Shi**, şi cu premierul chinez **Li Peng**. Ca urmare a acestor întâlniri şi a contactelor dintre delegaţiile celor două ţări s-au semnat documente importante pentru dezvoltarea relaţiilor dintre cele două ţări, care din punct de vedere economic au înregistrat o scădere alarmantă în ultimii ani. În „Comunicatul comun" semnat de preşedinţii României şi Chinei se menţionează, printre altele, că „partea chineză înţelege şi respectă opţiunea României pentru integrarea în structurile euro-atlantice", dar şi că „România recunoaşte existenţa în lume a unei singure Chine. Taiwanul este o parte integrantă şi inalienabilă a Chinei". În cadrul convorbirilor s-a lansat iniţiativa deschiderii de consulate române la Shanghai şi la Hong Kong şi a unei filiale a Băncii Naţionale a Chinei, la Bucureşti. De asemenea s-a amintit şi despre exportul a 15 000 de autoturisme Dacia în China. La Shanghai, preşedintele României are o întrevedere cu viceguvernatorul oraşului, **Zhad Qi Zheng**, în cadrul căreia propune pe lângă deschiderea unui consulat român şi deschiderea unui

centru de informații al FPS și al Camerei de Comerț din România la Shanghai, dar și înființarea unui centru de informare pentru zona Shanghai, la București. Și la Shanghai și în orașul Zhuhai (cu cel mai înalt ritm de creștere economică din China) delegația română vizitează zonele economice speciale care au cunoscut în ultimii ani o uimitoare dezvoltare economică. Vizita în Hong Kong este ultimul punct din programul vizitei în China. Vizita se încheie cu speranța, exprimată de mai multe ori în ultimele zile, a revigorării relațiilor cu această țară care ar putea folosi România ca pe o poartă de pătrundere a Chinei spre Europa Centrală și de Est. În urma acestei vizite comentate în țară și ca un succes economic (împrumuturi și contracte de 256 milioane dolari), firmele românești au calea deschisă către colaborarea cu firmele chinezești, colaborare ce nu se poate realiza decât conform regulilor pieței libere care guvernează economia Chinei. „Partea politică și-a făcut datoria, acum este rândul agenților economici", declară președintele **Constantinescu** la sosirea în țară.

• **10-11 sept.** Guvernul modifică prin OU 32 /1997, Legea 64/1995 privind reorganizarea și lichidarea judiciară. Cu această ocazie apare în sistemul legislativ românesc noțiunea de faliment, prin care se reintroduce noțiunea de bancrută frauduloasă, legată, ca infracțiune specifică, de noțiunea de faliment. Se înlocuiește astfel procedura de lichidare judiciară cu procedura de faliment. În plus, pedeapsa pentru bancrută frauduloasă se mărește de la 7 la 12 ani. Ministrul Justiției, **Valeriu Stoica**, apreciază că actul legislativ va avea consecințe pozitive asupra economiei și mulțumește presei – ziarului *Adevărul* – pentru semnalarea insistentă a gravelor efecte pe care le atrăgea eliminarea bancrutei frauduloase din legislație.

• **11 sept.** Ministrul Finanțelor, **Mircea Ciumara**, declară în Senat că s-a identificat recent la Banca Agricolă o pierdere de 800 miliarde lei, pe lângă cea de 2700 miliarde lei, deja cunoscută și a cărei acoperire a făcut obiectul OU 43/1997. **Adrian Vasilescu**, director al Direcției Comunicare din BNR, confirmă că situația Băncii Agricole e dramatică, dar că există soluții de salvare prin metodele specifice economiei de piață. Cauza care a adus Banca Agricolă în stare critică este „excesul de intervenții birocratico-administratve din guvernarea anterioară". Este vorba de pierderile acumulate pentru că guvernele anterioare au determinat-o să susțină din fonduri proprii politica prețurilor subevaluate („prețuri electorale", subvenționate) la unele produse agroindustriale. Din punct de vedere juridic Banca Agricolă e acoperită, pentru că a acordat credite (nerambursate ulterior) aprobate prin HG, legi și ordonanțe cu garanția statului.

• **12 sept.** La ședința Consiliului Național al PDSR s-a consumat multă diplomație politică pentru detensionarea relațiilor din interiorul partidului. Liderii PDSR au considerat și au afirmat în plenul ședinței că toate energiile interne trebuie să se dirijeze împotriva politicii

dezastruoase a Puterii şi a tendinţelor dictatoriale ale acesteia. Se dă astfel semnalul începerii ofensivei hotărâte împotriva Puterii, în scopul pe care îl exprimă o sintagmă îndelung aplaudată: „schimbarea schimbării". Aceasta ar trebui să se producă în urma unor alegeri anticipate, în 1998. Pentru a se ajunge acolo trebuie aplicată riguros strategia PDSR care prevede: coagularea forţelor Opoziţiei, monitorizarea atentă a Puterii, cu sancţionarea promptă a greşelilor acesteia, în interiorul ţării şi, dacă e cazul, şi în străinătate, adoptarea unui program-alternativă la actuala guvernare care să fie supus atenţiei opiniei publice şi, ca scop de maximă importanţă - atragerea sprijinului presei. Toate aceste obiective politice au fost fundamentate în documente prezentate Consiliului Naţional: „Program de activitate politică şi de imagine a PDSR, Programul alternativă al PDSR la guvernarea CDR-USD-UDMR". Luările de cuvânt au fost deosebit de drastice la adresa Puterii (s-a remarcat **Adrian Năstase**), însufleţite de perspectiva renaşterii partidului printr-o ofensivă de mare anvergură, colorate afectiv de ideea unităţii în interiorul partidului pentru victoria în exterior. Asperităţile relaţiilor dintre grupările PDSR s-au netezit în asemenea măsură încât şi acţiunea contestatară a filialei de la Galaţi a fost descurajată, ba chiar etichetată ca o diversiune, iar **Ion Iliescu** aplaudat ca odinioară.

- Board-ul FMI a acordat cea de a doua tranşă a împrumutului stand-by pentru România, în valoare de 86 milioane dolari. Raportul de evaluare întocmit de negociatorul-şef pentru România, **Poul Thomsen**, a fost apreciat drept convingător. Membrii board-ului au recomandat insistent României să continue în ritm susţinut programul de reforme, să nu procedeze precum guvernele anterioare care şi-au acordat lungi perioade de relaxare a aplicării reformelor.

• **17 sept**. Prin OU Guvernul preia la datoria publică pierderi ale Bancorex în valoare de 5 000 miliarde de lei. Acestea au rezultat din importurile energetice făcute în 1996 de bancă, din rezervele sale valutare, pentru Compania Română de petrol şi Renel.

• **22 sept.** Cotidianul *Azi* publică un interviu cu ministrul de Externe, **Adrian Severin**, în care acesta declară că vreo „doi-trei directori de cotidiene de mare tiraj sunt agenţi ai unor servicii străine", vreo doi şefi importanţi de partide sunt şi ei în slujba unor servicii străine, câţiva luptători pentru drepturile omului sunt foşti informatori ai Securităţii, alţi câţiva mari combatanţi anticorupţie au făcut aranjamente dubioase pentru care sunt în prezent şantajaţi. Declaraţiile ministrului provoacă un adevărat cutremur mai ales în mediile politice şi în mass-media. Şefii de partide şi de ziare iau imediat atitudine. Unii (**Dumitru Tinu, Horia Alexandrescu**) susţin că este vorba de declaraţii iresponsabile, şocante, simple bazaconii care afectează grav scena politică românească printr-un scandal uriaş. Alţii declară că nu se simt vizaţi (**Petre Mihai Băcanu, Cornel Nistorescu, Sorin Roşca**

Stănescu), dar aşteaptă ca **Adrian Severin** să-i nominalizeze pe eventualii vinovaţi. Şi liderii de partide reacţionează (**Ion Iliescu, Petre Roman, Ion Diaconescu, C.V. Tudor, Markó Béla, Valeriu Tabără**). Fiecare declară că nu se simte vizat. **Petre Roman** se grăbeşte să precizeze că afirmaţiile respective nu reprezintă un punct de vedere oficial, ci unul personal, dar că acestea trebuie verificate cu cea mai mare seriozitate. **Ion Iliescu** e interesat de sursele lui **Adrian Severin** şi de numele persoanelor la care se referă. **Vasile Vetişanu** (deputat PNŢCD) îl invită pe **Adrian Severin** să dea explicaţii Parlamentului. **Teodor Meleşcanu** (ApR) consideră că **Adrian Severin** trebuia să furnizeze aceste informaţii în primul rând organelor abilitate ale statului. **Ioan Gavra** crede că, dacă un ministru de Externe face asemenea afirmaţii, înseamnă că are şi dovezi. **C.V. Tudor** acceptă că **Adrian Severin** a spus adevărul, dar crede că nu era misiunea lui s-o facă pentru că n-ar avea acces la documentele secrete care conţin aceste informaţii şi de aceea îl acuză pe **Severin** de încălcarea legii SRI. În cadrul unei şedinţe a CSAT, preşedintele **Emil Constantinescu** îi cere lui **Adrian Severin** să dea explicaţii membrilor CSAT în legătură cu afirmaţiile sale şi directorilor SRI şi SIE care să-şi exprime poziţia faţă de acestea. Conducerile SRI şi SIE declară că documentele care ar fi putut inspira declaraţiile lui **Adrian Severin** nu provin de la aceste servicii care nu sunt în posesia unor astfel de informaţii. Şi premierul **Victor Ciorbea** cere ca **Adrian Severin** să producă dovezile care i-au inspirat declaraţiile. Toţi cei care se pronunţă în această problemă o consideră de o mare gravitate şi îi cer lui **Adrian Severin** să producă dovezi şi nume în sprijinul afirmaţiilor sale, dar acesta nu va mai face alte precizări. Într-o declaraţie comună redacţiile principalelor cotidiene naţionale îi cer lui **Adrian Severin** să nominalizeze persoanele din presă pe care le-a acuzat de colaborare cu serviciile străine sau, dacă nu are date s-o facă, „să-şi ceară scuze, în mod oficial, în faţa întregii prese române, recunoscând că s-a hazardat făcând o afirmaţie iresponsabilă". Apare şi sugestia demisiei lui **Adrian Severin** din funcţia de ministru de Externe în cazul că nu are documente care să-i susţină afirmaţiile. Totuşi Consiliul Politic al PD nu-i va retrage sprijinul politic lui **Adrian Severin** (1 oct.), chiar dacă **Petre Roman** avea în vedere această variantă.

• **22-26 sept.** O misiune a BM, condusă de **Kenneth Lay**, director pentru România, Bulgaria, Portugalia şi Cipru, analizează, la Bucureşti, stadiul derulării proiectelor asumate de România. În final se apreciază că progresele restructurării industriale sunt inegale şi că se înregistrează întârzieri în adoptarea legislaţiei care să permită restructurarea. De asemenea reapare ca motiv de îngrijorare problema corupţiei, inhibantă pentru investitorii străini. Recentele acţiuni ale preşedintelui **Constantinescu** dirijate împotriva corupţiei sunt remarcate, dar se apreciază că acestea nu vor avea efect fără o reformă

hotărâtă a cadrului juridic. În urma acestei vizite se va decide amânarea tranşelor din acordurile ASAL şi FESAL pe care trebuia să le primească România.

• **24 sept.** După şedinţa CNAICCO, se organizează o conferinţă de presă la care preşedintele **Emil Constantinescu** face cunoscute informaţii despre care afirmă că sunt de o mare gravitate şi care se bazează pe probe: „În şapte ani avuţia naţională a fost jefuită şi o parte importantă din economie - distrusă. (...) Mulţi dintre cei care ne-au condus au fost orbiţi de dorinţa câştigului rapid sau au acceptat această situaţie. Astăzi plătim cu toţii preţul enorm al acestei orbiri". Sunt menţionate ca exemple trei sectoare importante care au fost aduse într-o stare dezastruoasă: flota, comerţul cu produse petroliere şi industria îngrăşămintelor chimice. Preşedintele ţării consideră că sumele însuşite fraudulos din avuţia naţională trebuie recuperate. Chiar a doua zi fostul premier **Nicolae Văcăroiu** şi câţiva dintre colaboratorii săi au reacţionat la declaraţiile lui **Emil Constantinescu** pe care sunt hotărâţi să îl atace dur. Concluzia lor a fost că au făcut parte dintr-un guvern competent şi curat, iar de corupţie se face vinovată actuala Putere. **Ion Iliescu** vine cu părerea că **Emil Constantinescu** îşi îndeplineşte atribuţiile „într-o manieră stalinistă".

- **Sorin Dimitriu**, preşedintele FPS, îşi prezintă cu mândrie „cel mai mare succes al FPS din 1997" şi anume semnarea contractului de vânzare-cumpărare a pachetului majoritar de acţiuni (51%) ale SC Romcim SA Bucureşti. Cumpărătorul este firma Lafarge, lider mondial în domeniul materialelor de construcţii. Valoarea tranzacţiei este de 400 milioane de dolari, din care 200 milioane de dolari reprezintă investiţiile pe care Lafarge le va face în viitor la Romcim. Romcim acoperea 51% din necesităţile de ciment ale României, iar în anul anterior a înregistrat un profit de 20 miliarde lei.

• **26 sept.** OU 43/1997 a fost astfel modificată încât să preia ca datorie publică datoria integrală a Băncii Agricole, de 374,5 miliarde lei.

• **29 sept.-1 oct.** Preşedintele **Emil Constantinescu** vizitează Belgia şi Luxemburg. Au loc întâlniri cu oficialităţi ale ţărilor gazdă şi ale UE – **Jean Luc Dehaene**, premierul Belgiei, **Jean-Claude Junker**, premierul statului Luxemburg, **Jacques Santer**, preşedintele Comisiei Europene, **Jose Maria Delgado**, preşedintele Parlamentului European, **Jose Gutileiro**, secretarul general al UE ş.a. În plan politic preşedintele României a abordat problema extinderii UE simultan cu toate ţările candidate şi nu conform proiectului propus prin *Agenda 2000* (extindere în valuri) pe care îl consideră „o simplă găselniţă gazetărească". În cursul discuţiilor accentul a căzut însă pe problematica economică. S-a evaluat situaţia României în ce priveşte evoluţia reformelor, a procesului de privatizare, a armonizării legislaţiei, a ofensivei împotriva corupţiei şi a crimei organizate şi s-au căutat

soluții de cooperare pentru a se asigura un ritm convenabil de dezvoltare pentru aceste domenii. Președintele român a solicitat sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, atragerea de investiții și pentru euroregiunile Bucovina și Dunărea de Jos.

• **30 sept. 1 dolar SUA –7613 lei; 1 marcă germană – 4299 lei (BNR)**

• **1 oct.** Juriul de Onoare al PNȚCD îl suspendă din calitatea de membru al PNȚCD, pentru un an, pe **Constantin Ticu Dumitrescu**, pentru ofensă adusă conducerii partidului care ar temporiza adoptarea proiectului de lege privind accesul la dosarele fostei Securități. Deși a fost convocat la ședința în care era analizat cazul său, acesta nu s-a prezentat, iar a doua zi a anunțat, în Senat, că a fost pedepsit de „groparii partidului lui **Corneliu Coposu**".

• **3-4 oct.** Târgu Mureș. Nota distinctivă a celui de al V-lea Congres al UDMR o constituie evaluarea efectelor participării acesteia la guvernare. În mesajul transmis de președintele **Emil Constantinescu**, se subliniază că asocierea UDMR la guvernare, la toate nivelurile, este o premieră politică nu numai națională, ci și regională, dar că aceasta ar trebui să determine investirea competenței recunoscute a maghiarilor și în rezolvarea problemelor de interes major ale țării și nu doar în satisfacerea intereselor minorității maghiare. Președintele Ungariei, **Gyula Horn**, admite, în mesajul adresat Congresului, că participarea la guvernare este singura soluție favorabilă UDMR, în prezent, dar favorabilă și schimbării în bine a imaginii României. Reprezentanții partidelor din coaliția de guvernământ transmit, printre altele, UDMR, îndemnul de a nu tolera extremismele, atât din partea maghiarilor cât și din partea românilor. Cele două tabere din UDMR, moderații și radicalii, nu pierd nici această ocazie pentru a se înfrunta cu vigoare pe tema participării la guvernare. Primii susțin că prin prezența UDMR în Guvern maghiarimea a avut de câștigat, iar ceilalți că mai ales românii au avut de profitat. Chiar dacă radicalii atacă dur – în frunte cu revoltatul **László Tőkes** – și pronunță de mai multe ori cuvântul „trădare", moderații, mai ales înțeleptul **Markó Béla**, ies învingători. În zilele Congresului s-au mai adus și modificări ale Statutului și programului Uniunii, dar s-a prezentat și un program de dezvoltare economică a țării, pe termen lung, de nuanță liberală, semn că maghiarii se preocupă de soarta României. Obiectivele principale ale programului UDMR – dezvoltarea economiei de piață moderne, bazate pe proprietatea privată, care trebuie apărată, reducerea implicării statului în economie, descentralizarea administrației locale etc. – pot fi identificate și în programul de guvernare al premierului Ciorbea.

• **4 oct.** Bulgaria-Varna. La întâlnirea dintre președinții României, **Emil Constantinescu**, al Turciei, **Suleyman Demirel**, și al Bulgariei, **Petăr Stoianov**, se semnează un tratat de colaborare între cele trei țări pentru combaterea corupției și crimei organizate.

- Într-o analiză consacrată României de către BM se menționează că această țară ocupă locul III în Europa Centrală și de Est – după Rusia și Ucraina – în ierarhia statelor care au primit credite de la BM. În 1997 România primește 625 milioane dolari credite de la BM. (În perioada 1992-1996 s-au primit credite de la BM în valoare de 1750 milioane dolari. În 1992 creditele primite de la BM au fost de 650 milioane dolari, iar în 1996 de 510 milioane dolari.) În analiză se mai precizează că economia României a avut de suferit din cauza amânării privatizărilor în perioada 1990-1996 care a făcut ca țara să se plaseze pe ultimul loc în zonă în ce privește aportul sectorului privat la realizarea PIB. Programul reformist al Guvernului Ciorbea îndreptățește speranțele în relansarea economiei pe baze moderne, ca în Cehia, Polonia și Ungaria. Condiția reușitei acestui program este ca ritmul reformelor să fie mult accelerat pentru a se putea recupera întârzierile în aplicarea acestora.

• **6 oct.** Conducerile SRI și SIE declară că **Adrian Severin** le-a pus la dispoziție documentele care l-au inspirat când a afirmat că în mediile politice și în mass-media persoane importante ar fi în slujba unor servicii de informații străine. SRI și SIE anunță că aceste documente vor fi cercetate pentru a se verifica în ce măsură justifică afirmațiile ministrului de Externe.

- Vicepreședintele PDSR, **Doru Ioan Tărăcilă**, anunță în Senat că, după 1 oct. 1997, senatorii PDSR nu vor mai participa la dezbaterea OU emise de Guvern, întrucât consideră că executivul a folosit excesiv această soluție legislativă.

• **9 oct.** La o ședință de partid a filialei Buzău a PDSR, **Ion Iliescu** afirmă că în dec. 1989, până la fuga soților **Ceaușescu**, a fost doar o „revoltă populară", care s-a transformat în revoluție după ce aceștia au părăsit sediul CC al PCR și mai ales după ce a apărut noua structură de conducere (în frunte cu **Ion Iliescu**) care și-a lansat platforma-program. Această teză este comentată în presă (**Octavian Paler**, „Iliescu: Eu sunt revoluția!", *România liberă*, 17 oct. 1997, p.1) unde apare o interpretare în replică: până la fuga lui **Ceaușescu**, în România a fost o revoluție, după care a avut loc o lovitură de stat care a confiscat revoluția. Și autorul articolului continuă comentariul: „În prima fază, istoria a fost scrisă cu sânge, în stradă. În a doua, istoria a fost trasă de sfori, în culise (...) Pe scurt, după **Iliescu**, revoluția n-a fost, cum ne-am închipuit noi, opera disperaților care erau gata să moară pentru libertate, iar unii chiar au murit, ci a «pohtei» ce-a «pohtit-o» el, meditând în pijama, în vreme ce **Ceaușescu** trimitea tancurile pe străzi. N-a fost victoria unei populații îndelung umilite, ci fructul însângerat al abilității lui de a parazita o conjunctură.".

• **9-13 oct.** La București au loc lucrările celei de a 43-a sesiuni anuale a Adunării Atlanticului de Nord (AAN), structură cu un rol pur consultativ pentru deciziile NATO. Înființată în 1955, pentru consul-

tări periodice între membrii NATO, AAN îi reuneşte pe parlamentarii celor 16 ţări membre ale Alianţei, la care s-au adăugat ca asociaţi, după 1989, parlamentari din ţările Europei Centrale şi de Est – Albania, Bulgaria, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Moldova, Macedonia, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Ucraina, Ungaria. Este pentru prima oară când o sesiune a AAN are loc într-o ţară nemembră a NATO. Preşedintele AAN, senatorul american **William Roth**, ca, de altfel, şi alţi participanţi precizează că această premieră în istoria AAN s-a produs la Bucureşti, în semn de recunoaştere şi preţuire a progreselor înregistrate de România în ultimul an. La reuniune participă 188 de parlamentari din ţările NATO şi 69 din ţările cu statut de asociate. Temele abordate la reuniune sunt diverse şi importante, de la reformarea şi extinderea NATO, la stabilitatea în Balcani în raport cu instituţiile europene de securitate sau relaţiile NATO – Rusia, privatizarea în ţări central-europene, sistemele de informaţii etc. Din partea României iau cuvântul **Ion Diaconescu**, preşedintele Camerei Deputaţilor, **Petre Roman**, preşedintele Senatului, şi premierul **Victor Ciorbea**. În cuvântarea rostită în ultima zi a lucrărilor sesiunii, **Javier Solana**, secretarul general al NATO, repetă ceea ce se ştie deja, că uşa NATO rămâne deschisă pentru ceilalţi candidaţi la aderare. **Javier Solana** se întâlneşte cu această ocazie cu **Emil Constantinescu** şi cu **Victor Ciorbea**, dar în cursul convorbirilor nu apar noutăţi în legătură cu aderarea României la NATO. În Rezoluţia adoptată la finalul sesiunii se precizează că AAN „regretă că la Madrid România şi Slovenia nu au fost invitate să se alăture Alianţei" şi că „extinderea NATO nu va fi completă fără admiterea României, Sloveniei şi ţărilor baltice", dar nu se propune un termen pentru cel de al doilea val al extinderii.

• **10-11 oct.** Strasbourg. Preşedintele **Emil Constantinescu** participă la cea de a doua reuniune (prima a avut loc în 1993, la Viena) la nivel înalt a CE - unde sunt prezenţi 40 de şefi de state şi de guverne. La reuniune se adoptă o declaraţie politică şi un plan de acţiune privind viitorul democratic al continentului, plan structurat pe domenii de acţiune ca: democraţia şi drepturile omului, coeziune socială, siguranţa cetăţenilor, valorile democratice şi diversitatea culturală. Cu această ocazie delegaţia română susţine din nou priorităţile României: integrarea în NATO şi UE, colaborarea la proiectul „drumul petrolului". Preşedintele român se întâlneşte cu: preşedinţii Franţei, Azerbaidjanului, Georgiei, Armeniei, premierii Marii Britanii, Spaniei, Italiei, Austriei, Ungariei. La această reuniune s-a lansat o idee mult comentată a creării unei troici – Franţa, Germania, Rusia – care să fie un garant al dezvoltării şi securităţii continentului şi să limiteze influenţa Americii în Europa.

• **16 oct.** Ziarul *Adevărul* publică în exclusivitate un raport confidenţial al BNR, întocmit la 30.04.1997, din care rezultă că Banca „Columna" (cu capital privat) şi-a desfăşurat activitatea (cu autorizaţie

de funcționare emisă la 27. 10. 1994) încălcând deseori legislația bancară în vigoare, ceea ce a făcut ca indicii raportului de solvabilitate a băncii să se situeze sub nivelul minim prevăzut de lege. Banca „Columna" a luat o serie de decizii și a efectuat o serie de operațiuni, care necesitau acordul BNR, fără să obțină acordul BNR (de ex. directorul băncii a fost menținut în funcție doi ani, fără acordul BNR, chiar dacă nu îndeplinea condițiile de experiență profesională în domeniul financiar-bancar impuse de lege.) Principalele erori de management au fost investițiile supradimensionate, creditele foarte mari, acordate uneori, ca în cazul Renel, fără garanții materiale certe, iar alteori, contrar legii, unui singur debitor sau unor debitori din CA al băncii. Motive de îngrijorare apar în legătură cu depozitele consistente (și conform BNR greșit înregistrate) ale unor importante instituții de stat, respectiv FPS și CEC. La 14 oct. 1997, FPS a depus la TMB o cerere de reorganizare sau lichidare judiciară a Băncii „Columna". FPS încearcă să-și recupereze prin hotărâre judecătorească suma pe care i-o datorează această bancă – 100 miliarde lei și 10 milioane dolari.

- Se fac simțite efectele inițiativei Guvernului de a modifica Legea 42/1990 privind drepturile revoluționarilor din dec. 1989. Executivul propune restrângerea acestor drepturi doar la urmașii decedaților și la răniții în Revoluția din dec.`89 ca și eliminarea posibilității de a deține sau dobândi nejustificat certificate de revoluționar. Nemulțumite, organizațiile de revoluționari din toată țara protestează, susțin că acțiunea Guvernului are un pronunțat caracter politic și că, dacă statutul revoluționarului se cere revizuit, aceasta trebuie să se producă numai cu contribuția asociațiilor de revoluționari. Protestele cresc în intensitate, de la simplele manifestări izolate (la Arad, **Victor Ciorbea** este întâmpinat de un revoluționar nu numai cu avertismente verbale, ci și cu o plasă cu ouă despre care s-a bănuit că era destinată agresării premierului; **Remus Opriș** este exclus din Fundația Revoluției din România „Decembrie 1989" pentru că susține acest proiect de lege; **Ion Caramitru** care a cerut deschis să înceteze eliberarea pe bandă rulantă a certificatelor de revoluționar este dezavuat de unele asociații de revoluționari), la manifestări de amploare și de durată (8 și 15 oct. 1997, la București). 88 de revoluționari intră în greva foamei în Piața Revoluției, unde au loc mitinguri, și cer să fie vizitați, pentru negocieri, de președintele țării și de premier. **Dan Iosif** și alți câțiva revoluționari se leagă cu lanțuri de gardul clădirii Senatului. În funcție de convingeri sau de interese oamenii politici se poziționează diferit. PDSR, PRM și PD cu unele nuanțări susțin poziția revoluționarilor. CDR susține inițiativa Guvernului. Și unii și alții îi vizitează pe greviștii foamei, chiar și la miez de noapte, în corturile amplasate în Piața Revoluției și pe care revoluționarii au

denumit-o *zonă liberă de CDR-ism.* Printre aceştia **Emil Constantinescu** (13/14 oct. 1997) care, în urma discuţiilor cu greviştii foamei, declară că revoluţionarii trebuie ajutaţi de societate, dar meritele lor să fie corect cântărite. În noaptea următoare, 14/15 oct., greviştii sunt vizitaţi de ministrul Justiţiei şi de câţiva parlamentari care nu sunt acceptaţi ca parteneri de discuţie. Greviştii cer imperativ: să vină **Ciorbea**! Acesta soseşte după unu noaptea şi acceptă să se formeze comisia care să studieze dosarele revoluţionarilor pentru a-i distinge pe cei adevăraţi de impostori. Şi mai acceptă să renunţe la dezbaterea în Parlament a proiectului de modificare a Legii 42/1990, în procedură de urgenţă, până când comisia respectivă îşi va încheia misiunea, iar asociaţiile de revoluţionari vor trimite amendamente la respectivul proiect. Greviştii foamei şi susţinătorii lor par mulţumiţi; au obţinut o performanţă la care aspiră orice mare sindicat – i-au adus la ei pentru negocieri, care au şi fost câştigate, într-o noapte, pe preşedintele ţării, iar în noaptea următoare pe premier. Disputa din stradă se mută a doua zi (16 oct. 1997) în Parlament. Între PDSR şi PNŢCD. Parlamentarii PDSR susţin că această iniţiativă legislativă este „un atentat la adresa Revoluţiei", o încercare de a o situa denaturat în istorie, de a o minimaliza şi, în consecinţă, părăsesc sala de şedinţe. Parlamentarii PNŢCD acuză PDSR că îi foloseşte pe revoluţionari, prin **Dan Iosif**, ca masă de manevră pentru scopurile politice ale partidului, în primul rând pentru a ascunde adevărul despre Revoluţie şi apoi pentru a destabiliza actuala guvernare. Unul dintre argumente este că **Ion Iliescu** i-a încurajat pe revoluţionari încă de la manifestaţia din 8 oct. când s-a aflat printre ei şi le-a transmis de la microfon susţinerea sa, l-a vizitat de mai multe ori pe **Dan Iosif** în cortul lui de grevist al foamei şi că alţi membri marcanţi ai PDSR s-au perindat pe la corturile greviştilor. **Ion Iliescu** răspunde prompt obiecţiilor care i se aduc încercând să demonstreze că tensiunile sociale ca aceea a revoltei revoluţionarilor sunt provocate de incompetenţa, actele de corupţie, lipsa de viziune politică, încălcări ale democraţiei, tendinţe de autoritarism şi acţiuni dictatoriale ale guvernanţilor faţă de care preşedintele ţării ar trebui să ia atitudine. La 16 oct. ministrul Transporturilor, **Traian Băsescu**, declară răspicat că atât clasa politică, cât mai ales preşedintele n-au avut o poziţie corectă, nesusţinându-l pe **Victor Ciorbea** în confruntarea cu revoluţionarii şi că el îl va susţine, delimitându-se astfel de partidul său, PD, şi de toţi cei care l-au lăsat singur pe premier pentru a-şi urma interesele lor politice. „Stâlpul unui premier este preşedintele. Atât timp cât preşedintele îl susţine, premierul este puternic", crede şi declară **Traian Băsescu**. Pe un ton mai puţin ferm şi alţi membri ai coaliţiei de guvernământ, chiar şi ai PNŢCD, îi reproşează preşedintelui ţării conduita adoptată în cursul acestor evenimente.

• **18 oct.** Guvernul decide să nu renunțe la proiectul (depus în Parlament) de modificare a Legii 42/1990, care restrânge drepturile acordate revoluționarilor din dec.'89. Iar revoluționarii, mai ales cei conduși de **Dan Iosif**, să nu renunțe la protestele împotriva acestui proiect de lege.

• **18-19 oct.** Congresul AFDPR, la București. Este ales președinte al Asociației **Cicerone Ionițoiu**, vechi membru al PNȚCD și fost deținut politic, care a candidat pentru această funcție fiindcă a considerat că AFDPR trebuie să aibă o altă conducere deoarece actualul președinte, **Constantin Ticu Dumitrescu**, se face vinovat că a subordonat Asociația SRI și a câștigat alegerile din 1995 prin fraudă. **C. Ionițoiu** are sprijinul a 22 de delegații, prezente la Congres, și al lui **Ion Diaconescu**, președintele PNȚCD, care își susține în fața delegaților la Congres opțiunea pentru **Cicerone Ionițoiu** și adaugă că acesta este și preferatul parlamentarilor PNȚCD, foști deținuți politici. Toți cei prezenți la Congres, deși reprezintă disidența din cadrul AFDPR, se pronunță pentru unitatea Asociației. În acest scop anunță că se vor prezenta la congresul organizat de aripa **Ticu Dumitrescu**, peste o săptămână, la Brașov, unde **Cicerone Ionițoiu** își va depune din nou candidatura pentru președinția AFDPR pe care trebuie să o câștige și să realizeze unitatea Asociației. Pe de altă parte, celălalt președinte al AFDPR, **Constantin Ticu Dumitrescu**, și susținătorii lui declară nestatutar Congresul de la București, anunță convocarea adevăratului Congres, peste o săptămână, la Brașov, și îi reproșează lui **Ion Diaconescu** susținerea pe care a acordat-o aripii Ionițoiu.

• **20-21 oct.** Premierul maghiar, **Gyula Horn**, însoțit de o importantă delegație de membri ai Guvernului maghiar și oameni de afaceri, efectuează o vizită în România. Au loc întâlniri cu premierul **Victor Ciorbea**, cu președintele Camerei Deputaților, **Ion Diaconescu**, și cu alte oficialități române. Încă de la începutul vizitei oaspetele a ținut să menționeze că are încredere în măsurile reformiste cu adevărat democratice promovate de Guvernul Ciorbea, materializate și în modul de soluționare a problemei minorității maghiare și în respectarea angajamentelor față de Ungaria. **Gyula Horn** propune înființarea unei universități în limba maghiară – propunere prezentată ca o dorință a UDMR – intensificarea relațiilor dintre cultele celor două țări, declanșarea unei campanii comune de promovare a imaginii celor două țări la CE. Sunt avansate și câteva propuneri în vederea stimulării relațiilor economice (în România sunt aproape două mii de societăți mixte româno-maghiare, iar în Ungaria abia câteva zeci), legate de proiectul realizării autostrăzii București-Budapesta, de privatizarea unor obiective economice românești (cu mențiunea că oamenii de afaceri maghiari sunt interesați prioritar de zona Transilvaniei), de crearea unei bănci mixte, de sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii. **Gyula Horn** a mai subliniat că relațiile dintre Româ-

nia şi Ungaria sunt urmărite atent de mediile politice internaţionale. Cei doi premieri au făcut şi o vizită în judeţele Harghita şi Covasna. PDSR îşi face cunoscută nemulţumirea în legătură cu rezultatele vizitei premierului maghiar. Se obiectează că Transilvania devine, conform declaraţiilor celor doi premieri, o regiune guvernată în comun de cele două ţări, că **Gyula Horn** susţine cauzele UDMR, partid care se află la guvernare în România, că evaluează cu dezinvoltură prestaţia unor partide politice şi oameni politici români. PDSR consideră că premierul român trebuia să ia atitudine faţă de depăşirea atribuţiilor de către **Gyula Horn** în cursul vizitei.

• **20-28 oct.** O misiune a FMI analizează, în România, modul de îndeplinire a programului de reforme asumat de Guvern în cadrul acordului stand-by, în vederea eliberării celei de a treia tranşe de împrumut (a doua tranşă a fost eliberată în sept. 1997, iar a treia va fi transmisă în nov.) din cadrul acestui acord, parafat la 23 apr. 1997. Rezultatul evaluării: programul de reforme este bine alcătuit, dar ritmul aplicării lor este prea lent.

• **22 oct.** Principalele partide de opoziţie dau un semnal de unitate. PDSR, PRM, PSM, Partidul Pensionarilor organizează, în Piaţa Revoluţiei, din Bucureşti, un miting de protest împotriva Puterii, cu un scop îndrăzneţ – demisia Guvernului şi alegeri anticipate pentru „schimbarea schimbării". Participanţi – aproximativ 3000 de persoane. Organizatorii îşi trimit la faţa locului reprezentanţi cu greutate: **Adrian Năstase**, **Miron Mitrea**, **Dan Ioan Popescu**, **Adrian Păunescu**, **C.V. Tudor** ş.a. Lipseşte **Ion Iliescu** (se spune că din motive personale), dar acesta poate fi considerat prezent pentru că s-a adresat cetăţenilor României (nu doar la 3000 de oameni) printr-o scrisoare deschisă în care explică de ce este necesar acest miting, preludiu la acţiunile protestatare care vor urma şi pentru care Opoziţia trebuie să se unească. Scopul este schimbarea Puterii, acuzată (ca şi cu alte ocazii) de incompetenţă, autoritarism, corupţie, cinism, demagogie şi multe alte păcate capitale care au dus ţara la dezastru. Dezastru de la care poate fi salvată (de Opoziţie) în ceasul al doisprezecelea prin alegeri anticipate. Cei prezenţi la miting aplaudă discursurile reprezentanţilor Opoziţiei şi strigă lozinci contra guvernanţilor - *Jos Constantinescu*! *Jos Guvernul*! - frecvent invocaţi ca trădători. **Vasile Lupu**, vicepreşedintele PNŢCD, declară că, dacă Opoziţia unită a reuşit să mobilizeze cu eforturi doar 3000 de oameni, atunci e puţin probabil să câştige alegerile.

• **23-24 oct.** Braşov. La Congresul AFDPR, organizat de gruparea din jurul lui **Constantin Ticu Dumitrescu**, acesta este reales preşedinte al Asociaţiei cu un număr de 275 de voturi. Contracandidatul său, **Cicerone Ioniţoiu**, a obţinut 13 voturi, iar Congresul de la Bucureşti, din 18-19 oct., la care acesta a fost ales preşedinte, a fost declarat nul. Ia astfel sfârşit disidenţa din AFDPR, înlocuită cu

dorința declarată de unitate a foștilor deținuți politici, de reluare a bunelor relații cu PNȚCD, de continuare a activității în interiorul CDR, chiar dacă există nemulțumiri în legătură cu o tendință de marginalizare a foștilor deținuți politici de către CDR.

• **26 oct.** Încă o încercare de constituire a unei mari coaliții a Opoziției s-a consumat la sediul din Capitală al Uniunii „Vatra Românească". 19 partide și 12 organizații neguvernamentale – reprezentând orientări politice diverse, de la extrema stângă la centru dreapta – au semnat un comunicat în care se anunță că în viitor își vor coordona eforturile pentru a salva țara de politica antinațională dusă de Putere și pentru a oferi o alternativă la actuala guvernare. **Ion Iliescu**, deosebit de activ, a dat soluțiile care s-au impus: să nu se acționeze în grabă, să se formeze un Consiliu de Coordonare și un Secretariat tehnic care să lucreze cu seriozitate la definitivarea unei platforme la care să adere atât formațiunile prezente cât și altele care se pot convinge se importanța acestui demers.

• **29-30 oct.** Președintele Slovaciei, **Michal Kovac**, efectuează o vizită oficială în România. În cadrul convorbirilor cu președintele României se abordează probleme legate de aderarea celor două țări la NATO și UE, extinderea colaborarii economice, importanța colaborării regionale pentru viitorul Europei etc. **Michal Kovac** se întâlnește și cu alte oficialități române și vizitează sediul central, de la Nădlac, al Uniunii Slovacilor din România.

• **30 oct.** „Am învins! **Ciorbea** a cedat!" Mult așteptata veste a fost adusă în Piața Revoluției, la corturile revoluționarilor, greviști ai foamei, de **Dan Iosif** care s-a întors victorios, în jeep-ul său Mitsubishi alb, de la întâlnirea cu premierul **Ciorbea**. Acesta a oferit greviștilor cam ceea ce le oferise și cu două săptămâni în urmă, adică să retragă din Parlament proiectul de modificare a Legii 42/1990 până când o comisie va termina de analizat fiecare dosar de revoluționar pentru a elimina cazurile de impostură. Greva foamei ca și mitingurile de protest ale revoluționarilor, începute la 8 oct., iau astfel sfârșit pentru că autorii lor consideră că au obținut ceea ce și-au propus. Strategia folosită de revoluționari, formele de protest de extremă expresivitate la care au recurs ei, de la 8 oct. până la 30 oct., au sensibilizat și opinia publică, și clasa politică, conducând la armistițiu. **Dan Iosif** și alți greviști ai foamei s-au legat cu lanțuri de gardul Senatului; o cruce instalată la locul grevei indica locul unde aveau să fie crucificați greviștii hotărâți să-și dea foc (numai unul a avut o timidă tentativă de a-și da foc, fără însă să se rănească); un revoluționar din Alexandria care a murit de inimă la un spital din București și care n-a făcut niciun minut greva foamei a fost declarat imediat și cu dramatism (chiar și **Ion Iliescu** a anunțat solemn evenimentul) drept prima victimă a grevei foamei; un revoluționar din Arad, nefiind admis de colegii lui în cortul unde își desfășurau protestul și-a instalat alături un dulap,

unde intenționa să facă greva foamei; câțiva revoluționari de la Brașov și-au ars carnetele de membri ai PNȚCD. Revoluționarii au mai fost nemulțumiți de: colegii lor, revoluționari ai diverselor asociații cu care au avut serioase dispute în perioada protestelor; trecătorii care își exprimau dezacordul față de acțiunile lor; unii ziariști care nu le-ar fi prezentat corect demersurile; personalul de specialitate de la Spitalul Municipal, unde erau duși la control medical, pentru că nu erau tratați corespunzător și, mai ales, pentru că li se falsificau analizele (dar și personalul medical se plângea de atitudinea revoluționarilor pacienți, care erau aroganți, înjurau și bruscau medici și asistente). Pe acest fond, la orice oră din zi sau din noapte, la corturile greviștilor se perindau oameni politici importanți. Această acțiune protestatară, dar mai ales haloul mediatic de care a beneficiat a atras atenția și în străinătate. În cotidianul german *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (28 oct.1997) un comentariu încearcă să ajungă la unele concluzii în legătură cu protestele revoluționarilor din România. Numărul exagerat de mare al revoluționarilor cu certificate față de cel mult mai modest al celor care cu adevărat s-au afirmat în Revoluția din dec. 1989 este pus pe seama legii adoptate de PDSR (fost FSN). Legea a acordat privilegii consistente revoluționarilor posesori de certificate cu scopul de a-i transforma în susținători ai acestui partid, crede autorul articolului. În consecință, pe căi legale sau ilegale, prin falsuri ori declarații mincinoase, cât mai mulți doritori de avantaje au reușit să intre în posesia unui astfel de certificat, iar regimul lui **Ion Iliescu** a tolerat inflația de certificate pentru a nu-și pierde suporterii. Recentele acțiuni de protest au fost atât de energice pentru că retragerea privilegiilor câștigate prin lege ar fi cu adevărat o grea pierdere. Opinia jurnalistului este că tentativa noului guvern de a repara prin lege această situație nu are șanse de izbândă deoarece în structurile de putere au mai rămas destui revoluționari care se tem să nu-și piardă avantajele și care vor găsi soluția pentru a temporiza sau îngropa definitiv această inițiativă legislativă. Oricum, autorul articolului consideră că în România sunt prea mulți eroi.

– Reprezentantul BM, **François Ettori,** și al FMI, **John Hill,** atrag atenția Guvernului că, dacă nu va accelera ritmul reformelor, mai ales al privatizării și restructurării întreprinderilor de stat cu mari pierderi, riscă să compromită succesele înregistrate de la preluarea mandatului.

• **31 oct.** Partidele din coaliția de guvernământ pun condiții pentru a rămâne împreună. Consiliul Național al PNL adoptă o rezoluție în care condiționează sprijinul acordat Guvernului Ciorbea de susținerea ideilor liberale, accelerarea privatizării, promovarea mai eficientă a principalelor direcții ale reformei, reducerea fiscalității, respectarea strictă a înțelegerilor dintre aliați. Principalul vizat al ultimatumului liberal este PNȚCD, care, la rândul lui, formulează

nişte pretenţii la adresa PD. Se propune chiar un decalog care să fie respectat pentru ca relaţiile dintre PNŢCD şi PD să revină la normal. PNŢCD doreşte ca PD să nu mai critice guvernarea din care face parte, pentru a-şi menţine popularitatea, şi să nu-şi mai depăşească atribuţiile în cadrul coaliţiei. Nemulţumiri în legătură cu eficienţa actului de guvernare s-au făcut auzite şi de la UDMR.

• **31 oct. 1 dolar SUA –7741 lei; 1 marcă germană – 4478 lei (BNR)**

• **1 nov. Ion Caramitru**, ministrul Culturii, şi-a înaintat demisia din funcţie prim-ministrului, explicând că nu poate fi de acord cu modul în care s-a cedat presiunii prin care greviştii foamei conduşi de **Dan Iosif** au încercat să menţină privilegii nemeritate şi neonorante pentru revoluţionarii autentici sau închipuiţi din dec. 1989. La propunerea prim-ministrului **Ion Caramitru** a acceptat să rămână în funcţie până la sfârşitul anului 1997.

• **4 nov.** Biroul Permanent al PUNR a votat pentru excluderea din partid a lui **Gheorghe Funar**. În şedinţa din 21 oct. 1997, Biroul Permanent i-a acordat 2 săptămâni pentru a-şi revizui atitudinea faţă de partid ceea ce se consideră că nu s-a întâmplat. Această decizie împarte PUNR în două tabere: unele filiale sunt de acord cu excluderea lui **Funar**, altele sunt împotrivă. **Funar** însuşi declară că nu va părăsi partidul al cărui membru fondator este şi contestă decizia Biroului Permanent la Curtea de Arbitraj a PUNR.

• **6-7 nov**. Preşedintele **Emil Constantinescu** face o vizită privată la Paris, unde este primit din nou, cu prietenie declarată, de preşedintele **Jacques Chirac**. Acesta îşi exprimă în continuare susţinerea fermă pentru integrarea României în structurile euroatlantice şi chiar se pronunţă pentru intrarea României în NATO în 1999 şi în 3-5 ani în UE. La Paris, **Emil Constantinescu** îl întâlneşte şi pe premierul **Lionel Jospin**, şi pe preşedintele Adunării Naţionale, **Laurent Fabius**, şi primeşte înalta distincţie universitară de Doctor Honoris Causa, la Sorbona.

• **7 nov.** În Senat este dezbătută şi respinsă (77 voturi împotrivă, 50 pentru) moţiunea simplă „Agricultura", depusă de 46 de senatori ai PDSR, PUNR, PRM şi ApR. În discursuri cu caracter tehnic sau patetic acuzatoare, sau pamfletare autorii moţiunii încearcă să acrediteze ideea că agricultura românească este în pragul falimentului ceea ce pune în pericol siguranţa alimentară a populaţiei şi existenţa micilor producători agricoli. Dezastrul anunţat de la tribuna Senatului ar fi, desigur, consecinţa politicii agrare a Guvernului Ciorbea. În replică, ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei, **Dinu Gavrilescu**, aduce ca prim argument al eficienţei sale ca ministru recolta record la cereale din 1997, după care invocă şi recunoaşterea pe plan internaţional a succesului reformei realizate sub conducerea sa în domeniul agricol, bulgarii fiind interesaţi să aplice aceeaşi reţetă pentru a ieşi din criza

alimentară. Printre punctele forte ale reformei cu care se mândreşte ministrul sunt privatizarea realizată de la zero, acordarea pe noi baze a subvenţiilor, crearea pieţei de pământ agricol, desfiinţarea taxelor vamale pentru importul de produse agroalimentare ş.a. În plus, **Dinu Gavrilescu** a înlocuit termenul de ţăran cu cel de fermier. Senatorii coaliţiei guvernamentale au combătut şi ei criticile colegilor din opoziţie, s-au declarat mulţumiţi de starea agriculturii, în schimb au adus reproşuri politicii agrare a Guvernului Văcăroiu. După respingerea moţiunii, senatorii Opoziţiei au anunţat că-şi retrag reprezentanţii din comisia specială pentru analiza situaţiei din agricultură, comisie condusă de senatorul PD, **Triţă Făniţă**, cel care şi-a exprimat în mai multe rânduri dezacordul faţă de unele decizii ale guvernanţilor privind agricultura şi care a şi determinat apariţia acestei comisii.

• **8-9 nov.** La cel de al doilea Congres al PRM sunt prezenţi aproape 1120 de delegaţi, invitaţi ai 6 partide de opoziţie, invitat special – preşedintele Frontului Naţional Francez, **Jean Marie Le Pen**. **Gheorghe Funar** este şi el invitat special, nu doar la Congres ci şi în PRM, unde i s-a oferit o funcţie importantă, pe măsura meritelor sale. Un tânăr membru al PRM este şi **Miron Cozma**. Congresul a adoptat programul de guvernare al PRM, intitulat „Unire în belşug" şi modificările la Statut. Raportul prezentat de **C.V. Tudor** este unul neconvenţional pe care autorul lui îl şi califică drept „o spovedanie". Spovedanie în care **C.V. Tudor** deplânge în termeni patetici situaţia României, aminteşte că PRM a făcut pentru România ceea ce n-a făcut nici un alt partid, asigurându-i integritatea şi chiar supravieţuirea, şi anunţă că PRM este pregătit şi dornic să conducă ţara, pentru a demonstra cum trebuie condusă România pentru ca aceasta să renască. S-au ales şi structurile de conducere: **C.V. Tudor** a fost ales în unanimitate preşedintele PRM; **Valeriu Buzea**, prim-vicepreşedinte; vicepreşedinţi: **Corneliu Ciontu, Ioan Iuliu Furo, Anghel Stanciu, Ion Cârciumaru** ş.a.; secretari executivi: **Sever Meşca, Mitzura Arghezi, Ilie Merce, Ilie Neacşu, Dumitru Badea**; Consiliul Naţional format din 117 membri (între care **Titus Raveica, Iulian Mincu, Vasile Moiş, Miron Cozma, Mihăilă Cofariu**); Comitetul Director format din 25 de membri; Biroul Executiv format din 11 membri.

• **11 nov.** În Camera Deputaţilor se dezbate şi se respinge (173 voturi contra, 99 pentru) moţiunea simplă semnată de 61 de deputaţi ai Opoziţiei (PDSR, PUNR, PRM) care are ca obiect starea industriei. Ritmul alert în care s-au produs moţiunile i-a epuizat parcă şi pe autorii lor, astfel încât energia pamfletară a mai scăzut în zona Opoziţiei, lăsând locul obiecţiilor ilustrate prin cifre din care rezultă că industria românească este condusă de actualul Guvern spre faliment. De exemplu, producţia industrială a scăzut cu 15,9% în sept. 1997 faţă de sept. 1996, iar industria prelucrătoare a scăzut cu 20 – 40% în sept. 1997 faţă de sept. 1996. În cuvântul său, ministrul Indus-

triilor, **Călin Popescu Tăriceanu** consideră că, deoarece moțiunea se referă la ansamblul prestației Guvernului său, evaluările nu trebuie făcute doar pentru o singură lună, ci pentru întreaga perioadă de guvernare. Astfel, în intervalul ian. – sept. 1997, producția industrială a scăzut cu 3,9%, iar industria prelucrătoare a scăzut (în unele ramuri înregistrându-se chiar creșteri semnificative) cu 1,6% față de aceeași perioadă a anului trecut. Guvernul a mai fost acuzat în moțiune că a privatizat un număr prea mare de întreprinderi sub presiunea unor instituții străine și în detrimentul României. **Călin Popescu Tăriceanu** amintește că Guvernul Văcăroiu și-a luat angajamentul privatizării acestor întreprinderi și chiar a adoptat o lege a accelerării privatizării. Punct cu punct, obiecțiile îndreptate către guvernul în exercițiu sunt redirecționate de ministrul Industriilor către Guvernul Văcăroiu. Acesta îi consideră pe semnatarii moțiunii colaboratori ai celor care au falimentat întreprinderile românești și coautori la crearea „industriei ultraperformante a corupției de stat".

• **14-16 nov.** Președintele **Emil Constantinescu** participă la summit-ul francofoniei de la Hanoi, Vietnam, unde sunt prezenți reprezentanți ai 49 de țări. (România a fost aleasă în Biroul Conferinței alături de alte 7 țări.) Cu această ocazie, președintele României se întâlnește cu președintele Franței **Jacques Chirac**, cu președintele Confederației Elveției, **Arnold Koller**, cu premierul canadian **Jean Chretien**, întâlniri în cadrul cărora a fost pusă din nou problema integrării României în UE și NATO. De asemenea, în urma întâlnirii dintre președintele României și președintele Vietnamului, **Tran Duc Luong**, s-a semnat un acord prin care Vietnamul se angajează să returneze în dolari datoria pe care a angajat-o cu România în ruble.

• **15-16 nov.** București. Au loc lucrările celui de al doilea Congres al PS. Președintele PS, **Tudor Mohora**, poate declara de la tribuna Congresului că numărul membrilor de partid a crescut de 4 ori de la primul Congres, din 1995, că există organizații în 1300 de localități, dar că eșecul la alegerile din 1996, care a lăsat PS în afara Parlamentului, a produs răni adânci, încă nevindecate, chiar dacă există justificări pentru acest eșec. Vorbitorii au formulat critici în legătură cu susținerea lui **Emil Constantinescu** în turul doi al alegerilor prezidențiale din nov. 1997 (**Gheorghe Cazan**), cu situația creată de dificultățile prin care trece Columna Bank, sponsorul PS, cu atitudinea considerată prea îngăduitoare față de actuala Putere. A fost adusă în discuție și crearea marii coaliții a Opoziției, PS fiind călduros invitat să ia parte la acest proiect. **Tudor Mohora** și-a afirmat opinia conform căreia se poate constitui un pol de putere, ca alternativă la polul format de PDSR, din forțe politice care să susțină o acțiune reformatoare moderată, subordonată interesului național, dar deschisă către integrarea în structurile euroatlantice. Congresul a ales struc-

turile de conducere ale PS: preşedinte – **Tudor Mohora**; vicepreşedinţi: **Iosif Bati, Vasile Bostan, Mircea Cranta, Victor Dobrescu, Traian Dudaş, Alexandru Ghitera, Maria Lazăr, Constantin Popescu, Gheorghe Răboacă**; secretari: **Marin Comşa, Mircea Dumitrescu, Nicolae Foia, Marius Lazăr, Marin Lupaşcu, Adrian Mircioiu, Aura Săvulescu, Mihaela Mocanu**. Au mai fost aleşi şi membrii Consiliului Naţional.

- Bucureşti. Aproape 1000 de delegaţi iau parte la lucrările celui de al doilea Congres al PAR. Cea mai consistentă parte a discuţiilor se consumă în legătură cu poziţionarea partidului în raport cu actuala guvernare. Membru al CDR, PAR îşi asumă consecinţele guvernării, dar se lansează într-o critică bine articulată, expresivă şi radicală la adresa nu a programului de guvernare, ci a rezultatelor guvernării şi a modului de funcţionare a CDR, care conduce la concluzia că CDR nu mai funcţionează. Se fac propuneri de raportare decis critică la CDR şi la Guvern, de reorganizare a CDR astfel încât aceasta să reînceapă să funcţioneze. La Congres au fost aduse modificări Statutului PAR şi au fost alese structurile de conducere. Pentru nou înfiinţata funcţie de lider al partidului a fost ales **Varujan Vosganian**.

• **16-19 nov**. Preşedintele **Emil Constantinescu**, însoţit de o delegaţie de oameni de afaceri, efectuează o vizită de stat în India, în scopul stabilirii de contacte politice şi economice cu această ţară. Contactele care au avut loc, în primul rând întâlnirea dintre preşedintele român şi omologul său, **Raman Narayanan,** şi cea cu premierul indian, **Inder Cumar Gujral**, au dus la semnarea unor acorduri economice şi la lansarea unor proiecte avantajoase pentru ambele ţări.

18 nov. În Camera Deputaţilor se dezbate şi se respinge (173 voturi contra, 97 pentru) moţiunea iniţiată de deputaţii PUNR intitulată „Harghita – Covasna" prin care se semnalează că identitatea naţională a românilor din aceste judeţe este primejduită, că sunt persecutaţi de majoritarii maghiari, că se practică o politică de purificare etnică dirijată de UDMR. Deputaţii Puterii au considerat că moţiunea este insuficient argumentată. Totuşi, deputaţii PD au propus un *Proiect de hotărâre a Camerei Deputaţilor* prin care se stabilesc câteva măsuri menite să determine aplicarea legilor în vigoare astfel ca drepturile românilor minoritari în aceste judeţe să fie respectate.

• **24 nov.** Preşedintele Turciei, **Suleyman Demirel**, în vizită oficială la Bucureşti. La întâlnirea dintre preşedinţii Turciei şi României s-a hotărât semnarea unor acorduri economice şi culturale: finalizarea acordurilor de liber schimb, asigurarea asistenţei de specialitate româneşti pentru realizarea unor obiective industriale, în special a unor hidrocentrale şi conducte de petrol, impulsionarea investiţiilor turceşti în România, deschiderea de centre culturale la Constanţa şi Istanbul ş.a. De asemenea cei doi preşedinţi au pus bazele unui parteneriat strategic între România şi Turcia. Preşedintele

Demirel s-a mai întâlnit şi cu alţi oficiali români şi a ţinut o cuvântare în Parlament.

• **25 nov.** Deputatul PDSR, **Gabriel Bivolaru**, se prezintă la Parchetul General pentru a fi audiat în legătură cu unele infracţiuni de care a fost învinuit: înşelăciune, evaziune fiscală, uz de fals, falsificare de monede. Presa scrisă consemnează acest episod pentru că, la Parchetul General, **Gabriel Bivolaru** a fost însoţit de colegi de partid cu nume sonore: **Adrian Năstase, Viorel Hrebenciuc, Miron Mitrea, Florin Georgescu, Dan Ioan Popescu, Gabriela Bartoş, Acsinte Gaspar** ş.a. Gestul lor este explicat ca unul de „solidaritate minimă" cu un coleg care a fost lipsit de unele drepturi constituţionale. Ziarul *Adevărul* (26 nov.1997, p.1,2) descrie pe larg atmosfera creată de prezenţa distinşilor însoţitori ai unui învinuit la Parchetul General, iar în descriere este redată şi o replică a lui **Adrian Năstase** către colegii săi: „L-am sunat pe Procurorul General, e plecat din ţară, aşa că ne va primi adjunctul d-sale, dl. Rotaru". Ulterior, într-o scrisoare publicată de ziarul *Adevărul* (4 dec. 1997, p. 16) **Adrian Năstase** menţionează că liderii PDSR l-au însoţit pe **Gabriel Bivolaru** la Parchetul General doar pentru a se convinge că acestuia i se asigură dreptul la apărare, dar că acest caz trebuie să fie tratat cu deplina respectare a legii, „fără discriminări de ordin pozitiv ori negativ".

• **26 nov.** La Bucureşti are loc o întâlnire între preşedinţii Poloniei, Ucrainei şi României – **Aleksander Kwasniewski, Leonid Kucima, Emil Constantinescu** – cu scopul de a analiza proiecte care să facă funcţională trilaterala Polonia, Ucraina, România. Proiecte din domeniile politic şi economic, susţinere în vederea integrării în structurile euroatlantice, dar şi în alte aspecte ale vieţii politice, colaborarea în probleme legate de corupţie şi crimă organizată, crearea unui coridor de transport Marea Baltică, Marea Neagră, Marea Egee, realizarea unei autostrăzi Kiev-Bucureşti-Varşovia. O atenţie specială s-a acordat accesului la sursele de petrol şi gaze, la transportul energiei electrice şi la colaborarea în sectorul comunicaţiilor.

• **29 nov.** Ziua preşedinţilor la PUNR. La Cluj, sub bagheta lui **Gheorghe Funar**, s-a desfăşurat Convenţia Naţională Extraordinară a PUNR, convocată prin hotărârea Consiliului Naţional din 22 nov. a.c., de la Cluj. S-a anunţat că au venit alături de **Funar** reprezentanţi ai 29 de filiale din ţară, din cele 42 existente. În cadrul Convenţiei s-a analizat activitatea partidului şi a structurilor de conducere, s-a prezentat un proiect naţional de redresare economică şi socială, s-a definitivat strategia PUNR, dar mai ales s-a acordat importanţă alegerii noilor conducători ai PUNR. Mai întâi s-a trecut la revocarea din funcţie a celor aleşi la Convenţia Naţională din 22 mar. 1997 care îl votase pe **Valeriu Tabără** preşedinte al PUNR. Apoi s-a trecut la

votarea de noi conducători. De teama ironiilor presei s-a renunțat la votarea prin steguleţe tricolore, dar cine nu s-a putut abține tot a fluturat steguleţele purtătoare de mesaj electoral. Singurul candidat la funcția de președinte al PUNR, **Gheorghe Funar**, a fost ales (399 voturi pentru, 3 împotrivă) în entuziasmul general. Au mai fost alese şi celelalte structuri de conducere: 15 vicepreşedinți, secretarul general (**Ovidiu Iosif**), 2 secretari executivi (**Ioan Judea, Ioan Mihaiu**), Convenția Națională, Consiliul Național, Biroul Permanent, Biroul Executiv (din care fac parte şi **Vasile Dobrescu** şi **Valeriu Tabără**, în calitatea lor de lideri ai grupurilor parlamentare din Senat şi Camera Deputaților), Colegiul Central de Arbitraj, Comisia Centrală de Control Financiar. S-au făcut şi modificări la Statut, în special unele în beneficiul preşedintelui PUNR, pentru că vechiul statut, aşa după cum a considerat deputatul **Vasile Matei** a fost redactat în aşa fel încât să restrângă libertatea de mişcare a lui **Gheorghe Funar**, adică un fel de „haină strâmtă făcută pentru un om mare". Elogiile fanilor noului preşedinte, **Gheorghe Funar**, s-au revărsat din abundență şi au culminat cu acordarea unui premiu – „Mătura şi făraşul pentru curățenia de iarnă din PUNR".

În aceeaşi zi, la București, s-a întrunit Consiliul Național al PUNR (prezenți 148 de membri din totalul de 203). În acest cadru s-a stabilit că doar 4 filiale au fost mandatate să participe la Cluj, la Convenția Națională Extraordinară a lui **Gheorghe Funar**, restul fiind prezenți fără mandat din partea filialelor. Astfel Consiliul Național de la București, unde **Valeriu Tabără** e recunoscut ca preşedinte al PUNR, a validat excluderea din partid a lui **Gheorghe Funar** şi suspendarea conducerii filialelor şi a membrilor care au participat la Consiliul Național din 22 nov. şi la Convenția Națională Extraordinară, de la Cluj, din 29 nov. a.c. În această zi, între cele două mari adunări peuneriste, de la București şi Cluj, fiecare cu preşedintele ei, a avut loc o permanentă comunicare în sensul că fiecare a trimis neîncetat săgeți acuzatoare către cealaltă. Concluzia zilei: PUNR are doi preşedinți care îşi neagă reciproc legitimitatea şi se luptă pentru susținere în partid.

• **29-30 nov.** Lucrările Congresului al V-lea al AC, la București. În raportul prezentat de preşedinta AC, **Ana Blandiana**, se apreciază că Alianța a avut o contribuție hotărâtoare în câştigarea alegerilor de către CDR, dar că, după preluarea puterii, CDR a renunțat la principiile morale susținute în campania electorală, iar funcționarea acesteia s-a deteriorat progresiv. Una dintre consecințe este că dialogul dintre AC şi CDR pare întrerupt, ceea ce obligă la luarea unei decizii în legătură cu oportunitatea apartenenței în continuare a AC la CDR. Criticile aduse prestației CDR sunt consistente, vizând chiar rațiunea de a exista a coaliției. Prezent la Congres, preşedintele **Emil Constantinescu** susține că AC a avut un rol hotărâtor în schimbarea din 1996,

fiind „motorul şi liantul formaţiunilor CDR", că a dat ţării prin alegerile democratice din 1996 un preşedinte şi un prim-ministru, dar că, în prezent, modul de evaluare a funcţionării CDR nu este unul adecvat, ceea ce poate conduce la transformarea AC într-un „grup al frustrărilor" în care îşi pot face loc şi mentalităţi totalitare. Discursul preşedintelui a fost receptat ca un act polemic prin care acesta s-a distanţat de AC. În *România liberă* (1 dec. 1997, p.3) un articol referitor la Congresul AC poartă titlul „Preşedintele şi-a făcut alţi prieteni". Participanţii la Congres au decis prin vot ca AC să rămână în cadrul CDR încă două luni, timp în care Convenţia să se reformeze conform şi unor propuneri avansate de AC. Activitatea Alianţei a fost elogiată de personalităţi importante ale coaliţiei: **Victor Ciorbea, Ion Diaconescu, C. Ticu Dumitrescu, Radu Vasile, Crin Antonescu** ş.a. Cei mai numeroşi s-au exprimat împotriva părăsirii CDR de AC.

- 1 dolar SUA –7860 lei; 1 marcă germană – 4452 lei (BNR)

• **2 dec.** Prim-ministrul **Victor Ciorbea** anunţă remanierea guvernamentală, în jurul căreia s-au făcut previziuni şi comentarii cu câteva săptămâni în urmă. Noii miniştri, unii tehnocraţi, susţinuţi de partidele politice, sunt:

- **Daniel Dăianu**, ministrul Finanţelor; **Ilie Şerbănescu**, ministrul Reformei; **Mircea Ciumara**, ministrul Industriei şi Comerţului; **Sorin Frunzăverde**, ministrul Apelor, Pădurilor şi Mediului Înconjurător; **Crin Antonescu**, ministrul Tineretului şi Sporturilor; **Valentin M. Ionescu**, ministrul Privatizării; **Sorin Botez**, ministru delegat pe lângă prim-ministrul pentru Informaţii Publice; **Andrei Marga**, ministrul Educaţiei Naţionale; **Ion Victor Bruckner**, ministrul Sănătăţii. Conducătorii ministerelor Industriei şi Comerţului, Justiţiei, Internelor, Externelor, Muncii şi Protecţiei Sociale devin miniştri de stat. Ecouri la remaniere: **Petre Roman** crede că remanierea e una reală, că s-a apelat la profesionişti consacraţi, dar că rezultatele vor trebui analizate peste trei luni. Dinspre partea Opoziţiei vin critici. PDSR, prin **Adrian Năstase**, numeşte remanierea „o perdea de fum" prin care se distrage atenţia de la problemele grave pe care le-a generat actuala guvernare. Acesta adaugă că modul în care au fost selectaţi noii miniştri indică trecerea de la Guvernul Ciorbea la Guvernul Constantinescu. De la ApR **Mircea Coşea** apreciază că remanierea indică trecerea de la Guvernul Ciorbea la Guvernul Poul Thomsen, de la FMI. Iar **C.V. Tudor** etichetează remanierea ca pe încă „o dovadă de iresponsabilitate a Puterii". Preşedintele **Emil Constantinescu** declară că remanierea este una de fond care corespunde aşteptărilor sale, iar dacă aceasta nu va da rezultate îşi va asuma răspunderea „pentru un eventual eşec al Guvernului remaniat".

• **4 dec.** În Parlament, premierul **Victor Ciorbea** face bilanţul unui an de guvernare şi îi prezintă pe noii miniştri propuşi prin remaniere guvernamentală. Premierul declară că după preluarea guvernării

situația economico-socială a țării era mult mai precară decât se credea și că, în consecință, se impuneau măsuri radicale de reformă care să se aplice decis și rapid, dar că nu s-a putut obține o eficiență maximă a acțiunii guvernamentale datorită grupurilor de interese economice sau politice care au opus o rezistență dârză aplicării măsurilor reformiste, datorită supradimensionatului aparat birocratic inerțial și timpului consumat pentru „consolidarea legăturilor din coaliție în interiorul Guvernului, asfel încât să se vorbească aceeași limbă și să se întreprindă acțiuni prompte, hotărâte și unite". Chiar dacă premierul declară că anul care a trecut a fost unul „dureros pentru noi toți", trage concluzia că semnele de redresare pe care le și menționează sunt încurajatoare, iar activitatea Guvernului mulțumitoare, urmând ca după remaniere să se îmbunătățească simțitor în urma unor măsuri care sunt deja prezentate parlamentarilor. Discursul premierului atrage critici numeroase și grave din partea Opoziției, în frunte cu PDSR, cărora acesta le răspunde pornind de la prestația guvernării anterioare care a adus țara în pragul colapsului. In final, Guvernul remaniat a obținut votul de încredere al parlamentarilor cu 277 voturi pentru și 124 contra.

• **6-7 dec.** La București au loc lucrările Convenției Naționale a ApR, la care sunt prezenți peste 900 de delegați. Noua formațiune politică se consideră „o a treia forță", plasată între Putere și Opoziție. Se adoptă programul și Statutul partidului și se aleg structurile de conducere. Funcția de președinte al ApR îi revine singurului candidat înscris în cursă - **Teodor Meleșcanu**. Prim-vicepreședinte este ales **Mircea Coșea**. Vicepreședinți: **Iosif Boda, Viorel Sălăgean, Marian Enache, Mugurel Vintilă, Laura Grigoraș, Ioana Paraschiv, Ioan Pohaci**. Secretar general: **Mircea Ursache**. Se aleg și membrii Biroului Executiv.

• **10-11 dec.** Președintele Georgiei, **Eduard Șevardnadze**, efectuează o vizită oficială în România. În Declarația privind dezvoltarea cooperării între România și Georgia, semnată după o serie de întâlniri cu președintele **Emil Constantinescu** și cu alți oficiali români, se menționează hotărârea celor două țări de a extinde parteneriatul, de a se sprijini reciproc în plan internațional și de a colabora pentru crearea unui sistem de securitate și stabilitate în Europa. Textul Declarației consfințește participarea României la proiectul strategic TRACECA, care presupune crearea unui coridor de transport al resurselor energetice din zona Mării Caspice spre Europa Occidentală. Un alt proiect în atenția celor două țări prevede crearea unor linii de feribot Constanța – Poti – Batumi. De asemenea se precizează că se vor încheia acorduri de colaborare în domeniul militar și tehnico-militar, că se va colabora în lupta împotriva terorismului și crimei organizate.

• **12 dec.** Președinta AC, **Ana Blandiana**, anunță că AC îl va da în judecată pe senatorul **Ion Iliescu** pentru afirmațiile pe care acesta

le-a făcut în fața Justiției, în calitate de martor în procesul în care **Miron Cozma** este învinuit pentru mineriada din sept. 1991. **Ion Iliescu** a acuzat PNȚCD, AC, pe **Doina Cornea, Ion Rațiu** ș.a. că în acele împrejurări au instigat la violență.

• **12-13 dec.** Luxemburg. La reuniunea Consiliului European, cei 15 șefi de state și guverne ai țărilor membre ale UE hotărăsc lansarea procesului de extindere cu 10 state candidate din Europa Centrală și de Est, plus Ciprul (din plutonul celor 12 state candidate lipsește Turcia). Negocierile de aderare vor începe însă la 30 mar. 1998 cu Polonia, Cehia, Ungaria, Slovenia, Estonia, plus Cipru. Celelalte 5 state (printre care și România) vor putea începe negocierile de aderare atunci când vor atinge standardele impuse de calitatea de membru al UE. În perioada de preaderare aceste 5 state vor fi ajutate de structurile specializate ale UE să îndeplinească cerințele de aderare. Comisia Europeană va prezenta Consiliului Europei rapoarte anuale privind progresele fiecărei țări în atingerea standardelor cerute de aderare. O altă structură care să sprijine țările candidate va fi parteneriatul pentru aderare. Unii oficiali ai UE, considerați mai sceptici sau mai realiști, apreciază că extinderea cu cele 11 state poate să dureze timp îndelungat și să ceară eforturi supradimensionate. Aceasta datorită mai ales nivelurilor diferite de dezvoltare economică (în Slovenia PIB-ul pe cap de locuitor reprezintă 59% din media UE, în Polonia 31%, dar în Letonia 18%, România și Bulgaria 24%). Este vorba deci de o extindere în etape, chiar dacă startul pentru aderare s-a dat, în principiu, tuturor celor 11 state. În Declarația finală a summit-ului se mai precizează că toate statele admise vor adera pe baza acelorași criterii și vor participa în aceleași condiții la procesul de aderare. Un tratament diferit se acordă Turciei, căreia i se recomandă un stagiu de așteptare în care să persiste în aplicarea reformelor politice și economice pentru care s-a angajat, în special în ce privește respectarea drepturilor omului, a minorităților, stabilirea unor relații satisfăcătoare cu Grecia și Cipru. În consecință Turcia se consideră discriminată și rămâne marea nemulțumită de deciziile summit-ului. Decizii care au provocat unora entuziasm patetic exprimat, altora entuziasm moderat, altora critici explicite. Primii au produs exces de superlative: „o decizie istorică și monumentală"; „o mare victorie"; „adevăratul sfârșit al celui de al Doilea Război Mondial"; „sfârșitul Ialtei"; „calea reunificării pașnice a Europei". Chiar și sobrul cancelar al Germaniei jubilează: „Este primul eveniment hotărâtor din istoria Europei după cel de al Doilea Război Mondial". În România decizia UE e primită cu o satisfacție reținută, chiar și de reprezentanții Puterii, care consideră că s-a făcut un prim pas încurajator în drumul spre UE, că eforturile diplomatice au dat rezultate, dar că până la integrare mai sunt multe de făcut. În schimb din rândurile Opoziției se aud voci care susțin că România a fost lăsată pentru mult timp, poate pentru totdeauna, în zona gri.

• **16 dec.** În Camera Deputaţilor se dezbate şi se respinge (136 voturi împotrivă, 99 pentru, o abţinere) moţiunea simplă „Nivelul de trai" sau „Sărăcia", iniţiată de deputaţii PDSR cărora li s-au alăturat şi cei ai PUNR şi PRM (în total 92 de deputaţi). De această dată însă, semnatarii moţiunii, mai blazaţi, nu mai investesc nici prea mult timp (dezbaterile au durat mai puţin de o oră) şi nici suficientă energie pentru a-şi susţine argumentele de la tribuna Camerei Deputaţilor. Argumente dintre cele mai acuzatoare la adresa Guvernului, avertizat să renunţe la programul de reforme care ar fi adus ţara în pragul dezastrului.

• **16-18 dec.** Preşedintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Germania. Au loc întâlniri cu preşedintele Germaniei **Roman Herzog** şi cu cancelarul **Helmut Kohl** care îl asigură pe preşedintele român de sprijinul Germaniei în ce priveşte integrarea în structurile euro-atlantice. Un obiectiv prioritar al vizitei – stimularea relaţiilor economice cu Germania – a determinat întâlnirea dintre preşedintele **Constantinescu** şi **Otto Wolff von Amerogen**, preşedintele de onoare al Camerei de Comerţ şi Industrie din Germania, schimburi de opinii cu oameni de afaceri din Bonn, Hamburg şi München. (Germania ocupă locul întâi în ce priveşte schimburile comerciale ale României, cu 5,1 miliarde mărci.) Mass-media din România remarcă importanţa acestei vizite. În ziarul *Adevărul* (17 dec. 1997 p.1), **Bogdan Chirieac** observă, comentând vizita preşedintelui român în Germania, diferenţa de tratament rezervat oficialilor români înainte de 1996 şi după alegerile din 1996. „O diferenţă uriaşă faţă de felul cum a fost întâmpinat **Iliescu**". (Un detaliu semnificativ evocat de jurnalist îi ilustrează ideea: când **Helmut Kohl** l-a întâmpinat pe **Ion Iliescu**, cu ocazia vizitei în Germania, i-a spus: *Hai să dăm mâna pentru poze*, iar pe **Emil Constantinescu** l-a primit astfel: *Acesta este prietenul meu, preşedintele României.*) „Nu există îndoială acum că la nivel politic deschiderea faţă de România este totală. Creştin-democratul **Kohl** îl sprijină cu putere pe creştin-democratul **Constantinescu**." Jurnalistul remarcă totuşi că eforturile preşedintelui de a integra România în circuitele economice internaţionale pot produce efecte minore, iar credibilitatea acestuia se poate eroda în timp, dacă în ţară oamenii de afaceri străini nu găsesc un mediu de afaceri stimulativ, dacă legislaţia nu este stabilă, coerentă şi încurajatoare, dacă reformelor nu li se imprimă un ritm accelerat. Chiar dacă în 1997 investiţiile străine au crescut de şase ori faţă de 1996 (de la 92 milioane USD, la 545 milioane USD) investitorii străini au numeroase obiecţii de făcut în legătură cu cadrul economic şi legislativ din România şi deseori renunţă la colaborarea cu această ţară după ce constată, la faţa locului, ce condiţii li se oferă.

• **21 dec.** Guvernul adoptă prin OU *Legea privatizării* prin care se reglementează modul de vânzare a acţiunilor deţinute de stat, desti-

nația fondurilor obținute prin privatizare, atribuțiile Ministerului Privatizării și ale FPS.

• **22-23 dec.** Se dă verdictul în cazul **Adrian Severin** care a afirmat că la conducerea unor publicații și partide românești se află persoane în slujba unor servicii secrete străine. Într-un Comunicat al CSAT (22 dec.), care are ca bază rapoarte ale SRI și SIE, se precizează că în urma cercetărilor întreprinse „nu s-au găsit elemente de natură să susțină că personalitățile publice în cauză sunt folosite de către servicii secrete străine". În același Comunicat se cere ca **Adrian Severin** „să-și asume răspunderea politică pentru situația creată". Acesta își prezintă demisia (23 dec.) din funcția de ministru de Externe. PD propune ca **Andrei Pleșu** (fost ministru al Culturii între dec. 1990 și sep. 1991) să fie viitorul ministru de Externe.

23 dec. În Senat se dezbate și se respinge (71 voturi contra, 49 pentru, 2 abțineri) moțiunea simplă „Locuința", inițiată de PDSR și susținută de PRM și PUNR. În textul moțiunii și în luările de cuvânt la dezbateri se deplânge în termeni mai moderați sau mai vehement acuzatori la adresa Puterii situația chiriașilor din imobilele naționalizate. Semnatarii moțiunii susțin că se retrocedează în ritm accelerat foștilor proprietari imobilele naționalizate fără să se ofere protecție chiriașilor care le-au locuit timp îndelungat și care de cele mai multe ori sunt evacuați de organele judecătorești și lăsați în stradă. Ministrul Justiției, **Valeriu Stoica**, susține însă de la tribuna Senatului că fostul Guvern a abrogat unele prevederi legislative care protejau chiriașii.

• **24 dec.** Guvernul adoptă OU privind stimularea investițiilor directe, act normativ important menit să încurajeze investițiile străine.

• **29 dec.** La cererea premierului **Victor Ciorbea**, **Traian Băsescu**, ministrul Transporturilor, își anunță demisia din funcție, demers considerat elementul declanșator al unei crize politice în coaliția majoritară. **Victor Ciorbea** a cerut această demisie pentru că **Traian Băsescu** a emis, prin intermediul mass-media, o serie de critici severe la adresa activității executivului. **Traian Băsescu** acuză nesiguranța Guvernului în aplicarea reformelor, ritmul lent al acestora și al adoptării legilor necesare reformelor, întârzierea privatizării și chiar proasta organizare a ședințelor de guvern. A doua zi, președintele PD, **Petre Roman**, va declara că afirmațiile lui **Traian Băsescu** sunt corecte, adevărate și că ar trebui tratate cu toată atenția, iar reacția premierului este una „emoțională și nu rațională". Totuși, liderul PD anunță că incidentul nu va afecta structura Guvernului, pentru că în această perioadă este nevoie de stabilitate și continuitate. **Traian Băsescu** declară că ar putea reveni asupra demisiei, dacă premierul ar fi de acord să analizeze împreună, pe baza argumentelor, valabilitatea criticilor aduse executivului.

• **30 dec.** Regele **Mihai I** invită la un dineu, la Bucureşti, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la abdicarea forţată din 30 dec. 1947. Răspund invitaţiei personalităţi marcante din mediul politic, cultural, din sfera societăţii civile. Cu această ocazie, în discursul rostit, fostul suveran, făcând referire la Constituţia din 1923, declară: „(...) doresc ca prima mea fiică, **Margareta**, să succeadă în toate drepturile şi prerogativele mele când Atotputernicul va decide că mi-a sosit clipa". Demersul regal va declanşa o avalanşă de replici din partea adversarilor monarhiei care dovedesc că au vigilenţa trează şi tonul aspru chiar şi în atmosfera de sărbătoare din preajma Revelionului.

• **31 dec.** În Comunicatul dat publicităţii după şedinţa Biroului Executiv Central al PDSR se precizează că s-a „luat act cu surprindere şi nelinişte de escaladarea manifestărilor promonarhiste şi de amestecul direct şi deschis al fostului rege **Mihai** în viaţa politică a României, care a culminat cu textul dat publicităţii în seara zilei de 30 dec. 1997". La această situaţie, când ţara are „doi şefi de stat", s-a ajuns la capătul unor acţiuni „anticonstituţionale şi provocări grosolane ale fostului suveran al României", încurajate de preşedintele **Emil Constantinescu** care „nu este conştient de responsabilităţile sale constituţionale şi nu acţionează în niciun fel în direcţia apărării Constituţiei României". În consecinţă, PDSR „cere imperativ şefului statului să adopte o atitudine clară şi tranşantă" pentru a pune capăt „situaţiei nefireşti şi ilegale create în România" de fostul suveran **Mihai I**. Iar dacă şeful statului nu va da curs cererii PDSR, acest partid – consemnează Comunicatul – este ferm hotărât să iniţieze procedura de suspendare din funcţie a preşedintelui ţării. Şi încă o cerere – şeful statului va trebui să-i ceară fostului suveran să se angajeze în faţa Parlamentului şi să semneze o „declaraţie clară" prin care să specifice că renunţă la revendicarea tronului şi la averile casei regale. De asemenea acesta, ca orice persoană care primeşte cetăţenia română, trebuie să jure pe Constituţia ţării şi să se oblige s-o respecte.

- Şi PD se simte dator cu un comunicat. **Petre Roman** îşi reafirmă opţiunea pentru republică şi consideră că anunţul fostului suveran poate relansa mai vechi dispute politice ceea ce „este departe de grijile şi nevoile de astăzi ale românilor". Şi mai consideră că preşedintele **Emil Constantinescu** are datoria să intervină în această situaţie.

- Fundaţia Română pentru Republică şi pentru Democraţie al cărei preşedinte este **Ion Iliescu** vine cu un punct de vedere şi mai tranşant. După ce face un portret în culori sumbre fostului suveran, această formaţiune trage concluzia în Comunicatul pe care-l produce că demersul regelui „reprezintă o declaraţie război împotriva ordinii constituţionale" şi că singura soluţie pentru viitor a acestuia este să respecte Constituţia din dec. 1991.

- 1 dolar SUA – 8015 lei; 1 marcă germană – 4471 lei (BNR)

1998

• **2 ian.** Premierul **Victor Ciorbea** defineşte poziţia Guvernului în legătură cu afirmaţiile regelui **Mihai I**, făcute la 30 dec. 1997. Premierul dă asigurări că Guvernul va respecta cu stricteţe legile ţării şi prevederile Constituţiei din 1991 pe care a depus jurământul. Totodată premierul anunţă că statutul fostului suveran, în calitate de fost şef de stat, va fi reglementat prin lege şi că acesta are dreptul de a se stabili în ţară cu condiţia respectării formei de guvernământ înscrise în Constituţia din dec. 1991. Premierul consideră însă că declaraţiile fostului rege „au fost folosite tendenţios de partidele de opoziţie pentru a crea false probleme şi pentru a otrăvi climatul politic românesc".

• **3 ian.** În urma cererii imperative a PDSR şi a PD de a se pronunţa în legătură cu forma de guvernământ a ţării, temă resuscitată de demersul din 30 dec. 1997 al regelui **Mihai I**, preşedintele **Emil Constantinescu**, după consultarea cu liderii partidelor din coaliţia majoritară şi cu prim-ministrul, îşi face public punctul de vedere: „În calitate de preşedinte al României, declar că, pe durata mandatului meu, nu voi iniţia şi nu voi accepta schimbarea formei de guvernământ. Consecvent angajamentelor asumate în campania electorală, precum şi faptului că, la învestirea mea, am jurat că voi respecta Constituţia în vigoare, orice altă opţiune din partea mea ar fi şi ilegală, şi imorală. Ţinând seama de poziţia tuturor partidelor parlamentare privind faptul că un referendum pe tema modificării actualei forme de guvernământ nu este oportun, pot să afirm că această problemă este închisă". Şeful statului îşi mai exprimă dezamăgirea faţă de deficitul de decenţă care i-a făcut pe oamenii politici să tulbure sărbătorile de iarnă ale românilor cu falsa problemă a formei de guvernământ. De asemenea şeful statului subliniază lipsa de consecvenţă a PDSR în reacţiile politice şi conduita acestui partid care a preferat în ultimul an „să denigreze continuu situaţia din România, inclusiv prin denunţuri adresate ambasadelor străine şi forurilor internaţionale".

• **4 ian. Markó Béla**, preşedintele UDMR, afirmă că partidele de opoziţie au creat în mod artificial o problemă din declaraţia regelui **Mihai I** în legătură cu succesiunea la tron şi că intervenţia preşedintelui ţării a fost necesară şi binevenită. Şi PD îşi exprimă acordul în legătură cu precizările şefului statului.

• **5 ian.** După încheierea şedinţei Biroului Executiv al PDSR se poate trage concluzia că principalul partid de opoziţie este atât de nemulţumit de modul în care şeful statului a tratat disputa în jurul formei de guvernământ a ţării, încât este pe punctul de a rupe relaţiile cu preşedintele. Acestuia îi impută acuzele şi chiar ameninţările aduse PDSR în intervenţia din 3 ian., tonul ofensator folosit la adresa clasei politice şi insuficienta fermitate în tranşarea temei monarhice. În viziunea PDSR fostul rege ar trebui obligat să-şi asume în scris angajamentul renunţării la tron şi la averea familiei regale şi dacă acest lucru nu s-ar realiza să i se interzică fostului monarh şi familiei sale să locuiască în ţară. PDSR se teme că dacă statutul fostului rege va fi reglementat de Guvern doar prin lege, acesta ar putea reveni pe tronul României printr-o lovitură de stat.

- Casa Regală anunţă că fostul suveran nu va comenta oficial declaraţia preşedintelui **Emil Constantinescu** din 3 ian.

• **7 ian.** La şedinţa Biroului Permanent Naţional al PD se adoptă un document care face cunoscută nemulţumirea partidului faţă de rezultatele guvernării: *Poziţia PD cu privire la necesitatea stabilirii în cadrul coaliţiei majoritare a unei strategii referitoare la priorităţile reformei în 1998, precum şi a soluţiilor pentru eliminarea blocajelor şi întârzierilor evidenţiate de experienţa primului an de guvernare.* În document se precizează că PD susţine afirmaţiile critice ale lui **Traian Băsescu** referitoare la activitatea Guvernului şi că PD îşi asumă rezultatele guvernării, dar nu şi dacă se va ajunge la o ineficienţă a „acţiunii de ansamblu a guvernării". PD acordă termen până la 1 iul.1998, când ar trebui să se facă simţite efectele pozitive ale reformei, iar dacă aceste semnale ale redresării nu vor apărea, democraţii îşi rezervă dreptul de a părăsi guvernarea. În ce priveşte conducerea Ministerului Transporturilor, PD îl propune ca ministru tot pe **Traian Băsescu**.

• **8 ian.** Consiliul Naţional de Coordonare al PD analizează statutul partidului în Guvern şi oportunitatea rămânerii la guvernare, dar, deşi concluziile sunt nesatisfăcătoare, nu se ia decizia retragerii de la guvernare, ci doar se dă un avertisment sever („Nu vă jucaţi cu focul!") colegilor de coaliţie. Deşi consideră că s-a ajuns la o criză guvernamentală din cauza „cazului Băsescu", premierul **Victor Ciorbea** respinge, „din motive de ordin juridic, politic şi moral", propunerea PD de a-l renominaliza la conducerea Ministerului Transporturilor pe **Traian Băsescu**.

• **9 ian.** În cursul unei întrevederi cu premierul, ministrul Culturii, **Ion Caramitru,** acceptă să rămână în funcţie, renunţând astfel la demisia înaintată la 1 nov. 1997.

• **12 ian.** Liderii PNŢCD îşi reafirmă sprijinul politic pentru **Victor Ciorbea** şi consideră că întreaga responsabilitate pentru tensiunile din coaliţie revine PD. Şi Consiliul CDR îşi reafirmă sprijinul politic total pentru Guvernul Ciorbea.

• **13 ian. Traian Băsescu** dă publicității un Comunicat considerat de unii oameni politici un pas important către rezolvarea crizei din interiorul coaliției guvernamentale: „Întrucât doresc ca lucrările Consiliului Național al PD să aibă la bază analiza rezultatelor reformei pe 1997, precum și condițiile în care PD poate rămâne la guvernare, și nu disputa Băsescu-Ciorbea, fac următoarea precizare: - nu am nimic de retractat din afirmațiile cu privire la actul de guvernare și mersul reformei în 1997; decizia mea de a demisiona din funcția de ministru al Transporturilor este, prin urmare irevocabilă, indiferent care a fost și va fi poziția PD".

• **14 ian.** La ședința Consiliului Național de Coordonare al PD se iau decizii importante. Președintele **Emil Constantinescu** le-a adresat un mesaj participanților la ședință prin care le cere să păstreze unitatea coaliției de guvernământ. În documentul adoptat la încheierea lucrărilor se supun unei analize severe „calitatea și rezultatele guvernării în 1997": astfel, programul de guvernare „nu a fost aplicat cu hotărâre, consecvență și cu ritmul impus de întârzierile reformei în România". Guvernul se face vinovat de: abandonarea a numeroase măsuri de reformă din programul de guvernare și aplicarea câtorva măsuri de reformă, și acelea prost pregătite; tergiversarea sau modificarea esenței unor legi care constituiau baza reformei; incapacitate de reacție; incoerență decizională; lipsă de eficiență; ignorarea așteptărilor majorității în schimbul satisfacerii intereselor unor grupuri restrânse; abuzul de ordonanțe și de OU care nu și-au dovedit utilitatea. În consecință PD își menține angajamentul de a participa la formarea majorității guvernamentale, întrucât „coaliția majoritară, în actuala ei componență, este singura alianță politică capabilă să realizeze schimbările profunde și necesare țării, precum și pregătirea rapidă a României pentru integrarea în structurile europene și euroatlantice". PD pune însă niște condiții pentru acceptul de a participa în continuare la formarea majorității guvernamentale: „retragerea sprijinului politic acordat de PD premierului **Victor Ciorbea** și formarea unui nou guvern capabil să redinamizeze actul de guvernare și să asigure autoritatea, eficiența și echilibrul necesare"; Consiliul Politic al PD este mandatat „să poarte discuții urgente cu partenerii de coaliție în vederea stabilirii unei noi formule guvernamentale pe baza unui program de guvernare actualizat și care va conține prevederi precise, etape, termene și responsabilități". Tot Consiliul Politic va colabora cu partenerii de coaliție pentru elaborarea „unor documente care să stabilească clar modalitățile de conlucrare a membrilor coaliției la toate nivelele". PD le dă răgaz partenerilor de coaliție până la 31 mar. 1998 pentru a le satisface condițiile, după care Consiliul Național de Coordonare al PD va aproba măsurile luate sau va decide ieșirea de la guvernare.

• **15 ian.** În Comunicatul adoptat la şedinţa extraordinară a Consiliului CDR se respinge propunerea PD de schimbare a Guvernului Ciorbea care, dacă s-ar produce, ar putea avea drept consecinţă eşecul celor mai importante obiective naţionale. CDR face apel la PD ca până la 19 ian. 1998 să-şi reconsidere atitudinea în legătură cu retragerea sprijinului premierului (ceea ce PD nu va face), să rămână în actualul Guvern pentru a contribui la aplicarea în continuare a programului de reforme. Iar dacă PD nu va renunţa la condiţiile deja formulate, atunci va trebui să-şi asume responsabilitatea pentru deteriorarea situaţiei politice care ar duce la alegeri anticipate.

- **John Hill**, reprezentantul permanent al FMI la Bucureşti, declară că misiunea FMI îşi amână vizita (care trebuia să aibă loc la 21 ianuarie) în România până după rezolvarea crizei politice din ţară. De altfel presa internaţională comentează cu îngrijorare pentru mersul reformelor situaţia politică tensionată din România.

• **17 ian.** Într-o amplă declaraţie, în care se analizează efectele negative ale crizei guvernamentale, pe plan intern şi internaţional, preşedintele **Emil Constantinescu** oferă o soluţie pentru ieşirea ţării din criză. Acesta propune ca premierul să angajeze răspunderea Guvernului în faţa Parlamentului pentru principalele legi ale reformei, dintre care cele mai importante sunt Legea investiţiilor şi Legea privatizării. În temeiul art. 63, al. 2, din Constituţie, preşedintele a cerut convocarea Parlamentului în sesiune extraordinară la 21 ian. 1998, pentru ca în şedinţă comună cele două Camere să adopte setul de legi propus de premier. Dacă în termen de trei zile de la prezentarea proiectelor de legi se depune şi se votează o moţiune de cenzură, Guvernul este demis, iar dacă nu se iniţiază moţiunea de cenzură sau dacă se iniţiază şi este respinsă, legile se consideră adoptate iar Guvernul îşi continuă activitatea. În analiza pe care o face momentului în care se află România preşedintele ţării afirmă: „Niciodată România nu a fost luată în considerare la nivelul centrilor de decizie politică şi economică, pe plan mondial, aşa cum a fost luată în anul 1997, an în care s-au creat cele mai favorabile premise pentru ceea ce putem construi în 1998. Dacă vom continua tragica noastră tradiţie medievală şi interbelică de intrigi şi scandaluri, care nu ţin seama de interesul naţional, această şansă se va pierde pentru mult timp de acum înainte (...). De aceea, apelez din nou la toţi cei implicaţi să înceteze războiul inutil şi nefericit al declaraţiilor şi să treacă serios la treabă". Războiul declaraţiilor continuă însă, stimulat parcă de intervenţia preşedintelui. Liderii partidelor din coaliţia majoritară (mai puţin PD) îşi menţin susţinerea pentru premier şi consideră demersul preşedintelui „binevenit", „înţelept", „în limite constituţionale". Dinspre PD se aud doar reproşuri: preşedintele n-a ţinut seama de cererea PD de schimbare a premierului, s-a dovedit părtinitor cu CDR şi fără reacţie faţă de propunerile democraţilor. De

la PDSR se aud critici aspre, mai ales prin vocile ascuțite ale lui **Ion Iliescu** și **Adrian Năstase**. PDSR consideră că președintele țării a intervenit prea târziu în rezolvarea crizei, și în așa fel încât nici nu are cum s-o rezolve, ci s-o agraveze, iar prin câteva dintre sugestiile sale și-a depășit atribuțiile constituționale. În ce privește eventualitatea depunerii unei moțiuni de cenzură împotriva Guvernului, ca urmare a asumării răspunderii pe un pachet de legi, liderii PDSR afirmă că partidul lor nu va iniția o moțiune de cenzură „când vrea dl. **Constantinescu**". PUNR nu este de acord cu asumarea răspunderii Guvernului pe un pachet de legi, nu are încredere în prestația premierului și îl învinovățește pe președinte de partizanat cu premierul și cu PNȚCD. ApR apreciază că, dimpotrivă, președintele țării nu și-a onorat obligațiile constituționale, intervenind mai decis în rezolvarea crizei. Iar PRM dorește atât demiterea premierului cât și a președintelui țării, principalul vinovat nu doar de criza politică, ci și de situația precară din economie sau din domeniul social.

• **21 ian.** În plenul Parlamentului, atmosferă de maximă tensiune. Parlamentarii Opoziției invocă neconstituționalitatea demersului premierului în legătură cu asumarea răspunderii Guvernului pentru proiectul Legii de aprobare a OU 88/1997, privind privatizarea societăților comerciale. În discursuri fulminante, în care a excelat PDSR, s-a încercat blocarea acestui demers. S-a afirmat că se încearcă rezolvarea disputelor din coaliția majoritară pe seama Parlamentului, lezat în demnitate pentru că este convocat atunci când „sună goarna de la Cotroceni". Pe de altă parte s-a manifestat temerea că PD își va rezolva problemele litigioase din coaliție cu ajutorul Opoziției. Discursurile temperamentale au fost ilustrate și cu gesturi simbolice. Un deputat a depus pe masa președinților Camerelor un platou cu un borcan gol pe care scria REFORMĂ, două felii de pâine prăjită, un cuțit și o lingură – aluzie metaforică la promisiunea premierului de a-i servi pe înfometații de reformă cu reformă pe pâine. În cele din urmă premierul, ajuns la tribuna Parlamentului, și-a expus cererea de asumare a răspunderii Guvernului pentru respectivul proiect. Totodată a cerut adoptarea în sesiune extraordinară a încă 11 proiecte de legi considerate de maximă importanță pentru accelerarea reformei (stimularea investițiilor directe; arendarea; statutul BNR; activitatea bancară; lichidarea judiciară a băncilor; finanțele publice locale; organizarea CEC ca bancă de economii; regimul concesiunilor; dreptul de proprietate publică și regimul juridic al acesteia; organizarea și funcționarea Curții de Conturi). Deși PD a susținut, în Parlament, alături de celelalte partide ale coaliției cererea premierului, vicepreședintele PD, **Alexandru Sassu,** citește o declarație a partidului său din care rezultă că „poziția PD față de asumarea răspunderii Guvernului se referă, în fapt, numai la actul normativ în sine și nu la capacitatea Guvernului actual de a gestiona corespunzător reforma și

țara". PD anunță astfel că are de reflectat asupra poziționării sale după ce a constatat că premierul refuză să-și asume responsabilitatea politică pentru neîmplinirile guvernării din 1997, iar în coaliție nu există voința politică de a rezolva criza guvernamentală în interiorul coaliției, printr-o analiză obiectivă a problemelor de fond. „Criza s-a deschis în cadrul coaliției, iar nu în Parlament. În consecință, la încheierea actualei proceduri parlamentare, PD va face cele necesare pentru imediata rezolvare a problemei în cadrul coaliției".

- Conducerea PNȚCD vine cu un comunicat în care își reafirmă susținerea pentru premier și apreciază ultima declarație a PD „de o deosebită gravitate, de natură a pune sub semnul întrebării funcționarea în continuare a actualei coaliții".

• **22 ian.** În urma întâlnirii dintre președintele **Emil Constantinescu** și liderii PNȚCD și PD, **Ion Diaconescu** și **Petre Roman**, liderul PD comunică hotărârea acestui partid de a susține un guvern minoritar condus de **Victor Ciorbea**, până la apariția unei moțiuni de cenzură, și de a-și retrage în termen de o săptămână miniștrii și secretarii de stat din Guvern. Pentru a evita această decizie țărăniștii le-au propus PD-iștilor un post de prim viceprim-ministru sau de viceprim-ministru, responsabil cu coordonarea activității ministerelor economice și cu monitorizarea aplicării reformei (vizați pentru acest post: **Traian Băsescu** sau **Adrian Severin**). PD-iștii doresc însă înlocuirea premierului, iar unii țărăniști se gândesc să caute un înlocuitor pentru **Victor Ciorbea** (nume vehiculate: **Sorin Dimitriu, Daniel Dăianu, Remus Opriș, Mircea Ciumara**).

• **23-24 ian.** Slovacia. În localitatea Levoca are loc reuniunea președinților statelor din Europa Centrală - Austria, Cehia, Germania, Italia, Polonia, Slovacia, Slovenia, Ungaria, Bulgaria și Ucraina. Reuniunea are ca temă rolul societății civile pentru viitorul Europei unite. România este invitată pentru prima oară la această reuniune unde este prezentă cu o delegație condusă de președintele **Emil Constantinescu**.

• **25-27 ian.** Președintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Ungaria, la invitația președintelui ungar, **Árpád Göncz**. În cadrul întâlnirilor care au loc cu oficialitățile maghiare se subliniază că există de ambele părți voința de a păstra cursul ascendent al relațiilor pe toate planurile. Președintele ungar declară că țara sa este vital interesată ca România să se integreze în structurile euro-atlantice. Președintele român inaugurează consulatul român de la Seghedin și vizitează zonele ungurești unde locuiesc români.

• **27 ian. Radu Berceanu** anunță că miniștrii PD vor demisiona din Guvern.

• **28 ian.** Anunțul lui **Radu Berceanu** nu convine principalilor actori politici, nici chiar unor membri ai PD. De aceea întâlnirile de tatonare, cele mai multe secrete, se succed cu o frecvență care îi

dezorientează chiar şi pe ziariştii specializaţi în interceptarea deciziilor luate de oamenii politici în spatele uşilor închise. Acolo unde în acest timp se consumă argumente şi energie pentru impunerea unei soluţii mai convenabile, care ar însemna ca nici premierul şi nici miniştrii PD să nu-şi părăsească poziţiile. Soluţia nu apare însă nici în întâlnirile din cadrul fiecărui partid – PNL, PNŢCD, PD, UDMR – nici în întânirile dintre partidele coaliţiei. La sfârşitul acestor întâlniri figurile participanţilor erau la fel de enigmatice, iar răspunsurile la întrebările în cascadă ale jurnaliştilor la fel de evazive. „Nu ştim ce se va întâmpla!"- acesta a fost răspunsul standard al zilei. Simţind oportunităţile momentului, PDSR se oferă să susţină un guvern minoritar cu PNŢCD în prim-plan, impunând nişte condiţii care ar face ca PNŢCD să nu mai fie PNŢCD: să renunţe la programul de guvernare actual, să renunţe la programul de restauraţie care să raporteze ţara la perioada interbelică, să redefinească programul de reforme, să renunţe la punerea în discuţie a formei de guvernământ etc.

- Preşedinţia României dă publicităţii un comunicat în care se anunţă că preşedintele **Emil Constantinescu** se va implica personal în găsirea unei soluţii pentru depăşirea crizei guvernamentale. Respectiva soluţie va fi convenită în urma unor întâlniri cu partidele coaliţiei, (între orele 19-23) iar soluţia va fi făcută publică de Preşedinţie până la 29 ian. orele 8.00.

- Seara târziu soluţia rezultată din rundele de întâlniri ale preşedintelui **Emil Constantinescu** cu liderii PNŢCD, PNL, PD, PSDR, UDMR este dată publicităţii printr-un comunicat: „Analizând criza guvernamentală şi consecinţele ei pe plan intern şi extern; hotărâţi să pună capăt acestei crize şi să asigure în continuare stabilitatea politică a ţării; decişi să asigure colaborarea în cadrul actualei coaliţii pe care o consideră singura formulă politică şi guvernamentală capabilă să realizeze reforma şi programul de guvernare, partidele semnatare au convenit următoarele: să ia notă de decizia PD de a-şi retrage miniştrii din Guvern; să ia notă de faptul că PD îşi reafirmă hotărârea de a continua colaborarea politică în cadrul coaliţiei şi de a susţine Guvernul în Parlament; să adopte un acord de colaborare politică şi de funcţionare a coaliţiei care va fi încheiat până la începerea sesiunii parlamentare, 2 febr. a.c.; să adopte un program de accelerare a reformei şi măsuri în vederea îmbunătăţirii activităţii guvernamentale şi parlamentare. Toate formaţiunile semnatare se vor abţine de la orice fel de declaraţii şi manifestări publice de natură să aducă prejudicii reciproce şi să creeze tensiuni între membrii coaliţiei".

• **29 ian.-1 feb.** Preşedintele **Emil Constantinescu** participă la lucrările Forumului Economic Mondial de la Davos, Elveţia, cu tema „Priorităţile secolului XXI", unde va avea o intervenţie privind

prioritățile reformei din România. Înainte de a părăsi Bucureștiul, președintele român declară că s-a încheiat criza politică din țară, iar Guvernul trebuie să treacă la treabă. La Davos președintele României se întâlnește cu **Newt Gingrich**, președintele Camerei Reprezentanților din Congresul SUA, cu **Charles Frank**, președintele BERD, cu **Carlos Menem**, președintele Argentinei, cu președintele corporației Merryl Lynch și cu alți importanți oameni politici și de afaceri.

• **30 ian.** Intră în vigoare *Regulamentul nr.3/23 dec. 1997, privind efectuarea operațiunilor valutare,* emis de BNR. Documentul conține toate reglementările privind funcționarea pieței valutare și adoptă articolul VIII din statutul FMI care prevede convertibilitatea de cont curent a monedei naționale. Prin aceasta se renunță la plafonul de 500 de dolari pe care fiecare cetățean al României putea să-i cumpere pe parcursul unui an, pe baza pașaportului, urmând ca valuta să poată fi cumpărată, de la această dată, fără restricție de cetățenii țării.

• **31 ian.** Uniunea pentru Renașterea României este noua alianță politico-civică, constituită din 8 partide (PUNR, PDAR, Partidul Liber Republican, Partidul Republican, Partidul Pensionarilor, Partidul Protecției Sociale, PNȚ, Partidul Național Democrat Creștin) și 8 asociații civice. Noua formațiune se declară în opoziție față de coaliția guvernamentală. Președintele Uniunii, pentru 6 luni, este **Zeno Opriș**, liderul „Vetrei Românești", una dintre cele 8 formațiuni civice componente ale noii formațiuni.

- **Wim Van Velzen**, președintele Uniunii Europene Creștin Democrate (UECD) este invitatul PNȚCD, la București. În cadrul unei apariții la TVR oaspetele își declară încă o dată susținerea față de prestația prim-ministrului și față de politica PNȚCD despre care amintește că au fost remarcate și apreciate și de țările din Europa de Vest. **Wim Van Velzen** mai afirmă că, deși nu intenționează să se amestece în problemele interne ale României, remarcă, în calitate de membru al Parlamentului European, că situația politică din țară poate crea impresia de instabilitate, nefavorabilă admiterii României în structurile euroatlantice. Invitatul PNȚCD consideră că PD se află într-o situație greu de înțeles, „cu un picior în coaliție și cu celălalt în afară", că a proiectat asupra coaliției conflictele interne din partid, dar că ar trebui să colaboreze mai departe cu PNȚCD pentru a continua împreună reforma și ar trebui să demonstreze că pune interesul național pe primul plan.

- Intervenția lui **Wim Van Velzen** atrage o ripostă energică din partea partidelor de opoziție. În replici care diferă prin virulență, acestea consideră că parlamentarul european și-a depășit atribuțiile, comițând un „amestec în treburile interne ale României". Într-un comunicat emis cu promptitudine de PDSR **Wim Van Velzen** este descris ca „un fel de comisar politic, replica creștin-democrată a

celebrului Vîşinski" care a depăşit orice limite şi cu o atitudine arogantă a mustrat poporul român, săvârşind un grav atentat la demnitatea acestuia, aducând atingere intereselor României căreia îi pune în pericol suveranitatea şi independenţa. PDSR consideră că intervenţia lui **Wim Van Velzen** a fost „o mascaradă politică" iniţiată de PNŢCD, partid căruia îi cere „imperativ" să-şi ceară scuze poporului român pentru afrontul produs, iar TVR îi cere să explice de ce a permis să aibă loc o asemenea mascaradă. Şi PD este supărat pe **Wim Van Velzen** şi pe PNŢCD. În consecinţă, dezaprobă explicit mesajul preşedintelui UECD şi conduita PNŢCD şi nu se prezintă la runda de negocieri cu PNŢCD în cadrul căreia trebuia stabilit noul protocol al coaliţiei. Mai mult, liderii PD declară că s-ar putea retrage din coaliţie şi ar putea produce sau susţine o moţiune de cenzură împotriva Guvernului. Liderii PNŢCD declară că reacţia PD relansează criza guvernamentală care ar putea avea ca punct final alegerile anticipate.

-1 dolar SUA –8248 lei; 1 marcă germană – 4515 lei (BNR)

• **1 febr.** De la Forumul Economic Mondial de la Davos, preşedintele **Emil Constantinescu** îşi comunică pe un ton ferm profunda sa nemulţumire faţă de reluarea ostilităţilor dintre PNŢCD şi PD. Acesta consideră că cei care continuă „disputa nefericită" se fac răspunzători de sacrificarea intereselor ţării: „Este ceva inadmisibil ceea ce se întâmplă şi va trebui ca poporul român să îi tragă pe toţi la răspundere".

• **2 febr**. Într-o scrisoare în zece puncte, adresată premierului **Victor Ciorbea,** miniştrii PD îşi anunţă demisia şi motivele demisiei lor din Guvernul Ciorbea: ineficienţa guvernării, incompetenţa primministrului, nerealizări în mersul reformei, abuzul de OU, defecţiuni în funcţionarea aparatului guvernamental, discriminarea miniştrilor PD, ineficienţa remanierii din dec. 1997. Nu toţi liderii PD agreează însă această opţiune. Într-un articol – *Trei, Doamne, şi toţi trei*! – publicat la 30 ian. în ziarul *Azi*, vicepreşedintele PD, **Adrian Severin**, consideră că existau alte trei variante mai convenabile pentru ieşirea din criză.

• **2-3 febr.** Preşedintele **Emil Constantinescu** se întâlneşte cu conducerile principalelor partide de opoziţie – PDSR (cu o delegaţie condusă de **Adrian Năstase**, în lipsa lui **Ion Iliescu**, bolnav de gripă), PRM (cu o delegaţie condusă de **C.V. Tudor**), PUNR, ApR – pentru a încerca să restabilească relaţiile normale dintre Putere şi Opoziţie. PDSR înmânează preşedintelui ţării un document în 10 puncte, adoptat recent de Biroul Executiv Central al partidului, în care sunt înscrise condiţiie PDSR (drastice, prin care se cere coaliţiei guvernamentale să-şi revizuiască din temelii politica) pentru ca acesta să stabilească un dialog cu coaliţia guvernamentală. **C.V. Tudor** îi recomandă şefului statului să se implice în rezolvarea crizei politice şi sociale din ţară, să nu mai susţină un premier ineficient şi să ia în

calcul şi soluţia alegerilor anticipate sau a unui guvern de uniune naţională. Întâlnirea n-a dat rezultate.

• **3 febr**. Câştigătoarea licitaţiei pentru cumpărarea rafinăriei Petrotel, din Ploieşti, compania rusă Lukoil, semnează cu FPS contractul de vânzare cumpărare a acestei rafinării, pentru o sumă de 300 milioane dolari. Cu 56 milioane dolari s-a cumpărat pachetul de acţiuni de 51%, iar restul sumei urmează să fie folosit pentru investiţii, dintre care 189 milioane pentru retehnologizare. Cumpărătorul intenţionează să extindă capacităţile de rafinare pentru petrolul extras din Caucaz şi Marea Caspică.

• **4 febr**. PSM şi PS îşi declară, într-o declaraţie comună, punctele de vedere identice în ceea ce priveşte degradarea situaţiei politice, economice şi sociale a ţării şi incapacitatea Puterii de ieşire din criză. Cele două partide, aflate până nu demult pe poziţii diferite, consideră că actuala Putere a compromis ideea conform căreia numai o guvernare de dreapta poate să realizeze o reformă care să conducă la instaurarea şi consolidarea adevăratei democraţii în România. Cele două partide mai consideră că au iniţiat un dialog care ar putea duce la constituirea mult aşteptatei alianţe a forţelor de stânga, capabile să redreseze ţara.

• **5 febr.** Liderii PNŢCD, PD, PNL, PSDR, UDMR, PAR semnează protocolul de funcţionare a coaliţiei. Protocolul consacră drept obiectiv prioritar al guvernării accelerarea reformei. Semnatarii documentului se angajează să acorde sprijin parlamentar pentru actele de guvernare referitoare la reformă. Protocolul prevede măsuri care să conducă la o colaborare permanentă între membrii coaliţiei şi la monitorizarea actului de guvernare. (Punctul 3 al protocolului conţine următorul angajament: „Formaţiunile semnatare se vor abţine de la orice declaraţii şi manifestări publice de natură a aduce prejudicii reciproce sau de a dăuna acţiunilor guvernamentale necesare înfăptuirii reformei şi de a crea tensiuni între membrii coaliţiei".) Consiliul de Coordonare Politică şi Consiliul de Coordonare Parlamentară sunt structurile prin care se vor realiza obiectivele înscrise în protocol. Dacă în declaraţiile oficiale s-a susţinut că protocolul pune punct crizei politice, anumite afirmaţii chiar ale semnatarilor documentului au lăsat să se înţeleagă că viitorul coaliţiei este nesigur. **Petre Roman** declară fără echivoc că protocolul nu rezolvă „fondul crizei politice", iar PD speră în continuare să se formeze un alt guvern, mai activ şi mai eficient. **Traian Băsescu** afirmă că „toate partidele au semnat un protocol pentru presă şi opinia publică". Liderul PNŢCD, **Ion Diaconescu**, este mulţumit că deocamdată coaliţia merge mai departe, dar nu poate să aprecieze cât timp, pentru că „veşnic nu este nimic". Constatând că protocolul n-a fost aprobat în Consiliul CDR, AC dă publicităţii (9 febr.) o declaraţie pentru că „socoteşte de datoria ei să-şi exprime public rezervele asupra acestei modalităţi ineficiente de

rezolvare a crizei guvernamentale". AC consideră că protocolul nu este soluția pentru depășirea crizei, ci pentru prelungirea ei, pentru că în absența bunei-credințe dintre partenerii coaliției aceasta nu va rezista. Declarațiile PD din ultimele luni nu oferă garanția unei „colaborări corecte și constructive". PD dorește alegeri anticipate, iar protocolul abia semnat asigură intervalul de timp necesar pentru ca CDR să se erodeze până la a-și pierde susținerea electoratului său, plătind astfel singură prețul unei guvernări care n-a confirmat așteptările. AC definește recentul protocol ca pe documentul care „pune punct speranțelor legate de schimbarea de regim votată în 1996". Iar în presă (Bazil Ștefan, „Încet-încet, spre urne", *România liberă*, 11 feb. p.1) definițiile sunt la fel de expresive: „Protocolul din februarie este ca un aparat inimă-plămâni la care este branșat un pacient în comă".

• **5-6 febr**. **Silvio Berlusconi**, liderul coaliției de dreapta Polo della Liberta și fost premier al Italiei efectuează o vizită în România în cursul căreia se întâlnește cu președintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Victor Ciorbea** și cu președinții camerelor Parlamentului.

• **6 febr**. Premierul **Victor Ciorbea** desemnează miniștrii care îi înlocuiesc pe cei retrași de PD: **Constantin Dudu Ionescu** – PNȚCD – MApN; **Ioan Avram Mureșan** – PNȚCD – Relația cu Parlamentul; **Romică Tomescu** – PNȚCD – Ape, Păduri, Protecția Mediului; **Anton Ionescu** – PNL – Transporturi; **Horia Ene** – PAR – Cercetare și Tehnologie. Cu această ocazie premierul prezintă și programul Guvernului său pe 1998 pe care îl caracterizează drept unul „la cheie" și sută la sută românesc. Principalul obiectiv este „declanșarea procesului de obținere a unei creșteri economice sănătoase și durabile" prin stabilizarea macroeconomică, accelerarea procesului de reformă în industrie, agricultură și sistemul bancar, crearea unui mediu favorabil afacerilor, dezvoltarea sectorului privat, îndeosebi a întreprinderilor mici și mijlocii, măsuri fiscale. Guvernul mizează pe o creștere a PIB-ului cu 1%, în 1998. Analiștii politici și economici din țară și din străinătate consideră că programul economic pentru 1998 propus de premier este unul ambițios, dar nu sunt siguri că Guvernul Ciorbea va rezista.

• **10 febr.** Parlamentul îi validează pe noii miniștrii propuși de premier – 315 voturi pentru, 121 împotrivă. În cuvântul său acesta le cere parlamentarilor colaborarea pentru adoptarea legilor necesare înfăptuirii programului economic pe 1998. Dacă premierul își declară încrederea în ceea ce va realiza noul Guvern, adică redresarea economiei, vocile Opoziției nu prevestesc nimic bun. Reprezentanții PDSR fac un bilanț sever al nerealizărilor, nesiguranței și inconsecvențelor Guvernului și trag concluzia că de dezastrul în care se află țara se face răspunzătoare în exclusivitate actuala Putere.

- Conducerea PNL analizează și respinge – 13 voturi împotrivă, 1 pentru – propunerea lui **Viorel Cataramă** de constituire a Federației

Liberale. Înainte de a tranşa această problemă, liderii PNL au avut o întâlnire cu preşedintele **Emil Constantinescu**. În opinia lor iniţiativa lui **Viorel Cataramă** a putut să apară ca urmare a unei stări de nemulţumire, în continuă creştere, care a apărut în PNL, iar aceasta din cauza rolului marginal pe care îl are partidul în cadrul CDR şi mai ales a modului în care PNŢCD îşi impune autoritar hotărârile. Situaţia la care s-a ajuns impune PNL fie să participe la viitoarele alegeri în cadrul CDR, dar după o reaşezare echitabilă a relaţiilor dintre membrii acesteia, fie să participe pe cont propriu la alegeri şi să aibă candidatul său la Preşedinţie. Preşedintele **Constantinescu** a opinat că soluţia armonizării relaţiilor dintre cele două partide istorice se află în iniţierea unor dialoguri sincere între ele. Ulterior **Mircea Ionescu Quintus** şi **Ion Diaconescu** vor declara că între partidele lor nu există disensiuni care să perturbe viaţa politică, ci doar mărunte şi nesemnificative neînţelegeri.

• **12 febr**. Începe greva salariaţilor din sistemul sanitar, afiliaţi sindical la Federaţia Sanitas, membră a CNSLR-„Frăţia". Greviştii cer mărirea bugetului pentru sistemul sanitar şi creşterea salariilor personalului medical cu 100%. Ministrul Sănătăţii, **Ion Bruckner**, declară că salariile protestatarilor nu pot creşte decât cu cel mult 31%. Cu o zi în urmă, vicepreşedintele PD, **Traian Băsescu**, a afirmat că partidul său susţine revendicările Federaţiei Sanitas, ceea ce contravine protocolului abia semnat în cadrul coaliţiei guvernamentale. Şi unele cadre medicale îi acuză pe guvernanţi că nu acceptă să le mărească salariile pentru că socotesc că „şpaga" primită de la pacienţi le este arhisuficientă. În unităţile medicale odată cu începerea grevei se generalizează dezordinea. Unii pacienţi se solidarizează cu greviştii, alţii îi insultă pentru lipsa de răspundere faţă de actul medical. Sindicatul Medicilor şi Colegiul Medicilor din Bucureşti dezaprobă greva, iar Colegiul Naţional al Medicilor o sprijină, obiectivul principal al acestuia fiind să se obţină 5% din PIB pentru Ministerul Sănătăţii.

• **13 febr.** La şedinţa Consiliului Politic al PD se înfiinţează Grupul de supraveghere a activităţii Guvernului care are ca scop să monitorizeze activitatea Guvernului şi să semnaleze abaterile de la programul de reformă, dar şi să promoveze iniţiative ale PD conforme cu acest program. Coordonatorul Grupului este **Victor Babiuc**, iar membri sunt foşti, dar şi actuali miniştri (**Andrei Pleşu**) şi demnitari ai partidului.

• **15 febr.** PDSR îşi exprimă acordul cu protestul personalului din sistemul sanitar şi cere Guvernului să înceteze cu persecuţiile greviştilor şi să găsească soluţii pentru satisfacerea cererilor acestora.

- Conducerea PNL i-a invitat pe demnitarii partidului să completeze un chestionar din care să rezulte opinia lor în legătură cu problemele de cea mai mare importanţă pentru partid. În majoritate

demnitarii PNL au o părere proastă despre prestația coaliției de guvernare în 1997, despre relația Guvernului cu Parlamentul, despre promovarea ideilor liberale în Guvern și Parlament, despre colaborarea PNL cu PNȚCD și PD. În schimb, aproape jumătate dintre demnitarii PNL apreciază relația PNL-UDMR.

• **18 febr.** Președintele Italiei, **Oscar Luigi Scalfaro**, vizitează România, la invitația președintelui **Emil Constantinescu**. Convorbirile dintre cei doi președinți au ca temă principală intensificarea relațiilor economice și culturale dintre cele două țări. Președintele Italiei declară presei că țara sa rămâne prietena statornică a României pe care o va susține pentru integrarea în primul val în UE.

• **23 febr**. Palatul Cotroceni. La întâlnirea dintre grupurile parlamentare ale PNL cu președintele **Emil Constantinescu** se discută și despre viitoarele opțiuni strategice ale partidului: ori prezența în cursa electorală pe cont propriu, cu un candidat al partidului la Președinție, ori participarea la alegeri pe listele Convenției, cu sprijinul acordat actualului șef al statului pentru Președinție, această variantă fiind agreată doar dacă PNL ar fi la paritate cu PNȚCD, atât în CDR, cât și pe listele electorale. Unii liberali susțin cu convingere varianta înlocuirii premierului.

• **24 febr.** Întâlnire între membrii Biroului Permanent al PNL și membrii Biroului Politic al PNȚCD, în prezența președintelui țării. Liberalii le comunică liderilor PNȚCD ceea ce i-a transmis și șefului statului cu o zi în urmă, respectiv ce obiective politice au de realizat, și încearcă să le obțină acordul pentru îndeplinirea acestor obiective.

• **26 febr.** Premierul **Victor Ciorbea** dă publicității o amplă scrisoare prin care încearcă să combată acuzațiile formulate în scrisoarea ce i-a fost adresată la 2 febr. 1998 de cei 5 miniștri demisionați din PD. Mai mult, premierul reorientează plin de mânie acuzațiile ce i-au fost aduse de către foștii miniștri ai PD. După ce le analizează critic prestația din Guvern, prestație pe care o consideră duplicitară, premierul pronunță sentința: „ați blocat cu adevărat reforma, ați agravat situația țării și condiția cetățeanului român, fapte pentru care va trebui să răspundeți, solidar cu ceilalți lideri ai partidului dvs., în fața opiniei publice". Chiar dacă energia tonului scrisorii și argumentele numeroase și bine plasate pot lăsa impresia că premierul este învingătorul, dincolo de litera tipărită se face simțită exasperarea celui care înțelege că nu poate depăși impasul care devine tot mai amenințător. Presa a remarcat această dublă semnificație a scrisorii pe care a considerat-o chiar ca pe testamentul premierului.

- Scrisoarea adresată de **Victor Ciorbea** miniștrilor PD, demisionați din Guvern, atrage și replica din partea PD. Deputatul **Alexandru Sassu** consideră că „țara arde și baba se piaptănă", că premierul produce o dovadă că „n-a trecut încă de nivelul grădiniței".

- Moțiunea *Sănătatea* este respinsă în Senat (66 de voturi contra, 57 pentru și o abținere). După o întâlnire cu reprezentanți ai Federației Sanitas, căreia i-a acordat gir pentru acțiunile greviste, PDSR a socotit că este momentul pentru o moțiune simplă pe tema sistemului de sănătate. La 20 febr. textul moțiunii *Sănătatea* a fost depus la Senat. Semnatarii moțiunii consideră că sistemul de sănătate se caracterizează printr-o degradare continuă și fără precedent, consecință a incompetenței și lipsei de responsabilitate a Guvernului.

- Consiliul Național al Federației Sanitas a hotărât suspendarea grevei generale pentru o perioadă determinată, până la apariția legii privind salarizarea în sistemul bugetar. Cu o zi în urmă liderii Federației au părăsit lucrările Camerei Deputaților unde au fost respinse două propuneri de majorare a salariilor din sistemul sanitar, cu 50% și cu 36%, și au refuzat să mai participe la 1 mar. la o nouă rundă de negocieri pe această temă.

• **27 febr**. Negociatorul-șef al FMI pentru România, **Poul Thomsen**, decide, în urma mai multor runde de negocieri cu guvernanții români, să amâne eliberarea celei de a treia tranșe din împrumutul acordat României, în valoare de 86 milioane de dolari, până când Guvernul român își va îndeplini obligațiile asumate la acordarea împrumutului, privind reforma structurală, și își va definitiva bugetul pe 1998. Reprezentantul FMI părăsește România fără să precizeze când vor fi reluate negocierile cu guvernanții români. Acest insucces în relația România-FMI este considerat de analiștii economici și politici din țară și chiar din străinătate drept un semnal rău prevestitor pentru viitorul premierului **Victor Ciorbea**.

- Prezent la ședința de bilanț a instanțelor judecătorești și a Ministerului Justiției pe anul 1997, președintele **Emil Constantinescu** a tulburat atmosfera de autoadmirație sărbătorească a reprezentanților domeniului. În discursul său șeful statului a amintit că în 1997 instanțele au soluționat un număr nesemnificativ de cazuri de corupție, că n-au judecat marile cazuri de corupție, că n-au judecat fapte grave, ci s-au dedicat rezolvării unor infracțiuni mărunte, că n-au asimilat legislația europeană privind combaterea corupției și crimei organizate. Sunt numai câteva dintre obiecțiile majore pe care președintele țării le-a adus funcționării Justiției române.

• **28 febr**. Liderii coaliției majoritare, reuniți în ședința Consiliului de Coordonare Politică a Coaliției cad de acord asupra unui program de măsuri de redresare economică, program care să constituie și fundamentul construcției bugetului pe 1998. Programul are 10 puncte care se referă la; restructurarea BANCOREX, a regiilor autonome (în primul rând RENEL și ROMGAZ), a sectorului petrolier (închiderea cel puțin a unei rafinării) și a celui siderurgic (închiderea unui combinat siderurgic). Celelalte puncte ale programului au avut ca scop: identificarea cauzelor ritmului lent al privatizării și

măsurilor pentru accelerarea acestuia; delimitarea fermă, pentru creşterea randamentului în procesul de privatizare, a cadrului de funcţionare a Ministerului Privatizării şi a FPS; închiderea a cel puţin 10 întreprinderi nerentabile; indexări salariale sub nivelul ratei inflaţiei şi neacordarea celui de al 13-lea salariu, în sectorul bugetar, în 1998; renunţarea la acordarea tichetelor de masă. Peste câteva zile, purtătorul de cuvânt al Guvernului, **Eugen Şerbănescu**, va declara că acest program este unul „pirat", dat publicităţii de cei care urmăresc să creeze tensiuni sociale printr-o astfel de „intoxicare". Presa interpretează declaraţia ca pe o consecinţă a îngrijorării pe care au încercat-o membrii Guvernului, constatând ce amploare au reacţiile negative provocate de acest program de măsuri economice şi sociale. **Daniel Dăianu**, ministrul Finanţelor, şi **Ilie Şerbănescu**, ministrul Reformei, precizează (3 mar.) că programul în 10 puncte a fost elaborat şi prezentat în Guvern şi supus aprobării Consiliului de Coordonare Politică a coaliţiei întrucât au considerat că bugetul pe 1998 trebuie să fie construit având ca bază un asemenea program coerent de reformă structurală. În schimb, **Mircea Ciumara**, ministrul Industriei şi Comerţului, se delimitează în mod nonşalant de acest program, definindu-l drept „o aiureală" (3 mar.), şi rămâne convins că ministerul pe care îl conduce era calificat să realizeze un astfel de program. La o întâlnire (2 mar.) cu numeroşi membri ai PNŢCD cu funcţii de răspundere, preşedintele **Emil Constantinescu** le recomandă pe un ton ferm să îşi asume, la nevoie şi singuri, riscurile aplicării în cel mai scurt timp a unor reforme profunde.

- Aflat într-o vizită de lucru în Valea Jiului (Uricani, Lupeni, Petroşani), **Ion Iliescu** deplânge starea economică dezastruoasă a zonei şi viaţa plină de privaţiuni a minerilor. Aceştia îl întâmpină cu entuziasm, îi dau multe flori şi îi cântă „La mulţi ani!" pentru apropiata sa zi de naştere. **Ion Iliescu** îi asigură încă o dată pe mineri de solidaritatea şi de preţuirea sa şi le împărtăşeşte convingerea că situaţia grea în care se află ei se datorează nu numai nepriceperii actualei guvernări, ci şi izbucnirii de ură la adresa celor care în iunie 1990 „au venit să apere instituţiile democratice născute după Revoluţia din 1989". **Ion Iliescu** le mai comunică minerilor că ar dori „să creăm un front unit împotriva unei politici păgubitoare, antipopulare şi antinaţionale pe care o desfăşoară actualul guvern". Nu au lipsit nici mulţumirile adresate de **Ion Iliescu** minerilor. Acesta repetă că apreciază spiritul civic al minerilor care au venit la Bucureşti în iun. 1990 pentru a apăra instituţiile statului şi mulţumeşte pentru votul pe care minerii l-au dat în nov. 1996 PDSR şi candidatului acestui partid la Preşedinţie.

- Consiliile Naţionale ale PNL şi PAC aprobă protocolul de fuziune dintre cele două partide, semnat la 27 febr. de preşedinţii acestora, **Mircea Ionescu Quintus** şi **Nicolae Manolescu**. Consiliul

Național al PNL respinge prin vot (5 pentru, 67 contra) inițiativa lui **Viorel Cataramă** de creare a Federației Liberale, unul dintre argumente fiind că PNL nu-și poate permite să fie în același timp și în CDR și în altă alianță.

- 1 dolar SUA –8142 lei; 1 marcă germană – 4474 lei (BNR)

• **2 mar.** Fruntașii PNȚCD, **Ion Diaconescu** și **Gabriel Țepelea**, consideră ca nepotrivite afirmațiile făcute de **Ion Iliescu** la întâlnirea (27 nov.) cu cetățenii din Târgu Jiu. Acesta a susținut că guvernanții sunt „nepricepuți" și „neisprăviți", dovadă fiind situația critică în care au adus țara, că președintele **Emil Constantinescu**, „prostul ăla de la Cotroceni" (calificativ care a contrariat-o chiar și pe soția ex-președintelui, **Nina Iliescu**), s-a lăudat că după ce va fi ales președinte vor veni din străinătate 60 de miliarde de dolari, că PNȚCD dorește alegeri anticipate pentru care se pregătește „o mare fraudă electorală". **Gabriel Țepelea** afirmă că PNȚCD-iștii pot fi „neisprăviți", doar fiindcă regimul comunist n-a reușit să-i isprăvească pe toți în închisori, iar PNȚCD nu poate fi acuzat de falsificarea alegerilor pentru că acest fel de a face politică este practicat de comuniști și neocomuniști, iar jignirile aduse șefului statului nu fac decât să scadă respectul față de instituția prezidențială. (**Ion Iliescu** a revenit asupra calificativului rezervat șefului statului explicând că a intenționat să afirme că acesta a fost doar „naiv" când a făcut promisiuni neacoperite.) În concluzie **Gabriel Țepelea** îl invită pe **Ion Iliescu** să ceară scuze tuturor celor lezați de afirmațiile nu doar ofensatoare, ci primejdioase pentru că acreditează un stil inacceptabil în politică. **Ion Iliescu** și-a păstrat însă stilul și nu a cerut nimănui scuze.

• **5 mar**. Consiliul Politic al PD face cunoscută „Declarația pentru o guvernare stabilă, credibilă și eficientă, prin relansarea coaliției majoritare pentru depășirea crizei". Democrații au atâta încredere în soluția propusă de ei, încât declară că, dacă aceasta va fi adoptată, impasul poate fi depășit în 10 zile. Condițiile obligatorii pentru înfăptuirea acestui miracol ar fi formarea unui nou guvern care să producă rapid un alt program de guvernare și un alt proiect de buget pe 1998. PD-iștii schițează și obiectivele principale în număr de opt ale noului program de guvernare, dintre care cele mai multe sunt deja bine cunoscute.

• **5-6 mar.** Președintele **Emil Constantinescu** face o vizită oficială în Olanda, țară situată pe locul trei în ierarhia investițiilor străine în România. Președintele român este primit de regina **Beatrix** a Olandei, de prim-ministrul, **Wim Kok**, cu care are un schimb de opinii consistent, privind mai ales oportunitățile de colaborare economică dintre cele două țări, dar privind și corupția și criminalitatea economico-financiară. Șeful statului român s-a mai întâlnit și cu **Altes Korthals**, președintele Senatului olandez, cu oameni de afaceri, a ținut un discurs în fața senatorilor olandezi și a participat la acțiuni culturale.

1998, martie

• **6 mar.** Consiliul CDR adresează un apel forțelor politice parlamentare să contribuie la aplicarea programului de reforme al Guvernului prin adoptarea proiectului de buget pe 1998. PD beneficiază de o atenționare specială conform căreia dacă acest partid nu va vota proiectul de buget trebuie să se considere exclus din actuala coaliție (PD a condiționat votul său de înlocuirea premierului). De altfel atenționarea CDR se produce pentru că proiectul de buget pe 1998 este atacat din toate direcțiile, chiar și din zona CDR. Partidele parlamentare de opoziție au transmis deja semnale că nu vor vota proiectul de buget. Acestuia i se aduc cele mai diverse critici: este un buget de supraviețuire care va agrava situația României (**Mircea Coșea**, vicepreședintele ApR); este construit după metode dinainte de 1989; nu are la bază o filozofie bugetară; va avea consecințe devastatoare în plan social; va desăvârși distrugerea economiei românești etc.

- Federația Liberală pentru care a militat senatorul PNL, **Viorel Cataramă**, ia ființă timid prin semnarea acordului de înființare de către PL Cerveni și PNL Câmpeanu. Încrederea în viitorul acestui pol liberal este maximă. Cei prezenți cred că direcția de dreapta, reprezentată de liberalism, și anume de Federația nou-născută, reprezintă singura forță capabilă să salveze România.

- TMB recunoaște existența legală a unui singur PUNR, cel condus de **Valeriu Tabără**. Anticipând acest verdict, aripa Funar a PUNR a lansat deja ideea înființării legale a PUNR- Funar.

- **7 mar**. La întâlnirea dintre conducerile PD și PNȚCD s-a reafirmat impasul colaborării dintre cele două partide și, implicit, din interiorul coaliției. PD condiționează în continuare votul său pentru proiectul de buget pe 1998 de înlocuirea premierului. Conducerea PNȚCD se întâlnește în aceeași zi cu președintele **Constantinescu**, la Cotroceni, cadru în care începe să prindă contur varianta înlocuirii premierului. De altfel consultările între partide se succed cu viteză, se fac și se desfac promisiuni și alianțe, nervozitatea crește. Agitația e potențată de apropierea votării proiectului de buget pe 1998, moment de care s-a legat ideea înlocuirii Guvernului, dar mai ales a premierului.

• **1-13 mar**. Londra. Președintele **Emil Constantinescu** participă la lucrările Conferinței Europene, instituție a UE, creată la inițiativa Franței, în nov. 1997, pentru a se ocupa de extinderea UE către Est, proces care presupune pregătirea statelor candidate în vederea aderării. La această sesiune participă șefii de stat și de guverne din cele 15 state membre ale UE și din cele 11 state candidate. Președintele român rostește o alocuțiune referitoare la prevenirea și combaterea crimei organizate și a traficului de droguri, ocazie cu care reamintește de necesitatea revizuirii regimului restrictiv al vizelor care se acordă românilor interesați să călătorească în țările UE. Pe agenda întâlnirilor

sale cu importante personalități politice s-au aflat și fostul premier al Marii Britanii, **Margaret Thatcher**, și ministrul Apărării britanic, **George Robertson**.

• **14 mar.** La 9 mar. președinții a trei partide - PDAR (președinte **Mihai Berca**), Partidul Noua Românie (președinte **Ovidiu Trăsnea**) și Partidul Liberal Creștin (președinte **Radu Ciuceanu**) au semnat protocolul de fuziune prin care se consfințește apariția unui nou partid – Partidul Național Român (PNR), partid de centru, neoliberal. Congresul extraordinar (14 mar.) aprobă protocolul, oficializând fuziunea. La 13 mar. președintele Partidului Liberal Creștin, **Radu Ciuceanu**, a anunțat că partidul pe care îl conduce renunță la fuziune. Totuși, reprezentanții a 8 filiale ale acestui partid, în frunte cu **Sorin Botnaru**, prezenți la Congres, au optat pentru apartenența la Partidul Național Român. Lor li se mai alătură și **Mihai Erbașu**, fost vicepreședinte al PSM, și **Mircea Cranta**, vicepreședinte al PS. Congresul alege conducerea PNR: **Ovidiu Trăsnea** – președinte de onoare; **Mihai Berca** – președinte executiv; **Ioan Alecu** – prim-vicepreședinte; **Virgil Măgureanu** – secretar general. La 16 mar., deputatul PNȚCD, **Ion Rațiu**, a anunțat că îi va da în judecată pe conducătorii noului partid pentru că aceștia au săvârșit „o impostură scandaloasă" preluând numele unui partid care a jucat un rol important în istoria României, în timp ce ei, liderii noului Partid Național Român, în frunte cu **Virgil Măgureanu**, au servit puterea politică de după 1989.

- Despre mult așteptata unificare liberală se pronunță și liderul PL, **Horia Rusu.** Acesta este profund nemulțumit de statutul PNL, partidul în jurul căruia ar trebui să se realizeze unificarea liberală. După **Horia Rusu**, PNL este un figurant în cadrul CDR, unde n-a reușit să impună nicio idee liberală, unde are constant o atitudine împăciuitoare ceea ce „este o prostie" și unde se mulțumește să fie „o remorcă a PNȚCD", partid care duce țara la dezastru. PNL avea ocazia să joace rolul principal în evitarea acestui dezastru, dar a ratat ocazia, iar rolul l-a preluat și l-a interpretat cu succes PD. Profitând de ideea unanim dorită a unificării liberale, PNL înțelege să speculeze momentul, să înghită majoritatea forțelor liberale, fără să-și însușească nimic din orientările lor politice, fără să schimbe nimic din politica pe care o practică.

• **17 mar.** OG 22/1998 care modifică Legea administrației publice locale este respinsă în Senat. Respingerea ordonanței îl pune pe **Victor Ciorbea** în situația de a alege între funcția de primar general al Capitalei și cea de premier. Senatorii PD, interesați de statutul lui **Victor Ciorbea**, au votat alături de cei ai Opoziției împotriva ordonanței, ceea ce contribuie la agravarea neînțelegerilor din interiorul coaliției. (Pentru că a votat împotriva acestei OG, și nu numai, senatorul **George Pruteanu** este exclus din PNȚCD.) Presa observă că din dorința de a înscrie un punct în plus în lupta cu **Victor**

Ciorbea, PD a contribuit decisiv prin voturile sale la respingerea OG 22 care aducea clarificările legislative necesare pentru reforma administrației publice locale, restructurarea marilor regii autonome, statutul minorităților, al copiilor defavorizați.

- Guvernul adoptă proiectul Legii bugetului de stat pe 1998, care urmează să fie înaintat Parlamentului spre adoptare. **Daniel Dăianu**, ministrul Finanțelor, apreciază că, în condițiile date, de declin economic și criză politică, bugetul, unul de austeritate, asigură continuarea procesului de reformă. Opoziția, chiar și voci din interiorul coaliției guvernamentale critică energic construcția bugetului, considerat doar un buget de supraviețuire, „un buget de compromitere a CDR" (după **Viorel Cataramă**) sau unul care să desăvârșească dezastrul țării. (Bugetul are ca principali indicatori: rata inflației 45%, deficitul bugetar 3,6% din PIB, baza de calcul 9600 lei pentru un dolar SUA, creștere economică zero, România fiind singurul stat din Europa de Est care nu poate realiza o creștere economică pozitivă în 1998.) Votul în Parlament pentru Legea bugetului de stat pe 1998 este folosit de forțele politice care doresc înlocuirea premierului. Acestea își condiționează votul de schimbarea premierului.

- Deputații votează din nou în favoarea adoptării legii (168 voturi pentru, 77 contra) care stabilește salarii mai mari parlamentarilor decât altor categorii de bugetari, prin folosirea ca bază de calcul a salariului mediu pe economie și nu a salariului minim. Legea a fost votată de Parlament în 1997, dar a fost respinsă de la promulgare de președintele **Emil Constantinescu**, aceasta fiind prima lege pe care președintele țării a refuzat să o promulge.

• **18 mar**. Biroul Permanent al PL hotărăște să-l suspende pe **Dinu Patriciu** din funcția de președinte executiv al acestui partid pentru „acțiunile destabilizatoare" pe care le-a inițiat și care afectează unitatea și imaginea PL.

• **21-22 mar.** Comitetul Executiv al PL a mandatat o delegație – **Dinu Patriciu, Daniela Crăsnaru, Horia Rusu, Dinu Zamfirescu, Liviu Negoiță** – să negocieze cu PNL comasarea prin absorbție a PL cu PNL. Președintele PL, **Niculae Cerveni**, declară în aceeași zi nulă această hotărâre, în primul rând deoarece **Dinu Patriciu** a fost suspendat din funcția de președinte executiv al PL la 18 mar. și apoi pentru că unificarea PL cu PNL nu poate fi hotărâtă și realizată de „un grup disident" al partidului. În consecință, la 22 mar. Biroul Permanent al PL, convocat de **Niculae Cerveni**, hotărăște să-i excludă din partid pe membrii grupului disident și pe susținătorii lor.

- La hotelul „Șoimul", din Poiana Brașov, deputatul PNȚCD, **Ion Andrei Gherasim**, fost șef de cabinet al lui **Corneliu Coposu**, își sărbătorește ziua de naștere, înconjurat de colegi de partid - **Radu Vasile, Sorin Lepșa, Sorin Dimitriu, Alexandru Ionescu** și alții, aproximativ 40 de invitați. Petrecerea s-a consumat după rețeta

tradițională, într-o atmosferă de voie bună, cu discuții destinse, dansuri și cântece, mai ales cântece ardelenești, cu evocarea lui **Avram Iancu**. De la veselie și umor s-a trecut la tema serioasă a situației țării, în general, și a situației PNȚCD, în special. Cei prezenți hotărăsc să-și ordoneze ideile, să le aștearnă pe hârtie, să le semneze și să le dea astfel semnificația unui document politic. Document care va agita și mai mult deja agitata viață politică. Imediat întâlnirea de la Poiana Brașov a fost considerată drept una conspirativă, o încercare de puci în PNȚCD, o tentativă de destabilizare și chiar de scindare a partidului. Suspiciunile s-au înmulțit și pentru că documentul n-a fost făcut public și n-a fost prezentat nici conducerii PNȚCD. Unii dintre participanții la această serată politică au declarat că au primit amenințări prin telefon și chiar că a fost anunțată poliția în legătură cu ce se petrecea la hotelul „Șoimul". Misterul întreținut de documentul ținut secret a alimentat imaginația multora. S-a scris mult despre apariția grupului disident de la Brașov, s-au făcut supoziții în legătură cu conținutul documentului incendiar ținut sub cheie, au apărut în presă câteva texte despre care se preciza că nu e sigur că reprezintă chiar originalul documentului, semnatarii acestuia și nu numai ei au dat explicații și interviuri. Într-un apel (dat publicității la 26 mar.) către grupul de la Brașov, vicepreședintele PNȚCD, **Remus Opriș**, își declară „stupefacția" față de inițiativa acestui grup, pe care o crede girată de **Sorin Lepșa** (vicepreședinte PNȚCD) și **Radu Vasile** (secretar general PNȚCD). **Remus Opriș** mai crede (alături de mulți alții) că întâlnirea de la Brașov a fost atent pregătită anterior, dar s-a folosit în chip abil, ca pretext, aniversarea lui **Ion Gherasim**, pentru a se putea susține apoi că a fost o acțiune spontană. **Remus Opriș** le cere celor implicați să clarifice cât mai grabnic situația, pentru a nu se crea impresia că în partid s-a format un alt pol de decizie decât cel statutar existent – BCCC. Pentru a-și liniști colegii care se temeau de trădare, dar și pentru a nu se supune unor sancțiuni din partea conducerii PNȚCD, „disidenții" au adus, peste câteva zile, documentul la București, unde a fost citit în BCCC al PNȚCD (27 mar.). Pe două foi de hârtie era textul documentului destabilizator, în total 14 rânduri. În nouă rânduri se deplângea situația critică în care se află țara și PNȚCD. Iar în celelalte cinci rânduri se menționa că „se impune o analiză lucidă și realistă a stării actuale a partidului în forul cel mai larg al acestuia" pentru ca partidul să-și recâștige rolul pe care-l merită ca „fondator al României moderne". Semnatarii mai declarau că nu sunt de acord, „în aceste clipe grele pentru țară", cu soluțiile politice propuse pentru ieșirea din criză, adică alegeri anticipate, guvern de uniune națională sau de independenți. Atât și numai atât. Desecretizarea documentului contestatar a readus liniștea și armonia în PNȚCD, iar **Ion Diaconescu** a putut să declare cu conștiința curată că unitatea PNȚCD nu este în pericol.

• **24 mar**. În Senat este respinsă (77 voturi împotrivă, 51 pentru) moțiunea simplă „Telecomunicațiile", inițiată de PDSR, care are ca principală obiecție modul în care Ministerul Comunicațiilor a privatizat ROMTELECOM. PD a votat, alături de colegii din coaliție, împotriva moțiunii.

• **25 mar. Valeriu Stoica,** prim-vicepreşedintele PNL, transmite un mesaj, printr-o scrisoare deschisă, participanților la Congresul Extraordinar al PNL care urmează să aibă loc la 28 mar. Semnatarul scrisorii consideră că în situația de criză politică în care se află de mai mult timp România bugetul pe 1998 nu va fi adoptat de Parlament, consecința fiind blocarea în continuare a reformei economice şi instituționale, cu efecte dezastruoase pentru țară. Pentru ieşirea din criză este necesară schimbarea Guvernului înainte de votul pentru buget din Parlament, adoptarea unui nou program de guvernare, atent elaborat, cu măsuri şi termene stricte, susținut de o solidă majoritate parlamentară şi înfăptuit de un premier care să fie învestit cu o reală autoritate politică. Pentru buna funcționare a coaliției de guvernare trebuie revăzut şi regulamentul de funcționare al acesteia. Reforma astfel deblocată poate fi înfăptuită în continuare doar de un puternic partid liberal, deoarece numai principiile liberale, aplicate cu consecvență şi pricepere pot salva țara din criză şi asigura o dezvoltare economică durabilă. **Valeriu Stoica** crede că PNL, fidel ideii de unificare liberală amplă, trebuie să se transforme în forța politică liberală pregătită „să își asume rolul istoric de motor al unui proces care nu mai poate întârzia". „În aceste condiții, Congresul PNL trebuie să reprezinte punctul de plecare al unei ofensive liberale pentru stabilitatea politică şi relansarea economică a României." Documentul va fi însuşit de Biroul Permanent Central al Partidului.

• **26 mar. Viorel Cataramă** şi **Călin Popescu Tăriceanu**, vicepreşedinți ai PNL, propun şi ei Congresului PNL din 28 mar. un *Program de reformă* ale cărui obiective principale sunt privatizarea, reformarea sistemului fiscal, susținerea sectorului particular, în special a întreprinderilor mici şi mijlocii, încurajarea exportului şi a investițiilor, accesul capitalului privat românesc la procesul de privatizare ş.a. Pentru obiectivele menționate în program se indică şi modalitățile de realizare. Autorii programului consideră că actualul proiect de buget pe 1998 trebuie retras, deoarece este construit după principii social-democrate care nu permit accelerarea reformei, şi înlocuit cu unul alcătuit pe baza principiilor liberale care să asigure accelerarea privatizării. Apariția acestui program este justificată de autorii lui prin necesitatea ieşirii din criza în care se află țara şi prin inexistența unui program de reformă bine articulat, ca şi prin necesitatea asumării de către PNL a rolului de „promotor al capitalismului în România".

- La orele serii, premierul **Victor Ciorbea** este prezent la TVR pentru un comunicat către țară. Atunci când s-a anunțat că premierul

se va adresa naţiunii, a apărut şi zvonul că **Victor Ciorbea** s-a hotărât să-şi anunţe demisia din funcţie, la TVR, la o oră de maximă audienţă, descurajat fiind de creşterea numărului celor care au declarat că nu vor vota bugetul în Parlament şi nu-i vor mai acorda sprijin politic. Dimpotrivă. **Victor Ciorbea** începe prin a aminti că la declanşarea crizei din coaliţie a încercat de mai multe ori să-şi înainteze demisia pentru a curma această criză, dar a fost îndemnat să n-o facă – de conducerea PNŢCD, a CDR şi a şefului statului – deoarece i s-a explicat că aceia care au declanşat criza nu urmăresc înlăturarea sa, ci cu totul alte scopuri. Şi pentru că şi-a însuşit această explicaţie, premierul declară că nu mai este dispus să-şi ofere demisia celor care i-o cer, punând astfel în primejdie „stabilitatea şi credibilitatea ţării", lăsând ţara fără buget şi pe cetăţenii ei fără mijloace de subzistenţă. **Victor Ciorbea** mai declară că se încearcă o „lovitură de forţă" „doar pentru accesul cu orice preţ al unora la ciolan". Pe aceştia premierul îi sfătuieşte să părăsească manevrele politicianiste şi să-l înlăture prin metoda constituţională a moţiunii de cenzură. Şi pentru a demonstra că mai dispune de mijloacele necesare consolidării poziţiei sale, premierul lansează avertismente severe PNL şi PD. Miniştrii PNL care sunt şi membri ai Biroului Permanent ai PNL trebuie să aleagă între a rămâne în Guvern şi între a susţine propunerile din scrisoarea deschisă adresată de **Valeriu Stoica** Congresului PNL din 28 mar., propuneri care vizează şi înlocuirea premierului. Şi parlamentarii PD au parte de un ultimatum de la premier - dacă nu vor vota bugetul pe 1998, trebuie să-şi desăvârşească renunţarea la guvernare, părăsind posturile din administraţia centrală şi locală, din FPS, bănci, regii autonome şi din alte structuri ale statului unde există posturi importante. Chiar dacă tonul i-a fost mai ameninţător ca niciodată, premierul îşi încheie comunicatul către români cu formula – „Dumnezeu să ne ajute!".

• **27 mar.** Şedinţa Biroului Politic al PNŢCD se desfăşoară într-o atmosferă de maximă încordare. Deşi acţiunea membrilor grupului de la Braşov nu este agreată, aceştia nu primesc nicio sancţiune. (**Ion Diaconescu** afirmă chiar că demersul grupului nu va provoca scindarea PNŢCD.) Mai mult, ei reuşesc să impună supunerea la vot a demisiei imediate a premierului. La vot 13 au fost împotriva demisiei, iar 4 pentru. Într-un nou acces de demnitate, premierul a propus să-şi scrie pe loc demisia. **Ion Diaconescu** l-a oprit de la acest gest cu propunerea ca situaţia premierului să fie analizată în coaliţie. În final Biroul Politic l-a mandatat pe **Ion Diaconescu** să analizeze cu partenerii de coaliţie stabilitatea acesteia şi şansele votării bugetului în Parlament şi în funcţie de rezultatele consultărilor să se procedeze la luarea unor măsuri.

- La şedinţa Consiliului CDR s-a hotărât ca bugetul să fie prezentat Parlamentului în cel mai scurt timp de premierul **Victor**

Ciorbea. În ce privește echipa guvernamentală, orice schimbare a acesteia se apreciază că trebuie făcută pe cale constituțională. Deși s-a luat această decizie, PNL își menține propunerea de a fi schimbat premierul înainte de votarea bugetului.

- Consiliul Național al PD hotărăște ca parlamentarii săi să nu voteze proiectul de buget dacă va fi prezentat de **Victor Ciorbea**.

• **28 mar.** Trei dintre miniștrii (neangajați politic) ai Guvernului **Ciorbea** – **Daniel Dăianu** (Finanțe), **Andrei Pleșu** (Afaceri Externe), **Ilie Șerbănescu** (Reformă) – dau publicității un convingător apel la responsabilitate adresat clasei politice într-un moment de dramatică criză pentru societatea românească: „ (...) Fiecare din noi, pe domeniul său de competență specifică, constată zilnic o agravare îngrijorătoare a situației, de natură să ducă la un blocaj greu reversibil. (...) Tocmai acum, când accelerarea reformelor în economie este vitală și reclamă măsuri ferme și consecvente, care să beneficieze de un solid suport politic, tocmai acum discursul public se lasă confiscat de populism, demagogie și surescitare electorală. Reforma pare să fi devenit un simplu pretext pentru negocierea unor poziții de putere. (...) O țară cu un potențial remarcabil și cu o poziție strategică însemnată pare condamnată să-și rateze încă o dată șansa istorică de redresare. Toate acestea ar trebui să ne dea insomnii, sau, dacă am adormit, să ne trezească. Nu o simplă criză politică avem de rezolvat, ci una mai adâncă: o criză a principiilor, a mentalităților și, până la urmă, o criză de identitate". Președintele PNȚCD, **Ion Diaconescu**, va considera (30 mar.) că punctele de vedere susținute în scrisoarea celor trei miniștri sunt corecte, în primul rând ideea că politicianismul iresponsabil blochează reforma.

- **Ion Diaconescu**, președintele PNȚCD, declară că ar fi posibil ca, odată cu votarea bugetului, să se negocieze și formarea unui nou guvern, dar că refuzul unor partide parlamentare de a vota bugetul este doar un „pretext", atâta timp cât aceste partide au contribuit la realizarea proiectului de buget.

- Congresul Extraordinar al PNL adoptă o Declarație politică, în șapte puncte, care are ca bază scrisoarea deschisă a lui **Valeriu Stoica**. Între autorii celor două programe liberale, date publicității în ultimele zile, **Valeriu Stoica**, pe de o parte, și **Viorel Cataramă** și **Călin Popescu Tăriceanu**, pe de altă parte, a avut loc o energică dispută. **Viorel Cataramă** și **Călin Popescu Tăriceanu** au considerat programul lui **Valeriu Stoica** întocmit din generalități cu valoare literară. **Viorel Cataramă**, mai ales, propune să se acționeze în spiritul pragmatismului liberal, și anume PNL să finalizeze în cel mai scurt timp posibil un alt proiect de buget pe principii liberale, buget care ar fi agreat și de ministrul Finanțelor. Această propunere n-a fost însă acceptată de Congres. Prima consecință care rezultă din Declarație este că liberalii nu vor vota proiectul de buget pe anul în curs, în

Parlament, decât dacă Guvernul va fi înlocuit. Congresul aprobă în unanimitate fuziunea PNL cu PAC. **Nicolae Manolescu**, ex-președintele PAC, este confirmat prin vot președinte al Consiliului Național al PNL. Biroul Permanent al PNL s-a completat cu membri proveniți din PAC: **Ioan Păun Otiman**, **Matei Guran**, **Adrian Ghițescu**, **Constantin Müller**, **Gheorghe Gorun**, **Vasile Popovici**. **Mihai Șora** a devenit copreședinte al Consiliului de Onoare și Arbitraj.

- Într-o scrisoare deschisă, **Doina Cornea** îl asigură pe prim-ministrul că este solidară cu acțiunile sale, că îi acordă întreaga sa prețuire pentru că îl consideră un om de o mare onestitate care și-a întemeiat guvernarea „pe cinste, morală și o neobosită dăruire, pe lângă competență". „(...) de la început nu ați avut parte de înțelegere și sprijin tocmai de la cei care ar fi putut și ar fi trebuit să vi le acorde, în mod prioritar." „(...) Lipsa de solidaritate (de la început, din primele luni) în jurul Dumneavoastră a permis șantajului să ia proporții. (...) Va pune mâna pe puterea – reală – o promoție de uneltitori politici, în bună parte de proveniență post-nomenclaturistă sau fost-colaboraționistă... infiltrată cam peste tot. Onestitatea Dumneavoastră le-a stat multora ca un spin în cale."

- Vicepreședintele PNȚCD, **Ion Rațiu**, acuză PD de subminarea premeditată a intereselor naționale, prin aceea că a declanșat și alimentat o criză politică în scopul de a bloca admiterea țării în NATO.

• **30 mar.** Speranțele în rezolvarea crizei guvernamentale se leagă de ședința Consiliului CDR. Înainte de începerea acesteia liderii politici tatonează terenul cu diferite propuneri. **Ion Diaconescu** a afirmat de mai multe ori că nici un alt guvern nu putea să facă mai mult decât a făcut Guvernul Ciorbea și, în consecință, încrâncenarea unora de a înlocui acest Guvern are alte cauze decât ineficiența lui. Poziția PNȚCD rămâne neschimbată – nu va retrage nicicând sprijinul unui premier în care are încredere. Dacă PD sau alte forțe nu au încredere în **Victor Ciorbea**, să-l înlăture prin mijloacele constituționale pe care le au la dispoziție, adică moțiunea de cenzură. **Victor Ciorbea** nu va pleca din fruntea Guvernului decât înfrânt printr-o moțiune de cenzură sau prin propria demisie. **Ion Diaconescu** nu exclude pentru acest moment politic nici varianta ca PNȚCD să nu mai stea „în calea marilor realizări ale PD-ului", să se retragă de la guvernare și să-i asigure acestuia „cu bună-credință" sprijin parlamentar pentru a face „minunile" pe care PNȚCD n-a reușit să le facă. **Constantin Ticu Dumitrescu** crede că CDR ar trebui să iasă de la guvernare, iar **Petre Roman** să-și formeze guvernul pe care îl dorește. În Comunicatul apărut după ședința Consiliului CDR, consumată într-o atmosferă de maximă încordare, se precizează că acest for n-a adoptat propunerea PNL care prevedea schimbarea echipei guver-

namentale înainte de votul final al bugetului în Parlament şi că îşi menţine „soluţia ca bugetul să fie prezentat şi susţinut în Parlament, concomitent cu iniţierea discuţiilor privind o nouă formulă guvernamentală". În acelaşi timp însă grupul parlamentar al PD din Camera Deputaţilor finalizează textul unei moţiuni de cenzură împotriva Guvernului Ciorbea, învinuit, printre altele, de „slăbiciunea şi incapacitatea de a conduce ţara şi de a realiza propriul program de guvernare".

Două comunicate importante pentru ţară se produc imediat după orele 20:

1. Victor Ciorbea: „Vin în faţa dumneavoastră să vă spun că am ales rezolvarea unilaterală a crizei (politice n.n.) şi că astăzi mi-am înaintat demisia şefului statului". Discursul de despărţire al premierului este patetic, plin de tristeţe, pe alocuri de sarcasm la adresa adversarilor politici, dar şi de resemnare. Baza discursului este convingerea premierului că a fost victima campionilor „bărbăţiei" în politică, a celor care l-au declarat „indezirabil", dar n-au avut curajul să-şi asume înlăturarea sa prin mijloace constituţionale, adică prin moţiunea de cenzură, ci au preferat să se ascundă după demisia sa „determinată prin metodele unei *mineriade* mai sofisticate." Premierul consideră că şi-a făcut datoria, că n-a făcut nimic de care să-i fie ruşine, că poate a greşit încercând înainte de vreme să fie un alt fel de prim-ministru, unul care să nu adopte însemnele „bărbăţiei politice", „preţuite în anumite medii: suspiciunea, pumnul în masă, şmecheria, escrocheria, şantajul, lipsa bunului simţ, îmbogăţirea peste noapte pe seama cetăţenilor". **Victor Ciorbea** anunţă că nu doreşte în viitor funcţii şi demnităţi, ci doreşte să revină „la cea mai înaltă şi întreagă demnitate: aceea de simplu cetăţean al României (...)". Pentru că îşi încheie mandatul face şi o declaraţie de avere: posedă acelaşi apartament de trei camere ca în urmă cu 15 ani şi un autoturism „Dacia" vechi de 22 de ani. Premierul subliniază că îşi declară acum averea nu pentru a părea *sărac şi cinstit*, formulă în care nu crede, ci pentru a reaminti că oamenii politici pot „să devină mai bogaţi numai proporţional şi numai odată cu ţara". Premierul declară apoi că speră ca după demisia sa (care se produce şi din funcţia de primar al Capitalei) bugetul să fie adoptat, cu minime modificări, fără să mai fie folosit drept „pretext pentru negociere politică", iar viitorului guvern îi doreşte „mai mult noroc, mai mult sprijin politic, mai multă înţelegere" pentru a încheia cu succes ceea ce a început cabinetul său. Ultimul discurs al lui **Victor Ciorbea** în calitate de prim-ministru se încheie astfel: „Dragostea pentru ţară şi pentru oamenii ei nu se afişează în public, ci se trăieşte în singurătatea actului de decizie, faţă în faţă cu propria conştiinţă şi cu Dumnezeu deasupra. Este crezul meu pe care nu-l voi abandona niciodată, indiferent de consecinţe. Este, de asemenea, ultimul lucru pe care am vrut să vi-l spun în calitate de Prim Ministru".

2. Preşedintele ţării, **Emil Constantinescu**, ia notă de demisia premierului, care atrage şi demisia Guvernului, şi anunţă că vor începe imediat procedurile constituţionale de formare a unui nou guvern. Şeful statului îl desemnează, până la instalarea noului guvern, ca prim-ministru interimar pe ministrul de Interne, **Gavril Dejeu**.

- UE dă semnalul extinderii efective către Est, prin începerea negocierilor de aderare cu Cehia, Polonia, Ungaria, Slovenia, Estonia, Cipru.

• **31 mar.** La Palatul Cotroceni, preşedintele **Emil Constantinescu** se întâlneşte cu liderii partidelor din CDR şi cu cei ai PD. În acest cadru se convine ca PNŢCD să nominalizeze viitorul premier, iar PD să revină la guvernare. Pentru întoarcerea la guvernare PD vine cu numeroase condiţii: modificarea structurii guvernului, renegocierea acordurilor cu FMI şi BM, schimbarea formulei de guvernare în cazul neîndeplinirii programului de reformă, renunţarea la algoritmul după care s-au distribuit funcţiile partidelor participante la guvernare. În cursul negocierilor care au urmat PD şi-a retras din condiţii (algoritmul a rămas valabil).

- Declaraţia AC, după demisia premierului: „Alianţa Civică îşi exprimă nemulţumirea faţă de felul în care, eludând procedurile parlamentare, partidele Convenţiei Democrate şi preşedintele României l-au împins pe **Victor Ciorbea** spre o demisie care, în mod evident, nu rezolvă criza, dar reprezintă o înfrângere a principiilor pentru care s-a votat în 1996. Politica de cedări repetate şi în final capitularea lipsită de justificare politică sau morală în faţa pretenţiilor fără acoperire ale Partidului Democrat (FSN) pun sub semnul întrebării capacitatea liderilor CDR de a rămâne credincioşi propriilor idei şi propriului electorat şi scad în mod dramatic şansele acestora în viitoarele lupte politice şi, nu în ultimul rând, în viitoarele alegeri. Considerând că actuala criză s-a transformat pe parcurs într-un spectacol cinic pe care clasa politică îl dă în faţa unei ţări aflate la capătul puterii şi răbdării, Alianţa Civică refuză să gireze acte politice care risipesc atât sacrificiile populaţiei, cât şi speranţele de ani întregi ale acesteia. (...) Alianţa Civică crede în continuare că, atâta vreme cât politica este despărţită de morală, şansele reformei sunt minime".

-1 dolar SUA – 8490 lei; 1 marcă germană – 4595 lei (BNR)

• **1 apr.** În Consiliul de Conducere al PNŢCD se votează pentru desemnarea noului premier. Câştigă **Radu Vasile** care obţine 42 de voturi din cele 72 exprimate. Îl urmează la mare distanţă ceilalţi doi candidaţi: **Mircea Ciumara** cu 14 voturi şi **Sorin Dimitriu** cu 11 voturi. Discursul rostit de câştigătorul competiţiei conţine printre altele şi un omagiu adus lui **Victor Ciorbea** – omagiu pe care autorul lui îl declară „realmente sincer" şi îl dedică onestităţii, capacităţii de efort şi de sinteză ale fostului premier. Înainte de desemnarea noului candidat de premier, preşedintele PNŢCD, **Ion Diaconescu**, a ţinut

să-i mulţumească lui **Victor Ciorbea** pentru prestaţia sa de premier, pentru „eforturile extraordinare" depuse ca să facă faţă „atacurilor nedrepte" din ultima perioadă. Liderul PNŢCD precizează că recenta criză a avut drept cauză adevărată „reaua-credinţă" a partenerilor de guvernare, respectiv a PD care „a atacat din interior reduta coaliţiei".

• **1-2 apr.** Într-un moment în care criza politică pare să ia sfârşit, în mass-media se analizează perioada de frământări recent încheiată. Nu puţini comentatori consideră demisia lui **Victor Ciorbea** premisa depăşirii crizei şi revenirii la normalitate. Alţii, mai sceptici, cred că şansele de redresare a ţării sunt modeste sau chiar inexistente, în primul rând datorită clasei politice lipsite de calităţi. **Cristian Tudor Popescu** (*Alienaţia Civică a Convenţiei Democrate, Adevărul*, 1 apr. 1998, p.1): „Marea noastră problemă, a tuturor, pe care trebuie să ne-o asumăm, este foarte proasta calitate a clasei politice. Consecinţă a unor condiţii istorice binecunoscute, ea este alcătuită în clipa de faţă dintr-un mare număr de nulităţi, de oameni care n-au fost în stare să înveţe ca lumea nici o meserie şi care s-au trezit peste noapte că *fac politică"*. Pe lângă această bine reprezentată categorie, comentatorul mai înregistrează una, „chiar mai periculoasă", – „alienaţii mintal". „Cei a căror <gândire> merge paralel cu realitatea." Aceştia sunt prezenţi şi în CDR, dar mau ales în AC, „formaţiune care, în nehărmuritul ei apolitism, a ajuns să mâne cu biciul spre prăpastie, ca pe o turmă, toată suflarea politică din CDR. În ce antologie a prostiei fanatice trebuie oare înscrisă declaraţia de ieri (31 mar. n.n.) a zisei Alianţei Civice?" **Silviu Brucan** (*Singura coaliţie reformistă*, *Adevărul*, 2 apr. 1998, p. 5): „Indiferent de opţiunile electoratului, afirmate într-un climat de confuzie ideologică, coaliţia de partide învingătoare în noiembrie 1996 se dovedeşte a fi **singura** ce poate face reforma. (...) Mai mult, ceea ce se petrece acum în viaţa acestor partide tinde să le modeleze, astfel încât să conveargă toate spre acelaşi scop." **Bogdan Ficeac** (*Raţia de speranţă*, *România liberă*, 2 apr. 1998, p.1): „Este foarte limpede că structurile de extracţie comunistă câştigă tot mai mult teren din specularea crizei şi vor reuşi să revină la putere (dacă nu au şi făcut-o deja). În acel moment, România va ieşi pentru foarte mulţi ani din istorie." Secţiunea din Bucureşti a Agenţiei France Presse avertizează asupra pericolului pe care-l reprezintă oamenii de afaceri prosperi din vechile structuri comuniste de conducere ale lui **Nicolae Ceauşescu**, numiţi „miliardarii roşii" (*Adevărul,* 24 apr. 1998, p.1), şi care conduc din umbră economia românească. Aceeaşi sursă ajunge la concluzia îngrijorătoare că fosta Securitate este încă prezentă şi influentă „în toate eşaloanele statului".

• **2 apr.** Preşedintele **Emil Constantinescu** îl desemnează pe **Radu Vasile**, senator PNŢCD, secretar general al acestui partid, în funcţia de prim-ministru.

- **Javier Solana**, secretarul general al NATO, face o vizită în România, unde are o serie de întâlniri cu preşedintele **Emil Constantinescu**, preşedinţii camerelor Parlamentului, cu miniştri şi cu alte personalităţi ale scenei politce. Oaspetele declară că recenta criză politică n-a afectat imaginea României care se bucură de aceeaşi simpatie „ca în 1996, după alegeri". În ceea ce priveşte admiterea României în NATO, **Javier Solana** a putut reaminti doar că procesul de extindere a Alianţei va continua, iar România rămâne una dintre candidatele cu şanse de aderare, dar în funcţie de continuarea perseverentă a reformelor.

• **4 apr.** La şedinţa Biroului Executiv Central al PDSR, **Ion Iliescu** ţine un discurs mobilizator. Ţinta atacurilor este coaliţia de guvernământ care n-ar mai fi capabilă să scoată ţara din criză, iar soluţia ar fi un guvern de tehnocraţi care să pregătească alegeri parlamentare anticipate, în primăvara lui 1998. (După o întâlnire cu şeful statului, la 31 mar., **Ion Iliescu** a declarat că şi acesta ar accepta, în principiu, soluţia alegerilor anticipate, în primăvara lui 1998. Preşedintele ţării a infirmat însă în presă, la 2 apr., că ar fi căzut de acord cu soluţia alegerilor anticipate pe care nu le crede utile sau iminente.) Convins că partidul său este singurul care are un program realist şi viabil de reformă, **Ion Iliescu** cheamă la mobilizare pentru ca şi electoratul să afle acest adevăr de la activiştii PDSR, astfel încât partidul să intre pregătit în alegerile anticipate.

- Consiliul Naţional al PL l-a revocat din funcţia de preşedinte al acestui partid pe **Niculae Cerveni**, l-a ales în locul lui pe **Horia Rusu** şi a validat fuziunea PL cu PNL, aprobată anterior de Comitetul Executiv al PL. **Niculae Cerveni** şi susţinătorii săi nu recunosc însă legitimitatea acestor decizii.

• **6 apr.** Consiliul Naţional de Coordonare al AC decide autosuspendarea AC din CDR. Acest demers are ecou în mediile politice. Un grup de peste 20 de lideri ţărănişti (**Remus Opriş**, **Vasile Lupu**, **Matei Boilă**, **Alexandru Badea** ş.a.) cer conducerii partidului, printr-o declaraţie-apel, să încerce revenirea AC în CDR şi să se respecte în cadrul acesteia rigorile morale susţinute de AC, la care a aderat cândva şi CDR şi care i-au adus acesteia multe voturi în 1996. Sunt însă şi oameni politici, analişti politici, jurnalişti care cred că inflexibilitatea în plan moral a AC nu este aplicabilă în politică.

- Senatorul PD, **Radu F. Alexandru**, propune colegilor săi senatori să adopte o hotărâre care să prevadă ca membrii viitorului guvern să depună sub prestare de jurământ o declaraţie în care să specifice dacă au făcut parte din structurile fostelor servicii secrete sau dacă au colaborat cu acestea, sau dacă în prezent fac parte din structurile unor servicii secrete române ori străine, sau dacă sunt colaboratori ai acestora. În hotărâre ar trebui să se stabilească şi obligaţia serviciilor secrete româneşti de a prezenta Parlamentului un raport asupra

fiecărui membru al guvernului, în termen de 30 de zile de la instalarea acestuia. Inițiativa lui **Radu F. Alexandru** a fost precedată de o declarație a lui **Virgil Măgureanu,** fostul director al SRI, conform căreia mulți dintre politicienii care conduc țara și unii membri ai Guvernului vor avea obligația să se retragă din funcții după ce vor fi publicate listele cu informatori ai fostei Securități și dosarele acestora.

- S-a finalizat *Acordul de colaborare în Guvern*, document adoptat după îndelungi negocieri de partidele coaliției de guvernământ. Acordul stabilește, pe de o parte, cadrul relațiilor de colaborare dintre miniștri și prim-ministrul, iar, pe de altă parte, responsabilitatea partidelor coaliției în buna funcționare a Guvernului.

• **15 apr.** Parlamentul a validat (317 voturi pentru, 124 împotrivă) Guvernul **Radu Vasile** (vezi anexa nr. 20) și programul său de guvernare. Noul Guvern va avea 19 portofolii ministeriale (10 – PNȚCD, 6 – PD, 3 – PNL, 2 – UDMR, 1 – PSDR, 1 – PAR). De la tribuna Parlamentului, **Radu Vasile** a rostit un discurs care a început cu elogierea lui **Victor Ciorbea**, a continuat cu precizarea că dorește să conducă un guvern stabil, și nu unul care să aibă doar misiunea de a pregăti alegeri anticipate. După ce a dat asigurări că echipa sa va depune toate eforturile pentru a scoate țara din situația dificilă în care se află, **Radu Vasile** a mai spus că „reforma mentalităților e esențială pentru țară", că moralitatea oamenilor politici este „la fel de importantă ca și competența sau cultura", că refacerea coaliției și menținerea coeziunii acesteia, deblocarea reformei sunt condiții pentru reușita guvernării. „Vom acționa coerent și concertat *toți pentru unul și unul pentru toți*, membrii coaliției fiind astăzi pe deplin conștienți că diferendele sau neînțelegerile dintre ei sunt atent urmărite și aspru judecate, atât pe plan intern, cât și internațional."

Programul de guvernare prezentat de **Radu Vasile** în Parlament are două secțiuni. Prima cuprinde obiective propuse spre realizare de noul Guvern în perioada 1998 – 2000 și are ca obiectiv strategic crearea și dezvoltarea clasei de mijloc prin consolidarea capitalului național. A doua secțiune conține măsuri care au ca termen de îndeplinire sfârșitul anului 1998. Se are în vedere, în a doua secțiune, armonizarea legislației interne cu cea din UE, reformarea administrației publice centrale și locale, reorganizarea și restructurarea regiilor autonome, accelerarea privatizării, consolidarea piețelor financiare (cu privatizarea BRD, BANCPOST, ASIROM, restructurarea Băncii Agricole, a BANCOREX și a BCR, stimularea investițiilor directe și a exporturilor, măsuri de reformare a Justiției), scăderea inflației sub 45%.

În mass-media din România și din străinătate se fac comentarii în legătură cu componența Guvernului Radu Vasile considerat de unii o variantă ușor modificată a Guvernului Ciorbea. De asemenea și despre programul de guvernare prezentat de **Radu Vasile** se scrie că ar fi

inspirat din cel al lui Victor Ciorbea. Se mai apreciază că noul Guvern nu are cum să aducă sfârşitul crizei politice, deoarece alianţa de guvernare este şi va rămâne dezbinată. Într-un interviu acordat ziarului *Adevărul*, **François Ettori**, reprezentantul BM la Bucureşti, apreciază că noul Guvern are misiunea delicată de a atenua efectele negative ale crizei politice, respectiv declinul economic, pierderea credibilităţii României în ce priveşte capacitatea ţării de a aplica reforme, blocarea programelor cu BM.

• **16-17 apr.** Premierul **Radu Vasile** face prima sa vizită în judeţele Harghita şi Covasna. Cu această ocazie le recomandă maghiarilor să fie la fel de atenţi la problemele specifice minorităţii din aceste judeţe, adică la români, pe cât sunt atente autorităţile române la problemele minorităţii maghiare din România, iar românilor din această zonă le spune că nu se pune problema autonomiei pe criterii etnice. Premierul hotărăşte să desemneze un consilier de stat care să cunoască problemele acestor judeţe pentru care să elaboreze un program special de dezvoltare economică şi culturală.

• **22-23 apr**. Vizita în România a lui **Ricardo Calderon**, preşedintele Internaţionalei Creştin-Democrate. Oaspetele reafirmă sprijinul ICD pentru PNŢCD şi îi acordă preşedintelui **Emil Constantinescu** cea mai importantă distincţie – „*Aristide Calvani*" – a Internaţionalei Creştin-Democrate.

• **23 apr.** Afacerea „Ţigareta II". **Victor Babiuc**, ministrul Apărării Naţionale, îl destituie din funcţie pe **Ioan Suciu**, comandantul Aeroportului Militar Otopeni, ca urmare a implicării unor cadre militare de la Aeroportul Militar Otopeni şi din SPP într-o acţiune de anvergură de contrabandă cu ţigări. În noaptea de 16 apr. a aterizat pe Aeroportul Militar Otopeni, solicitând o escală tehnică, un avion, Il-76, înmatriculat în Ucraina, cu 3000 de baxuri de ţigări LM la bord, ţigări care au fost descărcate pe aeroport. Comandantul **Ioan Suciu** putea permite aterizarea avionului, dar avea obligaţia să informeze eşaloanele superioare despre această decizie, ceea ce nu s-a întâmplat. Tot în legătură cu acest episod, amplu dezbătut în mass-media, colonelul **Gheorghe Truţulescu** a fost suspendat din funcţia de comandant al Bazei Aeriene MApN şi a fost pus la dispoziţia organelor de anchetă. Ancheta a fost iniţiată de secţia Parchetelor Militare de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, în legătură cu contrabandă de ţigări. Acest caz va fi amplu comentat în mass-media din România, în următoarele luni, se vor iniţia mai multe anchete, vor fi demise, arestate, interogate, dar şi eliberate numeroase persoane, unele cu funcţii de răspundere, bănuite de implicare în această acţiune de contrabandă. Uneori firele anchetelor ajung în vârful piramidei puterii, dar cei vizaţi se grăbesc să-şi demonstreze nevinovăţia. (Afacerea recent mediatizată este pusă în legătură cu o altă tentativă de contrabandă cu ţigări Assos blocată de autorităţi. În noaptea de 14/15

mar., pe şoseaua naţională dintre Constanţa şi Eforie au fost capturate 9 tiruri cu ţigări Assos, cu peste 6000 de baxuri.)

• **25 apr.** În cadrul şedinţei CSAT se analizează semnificaţiile şi implicaţiile contrabandei cu ţigări de pe Aeroportul Otopeni – cazul „Ţigareta II". O altă temă de dezbatere este situaţia creată de expedierea pe adresa unor importante instituţii şi organisme internaţionale a unui memorandum semnat de 15 parlamentari ai PRM. În memorandum se afirmă că în România toate instituţiile statului sunt asociate cu structuri de tip mafiot, iar corupţia la nivel înalt este extrem de extinsă. Acuze serioase sunt aduse şi preşedintelui ţării căruia i se cere suspendarea.

• **27 apr. Costin Georgescu**, directorul SRI, declară că instituţia pe care o conduce, avertizată din timp asupra transportului ilegal de ţigări din 16 apr., a condus acţiunea de urmărire şi interceptare a transportului de ţigări, reuşind astfel să neutralizeze o puternică reţea internaţională de traficanţi de ţigări. Preşedintele **Emil Constantinescu** confirmă varianta SRI, afirmând că a fost vorba de un „flagrant pus la punct de organismele anticorupţie".

-1 dolar SUA – 8345 lei; 1 marcă germană – 4651 lei (BNR)

• **8 mai** La şedinţa trimestrială a CSAT este aprobat Raportul de activitate a acestei instituţii pe anul 1997, activitate al cărei obiectiv prioritar a fost reformarea CSAT. Cu această ocazie se ia în discuţie şi situaţia contrabandei în România. Concluziile sunt alarmante: în ultimii şapte ani contrabanda a ajuns la proporţii supradimensionate „de natură a submina economia ţării şi a pune în pericol siguranţa statului"; în 1997 actele de contrabandă au fost de aproape 50 de ori mai numeroase decât în 1990, iar pagubele provocate bugetului de stat sunt evaluate, numai pentru cazurile descoperite în ultimii şase ani, la peste o mie de miliarde de lei. Se face precizarea că recenta acţiune de contrabandă cu ţigări de pe Aeroportul Otopeni „face parte dintr-un sistem organizat de o reţea naţională, cu ramificaţii internaţionale". CSAT are în vedere un complex de măsuri legislative, administrative, economico-financiare prin care Guvernul ar putea determina descurajarea semnificativă a contrabandei. De asemenea se constată că unele societăţi particulare de pază desfăşoară activităţi (culegere de informaţii, filaj, investigaţii, înregistrări video, interceptări ale convorbirilor, recuperări ale debitelor de la persoane fizice şi juridice prin agresivitate şi şantaj) care aduc atingere Legii Siguranţei Naţionale. CSAT mai recomandă comisiilor de specialitate ale Parlamentului să cerceteze şi să ia măsurile care se impun în legătură cu existenţa unor structuri de informaţii aparţinând partidelor politice.

• **9 mai Niculae Cerveni** convoacă, la Braşov, un Congres extraordinar al PL, deşi Biroul de presă al PL avertizează că **Niculae Cerveni** nu mai este preşedintele PL din 4 apr. 1998 şi deci nu mai are calitatea să convoace un congres al PL. Congresul de la Braşov are

însă loc în prezența a 637 de delegați din 34 de județe. **Niculae Cerveni** modifică, în acest cadru, denumirea PL, în Partidul Liberal Român, statutul și sigla partidului. Noul PLR și PNL-Câmpeanu semnează cu această ocazie un protocol de funcționare a Federației Liberale alcătuite din PLR și PNL-C. Conducerile celor două partide declară că nu mai doresc să intre în CDR.

• **12 mai** Mass-media continuă să dezbată pe larg implicațiile recentei contrabade cu țigări și să informeze opinia publică în legătură cu evoluția cercetărilor și cu noile arestări. Ministrul Justiției, **Valeriu Stoica**, declară în cadrul unei conferințe de presă: „Afacerea *Țigareta II* este un caz tipic de crimă organizată. Această afacere a fost posibilă pentru că, din 1990 până în prezent, a existat o scădere a autorității instituțiilor statului..."

• **19 mai** Liderii AC se întâlnesc cu președintele **Emil Constantinescu**, căruia îi declară că vor continua să-l sprijine în lupta contra corupției și pentru a-și îndeplini obligațiile asumate în campania electorală.

• **22 mai** În cadrul unei conferințe de presă, **C.V. Tudor**, președintele PRM, prezintă concluziile Departamentului Anticorupție al acestui partid în legătură cu contrabanda de țigări: preocupat de câștigarea unui nou mandat la Cotroceni, președintele **Constantinescu** încearcă să-și asigure logistica și banii necesari realizării acestei aspirații. În acest scop, președintele dorește să-și înființeze un partid propriu, un post de televiziune și un ziar de mare tiraj. Și să obțină fondurile trebuincioase pentru acestea și pentru multe altele pe care le presupune câștigarea unui nou mandat prezidențial. Cum a înțeles președintele să facă rost de bani? – prin reactivarea vechilor structuri ale Securității care, rebotezate (ex. Fundația Română pentru Democrație) și prevăzute cu programe de esență democratică sunt orientate spre a produce bani. Conform concluziilor PRM aceste organisme care acționează ilegal au realizat un beneficiu de un miliard de dolari. Același PRM încearcă să demonstreze că în contrabanda cu țigări din 16 apr. este implicat președintele **Constantinescu**, reprezentat în această afacere de unii dintre colaboratorii săi (**Dorin Marian**, **Nini Săpunaru**) și chiar de fiul său, **Dragoș Constantinescu**. Mai mult, se susține că, după ce din avionul IL 76 au fost descărcate cele 3000 de baxuri de țigări, acesta a primit o nouă încărcătură – arme și muniție – transportată de la Uzina din Cugir în 4 tiruri. Pentru credibilitate sunt invocate surse din Ministerul de Externe care ar fi declarat că respectivul transport special de arme și muniție ar avea ca destinație provincia Kosovo. **C.V. Tudor** nu poate să precizeze, ci doar să presupună, că respectivul transport ar putea fi destinat sârbilor sau albanezilor. **C.V. Tudor** afirmă că, dacă se va dovedi că instituțiile statului au aprobat un transport ilegal de arme către separatiștii albanezi din Kosovo, atunci toți cei implicați în această acțiune, în

frunte cu preşedintele **Constantinescu**, trebuie judecaţi de Tribunalul Internaţional de la Haga. Nu înainte, desigur, ca preşedintele ţării să fie suspendat din funcţie. Referitor la aceste acuzaţii, **Ion Diaconescu** îi cere lui **C.V. Tudor** să renunţe de bunăvoie la imunitatea parlamentară pentru a răspunde în Justiţie pentru ele.

- La şedinţa CSAT se iau decizii importante privind siguranţa naţională. Analiza activităţii Direcţiei de Protecţie şi Siguranţă Militară din MApN a evidenţiat grave deficienţe în modul de funcţionare a acesteia în ceea ce priveşte sistemul de selecţionare şi pregătire a personalului, de circulaţie şi valorificare a informaţiilor, de colaborare cu celelalte structuri informative. CSAT cere MApN să restructureze această direcţie până la 30 oct. 1998. CSAT desfiinţează UM 0215 din cadrul MI, întrucât în această unitate, înfiinţată după 1990, au fost preluate cadre din structurile fostei Securităţi, care au făcut poliţie politică. Această decizie va fi salutată de reprezentanţii coaliţiei guvernamentale şi criticată de cei ai Opoziţiei, în frunte cu PDSR. S-a mai hotărât reducerea cu 31% a funcţiilor prevăzute în statutul de organizare al SPP şi cu 23% a efectivelor deja încadrate. De asemenea, în 90 de zile se va face verificarea profesională, fizică şi testarea psihologică a personalului încadrat şi se vor disponibiliza persoanele care nu corespund exigenţelor funcţiilor pe care sunt încadrate. S-a constatat că standardele de organizare şi funcţionare a serviciilor de informaţii (SRI, SIE) corespund celor din ţările cu democraţie avansată. După modelul acestor ţări se vor înfiinţa noi structuri: în cadrul MI un serviciu care să urmărească şi să sancţioneze cazurile de corupţie şi de încălcare a legii, iar în cadrul IGP un serviciu de informaţii vizând antiinfracţionalitatea.

• **24-30 mai** Preşedintele **Emil Constantinescu** – în vizită de stat, în Canada. În cursul vizitei au loc întâlniri cu: **Romeo Leblanc**, guvernatorul general al Canadei, **Jean Chretien**, premierul canadian, **Lloyd Axworthy**, ministrul de Externe, preşedinţii celor două camere ale Parlamentului şi alte personalităţi ale ţării gazdă. Se semnează acorduri în mai multe domenii – economic, comercial, juridic, cercetare, bancar – se analizează din nou condiţiile continuării lucrărilor la reactorul II al Centralei Atomoelectrice de la Cernavodă, se obţin promisiuni în legătură cu susţinerea pe care Canada o va putea acorda României în vederea integrării în NATO.

• **25 mai** BCCC al PNŢCD refuză să-şi dea girul pentru proiectul de lege privind amnistierea faptelor comise de militari în dec. 1989. Această iniţiativă legislativă aparţinând lui **Constantin Dudu Ionescu**, în calitate de secretar de stat în MApN, a produs reacţii energice fie pro, fie contra.

• **26 mai** Parlamentul aprobă bugetul de stat pe 1998 (231 voturi pentru, 129 împotrivă, 3 abţineri). Reprezentanţii Opoziţiei critică în termeni drastici politica economică promovată prin proiectul de buget,

susținând că aplicarea prevederilor acestuia va duce la sărăcirea accentuată a populației (creștere economică zero, deficit bugetar de 3,6% din PIB, inflație – 45%). Volumul cel mai mare de nemulțumiri îl provoacă bugetul alocat învățământului, respectiv 3,37% din PIB.

• **27 mai** Comisia juridică a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei adoptă o declarație prin care decide încetarea monitorizării speciale a României.

• **29 mai.** În dosarul SAFI, finalizat de Direcția Cercetări Penale din cadrul IGP, inculpatul principal este fostul administrator al SAFI SA și SAFI Invest, **George Danielescu**. El este acuzat de înșelăciune, fals intelectual, folosirea creditului cu rea-voință. SAFI a păgubit 222 619 investitori cu suma de aproape 60 milioane dolari.

-1 dolar SUA – 8511 lei; 1 marcă germană – 4770 lei (BNR)

• **4 iun.** Liderul PAR, **Varujan Vosganian**, lansează, la București, *Manifestul dreptei din România.* Apariția documentului este justificată de autorii lui prin inexistența forțelor politice de dreapta în România, unde au apărut și s-au consolidat doar formațiuni de centru și centru-stânga, ceea ce a dus la imposibilitatea asumării și afirmării capitalismului în țară. De aceea în document se afirmă fără echivoc „dreapta înseamnă capitalism", cu tot ceea ce presupune acest sistem: garantarea proprietății private, dezvoltarea economiei pe principii de piață liberă, încurajarea concurenței, stat de drept, apărarea drepturilor cetățeanului în relațiile cu statul etc. În încheierea documentului se precizează că principalul dușman al forțelor politice de dreapta este mentalitatea comunistă care se menține în structurile administrative, economice de stat și politice. Unul dintre autorii documentului, **Varujan Vosganian**, consideră că acesta va determina modernizarea CDR.

• **4-5 iun.** Președintele **Emil Constantinescu** participă la summit-ul Cooperării Economice la Marea Neagră, de la Yalta. În centrul dezbaterilor s-au aflat probleme de maximă actualitate și interes: pericolul terorismului, culoarele de transport al petrolului din Asia Centrală spre Occident. Întrevederile bilaterale cu premierul rus, **Serghei Kirienko**, președintele Azerbaidjanului, **Gaidan Aliev**, președintele Georgiei, **Eduard Șevardnadze**, președintele Armeniei, **Levon Ter Petrosian** au avut ca numitor comun voința partenerilor de dialog de a impulsiona relațiile economice dintre țările lor.

• **6 iun.** La Congresul al III-lea al PSM, unde sunt prezenți 525 de delegați, este aleasă conducerea partidului: Comitetul Național, format din 219 membri; președintele partidului – **Ilie Verdeț**; președinte executiv – **Adrian Păunescu**; trei prim-vicepreședinți – **Constantin Ciutacu, Ion Sasu, Eugen Florescu**; 13 vicepreședinți; 11 secretari executivi. În legătură cu linia politică a partidului o problemă insistent dezbătută este fuziunea PSM cu PS pe care noua conducere a PSM trebuie să o pregătească în 3 luni.

• **9 iun.** În cadrul unei festivități de ținută, de la Hotelul Waldorf Astoria, din New York, Institutul de Studii Est-Vest îi acordă președintelui **Emil Constantinescu** o înaltă distincție – *Premiul oamenilor de stat europeni* pentru „integritate, umanistarism și viziune". Premiul este rezervat unor personalități politice europene de excepție. În 1997 acest premiu a fost acordat președintelui Germaniei, **Roman Herzog**, și președintelui Cehiei, **Václav Havel**. Festivitatea a fost onorată de prezența unor înalți oficiali americani.

• **10 iun.** CSJ îi condamnă pe șapte foști membri ai conducerii Companiei Petromin la detenție cuprinsă între 12 și 2 ani, pentru prejudiciul de 100 544 650 dolari adus societății prin vânzarea la prețuri subevaluate a mai multor nave maritime.

• **12 iun.** La 10 ian. 1997, liderul minerilor din Valea Jiului a fost arestat și acuzat de subminarea puterii de stat, tulburarea circulației pe căile ferate și nerespectarea regimului armelor și muniților. La 12 iun. 1998, Curtea de Apel București (judecător **Dinu Marin**) îl condamnă pe **Miron Cozma** la 3 ani de închisoare (pedeapsă redusă la jumătate printr-un decret de grațiere) pentru cu totul alte capete de acuzare: tulburarea ordinii și liniștii publice, neîndeplinirea sarcinilor de serviciu. **Miron Cozma** urmează să fie eliberat la 9 iul. 1998. Împotriva acestei sentințe s-a formulat un recurs al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București.

• **18 iun.** La cererea președintelui **Emil Constantinescu**, Parlamentul aprobă participarea militară a României la acțiunile de menținere a păcii în Bosnia și Herțegovina, în perioada 21 iun. 1998 – 31 iun. 1999.

• **20 iun**. Ziarul *Adevărul* (20-21 iun. 1998, p.1) publică un angajament semnat de **Laszlo Tökes** la 16 nov. 1982 prin care acesta consimte să aducă la cunoștința organelor Securității române „probleme ce interesează securitatea statului român". Cel în cauză trimite un drept la replică ziarului *Adevărul* în care susține, fără să aducă argumente considerate de ziariști convingătoare, că n-a semnat niciun angajament cu fosta Securitate.

-1 dolar SUA – 8670 lei; 1 marcă germană – 4793 lei (BNR)

• **4 iul.** Consiliul Național al PNL aprobă fuziunea PNL cu PL (câștigător în conflictul juridic cu aripa **Niculae Cerveni**). Ca urmare a fuziunii, liderii PL, **Dinu Patriciu** și **Horia Rusu**, devin vicepreședinți ai PNL, iar **Daniela Crăsnaru** vicepreședinte al Consiliului Național.

• **7-9 iul**. Premierul **Radu Vasile** efectuează o vizită oficială în Italia. În prima zi a vizitei este primit la Vatican de Sanctitatea Sa Papa **Ioan Paul al II-lea** căruia îi înmânează, din partea președintelui României, invitația de a face o vizită oficială în România, în mai 1999. În cadrul acestei importante întâlniri se discută și despre relațiile dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Romano-Catolică, pe de

o parte, şi Biserica Greco-Catolică, pe de altă parte. Interesele politice şi economice ale României au putut fi susţinute în cursul unor întâlniri pe care premierul român le-a avut cu premierul italian **Romano Prodi**, cu preşedintele Italiei **Oscar Luigi Scalfaro**, cu preşedinţii celor două camere ale Parlamentului italian. Membrii delegaţiei române – demnitari, oameni de afaceri – s-au întâlnit şi cu reprezentanţii unor importante consorţii economico-financiare italiene.

• **8 iul.** Camerele reunite ale Parlamentului au validat, după 4 ani de tergiversări şi controverse, noul Consiliu de Administraţie (CA) al Televiziunii Române. Cei 13 membri ai Consiliului au fost votaţi cu 285 voturi pentru şi 64 împotrivă. Secvenţa votului în Parlament a fost precedată de momente tensionate: **Gabriel Liiceanu** şi **Stere Gulea**, propuşi membri în Consiliu, au făcut declaraţii ferme prin care au refuzat să facă parte din această structură alături de **Alexandru Mironov**, reprezentantul PDSR în Consiliu, personaj pe care cei doi l-au declarat incompatibil cu respectiva demnitate. În cele din urmă cei doi au revenit asupra deciziei de recuzare, iar **Alexandru Mironov** a rămas neclintit din locul în care l-a plasat PDSR. Din Consiliul de Administraţie al TVR fac parte: propuşi de PDSR – **Mihai Mălaimare**, **Alexandru Mironov**; propuşi de PNŢCD – **Alex Ştefănescu**, **Dănuţ Sachelarie**; propuşi de PD – **Neculai Constantin Munteanu**, **Irina Radu**; propus de PNL – **Cristian Hadji-Culea**; propus de PRM şi PUNR – **Titus Raveica**; propus de Preşedinţie – **Stere Gulea**; propusă de Guvern – **Lucia Hossu Longin**; propuşi de personalul angajat al TVR – **Dumitru Iuga**, **Gabriel Liiceanu**; propus de UDMR – **Galfavi Zsolt**. Preşedintele Consiliului de Administraţie al TVR care este şi directorul general al instituţiei urmează să fie desemnat de către Parlament, iar până atunci această funcţie va fi deţinută de decanul de vârstă al Consiliului, respectiv **Galfavi Zsolt**.

– **Hajdú Gábor**, senator UDMR, este validat de Parlament (294 voturi pentru, 68 împotrivă) în funcţia de ministru al Sănătăţii. El îl înlocuieşte pe colegul de partid **Francisc Bárány**, bănuit de colaborare cu fosta Securitate.

• **9 iul. Miron Cozma** este eliberat din închisoare, după un an şi jumătate de detenţie. El nu ratează ocazia de a transforma chiar şi un astfel de moment într-un spectacol. Dincolo de poarta arestului îl aşteaptă 20 de limuzine pregătite să-l escorteze până în Valea Jiului. Se face un popas la Mănăstirea Lainici unde **Cozma** îngenunchează pentru reculegere şi rugăciune. La Petroşani, în faţa susţinătorilor lui, nu aşa de numeroşi cum şi-a dorit, **Cozma** îşi regăseşte tonul de lider, încearcă să redevină „luceafărul huilei", „luceafărul negru", „Eminescul Văii Jiului". Promite să nu-i uite pe cei care l-au trădat şi care l-au întemniţat, consideră că este singurul lider sindical care a preferat să fie încarcerat decât să se vândă, promite că el şi minerii vor fi iarăşi ce-au fost şi mai mult decât atât, pentru că are un plan cum numai el ştie să-l croiască şi care le va permite să o ia de la început, din 1990.

1998, iulie

• **14-21 iul.** Preşedintele **Emil Constantinescu** răspunde invitaţiei preşedintelui american **Bill Clinton** de a face o vizită oficială în SUA. Şeful statului român rosteşte o alocuţiune bine primită în Congresul american (în ultimii 150 de ani, doar 50 de şefi de state şi guverne au fost invitaţi să ţină discursuri în Congres), are o întâlnire la Casa Albă cu **Bill Clinton**, are întrevederi cu membri importanţi ai Administraţiei americane, este primit la Pentagon, unde are un schim de opinii cu secretarul de stat al Apărării, **William Cohen.** După Washington, delegaţia română îşi continuă vizita în Chicago şi San Francisco unde au loc întâlniri cu oameni politici, oameni de afaceri, membri ai diasporei româneşti. Rezultatul vizitei a fost apreciat de analiştii politici ca unul pozitiv. Preşedintele român a încercat şi a reuşit să prezinte o imagine atrăgătoare a României, ţară care a ales să înainteze pe calea democraţiei şi să cultive acele valori ale democraţiei importante şi pentru americani, ţară care a optat pentru apartenenţa la NATO (subiect abordat şi în întâlnirea cu **Bill Clinton**), ţară care oferă condiţii prielnice de colaborare economică şi nu numai, ţară care are nevoie însă şi de susţinere pentru a parcurge mai repede şi cu succes programul de reforme în care s-a angajat. În mass-media din ţară şi din străinătate s-au recunoscut, cu unele nuanţe, importanţa şi succesul vizitei, atât în plan politic (consolidarea relaţiei stabilite prin parteneriatul strategic cu SUA, reafirmarea susţinerii României pentru integrarea în NATO, în al doilea val) cât şi economic (semnarea unor acorduri de colaborare). Totuşi, în ţară... De exemplu, PDSR a precizat într-un comunicat că nu **Emil Constantinescu** ci **Ion Iliescu** a fost cel care a inaugurat sezonul postdecembrist al vizitelor oficiale în SUA, încă din sep. 1995, ceea ce chiar voci prietenoase cu PDSR au apreciat că nu corespunde adevărului. A apărut şi inevitabila supraproducţie de obiecţii legate de vizită: preşedintele **Constantinescu** a vorbit în sala Congresului american în limba engleză, deşi mai profitabil era să vorbească în română; discursul ţinut în Congresul american a fost citit de pe prompter, dar preşedintele **Constantinescu** s-a străduit să dea impresia că vorbeşte liber; vizita a durat prea multe zile; componenţa delegaţiei române n-a fost tocmai inspirat stabilită; contactele cu comunităţile de români din SUA n-au dat rezultate; efectele economice ale vizitei au fost mult sub aşteptări. Şi, o reacţie care i-a mirat probabil chiar pe americani – un grup de români din SUA a organizat o manifestaţie, cerând ca SUA să nu sprijine aderarea României la NATO.

• **23 iul.** Curtea de Apel Bucureşti a respins contestaţia lui **Gheorghe Funar** cu privire la neînregistrarea partidului său, Alianţa pentru Unitatea Românilor. Sentinţa fiind definitivă consacră o realitate pe care **Gheorghe Funar** nu vrea s-o accepte – aceea că a rămas fără partid.

- Parchetul Curții Militare de Apel a finalizat (coordonatorul anchetei – colonelul magistrat **Mihai Popov**) și a trimis Tribunalului Teritorial Militar București rechizitoriul în mult comentatul caz de contrabandă cu țigări de pe Aeroportul Otopeni, „Țigareta II". Prin acest rechizitoriu au fost trimise în judecată 19 persoane, civili și militari, pentru contrabandă și asociere pentru săvârșirea de infracțiuni. Dintre aceștia câțiva sunt nume cunoscute – colonelul (r) **Gheorghe Truțulescu,** pentru care procurorii cer instanței circumstanțe atenuante, comandorul (r) **Ioan Suciu, Gabriel Negoescu**. Alți doi inculpați au reușit să părăsească țara. Cazul „Țigareta II" a fost încă de la început intens mediatizat, iar după finalizarea rechizitoriului de către Parchetul Curții Militare de Apel apar opinii conform cărora s-a reușit mușamalizarea afacerii de contrabandă și s-a plasat în derizoriu mult invocata luptă împotriva corupției.

• **25-26 iul**. Vizita neoficială în România a premierului Ungariei, **Viktor Orban**. Oaspetele maghiar se întâlnește cu premierul român **Radu Vasile**, cu președintele **Emil Constantinescu** și cu lideri ai UDMR. Cele mai importante teme abordate în cursul acestor întâlniri au fost relațiile economice dintre România și Ungaria, eventualul sprijin acordat României de Ungaria în vederea aderării la NATO și UE, înființarea unei universități de stat în limba maghiară. **Viktor Orban** susține necesitatea înființării unei astfel de universități, dar nu pe principiile multiculturalismului. Multdorita de UDMR universitate va determina numeroase reacții de opoziție în mai multe medii.

• **28 iul.** În cadrul vizitei oficiale pe care președintele **Emil Constantinescu** o face în Turcia au loc întâlniri cu șeful statului turc, **Suleyman Demirel**, cu premierul **Mesut Yilmaz**, cu președintele Parlamentului Turciei, **Hikmet Cetin**, și cu alte personalități politice. Discuțiile au ca temă cooperarea economică între cele două țări, securitatea regională (cu prioritate situația din Kosovo), prelucrarea și transportul petrolului (cu referire la magistralele care pot lega Asia Centrală și Orientul Mijlociu de vestul Europei).

• **29 iul.** La Râmnicu Vâlcea se marchează sărbătorește Ziua Imnului Național – *Deșteaptă-te române*! (Acesta a fost cântat oficial, prima dată, la 29 iul. 1848, în Parcul Zăvoi, din acest oraș.) Prezent la manifestare, premierul **Radu Vasile** a ținut să tragă un serios semnal de alarmă în legătură cu mersul reformei. El a declarat că sunt forțe (lideri sindicali, unele segmente ale Opoziției, instituții, chiar și aliați din CDR sau PNȚCD ș.a) care mimează interesul față de aplicarea reformelor, dar în fapt încearcă și reușesc să le blocheze, amenințând astfel grav dezvoltarea viitoare a țării. Premierul anunță cu gravitate că va fi necruțător cu opoziția față de reforme.

- CSAT a aprobat reactualizarea *Strategiei de Securitate Națională a României*, adoptată în 1997, acțiune impusă de evoluții politice importante ca extinderea NATO și a UE, parteneriatul

strategic româno-american, situațiile conflictuale din regiune, în primul rând din Kosovo.

• **30 iul. 1 dolar SUA – 8728 lei; 1 marcă germană – 4935 lei (BNR)**

• **2-5 aug.** Premierul **Radu Vasile** răspunde invitației omologului său israelian, **Benjamin Netanyahu**, de a face o vizită oficială în Israel. Din impunătoarea delegație română fac parte miniștri ai cabinetului **Vasile**, oameni de afaceri, ziariști. Au loc întâlniri oficiale cu oficialitățile israeliene: premierul **Benjamin Netanyahu**, șeful statului **Ezer Weizman**, guvernatorul Băncii Israelului, **Yaakov Frankel** ș.a. Premierul român s-a întâlnit și cu **Yasser Arafat**, șeful Autorității Palestiniene. Delegația română a făcut vizite de reculegere la locurile care evocă realitățile triste ale Holocaustului. Au avut loc întâlniri cu oameni de afaceri, schimburi de opinii cu reprezentanți ai unor importante obiective economice islaeliene. În cursul vizitei la o întreprindere de aeronautică, premierul român a constatat că s-ar putea achiziționa elicoptere Cobra de aici la un preț mult mai mic decât de la compania americană Bell Helicopter Textron cu care România este în tratative. (Ideea premierului nu s-a bucurat de susținerea factorilor de decizie români, în schimb a alimentat polemicile legate de oportunitatea derulării contractului cu Bell Helicopter.) Într-o localitate de lângă Tel Aviv, Hertzliya, a fost inaugurat Centrul de afaceri al FPS român. Un subiect de mare interes în Israel, abordat cu insistență în mai multe medii, a fost retrocedarea proprietăților evreiești naționalizate după al Doilea Război Mondial. Bilanțul pozitiv al vizitei, reconfirmând bunele și statornicele relații dintre cele două țări, n-a fost umbrit nici de strigătele de ajutor ale unor muncitori români cu situații critice pe piața muncii din Israel, nici de unele acuzații de antisemitism – periferice dar apăsate – lansate la adresa României.

• **4 aug.** Revoluționari vs. revoluționari. Un grup de revoluționari care declară că au rămas fideli idealurilor revoluției din dec. 1989 aleg ca ultimă formă de protest față de „abuzurile și nedereptățile neîntrerupte din ultimii 9 ani" izolarea într-un cort plasat în fața Senatului. Ca să-și lanseze protestele într-un mod instituționalizat ei anunță că se vor constitui în Fundația Revoluționarilor Luptători pentru Dreptate și Libertate. În strategia lor de luptă intră și o scrisoare deschisă adresată președintelui României, redactată în numele respectivei fundații (în curs de înființare) și semnată de **Bălăceanu Marin** (**Nucu Serafin**). Prin această scrisoare șeful statului este încunoștințat că „o mână de profitori" a format o „caracatiță tentaculară", „un grup de tip mafiot", intitulat „Consiliul de onoare al revoluționarilor din decembrie 1989" (CORD). Acest grup, „coordonat de cercuri ostile României", a reușit ca prin afaceri dubioase să acumuleze sume uriașe de bani cu care intenționează să organizeze acțiuni ce au ca scop "izolarea României pe plan extern" și chiar „distrugerea actualelor structuri politice".

Pentru a fi cât mai riguroşi, autorii scrisorii dau şi numele cele mai importante ale celor care fac parte din „caracatiţa tentaculară": **Dan Iosif** preşedintele CORD, **Bebe Ivanovici**, **Gheorghe Zainea**, **Zlotea Marian**, **Zevedei Stelian**, **Adrian Constantin**, **Emil Căteanu**, **Adrian Nicolae** ş.a. (Unii dintre aceştia vor reacţiona la afirmaţiile din scrisoare astfel încât schimbul de acuze dintre revoluţionari va continua.) La rândul lor, cei citaţi ca făcând parte din grupul mafiot au şi ei nemulţumirile lor de revoluţionari pe care au dorit să le aducă la cunoştinţă premierului **Radu Vasile**. Acesta le-a fixat o întrevedere la 31 iul. orele 17. O delegaţie de trei revoluţionari, în frunte cu **Dan Iosif**, s-a prezentat la sediul Guvernului, la ora fixată. Nemulţumiţi că premierul nu le-a permis să înregistreze întâlnirea pe o casetă video, **Dan Iosif** şi cei care-l însoţeau au protestat energic, au refuzat să părăsească încăperea unde trebuia să aibă loc întrevederea şi au declarat greva foamei. Pentru ca încăperea ocupată cu forţa de revoluţionari să poată fi eliberată a fost nevoie de forţele de ordine (forţe antitero, jandarmi) care i-au condus pe aceştia, învingându-le împotrivirea energică, afară din clădire.

• **13 aug.** Preşedintele **Emil Constantinescu** declară că susţine poziţia ministrului Educaţiei Naţionale, **Andrei Marga**, de promovare a multiculturalismului universitar, dar este în dezacord (ca şi **Andrei Marga**) cu ideea separatismului universitar care s-ar produce prin înfiinţarea unei universităţi de stat cu predare în limba maghiară, universitate pentru a cărei existenţă a pledat, depăşind limitele competenţelor sale, premierul **Viktor Orban**, cu ocazia recentei sale vizite neoficiale în România.

16 aug. Într-un turneu cu coloratură electorală pe care l-a început la 13 aug. în mai multe localităţi din Moldova, **Ion Iliescu** a lansat un atac de o duritate puţin obişnuită la adresa coaliţiei de guvernământ. Tirul acuzaţiilor vitriolante a fost dirijat către PNŢCD şi PNL, dar a protejat PD. Din discursul patetic al liderului PDSR n-au lipsit formule de atac radicale ca: dezastru, iresponsabilitate, politică antinaţională, calamitate, deşănţare, imoralitate etc. Adversarii politici sunt paraziţi care trebuie înlăturaţi de pe scena politică, neisprăviţi, prăpădiţi, căpuşe, lăcuste nesăţioase, fripturişti, incapabili, corupţi etc. Şi când la viitoarele alegeri PDSR va veni la putere (unde invită şi PD) toţi aceştia vor fi spulberaţi din locurile de unde au supt sângele poporului şi au împins ţara la dezastru. În faţa unui atare tablou apocaliptic multe voci s-au întrebat: ce i s-a întâmplat lui **Ion Iliescu**? Alte voci autorizate din PDSR au explicat că partidul cel mai vânjos din opoziţie a recurs la o strategie mai ofensivă şi în consecinţă şi-a radicalizat şi limbajul. Contrariat de violenţa atacurilor lui **Ion Iliescu**, **Ion Diaconescu** vine cu o replică tranşantă. Liderul PNŢCD crede că numai „tupeul", „obrăznicia" şi „neruşinarea" pot face ca un membru marcant al PCR, partidul care într-adevăr a dus ţara la dezastru să-i

acuze pe cei care, după ce au ieşit din închisorile în care i-au aruncat comuniştii, încearcă să scoată ţara din dezastrul în care a lăsat-o PCR. **Ion Diaconescu** regretă că partidul său şi aliaţii lui n-au avut forţa de a impune aplicarea punctului 8 al *Proclamaţiei de la Timişoara* pentru ca persoane din aceeaşi categorie cu **Ion Iliescu** să nu mai aibă dreptul de a se manifesta astfel în viaţa politică. Regăsindu-şi ironia, **Ion Diaconescu** îşi exprimă speranţa că dacă PDSR va ajunge din nou la putere şi îşi va onora promisiunea de a înlătura din viaţa politică „lăcustele nesăţioase" ale actualei puteri, aceasta să nu însemne trimiterea lor în închisori, ca odinioară, în timpul luptei de clasă promovate de comunişti. Nu numai **Ion Diaconescu** a reacţionat la limbajul violent adoptat în ultima vreme de reprezentanţii PDSR. Unii membri ai PNŢCD propun să-l acţioneze în judecată pe **Ion Iliescu** pentru afirmaţiile sale, alţii propun să se organizeze dezbateri pe tema violenţei de limbaj.

- Ministrul Apărării român, **Victor Babiuc**, primeşte o scrisoare de la ministrul Apărării al SUA, **William Cohen**, în care oficialul american îşi precizează poziţia în legătură cu eventualitatea dotării armatei române cu echipament militar performant şi deci costisitor. (MApN intenţionează să achiziţioneze 96 de elicoptere de atac AH-1-RO-Dracula contra a 1,45 miliarde dolari de la firma americană Bell Helicopter Textron.) Acesta consideră că reforma armatei române trebuie să se aplice, în această etapă, în alte sectoare – personal, antrenament, logistică –, în perspectiva integrării în NATO, iar achiziţionarea de echipament costisitor înaintea reformării acestor sectoare nu contribuie la atingerea scopului de aderare la NATO.

• **30 aug. - 1 sep**. Pentru prima oară într-o ţară ortodoxă – România, Bucureşti – are loc reuniunea ecumenică internaţională (a XII-a) „ Oameni şi Religii", având ca temă *Pacea este numele lui Dumnezeu* şi desfăşurată sub înaltul patronaj al Preşedinţiei României, al Comunităţii Sant Egidio şi al Patriarhiei României. Iniţiativa organizării acestei reuniuni la Bucureşti a aparţinut preşedintelui **Emil Constantinescu** care, după consultări cu Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a lansat invitaţia la Padova, în 1997. La Bucureşti se întâlnesc cu această ocazie aproape 800 de preoţi şi teologi, reprezentând toate marile religii ale lumii: patriarhi ortodocşi, şapte cardinali romano-catolici, rabinul şef al Israelului, secretarul Ligii Islamice Mondiale. Au loc dezbateri şi schimburi de opinii în legătură cu viitorul religiilor, drepturile omului şi religiile, dialogul dintre creştini şi musulmani, toleranţă şi confruntare, zonele de intersecţie dintre mai multe religii şi civilizaţii. În mesajul pe care preşedintele SUA, **Bill Clinton**, îl adresează preşedintelui **Constantinescu**, Comunităţii Sant Egidio şi participanţilor la reuniune se afirmă printre altele: „Aplaud eforturile dumneavoastră de a aduce împreună liderii multor religii importante pentru a promova pacea şi toleranţa. Liderii religioşi

lucrând împreună pot constitui o forță puternică, pentru promovarea rezolvării conflictelor, a reconcilierii și păcii. (...) Negarea libertății religioase a oricărei persoane amenință libertatea tuturor". Manifestările de încheiere a lucrărilor au avut loc în Piața Universității unde au luat cuvântul președintele **Emil Constantinescu** și patriarhul **Teoctist**. Tot aici s-a citit mesajul adresat reuniunii de către Papa **Ioan Paul al II-lea**.

• **31 aug.-1 sep.** În cursul vizitei oficiale efectuate de premierul român **Radu Vasile** în Liban, acesta are convorbiri cu omologul său libanez **Rafic Hariri**, cu președintele Libanului **Elias Hraoui** și cu alte oficialități libaneze. Scopul principal al vizitei este intensificarea colaborării economice mai ales în domeniul construcțiilor, telecomunicațiilor, agriculturii, petrolului și turismului. Partea libaneză s-a declarat interesată și de deschiderea unei bănci libaneze de investiții în România.

31 aug. 1 dolar SUA – 8924 lei; 1 marcă germană – 5040 lei (BNR)

• **1 sept.** OU adoptată de Guvern promovează proiectul de *Lege privind zonele defavorizate* prin care se acordă înlesniri importante oamenilor de afaceri, persoane fizice sau juridice, care investesc în aceste zone și creează locuri de muncă.

• **3 sept.** La Palatul Cotroceni președintele **Emil Constantinescu** are o întâlnire cu liderii partidelor de guvernământ și cu primministrul în scopul armonizării punctelor de vedere ale celor care susțin guvernarea. După discuții îndelungi, nu lipsite de tensiuni, toți cei prezenți au convenit să sprijine Guvernul în adoptarea măsurilor de reformă care se cer aplicate în perioada următoare. În plus, **Markó Béla** a repus în discuție problema învățământului în limba maghiară și a înființării universității de stat cu predare în maghiară. Prioritățile reformei, angajamentele de susținere a Guvernului și de colaborare neconflictuală dintre membrii coaliției de guvernământ au fost consemnate într-o declarație adoptată la sfârșitul întâlnirii. Președintele țării a mai anunțat că se va întâlni și cu grupurile parlamentare ale majorității și ale Opoziției.

- Pachetul de acte normative aprobat de Guvern vizează reorganizarea SNCFR prin divizarea în societăți naționale și societăți comerciale cu obiecte de activitate specifice. Au fost înființate astfel Societățile Naționale CFR Călători, CFR Marfă, CFR Infrastructură, dar și Societatea de Administrare a Activelor Feroviare și Societatea de Management Financiar. **Traian Băsescu**, ministrul Transporturilor, precizează că din capitalul social al CFR Infrastructură este privatizabil un capital de 1 288 miliarde lei și neprivatizabil 5 500 miliarde lei. De aici nu se vor putea privatiza 16 000 km. de cale ferată și instalațiile de siguranță, dar se vor putea privatiza gările și sistemele de comunicație.

1998, septembrie

• **5 sept.** Consiliul Reprezentanților UDMR adoptă o rezoluție prin care dă un ultimatum colegilor de coaliție. Ori Camera Deputaților aprobă OU 36/1997 care permite înființarea universității maghiare de stat, ori UDMR părăsește guvernarea. Termenul limită impus pentru satisfacerea revendicării UDMR este 30 sep. 1998. În mediile politice românești și în mass-media revendicarea UDMR este considerată nerealistă, concepută de radicalii UDMR, sursă de noi tensiuni în coaliția de guvernământ și așa destul de greu încercată de controversele dintre membrii ei. În Ungaria însă, mai ales în presă, apar argumente de susținere a poziției UDMR.

• **7-8 sept.** Baku – Azerbaidjan. Președintele **Emil Constantinescu** ia parte la Conferința internațională la nivel înalt *Refacerea vechiului drum al mătăsii.* Lucrările Conferinței au ca scop și configurarea proiectului Traceca privind transportul țițeiului caspic spre vestul Europei. Participanții la Conferință adoptă Declarația de la Baku, Acordul de bază multilateral privind transportul internațional pentru dezvoltarea coridorului Europa-Caucaz-Asia și Comunicatul final al Conferinței.

• **8-9 sept.** Vizita oficială în România a președintelui Republicii Peru, **Alberto Fujimori** (prima vizită în România a unui șef de stat peruan). Oaspetele se întâlnește cu președintele și premierul României și cu președinții Camerelor Parlamentului. Se semnează acorduri de cooperare în mai multe domenii: turism, cultură, știință, lupta împotriva traficului de droguri. Atât oaspetele cât și gazdele declară că doresc să mărească volumul schimburilor comerciale dintre cele două țări, situat la această dată la modesta sumă de 10 milioane de dolari.

• **12 sept. László Tőkés** este inițiatorul Forumului Secuiesc de la Cernatu de Jos. În prezența a aproximativ 1500 de maghiari (mai puțini decât erau așteptați) episcopul, dar și alți invitați descriu viața plină de privațiuni și persecuții la care au fost supuși maghiarii din cele mai vechi timpuri până în prezent. Cum prezentul îi interesează în cel mai înalt grad, maghiarii de la Forum adoptă o Declarație-program în care principalul obiectiv înscris este autonomia ținutului secuiesc. Federalizarea României pe care ar presupune-o autonomia ținutului secuiesc este considerată o schimbare nesemnificativă în istoria acestei țări, ba chiar o dovadă de emancipare a românilor. Până la obținerea autonomiei ținuturilor secuiești maghiarii mai vor învățământ în limba lor, mai ales o universitate, dublă cetățenie, română și maghiară etc. Liderii UDMR sunt criticați chiar și cu asprime pentru că au neglijat interesele majore ale maghiarimii în scopul menținerii la guvernare. Forumul a fost onorat cu prezența de parlamentari UDMR, reprezentanți ai administrației locale și ai Uniunii Mondiale a Maghiarilor, invitați din Ungaria. Președintele UDMR, **Markó Béla,** apreciază că manifestarea n-a fost la înălțimea așteptărilor organi-

zatorilor ei şi că revendicările formulate sunt deja cunoscute şi prezente şi în programele UDMR.

• **13 sept. Miron Cozma** este ales preşedinte al Confederaţiei Sindicatelor Miniere din România.

• **14 sept.** Începutul noului an de învăţământ aduce şi unele din schimbările programului de reforme promise de ministrul Educaţiei Naţionale, **Andrei Marga**: un nou plan de învăţământ, bazat pe descentralizare şi flexibilitate, o nouă structură a anului şcolar, programe şcolare noi, introducerea calificativelor în locul notelor, la clasele I-IV, pentru evaluarea rezultatelor la învăţătură ale elevilor, introducerea examenului de capacitate pentru absolvenţii clasei a VIII-a, manuale noi, alternative, pentru clasele I-IV, iar în viitor şi pentru clasele V – VIII, studiul obligatoriu al religiei.

• **15 sept.** La Palatul Cotroceni, preşedintele **Emil Constantinescu** se întâlneşte cu lideri, miniştri, parlamentari ai PNŢCD. Preşedintele ţării analizează cu spirit critic ascuţit evoluţia PNŢCD de la preluarea guvernării. Sunt amintite nesiguranţa în luarea deciziilor care a dus la întârzierea reformelor, afirmaţiile publice contradictorii ale membrilor partidului cu funcţii de răspundere, tensiunile şi grupările în permanentă stare de conflict din interiorul partidului, relaţiile încordate cu celelalte partide ale coaliţiei şi în special cu PD, lipsa de comunicare reală între aceste partide ca şi între diferitele segmente ale guvernării, lipsa coordonării între executiv şi legislativ. Pornind de la prestaţia PNŢCD, preşedintele se declară preocupat de stabilitatea coaliţiei de guvernământ, de sprijinul acordat Guvernului pentru realizarea reformelor şi nu mai puţin de viitorul PNŢCD. La PDSR a ajuns informaţia conform căreia în cursul întâlnirii de la Cotroceni cu reprezentanţii PNŢCD, preşedintele ţării i-ar fi îndemnat pe aceştia să atace sistematic şi dur Opoziţia şi în special PDSR. În consecinţă PDSR anunţă că întrerupe orice relaţie cu **Emil Costantinescu**, deoarece acesta şi-ar fi încălcat prerogativele constituţionale, instigând un partid contra celorlalte. PDSR cere o explicaţie din partea preşedintelui ţării şi chiar ameninţă cu suspendarea acestuia. **Ion Iliescu** îi adresează şefului statului o scrisoare deschisă în care încearcă să-i demonstreze că şi-a încălcat atribuţiile şi oferă serioase motive pentru suspendarea din funcţie. PNŢCD îi va răspunde lui **Ion Iliescu**, precizând că acesta nu are autoritatea morală şi politică de a-l acuza pe **Emil Constantinescu** de învrăjbire a partidelor pentru că în timpul mandatelor sale **Ion Iliescu** a învrăjbit partide, categorii sociale, după o strategie bine articulată care a adus multe prejudicii democraţiei şi ţării.

- Cluj-Napoca. Un grup de iniţiativă format din 20 de etnici români şi maghiari, condus de **Sabin Gherman**, jurnalist la TVR Cluj, înfiinţează Fundaţia „Pro Transilvania" care are ca idealuri descurajarea centralismului birocratic promovat de Bucureşti, obţinerea

autonomiei administrative pentru Transilvania, federalizarea acesteia, dar nu pe criterii etnice. **Sabin Gherman** declară că Fundația este apolitică, demersul membrilor ei fiind doar unul civic. În manifestul asumat de Fundație și intitulat *M-am săturat de România*, autorul acestuia, același **Sabin Gherman** proclamă: „M-am săturat de Mitică, de șmechereala și țigănia pe care le lasă în urmă acest nume de țară, România". (...) m-am săturat de România. De sinonimele ei. De eroismele ei, scoase din orice context istoric. Alții se laudă cu Michelangelo sau Da Vinci, mie mi se arată scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung. Fantastică realizare delațiunea! Dacă regret ceva (...) e că m-am născut aici, că fac parte din cei care au învățat pe la școli că poporul ăsta, boborul, domnilor, a fost într-o erecție continuă în fața istoriei. Care popor? Noi, cei care n-am făcut nici măcar o dată dovada virilității, noi, care în timpul invaziilor ne ridicam poalele în cap și fugeam în păduri, noi, care leșinam prin sălile unde se hotăra istoria, noi, care astăzi ne scremem pentru o bucată de pâine și nu mai știm ce șmechereli să inventăm. Ăștia suntem, peticiți în cur, rupți în coate, intrăm în istorie ca într-o infectă crâșmă de cartier". „România a înghițit Transilvania – de aceea din trei în trei metri aluneci astăzi pe flegmele de pe marile bulevarde". (...) Europa se termină pe undeva pe lângă Brașov. Acolo se termină și Transilvania. Pentru că în afară de limbă și șosele proaste nu avem nimic în comun". **Sabin Gherman** le mai impută românilor nu numai că nu se pot lăuda cu un Michelangelo și cu un Da Vinci, ci și că n-au învățat nimic de la unguri sau de la austrieci, sau de la nemți. E greu de cuantificat ce, cât și cum au învățat românii de la unguri, austrieci și nemți, sau ce ar fi fost necesar să învețe, dar **Sabin Gherman** reușește să probeze că el însuși n-a învățat ceea ce era esențial de învățat de la unguri, austrieci și nemți. În țară mulți români din zona politicului, dar și din alte domenii l-au combătut uneori cu asprime pe **Sabin Gherman**. În compensație l-a remarcat un ziar de mare tiraj din Ungaria (*Nepszáva*) care i-a luat un interviu, publicat pe prima pagină, sub titlul *Românii cer autonomia administrativă a Ardealului.* În cuprinsul interviului **Sabin Gherman** etalează aceleași idei pe care le-a promovat în țară, dar într-un registru stilistic de export. În plus își exprimă nedumerirea în legătură cu incapacitatea românilor de a accepta și pentru țara lor ideea de federalizare așa cum a fost acceptată în SUA, Elveția sau Germania. Admițând în principiu că autonomia administrativă este primul pas spre federalizarea țării, **Sabin Gherman** ne îndeamnă să nu perseverăm în a susține teza constituțională a statului național unitar, deoarece aceasta n-ar fi nici măcar o tradiție istorică. Chiar dacă **Sabin Gherman** a afirmat răspicat și în numeroase variante că s-a săturat de România, deci și de români, iată că ziarul din Ungaria, țara prietenă pe care o admiră necondiționat, îl consideră tot un român. Așa cum indică titlul interviului el este doar unul dintre românii (nu

toți, așa cum s-ar putea înțelege din titlul interviului) care cer autonomia Ardealului. Așadar, tot român este! Asta da nedreptate!

•**17 sept.** Prezent la Curtea Supremă de Justiție, președintele **Emil Constantinescu** declară că este mult mai dificil decât se aștepta procesul de reformă în Justiție, ceea ce duce la funcționarea defectuoasă a acestui domeniu, la menținerea neîncrederii cetățenilor în actul de justiție. La rândul său, ministrul Justiției, **Valeriu Stoica**, lansează critici aspre cu privire la eficiența actului de justiție. Acesta afirmă că Justiția nu s-a achitat cum trebuia de obligația de a limita fenomenul corupției, că marile dosare de corupție au fost compromise de diverse interese, că, în consecință, restructurarea începută în segmentele Ministerului Justiției va continua.

•**19 sept**. La ședința comună a Consiliului Reprezentanților și a Comitetului Director al PSM, președintele executiv al acestei formațiuni, **Adrian Păunescu**, își anunță demisia din toate funcțiile deținute și din partid, demisie provocată de nemulțumirea pe care o încearcă pentru că nu a reușit să influențeze atât cât și-a dorit evoluția partidului său și politica țării. Un exemplu concret este episodul proiectatei fuzionări a PSM cu PS. **Adrian Păunescu** n-a fost de acord cu reprezentarea paritară a celor două partide la congresul de fuziune, dar această decizie pe care o consideră o eroare a fost luată în cele din urmă. Ceea ce a constituit ultimul argument în favoarea hotărârii sale de a demisiona din PSM.

• **19-20 sep**. Consiliul Național de Coordonare al PD hotărăște (201 voturi pentru, 189 împotrivă, 10 anulate) revocarea din funcție a vicepreședintelui **Adrian Severin,** datorată atitudinii critice pe care acesta a manifestat-o față de președintele partidului și de PD căruia i-a provocat serioase prejudicii de imagine. Locul lui **Adrian Severin** i-a revenit lui **Alexandru Sassu**.

• **20-22 sept.** La invitația președintelui Emil Constantinescu, președintele Kazahstanului, **Nursultan Nazarbaiev**, face o vizită oficială în România. În afară de evaluarea situației politice internaționale, o temă cu prioritate în discuțiile dintre cei doi președinți a fost posibilitatea măririi voumului schimburilor comerciale, situate în 1997 la valoarea nesatisfăcătoare de 7 milioane de dolari. Domenii avute în vedere pentru viitoarele colaborări: construcții, construcția de mașini, utilaj petrolier, industria alimentară, industria ușoară, cultura (pentru care s-a și semnat un acord de colaborare). O altă problemă de interes bilateral au fost rutele de transport al resurselor energetice din Asia către Europa, rute care ar putea include și România.

• **22 sept**. La întâlnirea de la Palatul Cotroceni dintre șeful statului și lideri ai PD, pe lângă temele curente de discuție privind stabilitatea coaliției de guvernământ, sprijinul acordat executivului sau mersul reformelor, președintele țării lansează și propunerea încheierii

unui parteneriat PD – CDR până în 2004. Liderii PD nu se grăbesc însă cu un răspuns.

•**23 sept**. Biroul permanent al PNL hotărăşte retragerea sprijinului politic lui **Daniel Dăianu** pentru unele neîmpliniri în cadrul Ministerului Finanţelor. Prin remaniere guvernamentală acesta este înlocuit cu **Decebal Traian Remeş**, deputat PNL de Maramureş.

- Într-un comunicat al Preşedinţiei se precizează că şeful statului a înregistrat cu surprindere „poziţia de respingere violentă a oricăror discuţii" pe care PDSR, PUNR şi PRM au adoptat-o faţă de preşedintele ţării. Acesta precizează că îşi menţine dorinţa de dialog cu toate partidele parlamentare.

•**25 sept**. La şedinţa de analiză a activităţii după un an şi jumătate de la înfiinţare, CNAICCO se prezintă, la prima vedere, cu un bilanţ mulţumitor. Sunt raportate cazuri importante de corupţie (din domenii ca petrolul, îngrăşăminte chimice, flotă, contrabandă cu tutun, cafea, alcool, metale preţioase), deja soluţionate de Justiţie, recuperări de prejudicii (din aproape 3600 miliarde lei prejudicii s-a recuperat un total de 23,5%), dar mai ales se declară voinţa de continuă creştere a eficienţei activităţii. Prezent la şedinţă, preşedintele **Emil Constantinescu** a apreciat activitatea acestui organism ca satisfăcătoare, dar încă departe de a reduce semnificativ anvergura corupţiei şi crimei organizate.

• **25-26 sept**. La Congresul FER se ia decizia fuziunii prin absorbţie cu MER. Se adoptă Statutul şi programul Federaţiei şi se alege conducerea: preşedinte – **Alexandru Ionescu**; prim-vicepreşedinte – **Octavian Ciobotă**; lideri naţionali – **Marcian Bleahu, Geo Saizescu**. După fuziunea care le-a adus un plus de greutate politică ecologiştii îşi propun să devină al treilea pol de putere în CDR, după PNŢCD şi PNL.

• **29 sept.** La şedinţa comisiei pentru învăţământ a Camerei Deputaţilor, UDMR insistă să se rediscute amendamentul 123 din OU 36/97 care ar permite înfiinţarea universităţilor de stat în limbile minorităţilor naţionale. Deputaţii celorlalte partide se opun şi chiar se exprimă deschis ideea, din partea unui deputat al PNŢCD, că adoptarea unui asemenea act normativ ar fi împotriva conştiinţei sale fiindcă înfiinţarea unei universităţi în limba maghiară ar fi primul pas spre federalizarea României.

• **30 sept**. Ziua în care expiră ultimatumul dat de UDMR la 5 sep. Deoarece comisia de învăţământ a Camerei Deputaţilor n-a luat în discuţie actul normativ (amendamentul 123 din OU 36/97) care ar permite înfiinţarea universităţii maghiare de stat, UDMR ar trebui să se retragă de la guvernare, conform celor hotărâte şi anunţate de acest partid. În aceeaşi zi, la orele serii, se întruneşte Consiliul Operativ al UDMR pentru a lua decizia impusă de situaţia creată. **Markó Béla** anunţă că decizia este ca şi luată şi înseamnă ieşirea de la guvernare,

urmând să se mai convină doar asupra formei în care se va produce retragerea. În acelaşi timp însă are loc şi şedinţa de guvern unde miniştrii UDMR nu îşi anunţă retragerea, ci vin cu proiectul înfiinţării unei universităţi multiculturale de stat maghiaro-germană la Cluj-Napoca, care să se numească „Petöfi – Schiller". (Anterior şeful statului şi prim-ministrul, ca şi alţi oameni politici importanţi au declarat că nu aderă la ideea înfiinţării unei universităţi maghiare de stat, ci eventual a unei universităţi multiculturale.) Proiectul este aprobat (cu trimitere la art. 123 din OUG nr.36/1997) prin HG (687) în aceeaşi şedinţă, chiar dacă au fost şi obiecţii. **Traian Băsescu** a propus ca dacă tot e vorba de o universitate multiculturală aceasta să fie maghiaro-germano-română, iar dacă sugestia sa nu va fi adoptată, atunci se desolidarizează de un asemenea proiect. **Gyorgy Tökay** a răspuns că nu are mandat pentru o asemenea structură a universităţii, iar **Andrei Pleşu** a adăugat că i se pare ridicol să se înfiinţeze o universitate „în care să se vorbească româneşte în România". Iniţiativa UDMR şi solicitudinea Guvernului în a o aproba au contrariat şi au nemulţumit multe persoane din zonele înalte ale politicului (şi nu numai) care au considerat decizia Guvernului ca neinspirată, inacceptabilă şi chiar neconstituţională. (O adevărată scrisoare deschisă de protest adresează prim-ministrului, la 2 oct., preşedintele comisiei pentru învăţământ din Camera Deputaţilor. În amplul text al scrisorii sunt furnizate argumente care să justifice ideea că HG este „profund anticonstituţională şi ilegală întrucât încalcă drepturile fundamentale ale cetăţenilor români, introducând separatismul etnic şi rasismul în sistemul naţional de învăţământ, excluzând românii şi limba română dintr-o universitate publică aflată pe teritoriul României". În scrisoare se mai afirmă că HG face posibile organizarea unui sistem de învăţământ conceput pe criterii etnice, obţinerea statutului de limbă oficială de stat a limbii maghiare şi, ca ultim obiectiv, federalizarea României.) Dar şi unii membri UDMR sunt nemulţumiţi, întrucât cred că partidul lor a cedat prea mult în relaţia cu partenerii de guvernare. Pe de altă parte, un lider al Forumului Democrat German din România declară că etnicii germani n-au fost consultaţi în legătură cu crearea acestei universităţi care nu le este necesară şi pentru care n-ar avea nici cadre didactice şi nici studenţi, că excluderea secţiunii române este greu de justificat.

30 sept. 1 dolar SUA – 9238 lei; 1 marcă germană – 5511 lei (BNR)

• **2 oct.** La lucrările Consiliului Naţional al PDSR elementul mobilizator este tot **Ion Iliescu**. În discursul său atacă decis prestaţia coaliţiei de guvernământ. Rolul PDSR este să ofere o alternativă la actuala conducere a ţării şi deci să se relanseze în competiţia pentru câştigarea puterii. **Ion Iliescu** se declară mulţumit de documentele adoptate în cadrul şedinţei de Consiliu: *Programul alternativă de*

guvernare al PDSR şi oferta politică *Să schimbăm schimbarea!* În această atmosferă încurajatoare apar idei tot mai îndrăzneţe – să se monitorizeze permanent acţiunile Puterii spre a fi sancţionate printr-o moţiune simplă sau chiar una de cenzură. Încălcarea legalităţii, acţiunile neconstituţionale ale preşedintelui ţării pot constitui argumente suficiente pentru declanşarea procedurii de suspendare a acestuia.

• **2-5 oct**. Premierul **Radu Vasile**, însoţit de guvernatorul BNR, **Mugur Isărescu,** şi ministrul Finanţelor, **Decebal Traian Remeş**, ş.a. efectuează o vizită în SUA, cu ocazia reuniunii anuale a BM şi FMI. Au loc întâlniri cu **Lawrence H. Summers**, secretar adjunct al Trezoreriei SUA, cu **Gene Sperling**, asistentul pe probleme economice al preşedintelui SUA, cu **Michel Camdessus,** directorul FMI, cu **James Wolfensohn**, preşedintele BM şi cu alţi oficiali americani. Chiar dacă scopul principal al vizitei s-a realizat, adică FMI şi BM vor relua dialogul cu România (o delegaţie a FMI va reveni la Bucureşti în oct.) în vederea negocierii unor noi acorduri de împrumut şi chiar dacă premierul român a declarat că a primit semnale pozitive de la reprezentanţii administraţiei americane, ai FMI şi ai BM, semnalele sunt, mai exact, negative. Aceştia consideră că ritmul privatizării a fost lent, netransparent şi confuz, că în general reformele bat pasul pe loc şi recomandă măsuri „ferme şi rapide de privatizare", monitorizarea întreprinderilor mici şi mijlocii, îndeplinirea condiţiilor din programul ASAL (consacrat redresării sectorului agricol), restructurarea Bancorex, o atitudine mai prudentă faţă de un eventual contract cu Bell Helicopter, prea costisitor pentru partea română în această etapă. Premierul se angajează să realizeze toate acestea (ca şi privatizarea Romtelecom, Banc Post şi BRD până la sfârşitul anului) pe care, după cum afirmă, oricum le avea în vedere. Chiar şi contractul cu Bell Helicopter începe să i se pară inoportun. Întors acasă premierul avertizează că ne aflăm în ceasul al doisprezecelea al bunăvoinţei faţă de România a instanţelor internaţionale, că FMI, descurajat după eşecul în 8 ani a 6 acorduri stand-by, a hotărât să ne mai acorde o şansă, poate ultima, de reluare a colaborării, că este necesar să se aplice măsuri ferme pentru ca ţara să nu ajungă „în situaţia de neplată".

• **3 oct.** Consiliul Reprezentanţilor UDMR decide ca partidul să rămână la guvernare cu condiţia ca prevederile HG 687 să devină realitate şi cu atenţionarea că nu se va renunţa la propunerea înfiinţării universităţii maghiare de stat. Reacţiile polemice la cerinţele UDMR continuă să apară. Oameni politici, reprezentanţi ai societăţii civile, partide politice consideră că prin înfiinţarea Universităţii „Petőfi-Schiller" se va ajunge la separatism pe criterii etnice şi discriminare, încălcându-se astfel normele UE. Se fac apeluri, se dau publicităţii memorii, Opoziţia anunţă o grevă parlamentară, PUNR promite o moţiune simplă şi chiar să acţioneze Guvernul în judecată pentru HG

687, considerată „ilegală şi neconstituţională". UDMR e acuzat de şantaj, se aud voci care susţin că UDMR, ca partener la guvernare, n-a făcut altceva decât să susţină, prin orice mijloace, interesele etniei maghiare, ignorând faptul că, fiind parte în Guvernul României, ar avea numeroase alte obligaţii.

• **3-4 oct.** Preşedintele **Emil Constantinescu** participă la întâlnirea cu reprezentanţii statelor membre ale trilateralei România – Bulgaria – Grecia care are loc la Delphi - Grecia.

• **6-7 oct.** UDMR îşi susţine cu aceeaşi insistenţă cauza înfiinţării Universităţii de stat maghiaro-germană, ba chiar consideră că această soluţie n-ar fi tocmai cea mai favorabilă minorităţii maghiare. Odată cu presiunea exercitată de UDMR şi susţinătorii săi creşte şi numărul vocilor care se opun acestei iniţiative. Propunerea UDMR este susţinută şi din Ungaria. O delegaţie a parlamentului ungar, aflată în vizită în România (2 oct.), pledează în faţa oficialităţilor române pentru înfiinţarea universităţii maghiare. În acelaşi timp apar dispute cu celelalte minorităţi excluse din proiectul de înfiinţare a universităţii multiculturale. **Mădălin Voicu**, preşedintele Partidei Rromilor, cere şi obţine o întâlnire cu preşedintele ţării pentru a-i face cunoscute nemulţumirile rromilor în legătură cu neimplicarea lor în problema universităţii multiculturale şi cu alte acte de discriminare a acestei etnii. Regele rromilor, **Florin Cioabă**, propune ca dacă totuşi universitatea se va înfiinţa, aceasta să se numească „Petöfi-Schiller-Cioabă".

• **7 oct.** La palatul Cotroceni a fost depus un document semnat de 134 de parlamentari aparţinând UDMR, ApR (iniţiatori) şi PDSR, prin care preşedintele **Emil Constantinescu** este chemat să prezinte în faţa Parlamentului, în cursul lunii oct., un raport privind starea naţiunii, la doi ani de la preluarea puterii în stat. Demersul este considerat ca necesar de autorii lui din cauza situaţiei ţării care s-ar afla „în pragul dezastrului economic şi social general". Documentul conţine 22 de puncte la care preşedintele ar trebui să răspundă în faţa Parlamentului. Primul punct este „eşecul general al politicii economice şi sociale", iar în celelalte puncte se formulează cele mai grave şi mai diverse acuzaţii: distrugerea sistematică a industriei şi agriculturii, creşterea fiscalităţii, a preţurilor, absenţa investiţiilor străine, scăderea permanentă a nivelului de trai, încălcarea legilor ţării, proliferarea marilor acte de corupţie, eşecul politicii externe româneşti, promovarea unor acte normative care pun în pericol unitatea şi integritatea teritorială a ţării, îndepărtarea ţării de structurile de securitate euro-atlantice ş.a. Autorii acestei iniţiative politice intenţionează să declanşeze procedurile de suspendare a preşedintelui ţării dacă acesta nu va da curs cererii lor de a-şi prezenta mesajul către naţiune în faţa Parlamentului.

• **9 oct.** Secretariatul Internaţional al NATO solicită României acces nelimitat în spaţiul său aerian pentru efectuarea de operaţiuni

aeriene asupra RF Iugoslavia, în cazul în care se va lua decizia efectuării unor asemenea operațiuni. (Ungaria și Bulgaria au acordat un astfel de acces pentru care au cerut însă garanții de securitate.)

• **11 oct.** La ședința CSAT se dezbate o problemă care preocupă în ultimul timp viața politică din România – implicarea țării în criza din Iugoslavia. Se hotărăște ca România să pună la dispoziția avioanelor NATO, în caz de intervenție militară împotriva Iugoslaviei, spațiul său aerian, pentru situații de urgență sau neprevăzute; România nu se va implica direct în intervenția armată din Iugoslavia, dar poate participa la acțiuni în sprijinul păcii și umanitare în zona de conflict. (Secretarul general al NATO, **Javier Solana**, transmite premierului român un mesaj de mulțumire pentru deciziile luate de CSAT.) Numeroși lideri politici români s-au pronunțat împotriva participării țării cu forțe armate la eventuala intervenție în Iugoslavia. Aceștia, în special reprezentanții PDSR, sunt nemulțumiți de un anume echivoc pe care-l consideră prezent în comunicatul CSAT – nu se definesc exact, de exemplu, „situațiile de urgență". Liderii PDSR consideră că România nu a ales soluția cea mai potrivită în această conjunctură politică, iar **Ion Iliescu** crede că s-a dat dovada unui „diletantism condamnabil".

• **12-13 oct.** Antalya – Turcia. Premierul **Radu Vasile** participă la cea de a doua reuniune la nivel înalt a Cooperării Statelor din Sud-Estul Europei. Sunt prezenți șefi de stat și de guvern din Albania, Bulgaria, Macedonia, Iugoslavia, Grecia, România, Turcia. Declarația finală adoptată se referă la situația din regiune și conține o analiză a conflictului din Iugoslavia. În același cadru se parafează și un acord privind deschiderea Centrului sud-est european de promovare a comerțului.

• **13 oct.** În PNȚCD a mai apărut, pe lângă grupul de la Brașov și cel al conservatorilor, un al treilea grup care ține să rămână în anonimat și care se autointitulează Inițiativa pentru Unitatea Partidului (IUP). Membrii acestui grup intenționează să facă exact ceea ce indică denumirea sub care acționează – să asigure menținerea unității PNȚCD, amenințată, susțin ei, de forțe destabilizatoare plasate atât în interiorul partidului cât și în coaliție. Un document nesemnat transmis tuturor celor din conducerea partidului conținea 6 puncte cu îndrumări care ar trebui urmate de membrii PNȚCD pentru a se feri de pericolul semnalat. „E o prostie!" au spus cei mai mulți dintre fruntașii PNȚCD. Nimeni n-a declarat că ar face parte din noua grupare.

• **14 oct.** Camerele Parlamentului se reunesc în ședință comună pentru a dezbate, la cererea președintelui **Emil Constantinescu**, deciziile luate de CSAT la 11 oct. Confruntarea dintre Putere și Opoziție s-a dovedit aprigă, punctată de momente jenante. N-au lipsit huiduielile, invectivele, răcnetele, gesticulația amenințătoare. Beneficiarul celor mai îndârjite huiduieli a fost **Victor Babiuc** care a

rezumat cu claritate situația – nu poți să fii și cu NATO și cu **Milo-șevici.** La cererea lui **Ion Iliescu**, care a considerat că votul cerut Parlamentului de **Emil Constantinescu** „ne angajează de fapt de partea NATO", s-a supus la vot și s-a votat cu o largă majoritate un Apel adresat parlamentelor țărilor membre NATO pentru ca acestea să depună toate eforturile în scopul rezolvării pe calea tratativelor a crizei din Kosovo. Evenimentul a fost amplu dezbătut în mass-media, unde s-a tras concluzia că nu toți oamenii politici care au declarat că obiectivul principal al politicii externe a României este integrarea în NATO și UE au și acționat în acest scop. La vot, 244 de parlamentari au fost pentru decizia CSAT și 160 contra.

- TVR are un președinte! După răsturnări de situație, manevre de culise, lovituri de maestru care au ținut trează atenția mass-media, competiția pentru conducerea TVR s-a încheiat. Plenul Parlamentului l-a votat ca președinte pe **Cristian Hadji-Culea**, susținut de PNL. Foarte aproape de victorie au fost și **Lucia Hossu Longin**, susținută de Opoziție, și **Alex Ștefănescu**, susținut de PNȚCD.

• **16 oct.** Cluj-Napoca. **Ion Iliescu** se întâlnește cu liderii filialelor PDSR din Transilvania. În discursul său revin idei deja cunoscute în legătură cu dezastruoasa guvernare care a adus țara în pragul falimentului. Astfel **Ion Iliescu** afirmă că țara este condusă de cretino-democrați. Constatând că rodul inspirației sale n-a fost prea bine primit, **Ion Iliescu** revine cu precizarea că de fapt s-a referit la prietenii politici ai PNȚCD, respectiv la creștin-democratul **Wim Van Velzen**. **Ion Diaconescu** îi întoarce amabilitatea lui **Ion Iliescu** și răspunde că e mai bine să fii cretino-democrat decât cretino-comunist.

• **19 oct.** Ministrul Privatizării și președintele CA al FPS, **Sorin Dimitriu**, renunță la funcții. Motivele înscrise în demisie trimit la persoana premierului care i-ar fi blocat inițiativele legislative propuse în scopul accelerării privatizării, nu i-a acordat sprijin guvernamental pentru realizarea programului de privatizare, n-a luat atitudine față de atacurile politice și mediatice la care a fost supus semnatarul demisiei. **Radu Vasile** va fi desemnat la (20 oct.) să asigure interimatul la Ministerul Privatizării, iar **Radu Sârbu** (PNȚCD) va fi ales președinte al CA al FPS.

- Senatul Asociației Oamenilor de Afaceri din România adoptă un document în care se trage un semnal de alarmă în legătură cu starea precară a economiei românești, aflată în al doilea an consecutiv de declin. Măsura declinului economiei o dă situația PIB care a ajuns la 78% din nivelul efectiv înregistrat în 1989, a scăzut în 1997 cu 6,6%, iar în 1998 este probabil să scadă cu peste 5%. Autorii documentului cred că această stare de lucruri este consecința lipsei, încă de la începutul tranziției, a unei „concepții unitare asupra dezvoltării ansamblului social, economic, politic și cultural, o strategie unică subordonată

obiectivului prioritar de dezvoltare durabilă, de asigurare a competitivității generale a economiei noastre".

• **19-20 oct.** La sediul NATO de la Bruxelles au loc convorbiri între membrii unei delegații române conduse de **Constantin Dudu Ionescu**, secretar de stat în MApN, și oficiali ai Alianței din cadrul Secretariatului Internațional NATO. Este vorba despre un nou episod al *Dialogului Intensificat România-NATO* în cadrul căruia se discută despre strategia de securitate națională a României, despre conceptul strategic al NATO numit *Parteneriatul pentru Pace Intensificat*, despre noul sistem de planificare a apărării în concepția Alianței. Un plus de atenție s-a acordat situației din spațiul iugoslav și posibilităților de evitare a amplificării crizei. Tot la sediul NATO premierul **Radu Vasile** se întâlnește cu secretarul general al Alianței, **Javier Solana** - subiectul principal al dialogului este tot criza din Kosovo. La Bruxelles are loc și a patra întâlnire a Comitetului de Asociere între România și UE, prilej cu care se analizează strategia de preaderare și se definește stadiul aplicării Parteneriatului de Aderare. Pe lângă unele rezultate încurajatoare pe care partenerii europeni le remarcă în evoluția României, mai substanțiale sunt remarcile privind nerealizările: rezultatele modeste în ce privește redresarea economiei cauzate în primul rând de lentoarea în aplicarea reformelor. La întrevederea cu **Jacques Santer**, președintele Comisiei UE, premierul **Radu Vasile** își susține proiectele de accelerare a reformelor structurale și obține asigurări că va fi sprijinit de UE pentru a le îndeplini. În această etapă sprijinul ar consta în: susținere pentru un program de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii; experți care să ofere consultanță, la cabinetul premierului, în domeniile bancar, financiar, privatizare, fiscal, dezvoltare a IMM; experți care să ofere consultanță pentru elaborarea pachetului legislativ privind înființarea și funcționarea firmelor particulare; 110 milioane ECU, date prin programul PHARE pentru sprijinirea reformei administrației publice, infrastructură, dezvoltare regională, restructurarea regiilor autonome, consolidarea BNR și reformarea CEC-ului. 157 milioane ECU, prin programul PHARE pe 1999, vor fi date pentru diminuarea efectelor sociale ale reformelor.

• Guvernul hotărăște să închidă – într-un interval de doi ani – 74 de mine care n-au mai fost exploatate de aproape două decenii. Acestea fac parte dintr-un total de 140 de mine propuse pentru închidere.

• **22-23 oct.** Chișinău – Republica Moldova. Trilaterala România – Ucraina – Moldova prilejuiește întâlnirea președinților **Emil Constantinescu, Leonid Kucima, Petru Lucinski**. Cei trei au discutat despre proiectul înființării euroregiunilor Prutul superior și Dunărea de Jos, situația din Transnistria, situația minorității române din Ucraina, posibilitatea înființării unei universități multiculturale la Cernăuți cu predare și în limba română, deschiderea de noi puncte

vamale. Președintele român a asistat la inaugurarea unei sucursale a BCR la Chișinău.

• **25 oct.** Au loc alegerile locale pentru Primăria Bucureștiului, după o campanie electorală care a început la 1 oct. Participarea foarte modestă la vot (32,97% din cetățenii cu drept de vot) face ca scrutinul să fie anulat, urmând ca, peste o săptămână, să se organizeze un alt tur de scrutin. În competiția pentru funcția de primar al Capitalei s-au înscris 22 de candidați: **Ion Brătianu** (Uniunea Liberală „Brătianu"); **Florin Nahorniac** (Partidul Liber Republican); **Gherghina Dima** (Partidul Muncitoresc Român); **Vasile Pandele** (Partidul Socialist Muncitoresc); **Graziela Bârlă** (Partidul Particularilor); **Sorin Oprescu** (PDSR); **Ioan Popescu** (Partidul Alternativa Verde Ecologiștii); **Mircea Coșea** (ApR); **Petru Naianu Bedros** (Partidul Național Liberal Câmpeanu); **Gheorghe Tinca** (independent); **Valentin Iliescu** (PUNR); **Vlad Galin Corini** (Partidul Pensionarilor); **Constantin Cojocaru** (Uniunea Democrat Creștină); **Viorel Lis** (CDR); **Dan Pelin Gheorghiță** (Partidul Național Democrat Creștin); **Adrian Câmpurean** (PSDR); **Ioan Bărbuță** (Partidul Dreapta Românească); **George Pădure** (independent); **Nicolae Nițu** (PRM); **Cristinel Șarpe** (Partidul Național Țărănesc); **Alexandru Sassu** (Partidul Democrat); **Paul Mircescu** (Partidul Liber Monarhist din România).

• **25-28 oct**. Vizita oficială a președintelui **Emil Constantinescu** în Norvegia și Finlanda. În Norvegia, șeful statului român este primit de regele Harald al V-lea și are o întrevedere cu premierul **Knut Vollebaek**. La Oslo, președintele României ține un discurs la Fundația Nobel, unde afirmă că „neadmiterea României în NATO a fost o greșeală. Și greșelile se plătesc!" (Norvegia a fost una dintre țările care s-au opus admiterii României în NATO.) În același cadru a mai apreciat că „Occidentul a devenit cinic și neinteresat de problemele Europei de Est". În Finlanda se întâlnește cu președintele țării, **Martti Ahtisaari**. Rezultatele economice și politice ale vizitei au fost apreciabile, iar la întoarcerea în țară șeful statului și-a declarat admirația față de evoluția celor două țări vizitate.

• **27 oct.** Consiliul Național Extraordinar al PAR a hotărât (65 voturi pentru, 5 împotrivă) să se retragă din CDR, iar miniștrii săi din Guvern: **Horia Ene**, ministrul Cercetării, **Adrian Ciocănea**, secretar de stat la Ministerul Reformei. Președintele PAR, **Varujan Vosganian,** demisionează din funcția de președinte al comisiei de buget finanțe din Senat. Motivul părăsirii CDR este acela că alianța n-a reușit să-și onoreze promisiunile făcute în campania electorală, să impună setul de valori cu care a câștigat alegerile. În concepția liderilor PAR reforma de care are nevoie România înseamnă „capitalism plus renaștere morală", adică tocmai ceea ce n-a reușit să facă CDR.

• **29 oct.** Prin OU Guvernul transferă competențele în ce privește privatizarea societăților comerciale din turism de la FPS la Ministerul Turismului.

• **30 oct. Gheorghe Funar**, primar la Cluj-Napoca, a acceptat propunerea făcută de **C.V. Tudor** de a deveni secretar general al PRM. La 4 nov 1997 **Gh. Funar** a fost exclus din PUNR. Imediat a fost invitat să intre în conducerea PRM, ofertă pe care n-a acceptat-o pentru că spera să-și facă propriul partid, ceea ce n-a reușit.

• **31 oct.** Reprezentanții organizațiilor PNȚCD din câteva județe – Vâlcea, Brașov, Alba, Sibiu, Sălaj, Olt – s-au întâlnit la Călimănești unde au constituit *grupul de redresare morală a PNȚCD*. Și această grupare se declară dornică să salveze partidul de pericolele care îi amenință existența, se pronunță pentru unitate, pentru păstrarea liniei politice și a idealurilor unor **Maniu, Mihalache, Coposu**. Această grupare este însă ignorată sau negată de majoritatea membrilor marcanți ai PNȚCD.

- 1 dolar SUA – 9592 lei; 1 marcă germană – 5804 lei (BNR)

• **1 nov.** Cetățenii Bucureștiului se prezintă din nou la vot (dar tot în număr mic - 34, 65%) pentru a-și alege primarul general. Nici un candidat nu obține însă numărul de voturi necesare pentru a fi desemnat în funcție: **Viorel Lis** – 44,6%; **Sorin Oprescu** - 27%; **George Pădure** – 20,8%; **Alexandru Sassu** – 3%; **Nicolae Nițu** – 1%. Rezultatele votului impun desfășurarea a încă unui tur de scrutin.

• **2 nov.** Asociația Magistraților din România (AMR) reacționează cu energie la unele declarații ale președintelui țării, făcute la Institutul Nobel din Oslo, Norvegia, la 26 oct.a.c. **Emil Constantinescu** a invocat acolo dificultățile pe care trebuie să le depășească România pe drumul dificil de parcurs de la un regim dur de dictatură comunistă la democrație. Referindu-se, în această ordine de idei, la Justiție, șeful statului și-a exprimat dezamăgirea că importanta instituție funcționează defectuos, inerțial, incapabilă să limiteze ofensiva corupției, acționând uneori în favoarea acesteia. (Președintele țării, ca de altfel și alți demnitari români și-au exprimat în mai multe rânduri aceleași opinii despre Justiție.) În legătură cu Justiția șeful statului a mai afirmat, tot la Oslo, că aceasta nu se poate reforma atât de repede cât ar fi nevoie pentru că persistă deprinderile formate și consolidate în vechiul regim, că „a fost acordată inamovibilitatea judecătorilor comuniști, cu mentaliate comunistă". Purtătoarele de cuvânt ale nemulțumirii membrilor AMR, respectiv judecătoarele **Maria Coca Cozma**, președinte al AMR, și **Viorica Costiniu**, vicepreședinte, au declarat că: opiniile președintelui țării sunt neadevărate, consecință probabilă a dezinformării acestuia în legătură cu funcționarea Justiției; 70% dintre magistrați și-au început activitatea după 1989, deci n-au avut cum să fie marcați de comunism, iar dintre cei care și-au continuat activitatea și după 1989 nu sunt mai puțin comuniști decât

mulți dintre actualii demnitari ai țării, inclusiv președintele României; există o puternică tendință de politizare a Justiției, de amestec al factorilor administrativi în exercitarea puterii judecătorești; s-a declanșat o campanie de denigrare a Justiției cu scopul de a intimida pentru a o supune; se manifestă tot mai apăsat tendința exercitării presiunilor politice asupra judecătorilor, dosare aflate în curs de judecare aflându-se la Președinție sau la Ministerul de Justiție; presiunea politică asupra Justiției s-a accentuat de când s-a declanșat ofensiva împotriva corupției și s-a înființat CNAICCO, organism creat ilegal; amestecul în activitatea Justiției merge până la denigrarea sau amenințarea cu întocmirea de dosare penale judecătorilor care nu răspund la comenzi și refuză să dea soluțiile impuse de structurile de putere anumitor cazuri. A doua zi (3 nov.) instituția prezidențială își va preciza public poziția în legătură cu aceste afirmații. Președintele țării declară că nu a intervenit niciodată, sub nicio formă, în desfășurarea unui proces și n-a cerut, nici el și nici membrii CNAICCO, vreun dosar aflat pe rol pentru a-l consulta și a sugera o soluție. În consecință șeful statului cere ca imediat să i se aducă la cunoștință cazuri de amestec în treburile Justiției. De asemenea șeful statului cere să i se furnizeze informații concrete în legătură cu presiuni exercitate asupra Justiției de către Parchet, Poliție sau alte instituții publice, pentru ca, îndeplinindu-și obligațiile constituționale, președintele țării să poată interveni neîntârziat spre a asigura independența Justiției. Cum cererile președintelui țării n-au fost onorate, peste această tăioasă polemică s-a așternut tăcerea.

• **3-5 nov.** Moștenitorul tronului Marii Britanii, prințul **Charles**, face o vizită particulară în România, la invitația președintelui **Emil Constantinescu**. Din programul vizitei: întâlniri cu șeful statului și cu alte oficialități române, o deplasare la Sibiu unde se vizitează așezăminte de cult și sociale, unități de învățământ și economice. Prințul **Charles** este impresionat de căldura cu care a fost întâmpinat peste tot în România. Cu ocazia acestei vizite este evocat momentul 1988, când prințul a luat atitudine publică, criticând deschis planul lui **Ceaușescu** de sistematizare a satului românesc. Prințul declară că atunci a fost puternic impresionat de ceea ce urma să se întâmple în România, adică distrugerea satului românesc și deci a unor elemente fundamentale de civilizație românească. Iar acum își exprimă mulțumirea că planul dictatorului n-a reușit decât în mică măsură, pentru că au viitor numai țările care își respectă tradiția.

• **4 nov.** Bruxelles. Comisia Europeană prezintă Parlamentului European primul raport anual individual în legătură cu stadiul de pregătire pentru aderarea la UE a celor 11 state candidate din Europa Centrală și de Est. România face parte din grupul celor 5 state care n-au primit acordul pentru începerea negocierilor de aderare. În urma analizei evoluției acestor țări în ultimul an, s-a constatat că România

oferă cele mai serioase motive de îngrijorare în legătură cu economia, domeniu în care nu s-au înregistrat progrese ci regrese. Dintre cele 4 criterii stabilite de UE pentru aderare – politic, economic, adoptarea aquis-ului comunitar, capacitatea administrativă – numai criteriul politic este apreciat drept corespunzător exigențelor UE pentru aderare. România se clasează astfel pe ultimul loc în cursa pentru integrare în UE. Iar UE nu își ascunde îngrijorarea față de situația României. Evoluțiile diferite ale țărilor înscrise în al doilea val de aderare la UE – Letonia, Lituania, Slovacia, Bulgaria, România – fac ca oficialii europeni să ia în calcul viteze diferite de aderare, respectiv Letonia în 1999, apoi Lituania și Slovacia, iar Bulgaria și România, în funcție de progresele lor, într-un viitor nedefinibil.

• **5 nov.** Președintele **Emil Constantinescu** participă, pentru prima oară în mandatul său și la invitația premierului, la ședința săptămânală a Guvernului pe care o și prezidează. Premierul consideră că prezența șefului statului este necesară pentru că echipa sa se află în fața adoptării în regim de urgență a unui program de reformă „foarte strict, ferm și dur". Atât șeful statului cât și premierul admit că țara se află într-o perioadă extrem de gravă de criză economică. Pentru aplicarea măsurilor dure care să scoată țara din criză, premierul (care apreciază că primele 3-7 luni vor fi critice) și președintele cer solidaritatea coaliției, a clasei politice, în general, chiar și a populației. Concret la ședință s-a hotărât adoptarea unui set de acte normative necesare aplicării măsurilor de reformă accelerată, dar și protecției sociale, restructurarea și reorganizarea FPS, închiderea întreprinderilor care aduc mari pierderi economiei, eliminarea subvențiilor pentru populație la energia electrică și termică și la gazele naturale, recolerarea pensiilor pentru pensionarii cu vechime integrală în muncă, pensionați la limita de vârstă (1,2 milioane de pensionari), care va conduce la creștrerea medie a pensiei cu 74%.

- În raportul „NATO în secolul XXI" se recomandă ca în 1999, la summit-ul de la Washington, să fie invitată la negocierile de aderare la Alianță doar Slovenia.

• **7 nov. Sándor Kolcsár**, președintele filialei Mureș a UDMR, declară că maghiarii din România aveau mai multe drepturi înainte de 1989 decât în prezent, când sunt la guvernare și când suportă batjocura majoritarilor. Pentru a ieși din această situație pe care o consideră intolerabilă maghiarii din România trebuie să opună o rezistență dură, să aibă o mentalitate asemănătoare celei din Kosovo, fără de care nu vor putea obține nimic.

• **8 nov.** La al doilea tur de scrutin pentru desemnarea primarului general al Capitalei, din nou cu o participare la vot foarte scăzută – 37,55% – câștigătorul competiției este candidatul CDR, **Viorel Lis**, cu 50,52% din voturi. **Sorin Oprescu** cel de al doilea competitor, candidatul PDSR, a obținut 49,47% din voturi. Diferența mică de voturi dintre cei

doi candidaţi (6795 voturi) aprinde speranţa PDSR într-o viitoare victorie a social-democraţiei în competiţia pentru primăria Capitalei. **Sorin Oprescu** declară că nu se consideră un învins, ci un candidat care a demonstrat că forţele politice de dreapta au pierdut încrederea bucureştenilor şi că într-un viitor nu prea îndepărtat PDSR va câştiga Capitala. **Dan Ioan Popescu**, directorul de campanie electorală a lui **Sorin Oprescu,** afirmă că numai prin fraudă a reuşit să câştige alegerile **Viorel Lis**. (Unul dintre argumentele prin care **Dan Ioan Popescu** încearcă să impună ideea că alegerile au fost fraudate este numărul mare de votanţi înscrişi în listele speciale, număr care a crescut de două ori şi jumătate la scrutinul din 8 nov. faţă de cel din 25 oct.)

• **9 nov.** Premierul **Radu Vasile** are nevoie vitală de solidaritate cu Guvernul pe care îl conduce. Pentru a o obţine face un apel patetic către pertenerii de coaliţie, către Opoziţie şi către sindicate. Premierul susţine că trecem printr-o perioadă crucială pe care, dacă n-o depăşim cu succes, vom intra într-un derapaj cu consecinţe imprevizibile. Perioada pentru care cere sprijin pentru acţiunile Guvernului ar fi de şase-şapte luni, după care, odată depăşit impasul, fiecare partid sau om politic îşi poate afirma propria strategie. Până atunci însă trebuie să se supună interesului naţional, ceea ce înseamnă susţinere pentru Guvernul Vasile.

• **9-10 nov.** La invitaţia preşedintelui **Emil Constantinescu**, preşedintele Bulgariei, **Petăr Stoianov**, efectuează o vizită de stat în România. Au loc întrevederi cu înalţi oficiali români, se semnează acorduri de colaborare în domeniile vamal, agricultură, transporturi, învăţământ, ştiinţă, cultură. Între cei doi preşedinţi au loc schimburi de opinii în legătură cu situaţia din Kosovo, perspectivele integrării euro-atlantice, efectele crizei financiare din Rusia, strategia reformelor din fostele ţări comuniste.

• **10 nov.** Liderii coaliţiei guvernamentale au hotărât să restructureze administraţia centrală. Deciziile luate urmează să fie supuse aprobării Parlamentului. Astfel, din cele 24 de ministere existente au rămas doar 17: Justiţie (PNL), Afaceri Externe (PD), Interne (PNŢCD), Finanţe (PNL), Apărare Naţională (PD), Industrie şi Comerţ (PD), Transporturi (PD), Agricultură şi Alimentaţie (PNŢCD), Sănătate (UDMR), Muncă şi Protecţie Socială (PSDR), Educaţie Naţională (PNŢCD), Cultură (PNŢCD), Lucrări Publice (PNŢCD), Ape, Păduri şi Protecţia Mediului (PNŢCD), Tineretului şi Sportului (PNL) şi Departamentul Minorităţilor Naţionale (UDMR), Departamentul Integrării Europene (PNŢCD). Ministerul Educaţiei Naţionale a preluat atribuţiile Ministerului Cercetării, Ministerul Turismului şi al Comunicaţiilor au devenit agenţii, Ministerele Reformei, Relaţiei cu Parlamentul, Administraţiei Publice Locale au fost transformate în departamente în subordinea premierului. Într-o viitoare etapă a restructurării se va analiza situaţia secretarilor de stat şi a agenţiilor.

• **11 nov**. FPS se restructurează pentru a face față mai eficient ritmului accelerat al privatizării asumat de Guvern: actul de privatizare se descentralizează prin trecerea unor atribuții filialelor teritoriale, iar la centru numărul angajaților se reduce cu 35% și se schimbă structura instituției.

• **12 nov.** București, Palatul Elisabeta. Are loc ceremonia oficială de semnare a contractului de vânzare a pachetului de 35% din acțiunile deținute de FPS la Romtelecom către firma Hellenic Telecommunication Organization (OTE). Prețul de vânzare – 675 mil. dolari. Firma elenă deține dreptul de uzufruct asupra a încă 16% din capitalul social al Romtelecom, dar nu și dreptul de vânzare și de a încasa dividende. Prin contract OTE se angajează să instaleze anual în jur de 350 000 de noi linii telefonice, să înlocuiască, în medie, 125 000 de linii și să digitalizeze rețeaua telefonică, în proporție de 70%, până în 2003. Pentru asigurarea unui management performant firma OTE a încheiat un contract cu firma americană GTE care, pe lângă altele, va asigura conducerea Romtelecom cu 30 de specialiști americani, pentru o perioadă de la 3 până la 5 ani.

- În Camera Deputaților au loc dezbateri de rutină pe marginea moțiunii simple „Pensionarii", semnate de PDSR, PRM, PUNR, ApR. Moțiunea a fost respinsă – 155 voturi împotrivă, 91 voturi pentru, o abținere .

• **13 nov**. Lucrările Consiliului Național al PNL – conduse de președintele **Nicolae Manolescu** – au avut ca principală temă de dezbatere situația economiei. Liberalii cred că România se află în pragul unei crize de tip Bulgaria și numai un program de reforme liberale, aplicat urgent și coerent o poate salva. Liberalii anunță că au soluții pentru depășirea impasului. Pe lângă un set de măsuri economice care ar trebui aplicate de urgență, au definitivat manifestul economic al PNL și au primit și de la **Viorel Cataramă** un proiect economic din care au fost reținute unele sugestii. Documentele numite propun în primul rând lichidarea întreprinderilor de stat nerentabile, închiderea minelor (30) care produc pierderi, subcontractarea procesului de privatizare către operatori privați, reforma sistemului bancar prin descentralizare, reducerea impozitului pe profit în scopul stimulării investițiilor și exporturilor, inițierea unui program de investiții publice în infrastructură. Concluzia dezbaterilor este că PNL, bine înarmat cu o strategie economică salvatoare pentru România, a ajuns în sfârșit un partid pregătit pentru guvernare, chiar pentru guvernarea de unul singur. De aceea va propune partenerilor săi de coaliție soluții economice (pe care le-au numit *Decalogul asanării* și *Decalogul relansării*) pentru ieșirea din criză, iar dacă aceștia nu le vor adopta, atunci PNL trebuie să acționeze astfel încât să-și câștige oficial un rol principal în viața politică. (A doua zi, prim-vicepreședintele PNL, **Valeriu Stoica**, va declara la întâlnirea cu membrii

organizației PNL Mureș că raportul de forțe s-a schimbat deja în CDR în favoarea liberalilor care nu mai sunt la remorca PNȚCD ce „plutește în derivă".). Consiliul Național a ratificat fuziunea PNL cu PL.

- Și dinspre PD se aud voci (**Traian Băsescu**) care susțin că țara se află pe marginea prăpastiei și că Guvernul trebuie convins să ia măsurile economice care să ducă la salvarea situației. **Traian Băsescu** declară că PD este ținta unor atacuri atât din exteriorul partidului cât și din interior. Scopul acestor atacuri ar fi decredibilizarea partidului în perspectiva alegerilor parlamentare și prezidențiale din 2000.

• **14 nov.** Se întrunește Comitetul Național Director al AC cu prilejul împlinirii a opt ani de la înființarea Alianței. Președintele AC, **Ana Blandiana**, consideră că Alianța trebuie să rămână în continuare în afara CDR deoarece aceasta duce aceeași politică prin care promisiunile făcute la începutul guvernării rămân neonorate. Și totuși cu toate reproșurile care i se pot aduce, cu toate slăbiciunile ei, CDR e categoric de preferat formațiunilor politice care au condus țara înainte de alegerile din 1996.

• **15 nov.** Președintele **Emil Constantinescu** participă la cea de a XII-a sesiune a Adunării Generale a Internaționalei Creștin Democrate. (Deputatul spaniol **Javier Ruperez** a fost ales președinte al Internaționalei Creștin Democrate, iar ministrul integrării europene român, **Alexandru Herlea**, vicepreședinte). Cu această ocazie președintele român are un schimb de opinii cu premierul spaniol **José Maria Aznar**, privind probleme importante ale evoluției celor două țări. În legătură cu România s-a discutat despre procesul de privatizare, investiții străine (spaniolilor invitați să investească în România li s-au promis unele facilități), statul de drept, crima organizată, relațiile cu statele vecine, Ungaria, Ucraina, Iugoslavia. Șeful statului român s-a mai întâlnit și cu premierul Luxemburgului, **Jean Claude Junker**. (A doua zi, **Ion Iliescu** va susține, în Senatul României, că președintele **Constantinescu** a încălcat Constituția participând la această manifestare, deoarece prin funcția pe care o deține trebuie să se situeze în afara partidelor și orientărilor politice.)

• **16 nov**. Președintele PNȚCD, **Ion Diaconescu,** își exprimă dezaprobarea față de ultimele declarații ale unor lideri ai PNL (**Valeriu Stoica**) și PD (**Traian Băsescu**), declarații care încalcă pactul de solidaritate încheiat de premier. Liderul PNȚCD reamintește că atât PNL cât și PD sunt partide aflate la guvernare, astfel încât demersurile lor – de a lansa noi programe pentru ieșirea țării din criză, de a-și revendica supremația în CDR, de a anunța că țara se află pe marginea prăpastiei – sunt în cel mai fericit caz ilogice. Propunerile din programele anticriză lansate de PNL se regăsesc și în programul comun de guvernare, iar răspunderea pentru eficienta lor aplicare revine, solidar, tuturor partidelor aflate la guvernare.

- Președintele PRM, **C.V. Tudor**, anunță că **Gheorghe Funar** devine secretar general al PRM.

• **16-17 nov.** Președintele **Emil Constantinescu** răspunde invitației președintelui Sloveniei, **Milan Kucian**, de a face o vizită oficială în această țară. Cei doi președinți analizează posibilitatea extinderii relațiilor economice dintre țările lor, deocamdată modeste, evaluează stadiul și strategia pregătirilor pentru integrarea în structurile euro-atlantice, integrare pentru care își promit susținere reciprocă (Slovenia, fostă republică a Federației Iugoslave, independentă din 1992, a inaintat mai repede pe drumul reformelor necesare integrării, fiind recunoscută de oficialitățile structurilor euro-atlantice drept candidatul cu cele mai serioase șanse). Un alt subiect abordat a fost situația din Balcani, față de care cei doi președinți au puncte de vedere comune și determinarea de a contribui solidar la combaterea pericolelor (trafic de arme, de droguri, contrabandă, imigrație ilegală) pentru statele din zonă și nu numai.

- Pe ordinea de zi a Senatului se află dezbaterea moțiunii simple „Statul de drept", inițiată de Opoziție. **Mircea Ionescu Quintus** propune să fie supus la vot un amendament prin care se constată neconstituționalitatea moțiunii deoarece aceasta conține foarte numeroase trimiteri la acțuni de încălcare a Constituției săvârșite de șeful statului, ceea ce – susține autorul amendamentului – ar face obiectul unei inițiative de suspendare a președintelui țării și nu a unei moțiuni. Senatorii Opoziției declară că, dacă amendamentul va fi supus la vot, ei vor părăsi sala de ședință și vor începe procedurile de suspendare a șefului statului. Amendamentul a fost supus la vot, senatorii Opoziției au părăsit sala, iar din lipsă de cvorum ședința s-a suspendat. Reprezentanții Opoziției au reacționat energic, acuzându-i pe majoritari că le înăbușă glasul și le blochează inițiativele, motive pentru care părăsesc lucrările Senatului pe termen nelimitat. A doua zi (17 nov.) la Senat, în lipsa senatorilor Opoziției, amendamentul lui **Mircea Ionescu Quintus** a fost supus la vot și adoptat cu 77 de voturi pentru. Astfel, moțiunea „Statul de drept" n-a ajuns să fie dezbătută, fiind considerată neconstituțională. Opoziția a acuzat falsificarea votului prin metode electronice, în sensul că au fost declarați mai mulți votanți decât au fost prezenți în realitate în sală.

• **20 nov.** La ședința Biroului Executiv Central al PDSR se declară declanșarea grevei parlamentare care va dura până când partidele parlamentare vor semna un acord de respectare a drepturilor Opoziției. **Ion Iliescu** crede că, dacă greva parlamentară se va prelungi, se poate ajunge la alegeri anticipate.

• **21 nov.** Ședința Consiliului Național de Coordonare al PD. **Traian Băsescu** prezintă documentul *Criza poate fi evitată*. Mai întâi sunt enumerate datele (scăderea cu 17,3% a producției industriale în primele nouă luni ale lui 1998, față de aceeași perioadă a lui 1997,

scăderea cu 5,35 a PIB în primul semestru din 1998 față de aceeași perioadă a lui 1997, blocaj financiar cronicizat etc.) care conduc la concluzia că ne aflăm „într-o profundă recesiune" ce poate evolua rapid către criză. Documentul conține soluții pentru evitarea crizei – atât ceea ce trebuie făcut, de urgență, cât și ceea ce nu trebuie făcut, ca și opt priorități legislative. În discursul său, **Petre Roman** face din nou precizări în legătură cu doctrina PD care a fost și rămâne social-democrația modernă. În cadrul ședinței s-a votat excluderea din partid a lui **Adrian Severin** și a lui **Adrian Vilău**, iar **Octavian Știreanu** a demisionat.

- Cu ocazia simpozionului *Identitate creștin-democrată,* organizat la Satu Mare de PNȚCD, este pusă la dispoziția participanților o *Declarație-apel* cu autor necunoscut. Bănuielile s-au îndreptat către aripa transilvană a PNȚCD sub influența fraților **Boilă**. Documentul înregistrează numeroasele neîmpliniri ale guvernării și se atrage atenția că de acestea este făcut responsabil doar PNȚCD, ceea ce poate afecta grav viitorul partidului. Pentru a evita prăbușirea partidului se cer luate măsuri urgente și radicale, prima dintre acestea fiind organizarea unui congres extraordinar care să adopte măsuri de redresare, o ultimă soluție fiind chiar ieșirea de la guvernare. În rândul PNȚCD-iștilor prezenți la simpozion se fac auzite opinii diferite în legătură cu acest document. Unii admit că spune lucrurilor pe nume și atrage atenția asupra unor reale pericole, alții îl ironizează, alții îl consideră o încercare de a destabiliza partidul sau de a-l scinda, tocmai cu ocazia congresului extraordinar. **Vasile Lupu**, nemulțumit de PNȚCD ca partid de guvernământ, punctează cu umor că realizarea cea mai importantă a partidului de când s-a instalat la guvernare sunt statuile ridicate înaintașilor, dar, dacă aceștia ar mai și guverna, atunci PNȚCD-iștii de azi ar avea mai mult timp pentru simpozioane. Premierul **Vasile** critică documentul pe care îl consideră antinațional.

• **24 nov.** Președintele **Emil Constantinescu** îi invită la o consultare la Palatul Cotroceni pe liderii partidelor parlamentare, una dintre temele de discuție fiind deblocarea crizei parlamentare. PDSR, PUNR și PRM refuză, din diferite motive, să ia parte la întâlnire. Reprezentanții partidelor de opoziție susțin că nu la Cotroceni se rezolvă o criză parlamentară, iar PRM, în plus, declară că nu dorește să pună capăt crizei parlamentare ci s-o adâncească până la a se ajunge la alegeri anticipate.

• **27 nov.** Prim-ministrul **Radu Vasile** semnează hotărârea de revocare din funcție a ministrului Agriculturii și Alimentației, **Dinu Gavrilescu**, argumentul înlocuirii fiind întârzierile mari în aplicarea programului ASAL. În locul lui **Dinu Gavrilescu** este numit **Ioan Mureșan** (PNȚCD), care deținea funcția de ministru al Reformei.

- 1 dolar SUA –10.087 lei; 1 marcă germană – 5928 lei (BNR)

• **1 dec.** Ziua Națională a României. Sărbătoarea este marcată de îngrijorarea față de criza în care se află țara, ca și de tensiunile dintre

partidele politice. Deşi încă din 1990 liderii politici au perseverat în a declara că sunt momente în viaţa ţării, de exemplu ziua de 1 Decembrie, când interesul naţional nu poate fi folosit în luptele politice, totuşi acest lucru nu se întâmplă nici la 1 Decembrie 1998. La manifestările consacrate Zilei Naţionale liderii politici au fost prezenţi, separat, în funcţie de apartenenţa politică: Puterea, la Bucureşti, Opoziţia, la Alba Iulia. De la Alba Iulia, **Ion Iliescu**, şi nu numai, atacă în termeni radicali Puterea, pledează pentru ca PDSR, soluţia salvatoare, să revină la cârma ţării, prin alegeri anticipate. Neînţelegerile care tind să se cronicizeze dintre oamenii politici îl fac pe şeful statului să includă un apel la responsabilitate în mesajul către ţară transmis cu ocazia Zilei Naţionale.

• **2 dec.** Preşedintele FPS, **Radu Sârbu**, anunţă că pregăteşte un plan naţional de restructurare şi privatizare, aplicabil în următoarele şase luni, plan pe care ar dori să şi-l asume şi Guvernul. Planul prevede privatizarea băncilor, a întreprinderilor mici şi mijlocii, unde statul este acţionar principal, şi restructurarea marilor producători de pierderi din economie. FPS are în obieciv 49 de societăţi comerciale de stat (din cei 150 de agenţi economici cu pierderi), care produc 30% din pierderile înregistrate în economie, 17 vor fi privatizate, iar 32 lichidate.

• **3 dec.** Guvernul mandatează FPS ca până la 20 dec. 1998 să reducă pierderile pe care le produc întreprinderile nerentabile cu cel puţin 15%.

- Ca efect al unei întâlniri între lideri ai Puterii şi Opoziţiei s-a convenit ca greva parlamentară a PDSR, PUNR şi PRM să înceteze la 7 dec. Opoziţia parlamentară a pus şi condiţii: să se adopte un cod de conduită parlamentară, să se stabilească nişte priorităţi legislative şi o poziţie a Parlamentului faţă de OU.

• **3-4 dec.** Preşedintele Turciei, **Suleyman Demirel,** răspunde invitaţiei preşedintelui **Emil Constantinescu** de a face o vizită în România. Au loc întâlniri cu şeful statului român, cu oficiali ai Guvernului şi Parlamentului. Preşedintele Turciei şi al României inaugurează împreună fabrica de bere Efes Pilsener din Ploieşti, cea mai mare investiţie turcă din România, de 100 milioane de dolari. La Babadag, înaltul oaspete a inaugurat o Geamie şi monumentul funerar Gazi Ali Paşa. Preşedintele Turciei a fost decorat cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Bucureşti.

• **4-5 dec.** La Bucureşti are loc cea de a 12 sesiune a Conferinţei Ministeriale a Francofoniei, pe care secretarul general al organizaţiei, **Boutros Boutros Ghali,** o consideră un succes. Au participat miniştrii de Externe şi miniştrii responsabili cu francofonia din cele 52 de state membre ale mişcării francofone. S-au luat decizii privind restructurarea mişcării, derularea unor proiecte economice în interiorul ţărilor membre, iniţiate de acestea, printre care şi România, s-au adoptat cinci rezoluţii politice privind situaţia din unele state membre de pe teritoriul Africii.

• **5 dec.** Premierul **Radu Vasile**, şi câţiva miniştri ai Guvernului analizează împreună cu preşedintele **Emil Constantinescu** programul de reforme care trebuie aplicate în cel mai scurt timp. Totodată premierul pledează pentru o mai consistentă susţinere a Guvernului din partea coaliţiei, a Opoziţiei şi a societăţii civile. Premierul a invocat şi necesitatea unui moratoriu pe şase luni convenit cu sindicatele, dar acestea nu sunt dispuse să accepte cererea.

• **10 dec.** Curtea de Apel Bucureşti admite contestaţia înaintată de PUNR contra HG care prevede înfiinţarea Universităţii de stat multiculturale maghiaro-germane „Petöfi-Schiller". PUNR a obiectat că actul normativ încalcă Legea Învăţământului şi Constituţia. Guvernul va contesta această decizie la CSJ.

• **12 dec. Miron Cozma** este reales lider al Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului (486 voturi pentru, 14 împotrivă). Cu această ocazie le promite minerilor că va fi la fel de curajos şi de insistent în lupta cu autorităţile pentru a le apăra drepturile, chiar dacă va fi nevoie să-i mai conducă o dată pe mineri la Bucureşti şi chiar dacă va face din nou puşcărie.

• **14 dec.** Premieră în sistemul bancar de stat. BRD a fost privatizată. FPS şi Societe Generale Franţa au semnat contractul de vânzare-cumpărare pentru pachetul de acţiuni de 51% din capitalul BRD. Valoarea totală a tranzacţiei este de 200 milioane de dolari, din care 135 milioane de dolari vor reveni FPS, iar restul de 65 milioane de dolari va fi folosit pentru subscrierea unui pachet de acţiuni noi prin care se va realiza o majorare a capitalului social al BRD cu 20%.

• **16 dec.** În Parlament este validat (270 voturi pentru, 15 contra) noul Consiliu de Administraţie al BNR al cărei guvernator rămâne **Mugur Isărescu**. Reprezentanţii PDSR şi PRM au părăsit sala ca protest pentru modul în care s-a alcătuit lista de candidaţi.

• **18 dec. Miron Cozma**, în fruntea unei delegaţii de lideri ai minerilor din Valea Jiului, se prezintă la Ministerul Industriei şi Comerţului pentru a-l convinge pe ministrul **Radu Berceanu** să nu închidă unele mine, în caz contrar minerii vor declanşa acţiuni de protest energice. Ministrul **Berceanu** refuză însă să-l primească pe **Miron Cozma**, invocând interdicţia pe care acesta o are de la justiţie de a intra în Capitală. **Miron Cozma** insistă să fie primit şi-l ameninţă pe ministru că-l va da în judecată pentru gestul său, ba chiar că nu se va lăsa până nu-l va băga în puşcărie. În Valea Jiului minerii protestează faţă de închiderea minelor, iar sindicatele lor anunţă declanşarea unei greve generale.

• **21 dec.** În Camerele reunite ale Parlamentului se dezbate moţiunea de cenzură depusă la 11 dec. şi semnată de 97 de deputaţi şi 46 de senatori aparţinând PDSR, PUNR, PRM. Invocând criza în care se adânceşte ţara, scăderea dramatică a nivelului de trai, lipsa de speranţă a cetăţenilor, moţiunea propune demiterea Guvernului Vasile, considerat ineficient, şi înlocuirea acestuia cu un guvern care să organizeze alegeri

anticipate. Parlamentarii Puterii nu cred că moţiunea are sorţi de izbândă. Discursurile lor sunt ofensive. După ce au încercat să combată punct cu punct criticile Opoziţiei, au afirmat că situaţia critică în care se află în prezent ţara este consecinţa guvernărilor dezastruoase din perioada 1990 – 1996. În intervenţia sa premierul a prezentat şi elementele de bază ale programului de guvernare pe 1999. Moţiunea a fost respinsă (283 voturi împotrivă, 183 pentru).

• **29 dec**. Ministrul Transporturilor, **Traian Băsescu**, pune la dispoziţia presei un comunicat prin care informează că la 23. 12. 1998 Confederaţia Sindicatelor Miniere din România a solicitat (adresa nr. 196) să i se pună la dispoziţie două trenuri a câte 10 vagoane pentru un transport pe ruta Petroşani-Bucureşti şi retur, pentru dimineaţa de 5.01.1990. Ministrul Transporturilor a refuzat această cerere, amintind care au fost efectele precedentelor deplasări ale minerilor la Bucureşti şi şi-a exprimat convingerea că problemele minerilor pot fi rezolvate la Petroşani.

• **30 dec.** Într-o declaraţie dată în exclusivitate ziarului *Adevărul* (30 dec. p.1) **Miron Cozma**, în plină ofensivă, afirmă că nu-l descurajează refuzul Ministerului Transporturilor de a-i pune la dispoziţie trenuri pentru ca minerii să vină la Bucureşti, că la 4 ian. în Valea Jiului se va declanşa greva generală şi se va hotărî câţi mineri vor veni la Bucureşti. **Miron Cozma** mai afirmă că minerii pot veni şi pe jos în Capitală, că dacă veneau cu trenul erau doar 2000, iar dacă vor veni pe jos pot fi şi 40 000.

• **31 dec.** Gallup Internaţional Association a realizat, ca în fiecare an, un sondaj de opinie, în 55 de ţări, din toată lumea, privind evaluările cetăţenilor în legătură cu evoluţiile din noul an. (Pentru România sondajul a fost efectuat de CSOP - Centrul pentru Studierea Opiniei şi Pieţei - pe un eşantion de 1347 de persoane, în perioada 9-14 dec. 1998, cu o marjă de eroare de plus-minus 3%.) **România ocupă primul loc în ce priveşte neîncrederea în anul 1999.** 52% dintre cei intervievaţi cred că 1999 va fi un an mai prost decât 1998. (În Bulgaria doar 18% sunt pesimişti în legătură cu 1999.) 56% dintre intervievaţi consideră că 1999 va fi un an al dificultăţilor economice, 62% afirmă că va creşte numărul grevelor şi conflictelor de muncă, iar 59% se aşteaptă ca numărul şomerilor să crească.

- 1 dolar SUA –10.951 lei; 1 marcă germană – 6531 lei (BNR)

1999

• **1 ian.** În noaptea de Anul Nou, la Bruxelles, personalități ale lumii politice și financiare europene ciocnesc o cupă de șampanie pentru intrarea în scena finanțelor Europei a celei de a doua valute importante din lume - EURO. La lansare participă, printre alte personaje importante, președintele Comisiei Europene, **Jacques Santer**, președintele Băncii Central Europene, **Wim Duisenberg**, și miniștrii de Finanțe ai celor 11 țări care au adoptat noua monedă, țări care fac parte din Uniunea Monetară Europeană și care formează „zona euro" sau „Euroland": Germania, Franța, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg, Spania, Portugalia, Austria, Finlanda, Irlanda. EURO va începe să circule în bănci de la 4 ian. înlocuind vechile monede ale celor 11 țări, astfel: 1 EURO = 1, 95583 mărci germane; 6, 55957 franci francezi; 1.963,27 lire italiene; 166,386 pesete spaniole; 13,7603 șilingi austrieci etc.

• **3 ian.** Noul an începe, în ce privește conflictele de muncă, cu un mesaj din partea minerilor din Valea Jiului. La ședința Consiliului de Coordonare al Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului, de la Petroșani, s-a votat în unanimitate declanșarea grevei generale de a doua zi, 4 ian. În plus, prim-ministrul și ministrul Industriilor au fost chemați în Valea Jiului, pentru dialog cu greviștii, până cel mai târziu la 5 ian. orele 15. Iar dacă oficialii nu s-ar conforma ultimatumului, minerii au anunțat că vor lua în discuție o deplasare pe drumul deja bătut al Bucureștiului. Ședința a fost prezidată de liderul minerilor, **Miron Cozma**, mai hotărât ca niciodată să fie ferm cu guvernanții și tot atât de plin de vitalitate, mai ales după recent încheiata vacanță de sărbători petrecută în Grecia (în presa din țară se apreciază că acest Revelion petrecut în străinătate l-a costat 7000 de dolari).

• **4 ian.** Guvernul anunță că „nu va purta nici un dialog" cu minerii din Valea Jiului „în condițiile de forță impuse de protestatari" și că revendicările lor pot fi analizate „din punct de vedere tehnic" de o comisie special desemnată.

- Documentul cu cele 30 de revendicări ale minerilor protestatari au fost transmise Guvernului. Una dintre acestea e considerată nenegociabilă – închiderea minelor care produc pierderi, cu referire specială la minele Dâlja și Bărbăteni. Minerii mai cer ca: întreaga producție de cărbune a Văii Jiului să fie preluată de CONEL; datoria

Companiei Naţionale a Huilei (CNH), de aproximativ 2700 miliarde de lei, să fie anulată; fiecare miner disponibilizat să primească 2 ha. de pământ şi 10 000 de dolari; aprobarea unor subvenţii şi transferuri de fonduri pentru mineritul Văii Jiului în valoare de aproape 1000 miliarde de lei; destituirea conducerii CNH, înlocuirea ministrului **Radu Berceanu**. Acestea şi celelalte revendicări ale minerilor au fost integral respinse de Ministerul Industriei şi Comerţului printr-un comunicat semnat de ministrul **Radu Berceanu** şi transmis sindicatelor miniere. În comunicat se precizează că satisfacerea tuturor revendicărilor minerilor ar însemna o cheltuială de peste 500 de milioane de dolari din bugetul pe 1999, ceea ce bugetul nu permite, şi ar mai însemna o abandonare a aplicării reformelor în domeniul minier, cu consecinţe negative asupra întregii economii naţionale. **Radu Berceanu** îşi declară disponibilitatea de a discuta cu reprezentanţii minerilor, dar nu sub ameninţarea cu acţiuni în forţă şi nu cu participarea lui **Miron Cozma**. În comunicat se precizează că nu se va discuta cu „infractorii de drept comun". La data anunţată, 4 ian., minerii sub conducerea lui **Miron Cozma** îşi încep protestele, mai întâi în Petroşani, unde mărşăluiesc prin oraş, cu liderul lor în frunte. Lui îi acordă credit total, îi strigă numele, îl poartă pe braţe, pe fondul unor lozinci scandate cu energie minerească: *Cozma şi ortacii lui/ spaima Bucureştiului*. Iar Cozma îi asigură că vor merge până la capăt pentru ceea ce consideră el că înseamnă „salvarea mineritului românesc". Şi din nou scandări: *Bucureşti! Bucureşti*! *Unitate! Unitate*!

• **5 ian.** La şedinţa BCCC al PNŢCD s-a decis ca pe perioada mandatului de premier al lui **Radu Vasile** atribuţiile sale să fie redistribuite. Astfel **Constantin Dudu Ionescu** va prelua funcţia de secretar general al PNŢCD, iar **Remus Opriş** pe cea de purtător de cuvânt.

• **5 ian-7 ian**. Continuă protestele minerilor din Valea Jiului. La Petroşani mărşăluiesc prin oraş, cu **Miron Cozma** în frunte, uneori purtat pe braţe, tot mai hotărât să „meargă până la capăt". De la Bucureşti vin semnale diferite. În timp ce unii oameni politici consideră protestele ilegale şi cer încetarea acestora, PRM se solidarizează printr-o scrisoare deschisă cu protestatarii, ceea ce face ca la Petroşani numele **C.V. Tudor** să fie scandat cu entuziasm, alături de cel al lui **Cozma.** În plus, **C.V. Tudor** îi cere premierului **Radu Vasile** să vină în Valea Jiului, la o confruntare cu minerii, dar premierul respinge propunerea. În schimb, soseşte în Valea Jiului un grup de membri ai comisiei economice a Senatului, în frunte cu preşedintele acesteia, senatorul liberal **Viorel Cataramă**.

- Liderii minerilor grevişti, dar nu şi **Miron Cozma**, semnează cu membrii comisiei economice a Senatului un protocol, care, deşi conţine unele prevederi favorabile minerilor (reeşalonarea datoriilor, unele subvenţii), nu îi satisface pe aceştia pentru că nu le garantează

menținerea în funcțiune a minelor cu pierderi. Dacă la sosirea în Valea Jiului **V.Cataramă** a fost primit cu entuziasm, ca un salvator al minerilor, la plecare a fost trecut în categoria „hoților, bandiților și criminalilor care fură țara". Pe de altă parte, conducerea Senatului, a PNL și Guvernul precizează că **Viorel Cataramă** n-a avut nici un fel de mandat oficial să semneze un asemenea protocol. **Cataramă** însuși declară că, după multe ore de discuții cu minerii, și-a dat seama că **Miron Cozma** nu dorește nici eliminarea pierderilor și nici restructurarea sectorului minier, astfel încât, în această situație, decizia economică cea mai adecvată ar fi întreruperea extracției de cărbune din Valea Jiului.

- Guvernul decide să se închidă alte 37 de mine nerentabile, altele decât cele din Valea Jiului.

• **8 ian.** Chiar dacă **M. Cozma** repetă obsedant apelul la unitatea minerilor în acțiunea grevistă, nu toți liderii de sindicat se conformează. **Marin Condescu**, liderul Centralei Naționale Confederative a Sindicatelor Miniere din România (CNCSMR), cea mai mare confederație sindicală a minerilor, declară că momentul solidarității cu acțiunea lui **M. Cozma** a trecut, pentru că acesta dorește să obțină avantaje de imagine, să-și recâștige statutul de lider absolut al minerilor și să atragă din subvenția de 750 de miliarde de lei, acordate mineritului din țară, din bugetul statului, suma de 600 de miliarde de lei pentru Valea Jiului. Mai mult, **Cozma** a făcut din greva minerilor un joc politic, în favoarea Opoziției.

• **9-10 ian. M. Cozma** le-a dat minerilor două zile de odihnă, pentru ca de luni, 11 ian., să se prezinte cu forțe sporite, nu la lucru, ci la grevă. La grevă prezența este obligatorie, cine nu vine își va pierde locul de muncă sau va fi scos din casă și adus printre greviști – ordonă **M. Cozma** care are în obiectiv declanșarea grevei generale a minerilor.

- Au loc negocieri între reprezentanți ai Ministerului Industriilor și Comerțului și lideri ai Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului și ai Confederației Sindicatelor Miniere din România privind platforma de revendicări ale greviștilor. **M. Cozma** nu este prezent. Se ajunge la concluzia că datoriile mineritului – 4000 miliarde lei – pot fi șterse dacă se reduc pierderile sectorului, într-o primă fază cu 30% și integral până la sfârșitul anului. Se semnează o notă de către ambele părți – reprezentanții Ministerului și ai minerilor – prin care se oficializează acordul față de soluțiile propuse.

- Premierul **Radu Vasile** cere Parchetului General și Ministerului de Interne se se sesizeze în legătură cu încălcarea de către **M. Cozma** a legii privind soluționarea conflictelor de muncă, prin încercarea de a-i obliga pe mineri să participe la grevă. Premierul susține că greva minerilor este o acțiune politică pregătită de unele forțe politice în cadrul unor întâlniri care au avut loc în luna dec. 1998.

• **11 ian.** Un nou episod al grevei din Valea Jiului se consumă la Petroşani. **M. Cozma** reuşeşte să convoace peste 10 000 de mineri, pregătiţi să-i urmeze îndemnurile. Acesta nu recunoaşte ceea ce s-a convenit la Bucureşti, la 9-10 ian., între reprezentanţii Ministerului Industriilor şi Comerţului şi între delegaţia sindicatelor miniere şi ameninţă că va da Guvernul în judecată pentru că nu acceptă să dialogheze cu minerii, mai ameninţă că va face cunoscute opiniei publice ilegalităţile şi actele de corupţie ale unor membri ai Guvernului (în special se cere „capul lui **Berceanu**"). Ca o posibilă soluţie, **M. Cozma** face apel la intervenţia preşedintelui **Emil Constantinescu** pentru rezolvarea conflictului de muncă.

• **12 ian.** Peste 6 000 de mineri se încolonează şi pornesc în marş din Petroşani, prin Defileul Jiului. Coloana este deschisă de **M. Cozma**, înconjurat de 30 de copii, element de descurajare a intervenţiei poliţiştilor şi jandarmilor, concentraţi şi ei în Defileu, pentru o eventuală intervenţie. Intervenţie care n-a avut loc. După această repetiţie pentru venirea la Bucureşti, după ce parcurg 10 km., până în localitatea Livezeni, şi mai departe, până la graniţa dintre judeţele Hunedoara şi Gorj, **M. Cozma** declară solemn „iată că se poate!" şi le ordonă protestatarilor să se întoarcă în Petroşani. Sub impresia reuşitei **Cozma** dă un ultimatum şefului statului şi premierului – ori sosesc în Valea Jiului, la confruntarea cu greviştii, până cel târziu miercuri, 13 ian., ori greviştii iau drumul Bucureştiului. În plus, acesta mai cere şi Parlamentului să se întrunească a doua zi. Iar minerilor protestatari le cere să-şi dea acordul în scris cu continuarea grevei şi plecarea la Bucureşti. **M. Cozma** mai ţine să precizeze că se retrage temporar din PRM şi că **C.V. Tudor**, faţă de care îşi declară tot respectul, nu are nici o legătură cu greva din Valea Jiului.

- Preşedintele **Emil Costantinescu** răspunde Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului. Şeful statului consideră că nu este cazul să se implice ca mediator între greviştii mineri şi Guvern, atâta timp cât nu s-au epuizat toate posibilităţile de dialog dintre părţi, dialog care trebuie să continue. Totodată trebuie evitată transformarea unui conflict de muncă într-un conflict politic.

• **13 ian**. La Petroşani mânia minerilor protestatari creşte exploziv pentru că ministrul de Interne, **Gavril Dejeu**, a avertizat că, dacă situaţia o va cere şi protestul minerilor va lua forme violente, atunci forţele de ordine vor interveni cu muniţie de război.

- Ministrul de Interne, **Gavril Dejeu,** se deplasează în Defileul Jiului pentru a cerceta cum s-au finalizat măsurile de prevenire a trecerii minerilor prin această zonă, şi în special ridicarea de baraje la graniţa dintre judeţele Gorj şi Hunedoara.

- La şedinţa Biroului Permanent Central al PNL s-a propus şi s-a votat suspendarea lui **Viorel Cataramă** din această structură şi, în consecinţă, şi din funcţia de vicepreşedinte al partidului. Decizia a fost

luată atât datorită inițiativei lui **Viorel Cataramă** de a se deplasa în Valea Jiului, pentru negocieri cu minerii greviști, cât și datorită disputelor cu ministrul Finanțelor, **Decebal Traian Remeș**.

• **13-14 ian.** - La București se reia dialogul între reprezentanții minerilor protestatari (nu și **M. Cozma**) și reprezentanții Guvernului, fără să se ajungă însă la un punct de vedere comun.

• **14 ian.** Îmbarcați în 11 autobuze, o parte din minerii greviști ai lui **M. Cozma**, cu el în frunte, pleacă iarăși din Petroșani prin Defileul Jiului. Coloana de autobuze sparge barajele din nisip și bolovani ridicate de oamenii lui **Gavril Dejeu** care nu opun nici o rezistență. Sentimentul victoriei și forței este deplin. Minerii dansează de bucurie și scandează numele lui **Cozma**. Din ferestrele autobuzelor care i-au transportat ies, fluturând, steaguri ale LSMVJ și steaguri tricolore cu fotografia lui **M. Cozma** lipită pe ele. Chiar dacă nici la această a doua incursiune în Defileul Jiului nu s-a înaintat mai mult decât la prima, **M. Cozma** dă semnalul de întoarcere la Petroșani. Acolo el își strigă din nou nemulțumirile, pe care minerii le aprobă prin scandări, și reamintește că greva va continua cu și mai mare forță.

• **15 ian.** Judecătoria Petroșani declară ilegală greva generală începută la 4 ian. 1999 de LSMVJ și dispune, în consecință, încetarea acestei greve. În aceeași zi, **Miron Cozma** semnează un comunicat în numele LSMVJ prin care anunță că greva generală va continua, începând cu 18 ian. 1999.

- La cererea LSMVJ, afiliată la Confederația Sindicatelor Miniere din România (CSMR, președinte executiv **Victor Bădârcă**), aceasta din urmă transmite Inspectoratului General al Poliției o cerere pentru aprobarea „organizării unor manifestări – marșuri și mitinguri de protest în București, în perioada 18-24 ianuarie 1999, pentru 10 000 de membri de sindicat". Solicitanții mai doresc ca manifestările să aibă loc în fața Guvernului și a Ministerului Industriilor și Comerțului.

• **16 ian.** Direcția Generală de Poliție a Municipiului București anunță, printr-o notă, Confederația Sindicatelor Miniere din România că nu aprobă cererea acesteia din 15 ian. de a organiza marșuri și mitinguri de protest în București, în perioada 18-24 ianuarie 1999, pentru 10 000 de membri de sindicat, din cauză că nu există „sufi-ciente garanții pentru prevenirea tulburării ordinii publice, protecția participanților, a liniștii și securității cetățenilor Capitalei".

- Dintr-un sondaj efectuat de CURS pe un lot de 617 bucureșteni rezultă că 87% dintre aceștia consideră că minerii nu au ce căuta în București, că dacă încearcă să ajungă trebuie opriți din drum (73%), așa cum trebuie să se intervină în forță, fără a se face uz de arme, pentru a-i împiedica să atace instituțiile statului. Intervievații mai declară (51%) că **Miron Cozma** e responsabil de situația din Valea Jiului și că revendicările lor nu sunt îndreptățite (51%).

- Guvernul dă un comunicat în care precizează că urmăreşte nu lichidarea mineritului, aşa cum susţine **M. Cozma**, ci transformarea CNH într-o unitate puternică şi rentabilă (deocamdată costul cărbunelui exploatat în Valea Jiului este semnificativ mai mare decât al celui din import). Ministerul Industriilor şi Comerţului propune ca printr-un program adoptat în comun de administraţie şi sindicate, până la 15 feb., Compania să ajungă în situaţia de a nu mai înregistra pierderi în 1999, peste subvenţia acordată de la buget. În această situaţie Guvernul va iniţia la începutul anului viitor un proiect de lege prin care va anula toate datoriile şi penalităţile de până la acel moment ale Companiei.

• **16 ian.** Conducerea CNH demisionează în bloc. Urmează şi demisiile conducerilor subordonate CNH. Cauza acestor demisii este comunicatul lui **Miron Cozma** prin care se anunţa continuarea grevei minerilor, deşi aceasta fusese declarată ilegală prin hotărâre judecătorească, la 15 ian. 1999. Demisionarii anunţă că pot reveni la posturile lor, doar dacă se va relua lucrul în unităţile miniere din Valea Jiului.

• **17 ian.** Întrunit într-o şedinţă de urgenţă, Guvernul evaluează situaţia din Valea Jiului şi stabileşte ce măsuri trebuie luate pentru ca greva minerilor să ia sfârşit şi, mai ales, pentru ca să fie oprit accesul greviştilor în Capitală.

- Consiliul de coordonare al LSMVJ a hotărât că din cele 30 de revendicări din platforma înaintată Guvernului spre rezolvare doar două sunt de maximă importanţă şi urgenţă: majorarea salariilor cu 35% în condiţiile în care vor fi menţinuţi toţi angajaţii (20 300) CNH şi anularea deciziei de închidere a minelor Bărbăteni şi Dâlja. Celelalte revendicări pot fi negociate ulterior, dar, dacă primele două nu vor fi acceptate, marşul la Bucureşti al minerilor rămâne ultima soluţie.

• **17-18 ian.** Redacţiile mai multor publicaţii au primit un document conform căruia Guvernul, prin premierul **Radu Vasile**, preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului, **Ion Diaconescu** şi **Petre Roman**, ar fi luat nişte măsuri extreme pentru înăbuşirea protestelor minerilor: blocarea tuturor drumurilor de acces din Valea Jiului spre Bucureşti; utilizarea armamentului cu muniţie de război contra celor care care ar vrea să iasă din zona Văii Jiului; exterminarea tuturor liderilor din Valea Jiului care se opun Guvernului şi preşedintelui ţării; „utilizarea mijloacelor explozive pentru dinamitarea şoselelor munţilor prin care se face accesul-ieşirea din Vale în scopul înăbuşirii revoltei în Defileul Văii Jiului, indiferent de sacrificiile umane ce pot avea loc"; „MApN în colaborare cu MI vor amplasa lunetişti pe tot parcursul Defileului pentru a anihila orice persoană care a reuşit să scape şi să fie un martor incomod". Guvernul a negat ferm că ar fi luat asemenea măsuri şi a sesizat SRI pentru a se

afla sursa acestei înscenări „creată în scop de a exacerba tensiunile din Valea Jiului".

• **18 ian. Traian Băsescu**, ministrul Transporturilor, închide toate căile de transport rutiere şi feroviare din Valea Jiului. Acesta declară că măsura drastică pe care a luat-o a fost impusă de situaţia creată în Valea Jiului, de pericolul pe care îl reprezintă acţiunile „de tip terorist" ale lui **Miron Cozma**.

- Primăria Bucureşti respinge, printr-o notă de răspuns, cererea (din 17. 01. 1999) CSMR de a organiza marşuri şi mitinguri de protest în Bucureşti, în perioada 18-24 ianuarie 1999, pentru 10 000 de membri de sindicat. În respectiva notă se invocă prevederile legii 60/1991 care ar fi încălcate prin acţiunile de protest ale minerilor desfăşurate în Bucureşti. Sunt menţionate de asemenea „efectele devastatoare" ale deplasărilor minereşti în Capitală, în 1990 – 1991.

- Liderii coaliţiei de guvernământ dau publicităţii un comunicat în care le cere minerilor să oprească greva ale cărei consecinţe sunt apreciate ca dezastruoase pentru minerit. Guvernanţii amintesc că au luat măsuri radicale de redresare a acestui sector, astfel încât nu există motivaţii reale pentru grevă ci doar „satisfacerea unor interese personale sau politice" ale unor „falşi lideri sindicali" care au iniţiat şi alimentat aceste proteste.

- La conferinţa de presă a PNŢCD se afirmă că există indicii conform cărora protestele din Valea Jiului sunt susţinute de PDSR şi PRM care vor să profite de împrejurări şi să obţină beneficii politice. Astfel **Ion Iliescu** şi **C.V. Tudor** şi-au reactualizat alianţa politică şi îl folosesc împreună pe **Miron Cozma** pentru a încerca destabilizarea ţării, sfârşitul reformelor şi alegeri anticipate. PDSR răspunde cu promptitudine acuzaţiilor arătând cu degetul acuzator către guvernanţi, singurii răspunzători de nemulţumirile oamenilor, în general, şi ale minerilor, în special. PDSR acuză modul discreţionar în care este condusă (cu incompetenţă) ţara, aroganţa, disprețul faţă de populaţie, Constituţie şi legile ţării. Un exemplu în acest sens ar fi decizia luată de **Traian Băsescu** de a întrerupe circulaţia feroviară şi rutieră în Valea Jiului, ceea ce ar însemna nu doar încălcarea legii şi a drepturilor cetăţenilor, ci şi o dovadă de instituire mascată a stării de asediu în zonă. Aceeaşi idee apare şi într-un manifest al PSM, în care miniştrii **Băsescu**, **Berceanu** şi **Babiuc** sunt acuzaţi că au luat măsuri de o gravitate nepermisă de legile democraţiei prin blocarea drumurilor de acces în Valea Jiului, închizându-i astfel pe minerii protestatari „ca într-un uriaş ghetou nazist". Considerându-i pe mineri victime ale guvernanţilor, PSM îi îndeamnă pe locuitorii Capitalei să se solidarizeze cu aceste victime pentru a nu deveni, cândva, victime la rândul lor.

- **Marin Condescu**, liderul CNCSMR, declară că sindicatele afiliate la Centrală se delimitează de protestele din Valea Jiului,

declanşate şi susţinute de **Miron Cozma** care a încercat în mod incorect să obţină unele avantaje pentru minerii din Valea Jiului, în detrimentul celorlalte zone miniere. Dornic de a face spectacol şi de a-şi reface imaginea, **Miron Cozma** nu va reuşi decât să le aducă prejudicii minerilor care s-ar mai putea redresa revenind la muncă. **Marin Condescu** mai precizează că minerii din Oltenia nu se vor alătura acţiunii lui **Miron Cozma**. Dar o parte din minerii Olteniei se vor solidariza cu cei din Valea Jiului şi vor dezaproba poziţia lui **Marin Condescu**.

• **18-19 ian**. În jurul orelor 11, 30 **M. Cozma** decide că a expirat termenul dat Guvernului pentru a oferi o soluţie convenabilă greviştilor. Pentru că n-a primit nici un mesaj de la Guvern, **M. Cozma** dă semnalul plecării spre Bucureşti. Peste 10 000 de mineri sunt pregătiţi de plecare, unii pe jos, alţii în 12 autobuze (din care flutură steaguri). Greviştii mai au în dotare 2 basculante, 8 salvări, mai multe autoturisme. De cealaltă parte forţele de ordine par pregătite să împiedice înaintarea coloanei de mineri. Sunt în posesia unor tunuri de apă, aruncătoare de gaze lacrimogene, grenade fumigene, autovehicule blindate, blocuri de beton. Pe traseul Petroşani – Târgu Jiu au ridicat baraje din pietre de stâncă, nisip, pietriş şi au plasat camioane de-a latul şoselei. Dar minerii reuşesc să spargă barajul de la Bumbeşti-Jiu. Trec cu destulă uşurinţă şi de alte baraje, de atacuri cu gaze lacrimogene şi grenade fumigene, îşi continuă înaintarea spre Târgu Jiu şi refuză propunerea prefectului gorjean de a începe în localitatea Lainici o rundă de negocieri. (La Mânăstirea Lainici câţiva mineri se închină şi aprind lumânări.) Pe tot parcursul între Petroşani şi Târgu Jiu au loc confruntări între mineri şi forţele de ordine. Confruntări din care minerii ies învingători. Învingători şi îndârjiţi, hotărâţi să meargă mai departe, sub impresia victoriilor obţinute. Se înregistrează răniţi din ambele tabere, se dezlănţuie violenţa, se distrug bunuri. În rândul forţelor de ordine care se retrag din calea şuvoiului mineresc, oamenii sunt sleiţi de puteri, nemâncaţi, nedormiţi, cu convingerea că au fost aruncaţi într-o confruntare a cărei miză n-o înţeleg şi apoi au fost abandonaţi, lăsaţi pradă furiei minerilor care i-au lovit cu bucăţi de stânci, i-au ameninţat („vă omorâm, bă!") şi i-au injuriat. Pe ei şi pe guvernanţi. Din coloana în marş triumfal către Târgu Jiu scandările nu se opresc: *Murim, luptăm, pe Cozma îl apărăm*!, *Sus Cozma, jos Parlamentul, CDR, CDR eşti mai rea ca PCR*!, *Jos Guvernul, Jos Băsescu, Jos Berceanu, Dejeu, Dejeu, spânzurat în Defileu, Hoţii, Hoţii, Jos Constantinescu*!, se aude chiar şi răzleţ *Trăiască Iliescu*!. În apropiere de Bumbeşti are loc întâlnirea cu coloana de 12 autobuze a minerilor din Oltenia care, după un moment patetic de exprimare a solidarităţii, se alătură coloanei din Valea Jiului. După această infuzie de energie minerească şi oltenească se formează o coloană impresionantă a cărei înaintare pare de nestăvilit. Obiectivul este Târgu Jiu.

În satele prin care se trece, în drum spre Târgu Jiu, localnicii îi salută şi îi îmbărbătează pe mineri şi le dau mâncare. Când se ajunge în oraş, după un moment de reţinere, locuitorii îi aclamă pe grevişti. Entuziasmul faţă de mineri al gospodinelor din Bucureştiul anilor 1990-1991 renaşte la Târgu Jiu, în 1999. Ortacii primesc merinde şi declaraţii emoţionante de solidaritate. Mai primesc din partea autorităţilor gorjene cazare, mâncare, confort acceptabil în noaptea de 19/20 ian. În piaţa din faţa prefecturii Gorj, **Miron Cozma** îşi convoacă oamenii la un miting. El ţine un discurs mobilizator, întrerupt de scandări, fie pro-Cozma, fie anti-guvernanţi. Într-un moment de maximă încredere în sine **Cozma** îi ordonă prim-ministrului să vină în maximum două ore la negocieri cu minerii, la Târgu Jiu. La încheierea mitingului **Cozma** anunţă că, neprimind un răspuns satisfăcător din partea Guvernului, a doua zi dimineaţa se va relua marşul spre Bucureşti.

- Premierul **Radu Vasile** face cunoscută decizia de a negocia cu minerii grevişti, dacă aceştia se vor întoarce la muncă din 19 ian. (Propunerea a fost respinsă de mineri la iniţiativa lui **Miron Cozma**). Într-un discurs televizat el îşi reafirmă disponibilitatea la dialog cu greviştii, apreciază că acţiunile din Valea Jiului, care tind să ia amploare, pun în pericol viitorul democraţiei româneşti şi aminteşte că totuşi „vremea mineriadelor a trecut".

- În editorialul său din ziarul *Adevărul* (20 ian. 1999, p.1), **Cristian Tudor Popescu** consideră că ofensiva minerească este o tentativă de lovitură de stat. În acelaşi articol jurnalistul mărturiseşte că a luat legătura cu premierul, iar acesta, cu o voce gravă, pe care nu i-a auzit-o niciodată, i-a declarat „că nu va da înapoi nici un pas în faţa acestui atentat la fiinţa României" chiar „cu preţul dispariţiei sale fizice".

• **20 ian**. Premierul face din nou un apel la negocieri între Guvern şi liderii sindicali ai minerilor grevişti. Negocierile ar putea avea loc la Craiova sau Râmnicu Vâlcea, cu condiţia ca aceştia să renunţe la deplasarea spre Bucureşti.

- Considerând că greva minerilor din Valea Jiului tinde să se transforme într-o confruntare politică ce ar putea conduce la folosirea metodelor de forţă, preşedintele **Emil Constantinescu** cere, pentru a nu se ajunge într-o asemenea situaţie, convocarea Parlamentului în sesiune extraordinară. Pentru a pregăti această sesiune preşedintele ţării îi invită pe liderii partidelor parlamentare la Palatul Cotroceni, pentru consultări, la 21 ian. 1999.

- La Târgu Jiu, în piaţa din faţa prefecturii, **Pantelimon Manta**, prefectul judeţului Gorj, se adresează minerilor pe care îi roagă patetic să nu plece spre Bucureşti. Când le citeşte comunicatul Guvernului şi al Preşedinţiei, în care se relua invitaţia la negocieri, huiduielile se dezlănţuie cu mânie. Minerii care huiduie sunt doar o parte dintre

protestatari, deoarece, cu puțin timp înainte ca prefectul să-și înceapă discursul prin care spera să le oprească înaintarea spre București, grosul greviștilor, instalați în autobuze, într-un convoi amenințător condus de **Miron Cozma**, luase deja calea Capitalei. Următorul popas important în drumul spre Râmnicu Vâlcea și apoi spre București este Horezu. Aici se găsesc gazde binevoitoare care oferă oastei minerești adăpost peste noapte (20/21 ian), mâncare, carburanți pentru vehicule, solidaritate în viitoarele confruntări cu forțele de ordine. Autoritățile vâlcene, mai ales prefectul **Nicolae Curcăneanu**, anunță că de acest județ minerii nu vor trece. 5 000 de oameni – scutieri, polițiști, jandarmi, forțe speciale – vor opri înaintarea minerilor. Ceea ce îi face optimiști și mândri este baricada ridicată în apropiere de localitatea Costești (situată la 40 km. de Râmnicu Vâlcea), pe care o cred de netrecut.

• **21 ian.** Costești. În mai puțin de o oră minerii doboară baricada de la Costești. Victoria spectaculoasă îi îmbată și le dă forță. Gustul victoriei nu li se pare deplin, dacă nu-și zdrobesc și nu-și umilesc adversarul. Zona devine un câmp de luptă cu scene desprinse parcă dintr-un film de groază sau dintr-un film istoric cu scene de luptă din Evul Mediu. (Oricare ar fi comparația, asemenea secvențe sunt greu de găsit în Europa sfârșitului de secol XX.) Cei căzuți în mâinile minerilor, jandarmi sau polițiști, considerați prizonieri, sunt măcelăriți cu o poftă sălbatică de distrugere. Sunt loviți năpraznic cu bâte, lanțuri, bolovani, ciomege, bastoane de cauciuc, călcați în picioare. Cei care lovesc scot chiote de voluptate, amenință cu moartea, înjură. Cei loviți, cu caul spart, cu oase frânte, cu răni deschise, sângerânde, urlă de durere, imploră milă, se zbat neputincioși, umilindu-se. Unii ostatici sunt obligați să strige *Murim, luptăm /Pe Cozma îl apărăm.* Prefectul **Nicolae Curcăneanu** este și el, pentru scurt timp, luat ostatic de atacatori, insultat și lovit (**Miron Cozma** este unul dintre cei care l-au lovit, iar apoi l-a salvat din mâinile minerilor, conducându-l spre o mașină care l-a dus la Râmnicu Vâlcea.). Generalul **Gheorghe Lupu**, strategul forțelor de ordine, părăsește câmpul de luptă în portbagajul unui automobil al Poliției. Spitalele din zonă se umplu cu răniți din rândul forțelor de ordine, dar și dintre mineri, cei mai mulți intoxicați cu gaze iritante. Localnicii din zonele pe unde au trecut minerii s-au dovedit la fel de dornici de atrocități și au contribuit din plin la evoluția sângeroasă a confruntărilor. (Victoria de la Costești nu ar fi fost sigură fără ajutorul localnicilor.) Mineri și localnici laolaltă și-au încununat victoria nu doar prin violențe duse la limită, ci și prin acte de vandalism: au devastat vehicule de intervenție de la care au luat (ca amintire) roți, au luat de la învinși bastoane de cauciuc, căști, scuturi, muniție cu gaze lacrimogene și iritante, chiar și portofele sau telefoane. După ce exaltarea provocată de victorie s-a mai atenuat, **Cozma** hotărăște să repornească marșul spre București,

următorea țintă fiind Râmnicu Vâlcea. În urma retragerii minerilor rămâne imaginea unui câmp de luptă: zăpadă amestecată cu sânge, vehicule distruse, bucăți din diverse obiecte. Iar pe ceea ce a mai rămas din baricadă minerii au inscripționat, ca să nu se uite – **Cozma, Iliescu, Vadim**. Ajunși la Râmnicu Vâlcea, minerii au luat în stăpânire orașul. Au împărțit gratuit revista *România Mare*, au luat cu asalt prefectura, cerând demisia prefectului și a Guvernului. După noaptea petrecută în Râmnicu Vâlcea, a doua zi dimineața (22 ian.) cei peste 20 000 de mineri aflați în oraș erau hotărâți să continue înaintarea spre București și așteptau doar decizia liderilor sindicali. Concluzia care s-a impus după consumarea evenimentelor a fost că minerii au atacat conform unui plan bine chibzuit, după norme militare, că probabil au avut informații chiar din zona taberei adverse. Forțele de ordine, depășite, au suferit o înfrângere rușinoasă pentru că au fost, așa după cum s-a analizat ulterior, prost organizate și au acționat după o tactică defectuos gândită de către strategii lor, generalii **Teodor Zaharia** (numit de mineri după aceste evenimente „eroina de pe Jii"), secretar de stat în MI, și **Gheorghe Lupu**, comandantul Brigăzii de Ordine Publică a Poliției.

- La Timișoara are loc un miting de protest față de acțiunile minerilor, caracterizate de vorbitori drept o încercare de lovitură de stat. Atât oficialitățile Timișului, prezente la miting, cât și demonstranții care au luat cuvântul consideră că nu masa minerilor este răspunzătoare de faptele comise, ci **Miron Cozma** care este susținut de **C.V. Tudor**. De aceea demonstranții cer ca **Miron Cozma** să răspundă și pentru faptele sale cele mai recente.

- O comisie guvernamentală de negociatori cu liderii minerilor, desemnată de premier, condusă de **Alexandru Athanasiu**, ministrul Muncii și Protecției Sociale, și având în componență secretari de stat de la trei ministere se deplasează la Râmnicu Vâlcea, pentru eventualitatea că **Miron Cozma** și-ar schimba hotărârea, luată înainte de episodul Costești, de a nu negocia cu aceștia.

- București. Ministrul de Interne, **Gavril Dejeu**, își prezintă demisia și precizează că face acest gest „din motive morale", fiindcă își asumă răspunderea pentru prestația subordonaților săi în confruntarea cu minerii. Înlocuitorul său este țărănistul **Constantin Dudu Ionescu**. Au loc și alte importante schimbări: comandantul Jandarmeriei, generalul **Stan Stângaciu**, este înlocuit din funcție cu generalul **Anghel Andreescu**, iar generalul **Gheorghe Lupu**, destituit.

- La încheierea întâlnirii pe care președintele **Emil Constantinescu** a ținut să o aibă cu liderii partidelor parlamentare, cu excepția PRM, se adoptă o declarație comună în care, printre altele, se condamnă acțiunile violente comise în ultimele zile, folosirea forței în locul dialogului, se cere premierului să ia măsurile necesare pentru

stingerea conflictului de muncă şi pentru oprirea deplasării în forţă a minerilor pe drumurile publice. Dacă deplasările nu se vor opri, preşedintele ţării va declara starea de urgenţă pentru ca măsurile care vor fi luate în această situaţie să ducă la evitarea de noi confruntări şi violenţe şi la restabilirea ordinii publice.

- Încercând să analizeze circumstanţele producerii acestei noi mineriade oamenii politici şi analiştii politici fac inevitabile trimiteri la mineriadele din 1990-1991. Cei mai mulţi consideră că există asemănări uşor sesizabile. **Petre Roman** însă crede că, spre deosebire de actuala mineriadă, când există solidaritate la nivelul coaliţiei de guvernământ şi o mai corectă comunicare cu societatea civilă, în 1991 ofensiva minerilor a reuşit datorită complicităţilor create în interiorul Puterii. Există şi opinii conform cărora **Miron Cozma** n-a putut învinge, mai ales la Costeşti, decât având complici în tabăra adversă. Într-un comunicat al Ligii Studenţilor din România se condamnă cu severitate noile acţiuni minereşti şi se aminteşte că în anii 1990 – 1991 studenţii au fost cel mai crunt loviţi de sălbăticia minerilor. Dar acum, peste ani buni şi într-un stat de drept, nu trebuie să se permită ca o mână de oameni cu pretenţii exagerate şi dăunătoare economiei să sfideze o ţară întreagă. Studenţii consideră că asemănările dintre mineriadele dinainte şi cea recentă sunt frapante, ceea ce dovedeşte că au fost pregătite de aceleaşi forţe destabilizatoare. Într-un apel semnat de nume sonore de intelectuali se cere încetarea acţiunilor violente ale minerilor şi rezolvarea conflictului de muncă pe calea dialogului. Totodată se exprimă temerea că readucerea în atenţia opiniei publice internaţionale a fostelor şi actualei mineriade va pune din nou în discuţie soliditatea bazei democraţiei în România. (Mass-media din întreaga lume au prezentat pe larg evenimentele din Valea Jiului. S-au făcut referiri la mineriadele din 1990 – 1991 şi au revenit semnele de întrebare în legătură cu viitorul democraţiei din România.)

• **22 ian**. Pacea de la Cozia. Sfârşitul celei de a cincea mineriade. Premierul **Radu Vasile** anunţă că s-a încheiat protestul minerilor care se vor întoarce la muncă la 25 ian. Conştient că ţara este în pericol, că se poate transforma într-un fel de Kosovo, dacă nu se opreşte înaintarea minerilor spre Bucureşti, premierul a acceptat să conducă negocierile cu protestatarii. A cerut şi ajutorul lui Dumnezeu, rugându-l pe P.S. **Ioan Solojan**, episcopul Harghitei şi Covasnei, să se alăture delegaţiei de negociatori, compusă din **Decebal Traian Remeş**, ministrul Finanţelor, **Nicolae Stăiculescu**, secretar de stat la Ministerul Industriilor, **Ovidiu Grecea**, secretar de stat, prefectul de Vâlcea, **Nicolae Curcăneanu** ş.a. Tratativele au avut loc la Mănăstirea Cozia, timp de peste patru ore. Înainte de începerea negocierilor, liderii minerilor se reculeg în mănăstire, se roagă, se închină, aprind lumânări şi iau un prânz cu mâncare de post. După momente de tensiune şi de suspans, după ce s-a amintit de mai multe ori că trebuie

respectat prin conduită lăcaşul Domnului, **Miron Cozma**, conducătorul delegaţiei minerilor la negocieri, cade de acord ca protestele minerilor să ia sfârşit. Aceasta după ce s-au semnat trei protocoale al căror conţinut n-a fost dat publicităţii. Premierul doar a prezentat pe scurt concluziile negocierilor în declaraţia pe care a făcut-o după încheierea discuţiilor. Principalele revendicări ale minerilor au fost acceptate, dar în termen de 30 de zile conducerile unităţilor miniere din Valea Jiului şi sindicatele trebuie să prezinte Guvernului un plan de reducere a costurilor de producţie, astfel încât în 5 ani pierderile din sector să fie eliminate. Minele Dâlja şi Bărbăteni pot să rămână în funcţiune dar, treptat, să producă fără pierderi, chiar şi salariile pot fi mărite cu condiţia reducerii pierderilor. (S-a căzut de acord şi s-a respectat înţelegerea ca **Miron Cozma** să nu dea nici o declaraţie după încheierea negocierilor.) S-a aflat mai apoi că au mai existat şi alte angajamente ale Guvernului: sucursala minieră Banat-Anina şi mina Ţebea rămân în cadrul CNH Petroşani, iar CNH va beneficia în 1999 de o subvenţie de la bugetul statului de 675 miliarde de lei. A apărut imediat întrebarea dacă a cedat Guvernul, deşi premierul declarase ferm că nu va ceda cererilor minerilor, sau dacă a cedat **Miron Cozma**. Premierul a apreciat că deznodământul protestului mineresc n-a adus nici unei părţi participante la negocieri vreun câştig, dar a avut de câştigat ţara care revine la normalitate. **Miron Cozma** a acceptat cu destulă uşurinţă invitaţia la negocieri pentru că nu mai avea de ce să fie sigur de victorie. **Ion Iliescu** nu era de acord ca PDSR să susţină alături de PRM continuarea ofensivei minerilor, declararea stării de urgenţă nu era de ignorat şi nici prezenţa masivă a armatei dotată cu tehnică de luptă. Întors la Petroşani (desigur, în triumf!), **Miron Cozma** le-a declarat minerilor că a obţinut la Cozia „tot ceea ce au dorit", adică 200 milioane de dolari pentru dezvoltarea Văii Jiului, creşterea salariilor cu 10% doar pentru minerii care au participat la marşul spre Bucureşti, oprirea disponibilizărilor în întregul minerit. **Miron Cozma** lasă să se înţeleagă că şi el personal a obţinut ceea ce a dorit la Cozia, adică să fie recunoscut de guvernanţi drept personalitatea care reprezintă mineritul românesc. Ceea ce, ulterior, guvernanţii dar şi unii conducători sindicali ai minerilor vor nega.

- La şedinţa CSAT se hotărăşte ca preşedintele României să instituie starea de urgenţă pe întreg teritoriul, dacă până la data de 22 ian. 1999, orele 14 minerii nu se vor întoarce în Valea Jiului. După încheierea negocierilor de la Mănăstirea Cozia, un comunicat al Preşedinţiei va preciza că nu mai este necesară instituirea stării de urgenţă întrucât s-a îndeplinit cererea ca minerii să se întoarcă în Valea Jiului.

- La iniţiativa preşedintelui ţării are loc şedinţa extraordinară a Camerelor reunite ale Parlamentului la sfârşitul căreia se adoptă o

hotărâre în care se declară că Parlamentul României rămâne ataşat valorilor democraţiei şi statului de drept, recomandă folosirea dialogului pentru rezolvarea conflictelor şi nu recurgerea la violenţe. Documentul invită Guvernul să prezinte o informare, până la 15 feb. 1999, privind rezultatele negocierilor cu reprezentanţii minerilor, iar până la 15 mar. 1999 să propună măsuri de redresare economică a sectorului minier. Chiar dacă subiectul principal pentru care a fost convocată această şedinţă nu mai este de actualitate, respectiv starea de urgenţă care n-a mai fost instituită, parlamentarii găsesc subiecte care să le permită să-şi atace adversarii politici în termeni insultători. Sala de şedinţe se transformă astfel într-un câmp de luptă, desigur, nu tocmai ca la Costeşti. Reprezentanţii Opoziţiei îi acuză cu mânie dezlănţuită pe guvernanţi că au condus ţara la dezastru, că nu s-au priceput să negocieze cu minerii la timp, pentru a evita evoluţia primejdioasă a conflictului. Se remarcă **C.V. Tudor** care susţine în termeni radicali că au fost trădate interesele naţionale de coaliţia de guvernământ care ar trebui înlăturată prin alegeri anticipate. Guvernanţii au şi ei argumentele lor cu care atacă Opoziţia, considerată în bună măsură răspunzătoare pentru situaţia critică a ţării.

- **Victor Babiuc**, ministrul Apărării, face o informare în legătură cu numărul răniţilor şi cu pagubele materiale produse la 21 ian., în urma confruntării dintre mineri şi forţele de ordine, în defileul Jiului. Au fost răniţi 134 de poliţişti şi 61 de jandarmi, dintre care unii se află spitalizaţi în stare gravă. Au fost daţi dispăruţi un ofiţer şi 28 de militari în termen. Prin avarierea, distrugerea şi sustragerea unor vehicule şi mijloace de luptă s-au înregistrat pagube de peste un miliard de lei.

- Pagubele Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului, înregistrate între 4-22 ian., se ridică la 25 miliarde lei.

- În Bucureşti, cu punct de plecare în Piaţa Revoluţiei, are loc un *marş al tăcerii* la care participă peste 15 000 de oameni, în semn de protest faţă de recenta mineriadă. Marşul este organizat de AC, Liga Studenţilor, Asociaţia Victimelor Mineriadelor 1990 – 1991, GDS şi are printre participanţi personalităţi de marcă ale societăţii civile.

• **23-26 ian.** După mineriadă:

Guvernul României primeşte mesaje de apreciere a modului în care a soluţionat conflictul de muncă declanşat de mineri, respectând ordinea publică, dar şi regulile democratice. Mesajele conţin reafirmarea susţinerii programului de reforme anunţat şi promovat de Guvern şi chiar sporirea sprijinului financiar pentru aplicarea cu succes a acestor reforme. Transmiţătorii acestor mesaje sunt:

- Casa Albă, cu un comunicat dat publicităţii de purtătorul de cuvânt al acesteia, **Joe Lockhart**; Comisia Europeană, cu un mesaj semnat de **Hans van den Broek** şi adresat premierului român; **Leni Fischer**, preşedinta Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. (În

mod special îl felicită pe premierul **Radu Vasile** pentru implicarea directă în soluționarea conflictului.)

- În presa internațională sfârșitul celei de a cincea mineriade nu este considerat chiar un succes al Guvernului României, ci mai mult un pas înapoi făcut de acesta pentru a amâna declanșarea protestelor diferitelor categorii profesionale. Chiar dacă unii comentatori îl consideră pe **Miron Cozma** adevăratul beneficiar al protestelor minerești, comiterea violențelor de către mineri este unanim regretată.

- Prim-ministrul **Radu Vasile** felicită presa care s-a dovedit a fi „câinele de pază"al democrației și al statului de drept pe durata conflictului din Valea Jiului pe care l-a prezentat cu „acuratețe" și „promptitudine".

- Președintele **Emil Constantinescu** prezidează ședința CSAT la care ministrul de Interne, **Constantin Dudu Ionescu**, prezintă raportul preliminar al MI privind modul în care instituțiile statului au acționat în perioada 18-22 ian. pentru a împiedica violențele și a restabili ordinea publică. Concluzia la care se ajunge în cadrul ședinței CSAT este că acțiunea respectivelor instituții s-a soldat cu eșec, iar violențele comise în intervalul protestelor minerești constituie amenințări la adresa siguranței naționale. De asemenea, cheltuielile și pagubele suportate de MI, MApN și Ministerul Industriei și Comerțului ajung la 130 miliarde de lei.

- Se anunță inițierea unor anchete de către Procuratura Generală și comisia de Apărare a Camerei Deputaților, privind modul în care s-a achitat MI de mandatul pe care l-a avut în cursul evenimentelor.

- **Nicolae Curcăneanu**, prefectul județului Vâlcea, face plângere penală împotriva lui **Miron Cozma**, pentru că, la 21 ian., la Costești, l-a agresat și l-a insultat.

- Conducerea organizației „Salvați copiii" cere membrilor Guvernului să inițieze o anchetă prin care să se stabilească răspunderile în ce privește antrenarea copiilor în evenimentele violente din Valea Jiului.

- **Valeriu Stoica**, ministrul Justiției, comunică intenția de a face demersurile legale necesare scoaterii în afara legii a PRM ca urmare a implicării acestuia în recentele acțiuni ale minerilor. Ideea este contestată de reprezentanții unor partide de opoziție sau considerată greu realizabilă chiar de membri ai coaliției de guvernământ. Dacă din zona PDSR se exprimă păreri mai nuanțate în legătură cu scoaterea în afara legii a PRM, opoziția PSM față de această inițiativă este tranșantă, inițiativa fiind calificată drept o dovadă a existenței extremismului de dreapta în România care încearcă să instaureze dictatura. PUNR și ApR ar accepta acest demers cu condiția să existe probe consistente care să-l justifice. **C.V. Tudor** declară că nu se teme de o asemenea eventualitate și trece la contraatac, acuzându-l pe **Valeriu Stoica** de comiterea unor fapte de o mare gravitate.

- Tribunalul Bucureşti primeşte din partea Asociaţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului (APADOR) şi a Centrului de Asistenţă pentru Organizaţiile Neguvernamentale (CENTRAS) cererea de scoatere în afara legii a PRM. Acest demers este susţinut şi de Asociaţia Pro Democraţia (APD).

• **25 ian. Radu Sârbu**, preşedintele FPS, anunţă că a obţinut cel mai important succes în domeniul privatizărilor prin semnarea contractului de vânzare a 65,23% din acţiunile rafinăriei Petromidia către firma turcească Akmaya Sanayia. Preţul oferit pentru Petromidia este de 725 milioane de dolari, sumă cu care se cumpără acţiuni, se vor face investiţii, se vor plăti datorii ale rafinăriei. La data vânzării, Petromidia adăuga un procent de 10% la pierderile înregistrate de întreprinderile de stat din România.

• **27 ian.** În Biroul Permanent al Senatului se analizează şi se votează suspendarea senatorului **C.V. Tudor** de la lucrările Senatului pentru o perioadă de 30 de zile. Această premieră în viaţa parlamentară a avut loc la cererea grupurilor parlamentare ale PNL şi PNŢCD din cele două Camere, care au invocat, printre altele, calomniile repetate aduse de **C.V. Tudor** preşedintelui României, unor demnitari sau persoane publice.

• **27-30 ian**. Premierul **Radu Vasile** efectuează o vizită de lucru în Germania.

• **28 ian.** Dosarul instrumentat în cadrul MI de IGP, Direcţia de Cercetări Penale, privind evenimentele din Valea Jiului din intervalul 18-21 ian. 1999 impun concluzia că acestea au adus atingere siguranţei naţionale, probele descoperite indicând comiterea infracţiunii de subminare a puterii de stat. Dosarul este transferat, pentru continuarea cercetărilor, Parchetului CSJ, Secţia Anticorupţie, Urmărire Penală şi Criminalistică.

- Prefectul judeţului Vâlcea, **Nicolae Curcăneanu**, dă publicităţii o informare privind evenimentele petrecute în acest judeţ, în perioada 19-24 ian. 1999, în timpul marşului minerilor spre Bucureşti. Informarea conţine o expunere cronologică şi analitică a desfăşurării evenimentelor, un tabel cu „iniţiatorii şi instigatorii manifestaţiei locale anarho-destabilizatoare de la Rm. Vâlcea, 21-22 ianuarie 1999" şi un capitol de concluzii. Primele trei concluzii sunt: „Acţiunea minerilor şi a acelor vâlceni care li s-au alăturat nu a avut un caracter de revendicare sindicală sau socială, ci caracter politic". „În spatele acestei acţiuni au fost lideri şi membri ai PRM, PSM, PS, Partidul Pensionarilor". (În capitolul *Propuneri* mai este menţionat şi PUNR.) „Modul de funcţionare al manifestanţilor a demonstrat o organizare bine pusă la punct, cu strategie, plan de acţiune şi mod de operare". **Nicolae Curcăneanu** propune, printre altele, să se cerceteze modul în care partidele menţionate „au susţinut şi ajutat mişcarea minerilor" şi

modul în care au fost organizaţi şi finanţaţi minerii pentru această deplasare.

- Conform unui sondaj de opinie efectuat de IMAS în perioada 20 – 27 ian. 1999, 58,8% din cei chestionaţi (1600 persoane, marjă de eroare 2,5%) nu sunt de acord cu greva minerilor, 70,7% sunt de părere că minele nerentabile trebuie închise, iar 64,8% nu cred că trebuia folosită forţa pentru a împiedica venirea minerilor la Bucureşti.

• **29 ian**. Preşedintele **Emil Constantinescu** se întâlneşte cu jurnaliştii prezenţi pe traseele ultimei mineriade cărora le transmite aprecierea sa pentru că au reuşit să fie cronicari obiectivi şi eficienţi ai evenimentelor şi apărători ai democraţiei. Şeful statului mai apreciază că ultimul episod al ofensivei minereşti a impus pe plan internaţional imaginea unei Românii mai credibile, angajată cu hotărâre pe calea reformelor democratice şi a promovării valorilor democraţiei, ceea ce poate atrage şi un sprijin mai consistent din exterior pentru ca proiectul politic românesc să reuşească.

- 1 dolar SUA –11 614 lei; 1 euro – 13 245 lei; 1 marcă germană – 6 772 lei (BNR)

• **1 febr**. La Camera Deputaţilor este depusă moţiunea simplă *Forţa de muncă,* pe tema protecţiei sociale, semnată de 55 de deputaţi ai PDSR. Căutând argumente pentru a ataca politica socială a guvernanţilor, autorii moţiunii le găsesc chiar într-un document al PD, partid aflat la guvernare. În acel document adoptat de Consiliul Politic al PD, la 24 ian. 1999 *Poziţia PD privind lecţiile crizei provocate de protestele minerilor din Valea Jiului,* membrii PD susţineau că una din cauzele declanşării grevei minerilor din Valea Jiului a fost neglijarea componentei sociale a reformei, deşi PD propusese proiecte de legi necesare domeniului. În moţiune se exprimă speranţa ca PD, având aceleaşi opinii crtice cu PDSR, în legătură cu politica socială a guvernanţilor, să ignore calculele politice şi să voteze moţiunea.

- **Peter Eckstein Kovacs**, propus de UDMR pentru funcţia de ministru pentru minorităţi, depune jurământul în faţa preşedintelui României. Kovacs declară că va fi mai activ ca predecesorul său în ce priveşte rezolvarea problemelor minorităţilor, probleme care nu mai suportă amânare.

• **2 febr**. Ziarul *Adevărul* publică pe prima pagină mult invocatul *Acord* de la Cozia. În prezentarea pe care **CT Popescu** o face documentului, se menţionează că a mai existat şi un fel de anexă la *Acord,* anexă care a rămas la **Miron Cozma** şi în care Guvernul se angajează „să nu întreprindă acţiuni în justiţie sau administrative împotriva minerilor participanţi la marş".

• **3 febr**. Pe un ton categoric, **Miron Cozma** declară, în cadrul unei conferinţe de presă, că nu se va mai prezenta în faţa Justiţiei, la niciun proces şi la nicio anchetă, deoarece Justiţia este subordonată

politic. Declarându-se conducător al zonei Valea Jiului, **Miron Cozma** anunță că este oricând pregătit să-i conducă pe mineri la București pentru a lupta „împotriva nelegiuirilor" și că în această luptă are de partea sa segmente importante ale societății.

• **4 febr.** Moțiunea *Forța de muncă*, inițiată de deputații PDSR, este respinsă în Parlament cu 116 voturi contra, 74 pentru și 10 abțineri.

- **Adrian Severin** și **Adrian Vilău**, excuși din PD, inițiază înființarea *Grupului pentru refacerea unității Partidului Democrat*. Grupul își propune să reformeze partidul pentru a-i asigura victoria în alegerile din 2000, anularea deciziilor Consiliului Național de Coordonare al PD din 21 nov. 1998, ceea ce presupune, printre altele, revenirea în partid a lui **Adrian Severin** și a lui **Adrian Vilău**.

• **4-5 febr**. În partidele aflate la putere – PNȚCD, PD, PSDR – apar focare de nemulțumire. Cei nemulțumiți doresc să se evalueze cu corectitudine în ce măsură partidul din care fac parte a fost avantajat de participarea la guvernare și mai doresc ca partidele să se modernizeze, în primul rând prin promovarea tinerilor în structurile de conducere. În PNȚCD grupul reformist care îl are ca lider pe **Sorin Lepșa** se declară continuator al programului politic al lui **Corneliu Coposu**. În PD reformiștii se prezintă sub un nume colectiv „grupul pentru refacerea unității PD" și își propun să salveze PD de la actuala marginalizare în viața politică, să producă acele schimbări care să-i asigure victoria în alegerile din 2000 și, ca o premiză a reușitei programului lor, să readucă în partid oamenii valoroși care au fost nevoiți să plece.

• **5 febr.** La ședința Colegiului Național de Apărare, generalul **Constantin Degeratu** prezintă raportul MApN privind implicarea efectivelor Armatei în cea de a cincea mineriadă. Raportul, semnat de generalul **Constantin Degeratu**, înregistrează deficiențele de organizare a forțelor armate în acele împrejurări, dar concluzia pe care o impune este că Armata și-a făcut datoria în conformitate cu atribuțiile care i-au revenit. Printre propunerile făcute în document este și aceea de a se specifica clar „misiunile forțelor armate pe timp de pace, în situații de criză și în caz de război, dimensiunea forțelor, structura forțelor..." Raportul a fost prezentat anterior în ședința CSAT din 23 feb. 1999 și apoi publiat în ziarul *Adevărul* din 8 feb. 1999.

- București, parcul din fața Pieței Unirii. În fața unei numeroase asistențe – președintele **Emil Constantinescu**, membri ai Guvernului, oameni politici, de cultură, personalități ale societății civile, preoți ș.a. – patriarhul **Teoctist** sfințește locul și pune o cruce drept temelie la viitoarea Catedrală a Mântuirii Neamului.

• **5-6 febr.** București. Palatul Parlamentului. 31 de partide social-democrate și-au trimis delegați la reuniunea Internaționalei Socialiste

pentru Europa Centrală şi de Est. (Social-democraţia este dominantă în Europa. Din cele 15 state europene, membre ale UE, 13 state au o guvernare social-democrată.) Din România au fost invitate la reuniune PSDR şi PD. (**Ion Iliescu** susţine că PD şi PSDR s-au opus invitării PDSR la această reuniune. Reprezentanţii celor două partide incriminate de **Ion Iliescu** se declară nevinovate în această cauză.)

• **9 febr**. Ministrul de Interne, **Constantin Dudu Ionescu**, revine cu o mai veche iniţiativă a sa, din 1998, de amnistiere a unor fapte comise de forţele de ordine în dec. 1989, argumentul principal fiind că acestea au îndeplinit doar nişte ordine de la superiori, aşa cum le cere statutul funcţiei lor. Unele asociaţii de revoluţionari din Timişoara, Bucureşti, şi nu numai, îşi declară răspicat dezacordul faţă de ideea lui **Dudu Ionescu** şi chiar anunţă că îi vor retrage sprijinul politic preşedintelui **Emil Constantinescu**, dacă acesta ar susţine o asemenea iniţiativă legislativă. **Ion Diaconescu** şi **Petre Roman** susţin însă ideea ministrului de Interne. Propunerea lui **C. D. Ionescu** a atras atenţia, a fost amplu comentată, a alimentat polemici aprinse.

• **15 febr**. CSJ îl condamnă pe **Miron Cozma** la 18 ani de închisoare pentru participarea la mineriada din 23-28 sep. 1991, fiind acuzat de subminarea puterii de stat, nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor şi încălcarea normelor de transport pe căile ferate.

• **16 febr**. În Parlament se votează Legea bugetului de stat pe 1999, în forma propusă de Guvern (260 voturi pentru, 7 împotrivă, 6 abţineri). Deficitul bugetar va fi de 2% (conform şi recomandării FMI) iar rata inflaţiei de 25%. Resursele obţinute din privatizări urmează să fie folosite pentru restructurare şi retehnologizare. Premierul **Radu Vasile** caracterizează acest buget drept unul de maximă austeritate, una dintre cauze fiind şi obligaţiile de plată pentru datoria externă care în 1999 este de 2,2 miliarde dolari. Opoziţia critică aspru bugetul, e nemulţumită şi că nu i-au fost acceptate amendamente importante la bugetul pe care îl consideră unul de supravieţuire, antinaţional şi antisocial. În consecinţă PDSR, PUNR, PRM, ApR refuză să voteze şi părăsesc sala de şedinţe.

• **16-17 febr**. **Miron Cozma** consideră că îşi poate apăra libertatea printr-o nouă incursiune a minerilor la Bucureşti, unde este hotărât să acţioneze în forţă, înlăturând întreaga conducere politică a ţării. La apelul lui n-au răspuns însă decât vreo 3500 de mineri care, îmbarcaţi în autocare, autodube, automobile, din care fluturau steaguri tricolore, şi înarmaţi cu bâte, ciomege, topoare, securi, au luat din nou drumul Bucureştiului (16 feb.). Ceea ce trebuia să fie, conform strategiei lui **Miron Cozma**, cea de a şasea mineriadă şi cea mai victorioasă, n-a fost decât o aventură de-o zi. La 17 feb., în zori, forţele Jandarmeriei (comandant - generalul **Anghel Andreescu**) au oprit coloana minerilor în dreptul comunei Stoeneşti-Olt, printr-o intervenţie rapidă, bine condusă de generalul **Tudor Cearapin**.

Intervenție care s-a transformat într-o adevărată luptă, cu victime în ambele tabere; minerii, luați pe nepregătite, au ripostat cu violență, rănind 34 de militari, iar în rândul minerilor au fost câteva zeci de răniți și un mort. (Ulterior reprezentanți ai PRM au susținut că au fost uciși câteva zeci de mineri, cadavrele lor fiind aruncate în Olt, iar alte câteva zeci de mineri au dispărut. Unele argumente de acest gen au fost preluate și de senatorul PDSR, **Vasile Văcaru**.) **Miron Cozma** a fost arestat, tocmai când încerca să părăsească locul confruntării, și dus în arestul Direcției de Cercetări Penale a IGP, din București. Au mai fost arestați și alți lideri ai minerilor – **Romeo Beja**, **Dorin Loiș**, **Ion Casapu** – care pot fi implicați într-un proces penal pentru încălcarea mai multor articole de legi. Au mai fost reținuți pentru declarații și 543 de mineri.

• **18 febr**. Senatorul PNL, **Viorel Cataramă**, demisionează din partid. El își explică decizia prin nemulțumirea pe care i-o provoacă eliminarea din Legea bugetului a facilităților acordate investitorilor și exportatorilor. Chiar dacă demisionarul **Cataramă** declară că va rămâne un apropiat al PNL, nu uită să precizeze că între 1994 și 1996 a investit un milion de dolari în partidul din care tocmai a demisionat.

• **23 febr**. Membrii CA al Bancorex, în frunte cu președintele băncii, **Vlad Soare**, au demisionat în bloc. Cauza pare să fie dezacordul organismelor financiare internaționale – FMI, BM – cu soluțiile de restructurare a Bancorex. (Programul de restructurare a Bancorex a fost realizat de firma Rotchild, angajată de Bancorex, și aprobat de FPS.) Experții FMI și ai BM nu sunt de acord, printre altele, cu redresarea Bancorex pe seama bugetului de stat. Veștile alarmante în legătură cu situația critică a Bancorex, confirmate și de demisia președintelui **Vlad Soare,** vor face ca, în scurt timp, ghișeele băncii să fie luate cu asalt de depunătorii interesați să-și retragă banii din conturi.

- La Petroșani reprezentanții LSMVJ și cei ai CNH semnează contractul colectiv de muncă pe 1999-2000 prin care se acordă o creștere salarială de 17% și se garantează păstrarea locurilor de muncă pentru cei 20 300 de salariați ai CNH. Cu o zi în urmă reprezentanții sindicatelor din CNH au depus la Ministerul Industriei și Comerțului un program de reducere a pierderilor CNH cu 21,6% în 1999. Prin prevederile acestor documente se respectă și se concretizează angajamentele înscrise în acordul de la Cozia.

- După cea de a șasea mineriadă s-a declanșat o polemică aprinsă între PNȚCD și PDSR. Semnalul de începere a ostilităților a venit de la **Ion Iliescu** care a declarat că la mineriada din 1991 minerii au fost încurajați de membri ai PNȚCD, PNL și alte partide aflate atunci în opoziție. Răspunsul din partea PNȚCD a venit prompt, chiar **Ion Diaconescu** afirmând că **Ion Iliescu** este direct implicat în mineriadele din 1990-1991, că dosarul acestor mineriade se află încă

în atenția Justiției și că acesta și-a început campania electorală pentru un nou mandat de președinte, deși n-ar mai avea voie să candideze. Schimbul de replici, tot mai tăioase, a continuat, culminând cu amenințarea PDSR că se va retrage din Parlament până la viitoarele alegeri, dacă PNȚCD nu va înceta campania de discreditare a partidului și a lui **Ion Iliescu**. Cei mai zeloși apărători ai acestuia au anunțat că sunt pregătiți să intre în greva foamei dacă această campanie va mai continua.

• **25-26 febr**. Consiliul de Administrație al BNR instituie administrarea specială a Bancorex, începând cu 1 mar. 1999. **Nicolae Dănilă** este desemnat administrator special al Bancorex, urmând să preia integral atribuțiile CA al acestei bănci. BNR va supraveghea procesul de reorganizare a Bancorex, sub direcția noului președinte, și o va sprijini și prin acordarea unui împrumut financiar. Scopurile acestor măsuri sunt protejarea băncii, a depozitelor populației și ale agenților economici, asigurarea continuității operațiunilor, restructurarea acesteia. Guvernatorul BNR, **Mugur Isărescu**, afirmă, la un post de televiziune, că Bancorex a fost prejudiciată cu sute de milioane de dolari prin acordarea unor credite neperformante. Fostul premier **Nicolae Văcăroiu** se grăbește să absolve PDSR și guvernarea sa de orice răspundere în ce privește situația critică a băncii, afirmând că PDSR și Guvernul său n-au exercitat nici un fel de influență politică asupra sistemului de credite care i-a aparținut exclusiv băncii și de care BNR trebuia să aibă cunoștință. BM își prezintă oferta de a acorda asistență Bancorex prin elaborarea unui plan de restructurare care să poată asigura privatizarea în condiții bune a băncii. Experții BM consideră că planul de restructurare realizat de Bancorex și consilierii săi nu oferă soluțiile optime pentru redresarea Bancorex.

• **27-28 febr**. La finalul ședinței Comitetului de Conducere al PNȚCD se adoptă o rezoluție în care se reafirmă sprijinul politic pentru Guvernul Radu Vasile și pentru rămânerea la guvernare cu asumarea tuturor responsabilităților pentru rezultatele acesteia. Rezoluția a fost votată cu 43 de voturi pentru, 4 împotrivă (aparținând aripii disidente care susține ieșirea de la guvernare, reprezentată de **Matei** și **Ioan Boilă**, **Victor Ciorbea** și **Liviu Petrina**) și 2 abțineri. Ședința a fost marcată de momente de tensiune create de grupările divergente existente în partid. **Ion Diaconescu** a reușit însă să restabilească, pentru moment, echilibrul între grupări, să impună direcția politică agreată de conducerea la vârf a partidului, dar n-a reușit să impună o pace durabilă. Grupările adverse au rămas pe poziții, pregătite pentru viitoare confruntări. Cu câteva zile în urmă, la grupările existente s-a mai adăugat una. La 20 feb. a apărut un document, numit *Zece pași*, care susține rămânerea la guvernare a PNȚCD, dar cu condiția unei reformări radicale a partidului, pe baza unei discipline stricte și a unei eficientizări a activității la nivelul structurilor de

conducere. Documentul a fost asumat de 20 de parlamentari ai partidului. Printre cei care îl susţin se regăsesc nume cu greutate: **Remus Opriş, Virgil Petrescu, Mihai Gheorghiu, Ioan Vida Simiti** ş.a.

- PAR fuzionează prin absorbţie cu Partidul Popular Republican şi cu Partidul Liber Democrat Român condus de **Niculae Cerveni**. Liderul PAR, **Varujan Vosganian,** anunţă că politica de fuziuni va continua, în perspectiva unei coagulări a forţelor de dreapta care vor putea forma un nou partid de dreapta.

- **Viorel Cataramă** devine membru al Partidului Naţional Român. Consiliul Naţional al acestui partid îl alege preşedinte interimar, în locul demisionatului **Mihai Berca**.

- 1 dolar SUA – 12 774 lei; 1 euro – 14 080 lei; 1 marcă germană – 7199 lei (BNR)

• **1 mar.** Tribunalul Constanţa hotărăşte să înceapă procedura de faliment la CNM Navrom, companie aflată deja în procedură de lichidare judiciară.

• **2 mar.** În Camera Deputaţilor se votează pentru ridicarea imunităţii parlamentare a deputatului PDSR **Gabriel Bivolaru** (242 voturi pentru, 50 împotrivă, un vot anulat). Parchetul de pe lângă CSJ l-a pus sub acuzare pentru fals, uz de fals, înşelăciune, evaziune fiscală, prin care a prejudiciat BRD, şi nu numai, valoarea actualizată a prejudiciilor ridicându-se la peste 260 miliarde de lei. Colegii de partid ai lui Bivolaru l-au protejat încă de la începerea cercetărilor, susţinând că este vorba de o acţiune politică. PDSR a fost masiv criticat atunci când lideri ai partidului – **Adrian Năstase, Miron Mitrea, Viorel Hrebenciuc, Florin Georgescu** ş.a. – l-au însoţit pe **Bivolaru** la Parchetul General (25 nov. 1997) unde începeau cercetările în cazul său.

• **3 mar.** În raportul finalizat de MI privind mineriadele din ian. – feb. 1999, generalul **Teodor Zaharia** este considerat răspunzător în cea mai mare parte de eşecul forţelor de ordine în mineriada din ian.

- Comisia de învăţământ a Camerei Deputaţilor a respins două iniţiative ale UDMR, vizând înfiinţarea unei universităţi de stat cu predare în limba maghiară la Cluj-Napoca.

• **3-6 mar.** Bruxelles. La Congresul Internaţionalei Liberale, PNL devine, prin votul participanţilor, membru cu drepturi depline al acestei structuri, unde avea din 1977 statutul de observator. Din partea PNL au fost prezenţi la Congres prim-vicepreşedintele **Valeriu Stoica** şi vicepreşedintele **Călin Popescu Tăriceanu**.

• **4 mar.** Cu şase luni în urmă, la 4 sep. 1998, la Palatul Cotroceni, liderii coaliţiei şi preşedintele ţării au adoptat o declaraţie în care, printre altele, Guvernul era desemnat să aplice în 6 luni anumite măsuri prioritare ale reformei. La 4 mar. 1999, când termenul a expirat, Guvernul n-a considerat necesar să explice cum şi-a îndeplinit obligaţiile asumate prin acea declaraţie. Explicaţia vine însă de la PD.

Liderii PD din conducerea centrală şi din teritoriu se întâlnesc, analizează prestaţia Guvernului din ultimele şase luni şi o declară drept nesatisfăcătoare, apreciind că doar 25% din obligaţiile Guvernului au fost onorate. Termenii în care **Petre Roman** califică activitatea Guvernului în această perioadă sunt deosebit de severi. „Aşa nu se mai poate!" – trage concluzia liderul PD, spre satisfacţia majorităţii celor prezenţi. După un asemenea verdict, consecinţa firească, dorită de mulţi PD-işti, părea hotărârea de a ieşi de la guvernare. **Petre Roman** s-a calmat, i-a calmat şi pe susţinătorii aprigi – mai ales cei din teritoriu – ai soluţiei ieşirii de la guvernare, explicându-le cât de serios ar afecta imaginea PD dezertarea din Guvern şi cât ar avea de câştigat partidul dacă, rămânând la guvernare, ar reuşi să determine o schimbare în bine în activitatea Guvernului, impunându-şi propriile proiecte politice.

• **4-5 mar**. Preşedintele Poloniei, **Aleksandr Kwasniewski**, se află într-o vizită oficială în România. La întâlnirea cu preşedintele **Emil Constantinescu**, oaspetele polonez declară că ţara sa va sprijini România în drumul către NATO şi îşi exprimă speranţa că Polonia şi România vor fi împreună în UE. Analiştii politici români au observat însă declaraţiile vagi, neangajante ale preşedintelui polonez.

• **10 mar**. Marile centrale sindicale – CNSLR-„Frăţia", BNS, Cartel „Alfa", CSDR – se solidarizează. Consiliile de coordonare ale acestora au definitivat împreună o listă de revendicări în atenţia guvernanţilor şi un plan de acţiuni comune de proteste, care vor începe prin mitinguri (24 mar.), vor continua cu grevă de avertisment (19 apr.) şi vor culmina cu greva generală (26 apr.), declanşată în cazul în care Guvernul va rămâne insensibil la revendicările sindicatelor. Acestea sunt: adoptarea unor acte normative care să reglementeze responsabilităţile la nivel de ministru, funcţionar public, director, membru AGA şi CA; modificarea modului de funcţionare a FPS; scăderea taxelor şi impozitelor; revizuirea sistemului de tarife la energia electrică, termică, gaze naturale, apă, benzină, transport şi comunicaţii; modificarea legislaţiei în domeniul muncii; modificarea bugetului de stat pe 1999, astfel încât să permită asigurarea unui nivel de trai decent membrilor de sindicat, dar şi buna funcţionare a unor domenii de activitate; reeşalonarea datoriilor societăţilor comerciale pe o perioadă de cinci ani ş.a.

• **11-12 mar.** La Sinaia are loc cea de a patra reuniune a şefilor de state care formează trilaterala România-Bulgaria-Turcia, **Emil Constantinescu, Petăr Stoianov, Suleyman Demirel**. Cei trei preşedinţi semnează documente care să contribuie la asigurarea stabilităţii şi cooperării regionale: un acord privind cooperarea trilaterală în domeniul turismului, trei declaraţii referitoare la desemnarea unor zone de liber schimb între cele trei ţări, la necesitatea limitării conflictului din Kosovo şi la extinderea NATO.

• **12 mar.** SUA, statul Missouri, oraşul Independence, care este şi locul naşterii preşedintelui american **Harry S. Truman**. Are loc ceremonia oficială prin care Cehia, Polonia şi Ungaria devin membre cu drepturi depline ale NATO. Miniştrii de Externe ai celor trei ţări înmânează secretarului de stat american, **Madeleine Albright**, instrumentele de ratificare a protocoalelor de aderare la Alianţă. Unele ţări salută evenimentul ca pe un moment istoric în viaţa politică internaţională, iar altele (Rusia) îl consideră o decizie neinspirată pentru politica mondială de securitate. Cele trei foste ţări comuniste care aderă la Alianţă măresc numărul membrilor acesteia de la 16 la 19.

- Şedinţa Consiliului Naţional al PDSR are loc într-o atmosferă de încredere în viitorul partidului. Programul anticriză recent dat publicităţii, conceput ca alternativă la politica economică a coaliţiei CDR-USD-UDMR, conţine toate ingredientele necesare seducerii elecoratului, în primul rând promisiunea că în 6-9 luni de la aplicarea măsurilor propuse se va pune capăt declinului economic şi scăderii nivelului de viaţă, iar economia va reîncepe să funcţioneze. O uşoară, poate doar teoretică, deviere spre dreapta eşicherului politic a unui partid de stânga ar putea câştiga inimile unei părţi a electoratului de dreapta în vremuri de criză. Poate că şi acest calcul a determinat exprimarea, prin vocea impunătoare a lui **Adrian Năstase**, a unei poziţii în legătură cu reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, imobilelor, proprietăţilor cu destinaţie economică, abuziv preluate în timpul regimului comunist. PDSR nu se opune retrocedării acestor proprietăţi, dar pune anumite condiţii: pădurile să fie restituite până la limita a cinci hectare şi să fie administrate în regim silvic pentru a se evita defrişările masive; în cazul imobilelor naţionalizate, se propune restituirea în natură doar în cazul celor care n-au fost înstrăinate conform Legii 112 ale cărei efecte nu pot fi anulate; pentru cele înstrăinate conform acestei legi se propune despăgubirea proprietarilor la valoarea de piaţă a imobilelor; pentru imobilele cu destinaţie economică PDSR preferă despăgubirea foştilor proprietari în limite care ar trebui fixate de Parlament.

- Premierul **Radu Vasile** apreciază că greva generală programată de sindicate la 26 apr. are un caracter profund politic ceea ce o face să semene cu mineriada de la începutul anului 1999. Şi revendicările sindicatelor seamănă cu cele ale minerilor din Valea Jiului, din ian. a.c. Aceste afirmaţii îi vor stimula pe liderii sindicali să ia atitudine, să le nege cu indignare şi să reconfirme hotărârea de a începe seria de confruntări cu Guvernul. De aceea premierul îşi va retrage aceste afirmaţii.

• **13 mar.** La şedinţa Colegiului Director al PD, **Petre Roman** încearcă să mobilizeze energiile din partid în scopul recâştigării încrederii electoratului. El subliniază din nou că ţara nu e guvernată bine, că PD ar fi mult mai eficient dacă ar fi locomotiva guvernării,

dar, în condițiile date, PD trebuie să rămână în coaliție pentru a influența în bine actul guvernării. **Traian Băsescu** adaugă că, dacă PD rămâne la guvernare, atunci trebuie să sprijine în mod coerent Guvernul, să nu-l mai critice, pentru că astfel PD lasă impresia unui partid „duplicitar". Participanții la ședință adoptă o Hotărâre în 14 puncte în care sunt înscrise măsuri de ordin politic, economic, dar mai ales social, măsuri care să ghideze activitatea PD în vederea influențării în bine a actului de guvernare.

- La Iași are loc ședința Consiliului Național al PUNR. Atât președintele partidului, **Valeriu Tabără**, cât și alți lideri au criticat aspru atât coaliția de guvernare, cât și PDSR. Cu toate criticile pe care le aduce din plin celorlalte partide, PUNR, simțindu-se însingurat și nedreptățit, încearcă să se redreseze. În acest scop, lideri partidului fac propuneri de alianță politică unor partide, de exemplu PDSR.

• **16 mar**. Senatorii modifică Regulamentul de funcționare a Senatului și anume decid ca ridicarea imunității unui senator să se poată face cu votul majorității simple. În plus, familia senatorului – soț, soție, copii – nu va mai beneficia de protecție juridică în cazul unei agresiuni exercitate împotriva acesteia, iar agresiunea nu va mai fi considerată infracțiune de ultraj. Senatorii Opoziției au protestat împotriva acestui demers, mai ales **C.V. Tudor**, și au părăsit sala de ședință, PRM chiar pe termen nelimitat.

• **19 mar**. Liderii PNȚCD, **Ion Diaconescu**, **Nicolae Ionescu Galbeni**, **Gabriel Țepelea** se întâlnesc cu liderii PUR, **Dan Voiculescu**, **Mihai Lazăr**, **George Mărăcineanu**, pentru a identifica punctele de vedere comune în problemele politice de interes general, în vederea unei eventuale colaborări care să contribuie la depășirea crizei ce afectează țara.

• **22 mar**. Începe, cu PDSR, seria consultărilor pe care președintele **Emil Constantinescu** le-a programat cu partidele parlamentare, în scopul găsirii unor soluții comune pentru depășirea blocajelor reformelor. Propunerea PDSR este aceea de organizare a alegerilor anticipate, pe care, chiar dacă șeful statului n-o respinge explicit, o resping categoric partidele coaliției de guvernământ.

• **23 mar**. În Senat, într-o atmosferă încinsă, este ridicată imunitatea parlamentară a senatorului PRM, **C.V. Tudor**, la cererea ministrului Justiției, **Valeriu Stoica**. (80 de voturi pentru, 36 împotrivă) **C.V. Tudor** a absentat de la ședință și a cerut chiar amânarea dezbaterilor pe motiv de boală (creșterea glicemiei). **C.V. Tudor** este învinuit în 11 dosare pentru insultă și calomnie (dintre reclamanți: **Constantin Ticu Dumitrescu**, **Zoe Petre**, **Dorin Marian**, **Mihai Bărbulescu**, **Petre Roman**, **Ion Pitulescu**, **Gavril Dejeu**) într-un dosar penal cu ziarista **Rodica Chelaru** și în alte 4 procese civile cu **Valeriu Stoica**, **Dragoș Constantinescu**, **Nicolae Dide**, **USR**.

• **24 mar**. NATO începe atacul aerian împotriva Iugoslaviei pentru a se restabili pacea în Kosovo, unde trupele sârbeşti luptă împotriva albanezilor care îşi cer cu arma în mână independenţa provinciei. Înainte de începerea atacului aerian al NATO, preşedintele **Emil Constantinescu** a afirmat că, dacă tratativele îndelungate de pace în Kosovo au eşuat, atunci o intervenţie a NATO în scopul restabilirii păcii este „necesară şi legitimă". Departamentul de stat al SUA a remarcat şi salutat poziţia României în această situaţie, dar în România preşedintele a fost (şi) criticat.

- Centralele sindicale coalizate - CNSLR-„Frăţia", BNS, Cartel „Alfa", CSDR – organizează ample mitinguri de protest faţă de politica Guvernului, în Capitală şi în cele mai multe dintre reşedinţele de judeţ. În Bucureşti au participat la miting aproximativ 80 000 de sindicalişti, hotărâţi să continue calendarul ameninţătoarelor (pentru guvernanţi) greve stabilite de conducerile centralelor sindicale. S-au strigat lozinci antiguvernamentale *Nu vă fie frică/Că poetul pică*, *Jos Guvernul*, *Demisia*, *Hoţii, hoţii*, şi a fost invocat chiar şi **Miron Cozma**, ca apărător al sindicaliştilor.

• **31 mar. 1 dolar SUA –14 925 lei; 1 euro – 16 006 lei; 1 marcă germană – 8 184 lei (BNR)**

• **2 apr**. FPS vinde 45% din acţiunile Banc Post pentru 42,8 milioane dolari. Cumpărătorii sunt GE Capital, divizia de servicii financiare a companiei americane General Electric, cu 35% din acţuni, şi Banco Portugues de Investimento, cu 10% din acţiuni. În plus, nou veniţii vor investi în bancă, în următorii 5 ani, 50 milioane dolari. (Înfiinţată în 1991, Banc Post are un capital social de 106,6 miliarde lei, 4000 de angajaţi, 123 de unităţi teritoriale, 60 000 de clienţi persoane juridice şi 500 000 persoane fizice.)

• **7 apr**. La palatul Cotroceni, poate nu întâmplător în sala Unirii, are loc o reuniune la care participă 100 de invitaţi ai preşedintelui **Emil Constantinescu**: oameni politici, miniştri, oameni de afaceri, lideri sindicali, reprezentanţi ai societăţii civile. Inspiratorul acţiunii a fost PDSR, prin vocea lui **Ion Iliescu**. Şeful statului a preluat propunerea PDSR, a organizat şi a patronat întâlnirea pe care a considerat-o „o premieră în viaţa politică românească", pentru că a reuşit să convoace la un schimb de opinii privind problemele majore ale ţării reprezentanţii majorităţii componentelor societăţii româneşti. De la acest exerciţiu de comunicare preşedintele ţării n-a aşteaptat prea mult. Aşa cum a declarat, n-a sperat să se ajungă la miracolul unui consens în urma căruia, solidari, toţi cei prezenţi să contribuie la realizarea aceloraşi proiecte. Tot ce a sperat a fost să se identifice punctele de vedere comune, dar şi cele divergente, şi mai ales să se mai tempereze tensiunile existente mai ales în viaţa politică românească, dar nu numai. Evaluările ulterioare ale acestei întâlniri, care putea fi o premieră, au demonstrat însă că nici aceste minime

aşteptări ale preşedintelui ţării nu s-au împlinit. Cei mai mulţi dintre invitaţi şi-au recitat opiniile, ca într-un dialog al surzilor, indiferenţi sau chiar ostili faţă de opiniile celorlalţi. Oamenii politici din opoziţie au etalat un accentuat spirit critic faţă de programul anticriză prezentat de Guvern. **Ion Iliescu** a declarat că materialul Guvernului nu poate fi considerat un program anticriză. L-au susţinut şi alţii, din aceeaşi zonă politică, declarând că documentul este o înşiruire de idei demult vehiculate şi superficial prezentate, dar mai ales o seamă de argumente neconvingătoare prin care guvernanţii încearcă să justifice eşecul politicii lor. Programul anticriză prezentat cu această ocazie de Guvern a fost elaborat la cererea şefului statului, a partidelor de opoziţie, a sindicatelor şi a oamenilor de afaceri. Documentul are trei capitole: stadiul realizării obiectivelor Guvernului; măsuri urgente de evitare a recesiunii şi a crizei financiare; obiectivele politicii Guvernului pentru anii 1999-2000. Masa rotundă de la Cotroceni nu s-a încheiat cu un rezultat concret, n-a fost pe măsura aşteptărilor organizatorilor, invitaţilor, jurnaliştilor care au caracterizat-o drept „şezătoare politico-propagandistică", „parastas", „şuetă", „eşec" etc.

• **17 apr.** La Teatrul de Operetă din Bucureşti peste 700 de membri şi simpatizanţi ai PNŢCD hotărăsc să înceapă o nouă viaţă politică, prin desprinderea de acest partid şi adeziunea la un nou partid a cărui iminentă apariţie este anunţată cu solemnitate în acest cadru – Alianţa Naţională Creştin Democrată. Se dă citire unei liste cu numeroase nume ale celor care au consimţit să demisioneze în grup din PNŢCD. În fruntea listei, nume sonore: vicepreşedintele PNŢCD, **Victor Ciorbea**, **Matei** şi **Ioan Boilă**, **Şerban Săndulescu** ş.a. Deşi se susţine că noul partid nu va fi un alt PNŢCD sau un adversar al PNŢCD, atacurile la adresa acestui partid se succed în ritm alert şi pe un ton sever. Şi totuşi programul economic anunţat pentru noul partid are multe elemente comune cu programul PNŢCD din vremea Guvernului Ciorbea: privatizare în ritm susţinut, lichidarea întreprinderilor nerentabile, reformă morală, restituirea proprietăţilor confiscate de regimul comunist etc. Ambiţiile începutului de drum sunt mari. Noul partid vrea să fie primul „fără corupţi, lichele şi infiltraţi" şi să se remarce prin prioritatea acordată reformei morale. Acţiunea politică a grupului Ciorbea a fost însă aspru criticată sau minimalizată în interiorul PNŢCD şi nu numai. O atitudine de tranşantă dezaprobare vine de la **Doina Cornea**. **Ion Diaconescu** crede că **Victor Ciorbea** a procedat incorect, a criticat fără temei, din motive personale, conducerea PNŢCD, a avut pretenţia la o funcţie fără să se întrebe pe ce considerente a dobândit-o, dar, trădând PNŢCD care l-a făcut primministru, a ajuns şef de partid, funcţie pe care ar fi putut s-o obţină şi în PNŢCD, „dacă avea răbdare". Şi alţi lideri ţărănişti consideră că **Victor Ciorbea** a comis un atac la adresa PNŢCD şi că încearcă să preia din prestigiul acestuia.

• **19 apr.** Greva de avertisment de două ore anunțată de centralele sindicale CNSLR-„Frăția", Cartel „Alfa", BNS și CSDR, premergătoare mult anunțatei greve generale, din 26 apr., n-a avut amploarea așteptată de liderii sindicali. La protest a participat mai puțin de jumătate din numărul membrilor afiliați la respectivele centrale.

• **20-21 apr.** Bruxelles. La a opta reuniune a Comitetului Mixt Parlamentar România – UE evaluarea situației României nu este încurajatoare. S-a apreciat astfel că progresele semnalate la ultima evaluare în ce privește îndeplinirea de către România a criteriilor politice pentru aderare se pot pierde datorită, în primul rând, lipsei voinței politice necesare realizării de reforme structurale și accelerării privatizării, apoi din cauza stării generale precare a economiei și funcționării defectuoase a administrației.

• **21 apr**. La Palatul Victoria se semnează scrisoarea de intenție pentru încheierea unui nou acord stand-by cu FMI. Scrisoarea a fost semnată de premierul **Radu Vasile**, din partea României, și de **Emanuel Zervoudakis**, directorul pentru România al FMI. După aprobarea acordului de către conducerea FMI, România urmează să primească un împrumut de aproximativ 500 milioane de dolai (300 milioane DST) pentru o perioadă de 11 luni, sumă eliberată în tranșe egale, trimestriale.

• **22 apr.** Parlamentul aprobă cererea președintelui **Emil Constantinescu** de acordare Alianței Nord-Atlantice a accesului nerestrictiv în spațiul aerian al României, în vederea executării de operațiuni aeriene asupra teritoriului Republicii Federale Iugoslavia. Rezultatul votului: 225 pentru, 21 împotrivă (PUNR), 99 abțineri (PDSR, PRM). Președintele României a transmis această cerere Parlamentului după ce la 17 apr. oficialii NATO, iar la 18 apr, **Bill Clinton**, președintele SUA, au adresat Bucureștiului solicitarea ca România să acorde Alianței acces fără restricții în spațiul aerian al României pentru operațiunile declanșate împotriva Iugoslaviei. Respectiva cerere a fost aprobată, în prealabil, de CSAT și de Guvernul României. Situația nou creată, percepută de forțele politice drept o problemă majoră de politică externă a României, a poziționat imediat partidele politice parlamentare în două tabere opuse. Pe de o parte partidele din coaliția majoritară, care au acceptat cu promptitudine cererea NATO, motivând că, dacă România dorește să adere la Alianță, apare și datoria de a sprijini acțiunile acesteia și că, dacă România va refuza această cerere, drumul său către aderarea la NATO va rămâne închis. Pe de altă parte, partidele de opoziție care resping solicitarea NATO pentru că doresc soluționarea situației din Iugoslavia pe calea tratativelor, nu prin forță. În plus, din rândul acestor partide se aduce argumentul, pe care **Ion Iliescu** îl susține cu forță, că aprobarea cererii NATO contravine Tratatului cu privire la relațiile de prietenie, bună vecinătate și cooperare dintre România și

Iugoslavia, semnat la Belgrad la 16 mai 1996 (ratificat prin Legea 112 din 10 oct. 1996) care prevede la articolul 7 că niciuna dintre cele două ţări „nu va permite ca teritoriul său să fie folosit de către un stat terţ pentru comiterea unui act de agresiune împotriva celeilalte părţi contractante şi nu va acorda niciun fel de ajutor unui asemenea terţ". În consecinţă Biroul Executiv al PDSR hotărăşte la 20 apr. să respingă cererea NATO. Preşedinţia României vine cu explicaţii în legătură cu obligaţiile asumate prin Tratatul de prietenie cu Iugoslavia, afirmând că acţiunile NATO împotriva Iugoslaviei n-au fost considerate de Consiliul de Securitate al ONU drept acte de agresiune, astfel încât România nu-şi încalcă obligaţiile prevăzute în tratatul cu Iugoslavia. În urma unor negocieri, nu lipsite de tensiuni, Opoziţia îşi impune unele puncte de vedere şi, în consecinţă, hotărăşte (PDSR şi PRM) să nu mai voteze împotriva cererii NATO, ci să se abţină de la vot. Opoziţia a obţinut ca în locul acordării NATO de acces nerestrictiv pe o durată nedeterminată în spaţiul aerian al României (formulă care apărea în cererea preşedintelui **Emil Constantinescu** adresată Parlamentului), accesul să fie acordat doar pe perioada executării de operaţiuni aeriene asupra teritoriului Iugoslaviei. De asemenea în hotărârea adoptată de Parlament în acest caz se mai prevede, din iniţiativa Opoziţiei, ca Guvernul să depună eforturi pentru ca România să obţină într-un cadru dat garanţii de securitate şi integritate teritorială *erga omnes* şi să beneficieze de asistenţă în vederea eliminării efectelor negative produse de criza din regiune. De altfel chiar din rândurile Puterii s-au auzit voci care au cerut ca, în cazul participării României la acţiunile NATO împotriva Iugoslaviei, România să beneficieze de garanţii suplimentare de securitate, respectiv de garanţii privind aderarea la Alianţă.

- Centralele sindicale CNSLR-„Frăţia", BNS, Cartel Alfa şi CSDR au hotărât să amâne greva generală programată pentru 26 apr., la 24 mai. Această hotărâre s-a luat ca urmare a unei întâlniri cu reprezentanţi ai Guvernului (21 apr.) unde s-a semnat un memorandum prin care aceştia s-au angajat să rezolve revendicările sindicaliştilor. Liderii sindicali anunţă că, dacă nu va fi respectat memorandumul, ei vor începe procedurile de demitere a Guvernului. Deocamdată mai cer demiterea ministrului Justiţiei, **Valeriu Stoica**, care se face vinovat de a fi ignorat amendamentele sindicatelor la Legea răspunderii ministeriale. Şi tot sindicaliştii mai cred că au datoria să se pronunţe în legătură cu acordarea accesului NATO în spaţiul aerian al României pentru acţiuni împotriva Iugoslaviei, problemă la care răspunsul e negativ.

• **23 apr**. Liberalii au trecut la ofensivă. La şedinţa Consiliului Naţional al PNL s-a hotărât să se iniţieze negocierile necesare pentru ca să se adopte noul protocol de funcţionare a CDR în care PNL să

aibă un statut egal cu PNȚCD, iar formațiunile politice membre ale CDR să poată participa la alegeri pe liste separate. (Propunerile vor fi combătute de PNȚCD.) Opinia pe care au preluat-o tot mai mulți liberali și care își produce efectele în această ședință este că PNL, în ascensiune, mai ales prin unificări, așa cum indică sondajele de opinie, nu mai poate rămâne la remorca PNȚCD. Pentru a demonstra că au de ce să pretindă promovarea, liberalii au adoptat la ședință *Manifestul economic al PNL*, un document care conține soluții de redresare economică prin aplicarea unui sistem fiscal liberal, ceea ce presupune reducerea fiscalității, în primul rând a impozitului pe profit care ar trebui să ajungă după trei ani de scăderi succesive la 15%. Liberalii susțin că doctrina lor economică este singura care, în această etapă de dezvoltare a țării, poate conduce la redresarea României și, ca o consecință, la reabilitarea CDR în fața electoratului.

- Guvernul sârb apreciază că România și Bulgaria sunt, în relația cu Iugoslavia, țări agresoare pentru că au pus spațiul lor aerian la dispoziția țărilor NATO pentru atacuri împotriva Iugoslaviei.

• **23-25 apr.** NATO împlinește 50 de ani de existență. La Washington D.C., în aceeași sală – Mellon Auditorium – unde cu 50 de ani în urmă se semna actul de naștere a Alianței, are loc un summit la care participă reprezentanții celor 19 țări membre ale NATO și 23 de delegații ale țărilor membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC). Rusia și Belarus au hotărât să absenteze în semn de protest față de atacurile asupra Iugoslaviei. România este reprezentată de o delegație condusă de președintele **Emil Constantinescu**. Sărbătorirea s-a consumat într-o atmosferă mai reținută, datorată situației preocupante din Iugoslavia care a consumat mare parte a timpului lucrărilor. S-a pus problema inițierii intervenției terestre, iar miniștrii Apărării din țările NATO au decis să se instituie embargoul pe petrol pentru Iugoslavia. Momentul aniversar a impus evocarea trecutului Alianței, dar s-au luat decizii și pentru viitor, prin adoptarea noului concept strategic al NATO care prevede, în primul rând, ca Alianța să gestioneze crizele din Europa. S-a mai abordat și tema de cel mai acut interes pentru România – extinderea Alianței, considerată un proces necesar care trebuie să continue. **Jacques Chirac** a subliniat că se impune să fie respectată cu strictețe politica ușilor deschise către NATO pentru țările candidate la aderare la Alianță și că de această politică ar trebui să beneficieze, într-o primă etapă, România și Slovenia. Liderii Alianței au căzut de acord să se realizeze un *Plan de Acțiune pentru Aderare*, iar țările candidate să fie din nou evaluate, până cel mai târziu în 2002. Multe comentarii va produce citarea României în fruntea listei țărilor cu șanse la aderare, într-un viitor neprecizat însă. (În țară, unele voci, mai ales din zona Puterii, au supralicitat rezultatele summit-ului în ce privește speranța de aderare la NATO a României, iar altele, mai ales din zona Opoziției, le-au

minimalizat până la a le trata ca pe o ratare a aderării la NATO.) România a propus în cadrul summit-ului un proiect de Parteneriat euro-atlantic pentru țările din sud-estul Europei. La inițiativa președintelui Franței, **Jacques Chirac**, după încheierea lucrărilor summit-ului a avut loc o reuniune între reprezentanți ai țărilor membre NATO și cei ai celor 7 țări vecine Iugoslaviei. La propunerea Germaniei s-a stabilit să se adopte un plan de stabilitate în Balcani, un fel de nou plan Marshall care ar urma să redreseze aceste țări, printre care și România, serios afectate de războiul cu Iugoslavia. (Oficialii FMI au apreciat că economia României va avea o scădere de 2% în 1999 ca urmare a războiului din Iugoslavia). Planul ar avea drept componentă principală reconstrucția economiilor acestor țări, apoi asigurarea securității și respectarea principiilor democrației și a drepturilor omului. Comentatorii politici apreciază însă că suma care ar urma să fie destinată acestui proiect este cu mult mai mică decât cea alocată planului Marshall (după o evaloare provizorie 30 miliarde de dolari), astfel încât cele două proiecte nu se pot compara.

• **26 apr**. Luxemburg. Miniștrii de Externe ai celor 15 țări membre ale UE anunță o serie de sancțiuni împotriva Iugoslaviei, printre care și embargoul pentru petrol. Sancțiunile au caracter obligatoriu pentru țările membre ale UE și caracter de recomandare pentru țările asociate, deci și pentru România care a anunțat deja că va respecta embargoul pentru petrol.

- Luxemburg. Ministrul de Externe al României, **Andrei Pleșu**, face cunoscut oficialilor UE că, până la sfârșitul anului 1999, pierderile suferite de România ca urmare a războiului din Iugoslavia vor fi de 750 milioane de dolari.

- 1 dolar SUA –14 992 lei; 1 euro - 15 863 lei; 1 marcă germană – 8124 lei (BNR)

• **4 mai.** După 25 de ani un prim-ministru al Marii Britanii face o vizită (fie și scurtă) în România și pentru prima oară ține un discurs în Parlamentul de la București. (În 1975, între 16 și 18 sep., premierul britanic **Harold Wilson** se afla într-o vizită oficială în România.). Din programul vizitei în România al lui **Tony Blair** mai fac parte și întâlniri cu președintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Radu Vasile** și cu alte oficialități române. Rezultatele vizitei au fost interpretate diferit, în funcție de apartenența la zonele politicului. Reprezentanții Puterii s-au lăsat convinși și chiar emoționați de discursul și promisiunile lui **Tony Blair**, neobișnuit de avântate pentru un britanic, și au tras concluzia că vizita acestuia a fost una de importanță istorică. **Tony Blair** însuși a afirmat că vizita sa deschide „o nouă eră în relațiile dintre Marea Britanie și România". Premierul britanic a mai spus că oficialii NATO au primit cu „căldură" și au dat o înaltă apreciere recentei decizii a Parlamentului României de a pune la dispoziția Alianței spațiul său aerian, deși această decizie dificil de

luat presupune din partea României sacrificii nu uşor de suportat. România a dovedit astfel că este „un partener exemplar şi un viitor aliat", pe care Marea Britanie îl va sprijini cu toate forţele să depăşească dificultăţile economice, să-şi realizeze programul de reforme, să primească ajutoare pentru a anula efectul pierderilor provocate de criza din Kosovo şi să fie susţinută pentru aderarea la UE şi NATO. Concret, **Tony Blair** promite ca Marea Britanie să sprijine activ proiectul de reconstrucţie a Iugoslaviei, ca şi de dezvoltare a zonei sud-est europene şi să pledeze la reuniunea UE de la Helsinki, din dec.1999, pentru ca România să primească invitaţia de începere a negocierilor de aderare. Înaltul oaspete nu i-a convins însă pe reprezentanţii Opoziţiei nici cu superlativele adresate României, nici cu marile şi fermele promisiuni. Ei au etichetat vizita premierului britanic drept una de rutină diplomatică, făcută pentru a convinge România să-şi menţină şi în viitor implicarea în conflictul din Iugoslavia. Pentru a-i demonstra chiar şi lui **Tony Blair** cum i-au descifrat scopul vizitei la Bucureşti, parlamentarii PUNR au venit în sala de şedinţe a Parlamentului unde oaspetele şi-a ţinut discursul cu un desen prins de haine, pe piept, ca o decoraţie, desen pe care era imprimată o ţintă cu menţiunea Iugoslavia.

• **6 mai**. Guvernul adoptă HG prin care se instituie embargoul pentru petrol asupra Iugoslaviei. Conform HG se interzic furnizarea şi exportul direct sau indirect al petrolului şi produselor petroliere din România către Iugoslavia pe orice cale, terestră, maritimă sau aeriană.

- Guvernul adoptă două acte normative – HG şi OUG – prin care se reglementează activitatea Agenţiei de Valorificare a Activelor Bancare (AVAB), instituţie a cărei înfiinţare a fost cerută de Banca Mondială. Agenţia urmează să preia spre rezolvare, într-o primă fază, 59 de dosare, cele mai importante, ale datornicilor de la Bancorex, în valoare de 300 de milioane de dolari. După încă 1000 de dosare de la Bancorex, Agenţia va prelua astfel de dosare şi de la Banca Agricolă şi BCR. Doar creditele neperformante acordate de Bancorex au cauzat pierderi de 5,34% din PIB în 1998.

• **7-9 mai.** Papa **Ioan Paul al II-lea** în vizită în România. O vizită istorică, pentru că este prima pe care o face un Papă într-o ţară majoritar ortodoxă. Pe parcursul zilelor vizitei Suveranul Pontif a fost întâmpinat de mii şi mii de români, unii veniţi în Capitală doar pentru acest eveniment care s-a petrecut într-o atmosferă de emoţie şi cucernicie. Asupra tuturor înaltul oaspete a produs o puternică impresie. Încă de la coborârea din avionul care a aterizat pe aeroportul Băneasa Papa **Ioan Paul al II-lea** a sărutat pământul României, s-a adresat apoi în limba română celor mulţi – oficialităţi şi simpli cetăţeni – veniţi să-l întâmpine. În încheierea discursului său a binecuvântat astfel România: „Cu ajutorul lui Christos, vei fi protagonista unei perioade de entuziasm şi curaj. Vei fi naţiune prosperă, pământ

roditor de bine, popor solidar şi făcător de pace". Patriarhul Bisercii Ortodoxe Române, **Teoctist**, i-a stat mereu alături Suveranului Pontif, ca şi alţi înalţi ierarhi ortodocşi, greco-catolici şi romano-catolici. Au avut loc întâlniri cu preşedintele **Emil Constantinescu**, premierul **Radu Vasile**, preşedinţii Camerelor Parlamentului şi alte oficialităţi române. La slujbele oficiate, unde Papa **Ioan Paul al II-lea** şi Patriarhul **Teoctist** au fost împreună, au asistat mii şi chiar sute de mii de români: la Catedrala Patriarhală, în Piaţa Unirii, la Parcul Izvor. Un moment de maximă emoţie s-a consumat în Piaţa Unirii, unde au asistat la slujba oficiată de patriarhul **Teoctist,** în prezenţa Suveranului Pontif, zeci de mii de oameni, mulţi cu ochii în lacrimi, şi unde patriarhul **Teoctist** şi Papa **Ioan Paul al II-lea** au sfinţit piatra de temelie a viitoarei Catedrale a Mântuirii Neamului. Un alt episod memorabil a avut loc la Catedrala Sfântul Iosif unde Papa l-a îmbrăţişat şi sărutat pe cardinalul **Alexandru Todea**, întemniţat 16 ani în închisorile comuniste. Înaltul oaspete a ţinut să oficieze o slujbă de pomenire la Cimitirul Eroilor Revoluţiei din dec. 1989. În fiecare dintre cuvântările sale Papa a revenit la ideea necesarei apropieri dintre catolici şi ortodocşi. Cracterul ecumenic al vizitei Papei **Ioan Paul al II-lea** în România a fost, de altfel, elementul comun prezent în numerosele comentarii apărute în presa naţională şi internaţională care au tratat evenimentul ca pe unul de excepţională importanţă spirituală, politică şi culturală. La sfârşitul vizitei Papa **Ioan Paul al II-lea** şi Patriarhul **Teoctist** au dat o declaraţie comună în care fac apel la reluarea tratativelor pentru ca războiul din Iugoslavia să ia sfârşit.

• **8 mai**. La Consiliul Naţional al PSDR se confruntă două tabere: cea a preşedintelui partidului, **Sergiu Cunescu**, care susţine rămânerea la guvernare, şi cea a prim-vicepreşedintelui **Emil Putin** care doreşte ieşirea de la guvernare şi din USD, alianţă considerată nefuncţională, şi fuziunea cu ApR. Se hotărăşte să i se adreseze o scrisoare preşedintelui PD, **Petre Roman**, în care să i se comunice intenţia PSDR de a părăsi USD din cauza nefuncţionării alianţei. **Petre Roman** respinge însă criticile PSDR-iştilor şi îşi declară încrederea în viitorul USD.

• **12 mai.** În faţa Camerelor reunite ale Parlamentului, premierul îşi asumă răspunderea pentru Legea accelerării reformei economice. Odată adoptată, această lege va modifica alte cinci legi: Legea operaţiunilor de leasing, Legea societăţilor comerciale, Legea privind procedura reorganizării şi lichidării judiciare, Legea privind organizarea şi funcţionarea Curţii de Conturi, Legea garanţiilor mobiliare. Opoziţia nu agreează însă această iniţiativă şi intenţionează să depună o moţiune de cenzură cu acest subiect la adresa Guvernului.

• **13 mai.** Consiliul de administraţie al BNR hotărăşte retragerea autorizaţiei de funcţionare a Băncii „Albina" şi sesizarea tribunalului

în vederea începerii procedurii de declarare a falimentului. După ce CA al BNR a decis să se instituie supravegherea specială a Băncii „Albina", la 7 apr. 1999, s-a constatat imposibilitatea redresării ei financiare, intrarea în încetare de plăți, valoarea obligațiilor depășind valoarea activelor. Acționarul principal la această bancă – 12,5% – este societatea de asigurare - reasigurare ARDAF.

- Guvernul adoptă OU privind unele măsuri de dezvoltare a activității economice. Prin aceasta se acordă facilități investițiilor cu impact major în economie, adică acelor investiții de minimum 50 milioane de dolari în domeniul producției prin care se creează cel puțin 700 noi locuri de muncă și având ca rezultat exportul unui procent însemnat din producție.

- OU privind unele măsuri de restructurare financiară a Bancorex, adoptată de Guvern, prevede transferul depozitelor persoanelor fizice, în valoare de 124 milioane dolari și 1411,6 miliarde lei, de la Bancorex la BCR care urmează să le restituie depunătorilor. Sumele vor fi preluate la datoria publică internă și acoperite prin titluri de stat.

• **14 mai. Neculai Onțanu**, vicepreședinte al PSM și președintele organizației municipiului București al acestui partid, împreună cu alți membri marcanți cu funcții de conducere în PSM demisionează din partid. **Neculai Onțanu** își motivează demisia prin aceea că PSM n-a reușit să devină o forță politică puternică de stânga, nu și-a asumat și nu și-a evaluat corect eșecurile. **Neculai Onțanu** mai declară că intenționează să se înscrie în PDSR.

• **15 mai**. PDSR a inițiat și a depus la Parlament textul moțiunii de cenzură la asumarea răspunderii Guvernului pentru Legea accelerării reformei economice. Moțiunea a atras 158 de semnături ale parlamentarilor PDSR, PRM, PUNR, independenți (11) și un deputat din partea minorităților naționale. Principala obiecție formulată de semnatari este că, prin asumarea răspunderii Guvernului la această lege, Opoziția este împiedicată să se pronunțe în legătură cu aspecte de maximă importanță pentru economia țării. Iar metodele propuse de Guvern pentru accelerarea reformei, și în primul rând închiderea societăților considerate nerentabile, sunt menite să conducă la dezastrul economiei naționale.

• **15-16 mai**. La Miercurea Ciuc au loc lucrările celui de al VI-lea Congres al UDMR la care se adoptă programul și Statutul Uniunii și se alege un nou președinte. Prin Statut se acordă autoritate sporită președintelui Uniunii și Consiliului Operativ a căror activitate e supusă supravegherii de către Consiliul Reprezentanților. În competiția pentru președinția Uniunii la care s-au înscris **Markó Béla** și **Előd Kincses**, **Markó Béla** câștigă detașat un nou mandat în fruntea UDMR. Dintre cei 485 de delegați la Congres, 274 l-au ales pe **Markó Béla** (64% din voturi) și numai 157 pe contracandidatul său, iar 54 au absentat. În comentariile la Congresul UDMR s-a apreciat că

victoria lui **Markó Béla** este şi una a aripii moderaţilor din Uniune asupra aripii radicalilor reprezentată, în primul rând, de **László Tőkés**. Şi la acest Congres confruntarea dintre opiniile celor două direcţii a fost aprigă, punctele lor de vedere în legătură cu strategia Uniunii părând de neconciliat. Şi totuşi cei doi lideri de opinie, **Markó Béla** şi **László Tőkés**, demonstrează încă o dată prin prestaţiile lor la Congres că este mult mai important ceea ce îi uneşte, decât ceea ce îi desparte, că mai mult se aseamănă decât se deosebesc. Amândoi au ca ultim scop declarat obţinerea autonomiei în diverse forme pentru maghiarii din România, înfiinţarea universităţii de stat în limba maghiară, amândoi au de transmis critici severe la adresa guvernării din care face parte şi UDMR, la adresa majoritarilor în relaţia lor cu minoritarii, amândoi cred că preşedintele SUA a făcut o eroare când a afirmat că România este un model în ce priveşte politica faţă de minorităţi. Ceea ce îi desparte, făcându-i să pară luptători în tabere diferite sunt mijloacele prin care înţeleg să atingă, de fapt, aceleaşi scopuri. **László Tőkés** este nerăbdător, cu un discurs radical, doreşte să obţină totul repede pentru maghiarime, indiferent de mijloacele folosite şi de justeţea pretenţiilor, pe când **Markó Béla**, mai înţelept şi mai diplomat, în vorbe şi în fapte, înaintează spre ţintă cu paşi mici, dar siguri. Punctele de vedere diferite dintre cei doi lideri şi susţinătorii lor, acelea care au aprins spiritele la Congres, au fost cele privind necesitatea participării UDMR la guvernare, drepturile obţinute pentru maghiarime prin guvernarea UDMR alături de CDR şi USD, raportarea la situaţia din Kosovo.

• **20 mai**. Moţiunea de cenzură introdusă de Opoziţie la asumarea răspunderii Guvernului pentru Legea accelerării reformei economice este respinsă în Parlament – 286 voturi împotrivă, 147 pentru. Chiar dacă sala de şedinţe a Parlamentului s-a cutremurat din cauza energiei degajate de acuzele Opoziţiei la adresa Puterii şi ale Puterii la adresa Opziţiei, fiecare strigând la partea adversă „hoţii", autorii moţiunii n-au reuşit să facă din această iniţiativă politică altceva decât un exerciţiu de banală rutină parlamentară. Premierul **Radu Vasile** a declarat de la început, relaxat, că nu se teme de moţiune, dimpotrivă, o consideră binevenită, deoarece mai atenuează tensiunile dintre Putere şi Opoziţie şi demonstrează cât de importantă a fost decizia de asumare a răspunderii Guvernului pentru Legea de accelerare a reformei economice. În final premierul a menţionat cu satisfacţie că moţiunea a demonstrat cât de solidare sunt forţele coaliţiei de guvernământ.

- Consiliile centralelor sindicale Cartel „Alfa", CNSLR-„Frăţia", BNS, CSDR au hotărât să nu mai declanşeze o grevă generală pe termen nelimitat ci una, la 24 mai, care să dureze doar 24 de ore.

• **24 mai**. La greva generală programată de centralele sindicale Cartel „Alfa", CNSLR-„Frăția", BNS, CSDR participarea membrilor de sindicat este neașteptat de modestă.

• **25 mai**. TMB a hotărât lichidarea Băncii „Albina", admițând astfel cererea BNR de declanșare a falimentului acestei bănci. În sistemul bancar românesc, în afară de Bancorex, și alte bănci au ajuns în situație critică: Bankoop a intrat în regim special de decontare, Banca Columna se află în proces de reorganizare judiciară, cu sume importante datorate FPS și CEC.

• **27-28 mai**. Președintele **Emil Constantinescu** se află în vizită oficială în Ucraina. În cadrul întâlnirii cu omologul său ucrainean, **Leonid Kucima**, tema de cel mai mare interes este dezvoltarea relațiilor economice între cele două țări, valoarea schimburilor comerciale fiind una modestă. **Emil Constantinescu** se mai întâlnește și cu membri ai comunității românești din Ucraina și participă la inaugurarea consulatului românesc de la Cernăuți.

• **28 mai**. România achită, la scadență, datoria externă de 52 miliarde yeni (echivalentul a 432 milioane dolari) pentru împrumutul atras de BNR prin emisiunea de obligațiuni Samurai, lansată în 1996, prin intermediul Nomura Securities. Prin punctualitatea cu care s-a onorat vârful datoriei externe din 1999, se infirmă ipoteza insolvabilității României. În urma acestei plăți rezerva valutară a BNR se situează la 1,023 miliarde dolari.

- La ședința Consiliului CDR singura problemă care își găsește rezolvarea este exprimarea opțiunii pentru susținerea viitorului candidat la președinția României care va fi tot **Emil Constantinescu**. Rămân nediscutate neînțelegerile dintre PNȚCD și PNL, ceea ce nu-i împiedică pe liderii Convenției să declare că nu există tensiuni în interiorul CDR.

• **31 mai. 1 dolar SUA – 15 622 lei; 1 euro 16 343 lei; 1 marcă germană – 8 356 lei (BNR)**

• **4 iun.** Aflat într-o vizită în județul Mureș, președintele **Emil Constantinescu** îl vizitează, la locuința sa din Reghin, pe cardinalul **Alexandru Todea**, deținut politic 16 ani în închisorile comuniste. La împlinirea vârstei de 87 de ani, șeful statului îi înmânează ordinul național „Steaua României" în grad de Mare Cruce

• **10 iun. Va fi pace în Iugoslavia!?** După ce la 3 iun., la Belgrad, Guvernul și Parlamentul Iugoslaviei au acceptat planul internațional de pace propus de G-8 (grupul celor șapte state industrializate, plus Rusia), la 9 iun., la Kumanovo, în Macedonia, reprezentanții NATO și cei ai Belgradului au semnat *Acordul militar tehnic* asupra retragerii forțelor sârbești din Kosovo. În consecință, la 10 iun., la Bruxelles, Consiliul NATO a hotărât suspendarea bombardamentelor asupra Iugoslaviei, iar la New York, Consiliul de Securitate al ONU a votat rezoluția în legătură cu situația din Kosovo, prin care

forţele de pace KFOR sunt autorizate să intre în Kosovo. Chiar dacă a durat numai 79 de zile, războiul din Iugoslavia a adus această ţară la dezastru economic (economişti sârbi apreciază pagubele la 29,6 miliarde dolari) şi a provocat pierderi însemnate ţărilor cu care se învecinează. Iugoslavia a avut de pierdut şi în plan politic. Argumentele taberelor pro şi contra **Miloşevici** s-au radicalizat, tensionând viaţa politică. Apoi, după ce Tribunalul Penal Internaţional de la Haga l-a inculpat (27 mai 1999) pe **Slobodan Miloşevici** pentru crime împotriva umanităţii, preşedintele Iugoslaviei devine astfel primul şef de stat în exerciţiu împotriva căruia s-a emis un mandat de arestare internaţional. Alături de el au mai fost inculpaţi cu aceleaşi capete de acuzare alţi patru oficiali iugoslavi – printre care vicepremierul iugoslav **Nikola Sainovici**, preşedintele Serbiei, **Milan Milutinovici** – pentru deportarea a 750 000 de albanezi din Kosovo şi uciderea a 340. Confruntările sângeroase dintre sârbii şi albanezii din Kosovo par să se cronicizeze, alimentând neliniştile în legătură cu instaurarea unei păci imediate şi durabile în regiune şi făcând, oricum, dificilă misiunea forţelor KFOR în condiţiile în care se face simţită din partea militanţilor Armatei de Eliberare din Kosovo (UCK) intenţia de a-i supune la represalii pe sârbii din Kosovo. Intenţia se va transforma în realitate în perioada imediat următoare. Diferite organisme internaţionale se vor pronunţa pentru oprirea crimelor săvârşite împotriva sârbilor din Kosovo.

• **11 iun.** Consiliul Director al BM acordă României un împrumut de 325 milioane dolari, sumă care urmează să fie folosită pentru restructurarea sectorului privat şi pentru privatizarea întreprinderilor.

• **16-18 iun.** Aflat într-o vizită oficială în România, preşedintele Republicii Elene, **Costas Stefanopoulos**, se întâlneşte la Palatul Cotroceni cu preşedintele **Emil Constantinescu**. Printre temele abordate în cursul convorbirilor s-au aflat situaţia din Balcani şi relaţiile economice dintre cele două ţări. Cei doi preşedinţi au luat parte la lucrările Forumului oamenilor de afaceri români şi greci care are loc la Bucureşti.

• **18 iun.** În programul *Viziunea comună asupra dezvoltării României*, realizat de BM, preşedinţia şi Guvernul României se menţionează că standardul de viaţă al românilor a scăzut cu 2,9% în fiecare an dintre cei de după 1989, situaţie care situează România în urma ţărilor din Europa Centrală şi de Est.

• **19 iun.** La Consiliul Naţional al PDSR se hotărăşte fuziunea prin absorbţie cu Partidul Naţional al Automobiliştilor şi cu Partidul Alianţa pentru Unitatea Românilor.

• **22 iun.** După trei ani de procese între Credit Bank şi BNR, TMB – Secţia comercială, declară Credit Bank în încetare de plăţi.

- Guvernatorul BNR, **Mugur Isărescu**, face o informare în Senat în legătură cu situaţia sistemului bancar românesc, pe care nu-l

consideră în stare critică, şi în special a Bancorex. Coform înţelegerii cu FMI şi BM situaţia Bancorex trebuie tranşată până la 30 iul. 1999.

• **25 iun**. BNR este pregătită să treacă de al doilea vârf al datoriei externe de plată pe 1999. Aceasta înseamnă că BNR are de răscumpărat emisiunea de obligaţiuni efectuată în 1996 cu Merrill Lynch, în valoare totală de 225 milioane dolari, cu o dobândă de 9,75% pe an.

• **25-26 iun**. În staţiunea Tuşnad, din judeţul Harghita, au loc lucrările celui de al VI-lea Congres al AFDPR. **Constantin Ticu Dumitrescu** este reales preşedintele Asociaţiei. Sunt aleşi şi noii membri ai Comitetului de conducere. Discursurile delegaţilor la Congres, în frunte cu **Constantin Ticu Dumitrescu**, abundă în critici mai grave adresate Puterii, decât Opoziţiei.

• **26 iun**. Noua formaţiune politică, Alianţa Naţională Creştin Democrată se pregăteşte să intre oficial pe scena politică românească prin înscrierea la TMB. O acţiune pregătitoare este Adunarea Generală a Delegaţilor care adoptă Statutul, Programul politic şi conducerea provizorie a Alianţei. Iniţiatorii acestei formaţiuni, în frunte cu **Victor Ciorbea** şi **Matei Boilă** ţin discursuri devastatoare la adresa Puterii. Noua formaţiune se declară de centru, creştin-democrată, capabilă să producă atât de necesara ruptură de comunism. Din conducerea nou aleasă fac parte: **Victor Ciorbea**, preşedinte ales în unanimitate; 4 preşedinţi de onoare (**Matei Boilă, Nicolae Balotă, Ioan Alexandru, Constantin Amzuţă**); 6 vicepreşedinţi; 2 secretari; 25 de membri ai Biroului Executiv Naţional.

• **30 iun. 1 dolar SUA – 15 840 lei; 1 euro – 17 166 lei; 1 marcă germană – 8356 lei (BNR);**

• **1 iul.** Presa internaţională şi înalţi oficiali politici semnalează situaţia critică din Kosovo, unde trupele KFOR fac faţă cu dificultate represaliilor – crime, jafuri, răpiri, incendieri – comise de albanezi împotriva sârbilor.

- Preşedintele **Emil Constantinescu** ia parte, la Salzburg, la Forumul Economic la care sunt prezenţi şefii de stat şi de guvern ai ţărilor balcanice, printre care Bulgaria, Albania, Macedonia, România. Principala temă a discuţiilor a fost dată de mult discutatul Pact de Stabilitate prin care Occidentul s-a angajat să contribuie la redresarea ţărilor care au suferit pierderi ca urmare a războiului din Iugoslavia. Cei prezenţi constată cu îngrijorare că Occidentul nu îşi respectă obligaţiile asumate de a materializa într-un interval de timp cât mai scurt acest proiect,

• **2 iul.** În prezenţa premierului **Radu Vasile** şi a ambasadorului Franţei în România, **Pierre Menat**, se semnează la sediul FPS din Bucureşti contractul de vânzare cumpărare a pachetului majoritar de acţiuni la SC Automobile Dacia SA Piteşti. Cumpărătorul este compania franceză Renault. Din valoarea totală a tranzacţiei, de 269,7 milioane dolari, 50 de milioane vor fi achitate pentru pachetul de

acțiuni, iar 219,7 milioane vor fi folosite ca investiții, în următorii 5 ani. Guvernul României a acordat unele facilități companiei Renault: scutirea de la plata taxelor vamale și a TVA pentru unele importuri și achiziții din România necesare noii societăți, scutirea de la plata impozitului pe profit pe o perioadă de 5 ani, începând cu primul an financiar cu profit, dar nu mai mult de 8 ani ș.a. Compania Dacia se obligă ca în urma investițiilor făcute să modernizeze mai întâi modelul românesc Dacia, apoi să modernizeze un model Renault și în sfârșit să creeze noi modele Renault, competitive pe plan internațional atât prin calitate cât și prin preț. Această privatizare a fost considerată un succes al reformei, în cele mai diferite medii.

- La ședința Consiliului Național al PNL se votează în unanimitate pentru ca liberalii să candideze pe liste separate de ale CDR în viitoarele alegeri locale. La acest deznodământ s-a ajuns din cauza acumulării nemulțumirilor în rândurile liberalilor care nu mai vor să accepte rolul de „remorcă a PNȚCD" în CDR. Odată cu creșterea în sondajele de opinie a liberalilor au crescut și revendicările lor, ceea ce a dus la o relație încordată cu PNȚCD. Negocierile dintre cele două partide istorice, întâlnirile cu șeful statului n-au dus la nici un rezultat. PNȚCD refuză să considere că PNL poate deveni egalul său în cadrul CDR, la fel de categoric refuză ca PNL să candideze pe liste separate la alegerile locale. La ședința Consiliului Național al PNL, unde iritarea împotriva inflexibilității PNȚCD s-a făcut din plin simțită, unii participanți au cerut chiar și ieșirea din CDR. Alții, în frunte cu prim-vicepreședintele PNL, **Valeriu Stoica**, au pledat pentru participarea PNL la alegerile locale pe liste proprii, dar pentru rămânerea în CDR, considerată singura structură politică ce poate asigura viitorul democratic al României.

• **5 iul.** PNȚCD amână pentru luna sept. luarea unei decizii în legătură cu inițiativa PNL de a participa pe liste separate la alegerile locale. **Ion Diaconescu** consideră că PNL face o greșeală alegând această variantă și că, dacă totuși va intra pe cont propriu în alegeri, atunci nu mai poate rămâne în CDR.

- **Miron Mitrea** face o afirmație cu care atrage imediat atenția. Aflat la Bacău, în interes de partid, el îi sfătuiește pe colegii din organizația locală a PDSR să se pregătească pentru când PDSR va reveni la putere și să dubleze capacitatea închisorilor din județ pentru că, afirmă **Miron Mitrea,** „vrem să respectăm drepturile omului și să facem astfel încât țărăniștii să doarmă câte unul în pat". „Promisiunea" lui **Miron Mitrea** îi intrigă chiar și pe unii colegi de partid care îi vin în ajutor, susținând că a fost vorba doar de o metaforă. **Miron Mitrea** însă are propria explicație: „E gluma mea preferată. Îmi place cum sună."

1999, iulie

• **6-7 iul.** Președintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Turcia unde are întîlniri cu președintele Turciei, **Suleyman Demirel,** și cu alte oficialități ale țării gazdă. Cu ocazia vizitei s-au semnat mai multe documente: acordul privind securitatea socială, un protocol de colaborare mutuală între ministerele Muncii din cele două țări, un alt protocol al comisiei mixte economice turco-române, o convenție consulară între ministerele de Externe turc și român.

• **7-8 iul. Javier Solana**, secretarul general al NATO, face o vizită în România unde se întâlnește cu președintele **Emil Constantinescu**, premierul **Radu Vasile**, ministrul Apărării, **Victor Babiuc**, ministrul de Externe, **Andrei Pleșu**, și cu alte oficialități române. În cursul discuțiilor oaspetele a precizat că România a dovedit, în perioada războiului din Iugoslavia, că poate fi un bun aliat al NATO, de care este în prezent foarte aproape, și că, în perspectiva definitivării Pactului de Stabilitate în Europa de Sud-Est, României îi va reveni un rol important. Afirmațiile lui **Javier Solana** se mențin însă la nivelul aprecierilor generale, ornamentate cu superlative, dar lipsesc din nou datele exacte în legătură cu problemele de maxim interes pentru România, ca aderarea la NATO sau participarea la Pactul de Stabilitate.

• **8 iul.** Liderii PNȚCD și PNL, **Ion Diaconescu** și **Mircea Ionescu Quintus,** semnează o declarație în care cele două partide reafirmă unitatea CDR ca singura forță politică ce poate asigura pe mai departe democratizarea țării, realizarea reformelor și aderarea la UE, obiectiv principal al CDR. PNL pare să-și fi câștigat dreptul de a candida pe liste proprii la alegerile locale, deoarece în noul protocol al CDR care urmează să fie definitivat până la sfârșitul anului și PNȚCD a căzut de acord ca să fie prevăzut dreptul partidelor și formațiunilor care compun CDR de a candida pe cont propriu la alegerile locale. Declarația semnată de liderii PNȚCD și PNL pare să fi readus pacea și stabilitatea CDR.

- **Joschka Fischer**, ministrul de Externe al Germaniei, în vizită la București, se întâlnește cu președintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Radu Vasile** și cu ministrul de Externe **Andrei Pleșu**. Se discută despre extinderea relațiilor germano-române, despre integrarea României în NATO și UE și despre Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Oficialul german afirmă că prin Pactul de Stabilitate nu vor fi acordate despăgubiri țărilor care au suferit pierderi economice din cauza războiului din Iugoslavia.

• **10 iul.** La ședința Consiliului Național al PNR, **Virgil Măgureanu** este ales cu unanimitate de voturi în funcția de prim-vicepreședinte.

• **13 iul.** La întâlnirea cu membrii Comisiei de acțiune România – SUA, președintele **Emil Constantinescu** își declară, pe un ton mai

ferm decât de obicei, unele nemulţumiri în legătură cu tratamentul pe care îl aplică României SUA şi statele UE. Şeful statului consideră că România este discriminată în raport cu alte ţări care trec prin dificultăţile tranziţiei, de exemplu Poloniei i s-a redus substanţial datoria externă de 40 milirde dolari, iar România a fost obligată să-şi plătească integral şi la timp datoriile. Din partea organismelor financiare internaţionale şi ale UE vin cerinţe contradictorii care devin frâne ale reformei. În timpul războiului din Iugoslavia România s-a comportat ca un partener corect, „ca un membru al NATO", dar a avut de suportat şi pierderi considerabile care cresc în continuare din cauza respectării embargoului pentru petrol. Cu toate acestea „nimeni nu ne oferă garanţii de securitate" şi nu contribuie la recuperea pierderilor. „În fiecare zi, personalităţi din NATO şi din UE vin la Bucureşti şi ne spun că, în timpul conflictului ne-am comportat ca un stat membru al NATO." „În timp ce noi suntem bătuţi pe umăr şi felicitaţi, pagubele noastre cresc zi de zi." Cu diferenţe de nuanţe, cei mai mulţi oameni politici au aprobat declaraţiile şefului statului.

• **15 iul**. Şi comandantul suprem al forţelor NATO în Europa, generalul **Wesley Clark**, aflat într-o scurtă vizită la Bucureşti, îi felicită pe oficialii români – preşedintele **Emil Constantinescu**, premierul **Radu Vasile** ş.a. – pentru modul în care s-a comportat România în timpul războiului din Iugoslavia, ca şi pentru progresele făcute de Armata română. Despre aderarea României la NATO sau despre Pactul de Stabilitate – nimic nou.

- Generalii MApN, **Victor Atanasie Stănculescu** şi **Mihai Chiţac** au fost condamnaţi la 15 ani închisoare pentru omor deosebit de grav şi tentativă de omor, fapte săvârşite în dec. 1989 la Timişoara, în timpul reprimării demonstraţiilor împotriva regimului comunist. Cei doi vor fi degradaţi militar şi le vor fi interzise pe o perioadă de 10 ani unele drepturi civile.

• **17 iul.** Dimineaţa, **Mircea Coşea** era prim-vicepreşedinte al ApR, iar la prânz a devenit prim-vicepreşedinte al UFD. Desigur, pentru a trece la UFD unde Congresul extraordinar l-a ales în funcţia de prim-vicepreşedinte, **Mircea Coşea** s-a despărţit prin demisie de ApR.

• **28 iul**. TMB, Secţia III civilă, admite cererea de înregistrare ca partid politic a Alianţei Naţionale Creştin Democrate (ANCD). ANCD-iştii declară că vor să facă dreptate în societatea românească şi de aceea şi-au plasat în centrul siglei partidului un paloş, pe care-l consideră paloşul dreptăţii. Ei vor să devină alternativa la CDR, dar şi la PDSR, PUNR, PRM şi celelalte.

- Bruxelles. Are loc prima conferinţă a donatorilor pentru Pactul de Stabilitate prin care se intenţionează susţinerea financiară a ţărilor Europei de Sud- Est, în scopul redresării economiilor lor, afectate de războiul din Iugoslavia. Se hotărăşte acordarea sumei de 380 milioane

euro, respectiv pentru România (200 milioane), Bulgaria (100 milioane) şi Macedonia (80 milioane). Sumele sunt împrumuturi rambursabile pe o perioadă de 10 ani.

- Comisia Europeană hotărăşte să finanţeze România cu peste 600 milioane euro anual, până în 2003, în cadrul procesului de preaderare la UE. Pentru a beneficia de aceste fonduri România trebuie să asigure o cofinanţare de peste 100 milioane euro şi să atragă aceste fonduri prin proiecte temeinic întocmite.

• **29 iul.** La şedinţa extraordinară cu participarea membrilor Guvernului, a preşedintelui BCR, **Ion Ghica**, a administratorului special al Bancorex, **Nicolae Dănilă**, a guvernatorului BNR, **Mugur Isărescu**, se hotărăşte ca Bancorex să fuzioneze prin absorbţie cu BCR. S-a renunţat astfel, din motive îndelung analizate, la variantele lichidării sau vânzării Bancorex. Organismele financiare internaţionale au fixat ca dată limită 31 iul. 1999, pentru ridicarea licenţei de funcţionare a Bancorex. Ministerul Finanţelor va acoperi prin titluri de stat 300 milioane dolari, sumă rezultată din diferenţa dintre activele şi pasivele băncii. Numai în luna mai BNR a creditat Bancorex cu 2 525 miliarde lei, pentru a acoperi lipsa de lichidităţi a băncii, sumă acoperită prin titluri de stat. (Creditul special total acordat Bancorex de BNR era de 9 500 miliarde lei; depozitele BNR la Bancorex de 100 milioane dolari vor fi acoperite prin titluri de stat. Depozitele FPS la Bancorex, în valoare de 1000 miliarde de lei vor fi suportate de la bugetul de stat. Valoarea creditelor neperformante transferate la AVAB a fost de 13 000 miliarde lei. La Bancorex 75% din credite au fost neperformante.) Guvernul cere ca Parchetul General să înceapă cercetările pentru descoperirea şi pedepsirea vinovaţilor pentru situaţia gravă în care a fost adusă Bancorex, situaţie care atrage pierderi considerabile la bugetul de stat. Şi BCR este prejudiciată de fuziunea cu Bancorex. Procesul de privatizare deja demarat al BCR s-ar putea încheia în condiţii mai puţin avantajoase, banca nu va mai avea profit în următorii 3 ani. Există chiar unele voci care susţin că, după episodul Bancorex, BCR ar putea ajunge într-o situaţie critică.

• **29-30 iul.** La Sarajevo, 45 de şefi de stat şi de guvern, din UE, Europa Centrală şi de Est, SUA, Canada, Japonia, Rusia definitivează mult aşteptatul Pact de Stabilitate care ar trebui să asigure, prin sprijin financiar, reconstrucţia zonei Balcanilor. Concluzia dezbaterilor rezultând din Declaraţia finală a reuniunii şi rostită răspicat de **Bodo Hombach**, coordonatorul Pactului, dar şi de alţi influenţi participanţi a fost că ţările balcanice afectate de războiul din Iugoslavia trebuie să se ajute mai mult singure în procesul de redresare a economiilor lor. Sumele stabilite ca ajutor de urgenţă pentru Kosovo au fost de 2 miliarde dolari din partea UE şi 500 milioane dolari din partea SUA. In următoarele luni sunt programate reuniuni ale donatorilor de fonduri pentru reconstrucţia zonei balcanice. Conform unor estimări

ale BM, în urma războiului din Iugoslavia țările balcanice au înregistrat pierderi de 8 miliarde dolari, iar după Iugoslavia și Macedonia, România a înregistrat cele mai mari pierderi (785 milioane dolari). România s-a prezentat la Sarajevo cu un plan amplu de propuneri privind Pactul de Stabilitate, propuneri care au rămas doar inițiative lăudabile.

• **31 iul**. Consiliul de administrație al BNR retrage licența de funcționare a Bancorex ca urmare a HG de fuziune prin absorbție a acestei bănci cu BCR și hotărârilor Adunărilor generale ale celor două bănci prin care s-a aprobat fuziunea. Datoria totală a Bancorex urmează să fie preluată la datoria publică. (Se apreciază că paguba pe care o provoacă Bancorex bugetului de stat este de peste 2 miliarde dolari.) Ridicarea licenței Bancorex până la 31 iul. 1999 a fost cerută de FMI ca o măsură necesară încheierii unui nou acord de împrumut cu România.

- 1 dolar SUA – 16 037 lei; 1 euro – 17 140 lei; 1 marcă germană – 8 777 lei (BNR)

• **3 aug.** Camera Reprezentanților a Congresului SUA adoptă o Rezoluție prin care se definește politica americană față de România. Astfel SUA vor susține în România dezvoltarea economiei de piață și a unui guvern democratic care să respecte drepturile cetățenilor indiferent de etnia acestora; SUA vor acționa pentru păstrarea integrității teritoriale a României care trebuie să fie respectată de statele învecinate și de mișcările politice din țară și din afara ei; SUA vor sprijini integrarea României în instituții economice și de securitate europene și transatlantice și vor sprijini eforturile României în scopul integrării în aceste structuri, integrare care contribuie la consolidarea democrației în această țară; SUA alături de alți creditori ai României trebuie să acorde facilități țării pentru plata datoriei externe și chiar scutiri de la plata unor datorii; SUA vor susține România în demersurile de recuperare a pierderilor cauzate de războiul din Iugoslavia. În Rezoluție sunt menționate și măsurile pe care trebuie să le ia România pentru consolidarea democrației: accelerarea reformelor economice, în special a privatizărilor, lupta împotriva corupției și a criminalității la toate nivelele.

• **5 aug**. Consiliul Director al FMI aprobă acordul de împrumut pentru România, încheiat la 21 apr. 1999, în valoare de 400 milioane DST (547 milioane dolari), sumă eliberată în patru tranșe, prima tranșă de 73 milioane dolari. Memorandumul semnat de părți prevede scăderea PIB cu numai 3,5%, o valoare a inflației de 35%, un deficit bugetar de 3,9% din PIB, scăderea pierderilor întreprinderilor de stat cu 22%, închiderea a 40 de întreprinderi producătoare de pierderi și a 46 de mine. Se mai cere și respectarea unei riguroase discipline financiare care înseamnă limitarea creșterilor salariale și ale pensiilor la un nivel prestabilit, indiferent de rata inflației, menținerea nivelului

taxelor şi impozitelor, neacordarea de facilităţi fiscale investitorilor, acordarea cu maximă prudenţă a creditelor ş.a. În plus România va trebui să împrumute cel puţin 200 milioane dolari de pe pieţele externe. (Finalizarea acestui acord lasă undă verde atragerii altor împrumuturi prin BM şi UE.) Aprobarea acordului a fost susţinută de reprezentanţii Franţei, Germaniei şi ţărilor nordice. Reprezentanţii SUA şi ai Angliei s-au opus realizării acordului.

• **19 aug**. Prin OG se constituie *Comitetul Naţional de Comemorare a Revoluţiei Anticomuniste din decembrie 1989.* Din acest Comitet fac parte nume sonore de participanţi la Revoluţie: **Ion Caramitru**, **Mircea Dinescu**, **Doina Cornea**, **Sergiu Nicolaescu**, **Cazimir Ionescu**, **Petre Roman** şi alţii cu un trecut revoluţionar mai inconsistent. Dintre cele 20 de nume ale Comitetului lipseşte **Ion Iliescu**. Replica PDSR vine cu promptitudine. PDSR respinge „categoric" iniţiativa Guvernului şi intenţionează să organizeze, alături de asociaţiile de revoluţionari, propriul program prin care să marcheze împlinirea a 10 ani de la Revoluţia din dec. 1989. Şi PD este în dezacord cu iniţiativa Guvernului (**Petre Roman** a fost plasat în OG la poziţia 16 în lista de nume din Comitet), mai întâi pentru că nu acceptă termenul de „comemorare" ci consideră că este vorba de o „sărbătorire", apoi pentru că se teme de transformarea momentului solemn în unul de campanie electorală şi de dispute politice. Asociaţiile de revoluţionari din Timişoara au şi ele reproşurile lor, legate de faptul că episodul revoluţionar Timişoara nu este în centrul manifestărilor comemorative.

• **31 aug**. Lui **Ion Iliescu** i se dă satisfacţie. Guvernul adaugă la lista de nume care formează *Comitetul Naţional de Comemorare a Revoluţiei Anticomuniste din decembrie 1989,* în primul rând pe cel al lui **Ion Iliescu**, dar şi alte câteva: **Dan Iosif**, **Claudiu Iordache**, **Lorin Fortuna** ş.a.

- 1 dolar SUA – 16 220 lei; 1 euro – 17 089 lei; 1 marcă germană – 8 814 lei (BNR)

• **2 sept.** În procesul de restructurare a Băncii Agricole, s-a ajuns la etapa la care AVAB preia de la bancă 4700 de dosare cu credite neperformante, în valoare de 3 000 miliarde lei, majoritatea creditelor acordate unor agenţi economici de stat. Pentru aceste credite Banca Agricolă va primi titluri de stat emise de Ministerul Finanţelor.

• **4 sept**. La şedinţa Consiliului Naţional al PNR, **Viorel Cataramă** anunţă că renunţă la funcţia de preşedinte al PNR, probabil din cauza situaţiei în care se află firma sa SC Elvila Internaţional, subiect al unuia dintre dosarele de credite preluate de AVAB de la Bancorex. La aceeaşi şedinţă se hotărăşte convocarea unui congres extraordinar până cel târziu în nov. 1999. Până atunci **Virgil Măgureanu** va îndeplini funcţia de preşedinte interimar.

• **13 sept**. La 11 sep.1999, în cadrul unui seminar organizat de tineretul PNȚCD la Păltiniș, vicepreședintele țărănist **Sorin Lepșa** emite părerea că PNȚCD ar putea încerca o colaborare postelectorală „cu aripa Năstase" din PDSR, în eventualitatea unor rezultate modeste obținute de țărăniști la alegerile generale. A doua zi, 12 sep. 1999, premierul **Radu Vasile**, lider marcant al PNȚCD, afirmă la un interviu acordat BBC că ar fi binevenită încheierea unei înțelegeri preelectorale între partidele coaliției guvernamentale prin care acestea să se angajeze să nu încheie nici o alianță cu PDSR după alegeri, izolând astfel PDSR pe scena politică. A treia zi, 13 sep. 1999, președintele PNȚCD **Ion Diaconescu** rezolvă dilema, declarând că PNȚCD nu va face nici o alianță cu PDSR nici înainte, nici după alegeri și nici nu se va alia cu alte partide pentru a izola PDSR.

- Partidele de opoziție își exprimă dezacordul față de proiectul Legii cultelor în care Bisercii Ortodoxe Române nu i se acordă statutul de biserică națională. Aceeași omisiune l-a nemulțumit și pe patriarhul BOR, **Teoctist**. Deoarece valul de nemulțumiri a crescut, Guvernul a introdus în lege mențiunea „biserică națională" pentru BOR.

• **23-24 sept**. După 21 de ani un cancelar al Germaniei vine în vizită oficială în România. Cancelarul **Gerhard Schröder** are o serie de întâlniri cu președintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Radu Vasile**, cu președintele Forumului Democrat al Germanilor din România, **Wofgang Wittstock**, și cu un grup de etnici germani. De asemenea oaspetele a ținut un discurs în Parlamentul României. În cursul convorbirilor dintre cancelarul german și oficialii români au fost abordate probleme de interes major pentru România: integrarea României în NATO și UE, Pactul de Stabilitate cu țările balcanice afectate de războiul din Iugoslavia, perspectivele relațiilor româno-germane. Comentatorii vizitei au remarcat afirmațiile neangajante, convenționale ale cancelarului, asemănătoare cu ale altor oficiali europeni. În afară de mulțumirile adresate românilor pentru sacrificiul făcut prin participarea la războiul din Iugoslavia acesta a mai spus că ușile NATO rămân deschise pentru țările pregătite de aderare, iar România va deveni membră „atunci când va sosi timpul", că la UE nu s-a luat încă nici o hotărâre în legătură cu viitorul extinderii, iar în ce privește susținerea pe care Germania ar putea s-o acorde României, aceasta se va concretiza dacă România va continua cursul reformelor.

• **27-28 sept**. Președintele **Emil Constantinescu** face o vizită oficială în Franța. În cadrul întâlnirilor cu președintele Franței, **Jacques Chirac**, cu premierul **Lionel Jospin**, președintele român încearcă să convingă că România este pregătită de aderare la UE, iar Franța ar putea să-i susțină candidatura la summit-ul UE de la Helsinki, din dec. 1999.

• 30 sep. 1 dolar SUA – 16 488 lei; 1 euro – 17 605 lei; 1 marcă germană – 9001 lei (BNR).

• **5 oct.** La Camera Deputaților este respinsă (149 voturi împotrivă, 100 pentru, 3 abțineri) moțiunea simplă inițiată de deputații PDSR, PUNR, PRM, UFD și deputații minorităților naționale. Moțiunea are ca subiect neaplicarea Legii 133/1999 privind sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii.

• **7 oct.** Moțiunea simplă „Agricultura", inițiată de PDSR cu susținerea celorlalte partide de opoziție este dezbătută și respinsă la Senat (52 voturi contra, 30 pentru 3 abțineri). Semnatarii moțiunii au acuzat guvernarea pentru politica defectuoasă care a dus la scăderea producției agricole în ultimii 3 ani.

• **8 oct.** La ședința Consiliului Național al ApR, președintele partidului, **Teodor Meleșcanu**, prezintă raportul politic în care se definește identitatea acestei formațiuni politice. ApR este un partid de centru stânga, social-democrat, care va adopta un program economic liberal. Situat între social-democrație și liberalism, ApR se declară adeptul curentului *a treia cale.* În cadrul Consiliului Național se mai hotărăște ca ApR să meargă singur în alegeri și să obțină cel puțin 20% din voturi. În privința relațiilor cu celelalte partide ApR își propune să aibă relații cordiale, chiar prietenești, corecte, în primul rând cu partidele de stânga – PDSR, PD.

- Președinții PDSR, **Ion Iliescu**, și **Nicolae Păun**, Partida Rromilor, semnează un protocol de colaborare și parteneriat politic între cele două partide. Colaborarea va funcționa și la alegerile locale, generale și prezidențiale, Partida Rromilor urmând să-i susțină pe candidații PDSR, cu condiția să nu intre în competiție cu propriii candidați.

• **9 oct.** Conferința Națională a PDSR are loc într-o atmosferă de încredere în viitorul politic al partidului, alimentată de creșterea semnificativă în sondajele de opinie a preferințelor electoratului pentru PDSR. Se face din plin simțită efervescența preelectorală când „luminița de la capătul tunelului" se vede clar. Forța partidului se verifică și prin numărul de participanți la Conferință – peste 4200 de delegați și 500 de invitați. Dar și prin mesajele de salut primite de la partide de stânga din Europa și nu numai. Întreaga desfășurare a lucrărilor Conferinței demonstrează că pedeseriștii se pregătesc să preia guvernarea în urma înfrângerii (zdrobitoare, speră ei!) în alegerile din anul 2000 a actualei coaliții. Pentru a câștiga detașat alegerile PDSR trebuie să explice electoratului cât rău a făcut țării actuala guvernare. Deși **Ion Iliescu** susține că pedeseriștii trebuie nu doar să critice coaliția de guvernare ci să vină mai ales cu soluții de redresare a țării, la Conferință s-au pronunțat din belșug cele mai severe opinii în legătură cu efectele guvernării CDR-USD-UDMR, considerată autoarea unui dezastru național. La întrebarea „ce vom face când vom

prelua puterea" PDSR răspunde prin raportul *„Pentru scoaterea României din criză, relansare economică şi socială a ţării"*, document prezentat de **Ion Iliescu** şi care impune ideea că baza strategiei PDSR este revenirea la creşterea economică a ţării. „PDSR este partidul creşterii economice" se afirmă apăsat în raport şi se enumeră câteva soluţii prin care se va ajunge la creşterea economică. Delegaţii la Conferinţă au aprobat şi unele modificări la Statutul partidului, mai ales cele privitoare la structurile de conducere. Astfel Consiliul Naţional şi-a crescut numărul de membri de la 335 la 617; Biroul Executiv Central a ajuns la 39 de membri de la 25. S-a hotărât şi înfiinţarea unui nou organism de conducere – Comitetul Director – cu 170 de membri, situat între Consiliul Naţional şi Biroul Executiv Central. Şi numărul vicepreşedinţilor a crescut la şase: **Nicolae Văcăroiu**, **Mircea Paşcu**, **Dan Ioan Popescu**, **Sorin Oprescu**, **Rodica Stănoiu**, **Hildegard Puwak**. **Adrian Năstase** a rămas prim-vicepreşedinte. Au mai fost aleşi şi secretarii executivi: **Octav Cozmâncă**, **Ovidiu Muşetescu**, **Gheorghe Pleşa**, **Corina Creţu**, **Ghiorghi Prisăcaru**. **Gheorghe Pascu** a fost desemnat trezorier al partidului. Şi pentru ca PDSR să aibă „la trecutu-i mare mare viitor", **Ion Iliescu** a fost reales în funcţia de preşedinte al PDSR. Aceasta după ce a fost aplaudat cum se cuvine la prezentarea raportului susamintit. În raport, pe lângă o descriere în culori sumbre a celor trei ani de guvernare a dreptei, cu care PDSR nu poate avea o colaborare, pe lângă o succintă înşiruire a soluţiilor de redresare a ţării, pe lângă o pledoarie în termeni categorici pentru o viitoare conducere social-democrată a ţării, singura soluţie a ieşirii din criză, pe lângă prezentarea ideilor principale ale strategiei pe care ar trebui s-o urmeze PDSR în anul electoral, a mai existat un capitol referitor la Revoluţia din decembrie 1989. În acest capitol **Ion Iliescu** îşi prezintă încă o dată teoria sa despre acest moment din istoria recentă a României, polemizând cu cei care au dat alte interpretări lui decembrie 89 şi mai ales cu cei care susţin că după decembrie 1989 nu s-a produs o despărţire fermă de trecutul totalitar. **Ion Iliescu** consideră Revoluţia din 1989 ca pe un act istoric fondator prin care s-a trecut de la totalitarism la democraţie, libertate, stat de drept, piaţă liberă, pluripartidism. Iar după cei 7 ani de guvernare a FSN (FDSN) procesul de democratizare a devenit ireversibil. (O dovadă că România a trecut de la totalitarism la democraţie şi că pe drumul spre democraţie a înaintat binişor o constituie şi realegerea lui **Ion Iliescu** în funcţia de preşedinte al PDSR nu cu unanimitate, ca odinioară, ci cu 3 voturi împotrivă, respectiv din 4217 votanţi, 3 nu l-au preferat.) **Ion Iliescu** ţine ca şi în acest cadru să nu lase fără replică din partea sa o afirmaţie a preşedintelui **Emil Constantinescu** conform căreia evenimentele din decembrie 1989 n-au însemnat o revoluţie pentru că „o revoluţie nu înseamnă doar schimbarea conducătorilor", iar adevărata revoluţie

în urma căreia se va instaura democrația în România va fi adoptarea legilor proprietății. În acest sens **Ion Iliescu** afirmă că în zilele lui decembrie 1989 demonstranții ieșiți în stradă n-au scandat „restitutio in integrum" ci au înfruntat moartea pentru înlăturarea dictatorului, pentru libertate și democrație. De asemenea, **Ion Iliescu** mai afirmă de la tribuna Conferinței Naționale a PDSR că președintele **Emil Constantinescu**, în mod „regretabil și de neacceptat" „se situează în fruntea denigratorilor Revoluției române. Aceasta este o atitudine nedemnă și jignitoare la adresa eroilor Revoluției și la adresa poporului român – autorul și făptuitorul Revoluției române".

• **11 oct. Răzvan Popescu**, purtătorul de cuvânt al Președinției, răspunde la acuzațiile lansate de **Ion Iliescu** la Conferința Națională a PDSR, din 9 oct. 1999, la adresa președintelui țării, precizând că **Emil Constantinescu** nu avea cum să-i jignească pe românii ieșiți să demonstreze în stradă în decembrie 1989 pentru că el, cu studenții și copiii săi au fost atunci alături de demonstranți, spre deosebire de **Ion Iliescu** „pe care nu l-a văzut nimeni în stradă, ci la televizor, și abia după fuga dictatorului, când a preluat puterea politică".

- 56 de deputați din opoziție au reclamat la Comisia Parlamentară a CE politica Guvernului de a emite în exces ordonanțe de urgență, limitând astfel atribuțiile legislativului.

• **16 oct**. Congres extraordinar la PSDR. **Sergiu Cunescu** se declară grav dezamăgit de statura modestă a partidului pe scena politică. El consideră că pentru partidul său crizele care-i amenință existența revin ciclic, din 50 în 50 de ani, iar pentru criza actuală echipa de conducere neperformantă trebuie să-și asume răspunderea, așa cum el însuși își asumă răspunderea, demisionând din funcția de președinte al partidului. Pentru funcția de președinte al PSDR, de-abia eliberată, se avântă în luptă și se confruntă zgomotos doi candidați: **Alexandru Athanasiu**, adept al rămânerii la guvernare a PSDR, și **Emil Putin**, susținător patetic al ieșirii de la guvernare a partidului. De fapt cele două opinii vizând rămânerea sau ieșirea de la guvernare împart partidul în două tabere războinice care ar putea duce PSDR către scindare. **Alexandru Athanasiu** câștigă președinția PSDR cu 482 de voturi pentru, iar Emil Putin o pierde cu 471 de voturi pentru. După alegerea președintelui PSDR s-a trecut la alegerea vicepreședinților. Imediat după ce în echipa de vicepreședinți au fost propuși și adversari ai lui **Emil Putin**, 400 de delegați au părăsit lucrările Congresului și au amenințat cu formarea unui nou partid social-democrat. Deoarece alegerile conducerii partidului n-au mai avut cum să continue, lucrările Congresului au fost suspendate.

• **17 oct.** În cadrul unei manifestări de amploare UFD își lansează programul de guvernare și oferta politică denumită *România fiecărui român*. Atât în documentele prezentate, cât și în discursurile rostite de liderii UFD s-au adus critici radicale partidelor care au guvernat și

guvernează în prezent şi care dacă vor avea mandat să guverneze din nou vor pune în pericol viitorul ţării. UFD se consideră singura forţă politică de dreapta şi singura de care are nevoie România pentru a progresa şi a se moderniza. UFD se crede purtătorul „misiunii istorice" de a reconstrui din temelii România după reţeta adevăratului capitalism, diferit de surogatul de capitalism promovat de actuala guvernare.

• **18 oct.** Preşedinţii PDSR, **Ion Iliescu**, şi PUR, **Dan Voiculescu**, semnează un protocol de colaborare politică valabil pentru alegerile locale la care cele două partide urmează să participe separat, dar să se sprijine reciproc în condiţiile stabilite de comun acord.

- Partidul Reîntregirii - Opţiunea Daco-Latină (preşedinte **Mircea Druc**) fuzionează prin absorbţie cu PUNR.

• **20 oct**. *Legea privind deconspirarea fostei Securităţi ca poliţie politică* este votată în Parlament. Conform legii, dosarele fostei Securităţi rămân la instituţiile care le deţin – SRI, MI, MApN, urmând să fie studiate de un Consiliu Naţional condus de un Colegiu format din 11 membri validaţi de Parlament. Adoptarea acestei legi a fost îndelung frânată de unii oameni politici, s-au operat numeroase modificări, s-au formulat numeroase obiecţii. Iniţiatorul legii, **Constantin Ticu Dumitrescu**, a declarat că aproape nu-şi mai recunoaşte legea, în forma în care a fost adoptată de Parlament şi în consecinţă renunţă la calitatea de autor al acesteia. Adversari ai legii au fost nu numai reprezentanţi ai Opoziţiei, susţinători în continuare, la scenă deschisă, ai regimului comunist, ci şi cei din coaliţia guvernamentală şi chiar membri ai PNŢCD.

- Sindicatele au hotărât că nu le mai este pe plac Guvernul Radu Vasile şi de aceea trebuie să provoace înlocuirea echipei de guvernare. Motivul ar fi nerespectarea de către Guvern a angajamentelor asumate în cursul negocierilor cu sindicatele. Primul pas în acţiunea de demolare a Guvernului este o scrisoare deschisă adresată Parlamentului şi Preşedinţiei prin care conducerile centralelor sindicale CNSLR-„Frăţia", BNS, Cartel „Alfa", CSDR cer destituirea Guvernului Radu Vasile.

• **23 oct**. La Palatul Copiilor din Bucureşti, are loc şedinţa Consiliului Naţional al Partidei Rromilor, eveniment solemn organizat de liderii acestei formaţiuni – deputatul **Mădălin Voicu**, preşedinte, şi **Nicolae Păun**, preşedinte executiv. Invitaţi marcanţi onorează adunarea: **Ion Iliescu**, **Teodor Meleşcanu**, **Dan Voiculescu**, **Dan Ioan Popescu**, **Adrian Năstase**, **Gabriel Andreescu**, **Gabriela Adameşteanu**. Lor şi altora gazdele evenimentului le oferă distincţii: câte o diplomă cu ocazia împlinirii a 10 ani de la Revoluţia din dec. 1989 şi o medalie marcând 10 ani de la înfiinţarea Partidei Rromilor. În cuvântul său **Ion Iliescu** emite aceleaşi opinii prezentate cu o zi în urmă cu ocazia şedinţei Biroului Executiv al PDSR. În acest cadru

festiv se oficializează colaborarea la toate nivelurile, inclusiv cel electoral, dintre PDSR şi Partida Rromilor.

• **28 oct.** Soseşte la Bucureşti **Günter Verheugen**, comisar european pentru extinderea UE., desemnat să explice guvernanţilor români care sunt cele mai importante cerinţe ale UE în perspectiva invitării României la negocierile pentru aderare. Şi anume: rezolvarea problemei copiilor instituţionalizaţi şi adoptarea unei strategii care să conducă la îmbunătăţirea situaţiei macroeconomice. Cele două cerinţe – nenegociabile – au ca termen de soluţionare 10 dec. 1999. Înaintea sosirii la Bucureşti, **Günter Verheugen** i-a adresat o scrisoare (privată) premierului **Radu Vasile** în care lansează o propunere ce ia prin surprindere clasa politică românească şi atrage replici dintre cele mai diverse. **Günter Verheugen** consideră că starea precară a economiei româneşti este cauzată de „abordarea ezitantă a reformei economice", de faptul că „ autorităţile şi ansamblul societăţii româneşti au fost incapabile să ajungă la un consens asupra reformelor economice şi să recunoască aceste reforme ca esenţiale pentru integrarea în Uniunea Europeană". Soluţia pe care o propune **Günter Verheugen** este crearea „unui grup internaţional de lucru şi a unei forţe operaţionale ce ar urma să implice Comisia Europeană, FMI, BM şi celelalte instituţii financiare. Grupul ar urma să ajute la crearea unei strategii economice pe termen mediu şi să monitorizeze înfăptuirea acesteia". Pe lângă specialişti, UE oferă României şi fonduri – aproximativ 700 milioane de dolari nerambursabili pe an, din 2000 până în 2006. Propunerea comisarului european a fost scânteia care a declanşat, mai ales în zona clasei politice, o explozie de energie dirijată fie către susţinerea, fie către combaterea propunerii. Conform logicii politice susţinerea a venit mai ales din partea Puterii, iar negarea mai ales din partea Opoziţiei care a folosit acest prilej pentru a-şi ataca adversarii politici, aflaţi la guvernare. **Ion Diaconescu**, preşedintele PNŢCD, în numele partidului său, acceptă fără rezerve propunerea pe care o consideră binevenită pentru ţară. În PNL părerile sunt împărţite. La PDSR, **Ion Iliescu** consideră că propunerea nu poate fi acceptată de „un guvern care se respectă". Guvernul României n-ar trebui să ignore faptul că ţara are destui specialişti capabili să realizeze un program viabil de dezvoltare economică. Totuşi el îi trimite o scrisoare lui **Günter Verheugen** în care menţionează că PDSR nu-i respinge iniţiativa, dar consideră că pentru strategia de dezvoltare economică a ţării, pe termen mediu, Guvernul României, „factorii naţionali" trebuie să-şi asume răspunderea, chiar dacă la realizarea strategiei vor colabora reprezentanţi ai Comisiei Europene, ai FMI, ai BM, ai coaliţiei de guvernare din România şi ai Opoziţiei. Ceea ce câştigă deplina adeziune a lui **Ion Iliescu** este concluzia Comisiei Europene privind incapacitatea guvernanţilor români de a elabora un program coerent care să asigure progresul economic. Mai tranşant este **Adrian**

Năstase care declară că acceptarea propunerii lui **Günter Verheugen** înseamnă transferul către exteriorul țării a actului de guvernare a acesteia, a deciziei economice, ceea ce reprezintă un pericol pentru democrația românească. Guvernul actual care recunoaște astfel că nu mai poate să guverneze singur țara apelează la ajutor extern, în loc să accepte că în țară Opoziția are forțe capabile să asigure o guvernare eficientă. Opiniile în legătură cu această problemă vor continua să fie exprimate public, în diverse variante, de la acceptarea colorată de optimism și de mândria că România intră în atenția Occidentului, până la respingerea brutală cauzată de presupusa ofensă adusă demnității naționale. Între aceste extreme s-au făcut auzite și evaluări raționale care au invitat la o analiză lucidă a situației astfel încât interesele României să fie bine reprezentate. Un răspuns oficial la această mare dezbatere națională va veni chiar de la adresantul scrisorii lui **Günter Verheugen**, premierul **Radu Vasile**. La 22 nov. premierul va trimite o scrisoare de răspuns comisarului european (vezi 22 nov. 1999).

- București. Piața Universității este ocupată de studenți, hotărâți să înceapă ample manifestări de protest, până la greva generală, față de condițiile nesatisfăcătoare de studiu și de cazare, ca și de bursele prea mici. Protestul, organizat de asociațiile studențești, a început cu un marș la care au participat câteva mii de studenți din toată țara și care a avut ca țintă sediul Guvernului. Revendicările studenților au fost aduse anterior la cunoștința șefului statului și premierului. Cu câteva zile în urmă au început acțiunile greviste și studenții din Iași și Cluj-Napoca.

La **29 oct**. are loc o întâlnire, încheiată fără succes, a premierului **Radu Vasile** cu reprezentanții organizațiilor studențești. Încă înainte de a se hotărî asupra revendicărilor și a protestelor viitoare, între numeroasele asociații studențești, din București și din țară, apar neînțelegeri din cauza patrimoniului fostului UASCR. Liga Studenților din Universitatea București îl cere spre administrare exclusivă, dar celelalte asociații nu sunt de acord, astfel încât solidaritatea necesară preconizatelor acțiuni protestatare de amploare e pusă sub semnul întrebării. Totuși la adunarea Consiliului Consultativ al Studenților (**30-31 oct**.) s-a hotărât să continue acțiunile greviste, în unele centre studențești cu grevă japoneză, iar în altele cu grevă generală. Cele mai importante revendicări unanim susținute au fost: majorarea cu sută la sută a burselor, indexarea cu sută la sută a indemnizației de cămin, asigurarea gratuității cu 50% a transportului urban și la CFR. S-a mai hotărât ca patrimoniul fostului UASCR să rămână în proprietatea MEN care să-l administreze în folosul tuturor studenților. O altă revendicare susținută a fost modificarea art. 94 din Legea învățământului, privind raportul studenți-cadre didactice din senate universitare și consilii profesorale, de la 1/4, la 1/3. Mișcările studențești deschid seria unor acțiuni de protest la nivel național, din mai multe sectoare ale economiei.

• 29 oct. 1 dolar SUA – 16 870 lei; 1 euro – 17 627 lei; 1 marcă germană – 9013 lei (BNR).

• 4 nov. Începe o lună marcată de acțiuni revendicative ale unor numeroase categorii profesionale. La Brașov ies în stradă salariați de la SC Roman SA, nemulțumiți că nu li s-au mărit salariile conform promisiunilor oficiale. La fel și cei de la Tractorul Brașov. La Cluj-Napoca câteva mii de sindicaliști aparținând de Cartel „Alfa", BNS, CNSLR - „Frăția" ș.a., dar și studenți sunt prezenți la un miting de protest împotriva CDR, a Guvernului și a președintelui țării. La București mai multe mii de studenți își continuă protestele și, după ce mărșăluiesc pe străzile Capitalei, poposesc în Piața Universității. Lozincile care se aud la Brașov, Cluj-Napoca sau București sunt împotriva conducătorilor țării și pentru condiții mai bune de muncă sau de studiu.

- Liga Studenților anunță încetarea grevei după ce reprezentanții Guvernului au semnat un protocol în care au fost acceptate câteva dintre revendicările studenților. Studenții celorlalte organizații continuă însă grevele și nu ostenesc să strige, printre altele: *Vasilică, unde ești/ Bursele să le mărești*?.

• 5 nov. Mișcările sindicale de protest se extind în mai multe zone ale țării: Arad, Iași, Timișoara, Constanța. La Brașov, salariații de la Roman SA iau cu asalt prefectura și comit violențe care amintesc de vremea mineriadelor. Se strigă lozinci împotriva conducătorilor țării, dar ca noutate apar și scandări în care sunt invocate, cu regret că nu se mai pot întoarce, PCR și **Ceaușescu**.

• 9 nov. În București, studenții, în număr tot mai mare, continuă protestele. Chiar dacă sunt tot mai nemulțumiți de felul în care guvernanții tratează protestul lor, umorul nu le-a dispărut, astfel încât, făcând trimitere la premier, somează: *Banii, viața sau mustața*! Greva continuă la numeroase institute de învățământ superior din țară.

- Și în alte localități din țară au loc mitinguri, proteste față de nesoluționarea unor revendicări ale salariaților. De exemplu la Târnăveni și Arad.

- Guvernul hotărăște să satisfacă unele dintre revendicările salariaților de la Roman SA Brașov. Această decizie înseamnă încălcarea angajamentului luat de Guvern față de FMI de a nu mai subvenționa întreprinderi de stat nerentabile. Chiar și unii miniștri ai Guvernului Vasile sunt în dezacord cu o astfel de decizie de subvenționare a societăților nerentabile (**Traian Băsescu, Radu Berceanu**) despre care cred că sărăcește și mai mult bugetul și așa sărac al țării fără să schimbe în bine randamentul societăților subvenționate.

- La congresul Internaționalei Socialiste de la Paris, PD și PSDR devin membri cu drepturi depline ale acestei organizații.

• 10 nov. Mii de salariați de la SNCFR protestează împotriva planului de restructurare a societății urmărit cu hotărâre de ministrul **Traian Băsescu**. Ei nu se limitează doar la marșuri de protest și la lozinci

lansate cu furie împotriva ministrului **Traian Băsescu**, ci ocupă Gara de Nord, dar şi Gara Basarab, blochează circulaţia trenurilor, îi alungă pe călători, se aşază pe linii ca să oprească trenurile, iau în stăpânire exclusivă Gara de Nord unde îl invită pe **Traian Băsescu** să se prezinte la negocieri. În acelaşi timp, prin scandări impetuoase îi cer demisia, nu doar lui ci şi a întregului Guvern. **Traian Băsescu** declară însă că nu renunţă la planul de restructurare a SNCFR.

• **11 nov**. Apar noi şi noi focare de nemulţumire a salariaţilor din diverse zone ale ţării care iau forma unor acţiuni de protest, însoţite chiar de violenţe (SC Petrotub SA, Roman, judeţul Neamţ etc.). Continuă grevele studenţeşti, iar în unele centre universitare profesorii se solidarizează cu studenţii grevişti.

• **15 nov**. În Camera Deputaţilor este respinsă (136 voturi contra, 66 voturi pentru) moţiunea simplă „Manualul de istorie", o iniţiativă a deputaţilor PRM. Această moţiune este efectul unui lung şir de polemici provocate de editarea unui manual de istorie pentru casa a XII-a, considerat de unii comentatori, necorespunzător. Pornind de la acest caz s-au adus în discuţie necesitatea revizuirii programei şcolare de istorie şi păstrarea sau renunţarea la manualele alternative. Ministrul Educaţiei Naţionale, **Andrei Marga**, a susţinut că problema predării istoriei s-a politizat excesiv, aşa cum s-a putut remarca şi cu ocazia iniţierii şi dezbaterii moţiunii, iar apariţia manualelor alternative este o victorie a reformei din învăţământ care a început să-şi facă efectele şi de aceea nu se poate renunţa la ele.

- **Ion Iliescu**, fostul şi, după numeroase sondaje de opinie privind următoarele alegeri prezidenţiale, viitorul şef al statului face o afirmaţie care întreţine şi chiar întăreşte gâlceava dintre Putere şi Opoziţie. Liderul PDSR a declarat la Conferinţa tineretului PDSR din municipiul Bucureşti că guvernarea actuală a generat cea mai mare corupţie „la scară generală" şi că toţi miniştrii şi parlamentarii Puterii s-au implicat în afaceri din care s-au îmbogăţit substanţial. Reacţia celor vizaţi a fost imediată şi nervozitatea extremă. PD îi cere ultimativ lui **Ion Iliescu** să producă dovezi în sprijinul afirmaţiilor sale. Şi de la PNŢCD vin replici severe: **Ion Iliescu** face declaraţii cu iresponsabilitate, fiindcă uită că în timpul regimului său a înflorit corupţia şi s-a degradat cel mai mult societatea românească. În şedinţă de guvern se discută de eventualitatea acţionării în Justiţie a lui **Ion Iliescu**. **Traian Băsescu** este printre cei mai hotărâţi dintre miniştrii care doresc să-l aducă în faţa Justiţiei. **Crin Antonescu**, deşi crede că **Ion Iliescu** a vorbit „la beţie", electorală sau datorată alcoolului, tot îi cere să aducă probe pentru afirmaţiile lui. Şi alţi miniştri se declară interesaţi să-şi apere onoarea în Justiţie. Apare apoi şi varianta chemării lui **Ion Iliescu** la comisia de disciplină a Senatului. Liderul PDSR oferă, prin intermediari, explicaţii consolatoare spuselor sale: afirmaţiile lui au fost interpretate răuvoitor, s-a referit nu doar la demnitarii de după dec. 1996, ci şi la cei dinainte etc. etc.

- BNR introduce la TMB cererea de declanşare a procedurii de faliment pentru Bankcoop.

• **18 nov**. Liderii celor mai importante confederaţii sindicale – Cartel „Alfa", CNSLR-„Frăţia", BNS, CSDR - definitivează un plan comun de luptă sindicală care înseamnă revendicări şi acţiuni de protest pe care le vor susţine solidar. Revendicări: indexarea salariilor; blocarea creşterii preţurilor la produsele şi serviciile de bază; asigurarea transparenţei în procesul de privatizare; eliminarea corupţiei. Acţiuni de protest: mitinguri şi greve, organizate în toată ţara, între 18-25 nov. Dacă după 25 nov. revendicările nu le vor fi satisfăcute, confederaţiile sindicale vor trece la alte forme de protest şi vor cere demisia Guvernului şi alegeri anticipate. Şi ceea ce a mai rămas din nov. va fi marcat de mitinguri, unele de amploare (22 nov. Iaşi, 23 nov. Bucureşti), şi de greve. Elanul protestatar antrenează, în multe zone ale ţării, diverse categorii de sindicalişti: muncitori şi funcţionari din întreprinderile de stat, ceferişti, angajaţi din finanţe, vameşi, studenţi, profesori, elevi (sute de elevi de la un liceu din Braşov intră în grevă pentru că îi nemulţumeşte frigul din clase). În stradă, la mitinguri, protestatarii au un repertoriu bogat de lozinci, unele inspirate, pline de umor, altele ofensatoare şi ameninţătoare la adresa conducătorilor ţării. Un personaj des invocat în lozinci, cu explicit respect, a fost **Nicolae Ceauşescu**, iar regretul faţă de defuncta perioadă comunistă s-a auzit frecvent, chiar şi la un miting din Timişoara. În unele cazuri revendicările demonstranţilor sindicalişti au fost doar politice, adică demisia Guvernului şi alegeri anticipate, ceea ce i-a determinat pe unii oameni politici din sfera Puterii să susţină că valul de proteste este sub controlul Opoziţiei. Replica Opoziţiei la această acuzaţie nu se lasă aşteptată – incompetenţa guvernanţilor care a dus ţara la dezastru şi oamenii la disperare este cauza protestelor, iar soluţia stă în demisia Guvernului şi alegeri anticipate.

• **19 nov**. Istanbul. Are loc reuniunea anuală la nivel înalt a OSCE la care participă reprezentanţii celor 54 de state membre ale Organizaţiei. În Declaraţia finală a reuniunii, României i se acceptă propunerea de a asigura preşedinţia Organizaţiei în anul 2001. (Propunerea ca România să obţină preşedinţia OSCE a fost făcută de preşedintele **Emil Constantinescu**, la 2 dec. 1996, la summit-ul OSCE de la Lisabona.) Conform modului de funcţionare a OSCE, de la 1 ian. 2000 România va intra în Troika Organizaţiei (prin ministrul român de Externe), alături de Norvegia şi Austria. Troika, formată din fostul, actualul şi viitorul preşedinte al OSCE asigură în anumite situaţii consensul în adoptarea unor decizii. Imediat în Senatul american a fost menţionată desemnarea României la preşedinţia OSCE, ca un eveniment binevenit, dorit şi sprijinit cu hotărâre de SUA, o alegere foarte inspirată pentru OSCE, „un semn de bun augur pentru viitorul Europei şi pentru viitorul regiunii balcanice". La reuniune s-a făcut cunoscută şi hotărârea UE de a sprijini eforturile de integrare în

Uniune ale României şi Bulgariei cu peste 6 miliarde de euro, fonduri nerambursabile acordate în intervalul 2000-2006.

• **22 nov**. Premierul **Radu Vasile** îi adresează o scrisoare comisarului european pentru extinderea UE, **Günter Verheugen** în care îi comunică decizia de a accepta oferta pe care i-a făcut-o (tot printr-o scrisoare) în oct. 1999 (vezi 28 oct. 1999). Mai mult, premierul îl informează pe comisarul european că a şi făcut pregătirile necesare debutului proiectului propus de acesta: a creat un grup de lucru la nivel înalt, sub conducerea sa, care va defini direcţiile de acţiune pentru grupul de lucru operaţional şi care va fi format din miniştrii Finanţelor, Industriei şi Comerţului, Transporturilor, Integrării Europene, guvernatorul Băncii Naţionale, preşedinţii Agenţiei Naţionale pentru Dezvoltare Regională şi Agenţiei Naţionale de Dezvoltare; a hotărât ca din grupul de lucru operaţional care va elabora strategia de dezvoltare a ţării pe termen mediu (care trebuie să fie gata până la 1 mar. 2000) să facă parte, pe lângă experţi internaţionali, experţi români desemnaţi de partidele din coaliţia guvernamentală şi de PDSR; a decis să se creeze un consiliu consultativ care va sprijini grupul de lucru operaţional şi care va fi format din reprezentanţi ai sindicatelor, ai societăţii civile şi ai partidelor parlamentare altele decât PDSR. La 8 dec. 1999 va avea loc la sediul Guvernului prima şedinţă a grupului de lucru pentru elaborarea strategiei economice pe termen mediu. Vor participa membrii grupului şi reprezentanţi ai FMI, UE, BM.

• **25 nov**. Premierul **Radu Vasile** face o vizită oficială la Moscova unde are o întâlnire, pe care o consideră „istorică", cu premierul rus **Vladimir Putin**. **Radu Vasile** mai consideră că în urma vizitei sale la Moscova se va deschide un nou şi profitabil capitol în relaţiile politice şi economice cu Rusia. Premierul român a participat şi la forumul de afaceri româno-rus.

• **28 nov**. Noul partid condus de **Victor Ciorbea** – ANCD – are primul Congres. Cei care l-au fondat şi îl conduc ţin discursuri de un patetism accentuat. ANCD este „un miracol" pe scena politică, este singura alternativă care poate salva ţara de la distrugere şi dispariţie, adevăratul continuator al direcţiei Maniu-Coposu etc. etc. În discursul său **Victor Ciorbea** i-a criticat în termeni radicali mai ales pe foştii săi colegi de coaliţie. Ca proiect politic, ANCD, un partid de centru dreapta, vizează realizarea unei „mari alianţe politico-civice" în primul rând cu formaţiunile civice, apoi cu cele sindicale. Pentru reforma clasei politice ANCD propune trecerea la parlament unicameral şi la votul uninominal.

• **29 nov**. În şedinţă comună a Camerelor Parlamentului, Guvernul îşi asumă răspunderea pentru *Legea privind statutul funcţionarului public*. Adoptarea Legii face parte din obligaţiile pe care le are de îndeplinit România în vederea începerii negocierilor de aderare la UE. Din acest motiv Opoziţia anunţă că nu va depune o moţiune de

cenzură pentru această Lege, deşi este profund nemulţumită de amendamentul UDMR conform căruia funcţionarii publici din localităţile cu o minoritate etnică mai mare de 20% trebuie să cunoască limba respectivei minorităţi. Totuşi, după promulgare (8 dec.1999), PUNR şi PRM vor contesta Legea la Curtea Constituţională.

• **30 nov**. Reprezentanţii celor patru mari centrale sindicale Cartel „Alfa", CNSLR-„Frăţia", BNS, CSDR au o nouă rundă de negocieri cu premierul **Radu Vasile** în cursul căreia se cade de acord ca până la 15 dec. reprezentanţii sindicatelor împreună cu cei ai Comisiei Naţionale de Indexare să găsească soluţii pentru creşterea puterii de cumpărare a salariaţilor cu 10%. Este un prim pas spre concilierea Guvern-sindicate, dar care nu va duce, în viitorul imediat, la încetarea protestelor.

- 1 dolar SUA – 17 893 lei; 1 euro – 18 101 lei; 1 marcă germană – 9 255 lei (BNR)

• **1 dec.** Ca în fiecare an, la această dată, Alba Iulia devine zona centrală a sărbătoririi Zilei Naţionale. Acum însă orarul solemnităţilor este tulburat de grupuri de cetăţeni care doresc şi reuşesc să se manifeste zgomotos, strigând lozinci antiprezidenţiale şi huiduindu-l pe preşedintele **Emil Constantinescu**, prezent la Alba Iulia. Forţele de ordine, bine reprezentate, nu reuşesc să impună liniştea necesară desfăşurării normale a manifestărilor. Preşedintele ţării părăseşte Alba Iulia fără să-şi fi putut ţine discursul în faţa mulţimilor, ca în anii precedenţi. Momente solemne, ca depunerea jurământului de către soldaţi sau slujba religioasă au fost compromise de fondul sonor al huiduielilor. Faţă de această situaţie şi-au exprimat dezacordul reprezentanţi ai Bisericii, ai MApN, MI (care anunţă că va face cercetări), ai administraţiei locale, ai partidelor politice care au considerat că regia spectacolului huiduielilor a aparţinut partidelor de opoziţie, deoarece huiduielile veneau din zonele ocupate de cetăţeni care purtau pancarte cu numele acestor partide. Se pronunţă astfel reprezentanţi ai PNŢCD, PNL, PD, AC. (**Traian Băsescu** trage concluzia că „Opoziţia trebuie să rămână în opoziţie" pentru că dă dovadă de aroganţă şi lipsă de respect faţă de instituţiile importante ale statului ca Armată, Biserică, Preşedinţie.) Chiar şi în presa care nu-l menajează pe şeful statului s-a menţionat că huiduielile s-au făcut auzite din locurile ocupate de reprezentanţii dotaţi cu pancarte pe care scria PDSR, PRM, PUNR, PSM, PNR, ApR. S-au exprimat imediat proteste la ideea că partidele de opoziţie ar fi organizatoarele incidentelor de la Alba Iulia. Reprezentanţi de marcă ai Opoziţiei deplâng faptul că Ziua Naţională n-a fost respectată, dar neagă orice influenţă a lor în conduita populaţiei determinată doar de nemulţumirea explozivă faţă de eşecul guvernării. Ziua Naţională a fost sărbătorită fără incidente, dar şi fără entuziasm în alte localităţi ale ţării pe care le-au onorat cu prezenţa oamenii politici – Bucureşti, Timişoara, Iaşi, Arad, Oradea, Constanţa ş.a.

• **9 dec**. În şedinţa comună a Camerelor Parlamentului se adoptă prin vot *Legea restituirii terenurilor agricole şi forestiere* care va circula sub numele de Legea fondului funciar sau Legea Lupu, după numele iniţiatorului ei, deputatul PNŢCD **Vasile Lupu**. Parlamentarii PDSR s-au retras de la vot.

• **10 dec**. CSJ hotărăşte suspendarea pentru 45 de zile a grevei feroviarilor.

• **10-11 dec**. Finlanda. Helsinki. La reuniunea la nivel înalt a şefilor de stat şi de guvern din UE, preşedintele Comisiei Europene, **Romano Prodi**, anunţă că încă alte 6 state candidate la integrarea în UE – Letonia, Lituania, Slovacia, Malta, Bulgaria şi **România** – sunt invitate să înceapă negocierile de aderare. România şi Bulgaria rămân însă singurele candidate la aderare şi invitate să înceapă negocierile pentru care se menţine în continuare regimul vizelor de acces în spaţiul UE. Pentru a realiza reformele necesare aderării la UE, România va primi anual de la UE fonduri nerambursabile de 640 milioane de euro, plus 200 de milioane de euro sprijin pentru echilibrarea balanţei de plăţi, iar de la BEI poate primi împrumuturi de până la 500 miloane de euro.

• **12 dec**. Abia întors în ţară de la Helsinki, preşedintele **Emil Constantinescu** ţine un discurs televizat pentru a sublinia importanţa succesului pe care l-a obţinut România prin invitarea de a începe negocierile de aderare la UE. Şeful statului consideră că perioada care urmează, cea a negocierilor, va fi una a unor mari răspunderi şi eforturi, iar pentru o asemenea perioadă decisivă în istoria ţării e nevoie de un guvern care să poată face faţă fără reproş răspunderilor care-i vor reveni. Discursul preşedintelui a confirmat ceea ce se vehicula ca ipoteză, în presă şi în mediile politice, de ceva vreme – Guvernul Vasile va fi schimbat. **Radu Vasile**, primul vizat, nu se lasă convins şi declară că nimeni nu are de ce şi cum să-l înlocuiască din funcţia de premier. Pentru a-şi păstra seninătatea se retrage, la sfârşitul săptămânii (11-12 dec.), la fosta vilă a lui **Nicolae Ceauşescu** de la Olăneşti.

• **13 dec**. Miniştrii ţărănişti şi liberali demisionează din Guvernul Vasile. Cei mai mulţi îşi înaintează demisiile preşedintelui ţării. (Scena acestei demisii este descrisă cu talent gazetăresc în ziarul *Adevărul* din 14 dec. 1999, p.2, sub semnătura **Oanei Iuraşcu** şi a lui **Ion M. Ioniţă**. „Miniştrii ţărănişti au fost convocaţi de **Ion Diaconescu** în biroul său de parlamentar de la Camera Deputaţilor, unde s-au supus, cu un regret stăpânit cu stângăcie, cererii acestuia de a-şi da demisiile. Rând pe rând au ieşit din biroul preşedintelui Camerei Deputaţilor, demisionaţi, posomorâţi, anesteziaţi de lovitura neaşteptată. În somptuosul hol al Camerei Deputaţilor, pe care l-au traversat, un grup de copii, din judeţul Vrancea, frumos aliniaţi, îmbrăcaţi în costume naţionale, emoţionaţi, cântau colinde şi-şi spuneau urările destinate parlamentarilor. Nimeni însă nu le înregistra prezenţa.”.) Deoarece devine

- Sindicatele nu-şi permit un răgaz nici măcar de Ziua Naţională a României. BNS organizează mitinguri şi marşuri de protest la Bucureşti şi Constanţa. La Bucureşti au venit aproximativ 6000 de sindicalişti din toată ţara. Ei îşi manifestă dezacordul total faţă de guvernanţi prin lozinci şfichiuitoare şi prin invocarea lui **Nicolae Ceauşescu** al cărui portret îl poartă.

• **4 dec**. La Braşov au loc lucrările Convenţiei Naţionale a ApR, în prezenţa a aproape 1500 de delegaţi. Atmosfera e animată pentru că tânăra formaţiune politică are încredere în viitorul său pe care sondajele de opinie îl prezintă drept luminos. Şi aşa ar putea să fie dacă, aşa cum speră toţi în ApR, **Teodor Meleşcanu**, preşedintele partidului, va câştiga alegerile prezidenţiale. Convenţia adoptă programul de guvernare *România 2000 – opţiunea noastră pentru o guvernare eficientă*. La o guvernare eficientă se ajunge prin reformarea clasei politice, a instituţiilor, parlament unicameral, vot uninominal, renunţarea la metoda algoritmului. ApR lansează cu acest prilej conceptul *celei de a treia Republici* pe care l-ar vrea experimentat în următoarea guvernare şi care înseamnă, în primul rând, atribuţii sporite pentru preşedintele ţării sau premier. Conducerea ApR se completează cu doi vicepreşedinţi - **Gheorghe Tinca** şi **Mihai Erbaşu** - şi un secretar general - **Paul Dobrescu**.

• **6-9 dec**. Grevele sindicatelor din SNCFR paralizează sistemul feroviar şi produc astfel un adevărat haos în gări. **Traian Băsescu** hotărăşte ca, acolo unde este posibil, călătorii care aşteaptă în zadar în gări să fie transportaţi la destinaţie cu avioanele. Greviştii consideră că această măsură este un gest de ostilitate al lui **Traian Băsescu** faţă de sindicate. Grevele ceferiştilor nu par să ia sfârşit pentru că ei nu acceptă măririle salariale cu 20%, aşa cum le-au fost oferite de administraţia SNCFR, ci pretind 70%. Nu doar călătorii au de suferit pentru că nu circulă trenurile, ci şi unele sectoare ale economiei sunt ameninţate cu blocajul – mineritul, activitatea portuară şi chiar sistemul energetic naţional este în pericol. La cererea BNS, preşedintele **Emil Constantinescu** îşi exercită rolul de mediator între părţile implicate în negocieri şi cere Consiliului Economic şi Social să analizeze şi să rezolve urgent conflictul existent în transportul feroviar. Şi **Petre Roman** face apel la sindicatele feroviare să înceteze grevele care aduc pagube economiei ţării şi îi afectează grav pe călători şi să accepte propunerea rezonabilă de majorare a salariilor cu 20%. Liderul PD mai menţionează că **Traian Băsescu** are sprijinul PD şi al întregului Guvern pentru măsurile de reformă anunţate şi că transportarea călătorilor blocaţi în gări cu avioanele este o soluţie care dovedeşte respectul ministrului Transporturilor faţă de călătorii prejudiciaţi de greva feroviarilor, şi nu adversitatea faţă de sindicatele din SNCFR.

clar că nici PNȚCD nu-l mai susține, **Radu Vasile** vine cu o declarație în termeni severi, transmisă pe posturile de televiziune. Premierul pretinde să i se explice de ce se cere să plece din fruntea Guvernului care a obținut succese notabile, ultimul fiind cel de la Helsinki. Înainte de a obține explicații, premierul se consideră nedreptățit, victimă a unei „mineriade politice", „blamată de întreaga lume" și nocivă pentru țară. Concluzia sa este că, deși nu se cramponează de putere, este hotărât să nu-și dea demisia, „din motive, pur și simplu, morale". Un grup de membri ai PNȚCD, din jurul lui **Sorin Lepșa**, amenință cu demisia din partid în cazul înlocuirii premierului și dau publicității un document numit *Argument pentru continuitate* în care cer menținerea în funcție a lui **Radu Vasile**, inventariind ca argumente pentru cererea lor ceea ce ei cred că sunt realizări importante ale Guvernului, începând cu invitarea țării la negocieri în vederea aderării la UE.

- La scurt timp după declarația premierului, BCCC al PNȚCD anunță că îi retrage acestuia sprijinul politic.

• **13/14 dec.** La ceas de seară președintele **Emil Constantinescu** se întâlnește cu liderii coaliției de guvernământ. Prin două decrete prezidențiale, emise succesiv, **Radu Vasile** este revocat din funcția de prim-ministru al Guvernului, iar **Alexandru Athanasiu** este numit în funcția de prim-ministru interimar, până la formarea noului guvern. **Radu Vasile** reacționează, declarând că rămâne în continuare premier pentru că decretul prezidențial prin care a fost revocat din funcție este neconstituțional și-l va ataca la Curtea Constituțională. Reacționează la decretul de revocare a premierului partide de opoziție, sindicate și chiar membri ai coaliției guvernamentale, cu aceeași obiecție – decretul de revocare este neconstituțional. (PDSR anunță că se retrage de la lucrările Parlamentului până când înlocuirea premierului nu va fi făcută constituțional; PRM anunță că va demara procedurile de suspendare a președintelui țării; ApR consideră că s-a creat un precedent periculos.)

• **14 dec.** BCCC al PNȚCD îl înlătură pe **Radu Vasile** din toate funcțiile de conducere din partid – secretar general și purtător de cuvânt - și îi interzice să mai candideze la vreuna din acestea timp de doi ani. Decizia este motivată prin neînțelegerile dintre premier și PNȚCD. Și este contestată de grupul care îl susține pe premier, în frunte cu **Sorin Lepșa**, care consideră eliminarea premierului o adevărată lovitură de stat.

- **Radu Vasile** și susținătorii săi din PNȚCD, majoritatea din „Grupul de la Brașov", hotărăsc să formeze, în interiorul PNȚCD, o grupare numită „Grupul de reflecție și inițiativă al Grupului popular din PNȚCD", conceput să aibă un viitor politic, să devină eventual un nou partid politic.

- Ziua cu doi premieri. În Palatul Victoria **Radu Vasile** și **Alexandru Athanasiu** își revendică energic funcția de premier. **Radu Vasile** susține că a fost revocat neconstituțional, deci mai este încă

premier, iar **Alexandru Athanasiu** consideră că a fost desemnat legal, deci este premier.

- Marile centrale sindicale hotărăsc să își suspende protestele până după rezolvarea crizei politice din țară.

• **15 dec.** BCCC îi redă lui **Radu Vasile** funcțiile retrase cu o zi în urmă. În presă se scrie că **Radu Vasile** și-ar fi oferit, la schimb, demisia, contra funcțiilor din PNȚCD, plus funcția de președinte al Senatului după instalarea noului guvern.

• **16 dec.** Președintele **Emil Constantinescu** îl desemnează pe guvernatorul BNR, **Mugur Isărescu**, drept candidat la funcția de prim-ministru al României. După negocieri marcate de tensiuni, partidele coaliției au acceptat candidatura lui **Mugur Isărescu**.

• **17 dec. Radu Vasile** își dă demisia pe care o motivează prin grija față de „interesul național" și pentru rezolvarea crizei „care afectează atât de grav regimul democratic din România".

• **20 dec.** În Parlament, în Capitală și în unele orașe ale țării se aniversează fără entuziasm împlinirea a 10 ani de la Revoluția din dec. 1989. Momentele solemne sunt umbrite de exprimarea nervoasă a nemulțumirii față de lipsa de preocupare a guvernanților pentru aflarea adevărului despre Revoluție, dar și față de degradarea continuă a situației din țară. Cei mai nemulțumiți sunt revoluționarii, dar și alte categorii ale populației au considerat că este momentul mai degrabă pentru proteste decât pentru reculegere.

- Curtea Constituțională respinge sesizarea PRM și PUNR privind neconstituționalitatea *Legii statutului funcționarului public.*

• **21 dec.** În Camerele reunite ale Parlamentului este învestit prin vot (305 pentru, 35 împotrivă) Guvernul Mugur Isărescu. (Vezi anexa nr. 21.) PDSR s-a retras de la vot, nemulțumit din cauza situațiilor de neconstituționalitate create de Putere în demersul politic al înlocuirii premierului **Radu Vasile**, apoi de structura Guvernului propus în care nu are încredere și prin care nu s-a făcut decât o „cosmetizare" a Guvernului Radu Vasile, ceea ce dovedește încă o dată incapacitatea Puterii de a da țării un guvern competent. Dacă PDSR este nemulțumit mai ales de guvernul care vine, PNȚCD este nemulțumit de premierul care pleacă. Imediat după ce **Radu Vasile** și-a depus demisia, lideri ai țărăniștilor au declarat că premierul nu mai putea rămâne în funcție pentru că se rupsese de PNȚCD, refuza să comunice atât cu partidul cât și cu președintele țării, dar și pentru că rezultatele guvernării au fost neconvingătoare.

• **22 dec.** Miniștrii Guvernului **Mugur Isărescu** depun jurământul la Palatul Cotroceni, în fața președintelui **Emil Constantinescu**. Guvernul are 18 portofolii, ocupate în cea mai mare parte de miniștrii Guvernului Radu Vasile. Noutățile sunt înființarea unui post de președinte al Consiliului de Coordonare Economico-Financiară, condus de un ministru de stat, **Mircea Ciumara** (PNȚCD), înlocuirea

lui **Andrei Pleşu** de la Externe cu **Petre Roman** (PD) şi a lui **Alexandru Athanasiu** de la Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale cu **Smaranda Dobrescu** (PSDR). În programul de guvernare pe 2000 al noului premier sunt prevăzute: stoparea declinului producţiei, creştere economică de 1,3%, ţintă de inflaţie de 25-30%, deficit bugetar de 3% din PIB, reducerea fiscalităţii, stimularea investiţiilor şi a exporturilor, reducerea finanţării unităţilor economice nerentabile, finalizarea procesului de privatizare. Programul de guvernare este considerat extrem de ambiţios, astfel încât apar destui sceptici, mai ales din Opoziţie, care nu cred în posibilitatea realizării programului.

• **27 dec.** Curtea Constituţională respinge sesisarea de neconstituţionalitate făcută de parlamentari ai Opoziţiei (în majoritate din PDSR) a unor articole din Legea fondului funciar.

• **28 dec.** În BCCC al PNŢCD se votează excluderea din partid a lui **Radu Vasile.** Acuzaţiile aduse de liderii partidului sunt grave – încercarea de a scinda partidul, indisciplină, ignorarea conducerii PNŢCD şi a preşedintelui ţării, şantaj politic ş.a. Dezlănţuirea adversităţilor faţă de **Radu Vasile** i-a făcut şi pe susţinătorii acestuia să fie reţinuţi. **Radu Vasile**, deşi invitat insistent la şedinţa BCCC, a ales să lipsească. Din 14 participanţi la şedinţă 11 au votat pentru excluderea lui **Radu Vasile** din PNŢCD, **Sorin Lepşa**, principalul susţinător al fostului premier, s-a abţinut, iar **Răzvan Dobrescu** şi **Ulm Spineanu** au votat împotrivă. Susţinătorii lui **Radu Vasile**, care au făcut parte din „Grupul de la Braşov", apoi din „Grupul popular de reflecţie", nu părăsesc PNŢCD.

• **29 dec.** Guvernul Isărescu adoptă măsuri importante de reducere a fiscalităţii, cu efect asupra redresării economiei, aplicabile de la 1 ian. 2000: reducerea impozitului pe profit de la 38 la 25 %, o cotă unică de TVA de 19%, introducerea creditului fiscal, de 10% pentru investiţii, 5% impozit pe profitul realizat din export.

- 1 dolar SUA – 18 253 lei; 1 euro – 18 404 lei; 1 marcă germană – 9 410 lei; (BNR)

2000

• **1 ian**. Conform OU nr. 73 (aug. 1999), intră în vigoare aplicarea impozitului pe venitul global provenit din salarii, activități independente, cedarea bunurilor sau din activități desfășurate în străinătate.

• **3-7 ian.** Președintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Israel. Primul punct din programul vizitei este Memorialul Martirilor și Eroilor Holocaustului unde președintele României ține să reamintească faptul că regretă efectele perioadei în care evreii din România au fost persecutați și au căzut victime ale politicii lui **Ion Antonescu**. Au loc întâlniri cu înalți oficiali israelieni: președintele țării, **Ezer Weizman**, ministrul Transporturilor, **Yitzhak Mordechai**, președintele Parlamentului israelian, **Avraham Burg** ș.a. Un moment important în programul președintelui României a fost întâlnirea cu **Yasser Arafat**, președintele OEP. **Emil Constantinescu** și Patriarhul BOR, **Teoctist**, pun piatra de temelie a unei biserici românești la Ierusalim. Șeful statului român se mai întâlnește cu reprezentanți ai numeroasei comunități de români din Israel, cu oameni de afaceri și ziariști. Președintelui **Constantinescu** i s-a cerut să-și spună părerea în legătură cu situația antisemitismului din România. Acesta a afirmat că antisemitismul se manifestă izolat și nesemnificativ în România și că este respins de „societatea civilă, de Președinție și de Guvern".

• **10 ian**. La Palatul Cotroceni, într-o ambianță solemnă – deputatul PNȚCD **Vasile Lupu**, îmbrăcat în costum național, cu țărani din toate zonele țării, îmbrăcați și ei în costume naționale - președintele **Emil Constantinescu** promulgă Legea Lupu, cum va fi numită *Legea restituirii terenurilor agricole și forestiere.* Ceremonia promulgării este transmisă de televiziune. În discursul rostit cu această ocazie, președintele **Emil Constantinescu** subliniază importanța decisivă a apariției și aplicării Legii Lupu pentru dezvoltarea țării, dar amintește și de drumul mult prea lung și plin de obstacole parcurs de Lege, mai ales din cauza rezistenței pe care a opus-o Opoziția, în frunte cu PDSR, la adoptarea acestei Legi, ultima piedică fiind părăsirea sălii de ședință unde se dădea votul final. Ca de obicei PDSR nu întârzie cu replica. Reprezentanții săi își exprimă în termeni drastici dezacordul față de modul în care președintele

Constantinescu a promulgat Legea, adică în fața întregii țări și într-un cadru pitoresc, probabil pentru a câștiga capital electoral pentru sine și pentru CDR. Președintele **Constantinescu** este la fel de aspru criticat pentru ca a falsificat istoria adoptării legilor proprietății la care PDSR a contribuit din plin, regimul lui **Ion Iliescu** fiind, în viziunea PDSR, acela care a împroprietărit țăranii după 1989.

• **12 ian.** MO publică *Legea restituirii terenurilor agricole și forestiere.* Legea 1/2000, adoptată în Parlament la 9 dec. 1999, acordă dreptul retrocedării a maximum 50 de ha teren agricol și 10 ha teren forestier proprietarilor deposedați abuziv în timpul regimului comunist sau urmașilor lor. Proprietarii sau urmașii acestora care din diverse motive nu pot beneficia de prevederile Legii urmează să primească despăgubiri materiale.

• **24 ian.** În învățământul preuniversitar se declanșează greva generală pentru 4 zile, urmând ca, dacă nu le vor fi satisfăcute cererile, salariații din acest domeniu să reînceapă, la 7 feb., greva generală, pe termen nelimitat. Revendicările greviștilor sunt susținute oficial de cele trei federații sindicale din învățământul preuniversitar: Federația Sindicatelor Libere din Învățământ (FSLI), Federația Educației Naționale (FEN) și „Spiru Haret". Cadrele didactice au intrat în grevă pentru a obține creșterea salariului de referință, acordarea unor drepturi salariale restante și a celui de al 13-lea salariu pe 1999, un buget de 4% din PIB pentru Învățământ, dar și condiții acceptabile de muncă în școli.

• **27 ian.** PSDR primește în rândurile sale un grup de foști membri ai PDAR, în frunte cu **Victor Surdu**, și mai primește ca zestre programul PDAR privind dezvoltarea agriculturii, ca și promisiunea că nou-venitul va aduce în PSDR 100 000 de noi membri.

• **28 ian.** Ziua confruntărilor între grupările din PNȚCD. În timp ce au loc lucrările Delegației Permanente a PNȚCD, un grup de 12 foști membri ai partidului anunță într-o conferință de presă formarea Grupului Parlamentar Popular Creștin Democrat. Liderul grupului este fostul premier **Radu Vasile**. În această inițiativă a fost urmat de zece parlamentari ai PNȚCD, în frunte cu vicepreședintele PNȚCD, **Sorin Lepșa**, toți recent demisionați din partid, și de președintele Consiliului Județean Brașov, **Adrian Taropa**. **Radu Vasile** anunță și formarea unui comitet de inițiativă care va pregăti apariția unui nou partid politic – Partidul Popular, de orientare creștin-democrată. Într-o declarație de presă conducerea PNȚCD va „dezavua" acțiunea membrilor acestui grup.

• **28-30 ian.** O zi furtunoasă pentru PNȚCD. La ședința Delegației Permanente se consumă, printre acuze, vociferări, amenințări, momentul culminant al confruntării dintre susținătorii și contestatarii lui **Radu Vasile**. Susținătorii care îl au ca lider pe vicepreședintele PNȚCD, **Sorin Lepșa,** sunt excluși din partid. **Sorin Lepșa** ține un

discurs incendiar în care acuză conducerea partidului de toate păcatele posibile. În cadrul şedinţei Delegaţiei Permanente s-a conturat o strategie electorală pentru alegerile locale, s-au adus unele modificări Statutului (BCCC i se schimbă numele în Biroul Permanent, conducerea partidului poate acorda dispense de vechime pentru ocuparea unor funcţii, membrii structurilor de conducere vor fi aleşi de organizaţiile judeţene ş.a.). Sunt aleşi în conducerea partidului: **Ioan Mureşan,** prim-vicepreşedinte; **Remus Opriş**, secretar general; **Iustin Tănase**, secretar general adjunct; **Vasile Lupu**, **Nicolae Ionescu Galbeni**, **Mircea Ciumara**, **Constantin Dudu Ionescu**, **Vlad Roşca**, **Tănase Barde**, **Radu Sârbu**, **Gheorghe Ciuhandu**, vicepreşedinţi.

• **31 ian. 1 dolar SUA – 18 465 lei; 1 euro – 18 115 lei; 1 marcă germană – 9142 lei; (BNR)**

• **1 febr.** Alegerile pentru preşedinţia Senatului au fost câştigate de liberalul **Mircea Ionescu Quintus** (72 voturi pentru, 38 împotrivă) care l-a învins în competiţie pe senatorul PD, **Dan Vasiliu**. Funcţia rămăsese liberă prin numirea lui **Petre Roman**, fostul preşedinte al Senatului, la conducerea Ministerului de Externe.

• **3 febr**. La şedinţa de guvern, premierul **Mugur Isărescu** prezintă două documente importante pentru România: proiectul guvernamental al strategiei economice pe termen mediu, 2000-2004, cerut de UE, (punct de pornire pentru un proiect de dezvoltare până în 2008-2010) denumit *Coordonatele strategiei economice pe termen mediu a României, propunere de proiect, 31 ian. 2000,* şi proiectul Bugetului de stat pe 2000. Prima parte a şedinţei a fost prezidată de **Emil Constantinescu** invitat să analizeze împreună cu membrii executivului cele două documente care privesc negocierile de integrare a României în UE. Conform proiectului de buget, care este unul de austeritate, prin reformele anunţate, în primul rând cele fiscale, economia va creşte în 2000 cu 1,3 % din PIB, inflaţia va fi de maximum 27%, deficitul bugetar nu va depăşi 3%. Dacă România va respecta programul de dezvoltare pe termen mediu, atunci în anii următori se va putea atinge o creştere economică de 6-7%, iar inflaţia va putea scădea sub 10%. Premierul declară că şi-ar dori să demonstreze, prin rezultate economice concrete, că nu drumul pe care l-a ales România, adică integrarea în UE, este greşit, aşa cum cred unii români, ci greşit este modul cum se parcurge acest drum.

- Predare şi primire de partid, la Braşov. **Radu Vasile** şi aliaţii săi, majoritatea demisionaţi din PNŢCD, preiau un partid deja constituit – Partidul Dreapta Românească, preşedinte **Cornel Brahaş**. Partea tehnică s-a consumat rapid. Partidul Dreapta Românească a organizat, la Braşov, sediul disidenţei din PNŢCD, o Conferinţă Naţională Extraordinară la care s-a anunţat schimbarea denumirii partidului în Partidul Popular Român (care va deveni ulterior Partidul Popular din România) şi adoptarea unei noi sigle. Conferinţa alege şi

liderii partidului: **Radu Vasile**, preşedinte; **Sorin Lepşa**, preşedinte executiv; **Florin Tudose**, secretar executiv; **Gheorghe Cristea**, trezorier; demisionaţii din PNŢCD care i-au rămas fideli lui **Radu Vasile** au primit şi ei funcţii de conducere în noul partid, cele mai multe de vicepreşedinţi. Din vechiul partid Dreapta Românească au rămas în funcţii de conducere **Cornel Brahaş, Stelian Dumitrescu**, vicepreşedinţi, şi **Marcel Samson, Mihai Marcu**, secretari executivi. **Radu Vasile** a definit deja locul şi rolul partidului: în primul rând, a ţinut să sublinieze **Radu Vasile**, Partidul Popular nu doreşte să fie o replică la PNŢCD, chiar dacă va avea orientare creştin-democrată. (Şi chiar dacă au venit şi continuă să vină în noul partid demisionaţi din PNŢCD care atacă, chiar şi în Parlament, PNŢCD, pe care, printre altele, l-au numit „Academia Naţională a Corupţiei".) Rolul Partidului Popular este să consolideze zona destul de rarefiată a dreptei româneşti.

- Această tranzacţie politică va fi contestată la TMB de lideri ai defunctului Partid Dreapta Românească. Aceştia vor susţine că acţiunea lui **Cornel Brahaş** s-a făcut nestatutar şi fără consultarea celorlalţi membri ai conducerii partidului, astfel încât are semnificaţia unui act de trădare a partidului.

• **5-6 febr**. La Braşov au loc lucrările Congresului extraordinar al PNR la care participă 841 de delegaţi. În Raportul politic prezentat de preşedintele interimar al PNR, **Virgil Măgureanu**, se face o analiză severă a situaţiei României. Sunt criticate în termeni radicali guvernările de după 1989, dar mai ales guvernele de după alegerile din 1996. Toate au provocat „falimentul fraudulos" al României. În cadrul lucrărilor Congresului s-au adus modificări Statutului, s-au dezbătut programul politic al PNR, strategia de dezvoltare economică şi socială a ţării şi oferta electorală a partidului pentru alegerile locale. (PNR doreşte să obţină cel puţin 15% din mandatele de primari, consilieri locali şi judeţeni.) **Virgil Măgureanu** a fost ales preşedinte al PNR, iar în Biroul Politic au mai fost aleşi prin vot încă 14 noi membri, printre care şi preşedintele de onoare al partidului, **Ovidiu Trăsnea**. Postul de prim-vicepreşedinte a fost păstrat liber. 40 de membri ai PNR, proveniţi din PDAR, au declarat la Congres că părăsesc partidul pentru a-l urma pe **Victor Surdu** în PSDR, acolo unde speră ca programele lor privind dezvoltarea agriculturii româneşti să aibă şanse de realizare.

• **7-9 febr**. Preşedintele **Emil Costantinescu** efectuează o vizită oficială în Marea Britanie, în cursul căreia se întâlneşte cu premierul britanic **Tony Blair**, cu ministrul Apărării, **Geoffrei Moon**, cu ministrul de Externe **Robin Cook**, cu alte oficialităţi britanice, cu oameni de afaceri, cu membri ai comunităţii de români din Marea Britanie, ţine un discurs la Institutul Regal de Relaţii Internaţionale

din Londra. De asemenea şeful statului este primit de regina **Elisabeta a II-a** a Regatului Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord.

• **8 febr**. Secţia Comercială a TMB a admis cererea BNR de declarare a falimentului Bankcoop, după ce s-a constatat că aceasta se află în încetare de plăţi. În consecinţă s-a hotărât începerea procedurii de lichidare şi reorganizarea judiciară.

• **12 febr**. Bucureştiul găzduieşte reuniunea statelor membre ale Pactului de Stabilitate din Europa de Sud-Est. Participă şefi de stat şi de guvern ai statelor membre: România, reprezentată prin preşedintele **Emil Constantinescu**, Albania, Grecia, Turcia, Bulgaria, Macedonia. Documentul final al reuniunii *Carta relaţiilor de bună vecinătate, stabilitate, securitate şi cooperare în Europa de Sud-Est* nu conţine, spre dezamăgirea participanţilor, nici o referire la finanţările promise anterior pentru reconstrucţia şi dezvoltarea ţărilor din Europa de Sud-Est, afectate de intervenţa militară din Iugoslavia. S-a estimat, de exemplu, că pierderile suferite de România au fost de aproximativ 900 milioane de dolari. Până la momentul reuniunii comunitatea internaţională, iniţiatoarea Pactului, a finanţat doar reconstruirea obiectivelor distruse de bombardamentele trupelor NATO în Kosovo. **Bodo Hombach**, coordonatorul Pactului de Stabilitate din Europa de Sud-Est, prezent la reuniune, consideră că unele efecte pozitive produse de existenţa Pactului sunt deja de semnalat şi anume intensificarea relaţiilor de cooperare regională, iar în viitorul apropiat vor veni şi finanţările pentru reconstrucţie în zonă, care vor putea ajunge la 11 miliarde de dolari, eliberaţi în tranşe.

• **14-16 febr**. La o întâlnire între premierul **Mugur Isărescu** şi lideri ai coaliţiei se hotărăşte ca Învăţământului să i se acorde în plus 0,5% din PIB. Federaţiile sindicale din Învăţământ nu sunt mulţumite doar cu atât şi îi cer ministrului **Mircea Ciumara** să reia negocierile în vederea satisfacerii cererilor privind mărirea salariilor, acordarea celui de al 13-lea salariu şi eliberarea restanţelor salariale. Altfel nu vor înceta protestele. Proteste care continuă în diverse forme şi în diferite zone din ţară.(La Sibiu 5 profesori intră în greva foamei.)

• **15 febr**. La Bruxelles are loc ceremonia de începere oficială a negocierilor de aderare la UE a celor şase state recent invitate (dec. 1999, Helsinki): **România**, Slovacia, Letonia, Lituania, Bulgaria, Malta. Miniştrii de Externe din cele 15 state membre ale UE se întâlnesc, pe rând, cu omologii lor din ţările candidate în cadrul Conferinţei interguvernamentale de aderare. La Conferinţa Interguvernamentală România – UE, ca şi în cazul celorlalte state candidate, se rostesc trei discursuri. În două dintre discursuri, aparţinând oficialilor UE, sunt expuse principiile, modalităţile, etapele de negociere, implicarea structurilor UE în acest proces. Al treilea discurs este rezervat ministrului de Externe al ţării candidate, în cazul României, **Petre Roman**, care asigură din nou UE de voinţa de aderare a ţării sale şi de

implicațiile concrete ale acestui proces. Odată solemnitatea consumată se va trece în lunile următoare la partea tehnică a negocierilor: stabilirea capitolelor de negociere (martie 2000), calendarul negocierilor. UE intenționează ca negocierile să se producă într-un interval cât mai scurt, dar acest lucru depinde de performanțele țării candidate.

• **16-29 febr. Turbulențe în viața politică (episodul 1). Victor Babiuc**, ministru al Apărării și vicepreședinte al PD, își face publică demisia din partid, explicând că se simte „tot mai singur" în conducerea partidului în a cărui politică nu se mai regăsește. **Victor Babiuc** mai ține să precizeze că „ține la dispoziție" demisia sa și din funcția de ministru al Apărării Naționale. Conducerea PD așteaptă cu nerăbdare ca **Babiuc** să demisioneze efectiv de la Ministerul Apărării pentru a desemna acolo tot un ministru PD-ist. Aceasta pentru că prin protocolul coaliției ministeriatul Apărării a fost repartizat PD, dar democrații se tem că **Babiuc** s-ar putea înscrie în PNL (demers sprijinit activ de **Valeriu Stoica**) și astfel PNL ar prelua Ministerul Apărării, în dauna PD. **Babiuc** precizează însă că demisia sa va fi dată adresantului, adică premierului **Mugur Isărescu**, atunci când acesta i-o va cere. Premierul nu dorește însă să ceară demisia lui **Babiuc**. Pe toată durata conflictului își va apăra statutul de independent politic, lăsând rezolvarea cazului Babiuc, în seama coaliției, care are datoria să dea o rezolvare politică unei probleme politice. Ajunsă în impas, conducerea PD apelează la prietenii din coaliție. De la PNL i se spune răspicat (**Valeriu Stoica**), de la PNȚCD mai pe ocolite, că **Babiuc** nu trebuie să fie înlocuit pentru că este un ministru foarte bun. Astfel că, așa cum **Babiuc** se simțea singur în PD, tot așa PD începe să se simtă singur în coaliție. Coaliție pe care anunță că o părăsește dacă **Babiuc** nu eliberează postul de la Ministerul Apărării. Un prim pas este retragerea parlamentarilor democrați de la lucrările Parlamentului (22 febr.) până la satisfacerea cererilor PD, respectiv plecarea lui **Babiuc** de la Apărare și, în plus, înlocuirea din funcții a deputaților **Liviu Spătaru** și **George Șerban**, demisionați și ei recent din PD. (În PD în afară de deja demisionații **Radu F. Alexandru** și **Octavian Știreanu**, senatori, **Liviu Spătaru**, **George Șerban**, **Romeo Trifu**, deputați, și alții dau semne că ar putea să părăsească partidul.) La nivelul conducerii PD nervozitatea crește. **Traian Băsescu** nu mai rabdă și vine cu un ultimatum. Dacă partenerii de coaliție nu vor rezolva pachetul de cereri ale PD acesta se va retrage din coaliție, iar aliații vor constata că nu pot guverna singuri nici măcar două săptămâni. Mai mult, **Traian Băsescu** pretinde ca **Emil Costantinescu** și **Valeriu Stoica** să renunțe la a mai crede că pot avea „ingerințe majore în viața internă a PD", că trebuie să se termine cu „șopârlelile de la Cotroceni" și cu „sforăriile tipic balcanice". **Valeriu Stoica** pare încă mai afectat pentru că la o întâlnire cu conducerea coaliției, pentru rezolvarea cazului Babiuc (22feb.), **Traian Băsescu** ar fi spus despre el că este un „avo-

cat de țară" și un „traficant de copii". În spatele afirmațiilor lui **Traian Băsescu** este convingerea PD că **Victor Babiuc** și-a dat demisia din PD, dar, susținut de **Valeriu Stoica** și de președintele **Emil Constantinescu**, nu-și va da demisia și de la Ministerul Apărării, apoi se va înscrie în PNL, pentru ca acest minister să revină liberalilor. Afirmațiile lui **Traian Băsescu** îi ofensează pe partenerii de coaliție care anunță că vor rezolva cererile PD atunci când **Traian Băsescu** își va cere scuze. **Traian Băsescu** crede însă că nu are pentru ce să își ceară scuze. PNL cere cu insistență, spre deosebire de președinte și de PNȚCD, să i se prezinte scuze pentru jignirile pe care consideră că i le-a adresat **Traian Băsescu** și chiar merge mai departe, anunțând că nu se va mai prezenta la ședințele coaliției dacă **Traian Băsescu** nu-și va cere scuze public. **Victor Babiuc** simte că a venit momentul când trebuie să-și explice poziția și o face printr-o scrisoare deschisă (23 febr.) adresată lui **Petre Roman** în care afirmă că demisia lui din PD a avut loc pentru că nu mai putea să asiste la pierderea prestigiului și influenței partidului sub conducerea dictatorială și ineficientă a lui **Petre Roman**. Cât despre demisie, **Babiuc** face următoarea precizare: „a ține la dispoziție demisia înseamnă că ea există și cel căruia îi este adresată o poate utiliza conform legii". În urma acestei precizări încep cercetările; cine este adresantul care deține demisia lui **Babiuc**? Președintele **Constantinescu** declară că nu e la el, premierul **Isărescu**, la fel. La altcineva nu are cum să fie. Apare întrebarea: e vorba de o demisie pierdută sau nici n-a existat o asemenea demisie? În mesajul de răspuns al conducerii PD la scrisoarea deschisă a lui **Victor Babiuc** se emite supoziția că acesta nu și-a înaintat demisia, chiar dacă a anunțat că o ține la dispoziție. Mai tare sau mai în surdină voci autorizate susțin că **Victor Babiuc** dă dovadă de lipsă de onoare în problema demisiei, pentru că, odată ce partidul din care faci sau ai făcut parte ți-a retras sprijinul politic, onoarea te obligă să-ți dai demisia din funcția pe care ți-a încredințat-o partidul. În sfârșit **Traian Băsescu** înțelege să retragă, într-o emisiune televizată (25 febr.), ceea ce a afirmat în legătură cu președintele țării și cu **Valeriu Stoica**. O face însă în stilul său original, precizând, printre altele, că își retrage afirmațiile considerate ofensatoare „indiferent de ceea ce crede" el, pentru a se încheia criza din coaliție. Criza din coaliție nu se încheie pentru că liberalii nu sunt mulțumiți cu modul echivoc în care și-a retras afirmațiile **Traian Băsescu** și pretind ca acesta să-și prezinte scuze în scris și într-o formă convingătoare. Până să primească scuzele, liberalii își apără pozițiile; **Valeriu Stoica** apreciază că **Victor Babiuc** ar trebui păstrat la Ministerul Apărării, pentru buna colaborare cu NATO, **Nicolae Manolescu** crede că s-ar putea guverna tot atât de bine și fără PD în coaliție, iar **Crin Antonescu** consideră ca „irresponsabile" afirmațiile lui **Traian Băsescu** privind PNL. PD îl propune oficial pe **Sorin Frunzăverde** pentru funcția de ministru al Apărării

(27 febr.). Pentru că **Traian Băsescu** refuză să-şi retracteze încă o dată afirmaţiile care i-au supărat pe liberali şi pe preşedintele **Constantinescu**, Consiliul Politic al PD preia această misiune şi dă un comunicat (29 febr.) în care îşi exprimă regretul faţă criza declanşată în coaliţie şi faţă de acele formulări ale unor democraţi care „au adus atingere imaginii publice" a liberalilor. Chiar dacă în respectivul comunicat se exprimă speranţa în normalizarea relaţiilor din coaliţie, democraţii îşi pun serios problema ieşirii de la guvernare, decizie pe care urmează s-o dezbată în viitorul apropiat.

• **18-19 febr**. La Bucureşti au loc lucrările Convenţiei Naţionale a PD. **Petre Roman** câştigă încă o dată încrederea colegilor care îl realeg în funcţia de preşedinte al PD. Moţiunea prezentată de **Petre Roman** la Convenţie este adoptată cu o majoritate confortabilă şi aceasta devine programul politic al PD pentru intervalul 2001-2004. Programul porneşte de la premisa că progresul ţării poate fi asigurat de aplicarea coerentă a principiilor social-democraţiei. În discursul său liderul PD încearcă să activeze energiile din partid în vederea intrării cu forţe sporite în campania electorală şi îşi exprimă deplina încredere în viitorul politic al PD.

• **19 febr**. Viitorul CDR este hotărât de partidele componente prin semnarea a două protocoale. În primul protocol se menţionează că PNŢCD şi PER formează Convenţia Democrată Română, iar cele două partide vor merge pe liste comune în alegerile locale sub semnul unei sigle care conţine o cheie în mijlocul a două cercuri concentrice. Dorinţa PNL de a intra pe cont propriu în alegerile locale a fost astfel îndeplinită. În cel de al doilea protocol se consfinţeşte existenţa Convenţiei Democrate din România, formată din PNŢCD, PNL, PER, FER, partide care vor merge pe liste comune doar în alegerile generale şi vor susţine un candidat comun la alegerile prezidenţiale. Preşedinţia CDR va fi asigurată de un preşedinte şi un vicepreşedinte, aleşi de PNŢCD şi PNL pe baza sondajelor preelectorale.

• **21 febr**. PDSR şi CNSLR-„Frăţia" prin liderii lor, **Ion Iliescu** şi **Pavel Todoran**, semnează un acord de colaborare care prevede ca pe listele de candidaţi la alegeri ale PDSR să figureze şi sindicalişti de la CNSLR-„Frăţia", iar membrii acestei confederaţii sindicale urmează să-i voteze pe candidaţii PDSR. În plus, PDSR urmează să preia în programul său politic acele propuneri ale confederaţiei care sunt compatibile cu doctrina sa şi să susţină în Parlament propunerile legislative vizând domeniile economic şi social venite de la CNSLR-„Frăţia". PNŢCD dezaprobă acest gen de acorduri care se extind în teritoriul politicului, între partide politice şi sindicate, întrucât se încalcă atât Constituţia cât şi statutul sindicatelor.

• **23 febr**. Guvernul satisface cererile protestatarilor din Învăţământ. Printr-o OU se alocă Învăţământului 4% din PIB în anul 2000, restanţele salariale şi cel de al 13-lea salariu cadrelor didactice.

• **24 febr.** Senatorul **George Pruteanu**, plecat din PNȚCD în 1998, anunță de la tribuna Parlamentului că se înscrie în PDSR. Anunțul este urmat de aplauze din zona PDSR.

• **25 febr**. Afinitățile politice duc la apariția unei noi alianțe: **Polul Democrat-Social din România** (PDSR). PUR și PDSR și-au unit destinele electorale, botezându-și în așa fel rodul colaborării lor încât inițialele să fie tot PDSR. Semnătura pe noua alianță politică și-au pus-o liderii celor două formațiuni: **Ion Iliescu** și **Dan Voiculescu**. Partidele alianței se vor înscrie în alegerile parlamentare pe liste comune și vor susține același candidat la alegerile prezidențiale.

- Curtea Supremă de Justiție – Secția Penală condamnă prin sentință definitivă pe generalii MApN **Victor Atanasie Stănculescu** și **Mihai Chițac** la câte 15 ani închisoare pentru infracțiunile de omor deosebit de grav și tentativă de omor deosebit de grav, fapte comise în timpul acțiunilor protestatare ale populației din Timișoara, din dec. 1989.

• **25-29 febr**. **Turbulențe în viața politică (episodul 2)**. București. Are loc conferința medicilor și farmaciștilor PNȚCD (25 febr.), cu participarea președintelui **Emil Constantinescu**. În discursul său șeful statului se dovedește deosebit de optimist în legătură cu viitorul României căreia i s-a oferit șansa istorică, valorificată în mandatul său, de a-și pregăti intrarea în comunitatea statelor europene. Președintele țării are însă și serioase nemulțumiri, cea mai profundă fiind cauzată de forța uriașă de manipulare a societății românești de oamenii fostei Securități. Chiar el, președintele țării, se simte, așa cum mărturisește, mai „terorizat de securiști decât pe vremea lui **Ceaușescu**". Pe o parte din aceștia îi crede grupați în PRM și PDSR de unde „susțin de trei ani" „marea manipulare a opiniei publice", impunând conform propriilor scopuri temele de dezbatere în societatea românească. Ipoteza lansată de șeful statului nu este una nouă. Încă din 1990 s-a tot afirmat, în cele mai diverse medii și ocazii, că fosta Securitate și vechii activiști politici ai PCR nu și-au pierdut puterea, dimpotrivă, ci o folosesc în alt fel, și nu numai cu doar trei ani în urmă, cu aceleași rezultate consistente în ce privește sensul dezvoltării României. Formulată însă atât de tranșant de chiar șeful statului această idee are efectul unui explozibil de mare putere. Riposta vine rapid, și nu doar din partea partidelor citate de șeful statului. Afirmațiile acestuia sunt calificate ca: încălcare a atribuțiilor constituționale, dovadă a neputinței de a asigura progresul țării, atac calomnios și jignitor, violență, agresivitate, pericol pentru democrație, pluralism politic și integrarea țării în UE și NATO și multe alte acuze prin care se încearcă acreditarea ideii că președintele **Constantinescu** a comis o gravă greșeală. PDSR pretinde chiar să-și ceară scuze publice nu numai celor vizați ci întregii națiuni, în timp ce de la PNȚCD se transmite un mesaj de aprobare, cu unele nuanțări, a declarațiilor acestuia. Reacții la afirmațiile președintelui țării apar și în Parlament. În Senat **Oliviu Gherman** vine cu niște pancarte pe care sta scris „șmecher", „incult", calificative pe care

şeful statului le-a rezervat, în discursul său din 25 febr. acelor falşi formatori de opinie care manipulează opinia publică. În Camera Deputaţilor atmosfera se încarcă de electricitate atunci când un deputat PNŢCD afirmă că **Ion Iliescu** nu trebuie să se simtă jignit de afirmaţiile preşedintelui **Constantinescu** deoarece acesta n-a făcut decât să spună deschis adevărul şi anume că liderul PDSR, vechi nomenclaturist comunist aservit Moscovei, a tolerat în partidul său „structuri comunisto-securisto-mafiote". Simţindu-se vizat, **Ion Iliescu** intră în prim-planul scenei conflictului. El îi trimite şefului statului o scrisoare şi un document. În scrisoare îşi exprimă dezacordul faţă de afirmaţiile preşedintelui ţării şi dă explicaţii în legătură cu documentul care însoţeşte scrisoarea şi care poartă titlul *Plan privind stoparea candidaturii lui Ion Iliescu la funcţia de preşedinte al României.* În respectivul Plan sunt înscrise numeroase acţiuni politice menite să-l împiedice pe **Ion Iliescu** să-şi depună candidatura la viitoarele alegeri prezidenţiale. Dacă aceste acţiuni nu dau rezultate se va trece la punerea în imposibilitatea fizică a lui **Ion Iliescu** de a candida la preşedinţie prin infestarea cu viruşi care să declanşeze boli grave, prin administrarea de substanţe letale şi, în ultimă instanţă, prin „organizarea unui atentat cu arme cu glonţ sau explozivi". În scrisoarea sa **Ion Iliescu** menţionează că documentul i-a fost înmânat de cineva care doreşte să-şi păstreze anonimatul, dar care pretinde că respectivul Plan ar fi fost elaborat la Palatul Cotroceni. **Ion Iliescu** afirmă că iniţial a tratat documentul ca pe o simplă încercare de intoxicare, dar că, având în vedere recentele afirmaţii ale preşedintelui ţării, începe să acorde mai multă atenţie variantei elaborării documentului la Palatul Cotroceni. Şeful statului se declară public stupefiat de punerea în discuţie a planului de asasinare a lui **Ion Iliescu** cu viruşi, gloanţe şi explozivi şi îi cere liderului PDSR să facă publică identitatea celui care i-a înmânat documentul pentru ca respectiva persoană să devină subiectul unei anchete în justiţie. Preşedintele ţării crede însă că documentul a fost fabricat de PDSR şi atribuit Preşedinţiei şi îl invită pe **Ion Iliescu** „să facă un efort de menţinere a disputei politice în limitele normalului". Declaraţiile şi comentariile pe tema anihilării lui **Ion Iliescu** prin viruşi şi explozibili vor continua, pigmentate din ce în cel mai mult cu glume şi ironii.

• **29 febr. 1 dolar SUA – 18 892 lei; 1 euro – 18 409 lei; 1 marcă germană – 9412 lei. (BNR)**

• **1 mar. Turbulenţe în viaţa politică. (episodul 2, continuare)**

Într-un comunicat al Biroului de presă al PDSR se exprimă nemulţumirea faţă de modul „superficial" în care şeful statului a tratat ameninţările la adresa lui **Ion Iliescu** din *Planul...* dat publicităţii de liderul PDSR. În viziunea PDSR orice ameninţare la adresa unui demnitar, chiar dacă vine de la un anonim, trebuie să fie cercetată cu atenţie de organele abilitate. În plus, se mai precizează că documentul a fost dat publicităţii pentru că, în afara măsurilor de lichidare fizică a lui **Ion Iliescu**, celelalte acţiuni care ţintesc împiedicarea acestuia de a

candida la Preşedinţia ţării sunt puse în practică de chiar preşedintele ţării şi PNŢCD.

- **Valeriu Stoica**, ministrul Justiţiei, declară că documentul pus în circulaţie de **Ion Iliescu**, privind încercările de a fi împiedicat să candideze la Preşedinţia ţării este o simplă intoxicare ce nu ar necesita intervenţia organelor de justiţie. Ministrul Justiţiei dezaprobă iniţiativa lui **Ion Iliescu** de a da publicităţii un asemenea document.

- Un grup de tineri din PNŢCD, conduşi de **Barbu Piţigoi**, dau un spectacol în faţa sediului PDSR. Ei s-au deghizat în teroriştii care ar atenta la viaţa lui **Ion Iliescu**, dotaţi cu aşa-zişii viruşi pentru infarctul miocardic şi cu bombe (câţiva cartofi într-un borcan). Dintr-o seringă supradimensionată un tânăr în halat alb se străduieşte să injecteze substanţa letală în firma PDSR, chiar în inima celor trei trandafiri. Tinerii se mişcă în cerc în faţa sediului PDSR şi explică celor care vor să-i asculte că încearcă să evidenţieze prin umor ridicolul din teoria recentă susţinută de **Ion Iliescu** şi PDSR cu privire la încercarea de lichidare fizică a liderului acestui partid.

- Asociaţia *„Sprijin pentru preşedintele Emil Constantinescu"* (ASPEC) lansează o *Chemare* la solidarizare – semnată de **Alex Ştefănescu**, preşedintele Consiliului de Administraţie: „1000 de personalităţi din universităţi, instituţii culturale şi ştiinţifice, asociaţii civice, cărora li s-au alăturat veterani de război, reprezentanţi ai Bisericii şi profesionişti din diferite domenii de activitate, au semnat în decembrie 1999 un *Apel de sprijin pentru preşedintele Emil Constantinescu*. Semnatarii acestui *Apel* consideră că suntem cu toţii responsabili pentru viitorul nostru comun şi nu putem asista pasiv la atacurile permanente şi înverşunate a căror ţintă este, prin persoana preşedintelui **Emil Constantinescu**, însăşi şansa României de a se integra într-o Europă a democraţiei şi prosperităţii. (...) Astăzi ţara noastră există din nou şi cu adevărat pe arena internaţională, începând să joace un rol important în organizaţii influente. Acest drum trebuie continuat. (...) Reprezentând diferite medii profesionale, ştiinţifice, culturale, universitare din România, noi am înfiinţat Asociaţia *Sprijin pentru preşedintele Emil Constantinescu*. Ea este menită să ducă la o largă solidaritate umană între toţi cei care cred în valorile democraţiei şi în bunăstarea României. Acum suntem deja 10 000. Cu cât vom fi mai mulţi vom fi mai puternici şi mai apăraţi". (Poate nu întâmplător Asociaţia anunţă că numără „10 000 de specialişti".) Asociaţia *„Sprijin pentru preşedintele Emil Constantinescu"*, condusă de **Alex Ştefănescu**, a intrat imediat în atenţia presei în paginile căreia a fost reprodusă respectiva *Chemare*, însoţită, în unele publicaţii, de comentariile persiflante ale jurnaliştilor care s-au considerat îndreptăţiţi să batjocorească iniţiativa celor 1000 de personalităţi ale societăţii româneşti. (Locuinţa lui **Alex Ştefănescu** a fost spartă şi devastată de nişte presupuşi hoţi care n-au furat însă decât laptopul conţinând date în legătură cu membrii *Asociaţiei*.)

• **2 mar. Mircea Zărie**, procurorul general adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție face cunoscut că instituția pe care o reprezintă nu deține nici o probă sau indiciu în legătură cu un posibil atentat la viața lui **Ion Iliescu**. În consecință Parchetul General nu are motive să se autosesizeze în urma apariției *Planului privind stoparea candidaturii lui Ion Iliescu la funcția de președinte al României*, pus în circulație de **Ion Iliescu**. Acest document a fost trimis și SPP de către PDSR. Directorul SPP face cunoscut că la instituția pe care o conduce nu există informații legate de un posibil atentat asupra lui **Ion Iliescu**. Totuși, SPP va continua și aprofunda cercetările pentru finalizarea cărora va colabora cu MI, SRI și SIE.

• **3-13 mar. Turbulențe în viața politică. (episodul 1, continuare)** Deoarece după seria de scuze primite din partea lui **Traian Băsescu** și a conducerii PD, liberalii continuă să susțină că **Victor Babiuc** ar trebui păstrat ca ministru al Apărării, Consiliul de Coordonare Național al PD hotărăște (3 mar.) ca PD să rupă relațiile cu PNL, ceea ce înseamnă că parlamentarii democrați vor susține în Parlament doar proiectele de legi care privesc integrarea europeană și proiectul bugetului de stat. PNL, prin vocea severă a lui **Crin Antonescu**, declară că decizia PD nu poate avea ca explicație decât tentativa de șantaj, fiindcă PNL, cu conduita sa binevoitoare și pacifistă, nu putea inspira o asemenea hotărâre. De la începutul acestui conflict tensiunea dintre membrii coaliției a crescut treptat până la o valoare dincolo de care nu mai putea urma decât explozia, evitată anevoie numai datorită calculelor politice. Desele întâlniri între liderii partidelor angajate în confruntare, cu sau fără participarea președintelui țării și a premierului, au rămas fără rezultat, deși declarațiile erau în favoarea ieșirii din criză. Dacă PNȚCD, PSDR, UDMR și ceilalți implicați în conflict au încercat să calmeze spiritele și să găsească soluții de ieșire din impas, PNL și PD au rămas îndârjite pe poziții. Adversitatea dintre ele a ajuns până acolo încât la o întâlnire a liderilor coaliției democrației au evitat să stea la aceeași masă cu **Victor Babiuc**, încă ministru al Apărării. Acesta îl acuză pe **Petre Roman** și se plânge printr-o scrisoare premierului că liderul PD și-a folosit funcția de ministru la Externe pentru a sabota activitatea sa la MApN, respectiv că i-a anulat două acțiuni – vizita ministrului olandez al Apărării în România și vizita oficială a ministrului **Babiuc** în India. Comisia de politică externă a Senatului ia inițiativa să cerceteze această problemă întrucât este afectată în exterior imaginea țării. Imediat **Petre Roman** aduce argumente și dovezi care să-i probeze neamestecul în aceste cazuri. O altă paranteză care a întreținut conflictul a fost deschisă de o afirmație a ministrului liberal **Crin Antonescu** (4 mar.) conform căreia, într-un viitor guvern, PNL ar putea colabora cu PDSR. Conducerea PNȚCD avertizează imediat PNL că, dacă va face pactul postelectoral cu PDSR, cu stânga, în general, trebuie să se

considere (auto)exclus din CDR. La 9 mar. liderii coaliției se întâlnesc la Palatul Victoria unde, în prezența premierului, sunt hotărâți să rezolve cazul Babiuc. În momentul decisiv al întâlnirii, **Petre Roman** cu echipa sa părăsesc nemulțumiți întâlnirea, fără să-și pună semnătura pe documentul (acord) care însemna sfârșitul crizei. Documentul, un acord, conținea, la primul punct, sumarul proiectelor legislative pe care parlamentarii coaliției se angajau să le promoveze cu prioritate, iar la al doilea punct acceptul liderilor coaliției pentru ca PD să desemneze un înlocuitor la Apărare al lui **Victor Babiuc**. Acordul a fost semnat de toți liderii coaliției, cu excepția lui **Petre Roman**. Democrații în frunte cu **Petre Roman** au considerat că sunt supuși unui șantaj pentru că înlocuirea lui **Babiuc** era condiționată în acel acord de susținerea de către PD a unor proiecte de legi. Tot la 9 mar. **Victor Babiuc** depune la cancelaria premierului cererea de demisie din funcția de ministru al Apărării. Purtătorul de cuvânt al Guvernului comunică însă că cererea de demisie a lui **Babiuc** va deveni operantă abia după ce liderul PD, **Petre Roman,** va semna acordul prezentat în aceeași zi la întâlnirea membrilor coaliției pe care **Petre Roman** a refuzat să-l semneze. Pentru depășirea acestui nou impas intervine șeful statului care la 10 mar. a cerut ca, până la 13 mar., să fie rezolvat cazul Babiuc. La 13 mar. președintele **Constantinescu** îi cere premierului cererea de revocare a lui **Babiuc** și, într-o secvență televizată, la Palatul Cotroceni, semnează, în direct, în fața întregii țări, cererea de revocare din funcție a lui Babiuc și propunerea de numire a lui **Sorin Frunzăverde** în funcția de ministru al Apărării, nu înainte de a-și explica demersul prin lipsa altei soluții care să conducă la încheierea unei crize dăunătoare interesului național.

• **8 mar**. Parlamentarii îi votează (248 voturi pentru) pe membrii Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor fostei Securități (CNSAS). Trei personalități de excepție ale culturii române - **Horia Roman Patapievici**, **Mircea Dinescu**, **Andrei Pleșu** - n-au fost însă pe placul PDSR, PRM, PUNR și în consecință parlamentarii acestor partide au părăsit sala la momentul votului. (Cei trei au fost votați de parlamentarii partidelor din coaliția de guvernământ.) Au rămas totuși în sală câțiva parlamentari ai Opoziției care l-au huiduit pe **Horia Roman Patapievici**, în timp ce acesta își rostea jurământul. Din Colegiul CNSAS fac parte: **Horia Roman Patapievici, Claudiu Secașiu, Viorel Mircea Nicolescu, Andrei Pleșu, Mircea Dinescu, Mihai Gheorghe, Florian Chiritescu, Aurel Pricu, Gheorghe Onișoru, Csendes Ladislau, Constantin Buchet**. Prin rezultatele activității CNSAS, Legea privind deconspirarea fostei Securități ca poliție politică își poate produce efectele, deși, autorul acestei legi, **Constantin Ticu Dumitrescu,** are solide îndoieli în legătură cu modul de aplicare a legii sale.

• **11 mar**. **Viorel Lis**, primarul general al Capitalei, după ce a demisionat din PNȚCD s-a înscris în Partidul Noua Generație (PNG). Consiliul Național al acestei formațiuni politice îl alege în funcția de președinte și îl desemnează candidat la alegerile locale pentru funcția de primar al Capitalei.

• **13 mar.** Colegiul CNSAS își alege conducerea, la prima sa ședință: președinte – **Gheorghe Onișoru**; vicepreședinte – **Mihai Gheorghe**; secretar – **Claudiu Secașiu**.

- UFD hotărăște să participe la alegeri pe cont propriu. La această soluție s-a ajuns din cauza nemulțumirii față de prestația CDR care, nefiind capabilă să orienteze România spre un capitalism generator de prosperitate și spre o democrație autentică, a determinat electoratul să opteze pentru partidele de stânga. Cu o maximă severitate este criticat și PNL pentru disponibilitatea de a colabora cu stânga.

• **17 mar.** La ședința Consiliului de Coordonare Națională al PD s-a decis prin vot (414 pentru, 94 împotrivă, 5 abțineri) ca partidul să rămână la guvernare, deși n-au lipsit criticile virulente la adresa partenerilor de coaliție și a președintelui țării.

• **17-18 mar**. La cel de al doilea Congres al Partidului Pensionarilor se iau unele decizii privind strategia acestei formațiuni în campania electorală. Concluzia congresmenilor este că acordul de colaborare și susținere reciprocă la alegerile locale, recent încheiat cu PDSR, este o decizie politică extrem de importantă și binevenită.

• **18 mar**. La Convenția Națională a PUNR este aleasă conducerea partidului. Cu unanimitate de voturi au fost aleși președintele PUNR, **Valeriu Tabără,** președintele Consiliului Național, **Mircea Druc**, și secretarul general, **Gheorghe Secară**. A fost modificat și Statutul partidului, principala noutate fiind acordarea unor puteri sporite președintelui partidului.

• **20 mar.** Bruxelles. Premierul **Mugur Isărescu** și ministrul de Externe, **Petre Roman,** au avut o întâlnire cu președintele Comisiei Europene, **Romano Prodi**, căruia i-au predat *Strategia de dezvoltare economică și socială a României pe termen mediu.* Documentul a fost însoțit de Declarația comună a reprezentanților tuturor partidelor politice, a sindicatelor și a societății civile, privind angajamentul de a susține în continuare măsurile prevăzute în acest document, indiferent de schimbările de pe scena politică pe care le-ar putea aduce alegerile din anul 2000. Documentul oferă doar direcțiile de dezvoltare în viitor a României, urmând ca, până la 15 mai 2000, să se vină cu completări privind detaliile. La întâlnire a participat și comisarul european pentru extindere **Günter Verheugen**, inițiatorul acestui proiect.

- PDSR dă publicității un Comunicat în care anunță că își retrage temporar reprezentanții din Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune – **Mihai Mălaimare** și **Alexandru Mironov** – în semn de protest față de aservirea acestei instituții față de

președintele **Emil Constantinescu** și CDR. Cea mai recentă dovadă a acestei aserviri, pe care PDSR n-o mai poate tolera, este numirea lui **Alexandru Lăzescu**, reprezentant al Președinției în Consiliul de Administrație al Radiodifuziunii, în funcția de director executiv al SRTV. (Funcția a fost ocupată prin concurs. La concurs s-au prezentat 7 candidați. **Al. Lăzescu** a obținut 10 voturi din cele 13 posibile, următorul candidat 2 voturi, iar cel de al treilea un vot.) PDSR consideră că acesta este o persoană „violentă" care a atacat în numeroase ocazii, „fără discernământ" PDSR. În consecință PDSR întrerupe orice fel de relații cu TVR până la numirea unui nou director executiv, interzic accesul reprezentanților TVR la acțiunile partidului și cer comisiilor de cultură ale Parlamentului să se întrunească pentru a analiza situația din această instituție. PDSR mai anunță că îi va informa pe reprezentanții forurilor europene – președintele Comisiei Europene, **Romano Prodi**, comisarul european pentru extindere, **Günter Verheugen**, președintele Consiliului Europei. Comisia de cultură, artă și mass-media din Camera Deputaților se va sesiza în legătură cu faptul că PDSR nu poate hotărî retragerea celor doi reprezentanți ai săi din Consiliul de Administrație al SRTV, pentru că ei, ca membri ai acestui Consiliu, nu mai pot face parte, conform legii, din vreun partid politic.

• **22-30 mar**. Din nou atmosferă încărcată în viața politică românească. Mărul discordiei este existența unor indicii privind intenția guvernanților din perioada 1992 – 1996 de a aproba instalarea „firului roșu" care ar lega Bucureștiul de Moscova printr-o legătură telefonică directă și secretizată, folosită de președinții Rusiei și României. Punctul de plecare al episodului „firul roșu" a fost apariția în săptămânalul moscovit *Zavtra,* (nr. 9/29 feb. 2000) a unei afirmații conform căreia în perioada 1993-1995 au avut loc negocieri în vederea instalării unei linii telefonice criptate între președinții Federației Ruse și României. Iar venirea PDSR la putere după viitoarele alegeri este considerată de publicația moscovită o oportunitate pentru strângerea relațiilor dintre cele două țări. Știrea apreciată rapid ca foarte importantă a fost preluată și comentată la BBC și Deutsche Welle și și-a făcut loc, pe spații largi, în presa românească. Instituțiile statului și oamenii politici se implică imediat. Președintele țării cere explicații. Două comisii parlamentare încep cercetările, cea pentru apărare, ordine publică și siguranță națională și cea pentru controlul SIE. (Se propune chiar înființarea unei comisii speciale de anchetare a cazului.) PNȚCD cere implicarea CSAT și SRI în clarificarea acestei probleme, deoarece consideră că aduce atingere siguranței naționale. Sunt audiați foști și actuali șefi ai STS (Serviciul de Telecomunicații Speciale) și ai SIE, consilierul prezidențial pe probleme de apărare și siguranță națională și alte persoane implicate în acest caz. Informațiile obținute sunt de multe ori contradictorii și nu clarifică întrutotul problema „firului

roşu". Mai mult, dintre persoanele audiate sau implicate unele îşi retrag declaraţiile iniţiale şi vin cu altele diametral opuse. Ce informaţii, unele dintre acestea negate de cei vizaţi, au rezultat în urma audierilor efectuate de comisiile parlamentare? Reţelele telefonice şi telegrafice interguvernamentale cifrate au existat în perioada comunistă între statele membre ale CAER şi ale Tratatului de la Varşovia în baza unor convenţii încheiate între 1958 – 1969. Bucureştiul a avut asemenea legături cu URSS, Cehia, Polonia, Ungaria, Bulgaria, Coreea de Nord care au fost desfiinţate începând cu 1997, cea cu Bulgaria fiind întreruptă la 18 mar. 2000. Cele mai greoaie tratative privind desfiinţarea reţelelor s-au purtat cu Rusia, ceea ce a condus la întreruperea acestora abia la 20 mar. 2000. Reţelele de comunicaţii cu ţările CAER au fost folosite în regimul comunist de ministere, organe centrale ale puterii şi administraţiei de stat, personal diplomatic, reprezentanţe comerciale. În legătură cu aceste reţele declaraţiile celor audiaţi sunt contradictorii. Unii au spus că au fost încă de mult dezactivate şi că zăceau fără viaţă prin birouri, cu păianjeni mişunând pe ele, alţii au afirmat că n-au fost dezactivate, dar nici n-au fost folosite, iar alţii că n-au fost dezactivate şi au fost folosite mai mult sau mai puţin. În 1993, printr-o hotărâre a CSAT s-a dispus reorganizarea reţelei interguvernamentale criptate, iar în 1994 tot CSAT prevedea prin hotărâre începerea negocierilor cu Rusia în vederea încheierii unui acord privind înfiinţarea liniei interguvernamentale, aceasta, se pare, la iniţiativa părţii ruse. De asemenea, în cursul audierilor s-a menţionat existenţa în 1994 a unor consultări între specialiştii ruşi şi români, consecinţă a aprobării (cea românească fiind semnată, conform unor declaraţii, de **Ion Iliescu** şi consilierul său **Vasile Ionel**) de către părţile implicate a instalării unei legături telefonice secretizate între Palatul Cotroceni şi Kremlin, adică a „firului roşu". Pentru realizarea acestora partea rusă a trimis, gratuit, trei seturi de echipamente de secretizare. După unele opinii cele trei echipamente ar fi urmat să se folosească astfel: una pentru instalarea unei linii telefonice între preşedinţi, respectiv Palatul Cotroceni – Kremlin, a doua ar fi legat locuinţa lui **Ion Iliescu** de Kremlin, iar a treia de rezervă. S-a mai declarat că în sept. 1984 **Ion Iliescu** ar fi aprobat un acord privind continuarea contactelor în vederea realizării „firului roşu" cu Kremlinul şi a unor legături telegrafice. Conform mărturiilor, pe documente referitoare la realizarea acestor reţele de comunicaţii şi-ar mai fi pus semnăturile şi premierul de atunci, **Nicolae Văcăroiu**, şi ministrul de Externe **Teodor Meleşcanu**. După unele opinii, dacă aceste reţele nu s-au realizat a fost numai pentru că au avut loc alegerile din 1996. La ce întrebări nu s-a găsit răspunsul? De ce n-a fost dezactivată mult mai devreme legătura cu Moscova? Aceasta a fost folosită în ultimii 10 ani? Cât de implicat a fost **Ion Iliescu** în încheierea unui acord cu partea rusă privind realizarea legăturii

telefonice criptate între Bucureşti şi Moscova, sau între Palatul Cotroceni şi Kremlin? Tema „firul roşu" a oferit un bun prilej pentru o nouă secvenţă a luptei politice cu coloratură electorală între Putere şi Opoziţie. Puterea a aruncat în luptă acuzaţii grave la adresa foştilor guvernanţi, susţinând că aceştia, în frunte cu **Ion Iliescu**, au dus o politică duplicitară, mimând interesul faţă de integrarea României în UE şi NATO şi acţionând discret pentru reintrarea în zona de influenţă a Rusiei. Prin această politică, din care face parte şi episodul „firul roşu", vechii guvernanţi ar putea periclita accesul ţării în UE şi NATO, mai ales dacă ar reveni la putere. Care este răspunsul Opoziţiei la aceste acuze? **Ion Iliescu**, cel mai incriminat personaj politic al episodului „firul roşu" a negat iniţial orice implicare în problemă, punând eticheta „măgării", „invenţii", „intoxicări", apoi şi-a amintit că şi-a dat acceptul pentru iniţierea unor consultări în vederea desfiinţării sistemului de comunicaţii criptate cu Federaţia Rusă. Susţinătorii săi, foşti şi actuali colaboratori sau colegi de partid şi de doctrină, au caracterizat astfel situaţia: „diversiune ordinară", „speculaţie nenorocită", aberaţie", „diversiune", „campanie murdară", „încercare de compromitere a lui **Ion Iliescu** şi a PDSR". Opoziţia a considerat că amploarea pe care a luat-o tema „firului roşu" este doar o încercare de discreditare a lui **Ion Iliescu** căruia i se reproşează din nou preferinţa faţă de Moscova. S-a afirmat chiar că această campanie este un episod din planul dat publicităţii prin care **Ion Iliescu** ar urma să fie împiedicat să candideze la viitoarele alegeri prezidenţiale chiar printr-un atac cu viruşi şi explozibili. S-a mai afirmat că acea parte a presei care a dezbătut într-un mod neconvenabil PDSR tema „firului roşu" ar fi vândută actualei Puteri.

- Studenţii preiau şi tratează în stilul lor inconfundabil tema „firul roşu". Asociaţia Studenţilor din Universitatea Bucureşti a iniţiat o întâlnire a studenţilor cu primii patru favoriţi în cursa pentru câştigarea alegerilor prezidenţiale: **Ion Iliescu**, **Teodor Meleşcanu**, **Emil Constantinescu** (care nu s-a prezentat) şi **Petre Roman**. Subiectul întâlnirii a fost *Stop exodului de materie cenuşie.* Când **Ion Iliescu** a luat cuvântul, cei peste 1000 de studenţi prezenţi la întâlnire l-au huiduit energic, i-au adus aminte de sintagmele pe care le-a rostit de-a lungul anilor şi care l-au făcut celebru (*măi animalule*!, *să-i plesnim peste bot*!, *golanule*! ş.a.), l-au aplaudat ritmat, ca în sălile congreselor PCR, i-au strigat lozinci de la aceleaşi congrese, i-au pus în faţă un portret mare al lui **Ceauşescu**. Dar mai ales au scos la vedere un telefon roşu şi au strigat: „Domnule Iliescu, aveţi legătura cu Moscova!". Ca o evaluare finală a prestaţiei sale studenţii i-au arătat pancarte cu note de 3, 4 şi 5, dar şi câteva cu nota 10.

- Parchetul de pe lângă CSJ s-a sesizat şi a început cercetările (26 mar. 2000) în urma primirii unei adrese de la Secretariatul general al MAE prin care se solicită declanşarea cercetărilor penale pentru dispa-

riția din arhiva diplomatică a MAE a unor dosare ce conțin, printre altele, documente secrete privind sistemul de comunicații speciale criptate existent între statele fostului CAER. MAE a sesizat și SRI în legătură cu dispariția acestor documente.

• **23-26 mar.** În Senatul american sunt audiați membrii Comisiei Helsinki a Congresului american. Tema audierilor este legată de consecințele pe care le pot avea corupția și crima organizată asupra reformelor economice și democratice în țările din centrul și estul Europei și în cele ale fostei URSS. (Comisia pentru Securitate și Cooperare în Europa a fost denumită pe scurt Comisia Helsinki pentru că a avut rolul de a monitoriza modul în care țările semnatare ale Acordului Final de la Helsinki îndeplineau cerințele acestui Acord, privind respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Comisia, formată în majoritate din congresmeni americani, a luat naștere în 1976, imediat după semnarea Acordului Final și și-a câștigat repede un prestigiu necontestat datorită seriozității cu care și-a îndeplinit misiunea și a implicării în mișcările anticomuniste din țările estului Europei.) Doi congresmeni americani, membri ai Comisiei, își exprimă cu acest prilej îngrijorarea față de viitorul României în eventualitatea revenirii la Președinția țării a lui **Ion Iliescu**. Congresmanul american **Frank Wolf** a declarat că „o revenire a lui **Ion Iliescu** ar fi de foarte rău augur" pentru România. Acesta mai consideră că în perspectiva preluării de către România, în 2001, a președinției OSCE, „ar fi o situație dramatică", „ar fi dezonorant" ca **Ion Iliescu** să devină „liderul OSCE", și în această situație ar putea chiar să demisioneze din Comisie. Copreședintele Comisiei, **Christopher Smith** și-a exprimat temerea că, după revenirea lui **Ion Iliescu** la conducerea României, „mulți din vechea gardă vor veni cu alte întruchipări" și că în chiar „rândurile forțelor de poliție s-ar putea reîntoarce o parte din acele persoane". „Cu domnul **Constantinescu** la conducere se poate vorbi despre o ruptură clară și onestă cu trecutul, cu regimul Ceaușescu". Părerile celor doi congresmeni au fost confirmate și de alți membri ai Comisiei.

- PDSR ia imediat atitudine. Mărturiile celor doi congresmeni sunt considerate „un amestec grosolan și inadmisibil în procesul electoral din România". PDSR crede că aceste afirmații neadevărate au putut fi făcute doar pentru că cei doi congresmeni au legături apropiate cu actuala Putere și sunt mai vechii și consecvenții susținători ai președintelui **Emil Constantinescu**. Acuzându-i că amestecă semiadevăruri cu minciuni, PDSR emite concluzia că cei doi congresmeni au intenționat să manipuleze societatea românească prin neplăcutele „procedee propagandistice ale războiului rece". Mai mult, afirmațiile „calomnioase ale celor doi ar fi un punct din celebrul plan al Puterii de descurajare a lui **Ion Iliescu** în intenția de a candida la Președinție.

- Şi **Ion Iliescu** ia atitudine. Aflat într-o vizită la Chişinău, liderul PDSR îşi aduce aminte, în mijlocul unui discurs, de jurnaliştii de la BBC care au dezbătut tema „firul roşu" şi pe care îi denumeşte „capsomanii de la BBC". Mult mai supărat pe congresmenii americani **Christopher Smith** şi **Frank Wolf, Ion Iliescu** îşi exprimă dorinţa ca, dacă aceştia vor mai recidiva cu afirmaţii stânjenitoare, atunci „trebuie să-i plesnim pe toţi peste bot ca să stea în banca lor". Astfel **Ion Iliescu** lansează încă o sintagmă „plesnitul peste bot" care va face carieră.

- Preşedintele **Emil Constantinescu** precizează într-un comunicat că „reacţia necontrolată", „limbajul suburban" al lui **Ion Iliescu** pot aduce prejudicii sistemului de alianţe al României. Preşedintele actual îi aminteşte fostului preşedinte că „într-o dezbatere democratică nu există plesnitul peste bot", iar o ieşire ca aceea recentă a lui **Ion Iliescu** nu face decât să confirme afirmaţiile celor doi congresmeni americani. Şi PNŢCD îşi declară îngrijorarea faţă de imaginea nefavorabilă pe care o are **Ion Iliescu** în mediile politice influente din Occident, ceea ce poate influenţa negativ viitorul României, în cazul în care **Ion Iliescu** va deveni preşedintele ţării. Imediat PDSR arată cu degetul spre PNŢCD, acuzându-l că pune în alicare planul de stopare a candidaturii lui **Ion Iliescu** la Preşedinţia României.

- Biroul Executiv Central al PDSR cere membrilor, simpatizanţilor şi organizaţiilor societăţii civile să „ia atitudine fermă" împotriva atacurilor dezlănţuite la adresa lui **Ion Iliescu** pe care partidul îl susţine cu hotărâre la candidatura pentru Preşedinţia ţării.

- Într-o declaraţie dată publicităţii, PDSR anunţă că îi invită pe cei doi congresmeni americani – **Christopher Smith** şi **Frank Wolf** – să viziteze România pentru a constata că speranţele românilor se îndreaptă în altă direcţie decât spre **Emil Constantinescu** pe care cei doi congresmeni americani l-ar susţine cu nedisimulată părtinire.

• **28 mar.** Bruxelles. România deschide seria sesiunilor separate de negocieri ale UE cu cel de al doilea grup de state invitate la aderare: Bulgaria, Letonia, Lituania, Slovacia, Malta, România. Din cele 31 de capitole de negocieri cu UE, România propune să debuteze în seria negocierilor cu 5 capitole: politică externă şi securitate comună; întreprinderi mici şi mijlocii; ştiinţă şi cercetare; educaţie, formare profesională şi tineret; relaţii economice internaţionale.

- Se încheie recensământul membrilor de sindicat efectuat de Agenţia Naţională de Ocupare şi Formare profesională. Cel mai mare număr de membri de sindicat îi are CNSLR-„Frăţia" – 639 845 – urmată de: Blocul Naţional Sindical – 388 666 ; CSDR – 317 108; Cartel „Alfa" – 316 425.

• **29-30 mar.** Bruxelles. Au loc lucrările conferinţei donatorilor în cadrul Pactului pentru Stabilitate şi Cooperare în Balcani. Scopul conferinţei, organizate de Comisia Europeană şi BM, este strângerea fon-

durilor necesare realizarii unor proiecte regionale (de fiecare proiect din cele 35 avute în vedere trebuie să beneficieze cel puțin două țări), proiecte cu demarare rapidă, în decurs de un an, prin care să se elimine consecințele distrugerilor provocate de războiul din Kosovo, să se modernizeze infrastructura, să se impulsioneze reformele economice politice și sociale, să se sprijine dezvoltarea de ansamblu a regiunii. În afară de proiectele cu demarare rapidă s-a căzut de acord să se ia în studiu, în viitor, și 50 de proiecte realizabile pe termen mediu. Cel mai important rezultat al conferinței a fost strângerea sumei de 2,4 miliarde de dolari prin care vor fi susținute proiectele cu demarare rapidă ale statelor care au avut pierderi din cauza războiului din Kosovo: Albania, Macedonia, Bulgaria, Muntenegru, România, Croația, Bosnia. Comisia Europeană a stabilit că o sumă de 2 miliarde de euro va fi rezervată Iugoslaviei, pentru reconstrucție, dar va putea fi dată acestei țări abia după ce **Slobodan Miloșevici** va părăsi puterea în urma înlăturării lui de la putere, din interiorul țării. La această conferință, România, reprezentată de o delegație condusă de secretarul de stat în MAE, **Eugen Dijmărescu**, a obținut finanțări pentru următoarele proiecte: două tronsoane de șosea care fac parte din coridoarele transeuropene – 151 km. între București și Cernavodă și 48 km. între București și Giurgiu; s-a mai aprobat finanțarea lucrărilor pentru începerea lucrărilor la podul de peste Dunăre, dintre România și Bulgaria, în zona Calafat-Vidin, și s-a dispus refacerea podului de la Novi Sad care, după ce a fost bombardat, a blocat traficul pe Dunăre, provocând României pagube considerabile.

• **31 mar**. Apar reacții la știrea furnizată de MAE privind dispariția din arhiva acestui minister a unor documente secrete. PDSR dă un comunicat în care semnalează „grave încălcări ale legii" care ar trebui să intre de urgență în atenția Parchetului General. Cei vizați în primul rând sunt președintele **Emil Constantinescu** și generalul **Constantin Degeratu**. Șefului statului i se amintește că la 14 nov. 1996, în timpul confruntării televizate cu **Ion Iliescu**, din timpul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale, a folosit documente secrete din cele sustrase din arhiva MAE. În comunicatul PDSR se afirmă că aceasta dovedește „implicarea directă a președintelui **Emil Constantinescu** în utilizarea publică a unor documente secrete sustrase din arhiva MAE" ceea ce înseamnă „o încălcare gravă a legislației în vigoare privind siguranța națională, protejarea secretului de stat" etc. PDSR consideră că „este datoria președintelui **Emil Constantinescu** să dea explicațiile necesare în legătură cu aceste fapte". PDSR mai consideră că „orice întârziere ar putea conduce la ideea complicității domniei sale la aceste grave încălcări ale legii". În aceeași zi, într-un comunicat al Biroului de presă al Președinției se dau „explicațiile necesare". **Emil Constantinescu** a folosit în dezbaterea televizată din 14 nov. 1996 trei documente dintre cele care i-au sosit în copii la sediul său de campanie electorală, din diverse surse. Aceste documente au fost folosite în nov. 1996 pentru că „atestă

duplicitatea şi şovăielile politicii externe româneşti din anii 1992 – 1996" care s-au făcut remarcate şi în recenta temă a „firului roşu". În acelaşi comunicat se precizează că la fel de nefondate sunt afirmaţiile în legătură cu folosirea ilegală de către generalul **Constantin Degeratu** a unor informaţii secrete din arhivele CSAT fără aprobarea membrilor acestui organism în cursul audierilor generalului de comisiile parlamentare de specialitate. Aprobarea, se menţionează în comunicat, a fost dată de preşedintele CSAT.

- 1 dolar SUA – 19 456 lei; 1 euro – 18 626 lei; 1 marcă germană – 9523 lei. (BNR)

• **1 apr.** *Legea sistemului public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale* (19/2000) este tipărită în MO. Adoptată după îndelungi dezbateri în Parlament – la 24 febr. 2000, în Senat, şi la 7 mar. 2000, în Camera Deputaţilor, – Legea aduce ca noutate, printre altele, înfiinţarea *Casei Naţionale de Asigurări Sociale,* structură care va administra şi gestiona sistemul public de asigurări sociale.

• **3 apr**. Strasbourg. PDSR este admis membru cu drepturi depline în Grupul socialist al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, după 7 ani de aşteptări. Această promovare a PDSR a fost susţinută de membrii PD (partid care este membru cu drepturi depline al Grupului socialist al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei), **Bogdan Niculescu Duvăz** fiind PD-istul care a pledat cu convingere pentru cauza PDSR.

• **5-7 apr**. Preşedintele Armeniei, **Robert Kocearian**, efectuează o vizită oficială în România. În cursul întâlnirii cu preşedintele **Emil Constantinescu** se ajunge la concluzia comună că bunele şi îndelungatele relaţii dintre cele două ţări nu au un corespondent pe măsură în schimburile comerciale dintre cele două ţări, se iau în discuţie programele comunitare TRACECA şi INOGATE, privind resursele energetice. Preşedintele armean şi-a exprimat speranţa în susţinerea pe care o va acorda România pentru admiterea ţării sale în Consiliul Europei, ca şi pentru soluţionarea conflictului din enclava Nagorno-Karabah, în calitatea României de deţinătoare în 2001 a preşedinţiei OSCE.

• **13 apr**. Guvernul României hotărăşte să ridice parţial embargoul privind exportul de produse petroliere în Iugoslavia. (Consiliul UE a luat această decizie la 2 febr. 2000.) Se vor face exporturi în Muntenegru, Kosovo şi 7 oraşe din Serbia şi în întreaga Iugoslavie în scopuri umanitare şi pentru forţele KFOR, ca şi pentru misiunile diplomatice şi consulare ale României.

• **18 apr**. Guvernul aprobă proiectul de restructurare a Societăţii Naţionale de Gaze Naturale „Romgaz" SA Mediaş. În consecinţă activităţile de bază ale Societăţii restructurate – exploatare-producţie, transport, distribuţie-comercializare, depozitare subterană – vor funcţiona autonom.

- La Roşia Montană s-a finalizat proiectul exploatării celui mai mare zăcământ aurifer din Europa. Zăcământul de la Roşia Montană, descoperit în urmă cu un an, poate să aibă 250 de tone de aur din care s-ar putea obţine 80% aur. În plus s-a descoperit că există şi un zăcământ argintifer de 1300 de tone. Societatea implicată în valorificarea acestor zăcăminte este „Roşia Montană Gold Corporation SA". 80% din acţiunile acestei societăţi sunt deţinute de Gabriel Resources Ltd.

• **20 apr**. Începe oficial campania electorală pentru alegerile locale care urmează să aibă loc la 4 iun. În presă se remarcă deja că şi anul acesta, ca şi în 1990, alegerile au loc de *Duminica Orbului*.

- Partidele parlamentare, PNŢCD, PNL, PD, PDSR, UDMR, UFD, ApR – cu excepţia PRM – semnează *Protocolul pentru deontologia campaniei electorale*, acţiune iniţiată şi concretizată de Asociaţia „Pro Democraţia". Protocolul prevede: „Eliminarea manifestărilor extremiste şi intolerante atât în discursurile cât şi în comportamentele electorale ale partidelor aflate în competiţie; eliminarea atacurilor referitoare la viaţa particulară sau la apartenenţa la o minoritate a candidaţilor; publicarea din proprie iniţiativă şi în condiţiile legii a modului de constituire şi cheltuire a fondurilor pentru alegerile din 2000, precum şi dezvăluirea publică, prin presă, de către partidele implicate a neregulilor ce se pot produce pe parcursul campaniei electorale". Partidele semnatare se mai angajează să contribuie la realizarea unei „campanii pozitive, cu afirmarea propriilor programe şi renunţarea la practicile electorale negative, la denigrarea celorlalte formaţiuni politice înscrise în competiţia electorală". Chiar şi unii parlamentari care au semnat Protocolul nu cred că va fi şi respectat.

• **25 apr**. Parlamentarii au votat *Legea bugetului de stat pe anul 2000*. (236 de voturi pentru, 56 împotrivă, 10 abţineri) Deficitul bugetar pentru 2000 este prevăzut la 3% din PIB, iar rata inflaţiei la 27%. Parlamentarii PDSR au votat împotrivă fiindcă, aşa cum au motivat, nici un amendament al lor n-a fost acceptat. Nici parlamentarii ApR n-au votat bugetul.

• **27 apr**. Prin Decizia 82/27 apr. 2000, Curtea Constituţională aprobă iniţiativa de revizuire a art. 41 (alin. 1) din Constituţie în care se precizează că „proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de proprietar". Iniţiativa de revizuire a fost luată de membrii marcanţi ai PNL care au depus o îndelungată luptă de lămurire pentru a convinge atât clasa politică cât şi opinia publică de necesitatea de a schimba în Constituţie statutul proprietăţii private care nu trebuie să fie doar „ocrotită" ci neapărat „garantată". PNL şi-a promovat această iniţiativă prin strângerea a 200 000 de semnături de la cetăţeni. Până să-şi vadă însă finalizată cu succes această iniţiativă, prin care s-ar impune un principiu fundamental al liberalismului, PNL mai are de depăşit câteva obstacole; de exmplu Consiliul Legislativ nu a aprobat această iniţiativă.

• **27-28 apr**. Braşov. Are loc cea de a patra reuniune a Organizaţiei Statelor Participante la Cooperarea Economică a Mării Negre. Preşedinţia Organizaţiei este preluată, pentru şase luni, de către România. Reprezentanţii ţărilor participante – Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Grecia, Rusia, Ucraina, Turcia, România – analizează modul de aplicare a Acordului de cooperare interguvernamentală dintre ţările membre ale Organizaţiei, privind criminalitatea, acord semnat în Grecia, cu un an în urmă.

• **28 apr**. Chişinău. *Tratatul de parteneriat privilegiat şi cooperare între România şi Republica Moldova* este parafat de miniştrii de Externe ai celor două ţări – **Petre Roman** (România) şi **Nicolae Tăbăcaru** (Republica Moldova). Cei doi miniştri au declarat că semnarea tratatului reprezintă cu adevărat un eveniment istoric atât pentru cele două ţări cât şi pentru Europa. De aceeaşi părere este şi **Bodo Hombach**, coordonatorul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, prezent la momentul semnării Tratatului pe care îl consideră un pas mare înainte pe drumul integrării europene a celor două ţări. În cele două ţări însă, în mediile politice, părerile sunt împărţite. În România partidele aparţinând coaliţiei de guvernare consideră că au înregistrat o victorie politică prin semnarea tratatului. Partidele de opoziţie, în special PUNR şi PRM, nu pot accepta că în Tratat nu este denunţat Pactul Ribbentrop-Molotov, că nu este reglementată problema dublei cetăţenii a locuitorilor celor două ţări şi a graniţelor care le despart, că, deşi se vorbeşte despre originea comună, se evită folosirea formulei „limba română", dar şi „limba moldovenească". .

- 1 dolar SUA – 20 050 lei; 1 euro – 18 469 lei; 1 marcă germană – 9 443 lei (BNR)

• **3-31 mai.** Biroul pentru relaţii cu mass-media al Ministerului Public dă publicităţii următorul comunicat: „(...) În aceste zile se află în România o delegaţie de magistraţi şi poliţişti francezi cu misiunea de a asista la efectuarea unei comisii rogatorii solicitată Ministerului Public Român, în temeiul Convenţiei Europene de Asistenţă Judiciară în Materie Penală. Cererea de asistenţă judiciară se referă la un dosar aflat în ancheta autorităţilor judiciare franceze ca urmare a sesizării făcute în anul 1998 de Serviciul de Prelucrare a Informaţiei şi de Acţiune împotriva Circuitelor Financiare Clandestine (TRACFIN). Aceasta vizează legalitatea încheierii şi executării contractelor dintre o societate comercială franceză şi societăţi comerciale româneşti în nume propriu şi în beneficiul Ministerului Agriculturii şi Regiei Autonome Romcereal, în perioada februarie 1992-ianuarie 1996, garantate şi plătite de Bancorex pentru sume depăşind 100 milioane dolari.

Prin cererea de asistenţă judiciară s-a solicitat de către partea franceză verificarea unor documente privind aceste contracte şi audierea mai multor persoane în calitate de martori – **Mihai Ungheanu, Dan Nicolae Fruntelată, Liviu Răzvan Temeşan**, soţii **Cazacu**, soţii

Pascu, Adrian Năstase, Iosif Boda, Teodor Meleşcanu, Mircea Coşea, Ovidiu Grasu, Dumitru Iliescu".

Delegaţia anchetatorilor francezi sosită în România la 3 mai 2000 este condusă de **Henri Pons**, judecător la Palatul de Justiţie din Paris. Iar persoana cea mai vizată de aceste cercetări este **Adrian Costea**, cetăţean cu dublă cetăţenie, româno-israeliană. În cotidianul francez *Le Parisien* apare (3 mai 2000) articolul intitulat *Un judecător anchetează la Bucureşti* în care se semnalează apariţia acestui caz grav de spălare de bani anchetat la Bucureşti de judecătorul francez **Henri Pons**.

Adrian Costea a fost, până când organele de Justiţie l-au făcut cunoscut, în mai 2000, un personaj necunoscut pentru majoritatea românilor, dar cunoscut în sferele elitei politice. S-a născut la 26 iul. 1950, la Bucureşti, unde a locuit până în 1973, când a emigrat în Israel. Din 1980 şi-a stabilit domiciliul la Paris şi a devenit om de afaceri, fără rezultate spectaculoase. (N-a cerut cetăţenie franceză, ci a rămas cetăţean român şi israelian.) În 1982 şi-a înfiinţat o firmă de arhitectură. După ce în 1991 l-a întâlnit pe **Ion Iliescu**, la Paris, s-a apropiat de România, a venit la Bucureşti în calitate de om de afaceri de încredere pentru Guvernul României. A susţinut permanent că a rămas ataşat de România şi că intenţionează să-şi pună priceperea şi relaţiile internaţionale în beneficiul acestei ţări. În mai 1996 i s-a eliberat paşaport diplomatic. După ce a derulat o serie de contracte, consistente valoric, în oct. 1999, Poliţia franceză l-a arestat, iar după 26 de zile a fost eliberat. **Adrian Costea** şi asociatele sale - **Valentina Costea** (soţie) şi **Monique Holtmann** – au fost puşi sub acuzare, în Franţa, pentru spălare de bani comisă în mod curent şi în bandă organizată, abuz de bunuri sociale, tăinuire de escrocherie, abuz de încredere. Delegaţia franceză condusă de **Henri Pons** a cercetat cazul **Costea** la Bucureşti şi Constanţa, între 3 şi 20 mai, după care, delegaţia franceză părăsind România, investigaţiile au rămas în seama organelor judiciare româneşti care, la rândul lor, iniţiaseră deja, cu ceva timp în urmă, propriile anchete referitoare la acest caz. Anchetele îşi vor urma cursul şi vor avea ca obiect legalitatea încheierii şi derulării contractelor din domeniul petrolier şi din cel al tipăriturilor. Ilegalităţile semnalate în cursul anchetelor au putut fi comise în cadrul activităţii firmelor din Franţa ale lui **Adrian Costea**: COMEXROM IMPORT EXPORT HOLDING, GROUPE SAINTONGE EDITION (GSE), HOLDING INVEST, CONCORDE EDITION, BROCARD & WASHINGTON. Chiar dacă **Valentina Costea** şi **Monique Holtmann** s-au aflat şi ele la conducerea unora dintre aceste societăţi, din cercetări a rezultat că **Adrian Costea** era adevăratul lor conducător. Documentele investigate de anchetatori au condus la suspiciunea deturnării de fonduri în România, de la Bancorex, fonduri cu care au fost creditate conturile firmelor lui **Adrian Costea**. Creditele

nerambursate urmau să fie preluate la datoria publică. Afacerile cu produse petroliere au început prin semnarea la 2 feb. 1992 a unui contract între firma lui **Adrian Costea**, Comexrom, şi Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei, prin care Comexrom se angaja să livreze părţii române 600 000 tone motorină pentru agricultura din România, la preţul de 217 dolari pe tonă. În acel moment preţul mondial pe tonă era de 180-188 dolari. Conform unei hotărâri de guvern era permis doar importul de ţiţei care trebuia procesat în ţară, în vederea scăderii costurilor pe tonă, iar importurile de ţiţei cădeau în sarcina Ministerului Industriilor. Contractul din 1992 a fost realizat parţial, în tranşe (chiar cu un preţ mai mic pe tonă), mandatate pentru realizarea importurilor de motorină prin intermediul Comexrom fiind Regia Autonomă Romcereal şi SC Agroholding SA. Bancorex a creditat parţial aceste importuri, creditele nerambursate fiind, în cele din urmă, preluate la datoria publică.

În relaţia cu România, **Adrian Costea** s-a dovedit interesat şi de domeniul tipăriturilor. Chiar dacă în acest domeniu nu avea experienţă, el a reuşit să convingă autorităţile române că va realiza un album despre România, la cele mai înalte standarde, prin care să impună în străinătate o imagine mai atrăgătoare a ţării. Ca urmare, la 6 mar. 1995, se semnează un contract de editare a 89 000 exemplare, la un preţ pe exmplar de 39,66 dolari, dintr-un album care trebuia să fie reprezentativ pentru România, intitulat *Eterna şi fascinanta Românie*. Beneficiarul albumului era Departamentul Informaţiilor Publice din cadrul Guvernului României. De aceea contractul este semnat pentru partea română de secretarul de stat în cadrul acestui Departament, **Nicolae Dan Fruntelată**, de secretarul general al Guvernului, **Viorel Hrebenciuc**, şi de secretarul general adjunct al Guvernului, **Mihai Ungheanu**. Executantul albumului este Group Saintonge Edition, societate franceză înfiinţată de **Adrian Costea**, dar reprezentată de **Monique Holtmann**, cetăţean francez. În acelaşi timp, **Liviu Răzvan Temeşan**, preşedintele Bancorex, semnează cu cei trei demnitari români un contract de sponsorizare, conform căruia Bancorex se angajează să sponsorizeze cu 3 529 740 dolari Departamentul Informaţiilor Publice pentru apariţia albumului *Eterna şi fascinanta Românie*. La 7 nov. 1996 se semnează un act adiţional la contract prin care se modifică atât tirajul albumului cât şi preţul: un tiraj de 97 000 exemplare la un preţ total 5 797 740 dolari, sumă pe care Bancorex acceptă să o plătească firmei franceze a lui **A. Costea** în trei reprize, prin cambii, ultima având scadenţa la 03.03.1998. Ceea ce atrage atenţia la acest contract, în afară de sponsorizarea unui guvern de către o bancă, este faptul că la data de 6 mar. 1995, când s-a semnat contractul dintre Departamentul Informaţiilor Publice şi Group Saintonge Edition, acesta din urmă nu exista. Mai exact, demnitarii români semnează în numele Guvernului României un contract, la 6 mar. 1995, sponsorizat

de o bancă din România, cu o societate franceză care nu exista. E adevărat Group Saintonge Edition s-a grăbit să apară oficial la 11 apr. 1995. Apoi, una dintre semnăturile lui **Viorel Hrebenciuc**, la actul adițional la contract, din 7 nov. 1996, a fost pusă în calitatea sa de secretar general al Guvernului, într-un moment când nu mai era secretar general al Guvernului. Până la data efectuării cercetărilor, conform anchetatorilor francezi, din *Eterna și fascinanta Românie* firma lui **Adrian Costea** a tipărit 39 118 exemplare. (Despre album s-a mai afirmat că ar fi putut fi tipărit în România, în condiții grafice la fel de bune, dar la un preț de peste 10 ori mai mic. Cel realizat de **A. Costea** ar suferi și din punctul de vedere al concepției, pentru că are multe ilustrații nerelevante pentru România sau unele care fixează imaginea unei „Românii medievale". Pentru a caracteriza albumul s-a folosit și termenul „kitsch".) Chiar dacă multe semne de întrebare au continuat să existe în acest caz, o singură certitudine tot există – Bancorex a achitat integral firmei lui **Adrian Costea** suma înscrisă în contract. Bancorex a mai contribuit cu fonduri la susținerea activității fundațiilor românești Edelweiss și Steaua Speranței, din zona de influență a lui **Adrian Costea**, pentru proiecte care nu s-au realizat (albume având ca temă bisericile și copiii din România). **Adrian Costea** a mai expediat în România, din Franța, și alt gen de tipărituri. 8-10 transporturi cu tipărituri cu caracter electoral pentru **Ion Iliescu**, executate prin firma Groupe Saintonge Edition. Acestea au intrat din mai-oct. 1996 în țară prin vama Borș, urmând să fie vămuite în vama Târguri și Expoziții din București. Documentele însoțitoare pentru acest transport, înregistrate conform procedurilor în vigoare în registrul de casă al vămii Borș, au fost ulterior sustrase. Pentru tirurile cu materiale electorale nu s-au plătit taxe vamale. În această situație statul a fost păgubit cu 5,3 miliarde lei la nivelul anului 1996. În legătură cu inițiativa realizării materialelor electorale, beneficiarul acestora, **Ion Iliescu**, declară că sunt rezultatul sponsorizării cu care **Adrian Costea** a dorit să contribuie la campania sa prezidențială și de aceea nu există niciun fel de comandă sau contract care să creeze obligații de ordin financiar. **Adrian Costea** declară însă că tipăriturile pentru **Ion Iliescu** nu sunt un cadou „de Crăciun" pentru că „nu se fac cadouri însoțite de facturi". Dacă există facturi, trebuie să fie și cine să le plătească. Or, din PDSR nimeni nu știe cine a comandat tipăriturile și deci nimeni nu e dispus să le plătească. Cineva, tot din PDSR, găsește soluția: dacă **Adrian Costea** are un contract din care să rezulte că i s-au comandat materialele electorale, să-l prezinte și acestea îi vor fi plătite. Tot **Adrian Costea** s-a ocupat de tipărirea la o editură din Franța, în limbile franceză și engleză, a lucrării lui **Ion Iliescu** *Revoluție și reformă*, apărută în România în 1992.

Dacă în luna apr. 2000 tema „firul roșu" s-a aflat în centrul atenției mass-media, în luna mai 2000 același loc de frunte l-a avut tema „**Adrian Costea**", lăsând oarecum în umbră preocupările legate

de campania electorală pentru alegerile locale. Nu numai în România i s-a acordat atenție lui **Adrian Costea,** ci și în mass-media din străinătate, în primul rând din Franța (*Le Parisien*, *Le Figaro, Le Monde France Presse*), apoi din Elveția. S-au făcut remarcate în mass-media din România, mai ales, dezinvoltura cu care s-au încălcat legile în relația Costea - România, de către persoane cu putere de decizie în structurile statului, deci persoane care aveau obligația tocmai să apere respectarea legilor țării. Au surprins apoi contradicțiile care au apărut pe parcursul anchetei în declarațiile celor implicați, ca martori sau învinuiți, în cazul Costea. La începutul anchetei cei audiați au declarat că nu l-au cunoscut deloc sau foarte vag pe **Adrian Costea**, dar în niciun caz n-au știut dacă acesta comitea ilegalități în afacerile pe care le făcea cu România. Apoi, când probele aduse de anchetatori n-au mai putut fi negate, declarațiile anchetaților s-au nuanțat. Unele aspecte ale colaborării lor cu **Adrian Costea** au fost recunoscute, dar totul s-a făcut legal și mai ales în interesul țării. Iar dacă au apărut și abuzuri sau ilegalități pe traseul unor afaceri, fiecare a susținut că acestea au fost făcute de alții, și nu de el. **Ion Iliescu**, unul dintre personajele principale ale cazului **Adrian Costea**, a afirmat inițial că pentru el **Adrian Costea** a fost doar unul dintre bunii români stabiliți în străinătate și care au dorit să-și ajute țara de origine pe care n-au încetat s-o iubească. Dar că n-a existat nici un fel de relație oficială sau comercială între el și **Adrain Costea** ci doar „consultanță personală". În presă (*România liberă*, 11 mai 2000, p.1) a apărut însă copia documentului prin care **Adrian Costea** era numit, la 28 sep. 1993, consilier al președintelui României, însărcinat cu afaceri economice externe. Guvernul României i-a luat-o înainte lui **Ion Iliescu** și la 9 apr. 1993 i-a dat o împuternicire, semnată de **Viorel Hrebenciuc**, lui **Adrian Costea** în care se comunica: „În urma activităților comerciale pe care le-ați exercitat în România și în urma discuțiilor și acordurilor stabilite cu dumneavoastră, Guvernul României vă confirmă dreptul de a negocia în numele său cu reprezentanți ai Guvernului francez. (...) Între altele, urgent și necesar este obținerea unor credite pe termen lung, de restructurare a economiei, de până la un miliard de dolari americani. Negocierile sus menționate sunt strict limitate în scopul unic al obținerii de ajutoare economice pe plan comercial și financiar". În mai 1996 lui **A. Costea** i s-a eliberat pașaport diplomatic, iar în nov. 1996 i s-a elibearat pașaport diplomatic și soției lui, **Valentina Costea**. La 10 mai 2000, **Teodor Meleșcanu**, fost ministru de Externe în 1996, afirmă că MAE, ministerul pe care l-a condus la acea vreme nu putea să elibereze pașapoarte diplomatice soților **Costea** deoarece ei nu dețineau funcții în stat care să justifice, conform legii, eliberarea acestor pașapoarte, dar că era legală eliberarea pașapoartelor diplomatice dacă exista o decizie a Președinției țării, iar soții **Costea** au beneficiat,

probabil de o asemenea decizie prezidențială. În aceeași zi, **Ion Iliescu** susține că n-a aprobat, ca șef al statului, eliberarea de pașapoarte diplomatice pentru soții **Costea** pentru că ei nu aveau statutul necesar obținerii unor astfel de documente, astfel că resposabilitatea eliberării acestora revine exclusiv MAE. **Ion Iliescu** a oferit explicații și în legătură cu materialele electorale pe care i le-a tipărit **Adrian Costea** în 1996, și anume liderul PDSR a afirmat că a aceptat oferta de sponsorizare a lui **Costea** care consta în a tipări, din proprie inițiativă și pe propria răspundere materialele electorale, pentru că acesta nu era decât unul dintre românii care, din prețuire pentru șeful statului, dorea să contribuie cu ceva la reușita campaniei sale electorale. **Adrian Costea** a venit cu o altă părere și anume că materialele electorale n-au fost „un cadou de Crăciun", pentru că „nu se fac cadouri însoțite de facturi". În ceea ce privește prețuirea pentru șeful statului, adică pentru **Ion Iliescu**, **Adrian Costea** și-a exprimat-o într-o emisiune televizată și într-o formă originală care s-a ținut minte: „Era în fața mea un om care era proprietarul unui SRL de 23 de milioane de oameni. Impresionant!". Întrebat ce știe despre tipărirea de către **A. Costea** a materialelor electorale pentru **Ion Iliescu**, **Iosif Boda**, șeful campaniei electorale prezidențiale a lui **Ion Iliescu**, în 1996, a declarat că nu știe nimic. **Adrian Costea** a mai susținut financiar sejururi în Franța (chiar și câteva spitalizări) pentru mai multe persoane importante din România: **Teodor Meleșcanu**, **Iosif Boda**, **Mircea Coșea**, **Adrian Năstase**, **Dana Năstase**, **Gheorghe Pascu**, **Mircea Ursache**, **Viorel Hrebenciuc**, **Ovidiu Grasu**, **Liviu Gălan** și multe altele. Cazul Costea a alimentat desigur și lupta politică dintre Putere și Opoziție, cu atât mai intens cu cât se apropiau alegerile. Puterea a folosit toate argumentele furnizate de cazul Costea pentru a acuza guvernarea 1992-1996. Dar și PDSR a încercat să demonstreze că, dacă există vinovăție în cazul Costea, atunci aceasta trebuie împărțită aproape egal între vechea și actuala Putere. Pentru că, dacă **Ion Iliescu** i-a dat împuterniciri speciale în 1993 lui **A. Costea**, **Emil Constantinescu** i-a prelungit mandatul de „bune oficii" în 1999. (Președintele **Constantinescu** a precizat că a prelungit acest mandat doar pentru a putea controla finalizarea tipăririi restului de tiraj și difuzarea albumului *Eterna și fascinanta Românie*.) Apoi dacă în timpul guvernării PDSR s-a plătit o parte din suma prevăzută în contract, sub guvernarea CDR s-a plătit restul. (Guvernanții au explicat că prevederile și derularea contractului nu le mai permiteau să sisteze plățile.) PDSR a mai emis ipoteza că **Emil Constantinescu** a declanșat scandalul Costea ale cărui consecințe (compromiterea candidaților la alegerile prezidențiale, crearea unei stări de neîncredere în clasa politică) i-ar crea posibilitatea să-și atingă scopul de a instaura monarhia. Asocierea numelui lui **Ion Iliescu** cu acela al lui **Emil Constantinescu**, ambii beneficiari ai serviciilor de consilier ale lui **Costea** au alimentat ipoteza că **Petre**

Roman ar fi fost la originea declanşării episodului Costea pentru a-i scoate pe cei doi din cursa alegerilor prezidenţiale în care ar fi rămas astfel favorit. Chiar dacă s-a prezentat doar ca om de afaceri, **Adrian Costea** s-a implicat, se pare, şi în viaţa politică din România. Deşi **Ion Iliescu** l-a selectat printre colaboratorii săi, **Costea** a afirmat, la un moment dat, că **Iliescu** ar trebui să se retragă din poziţia de lider al PDSR, să lase locul „lupilor tineri" care să reformeze partidul. Ulterior s-a afirmat că s-a implicat, chiar şi financiar, în apariţia ApR şi l-a susţinut pe **Teodor Meleşcanu** pentru poziţia de lider al noii formaţiuni.

Cazul Costea (personaj al cărui portret s-a conturat tot mai clar pe parcursul anchetei) a avut puternice reverberaţii în societatea românească, nu numai datorită sonorităţii numelor implicate, ci şi pentru că s-a constatat cum este administrat banul public. A apărut întrebarea – de ce a trebuit ca ancheta să fie iniţiativa Franţei şi nu a României, ţara despre care exista suspiciunea că a fost prejudiciată de afacerile respective. Mai ales că **Virgil Măgureanu** a amintit că a informat din timp Preşedinţia şi Parlamentul în legătură cu afacerile lui **Costea**, dar acestea n-au reacţionat. **Virgil Măgureanu** a declarat în cadrul unei conferinţe de presă (Piteşti, 17 mai 2000) că l-a cunoscut pe **Costea** „în împrejurări ciudate". **Costea** „se plimba cu lejeritate în anumite cercuri politice, în care foarte puţini aveau acces. Se lăuda cu sumele mari de bani pe care le plătea anumitor politicieni pentru serviciile pe care aceştia i le făceau. Se mai lăuda şi cu faptul că avea acces la anumite informaţii şi date la care alţii nu aveau intrare. Recunosc că mi-a făcut plăcere să îl cunosc pe **Costea**, un tip deosebit de interesant pentru mine... (...) **Costea** era o mină de aur de informaţii. Eram şi eu curios să aflu cine vrea să se vândă!". Şi dacă vor mai veni şi alte scandaluri de acest tip, despre care are deja cunoştinţă, **Virgil Măgureanu** speră ca „unii dintre politicienii români să aibă bunul simţ şi să se retragă din viaţa publică". **Ana Blandiana** în tableta *O telenovelă politică* (*România liberă*, 20 mai 2000, p 1) deplânge modul în care s-a încercat o adevărată manipulare a opiniei publice prin „senzaţionalul recital TV al personajului cu mai multe nume, mai multe cetăţenii, mai multe firme, mai mulţi prieteni sus-puşi, mai multe inginerii financiaro-politice şi care, de câteva zile bune, ne domină mentalul colectiv. De la zilele şi nopţile <revoluţiei în direct>, telespectatorii români n-au fost supuşi unei mai îndelungi şi mai sfidătoare partide de alba-neagra, unei mai insolente disprețuiri a bunului simţ, a bunului gust şi a logicii elementare. În timp ce Justiţia franceză se deplasa în diverse oraşe româneşti pentru a-i studia delictele, iar ziarele prezentau metri pătraţi de documente care demonstrau clar anvergura vârtejului infracţional în centrul căruia se găsea personajul, acestuia i se ofereau ore întregi de transmisie în direct ca să ne convingă cât de mult îşi iubeşte ţara pe care a

devalizat-o. Limbajul kitsch, filosofia de telenovelă, asistența unui reporter serviabil și a unui oracol mut nu făceau decât să adauge o notă de suprarealism autohton întâmplării mediatice care friza în egală măsură absurdul și impudoarea".

Episodul Costea a continuat cu noi secvențe. Așa după cum era informat **Virgil Măgureanu**, au urmat și alte tumultuoase scandaluri.

• **4-5 mai**. Pentru prima oară în istoria relațiilor dintre România și Finlanda un prim-ministru finlandez, **Paavo Lipponen**, efectuează o vizită oficială în România, vizită care coincide cu împlinirea a 80 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări. Premierul finlandez are o serie de întâlniri cu omologul său român, **Mugur Isărescu**, cu președintele **Emil Constantinescu**, cu ministrul de Externe, **Petre Roman**, și cu alți oficiali români. S-a discutat despre modalitățile de intensificare a cooperării economice dintre cele două țări, de creștere a volumului investițiilor finlandeze în România, de asistență în domeniul controlului frontierelor, de colaborare în politica de reîmpădurire a țării, în domeniul producerii energiei electrice, în domeniile înaltei tehnologii, a tehnologiei informațiilor, în minerit, în metalurgie. Oaspetele a apreciat progresele făcute de România în vederea integrării în UE, în special în domeniul protecției copiilor și al minorităților, și a promis sprijinul țării sale pentru integrarea țării în UE. De asemenea, premierul finlandez a mai declarat că va înainta personal Comisiei Europene propunerea de acordare a dreptului de liberă circulație a cetățenilor români, în țările UE.

• **6-7 mai**. Al șaselea Congres al AC are ca temă generală de dezbatere relația dintre societatea civilă și clasa politică, ceea ce a implicat și analiza evoluției relației dintre AC și CDR, după câștigarea alegerilor din 1996. În cuvântul **Anei Blandiana**, președinta AC, care a și prezentat Raportul de activitate a Alianței, s-a făcut o evaluare lucidă, și de aceea considerată severă, a rezultatelor guvernării coaliției aflate la putere după nov. 1996:

AC a sprijinit activ partidele din CDR în scopul câștigării alegerilor din 1996, dar, după ce coaliția ulterior formată și-a început guvernarea, AC a pierdut „orice legătură instituționalizată cu noua Putere în urma nemaifuncționării CDR". Astfel AC a fost pusă „în situația imposibilă" de a răspunde în fața populației de efectele unei guvernări pe care AC nu avea cum să le determine. CDR nu și-a definit și nu a impus partenerilor de coaliție, încă de la formarea acesteia, o linie politică clară, în conformitate cu principiile ei de funcționare și cu promisiunile făcute în campania electorală. În consecință, principiul urmărit cu o consecvență adesea păgubitoare în coaliție a fost acela al algoritmului.

În cadrul noii guvernări contribuția intelectualității legată prin convingeri de CDR a fost practic anulată prin plasarea intelectualilor „în cadrul vechilor structuri" care au continuat să existe și care îi

obligau pe aceştia fie să se retragă, fie să se adapteze. Supravieţuirea vechilor structuri a determinat şi preluarea corupţilor. „Corupţii de ieri au fost reportaţi regimului de azi care, pentru că nu i-a eliminat la timp, pare că i-a adoptat. Încetineala, firească sau complice, a Justiţiei are un rol esenţial în crearea acestei impresii."

Odată ajunse la putere, partidele CDR, integrate în coaliţie, s-au distanţat nu numai unele de altele şi de vechii susţinători, ci şi de marile teme ale campaniei electorale: adevărul despre Revoluţie, despre mineriade, deconspirarea Securităţii ca poliţie politică, accesul la dosarele Securităţii, ofensiva împotriva corupţiei. Ideile lansate de **Ana Blandiana** au stimulat la cei prezenţi dorinţa implicării în găsirea soluţiilor pentru ca viitorul AC să fie conform cu principiile sale. S-a hotărât astfel ca AC să ofere condiţionat sprijin, la viitoarele alegeri, candidatului CDR la alegerile prezidenţiale şi partidelor acesteia. Printre condiţiile stabilite de AC, cea mai importantă este cea referitoare la calitatea candidaţilor; şi anume AC nu va accepta să sprijine o listă de candidaţi pe care fie şi un singur candidat să fie incompetent, corupt sau să nu corespundă exigenţelor punctului 8 al Proclamaţiei de la Timişoara. Oferta de sprijin condiţionat în viitoarea campanie electorală a făcut obiectul uneia din cele două moţiuni adoptate de Congres. Delegaţii la Congres au aprobat şi unele modificări la Statutul AC: s-a mărit intervalul de timp dintre congrese, au sporit atribuţiile Consiliului Director Naţional, a apărut o nouă structură de conducere, şi anume Senatul, format din personalităţi ale AC; în Comitetul Naţional de Coordonare au fost aleşi 21 de membri; Colegiul de Onoare include personalităţi marcante: **Doina Cornea, Ileana Micodin, Şerban Rădulescu-Zoner, Livius Ciocârlie, Harald Alexandrescu**; au fost aleşi şi vicepreşedinţii AC: **Florin Niculescu, Ioana Arnăuţoiu, Ruxandra Radu, Traian Orban, Petre Diaconu, Vasile Baghiu, Mircea Popa**. **Ana Blandiana** a fost realeasă preşedintă a AC. La lucrările Congresului a luat parte şi preşedintele **Emil Constantinescu** care, în cuvântul său, a ţinut să răspundă la unele dintre ideile lansate de **Ana Blandiana**. Şeful statului a ţinut să menţioneze în primul rând că nu s-a distanţat de AC şi se consideră încă membru al acesteia, dar suportă „cu multă greutate nesusţinerea sau neînţelegerea prietenilor". „**Ceauşescu** şi **Iliescu** au avut toate pârghiile, eu nu am nimic, nici măcar sprijinul Alianţei Civice."

• **8 mai**. BNR ia hotărârea ca Banca Internaţională a Religiilor (BIR), aflată în lipsă de lichidităţi, să intre în regim special de decontare a operaţiunilor interbancare, ceea ce înseamnă că nu va mai putea face plăţi decât în limita disponibilului din cont.

• **11-31 mai**. La Cluj-Napoca (11 mai) aproximativ 200 de oameni se adună în faţa sediului Fondului Naţional de Investiţii (FNI) pentru a încerca să-şi recupereze banii depuşi. FNI este administrat de

societatea SOV Invest care o are ca președintă pe **Ioana Maria Vlas** și ca acționari Centrocoop cu 51% din acțiuni, Banca Agricolă, cu 20%, **Ioana Maria Vlas**, cu 7,9 % și alții cu 2%. FNI are aproximativ 300 000 de investitori. Temerea că s-ar putea sista plățile s-a instalat în urma apariției unei informații conform căreia se va schimba formula de calcul pentru evaluarea acțiunilor necotate ale fondurilor mutuale ceea ce va determina scăderea valorii unității de fond de la FNI. În zilele următoare fenomenul ia amploare, astfel că în mai multe localități din țară sediile FNI sunt luate cu asalt de investitorii care-și cer, tot mai nervoși, banii înapoi. **Ioana Maria Vlas**, președinta SOV Invest, solicită (24 mai) printr-o notificare Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM) suspendarea temporară a activității FNI până la centralizarea cererilor de răscumpărare a investițiilor în scopul găsirii modalităților de a se onora aceste cereri. În consecință CNVM declară FNI în încetare provizorie de plăți. Un moment critic la care nu trebuia să se ajungă pentru că numai cu câteva zile în urmă SOV Invest declarase că FNI dispune de 2 000 miliarde lei lichidități. Sume care au dispărut fie date preferențial unor investitori, fie sustrase de personalul din administrarea FNI. În urma încetării de plăți, numărul investitorilor care vor să-și recupereze banii crește alarmant. Ei se adună la sediile FNI din țară, unele golite de mobile și documente, cu lacăte pe uși, unde au loc adevărate manifestații de protest împotriva celor care le-au pus în pericol investițiile. Continuă să circule informații îngrijorătoare în legătură cu agravarea crizei FNI, accelerată și de retragerea preferențială, în secret, a unor mari sume de bani. Începe să se vorbească despre repetarea falimentelor de la SAFI sau Caritas. Sediile FNI din țară rămân închise, iar investitorii se adună în fața lor în număr tot mai mare, revoltați. Unii sunt în pragul săvârșiri unor acte de violență, altora le cedează inima, leșină, sau chiar mor de infarct. Printr-o scrisoare adresată investitorilor, **Ioana Maria Vlas** își anunță (25 mai) demisia din funcție, din motive de sănătate. Conținutul scrisorii prevestește falimentul FNI: „Ne aflăm în acest moment în cea mai dificilă perioadă a existenței FNI, perioadă în care majoritatea investitorilor și-au depus cereri de răscumpărare, ca urmare a zvonurilor lansate pe piață de cercuri oculte care nu au ca scop decât destabilizarea întregului sistem financiar-bancar al României". Perioada dificilă de care amintește **Ioana Maria Vlas** se datorează mai ales refuzului actualei conduceri a CEC de a respecta contractul încheiat în dec. 1999, între **Camenco Petrovici**, președintele de atunci al CEC, și **Ioana Maria Vlas**, în calitate de președintă a SOV Invest, prin care CEC se angaja să garanteze depunerile la FNI. Încep să se implice autoritățile: premierul **Mugur Isărescu** dispune începerea unei anchete pe care o va conduce personal în legătură cu FNI, comisia de buget, finanțe, bănci a Senatului îi audiază pe cei implicați în criza creată, - directorul CNVM, **Ștefan Boboc**, **Ion Angelescu**, președin-

tele Centrocoop ş.a. - IGP investighează activitatea FNI. Investitorii la FNI au renunţat să mai aştepte în faţa sediilor FNI închise, din ţară, şi au început să se organizeze. În Piaţa Universităţii (26 mai), câteva sute de păgubiţi se întrunesc pentru a semna un memoriu adresat Guvernului, CNVM, IGP şi altor instituţii, în care cer ca aceste instituţii să se implice pentru a fi evitate neregulile care s-ar putea produce în analiza activităţii FNI. Ei au în vedere şi acţiunea de boicotare a alegerilor locale. Parchetul General hotărăşte (26 mai) să înceapă urmărirea penală a tuturor celor care au administrat FNI. Într-un comunicat al IGP se precizează că **Ioana Maria Vlas** a părăsit deja România, încă din 22 mai, şi este căutată prin Interpol. (Urmărirea acesteia prin Interpol nu se putea realiza pentru că **Ioana Maria Vlas** nu fusese încă pusă sub urmărire penală.) Preşedintele **Emil Constantinescu**, implicat în criza FNI, face o declaraţie oficială în legătură cu situaţia creată pe care o consideră gravă şi dă asigurări că instituţiile abilitate ale statului vor face cercetările necesare identificării vinovaţilor, în special a celor care au făcut plăţi ilegale după ce plăţile au fost sistate. Deoarece în ultimele zile s-au înmulţit cererile de retragere de numerar de la unele bănci, în primul rând de la BCR, şeful statului face un apel la populaţie să nu acorde credit unor zvonuri nefondate, conform cărora sistemul bancar românesc ar fi nesigur, pentru că tocmai retragerile masive de numerar pot pune băncile în dificultate. (Panica privind prăbuşirea BCR a început în urma unor telefoane anonime primite de mai mulţi clienţi ai BCR care erau astfel sfătuiţi să-şi retragă banii de la BCR pentru că banca se va prăbuşi în câteva zile.) Apar şi unele ipoteze din zona politicului în legătură cu prăbuşirea FNI. Unii lideri ai PNŢCD bănuiesc că sursa zvonurilor care au declanşat avalanşa de cereri de retragere a depunerilor ar fi PDSR, care a dirijat din umbră toată acţiunea pentru a provoca o criză a sistemului bancar şi a-i pune în dificultate, în prag de alegeri, pe actualii guvernanţi. Ideea prinde teren în partid astfel că în urma şedinţei Biroului Naţional de Conducere (31 mai) se dă publicităţii un comunicat în care se menţionează că starea de criză din sistemul bancar este produsă de structuri mafiote sub controlul unor cercuri din PDSR care atentează astfel la siguranţa naţională. **Constantin Dudu Ionescu**, ministrul de Interne ţărănist, declară enigmatic că recenta criză a FNI „a fost declanşată la o anumită comandă", dar că atacul plănuit împotriva BCR, „din păcate pentru unii a eşuat". **Ion Iliescu** acordă atenţie unor zvonuri preocupante conform cărora prăbuşirea FNI ar fi prima etapă dintr-un plan al actualei Puteri prin care să se ajungă la „albanizarea" României. Adică să se prăbuşească sistemul bancar, să se ajungă la haos şi pe acest fundal de confuzie generală să se atingă scopul guvernanţilor de a se amâna alegerile despre care ştiu sigur că le-ar pierde dacă ar avea loc la termenele deja stabilite. Şi în rândul anchetatorilor situaţiei din sistemul bancar apare

ideea că a existat un element declanşator bine organizat al crizei, ba chiar că sistemul bancar românesc este sub controlul unor structuri mafiote de tipul celor din serialul *Caracatiţa*.

Cercetările efectuate de diferitele structuri ale statului au dovedit că CNVM era la curent cu vulnerabilităţile FNI, încă din 1998, dar n-a luat nici o măsură. Departamentul de Control al Guvernului a semnalat, din 1999, riscul investiţiilor la FNI şi Sov Invest unor instituţii care trebuiau să ia măsuri – FPS, BNR, Guvern, AVAB, Curtea de Conturi, IGP, Ministerul Finanţelor, Parchetul General; de la declanşarea crizei la FNI s-au scos ilegal sume foarte mari, chiar şi de angajaţi ai SOV Invest care le-au dat apoi preferenţial unor deponători, contribuind astfel decisiv la prăbuşirea Fondului; reprezentanţii Ministerului Finanţelor au votat în CA al CEC pentru investiţia CEC la FNI în urma căreia CEC a pierdut 126 miliarde lei.

Parchetul Curţii Supreme de Justiţie – Secţia Anticorupţie emite (31 mai) patru mandate de arestare: pentru **Ioana Maria Vlas**, pe 30 de zile, învinuită de înşelăciune calificată şi fals la Legea contabilităţii şi, cu aceleaşi învinuiri, pentru trei membri ai Consiliului de Administraţie ai SOV Invest. S-a dispus şi luarea măsurilor pentru ca **Ioana Maria Vlas** să fie urmărită prin Interpol şi extrădată.

Traian Băsescu, vicepreşedintele PD, afirmă că, dacă se vrea aflarea adevărului despre FNI, trebuie început cu sponsorizările lui **Sorin Ovidiu Vântu** pentru oameni politici, partide şi diverse iniţiative politice. **Sorin Ovidiu Vântu**, fost acţionar majoritar la SOV Invest, şi-a vândut în 1998 acţiunile la FNI, astfel încât nu va mai fi implicat în dosarul FNI decât ca martor.

• **15 mai.** Guvernul a finalizat şi a transmis la Bruxelles, la sediul Comisiei Europene, Planul de acţiune guvernamentală care completează Strategia de dezvoltare economică şi socială pe termen mediu a României, depusă la UE la 20 mar. 2000. Membrii Comisiei Europene, în primul rând **Günter Verheugen**, comisarul european pentru extindere, îl asigură pe premierul **Mugur Isărescu** că apreciază programul său economic, aşa cum rezultă din documentul finalizat, dar că esenţial este ca România să demonstreze că este capabilă să îl şi aplice.

• **17 mai.** Deputaţii din comisia de apărare, ordine publică şi siguranţă naţională a Camerei Deputaţilor au finalizat raportul despre ceea a constituit un subiect de îndelungi şi aprinse dezbateri – „firul roşu". Deputaţii Opoziţiei şi ai PD nu au semnat acest raport, iar cei ai PDSR îi contestă concluziile, pentru că nu sunt tocmai favorabile lui **Ion Iliescu**. Preşedintele comisiei de apărare a Camerei Deputaţilor, **Ioan Mircea Paşcu** (PDSR), anunţă (19 mai 2000) că Raportul în legătură cu „firul roşu" al deputaţilor coaliţiei (fără PD) este doar un „document politic" care nu are girul oficial al comisiei.

• **18 mai. Vaclav Havel**, preşedintele Cehiei, în vizită oficială la Bucureşti, se întâlneşte cu preşedintele **Emil Constantinescu**, cu premierul **Mugur Isărescu,** cu alţi oficiali români, cu reprezentanţi ai societăţii civile. Preşedintele ceh declară că apreciază în mod deosebit orientarea către UE şi NATO a României, iar ţara sa o va susţine cu hotărâre în procesul de integrare în aceste structuri, pentru că acordă credit politicii de reforme şi democratizării care au loc „de când **Emil Constantinescu** a fost ales preşedinte". **Vaclav Havel** mai declară că principala sa preocupare în relaţia cu România este strângerea relaţiilor, pe toate planurile, dintre ţara sa şi această ţară. (Din delegaţia pe care a condus-o la Bucureşti fac parte numeroşi oameni de afaceri.) În discuţiile oficiale, în afară de analiza unor soluţii pentru creşterea schimburilor economice sau pentru colaborarea pentru prevenirea crimei organizate, s-a amintit despre decizia Cehiei, primită cu satisfacţie de partea română, de a renunţa la vizele pentru români. Vizita lui **Vaclav Havel** la Bucureşti, când s-au împlinit 80 de ani de la stabilirea relaţiilor dintre România şi Cehia, a constituit un eveniment pentru mulţi dintre intelectualii de marcă ai ţării care i-au urmărit cu admiraţie şi respect cariera de scriitor, de om politic, adversar consecvent al comunismului. În cotidianul *România liberă* (27 mai p. 1) tableta de fiecare sâmbătă a **Anei Blandiana** are ca titlu *Havel, privire de aproape:* „(...) Revăzându-l săptămâna trecută şi având ocazia unei discuţii scăpate din chingile protocolului, am descoperit acelaşi scriitor care nu încearcă să strălucească, ci să lumineze, aceeaşi persoană de o simplitate pe care o degajă de obicei marii artişti sau gânditori şi care mă uimea doar în momentul în care îmi aduceam aminte că stau de vorbă cu preşedintele Cehiei. (...) Ajuns în palatul prezidenţial direct din celula de închisoare, **Vaclav Havel** nu s-a lăsat schimbat de putere, nu a uitat niciuna dintre ideile care-l duseseră atât la închisoare, cât şi la palatul prezidenţial, şi nu a obosit să le repete, nu pentru a le transforma în ornamente electorale, ci pentru a le învesti cu prestigiul funcţiei pe care o deţine şi pentru a le face astfel să se audă mai bine. (...) Bucuria reîntâlnirii cu **Vaclav Havel** a fost pentru mine bucuria descoperirii că puterea nu corupe decât pe cei neliberi şi lacomi de ea. Destinul Preşedintelui **Havel** este extraordinarul argument că, dacă puterea ar fi dată celor ce nu şi-o doresc, lumea ar mai putea fi salvată".

- Se înscriu în PNL oameni politici importanţi care au demisionat din PD: **Victor Babiuc**, **George Şerban**, **Radu F. Alexandru**, **Cazimir Ionescu**.

• **23 mai.** În Camera Deputaţilor este dezbătută moţiunea simplă, iniţiată de 72 de deputaţi ai PDSR, referitoare la activitatea de privatizare realizată de FPS care s-ar fi făcut cu încălcarea legilor. În moţiune se cere demiterea conducerii FPS şi declanşarea în regim de urgenţă a unui control al Curţii de Conturi prin care să se cerceteze

modul în care s-au făcut privatizările. Deputații Opoziției au criticat în termeni radicali politica lipsită de transprență a FPS, privatizările discutabile, cu încălcarea legilor, promovarea unor interese clientelare etc. S-au rostit cuvinte dure: „jaf la drumul mare", „tâlhărie", „dezastru național", „crimă economică organizată" etc. PDSR îi promite lui **Radu Sârbu** chiar o plângere penală. Prezentând propriile argumente în legătură cu activitatea FPS, total diferite de cele ale semnatarilor moțiunii, **Radu Sârbu**, președintele FPS., a caracterizat inițiativa depunerii moțiunii ca o încercare de a deturna atenția opiniei publice de la scandalurile în care este implicat PDSR, mai ales de la cel mai recent și mai consistent, provocat de afacerile lui **Adrian Costea**. „Eterna și fascinanta politică a echipei Iliescu este o continuă confruntare cu Codul penal", a replicat deputatul PNȚCD, **Mihai Gheorghiu**. Moțiunea a fost respinsă cu 115 voturi, împotrivă, 102 voturi pentru și 6 abțineri.

• **23-25 mai**. Regina **Margrethe a II-a** a Danemarcei, împreună cu Prințul Consort **Henrik**, efectuează o vizită de stat în România, la invitația președintelui **Emil Constantinescu**.

• **31 mai. - 1 dolar SUA – 20 697 lei; 1 euro – 19 301 lei; 1 marcă germană – 9 868 lei (BNR)**

• **1 iun.** Președintele CNMV, **Ștefan Boboc**, este arestat preventiv sub acuzația de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, în formă calificată. Conducerea CNVM este revocată din funcție de Guvern.

• **2 iun**. **Petre Roman**, ministrul de Externe anunță că România a încheiat cu succes negocierile cu UE în vederea integrării pentru primele cinci capitole și urmează să-și continue negocierile pentru încă opt capitole: dreptul societăților comerciale; concurență; politica transporturilor; statistică; telecomunicații și tehnologia informației; cultură și audiovizual; protecția consumatorului; uniunea vamală.

• **4 iun.** Ziua alegerilor locale. Primul tur de scrutin se remarcă prin absenteism și blazare. Concluzia presei – s-a înroșit din nou harta țării, adică PDSR a reușit să câștige încă o dată adeziunea electoratului. Unii cetățeni ai țării – păgubiții FNI – au considerat că e mai important pentru ei ca în această zi să-și ceară dreptul de a nu fi înșelați, în loc să beneficieze de dreptul de a vota. De aceea în mai multe orașe ale țării au avut loc demonstrații cu o dublă semnificație – boicotarea alegerilor și protestul față de situația creată la FNI. Peste tot s-a strigat: *Nu votăm*!, *Hoții*!, *Demisia*!. În București, sute de manifestanți, păgubiți ai FNI, unii veniți din provincie, s-au adunat mai întâi în Piața Victoriei, apoi au făcut un popas în Piața Universității, unde au avut loc câteva reprize de îmbrânceli cu forțele de ordine și s-au încolonat apoi pentru a mărșălui până la Palatul Cotroceni. Pe tot parcursul s-au strigat lozinci. Lângă gardul Palatului Cotroceni au fost aprinse câteva lumânări „ca să-l lumineze dumnezeu pe președintele

Constantinescu". Pentru funcția de primar general al Capitalei s-au înscris în cursa electorală 36 de candidați. Candidații situați pe primele două locuri după primul tur de scrutin sunt **Sorin Oprescu** (PDSR) care a obținut 41,16% din voturi și **Traian Băsescu** (PD), cu 17,19%. Candidatul care era plasat în sondajele de opinie drept favorit pentru a intra în turul doi de scrutin, **Călin Cătălin Chiriță** (CDR 2000), a obținut 16, 53% din voturi. Și la Primăria Capitalei PDSR are cel mai mare număr de consilieri locali. Deoarece suma procentajelor obținute de CDR, PD, UFD, UDMR și PNL, formațiuni care alcătuiesc actuala coaliție de guvernământ, este mai mare decât ce a obținut PDSR, partidele coaliției susțin că aceasta a câștigat de fapt în primul tur al alegerilor locale. Prestația cea mai apreciată, chiar și de adversarii politici, a fost cea a lui **Traian Băsescu**. Intrând mai târziu în cursa electorală, ca un candidat surpriză, se părea, sau se dorea să pară că nu mai avea timpul necesar pentru un antrenament electoral de performanță care să-l plaseze printre favoriții competiției.

În cotidianul german *Die Welt* se scrie că „alegerile din România au fost câștigate de foștii comuniști și de partidele de extremă dreapta". (...) Românii sunt dezamăgiți de politica economică inactivă și catastrofal de incoerentă și și-au pierdut încrederea că partidele aflate actualmente la putere vor face reforme. (...) Iminenta revenire a lui **Iliescu** după alegerile prezidențiale suscită dezbateri aprinse în România. Dacă România condusă de el mai poate deveni membră a UE este o întrebare de importanță capitală pentru soarta țării".

• **5 iun.** La Parchetul de pe lângă CSJ s-a primit o nouă cerere de comisie rogatorie internațională de la Tribunalul de Mare Instanță din Paris în dosarul **Adrian Costea, Valentina Costea, Monique Holtmann**. Francezii cer să se facă cercetări și să fie audiați **Ion Iliescu** și **Gheorghe Pascu** pentru a se stabili dacă **Adrian Costea** a făcut cheltuieli substanțiale, prin firmele lui din Paris, pentru campaniile electorale ale lui **Ion Iliescu** din 1992 și 1996.

- CNVM retrage autorizația de funcționare a SOV Invest.

- Agențiile Băncii Populare Române (BPR) din Cluj-Napoca și București au sistat plățile pentru șase luni. BPR se află în dificultate tot datorită valului de cereri de retragere a depunerilor venite de la clienții băncii, alertați de zvonul că această bancă n-ar mai prezenta garanții.

• **6 iun.** Board-ul FMI aprobă prelungirea acordului stand-by cu România până la 28 feb. 2001. Aprobat în aug. 1999, acordul este în valoare de 400 milioane DST, din care România a beneficiat de o primă tranșă de 53 milioane DST. Următoarele tranșe sunt programate pentru 15 aug. și 15 nov. 2000 și 15 feb. 2001. România s-a angajat față de FMI să nu reducă impozitele și să nu-i despăgubească pe investitorii FNI din bani publici.

- Parchetul de pe lângă CSJ emite mandat de arestare preventivă pentru **Camenco Petrovici**, fostul preşedinte al CEC, sub acuzaţia de abuz în serviciu contra intereselor publice.

• **6-8 iun.** Preşedintele **Emil Constantinescu** efectuează o vizită oficială în Slovacia şi Croaţia. În Slovacia, la întâlnirea cu preşedintele **Rudolf Schuster** are loc un schimb de opinii despre necesitatea dezvoltării relaţiilor economice dintre cele două ţări şi despre colaborarea în problemele de interes regional şi în problemele specifice integrării în UE şi NATO. La întrevederea de la Zagreb cu preşedintele croat **Stipe Mesic** o atenţie deosebită s-a dat discutării problemei deblocării Dunării şi a sprijinirii de către cele două ţări a proiectului conductei de petrol Constanţa-Marea Adriatică.

- Băncile populare din mai multe localităţi sunt luate cu asalt de depunătorii care vor să-şi retragă banii din conturi pentru că nu mai au încredere în acest gen de bănci. (În România funcţionează aproximativ 2000 de bănci populare.)

- Protestele investitorilor la FNI care n-au încetat de la începutul crizei (11 mai) iau forme tot mai severe: blocări de drumuri, greve ale foamei, atacuri cu pietre, mitinguri de protest în faţa unor instituţii publice.

• **7 iun.** PNŢCD l-a exclus din rândurile sale pe **Camenco Petrovici**, fostul preşedinte al CEC, care a semnat, alături de **Ioana Maria Vlas**, ca beneficiar, contractul prin care se garantau certificatele de investitori la FNI.

• **8 iun.** În Senat este dezbătută şi respinsă, cu 46 voturi împotrivă şi 44 pentru, moţiunea simplă „Agricultura", iniţiată de 40 de senatori ai Opoziţiei. Semnatarii moţiunii consideră că agricultura este în pragul falimentului, că este în pericol siguranţa alimentaţiei populaţiei, că reformele în domeniu au fost blocate, că micii producători agricoli au dispărut, că s-au făcut privatizări frauduloase. Răspunzător şi vinovat pentru toate acestea ar fi, cred semnatarii moţiunii, ministrul agriculturii, **Ioan Avram Mureşan**. În replică **Ioan Avram Mureşan** şi cei care sunt împotriva moţiunii susţin că reforma în agricultură a fost blocată în perioada guvernării anterioare, între 1990 şi 1996, iar iniţierea moţiunii este doar o pierdere de timp datorată încercării Opoziţiei de a abate atenţia de la scandalurile de corupţie în care a fost implicată în ultima vreme, unele având ca păgubaş chiar agricultura. Senatorul PD, **Triţă Făniţă**, anunţă, după aflarea rezultatului votului privind moţiunea, că se retrage din PD, dezamăgit că senatorii acestui partid nu au susţinut moţiunea în care erau atinse problemele grave existente în realitate în agricultură.

- În urma cercetărilor efectuate de IGP la FNI au rezultat următoarele: la FNI şi-au investit banii 313 900 de persoane, totalul depunerilor lor fiind de 7569 miliarde lei. În mai 2000, FNI trebuia să aibă ca sold 8082 miliarde lei, dar nu mai avea decât 100 miliarde lei.

35 000 de investitori au făcut reclamații prin care își cer banii înapoi, suma totală depusă de ei fiind de 844 miliarde lei, iar cea revendicată de 1342 miliarde lei. S-a mai descoperit că 4,5 miliarde lei s-au dat preferențial și în secret unui număr de 46 de persoane. Iar în anul 1999 s-au cheltuit 9 miliarde lei pentru publicitate.

• **13 iun. Ion Iliescu** primește de la avocatul lui **Adrian Costea** o scrisoare prin care este înștiințat că trebuie să achite societății Groupe Saintonge Edition suma de 8 825 230,13 franci francezi pentru materialele de campanie prezidențială (fotografii, afișe, calendare, autocolante), totalizând 33 milioane de exemplare, executate în perioada mai – oct. 1996 și pentru care s-au emis 10 facturi. Se menționează că plata trebuie făcută în termen de 30 de zile, iar în caz de nerespectare a termenului banii vor fi recuperați pe calea Justiției. **Ion Iliescu** va infirma primirea vreunei scrisori de la **A. Costea**.

• **15 iun**. AC, GDS, Asociația Victimelor Mineriadelor, Societatea „Timișoara" inițiază în Piața Universității o manifestație comemorativă sub deviza „Zece ani de la mineriada din din 13-15 iun. 1990 – Să ne amintim împreună". Se strâng aproximativ 3000 de oameni, se evocă momente trăite în acele zile, se țin slujbe, se reiau cântecele de atunci, în primul rând *Imnul golanilor*. Se repetă lozincile vechi, dar pe pancarte apar avertismente și îndemnuri noi: *Stop revenirii comuniștilor și securiștilor deghizați*, *Atenție, harta României se înroșește*!, *Prin nepăsare facem loc ticăloșilor*, *Încă nu e prea târziu*! Sunt ascultate cu același respect, într-o atmosferă de reculegere, **Ana Blandiana**, președinta AC, și **Doina Cornea**.

- Șeful Parchetului Militar, generalul de Justiție **Dan Voinea,** afirmă că ancheta în legătură cu 13-15 iun. 1990 „se află într-un stadiu avansat" pentru că există o preocupare deosebită pentru finalizarea cercetărilor. Elementul de noutate pe care îl aduce **Dan Voinea** este că reprimarea violentă a demonstrației a fost programată în detaliu de puterea de atunci. **Ion Iliescu** intervine și califică afirmația drept o „minciună ordinară", adevărul în viziunea sa fiind că Opoziția de atunci a provocat violențe, adică, așa cum se trage concluzia într-un cotidian „tot **Coposu** e de vină". PDSR va protesta împotriva modului partizan în care consideră că s-au prezentat evenimentele de atunci la TVR și va anunța că, dacă partizanatul cu Puterea nu va lua sfârșit, atunci PDSR va organiza pichetarea sediului TVR și va informa organismele internaționale în legătură cu abuzul comis de această instituție publică.

- În urma protestelor repetate, investitorii FNI au primit de la reprezentanții Guvernului soluția de a depune la sediile prefecturilor cereri de recuperare a sumelor depuse, pentru ca după centralizarea acestor cereri să se stabilească ce modalități de rezolvare vor fi alese. Până la 15 iun. prefecturile au primit din partea investitorilor FNI 204 200 de cereri. Suma care ar trebui restituită pentru aceste cereri este de 5746, 182 miliarde lei.

• **18 iun.** La al doilea tur de scrutin al alegerilor locale sunt aleşi prin vot primarii din 2 249 de localităţi care n-au fost aleşi la primul tur de scrutin din 4 iun. 46, 93% din cetăţenii cu drept de vot se prezintă la urne. PDSR obţine 36,71% din voturi, PD - 12,68%, CDR – 11,08%, PNL – 8,81%, ApR – 8,54%, independenţii – 6,15%, UDMR – 3,06%, PRM – 2,81%. Ca număr de primari PDSR are 1051, PD – 482, ApR – 283, PNL – 251, independenţii – 159, UDMR – 148, CDR – 147, PRM – 69, PSDR – 59, UFD – 1, PNG – 1. Dintre cele 41 de primării ale reşedinţelor de judeţe, 19 au fost câştigate de PDSR care câştigă şi cele 6 primării de sector ale Bucureştiului. Primăria Generală a Capitalei este câştigată de vicepreşedintele PD, **Traian Băsescu**, cu 50,69% din voturi care îl scoate din cursă pe candidatul PDSR, **Sorin Oprescu** (49,31% din voturi). Marea surpriză a acestor alegeri nu a fost victoria PDSR, oarecum aşteptată, ci victoria lui **Traian Băsescu**, apreciată şi în presa străină. Abia ieşit victorios din cursa electorală **Traian Băsescu** ţine să facă precizarea că, deşi atât PDSR cât şi PD au fost tratate în campania electorală ca partide social-democrate, PDSR este doar un partid „perestroikist" care promovează un „comunism coafat" şi care ar trebui să facă parte mai degrabă din Komintern decât din Internaţionala Socialistă. Repica dură a PDSR, prin **Adrian Năstase,** nu s-a lăsat aşteptată, **Traian Băsescu** fiind somat să înceteze cu jignirile pentru că altfel s-ar putea trezi izolat la Primăria Generală de cei şase primari de sectoare ai PDSR.

Rezultatele alegerilor locale obligă partidele politice să se reinventeze, cu mesaje electorale noi, bazate pe programe consistente de dezvoltare a ţării, cu alianţe de ultimă oră, pentru a fi cât mai convingătoare la alegerile generale. Luna iun. este luna clarificărilor în legătură cu calea de urmat, apoi a tatonărilor în vederea încheierii de noi alianţe, iar momentul deciziilor este programat în luna iul. PNŢCD ar vrea să se refacă CDR (cu **Emil Constantinescu** susţinut pentru Preşedinţia ţării şi cu **Mugur Isărescu** pentru funcţia de premier), pe alte baze, dar nu e sigur de acceptul PNL. Cel mai activ şi lucid căutător de soluţii este PNL, avându-l ca strateg pe **Valeriu Stoica**. Acesta pare mai convins de un proiect lansat de **Theodor Stolojan**, autorul unui program de guvernare pe care l-ar vrea susţinut de două partide, PNL şi ApR, unite într-o grupare social-liberală. Noua alianţă ar trebui să participe la alegerile generale propunând ca premier pe **Theodor Stolojan** şi ca preşedinte al ţării pe **Teodor Meleşcanu**. Totuşi, **Valeriu Stoica** mai analizează împreună cu liderii PNŢCD eventualitatea reactivării CDR pe alte baze şi în care însă PNL să fie mult mai bine plasat. La UFD, **Varujan Vosganian**, îngrijorat de ascensiunea stângii, proiectează constituirea unui solid pol al dreptei, altceva decât CDR, din care n-ar avea cum să lipsească PNŢCD şi PNL şi care să-l susţină pe **Emil Constantinescu** în alegerile prezidenţiale. PD mai caută încă soluţii, dar e hotărât să

negocieze eventuale alianțe de pe poziția unui partid sigur pe el, cu rezultate remarcabile la alegerile locale care au dovedit că nu l-a depunctat participarea la o guvernare cu rezultate modeste.

• **24 iun.** La ședința plenară a conducerii PNȚCD s-au analizat rezultatele obținute la alegerile locale și s-a ajuns la concluzia că sunt mult sub posibilitățile partidului. Pentru recâștigarea încrederii electoratului la alegerile parlamentare și prezidențiale s-au luat câteva „măsuri energice de reformă a demersului politic": s-a acordat votul de încredere Biroului Național de Conducere (**Ion Diaconescu** a fost totuși rugat să se retragă, fie și temporar) care are misiunea de a organiza în cel mai scurt timp Departamentul de campanie electorală și de a definitiva o nouă strategie pentru alegerile generale viitoare; se va aborda „un stil dinamic și ofensiv" al inițiativei politice și se va urmări transmiterea unui mesaj electoral coerent; se va încerca reconstrucția CDR în jurul valorilor creștin-democrate și liberale. PNL este invitat să-și precizeze poziția, până la 15 iul. 2000, în legătură cu participarea la această construcție politică, iar dacă răspunsul nu va veni, PNȚCD va participa pe liste proprii și sub semn electoral propriu la alegerile generale pentru care propune un prag electoral de acces în Parlament de 5%; solidarizarea forțelor democratice în vederea evitării revenirii la conducerea țării a PDSR; susținerea candidaturii lui **Emil Constantinescu** pentru un al doilea mandat la Președinția României.

- Liberalii analizează oferta PNȚCD cu cea mai mare promptitudine. La o întrunire de la Brașov, cu primarii și consilierii liberali, în prezența liderilor, se analizează rezultatele de la alegerile locale și se trage concluzia că rezultatele bune obținute s-au datorat deciziei înțelepte de a participa pe cont propriu la aceste alegeri, iar această decizie a salvat partidul de la eșec electoral. **Valeriu Stoica**, prim-vicepreședintele PNL, crede că PNȚCD care a administrat „lovituri sub centură" și „jigniri" PNL a consumat întregul capital politic al CDR numai pentru el și a anulat șansele CDR de a se reconstrui pentru alegerile din toamnă. **Valeriu Stoica** proclamă prăbușirea unui mit – al superiorității PNȚCD față de PNL. Iar dacă CDR mai are o șansă de resuscitare aceasta nu se poate realiza decât sub conducerea PNL. O echipă condusă de **Valeriu Stoica**, din care fac parte vicepreședintele PNL, **Dinu Patriciu**, președintele Consiliului Național, **Nicolae Manolescu**, secretarul general al Guvernului, **Radu Stroe,** este pregătită să negocieze cu alte formațiuni politice, printre care PNȚCD, PD, ApR, posibile variante de alianțe convenabile PNL.

- Consiliul de Administrație al BNR a hotărât să retragă autorizația de funcționare a Băncii Columna, aflată de mai multă vreme în dificultate. Aceasta în concordanță cu acțiunea de revigorare a sis-

temului bancar. **Adrian Vasilescu**, consilierul guvernatorului BNR, declară că este necesară retragerea autorizației de funcționare a Băncii Columna pentru că „orice bancă care are probleme de sănătate poate contamina sistemul".

• **26-27 iun. Wim Kok**, primul-ministru al Olandei, efectuează o vizită în România, la București și Iași. Oaspetele are o serie de întâlniri cu premierul **Mugur Isărescu**, cu președintele **Emil Constantinescu**, cu alte personalități politice și ține un discurs în fața Camerelor reunite ale Parlamentului. Oficialii români au primit promisiunea că Olanda va sprijini România pentru pregătirea integrării în UE și va conlucra cu aceasta pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor economice, Olanda fiind deja unul dintre cei mai activi investitori în România.

• **27-28 iun**. Au loc consultări între președintele **Emil Constantinescu** și liderii PNȚCD și UFD în urma cărora se pun bazele unei alianțe electorale. Se are în vedere susținerea lui **Emil Constantinescu** pentru un al doilea mandat prezidențial și a lui **Mugur Isărescu** pentru funcția de prim-ministru.

• **28 iun.** Prin OU Guvernul stabilește că accesul partidelor în viitorul Parlament se va face cu atingerea pragului de 5% din voturile valabil exprimate pe întreaga țară. Pentru alianțele electorale la pragul de 5% se adaugă 3% pentru al doilea partid al alianței și 1% pentru fiecare din celelalte partide, începând cu al treilea. Pentru depunerea candidaturii la Președinția țării sunt necesare semnăturile a cel puțin 300 000 de cetățeni.

• **29 iun**. BNR a transmis Tribunalului cererea de începere a procedurii de declarare a falimentului Băncii Internaționale a Religiilor ale cărei dificultăți financiare au apărut la începutul lunii mai după care s-au și sistat plățile către deponenți.

- New York. Se dă publicității Raportul pe anul 2000 al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Raportul clasifică 174 de state în funcție de condițiile generale de viață de care beneficiază cetățenii lor, respectiv venitul pe cap de locuitor, asistența medicală, condițiile de educație, speranța de viață. Între cele 174 de state România ocupă locul 64. Primele trei state sunt Canada, Norvegia, SUA. Dintre țările foste socialiste cele mai multe se află mai bine plasate decât România: Slovenia, locul 29, Cehia – 33, Slovacia – 40, Ungaria – 43, Polonia – 44, Estonia – 46, Croația – 49, Lituania – 52, Belarus – 57, Bulgaria – 60, Rusia – 62, Letonia – 63. În urma României sunt Macedonia și Albania.

• **30 iun**. După ce **Adrian Costea** i-a adresat o a doua scrisoare (de această dată deschisă) lui **Ion Iliescu**, Biroul de presă al PDSR dă publicității un comunicat în care încearcă să demonstreze care sunt adevăratele explicații ale pretențiilor bănești ale lui **Adrian Costea**. Pe primul plan ar fi intenția, existentă în multe medii, de a-l

compromite pe **Ion Iliescu** ca să-l scoată din competiția pentru Președinția țării, fiindcă este candidatul cu cele mai mari șanse. Apoi **Costea** vrea să sensibilizeze fiscul francez prin dovada că din România un cunoscut lider politic, fost șef al statului, nu i-a achitat facturile. **Costea** ar vrea să facă rost de bani pentru că și-a epuizat fondurile cu care ar fi putut plăti impozitele, investind în înființarea și susținerea ApR și a unor fundații. Ulterior PDSR va susține că **Ion Iliescu** n-a primit a doua scrisoare de la **Adrian Costea** și, dacă aceasta a existat și a fost expediată în România, atunci poate că a fost interceptată și folosită în scopul discreditării lui **Ion Iliescu**.

- 1 dolar SUA – 21 358 lei; 1 euro – 20 434 lei; 1 marcă germană – 10 448 lei (BNR)

• **1 iul.** La plenara Comitetului Național al PSM se analizează rezultatele obținute la alegerile locale și se constată că au fost mult sub așteptări – 1,9% față de 7% la alegerile din 1996. În consecință, echipa de conducere, în frunte cu **Ilie Verdeț**, își prezintă demisia. În noua formulă de conducere în Biroul permanent au fost propuși 17 membri, din care un președinte și 14 vicepreședinți. Președinte a fost ales **Ion Sasu**, iar **Ilie Verdeț** a rămas președinte de onoare. Noua conducere are misiunea de a pregăti partidul pentru alegerile generale, mărindu-i credibilitatea, de a analiza posibilitatea formării unor alianțe, dar mai ales de a realiza îndelung proiectatul pol socialist.

• **10 iul.** La încheierea celei de a noua sesiuni a Adunării Parlamentare a OSCE se adoptă *Declarația de la București* care cuprinde și cererea de desfășurare a unui proces corect al grupului Ilașcu, deținut la Tiraspol. **Adrian Severin** este ales președinte al Adunării Parlamentare a OSCE.

• **12 iul.** Liderii PNȚCD și UFD, **Ion Diaconescu**, pe de o parte, și **Varujan Vosganian** și **Adrian Iorgulescu**, pe de altă parte, au semnat o declarație comună prin care se afirmă voința celor două formațiuni de a constitui o alianță de centru dreapta care să unească valorile creștin-democrației cu cele ale liberalismului și să constituie o barieră în calea ascensiunii forțelor de stânga postcomuniste. La alegerile generale partidele alianței vor participa pe liste comune, vor susține un candidat unic pentru alegerile prezidențiale – **Emil Constantinescu** – și îl vor sprijini pe premierul propus de acesta – **Mugur Isărescu**.

• **14 iul.** La ședința Consiliului Național al ApR, **Teodor Meleșcanu** este desemnat candidatul partidului la alegerile prezidențiale, iar conducerea ApR este mandatată să negocieze constituirea unei alianțe cu PNL, sau, în cazul în care acest proiect nu se va realiza, cu alte formațiuni politice.

- **Ion Diaconescu** critică sever intenția PNL de a se alia cu ApR pe care o consideră una din „seria marilor trădări liberale", de la **Gheorghe Tătărescu** până la **Radu Câmpeanu**.

- Prin HG compania supradimensionată Conel, cu datorii la bugetul de stat de 5492 miliarde de lei, a fost divizată în patru societăți care vor reprezenta sistemul energetic românesc: Transelectrica SA, Termoelectrica SA, Hidroelectrica SA, Electrica SA. Cele patru societăți, cu statut propriu și personalitate juridică, vor funcționa numai pe bază de contracte.

• **15 iul**. La ședința Consiliului Național al PNL nu se ia decizia finală în legătură cu sistemul de alianțe al partidului, ci se hotărăște ca aceasta să fie luată în cadrul unui congres extraordinar, fixat pentru 18 aug. În schimb are loc o confruntare energică între susținătorii alianței cu ApR, în frunte cu **Valeriu Stoica**, și adversarii acesteia. Cum balanța tinde să încline în favoarea susținătorilor alianței cu ApR, adversarii ei reacționează ferm; **Nicolae Manolescu**, președintele Consiliului Național al PNL, își dă demisia din funcția de conducere și din partid. (O demisie unanim regretată pentru că, așa cum au apreciat colegii de partid, o personalitate ca **Nicolae Manolescu** înnobilează PNL.) Au urmat și alte anunțuri de demisii: **Ștefan Radoff**, **Andrei Chițescu**; **Decebal Traian Remeș** demisionează din funcția de ministru al Finanțelor (decizie asupra căreia va reveni). Alți membri marcanți ai PNL au combătut varianta alianței cu ApR: **Alexandru Paleologu**, **Ștefan Augustin Doinaș**, **Dan Amedeo Lăzărescu**, **Dinu Patriciu**, **Călin Popescu Tăriceanu**, **Horia Rusu**. ApR-ului i s-au pus etichete nu tocmai măgulitoare: „Alianța pentru Rusia, partid de colonei, partid de securiști".

• **17 iul. Ziua unei uriașe surprize**. Președintele **Emil Constantinescu** anunță, într-o intervenție televizată, că a hotărât să nu mai candideze pentru un al doilea mandat de președinte al României. Primul dintre motivele pentru care declară că a luat o asemenea hotărâre este că dorește să continue cu și mai mare energie, până la sfârșitul mandatului său și neimplicat în campania electorală, ceea ce a promis înainte de a câștiga alegerile din 1996 – lupta împotriva corupției despre care credea că este mai ușor de dus, dar care s-a dovedit extrem de complicată deoarece „se crease un sistem mafiot în care caracatița firmelor paravan era beneficiara unui sprijin de înalt nivel din instituții de stat". Un alt motiv al renunțării la competiția electorală este „efectul negativ pe care campania electorală l-ar putea avea asupra reformei economice. Acesta poate veni din două direcții, fie prin amânarea unor măsuri absolut necesare, dar nepopulare, ceea ce ar bloca reforma, cu consecințe grave asupra tuturor, fie prin catalogarea unor efecte sociale pozitive ale reformei ca măsuri populiste, ceea ce ar afecta încrederea oamenilor în programul de reformă". Și încă un motiv care a contat în decizia președintelui țării „este degradarea competiției politice, transformată într-o luptă oarbă pentru interesele personale sau de grup. Trăim o vreme a oamenilor care vând și cumpără principii, ideologii, locuri în Parlament și Guvern, folosind minciuna, șantajul, vulgaritatea, manipularea oamenilor prin orice me-

tode. În această lume nu am ce căuta". „N-aş vrea să se înţeleagă această renunţare la a candida pentru un nou mandat ca o nemulţumire a mea faţă de cei care m-au ales, faţă de cei care m-au susţinut sau faţă de cei pe care i-am reprezentat. Le mulţumesc tuturor pentru că mi-au dăruit imensul privilegiu de a-mi sluji ţara în cea mai înaltă demnitate a statului. Mandatul meu, desfăşurat în momente de mare cumpănă ale istoriei României şi Europei, a avut reuşite şi nereuşite. Istoria şi oamenii le vor judeca. Am făcut greşeli personale pe care mi le recunosc". „Cer iertare tuturor celor care au sperat că vor trăi mai bine, dar suferinţele lor au continuat". În cuvântul său preşedintele a mai menţionat că nu va candida pentru un mandat de parlamentar şi nici nu se va implica în viaţa unui partid, nici chiar în calitate de preşedinte, ci se va bucura să ajute ţara din poziţia de simplu cetăţean.

Chiar dacă preşedintele ţării şi-a făcut anunţul la orele serii – 19,25 – la sediile unor partide s-a produs imediat agitaţie, iar canalele televiziunilor s-au aglomerat de comentatori politici buimăciţi de noutate. Oameni politici importanţi au venit în grabă să încerce să desluşească semnificaţiile gestului prezidenţial şi mai ales importantele consecinţele ale acestuia. Din declaraţii a rezultat că nimeni nu a fost pus la curent cu intenţia preşedintelui înainte ca aceasta să fie făcută publică. Evaluarea situaţiei se face în funcţie de locul pe eşicherul politic. Din rândurile reprezentanţilor Puterii se declară că preşedintele ţării a făcut o demonstraţie de demnitate, onoare, moralitate, responsabilitate, luciditate, inteligenţă politică, curaj, o pagină de istorie în politica românească. La Opoziţie se vorbeşte despre recunoaşterea falimentului unei guvernări, eşec, tristeţe, fugă de răspundere şi chiar o manevră electorală. Totuşi la PDSR s-a afirmat că gestul este unul deosebit în politica românească. În presa din ţară se observă că **Ion Iliescu** nu se pronunţă în legătură cu acest eveniment. Apare sugestia că, în mod simetric, **Ion Iliescu** ar trebui să renunţe la alegerile prezidenţiale pentru a face loc unor competitori mai tineri. Mass-media internaţionale (Frace Presse, BBC, CNN, AFP, International Herald Tribune, Financial Times, Euronews, Associated Press) înregistrează cu surprindere noua conjunctură politică din România, iar concluzia care se impune tuturor este că gestul preşedintelui va produce derută în viaţa politică din România şi o stare de expectativă comunităţii internaţionale. Dar îl va avantaja pe **Ion Iliescu** în cursa pentru câştigarea alegerilor prezidenţiale şi în acelaşi timp forţele politice de stânga. Odată acestea revenite la putere s-ar putea încetini ritmul reformelor necesare integrării ţării în structurile euroatlantice.

• **19-27 iul.** Preşedintele **Emil Constantinescu** efectuează vizite de stat în Mexic şi Brazilia. În Mexic şeful statului român se întâlneşte cu preşedintele mexican, **Ernesto Zedillo Ponce De Leon**, cu preşedintele nou ales al ţării, **Vicente Fox Quesada**, cu alţi înalţi oficiali mexicani şi cu un grup de intelectuali mexicani. Programul vizitei de stat în Brazilia

este deosebit de dens. Președintele României se întâlnește cu președintele brazilian **Fernando Henrique Cardoso**, cu guvernatorul statului Rio de Janeiro, **Anthony Garotinho**, cu guvernatorul districtului federal Brasilia, **Joaquim Roriz**, cu guvernatorul statului Sao Paulo, **Mario Covas**. Șeful statului participă, alături de numeroșii oameni de afaceri care fac parte din delegația română, la lucrările seminarului economic și comercial România-Brazilia, la reuniunea Președinților Federațiilor de Industriași din statele Republicii Federative Brazilia și la sesiunea solemnă a Academiei Braziliene de Litere.

• **29 iul.** Liderul PSDR, **Alexandru Athanasiu**, și al PS, **Tudor Mohora**, semnează protocolul de fuziune dintre cele două partide. Noua formațiune se va numi tot PSDR și va avea aceeași siglă. **Tudor Mohora** va deveni președintele Consiliului Național, purtător de cuvânt și coordonator al secretariatului tehnic. Nou-veniților din PS li s-au dat trei posturi de vicepreședinți și trei de secretari.

• **31 iul.** La ședința Consiliului CDR, reprezentanții partidelor PNȚCD, PER, FER au hotărât să refacă protocolul alianței, fără liberali, care se consideră excluși din CDR, și să grăbească negocierile cu UFD și ANCD pentru refacerea CDR ca o coaliție de centru dreapta care să-l susțină la alegerile prezidențiale pe **Mugur Isărescu**. La ședință au luat parte și doi reprezentanți ai PNL, **Crin Antonescu** și **Paul Păcuraru**, care, când au fost întrebați dacă PNL rămâne în CDR și ce candidat pentru prezidențiale susține, au răspuns că nu au mandat pentru o asemenea hotărâre și că răspunsul va veni ulterior de la PNL. **Ion Diaconescu** decide însă că nu mai poate fi tolerată atitudinea liberalilor care amână la nesfârșit să se hotărască dacă mai vor sau nu să facă parte din CDR. Astfel încât constată că vechea CDR din care făceau parte și liberalii a încetat să mai existe. Dar se va reface cu alte forțe politice și cu alt protocol de funcționare. Cei doi liberali – **Crin Antonescu** și **Paul Păcuraru** – consideră însă că PNL este victima unor decizii arbitrare, că partidul n-a ieșit din CDR, ci a fost exclus și nu se face răspunzător de decesul CDR, așa cum susțin țărăniștii, ci după cum consideră **Crin Antonescu** „decesul CDR nu l-am provocat noi, nu l-am constatat noi, noi doar facem autopsia medico-legală".

- 1 dolar SUA – 21 890 lei; 1 euro – 20 245 lei; 1 marcă germană – 10 351 lei (BNR)

• **7 aug.** Renaște CDR, într-o nouă variantă. Liderii PNȚCD, **Ioan Mureșan**, **Remus Opriș**, ai UFD, **Varujan Vosganian**, **Adrian Iorgulescu** și liderul FER, **Alexandru Ionescu**, hotărăsc constituirea unei noi alianțe de centru dreapta, CDR 2000. Formațiunile componente ale CDR 2000 vor merge pe liste comune la alegerile parlamentare și vor susține un unic candidat la alegerile prezidențiale. Preferatul este **Mugur Isărescu**. Fiecare partid își va păstra identitatea, structura proprie și personalitatea juridică. Sigla coaliției este formată dintr-o cheie într-un cerc de stele pe fond albastru, cu

trimitere la sigla UE. CDR va fi condusă pe rând, de reprezentanții formațiunilor componente printr-un Consiliu format din 9 membri – 4 de la PNȚCD, 3 de la UFD și 2 de la FER. În scurt timp noua CDR va primi în rândurile sale ANCD (20 aug.) și Partidul moldovenilor (17 aug). Protocolul prin care va lua naștere oficial CDR 2000 va fi semnat de liderii celor 5 formațiuni politice la 31 aug. 2000.

- **Theodor Stolojan** se lansează oficial în cursa pentru alegerile prezidențiale la sediul PNL. Liberalii îl declară cu toată convingerea candidatul pe care îl vor susține în alegerile prezidențiale. Începe deja să circule formula „Stolo, președinte!".

• **10 aug**. Câteva sute de investitori la FNI au blocat Piața Victoriei și au fost violenți cu forțele de ordine. Unii dintre ei, dotați cu cuțite, i-au amenințat pe jandarmi și unul chiar a fost rănit. Protestatarii au încercat să intre în incinta Guvernului și să obțină o confirmare scrisă că vor primi banii investiți înapoi. Demonstrații de acest fel au continuat și vor continua în Capitală și în toată țara. La IGP există deja 219 905 de plângeri penale ale investitorilor FNI prin care se reclamă un prejudiciu de 6831 miliarde de lei. În urma investigațiilor Poliției s-au putut recupera aproximativ 80 miliarde lei. Investitorii vor putea fi despăgubiți doar din ceea ce se recuperează de la cei care au sustras sume necuvenite de la FNI. Premierul **Mugur Isărescu** a anunțat și a asigurat și FMI că păgubiții FNI nu vor fi despăgubiți din fonduri publice. Iar recuperarea banilor de la cei care și i-au însușit în mod fraudulos este extrem de anevoioasă și apoi se bănuiește că sume mari astfel însușite au fost scoase peste hotare. Parchetul General urmează să continue cercetările, iar păgubiții FNI să-și strige, în diverse moduri, nemulțumirea.

• **16 aug**. Un grup impresionant de personalități ale societății civile, în frunte cu fostul lider liberal **Nicolae Manolescu**, semnează pentru susținerea candidaturii la Președinția României a lui **Mugur Isărescu**. Acesta le mulțumește tuturor pentru încrederea acordată și își face cunoscută hotărârea de a anunța oficial înscrierea în cursa pentru alegerile prezidențiale, ca independent, atunci când vor fi strânse cele 300 000 de semnături necesare unui candidat la Președinția țării.

• **18 aug**. La Congresul extraordinar al PNL susținerea candidaturii lui **Theodor Stolojan** la Președinția țării este votată aproape în unanimitate. Dintre cei 1 140 de delegați doar 2 au fost împotrivă și 3 s-au abținut. Într-un moment atât de important pentru viitorul PNL atmosfera a fost de încredere în șansele partidului și în candidatul ales. Împotriva susținerii lui **Stolojan** de PNL s-au pronunțat membrii Senatului PNL. Din cei 22 de membri doar 4 au fost în favoarea lui **Stolojan**. Purtătorul lor de cuvânt, **Dan Amedeo Lăzărescu**, fost deținut politic, a apreciat că susținerea lui **Stolojan** de către PNL și asocierea cu Inițiativa social-liberală înseamnă o inadmisibilă alu-

necare spre stânga comunistă a partidului. Un discurs memorabil, marca altor vremuri, în care vorbitorul a încercat să le amintească liberalilor de astăzi că au obligația să apere blazonul, demnitatea, ideologia PNL de altădată pentru a putea fi un partid puternic şi respectat. Sala l-a ascultat în liniște, cu admirație, l-a aplaudat călduros, dar votul a fost tot în favoarea lui **Stolojan.** La încheierea discursului lui **Dan Amedeo Lăzărescu**, **Theodor Stolojan** i-a întins mâna, cei doi s-au îmbrățișat, dar **Amedeo Lăzărescu** i-a şoptit la ureche lui **Stolojan**: „Iertați-mă, dar nu vă pot vota!". Un alt nemulțumit de opțiunea PNL pentru **Stolojan**, **Decebal Traian Remeş**, trece la acțiune şi, alături de câțiva liberali care îi împărtăşesc convingerile – **Laurențiu Priceputu**, **Vicențiu Găvănescu, Dan Amedeo Lăzărescu, Sorin Botez, Maria Țețu, Ioana Brătianu, Alexandru Popescu** - declară că vor să întemeieze adevăratul partid liberal: „Subsemnații, membri fondatori şi membri activi ai istoricului PNL, datorită devierii flagrante spre stânga comunistă a actualului PNL, în numele demnității liberale am hotărât să nu mai recunoaştem actuala conducere a partidului şi să reconstituim adevăratul PNL". Chiar dacă n-au demisionat din PNL, membrii acestui grup şi-au propus să strângă semnături pentru înregistrarea noului partid şi pentru susținerea candidaturii la Preşedinția țării a lui **Mugur Isărescu**.

• **25 aug.** Convenția Națională extraordinară a PD. La Sala Palatului, în prezența a 5000 de persoane, membri de partid şi invitați, PD îşi lansează candidatul la Preşedinția țării – **Petre Roman**. Atmosfera este de mare sărbătoare, cu flori, lumini, majorete, imnul partidului, discursuri avântate din care rezultă că există speranță atât pentru alegerile prezidențiale cât şi pentru cele parlamentare la care PD se prezintă pe cont propriu. **Petre Roman** este elogiat, admirat, încurajat. Cel mai aplaudat vorbitor a fost vicepreşedintele PD, **Traian Băsescu,** care a spus în încheierea discursului său: „Spre deosebire de organizația de femei care are o mie de motive să-l susțină pe **Petre Roman**, eu am unul singur: eşti cel mai bun, Petre!".

• **28 aug**. Se dă publicității apelul Comitetului național de sprijin pentru candidatura lui **Ion Iliescu** la Preşedinția României. Documentul intitulat *Pentru Ion Iliescu* este girat de 500 de semnături ale unui „grup de intelectuali, oameni ai cărții, ai artei, ai politicii, ai sportului, ai inițiativei economice care s-au întâlnit sub semnul unei aceleiaşi dorințe imperative: aceea de a susține candidatura domnului **ION ILIESCU** la funcția supremă în stat, cea de Preşedinte al României". Cei 500 susțin în Apelul pe care îl semnează că guvernarea Constantinescu a făcut mult rău țării, iar guvernarea Iliescu a făcut mult bine țării, de aceea este imperios necesar să se întoarcă **Ion Iliescu**: „Cei patru ani de guvernare a coaliției CDR-PD-UDMR au reprezentat pentru România patru ani de stagnare a reformelor, de cotraperformanță economică, de gravă degradare a vieții de zi cu zi a

oamenilor şi de generalizare a sărăciei. Avizi de putere discreţionară, în dispreţul unui întreg popor, adus în pragul dezastrului, guvernanţii au ruinat, de fapt, autoritatea tuturor instituţiilor democratice ale statului de drept, au instituit controlul politic şi cenzura în Televiziunea publică, şi-au subordonat Justiţia Română, serviciile secrete şi au transformat funcţiile de conducere din administraţia de stat în recompense pentru clientela lor politică. Sub pretextul reformei morale şi instituţionale, au fost puse în discuţie toate valorile intelectuale, morale şi istorice ale poporului român. Adevăratul obiectiv al acestei răfuieli cu istoria naţională este acela de a denigra Revoluţia Română şi de a-i contesta liderii şi realizările.

În faţa acestui rău care a cuprins întreaga ţară, noi – semnatarii acestui document – adresăm societăţii româneşti, tuturor intelectualilor pe care intoleranţa şi agresivitatea actualei puteri i-au îndepărtat de spaţiul civic şi politic, apelul de a-şi asuma un rol activ întru consolidarea democraţiei, a statului de drept, pentru renaşterea spiritului cetăţenesc şi a speranţei într-o viaţă mai bună. (...)

Prezenţa sa (a lui **Ion Iliescu** n.n.) în fruntea statului român ar readuce instituţiei prezidenţiale – maculată astăzi de mediocritate şi indecenţă – demnitatea pierdută în ultimii patru ani şi rolul de mediator între stat şi societate. (...)"

• **31 aug**. la naştere oficial CDR 2000.

- 1 dolar SUA – 22 973 lei; 1 euro – 20 564 lei; 1 marcă germană – 10 514 lei ; (BNR)

• **2 sept**. Convenţia Naţională Extraordinară a ApR oficializează candidatura lui **Teodor Meleşcanu** la Preşedinţia României şi lansează manifestul politic *A treia republică,* adoptat ca ofertă electorală a partidului şi program de guvernare după alegeri. Din document rezultă că ApR, aflată la guvernare, va schimba radical faţa ţării prin reforma guvernării, reforma instituţiilor şi a clasei politice şi reforma reformei economice. În urma aplicării reformei tuturor reformelor încercate din 1990 până în 2000, România ar trebui să devină o societate democratică, cu o economie capitalistă, un stat în slujba cetăţeanului, capabil să-i asigure bunăstarea, siguranţa, demnitatea, să înceteze să mai fie, ca în prezent, un stat ostil cetăţeanului. ApR-iştii sunt siguri de victoria lor în alegeri şi de participarea la guvernare, dar mai caută încă cel mai potrivit sistem de alianţe, din care nu exclud varianta unei largi alianţe – ApR-PDSR-PNL – care să le asigure o majoritate confortabilă în Parlament.

- La Congresul Partidului Liberal Monarhist (PLM) se aprobă unirea cu grupul liberal recent desprins din PNL şi condus de **Decebal Traian Remeş**. Apare astfel o nouă formaţiune politică Partidul Naţional Liberal al Brătienilor (PNL-B), condus de **Decebal Traian Remeş**. **Ioana Brătianu**, din conducerea PLM, devine preşedinte de onoare al noului partid, iar **Dan Amedeo Lăzărescu,** preşedinte al

Delegației Permanente. Din declarațiile liderilor PNL-B rezultă că au format un nou partid liberal, pe un trunchi sănătos, ca replică la PNL care a trădat liberalismul tradițional și s-a aliat cu ApR pentru a instaura „a treia republică comunistă" în România. Cine va vota cu **Meleșcanu** va vota pentru întoarcerea comunismului și a Rusiei în România, dar PNL-B a apărut tocmai ca să nu întâmple așa ceva.

• **3 sept**. În cadrul unui Congres extraordinar are loc fuziunea PUNR cu PNR sub denumirea de Alianța Națională, partid de centru în care se întâlnesc elemente de doctrină neoliberală, social-democrată, umanist-creștină. Sunt adoptate Statutul și programul noii formațiuni care se pronunță pentru un naționalism moderat și pentru integrarea României în UE și NATO. Conducerea Alianței Naționale va fi asigurată de doi copreședinți, foștii președinți ai PUNR și PNR – **Valeriu Tabără** și **Virgil Măgureanu**. Alianța își alege și un candidat pe care să-l susțină la alegerile prezidențiale, în persoana lui **Marian Munteanu**, liderul Pieței Universității din iun. 1990. Acesta declară că renunță la opțiunea sa pentru monarhie deoarece în Constituție România are statut de republică. Ulterior **Marian Munteanu** va renunța și la candidatura pentru alegerile prezidențiale, explicația oficială fiind lipsa tinerilor din competiția electorală ca și din programele politicienilor, ceea ce ar face imposibilă susținerea intereselor tinerilor de către președintele țării.

• **4 sept**. La ședința Biroului Executiv al PDSR se supune la vot primirea în partid a lui **Adrian Severin**, actual președinte al Adunării Parlamentare a OSCE. Acesta a lansat atacuri dure la adresa PDSR încă de când a ales să fie printre inițiatorii grupului care s-a desprins din vechiul FSN. Dar și PDSR l-a atacat pe Adrian Severin cu aceeași vigoare. Acum ambele părți declară că regretă războaiele pe care le-au purtat, că ceea ce-i unește e mult mai important decât ceea ce-i desparte. Împăcarea părților a părut convingătoare pentru cei prezenți la ședință care au votat pentru revenirea lui **Adrian Severin** în partidul mamă. Doar **Nicolae Văcăroiu** s-a abținut de la vot.

• **5 sept**. Inițiativa PNL de a se realiza un pact de neagresiune între partidele din coaliție participante la competiția electorală nu se bucură de susținere. PNȚCD și alte partide nu răspund la chemare, dar, deși n-a fost invitat, răspunde PDSR. **Ion Iliescu** declară că apreciază inițiativa, că partidul său ar adopta-o, dar fără să semneze un angajament și că, oricum, chiar dacă n-ar fi existat această inițiativă, PDSR și candidatul său la prezidențiale, **Ion Iliescu**, au conceput campania electorală fără atacuri la adresa contracandidaților. Pactul propus de PNL va fi semnat doar cu UDMR (7 sep.).

• **6-8 sept**. New York. Președintele **Emil Constantinescu** ia parte la lucrările sesiunii speciale a ONU – Summit-ul Mileniului – la care sunt invitați să participe 160 de șefi de stat și de guverne din întreaga lume. Tema principală a reuniunii este globalizarea, iar

Declarația Mileniului, semnată la sfârșitul reuniunii, cuprinde un apel către toți șefii de state ca, în noul mileniu, să contribuie activ la promovarea păcii și a democrației, la estomparea sărăciei și la protecția mediului. În discursul rostit, președintele **Emil Constantinescu** amintește despre inițiativele României ca membru al ONU, identifică câteva dintre direcțiile necesare de acțiune ale Organizației în următorul mileniu și anunță că România renunță la reducerea de 80% a contribuțiilor financiare datorate ONU pentru operațiuni de menținere a păcii.

• **7 sept.** Liderii PDSR și PSDR semnează două protocoale prin care iau decizii importante pentru viitorul partidelor lor: participarea pe liste comune la alegerile parlamentare și susținerea aceluiași candidat la alegerile prezidențiale; fuzionarea celor două partide după alegerile din acest an, fuziune care să ducă la formarea unui partid denumit Partidul Social Democrat (PSD); participarea reprezentanților celor două partide la câte un singur grup parlamentar în cele două Camere. Până la alegerile din 2000 PSDR urmează să rămână în alianța politică Polul Democrat Social din România (PDSR), alături de PDSR și PUR. PSDR primește de la PDSR 15 locuri pe listele de candidați pentru alegerile parlamentare. Prin această înțelegere politică, PSDR, nemaifăcând parte din coaliția guvernamentală, Guvernul hotărăște să îi elibereze din funcție pe cei trei membri ai PSDR din prefecturi. La 8 sep. **Smaranda Dobrescu**, reprezentantă a PSDR în Guvern, ca ministru al Muncii și Protecției Sociale, demisionează din această funcție. La momentul aprobării de către Consiliul Național al PSDR (30 sep. 2000) a protocoalelor privind alianța cu PDSR, **Sergiu Cunescu**, președintele de onoare al partidului, s-a abținut de la vot, justificându-și gestul prin dezacorul său față de participarea PSDR pe liste comune cu PDSR la alegerile parlamentare și față de susținerea candidaturii lui **Ion Iliescu** la alegerile prezidențiale

- După un stagiu de așteptare de câteva luni, cererile de înscriere în PDSR ale celor doi senatori, demisionați din PD, **Triță Fănițâ** și **Viorel Pană,** sunt aprobate. Desigur celor doi li se găsesc locuri pe listele de candidați ai PDSR la alegerile parlamentare.

- Inginerul **Virgil Săhleanu**, liderul sindicatului de la SC Tepro Iași, este ucis prin înjunghiere cu cuțitele de către doi indivizi care reușesc să fugă de la locul faptei. Deoarece se știa că victima a avut unele neînțelegeri cu conducerea SC Tepro Iași, legate de privatizarea societății, se face imediat legătura între mobilul crimei și aceste neînțelegeri. Se trece chiar la politizarea asasinatului, interpretat ca o consecință a modului dubios în care guvernanții fac privatizările. **C.V. Tudor** declară că actuala Putere „a trecut de la politica antinațională la crime de cea mai abominabilă factură". De la PDSR se face mențiunea că s-ar putea interpreta că a fost o crimă politică, având în vedere modul nu tocmai „ortodox" în care se fac privatizările. Și la

ApR **Teodor Meleşcanu** semnează un comunicat în care îşi manifestă îngrijorarea pentru lipsa de siguranţă în care trăiesc cetăţenii României în prezent.

• **8 sept**. La Sala Palatului cu ocazia Ligii naţionale a primarilor şi consilierilor PDSR, se lansează candidatura la Preşedinţie a candidatului partidului, **Ion Iliescu**, fără să se recurgă la crearea atmosferei moderne de campanie electorală – adică fără muzici, fără majorete, fără jocuri de lumini şi culori aprinse. În aplauzele sălii **Ion Iliescu** îşi asigură alegătorii că a rămas acelaşi om politic care şi-a dedicat viaţa binelui ţării, a fost şi va fi apărătorul celor mulţi. De aceea sloganul său de campanie electorală este „Aproape de oameni, împreună cu ei".

• **9 sept**. Convinşi că partidele care au un candidat propriu la preşedinţie îşi mobilizează mai bine electoratul, UDMR îşi alege candidatul la Preşedinţia României – senatorul **György Frunda**.

• **11 sept**. Inspectoratul de Poliţie al judeţului Iaşi şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iaşi fac cunoscute rezultatele cercetărilor în cazul uciderii liderului sindical, inginerul **Virgil Săhleanu**, de la SC Tepro Iaşi. Mobilul crimei a fost interesul material şi nu politic. (Conducerea Tepro Iaşi, prin directorul general **Victor Bălan** a insistat să încredinţeze sistemul de pază şi protecţie unei firme din Vaslui, dar sindicatul condus de Săhleanu s-a opus deoarece cheltuiala era prea mare, iar paza şi protecţia de la Tepro puteau fi asigurate, după părerea sindicaliştilor, de angajaţii de la Tepro.) Cercetările organelor abilitate au permis arestarea a 7 persoane bănuite că au fost direct implicate în asasinarea lui **V. Săhleanu**: **Victor Bălan**, directorul de la Tepro, 5 angajaţi ai firmei de pază şi protecţie din Vaslui şi un infractor recidivist angajat în acest asasinat.

• **12 sept**. Comisia parlamentară de anchetă a FNI şi-a prezentat raportul din care rezultă că la FNI s-au produs ilegalităţi în lanţ, pe parcursul câtorva ani, favorizate de indiferenţa, lipsa de control sau chiar colaborarea unor instituţii ale statului: CNVM, Ministerul Finanţelor, CEC, BNR, Banca Agricolă, Ministerul Justiţiei, Guvernul, Parlamentul.

- Vicepreşedintele PDSR, **Dan Ioan Popescu**, afirmă că crima căreia i-a fost victimă **Virgil Săhleanu** „este ultima soluţie politică de guvernare a domnului **Emil Constantinescu** şi a camarilei sale".

• **13 sept**. Într-un comunicat al Preşedinţiei României se precizează că ofensiva recentă, inspirată de asasinarea lui **V. Săhleanu** şi susţinută cu „agresivitate şi violenţă" de unele partide de opoziţie ca PDSR şi PRM lezează autoritatea instituţiilor statului de drept. În cazul Săhleanu mai ales, atât Poliţia cât şi Ministerul Public şi-au dovedit profesionalismul identificând şi arestând pe bază de probe pe autorii crimei, aşa încât este inadmisibil să li se „mânjească reputaţia profesională. Forţele politice care susţin astfel de acţiuni au „decis să

atace în mod repetat autoritatea Președintelui României și să compromită pe orice cale instituția prezidențială" ceea ce este „un grav atentat la principiile democrației pe care le proclamă formal, dar nu le acceptă în fapt".

- Vicepreședintele PDSR, **Dan Ioan Popescu** vine cu precizarea că afirmațiile sale au apărut trunchiat în presă și că în niciun caz n-a intenționat să-l acuze pe președintele **Constantinescu** sau pe colaboratorii săi de crimă, ci a vrut să explice că „crima ar fi ultimul rezultat al guvernării actuale".

• **14 sept**. Zece membri marcanți ai PNȚCD anunță că nu vor mai candida la alegerile parlamentare următoare pentru că doresc să facă loc în partid unor tineri. Semnatarii comunicatului sunt seniori ai PNȚCD: **Gabriel Țepelea, Niculae Ionescu Galbeni, Sergiu Macarie, Valentin Gabrielescu, Ion Corniță, Tănase Tăvală, Costel Păunescu, Ulpiu Micle, Florica Raica, Elena Iacob**. Cei zece își declară îngrijorarea pentru viitorul PNȚCD pe care îl consideră în criză.

- Guvernul scurtează prin OU durata campaniei electorale de la 60 la 45 de zile.

• **15 sept**. **Marian Munteanu**, candidatul pentru alegerile prezidențiale al Alianței Naționale, neagă colaborarea sa cu fosta Securitate. El declară că fotocopia angajamentului de colaborare cu fosta Securitate (încheiat în 1988) care i s-a atribuit și a apărut într-o revistă din Capitală (*România Mare*) este un fals.

• **19 sept**. Se semnează protocolul alianței CDR 2000 de către liderii formațiunilor componente: PNȚCD, ANCD, FER, UFD, Partidul Moldovenilor, Propact, Asociația Convenției Democrate a Inginerilor, Convenția Medicilor Democrați din România, Federația Română a Foștilor Deținuți Politici și Luptători Anticomuniști, Solidaritatea Universitară.

• **25 sept**. În cadrul unei conferințe de presă, premierul **Mugur Isărescu** anunță că va candida, ca independent, la alegerile prezidențiale.

• **30 sept**. La ședința Consiliului Național al PRM este prezentat programul de guvernare al partidului în care sunt menționate opțiunile prooccidentale ale acestuia.

- 1 dolar SUA – 24 169 lei; 1 euro – 20 564 lei; 1 marcă germană – 10 879 lei (BNR)

• **9 oct.** Într-o apariție la un post de televiziune, **Traian Băsescu** surprinde prin declarațiile sale privind cazul FNI: „Primul care trebuie arestat este **Sorin Ovidiu Vântu**. Acest om este cheia FNI și ne poate spune unde sunt banii, de unde s-au furat banii. Când **Sorin Ovidiu Vântu** va fi pus sub anchetă și va spune ce partide, ce instituții a sponsorizat, vom înțelege de ce nu se ajunge la **Sorin Ovidiu Vântu**". „Sunt oameni politici plătiți de **Sorin Ovidiu Vântu** să-i asigure

protecție și influență, inclusiv în Parlament." „Au beneficiat de sponsorizări și partidele care s-au aflat la Putere, și cele din Opoziție, și de stânga, și de dreapta." „După cum îi spune și numele, SOV INVEST este **Sorin Ovidiu Vântu**. Cei mai mari beneficiari de sume de la FNI au fost societăți ale lui **Sorin Ovidiu Vântu**."

• **12-31 oct.** Începe oficial campania electorală pentru alegerile parlamentare și prezidențiale. Atâta câtă este, atenția electoratului este atrasă mai ales de prestația prezidențiabililor al căror număr se va ridica la 12. Aceștia se lansează în campanie (chiar și înainte de începerea ei oficială) ori de câte ori consideră că pot câștiga voturi. Lansările se fac în diverse stiluri. Stilul modern, americănesc, cu spectacole de sunet și lumini, cu majorete și exces de zâmbete (PD). Stilul modern, înnobilat de o ascendență ilustră la care se fac repetate și emfatice trimiteri (PNL, PNȚCD). Stilul sobru, cu săli mari, arhipline, dar disciplinate, vibrând de aplauze puternice, urale, cu participanți îmbrăcați de preferință în costume cu cravate (PDSR). Stilul rafinat, cu discursuri fără excese temperamentale, ținute pe fond de muzică clasică, aplaudate discret de invitați, în parcul Palatului Elisabeta (**Mugur Isărescu**). Stilul parteneriat strategic între prezidențiabil și o personalitate din zona culturii, dotată cu farmec și talent oratoric (**Theodor Stolojan – Mircea Dinescu**; **Mugur Isărescu – Nicolae Manolescu**). Stilul mesianic cu un prezidențiabil providențial care promite pe un ton apăsat că, odată instalat în fotoliul prezidențial, va vindeca rapid toate rănile țării și îi va pedepsi crunt pe jefuitorii ei (**C.V. Tudor**). Stilul Agamiță Dandanache, în care prezidențiabilul nu prea știe ce ar avea de făcut ca președinte al României, nu prea știe nici de ce candidează, în afara admirației față de sine pe care i-o stârnește postura de candidat la președinția unei țări, dar crede că știe ce trebuie să le promită românilor ca să-l voteze.

Discursurile candidaților la președințe diferă prin amprenta stilistică și maniera de interpretare, dar conțin cam aceleași promisiuni: România va progresa economic, cetățenii ei vor trăi în prosperitate, siguranță, vor avea asistență medicală și învățământ ca în țările dezvoltate, se va integra cu succes în UE și NATO. Și astfel va putea fi recunoscută, în sfârșit, pretutindeni, chiar și fără albume de prezentare, ca „eterna și fascinanta Românie".

Ce spun partidele și oamenii politici unii despre alții în campania electorală. ApR este „Alianța pentru Rusia; PD nu este un partid politic, ci un sistem clientelar. Sloganul electoral al lui **Petre Roman** este „Eu pot!". **Theodor Stolojan** vine cu o completare: „Eu pot tot ce nu poate **Petre Roman**!" Petre Roman susține că printre victimele lui **Mugur Isărescu** sunt cei 300 000 de deponenți la FNI. **Mugur Isărescu** consideră că vina lui în ce privește FNI este aceea că va „candida la președințe". **C.V. Tudor** îi caracterizează pe contracandidații săi, înscriși în cursa pentru alegerile prezidențiale, ca făcând

parte din trei categorii: activişti de partid, contabili şi ceilalţi care nu-i vor putea egala performanţele „nici în o sută de ani". **Petre Roman** despre **Ion Iliescu**: „Domnul **Ion Iliescu** nu s-a născut a doua oară pentru ca acum să credem că e un democrat convins şi un susţinător al economiei de piaţă. Nu veţi găsi la el vreun act de curaj intelectual prin care să fi criticat, la timpul său, bazele regimului comunist, ci doar *devierile, deformările, întinarea* comise de **Ceauşeşti**. În toţi aceşti ani de după decembrie 1989, domnul **Iliescu** a rătăcit între Est şi Vest". **Petre Roman** consideră că unii candidaţi la preşedinţie – **Stolojan, Meleşcanu, Isărescu** – seamănă cu **Ion Iliescu**, sunt nişte copii ale acestuia, iar el, **Petre Roman**, doreşte să se înfrunte în alegeri cu originalul, cu **Ion Iliescu**, pe care să-l învingă, şi nu cu copiile, cu cei trei. Pe ei îi întreabă retoric pentru a le dovedi asemănarea cu **Ion Iliescu**: „Cum se face însă că nici măcar unul dintre ei nu suflă o vorbă şi nu face nici o referire critică la PDSR şi la eşecurile regimului Iliescu?". După ce stabileşte că între **Stolojan, Meleşcanu Isărescu** şi **Ion Iliescu** există asemănări, **Petre Roman** explică şi care sunt deosebirile dintre el şi **Ion Iliescu**: „Deosebirea dintre mine şi domnul **Iliescu** este că acolo unde dumnealui gândeşte dinspre trecut, eu gândesc înspre viitor, acolo unde domnul **Iliescu** ezită şi temporizează, eu iau decizii şi le îndeplinesc". „Miza alegerilor prezidenţiale din 2000 nu este scaunul prezidenţial, ci capacitatea de a ne desprinde hotărât de trecut". PDSR îi răspunde lui **Petre Roman** încercând să demonstreze că toate reproşurile pe care acesta i le-a adus lui **Ion Iliescu** pornesc de la premise false şi nu sunt decât dovada unei „violenţe neobişnuite chiar şi pentru mediul politic românesc". „Agresivitatea demersului domnului **Petre Roman** creşte pe măsură ce domnul **Petre Roman** şi Partidul Democrat scad în sondaje." La rândul lui, ApR reacţionează şi avansează ideea că **Petre Roman** care are „un complex" faţă de **Ion Iliescu** ar trebui întrebat „unde este Flota României" şi „cum de dânsul şi ceilalţi din jurul său au strâns atâta avere şi de ce situaţia din Comerţ, Armată, Transporturi şi Turism este mai jalnică ca oricând". PD dă un răspuns în problema Tratatului de prietenie cu Rusia despre care **Petre Roman** a afirmat că ar fi conţinut clauze neconvenabile României, dar PDSR a replicat că **Petre Roman** a luat parte nemijlocit, ca premier, la negocierea Tratatului, la semnarea acestuia la Moscova şi l-a prezentat ca pe un succes al politicii externe a României. În comunicatul Biroului de presă al PD se precizează că **Petre Roman** n-a luat parte la semnarea Tratatului, la Moscova, în 1991, şi că n-a înaintat Tratatul spre ratificare Parlamentului, din intenţia de a-l bloca, pentru că prin conţinutul unor articole „opţiunile de securitate ale României erau legate de cele ale Uniunii Sovietice", cu consimţământul lui **Ion Iliescu** şi al lui **Adrian Năstase**, ca ministru de Externe, deşi **Petre Roman** i-a semnalat celui din urmă, printr-o rezoluţie scrisă, această deficienţă a Tratatului. PNL

(prin **Valeriu Stoica**) despre forţele politice cu care se confruntă în campania electorală: „PDSR este expresia nereformată a stângii româneşti." „Proasta guvernare a PDSR a fost bomba cu efect întârziat care a explodat imediat după 1996." „la un posibil concurs de amăgiri electorale, PDSR ar obţine cu siguranţă medalia de aur...". „De fapt, tot ce poate face PDSR acum pentru România este întoarcerea la era Văcăroiu, la stagnarea privatizării, a investiţiilor străine şi a procesului de integrare în UE." „PNŢCD a venit la guvernare fără a fi pregătit să guverneze", ţărăniştii având „o proverbială nepricepere organizatorică." „PNŢCD a compromis definitiv capitalul de încredere al CDR." „PNŢCD pare dispus să folosească în alegerile din această toamnă mijloace importante din arsenalul de luptă folosit în 1996 de PDSR. Asistăm cu stupoare la o campanie de denigrare desfăşurată zilele acestea în Capitală şi în marile oraşe ale ţării ce seamănă izbitor cu afacerea *telefoanelor murdare*." „Nici fratele mai mic al PDSR, Partidul Democrat nu este în măsură să asigure ieşirea României din criză. Explicaţia este neputinţa liderilor acestui partid de a renunţa la demagogie, la duplicitate şi la jocul de culise. Acestea sunt singurele domenii în care domnul **Roman** *poate*. PD are vocaţia trădării, iar guvernarea alături de ei înseamnă o povară în plus pentru oricare partid. Pentru politicienii PD reforma este un exerciţiu de imagine, ca şi celelalte obiective pe care le proclamă. PD s-a născut dintr-o criză politică, mineriada din 1991, pentru a crea crize politice. Singurul scop al acţiunilor sale este rămânerea cu orice preţ la putere. PD nu poate fi fidel niciunui angajament. Singura sa consecvenţă este inconsecvenţa. Multe dintre nerealizările din ultimii patru ani se datorează jocului dublu şi şantajului pe care PD le-a practicat în Guvern şi Parlament." PNŢCD despre PNL: PNL tinde să devină un partid de stânga, dispus să colaboreze cu PDSR, aşa cum recunoaşte „liberalul de conjunctură" **Theodor Stolojan**, „cel care a ajuns premier prin intermediul minerilor şi al lui **Ion Iliescu**". PNL despre CDR 2000: „Actuala CDR e un fel de asociaţie de locatari unde nimeni nu plăteşte întreţinerea, doar se favorizează unul pe altul". **Emil Constantinescu** despre **Mugur Isărescu**: „Este cel mai bun candidat, cel mai bun premier şi va fi cel mai bun preşedinte. Eu am fost un preşedinte al marilor crize, al managementului crizelor, acum avem nevoie de un preşedinte al dezvoltării". PNŢCD despre PNŢCD sau **Ion Diaconescu** despre CDR 2000, PNŢCD, România după alegeri: „Partenerii noştri au dezertat. Cohorte întregi de lichele au părăsit rândurile noastre, pentru că nu au mai găsit locuri pe liste. Dacă cineva s-ar fi gândit să-i strângă pe toţi într-o formaţiune, Partidul Lichelelor cred că ar fi reuşit să intre în Parlament. CDR 2000 este singura cale pentru mântuirea nenorocitei noastre ţări. Chezăşia este un milion de ani de puşcărie pe care i-am ispăşit şi politica noastră inflexibilă. Acum toţi vorbesc despre Europa, unii gândindu-se că şi Moscova face parte din

Europa. Partenerul nostru din Convenție, PNL, sub conducerea lui **Valeriu Stoica**, vrea și el să meargă în alianță cu PDSR. Nu e cinstit să adune voturi de la oameni de bună-credință ca să le ducă domnului **Iliescu**. Alegerile sunt un moment decisiv, noi trebuie să alegem fie între a continua ceea ce am început, să continuăm reforma, fie să batem pasul înapoi".

• **14 oct.** Guvernul aprobă, într-o ședință extraordinară, un proiect de lege prin care reglementează modul de despăgubire a investitorilor la FNI. Suma stabilită de Guvern și înscrisă în proiectul de lege pentru despăgubirea investitorilor este de 500 miliarde de lei pe care Ministerul Finanțelor o va împrumuta, în numele și pe seama statului, de la bănci. Suma a fost stabilită în funcție de ceea ce s-a estimat că se poate recupera de la cei vinovați de prăbușirea FNI. Suma maximă ce va fi plătită fiecărui investitor care face cerere de recuperare a investiției nu poate depăși 5 salarii medii brute pe economie. Proiectul de lege urmează să fie adoptat de Parlament. Inițiativa legislativă a Guvernului va reaprinde scânteia revoltei investitorilor FNI. Vor avea loc manifestații sub semnul nervozității și al violenței, investitorii vor ocupa zonele centrale ale Capitalei – Piața Universității, Piața Victoriei ș.a. – pentru a-și impune voința de a fi despăgubiți, dacă nu printr-o reglementare legislativă, prin perseverența de a rămâne în stradă, de a umple și bloca străzile, de a-și striga revendicările, de a insulta autoritățile.

• **17 oct.** Comisia senatorială de anchetă a activității FPS prezintă, după un an de investigații, raportul în plenul Senatului. Membrii comisiei semnalează erori de management, de gestionare a proprietății statului, de pregătire și efectuare a privatizărilor, de urmărire a evoluțiilor post-privatizare. În consecință se recomandă înlocuirea conducerii FPS, desființarea acestuia și continuarea anchetei prin implicarea și altor instituții. **Radu Sârbu**, președintele FPS, a adus numeroase argumente și documente care să contracareze concluziile comisiei, dar a obiectat că probele nu sunt luate în considerare de membrii comisiei, ceea ce l-a făcut să afirme că totul este o acțiune politică îndreptată împotriva sa printr-un raport care este doar „o diversiune".

• **18 oct**. În plenul Parlamentului, premierul **Mugur Isărescu** prezintă raportul guvernării pentru cele zece luni ale mandatului. Premierul consideră ca reușite stoparea declinului economic, reluarea creșterii economice, continuarea reformelor, chiar într-un an electoral. În seria reușitelor mai sunt menționate: elaborarea *Strategiei economice pe termen mediu* și a planului de acțiuni guvernamentale, reforma fiscală (reducerea impozitului pe profit, cota unică de TVA de 19%, introducerea impozitului pe venitul global, creșterea PIB cu 2,1% în primul semestru și cu minimum 1,5% pe întregul an, creșterea investițiilor cu 8,8%, creșterea exporturilor cu 24% pe primele opt luni ale anului, creșterea rezervei valutare, recolerarea și creșterea

pensiilor, scăderea şomajului de la 11,1% în dec. 1999, la 10,1% în aug. 2000. Printre nerealizările citate de premier sunt inflaţia de 40% faţă de 27% cât estimase Guvernul (cauza fiind menţinerea în viaţă a întreprinderilor cu pierderi) şi ritmul mai lent al privatizărilor decât cel programat. Premierul a avut de înfruntat, cu calm şi distincţie, critici dintre cele mai severe, mai bolovănoase, din toate zonele spectrului politic, dovadă că nici în sala Parlamentului nu se pot uita deprinderile de campanie electorală. Cei mai intransigenţi au fost parlamentarii PNL şi PDSR. De la PDSR a venit un verdict necruţător: guvernarea Isărescu este dezastruoasă. Şi pentru ca acest verdict să se fixeze cât mai trainic în mintea şi în inima alegătorilor, într-un clip al PDSR s-a scris cu litere uriaşe „vot de blam Guvernului Isărescu". Votul de blam, se explică în clip, este dat chiar de UE pentru că România a înregistrat în anul 2000 o scădere economică de 3,2%, spre deosebire de alte ţări candidate la integrare care şi-au redresat economiile: Slovenia (+4,9%), Ungaria şi Cipru (+4,5%), Polonia şi Malta (+4,2%), Bulgaria (+2,4%). Scăderea cu 3,2% a economiei s-a produs însă în anul 1999 pe când era premier **Radu Vasile**. UE a înregistrat cu satisfacţie într-un raport al său o creştere economică în România de 2,1% în primele şase luni ale anului 2000. De altfel chiar delegaţia Comisiei Europene la Bucureşti va face precizarea că referirea din clip este rezultatul unei inversări de cifre, scăderea economică citată fiind a Guvernului Radu Vasile.

- **Fokion Fotiadis**, şeful delegaţiei Comisiei Europene în România, declară că rezultatul alegerilor din nov. nu va influenţa relaţiile UE-România, pentru că aderarea ţării la UE se negociază cu statul şi nu cu un anumit guvern şi apoi toate partidele politice româneşti s-au pronunţat în favoarea aderării ţării la UE.

• **19 oct.** Secţia de Combatere a Corupţiei şi Crimei Organizate a Parchetului General începe cercetările în dosarul preşedintelui FPS, **Radu Sârbu,** pentru abuz în serviciu contra intereselor publice şi încălcarea legislaţiei privind privatizarea – respectiv privatizarea Hotelului Bucureşti.

• **22 oct.** Colegiul CNSAS dă publicităţii o listă cu 38 de colaboratori ai fostei Securităţi care sunt şi candidaţi la alegerile parlamentare. Documentele atestă că 17 dintre aceştia au făcut poliţie politică. În comunicatul CNSAS se precizează că, în lipsă de timp, au fost verificaţi doar candidaţii la alegerile generale ai partidelor politice cu cele mai mari şanse: PDSR, CDR 2000, PNL, UDMR, ApR, AN şi parţial PD şi PRM. Dintre cei 17 colaboratori ai fostei Securităţi care au făcut poliţie politică, 9 sunt ai CDR 2000, 4 ai PDSR, 2 ai PNL, 1 al UDMR, 1 al AN. Imediat apar reacţii de nemulţumire din partea celor incriminaţi, cât şi dinspre partidele din care fac parte. Totuşi, PNŢCD hotărăşte să-i excludă din partid pe cei 9 deconspiraţi de CNSAS. UDMR are în vedere să nu dea acces colaboratorilor Secu-

rității la funcții de conducere în partid, iar celelalte partide amână luarea unei decizii.

• **24 oct**. Birourile Permanente ale Senatului și Camerei Deputaților au înapoiat Guvernului proiectul de lege privitor la diminuarea efectelor produse de prăbușirea FNI. Motivele: documentul nu propune soluții viabile, nu indică soluțiile financiare, nu-i identifică pe vinovați, nu stabilește cine va gestiona fondurile de despăgubire.

- **Marian Munteanu** declară că își retrage candidatura la Președinția României. Motivul retragerii este prezența pe listele de candidați în alegeri ale Alianței Naționale, formațiune care îi susține candidatura, a unor persoane legate de trecut și absența de pe aceleași liste a tinerilor.

• **26 oct**. La ora 24 expiră termenul de depunere a candidaturilor pentru alegerile parlamentare și prezidențiale. Sunt validate 69 de cereri de participare la alegerile parlamentare din partea partidelor politice, alianțelor, uniunilor minorităților naționale și independenților. Pentru alegerile prezidențiale se validează 12 cereri de înscriere ale următorilor candidați (enumerați în ordinea înscrierii la BEC): **Theodor Dumitru Stolojan** (PNL); **Ion Iliescu** (PDSR); **Teodor Viorel Meleșcanu** (ApR); **Mugur Constantin Isărescu** (independent); **Petre Roman** (PD); **György Frunda** (UDMR); **C.V. Tudor** (PRM); **Niculae Cerveni** (PLDR); **Paul Philippe de Hohenzollern** (PRN); **Ion Sasu** (PSM); **Graziela Elena Bârlă** (independent); **Eduard Gheorghe Manole** (independent).

• **26-27 oct**. La București are loc reuniunea Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, cu participarea coordonatorului său, **Bodo Hombach**. Proiectele României admise ca priorități în cadrul Pactului sunt programate să înceapă astfel: autostrada București-Cernavodă, nov. 2000; autostrada București-Giurgiu, mar., 2001; podul peste Dunăre, Calafat-Vidin, 2002. Un alt proiect care își așteaptă rezolvarea este deblocarea Dunării. La această reuniune noul președinte al Iugoslaviei, **Vojislav Koștunica** primește invitația ca țara sa să adere la Pactul de Stabilitate.

• **31 oct. 1 dolar SUA – 24 850 lei; 1 euro – 20 896 lei; 1 marcă germană – 10 684 lei (BNR)**

• **1 nov.** FPS și Rompetrol Group BV Rotterdam semnează contractul de vânzare cumpărare a combinatului petrochimic Petromidia Năvodari. Valoarea totală a tranzacției este de 615 milioane dolari. FPS vinde cele 69,991% de acțiuni ale sale cu 50,517 milioane dolari. Obligațiile pe care cumpărătorul și le ia prin contract sunt: investiții de 205 milioane de dolari în următorii 5 ani pentru modernizarea instalațiilor tehnologice ale rafinăriei și repornirea sectorului petrochimic și alte 5 milioane de dolari pentru protecția mediului; nu se vor face concedieri colective în următorii 5 ani; se vor prelua datoriile rafinăriei Petromidia, în valoare de 340 milioane de dolari (2300

miliarde lei la bugetul de stat şi 171 milioane dolari la bănci, pentru importurile de ţiţei ale rafinăriei din anii precedenţi).

• **3 nov.** Baroneasa **Emma Nicholson** de Winterbourne, raportor al Parlamentului European pentru România, se află la Bucureşti cu misiunea de a transmite un mesaj din partea acestui for către clasa politică, dar mai ales către guvernul care va prelua mandatul după alegerile din nov.: „România se află într-un moment de răscruce al procesului de aderare, când se pune problema dacă va accelera eforturile de integrare sau dacă se va răzgândi, optând pentru o altă cale". „Cerem noului guvern să accelereze procesul de reformă şi îi recomandăm să urmeze exemplul Bulgariei, care a făcut progrese considerabile şi pozitive". Recomandarea făcută pe un ton prietenos, dar imperativ, este ca viitorul guvern să se ocupe, în primele 100 de zile, de priorităţile reformei care să menţină România în competiţia de aderare la UE: restructurarea sau privatizarea marilor întreprinderi de stat cu datorii; privatizarea băncilor de stat; crearea unui cadru legislativ prielnic investiţiilor; privatizarea accelerată şi transparentă în sectorul agricol de stat; măsuri reformiste în agricultură care să asigure competitivitatea acestui sector; protecţia copiilor instituţionalizaţi. La o întâlnire pe care o are cu baroneasa **Emma Nicholson**, **Ion Iliescu** declară că pentru PDSR aderarea la UE reprezintă o prioritate şi că, imediat după alegeri, România va trece la realizarea obiectivelor cerute de aderare.

• **8 nov.** Este dat publicităţii Raportul anual al Comisiei Europene privind stadiul pregătirilor de aderare în cazul României. În aproape toate domeniile analizate se remarcă rămâneri în urmă, situaţii precare şi redresări în anul 2000, dar timide datorită nerealizării reformelor structurale. Principala observaţie este că România nu are o economie de piaţă funcţională, apoi că nivelul corupţiei rămâne ridicat, activitatea legislativului nesatisfăcătoare, lentă, nivelul importurilor şi exporturilor dintre UE şi România cel mai scăzut dintre ţările candidate la aderare. Ca nivel al pregătirilor pentru aderare România ocupă ultimul loc dintre ţările candidate, pe penultimul fiind Bulgaria, ţară care însă a înregistrat progrese semnificative în ultimul an. Raportul urmează să fie prezentat în Parlamentul European de comisarul pentru extindere **Günter Verheugen**. Situaţia României care se plasează în urma celorlalte ţări ca nivel de îndeplinire a condiţiilor de aderare este explicabilă prin moştenirea grea lăsată de sistemul comunist românesc, cel mai conservator, şi prin întârzierea cu care a trecut, apoi, la aplicarea reformelor democratice.

• **9 nov**. Încă o bancă în faliment. TMB declară începerea procedurii de lichidare a Credit Bank.

• **13 nov.** Alarmaţi de sondajele de opinie care afirmă victoria spectaculoasă în alegerile parlamentare şi prezidenţiale a PDSR şi a lui **Ion Iliescu**, peste o sută de iluştri intelectuali fac un apel către pa-

tru candidați la președinție – **Mugur Isărescu**, **Theodor Stolojan**, **Petre Roman**, **György Frunda** – și propun ca trei dintre ei să renunțe la candidatură pentru ca, un al patrulea, cu susținere sporită să-l poată înfrunta cu succes pe **Ion Iliescu** și să împiedice revenirea la putere a „partidului unic". Staff-urile de campanie electorală ale celor patru prezidențiabili refuză categoric propunerea pentru că: ar fi prea târziu; buletinele de vot s-au tipărit deja; candidatul X are ceva avans față de candidatul Y și nu acceptă să-și rateze șansa; există adversități de nestins între partidele care îi susțin pe cei patru; fiecare partid are orgoliul de a-și susține propriul candidat

• **14 nov**. În Senat este adoptată moțiunea simplă „Privatizarea" (49 voturi pentru, 10 împotrivă, 11 abțineri) inițiată de senatorii PDSR. **Radu Sârbu**, președintele FPS, a avut de înfruntat acuzații grave din partea inițiatorilor moțiunii, și nu numai, în legătură cu modul păgubitor pentru proprietatea de stat în care s-au făcut privatizările, mai ales în ultima perioadă, la FPS. Efectul adoptării moțiunii a fost cerința blocării privatizărilor la FPS, până la formarea unui nou Guvern și Parlament. **Radu Sârbu** a încercat să avertizeze că blocarea privatizărilor este un semnal cât se poate de negativ pe care România îl dă țărilor UE. Președintele PNȚCD, **Ion Diaconescu**, a considerat însă că nu mai este timp pentru punerea în practică a unei măsuri atât de importante, iar dacă PDSR dorea cu adevărat să înghețe privatizările la FPS trebuia să depună o moțiune de cenzură. Premierul **Mugur Isărescu** va declara (16 nov) că nu va semna nici o OU pentru oprirea privatizării în urma moțiunii simple adoptate de Senat care reprezintă doar un act de voință politică. Pentru ca acesta să se materializeze, adică să se oprească privatizarea, e nevoie de un act legislativ care să suspende efectele legii privatizării. Ceea ce Guvernul nu intenționează să producă.

• **21 nov**. Ascensiunea în sondajele de opinie a lui **C.V. Tudor**, care îl recomandă ca posibil competitor, alături de **Ion Iliescu**, în turul doi al alegerilor prezidențiale, îi alarmează pe ceilalți prezidențiabili. În ultimele zile ale campaniei electorale, aceștia își concentrează atacurile asupra liderului PRM căruia, acum, îi descoperă defecte ce îl fac incompatibil cu statutul de președinte al țării. I se reproșează în primul rând demagogia, duplicitatea, promisiunile deșarte, inclusiv cele care vizează pedepsirea prin violență, în viitoarea guvernare a PRM, a vinovaților pentru degradarea situației din țară („Țara nu poate fi guvernată decât cu mitraliera!"; „Sus Patria, jos Mafia!"; „Dacă PRM vine la putere vor avea loc execuții publice pe stadioane, după modelul chinez."; „În eventualitatea venirii la putere, voi avea în vedere liniștea militară a județelor Harghita și Covasna."). Apoi i se aduce aminte că lipsește de la dezbaterile pe marginea proiectelor de legi din Senat, dar vrea să întroneze „dictatura legii". În timp ce contracandidații (**Mugur Isărescu**, **Theodor Stolojan**, **Ion Iliescu**, chiar

şi **Adrian Năstase**) îi inventariază păcatele, demonstranţii păgubiţi ai FNI scandează în stradă: „**Vadim**, preşedinte!".

• **26 nov**. Ziua alegerilor parlamentare şi prezidenţiale. Se prezintă la vot 65,31% dintre românii înscrişi în listele electorale. Conform aşteptărilor, Polul Democrat Social din România, PDSR, se plasează pe locul întâi cu 36,61% din voturile pentru Camera Deputaţilor (44,93% din mandate) şi cu 37,09% pentru Senat (46,43% din mandate). Urmează: PRM – 19, 48% din voturi pentru Camera Deputaţilor şi 21,01% pentru Senat; PD – 7,03% din voturi pentru Camera Deputaţilor şi 7,58 % pentru Senat; UDMR – 6,80% din voturi pentru Camera Deputaţilor şi 6,90% pentru Senat. Surpriza scrutinului o dau CDR 2000 şi ApR, care, convinse cu ceva timp în urmă de reuşita lor în alegeri, rămân acum în afara Parlamentului. CDR 2000, fiind o coaliţie trebuia să facă faţă celor 10% din voturi, dar a obţinut 5,04% din voturi pentru Camera Deputaţilor şi 5,29% pentru Senat. ApR a obţinut 4,07% din voturi pentru Camera Deputaţilor şi 4,27% pentru Senat.

La competiţia pentru funcţia de preşedinte al ţării niciun candidat n-a obţinut peste 51% din voturile valabil exprimate astfel încât va avea loc un al doilea tur de scrutin la care se vor confrunta primii doi plasaţi în primul tur de scrutin, respectiv **Ion Iliescu** (36,35% din voturile valabil exprimate) şi **Corneliu Vadim Tudor** (28,34% din voturile valabil exprimate). (Pentru rezultatele obţinute şi de ceilalalţi candidaţi în primul tur al alegerilor prezidenţiale vezi anexa nr. 14.)

Surpriza alegerilor vine de la un învins şi de la un învingător. Învinsul este CDR 2000 care rămâne în afara Parlamentului, plătind, singur (PNŢCD), preţul pentru nerealizările guvernării CDR-USD-UDMR. Învingătorul este **Corneliu Vadim Tudor** care se plasează pe locul al doilea în competiţia pentru Preşedinţia României, contracandidat al lui **Ion Iliescu** în al doilea tur de scrutin, deci posibil viitor preşedinte al României.

În presa străină apar imediat ecouri la alegerile generale din România. Concluziile seamănă între ele; alegerile parlamentare au fost câştigate de PDSR, ceea ce ar putea duce la stagnarea reformelor şi la reducerea şanselor de integrare a ţării în UE şi NATO. Victoria stângii nu reflectă neapărat preferinţele electoratului ci este o reacţie la dezamăgirea produsă de guvernarea coaliţiei CDR-USD-UDMR. Dacă în unele intervenţii verdictul este extrem de sever („declaraţia de faliment a României"), sunt şi analişti care cred că şi PDSR sau alte partide de stânga, odată ajunse la guvernare, îşi vor respecta declaraţiile conform cărora intergrarea României în UE şi NATO reprezintă o prioritate a programului lor. Mult mai tranşante sunt verdictele în legătură cu candidaţii la turul doi al prezidenţialelor. În diverse variante este reluată şi de alţi comentatori din presa străină ideea formulată de Agenţia Reuters: „Luptă în turul doi între un ex-comunist şi un

ultranaționalist". În țară însă se produce o mobilizare generală pentru a diminua șansele lui **CV Tudor** de a deveni președintele României. Atacurile vin și din partea foștilor aliați politici și din partea adversarilor tradiționali. **Ion Iliescu** și **Adrian Năstase** îl portretizează în termeni deloc măgulitori pe **CV Tudor** și anunță că, dacă acesta va deveni președintele țării, PDSR va rămâne în opoziție și în niciun caz nu va face o alianță cu PRM. În presă pagini întregi sunt rezervate „cazului **Vadim**", prezentat astfel încât electoratul să înțeleagă că nu poate fi președintele țării. Biografia îi este cercetată, pentru a i se găsi elemente de vulnerabilitate, formulele șocante pe care le-a rostit vreodată sunt reluate și reinterpretate, unor membri marcanți ai PRM li se aduce aminte că au fost cazuri penale. Se organizează și un marș al tăcerii împotriva extremismului. Pentru a-l ține pe **CV Tudor** la distanță de Palatul Cotroceni multe personalități de prestigiu care l-au contestat consecvent pe **Ion Iliescu** îndeamnă electoratul să-l aleagă pe **Ion Iliescu**. Nici **Ion Iliescu** nu și-ar fi imaginat vreodată că regele **Mihai**, **Doina Cornea** sau **Ion Diaconescu** vor susține candidatura sa. Regele **Mihai** o face discret și elegant, într-un mesaj dedicat alegerilor prezidențiale, turul doi, în care fără să dea nume sugerează doar ceea ce trebuie să se evite prin vot. **Doina Cornea** declară că i-a rămas o singură opțiune „aceea de a vota pentru **Ion Iliescu**", deși a luptat întotdeauna împotriva lui. Iar **Ion Diaconescu** afirmă doar că „dintre două rele trebuie s-o alegi pe cea mai mică", dar electoratul PNȚCD e sfătuit să voteze după cum îi dictează conștiința. Răspunsul lui **C.V. Tudor** la aceste atacuri de campanie electorală este că își va învinge competitorul și va deveni președintele României. (Pe competitor îl atacă de multe ori în stilul său, dar când afirmă că este „canceros", **Ion Iliescu** declară că nu va accepta o întâlnire în cadrul campaniei electorale cu **CV Tudor**:)

• **27 nov**. Liderii PNȚCD, membri ai BNC, și-au asumat responsabilitatea pentru eșecul în alegeri al partidului și și-au prezentat demisia în bloc. Un viitor for de conducere tranzitorie va desemna o comisie interimară care să organizeze Congresul partidului în urma căruia acesta să se poată relansa. Dacă **Ion Diaconescu** declară că nu caută vinovății la partenerii de coaliție pentru situația PNȚCD, **Victor Ciorbea** crede că partenerii de guvernare au încercat permanent să se delimiteze de PNȚCD chiar să-l „satanizeze", ignorând faptul că au participat nemijlocit la guvernare și că, în multe cazuri, „sunt vinovații principali pentru anumite nereușite în plan economic".

• **28 nov**. La ședința Biroului Executiv Central al PDSR, **Adrian Năstase** este desemnat premier al viitorului guvern minoritar pe care PDSR l-ar putea forma împreună cu partenerii săi, PUR și PSDR, în varianta în care **Ion Iliescu** va câștiga alegerile prezidențiale. Dacă însă **C.V. Tudor** va câștiga alegerile prezidențiale, PDSR nu se va alia cu PRM și cu nici un alt partid, ci va trece în opoziție. Cu **Ion Iliescu** pre-

şedinte al ţării, ca în urmă cu un deceniu un Guvern FSN, şi Guvernul Adrian Năstase va avea nevoie de „linişte ca să lucreze", linişte care poate fi asigurată doar prin realizarea unui *Pact politic şi social,* pe perioada nov. 2000-nov. 2001. Să lucreze pentru: „a opri ascensiunea extremismului, xenofobiei şi autoritarismului în structurile, parlamentare, prezidenţiale şi guvernamentale"; „stoparea declinului economic şi combaterea sărăciei". Formaţiunile politice care vor semna acest Pact politic şi social îşi vor asuma câteva obligaţii: să-l sprijine în turul doi al alegerilor prezidenţiale din 10 dec. 2000 pe candidatul PDSR, **Ion Iliescu**; să acorde sprijin parlamentar Guvernului constituit de PDSR; să asigure un climat politic stabil şi constructiv în Parlament; să se abţină „pe perioada valabilităţii Pactului de la iniţierea sau susţinerea unor moţiuni de cenzură". De asemenea se va realiza „un Moratoriu social cu principalele centrale sindicale şi patronate, în vederea aplicării măsurilor guvernamentale de urgenţă". PDSR mai urmăreşte ca principalele comisii parlamentare să fie conduse de PDSR, PNL, PD şi UDMR, astfel ca legile importante ale reformei să fie adoptate fără obstrucţii. Partidele vizate să semneze acest Pact sunt PNL, permeabil la acest demers, UDMR care nu ştie dacă va semna Pactul, dar ştie că ar susţine un guvern minoritar al PDSR şi PD care crede, aşa cum declară **Traian Băsescu**, că, dacă va semna Pactul, se va desfiinţa timp de un an ca partid de opoziţie, printre altele şi fiindcă nu va mai putea iniţia moţiuni de cenzură. Şi cu această ocazie conducerea PDSR urmăreşte să se delimiteze ferm de **C.V. Tudor**, considerat, alături de PRM, „un pericol pentru democraţie", iar dacă **C.V. Tudor** ar deveni preşedinte ar fi în pericol „chiar soarta ţării". De aceea conducerea PDSR face un apel la alegători să dea dovadă de luciditate şi responsabilitate atunci când vor vota pentru preşedintele României.

• **29-30 nov**. La întâlnirea dintre liderii PNL şi PD se cade de acord ca partidele lor să-l susţină necondiţionat pe **Ion Iliescu** în al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidenţiale. „Aici PDSR cumpără gratis", trage concluzia **Traian Băsescu.** În ce priveşte Pactul propus de PDSR, deocamdată nu se poate stabili decât o susţinere la învestitura Guvernului Năstase.

- **Teodor Meleşcanu**, preşedintele ApR, declară că îşi asumă răspunderea pentru eşecul electoral al partidului şi, în consecinţă, îşi va da demisia din funcţia de conducere. Ceea ce recomandă şi colegilor săi din conducerea partidului.

• **30 nov**. În editorialul cotidianului *The New York Times*, care reprezintă şi punctul de veder al publicaţiei, se afirmă că electoratul din România ar trebui să fie avertizat de ţările vecine şi de Europa că, dacă **C.V. Tudor** va deveni preşedintele ţării, atunci România va fi „din nou economic şi politic izolată".

- 1 dolar SUA – 25 364 lei; 1 euro – 21 986 lei; 1 marcă germană – 11 241 lei (BNR)

2000, decembrie

• **1 dec.** La Alba Iulia, ca în fiecare an, românii, în număr mare, sărbătoresc ziua națională a țării lor. Acum lipsesc însă politicienii importanți de la centru. Doar cei doi candidați la funcția de președinte al țării și-au trimis reprezentanții. De o parte și de alta a statuii lui **Mihai Viteazul** sunt aliniate două grupuri care se recomandă prin pancartele pe care le poartă. Sunt mesagerii PDSR și PRM. Mai poartă și portretele celor pe care i-ar vrea, peste câteva zile, să câștige alegerile prezidențiale. Cei doi candidați, **Ion Iliescu** și **Corneliu Vadim Tudor** stau față în față și se privesc în ochi, din portrete, de-a dreapta și de-a stânga lui **Mihai Viteazul**. În agitata campanie electorală în care sunt personaje principale va fi probabil singura ocazie în care vor sta față în față. Mulțimea intonează cu însuflețire „Deșteaptă-te române!".

- BEC comunică rezultatele oficiale ale alegerilor parlamentare și prezidențiale din 26 nov. 2000.

• **2 dec**. Liderii PNȚCD aleg Biroul Interimar de Conducere care are misiunea de a pregăti Congresul partidului în luna ian. 2001. Biroul, condus de **Constantin Dudu Ionescu**, îi are ca membri pe **Vasile Lupu**, **Remus Opriș**, **Radu Sârbu**, **Bogdan Pițigoi**. Se fac planuri, chiar dacă într-o atmosferă încordată, ca după Congres partidul să renască și să revină în prim-planul vieții politice.

- Biroul Executiv Central al ApR se reunește pentru a analiza situația partidului după înfrângerea din alegeri. Concluziile duc către o singură soluție, aplicată pe loc - demisia în bloc. Până la viitoarea Convenție Națională partidul va fi condus de un comitet interimar, în frunte cu **Teodor Meleșcanu**.

- Reprezentanții PDSR și ai centralelor sindicale Cartel „Alfa", BNS, CNSLR-„Frăția", Meridian, CSDR se întâlnesc pentru a negocia semnarea Pactului social. Discuțiile vor continua după ce documentul va fi pus la dispoziția sindicatelor de PDSR. Deocamdată sindicatele sunt de acord să-l susțină pe **Ion Iliescu** în turul doi de scrutin al alegerilor prezidențiale.

- Într-o scrisoare deschisă adresată celor care l-au votat la alegerile prezidențiale din 26 nov. **György Frunda** menționează că motivul care l-a făcut să se înscrie „în această competiție deloc ușoară" a fost „starea de sărăcie de decepție, de incertitudine a electoratului din această țară". În același document se mai lansează îndemnul „**Corneliu Vadim Tudor** trebuie oprit!".

- Și **Ion Iliescu** adresează un mesaj, dar tinerilor, pe care, printre altele îi invită insistent la vot și le cere să dea dovadă de patriotism și să contribuie la excluderea extremismului, xenofobiei, antisemitismului, demagogiei totalitare care nu sunt compatibile cu „o identitate națională modernă, democratică".

- AC lansează un apel către alegători prin care îi îndeamnă să nu-l voteze pe **C.V. Tudor** la 10 dec. 2000, pentru că „victoria extremismului ar echivala cu o sinucidere națională". AC constată că anvergura campaniei împotriva alegerii lui **C.V. Tudor** în funcția de președinte al României poate fi o strategie prin care PDSR să construiască „o statuie de salvator lui **Ion Iliescu**". Totuși, pericolul victoriei în alegeri a lui **C.V. Tudor** este real.

• **4 dec**. Parchetul General, Secția de Combatere a Corupției și Crimei Organizate a finalizat ancheta în dosarul penal (25/P/2000) privind autorii falimentului FNI cu implicarea SOV Invest - CEC - CNMV. Prin rechizitoriul întocmit au fost trimise în judecată 13 persoane pentru comiterea mai multor infracțiuni. Printre cei 13 sunt **Ioana Maria Vlas**, fost președinte al SOV Invest, **Ștefan Boboc**, fost președinte al CNVM, **Camenco Petrovici**, fost președinte al CEC. Valoarea prejudiciului creat prin falimentul FNI este de 3415,5 miliarde lei. Se pot recupera din bunurile mobile și imobile plus conturile curente indisponibilizate doar 43 miliarde lei.

- Comisia senatorială de anchetă a activității Bancorex (înființată pe baza Hotărârii Senatului nr. 10/1999) a finalizat raportul nr. XIV/430. Raportul a fost întocmit în două variante conforme cu opiniile (uneori divergente) ale membrilor comisiei. Din raport rezultă că la 31 dec. 1999 în urma situației create la Bancorex s-au preluat la datoria publică internă 22 000 miliarde lei.

- La ședința Biroului Permanent al UFD liderii partidului ajung la concluzia că eșecul în alegeri ar avea drept cauză existența unor conjuncturi politice nefavorabile, dar trebuie continuată cu și mai multă voință acțiunea de unificare a forțelor de dreapta într-o formațiune puternică, capabilă să se confrunte cu forțele de stânga. Partidele cu care UFD ar intenționa să realizeze o alianță sau o colaborare sunt PNȚCD și PNL, dar după ce acestea vor trece prin congresele care să le conducă la unele necesare clarificări. **Paul Ghițiu**, secretarul general al UFD, are însă o altă părere pe care și-o susține cu hotărâre și anume că liderii Uniunii trebuie să-și asume eșecul în alegeri și să-și prezinte demisiile, după care, Uniunea reorganizată va putea să-și stabilească strategia. Copreședinții Uniunii, **Varujan Vosganian** și **Adrian Iorgulescu**, dar și cei mai mulți dintre membrii Biroului Permanent resping ideea demisiei, considerând că nu sunt răspunzători pentru înfrângerea UFD în alegeri, iar pentru realizarea proiectelor politice viitoare actuala conducere este garanția succesului.

• **5 dec**. **Paul Ghițiu**, secretarul general al UFD, demisionează din funcție ca urmare a refuzului colegilor săi din conducerea Uniunii de a-și prezenta demisia. El consideră că rămânerea lor în funcții de conducere, după umilitoarea înfrângere în alegeri, nu respectă senti-

mentul onoarei, caracteristic dreptei democratice, ci aminteşte de practicile unor perioade pe care dreapta le repudiază.

- La şedinţa Comitetului Director al PD se hotărăşte ca din luna ian. 2000 să înceapă o reorganizare a partidului „la toate nivelurile". Cu această ocazie **Petre Roman** a explicat că rezultatul său modest la alegerile prezidenţiale s-ar explica prin prioritatea pe care a dat-o reuşitei în alegeri a PD, în defavoarea candidaturii sale.

• **6 dec.** Alianţa Naţională nu mai există. Copreşedinţii Alianţei demisionează – **Valeriu Tabără** de la PUNR şi **Virgil Măgureanu** de la PNR. Ei au hotărât s-o desfiinţeze, după ce la alegeri s-au obţinut 1,42% din voturi.

• **10 dec**. La cel de al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidenţiale se prezintă 57,50% dintre alegătorii cu drept de vot. **Ion Iliescu** reuşeşte să obţină 66,82% din voturile valabil exprimate, iar **C.V. Tudor** 33,17%. Cel eliminat din cursă protestează energic, pretinde că a fost victima unei fraude „cea mai mare fraudă electorală din istoria politicii româneşti", că de fapt „scorul este exact invers" şi că va face o plângere la Tribunalul Internaţional de la Haga. Câştigătorul competiţiei electorale se bucură cu sobrietate şi declară că îşi va dedica întreaga energie „eforturilor de reconstrucţie naţională". Aliaţii politici ai lui **Ion Iliescu** proclamă cu entuziasm – a câştigat al doilea mandat de preşedinte. Unii dintre oponenţii politici au altă versiune – **Ion Iliescu** a câştigat al treilea mandat de preşedinte. **Doina Cornea**, chiar dacă a anunţat că-l va vota pe **Ion Iliescu**, la ieşirea de la urne declară că a votat „pentru zidul plângerii României". „Am dărâmat zidul speranţei prin votul din noiembrie." „Îmi vine să plâng şi să urlu ce popor am ajuns să fim. Acum ne vedem în oglindă exact aşa cum suntem."

Ca şi rezultatul alegerilor prezidenţiale de la primul tur de scrutin şi cel de al doilea tur de scutin este comentat în presa internaţională. Se constată cu o satisfacţie dublată de tristeţe că România a evitat în ultima clipă pericolul marginalizării. Renunţând la **C.V. Tudor** alegătorii l-au votat pe **Ion Iliescu** pe al cărui nume destui analişti lipesc eticheta fost comunist, ex-comunist, aparatcik ş.a.m.d. În cotidianul britanic *The Independent* după ce se aminteşte că „fiecare naţiune are liderii pe care-i merită", se continuă analiza în aceeaşi notă: „Duminică, România şi-a ales noul preşedinte în persoana lui **Ion Iliescu**. un aparatcik comunist care a condus revoluţia din 1989 împotriva lui **Nicolae Ceauşescu** şi, apoi, a condus ţara pe durata a şase ani de stagnare economică". Chiar dacă nu uită anii de stagnare economică, unii analişti tind să creadă că **Ion Iliescu** şi echipa sa îşi vor respecta angajamentele de a conduce ţara pe calea reformelor democratice care să-i facă posibilă aderarea la structurile euro-atlantice. Opinia susţinută la Agenţia France Presse este că alegerile prezidenţiale din România au avut ca rezultat „mai degrabă o înfrân-

gere a extremismului decât o victorie a lui **Ion Iliescu**". Într-un interviu dat la Radio Delta RFI (reprodus parțial în *Adevărul*, 13 dec. p. 13), **Mihail Gorbaciov** își declară încrederea în **Ion Iliescu**: „Pentru **Ion Iliescu** am o mare stimă și o enormă simpatie. L-am susținut cu toată puterea în timpul acelor momente extrem de dificile și arzătoare din decembrie 1989, pe care le trăiau cu toții la București. Vorbeam des cu el la telefon și îl susțineam".

• **11 dec**. Titularii mandatelor de deputat și senator, rezultate în urma alegerilor din 26 nov., se întrunesc în prima ședință a celor două Camere ale Parlamentului.

• **13 dec**. Curtea Constituțională respinge cererea PRM de anulare a alegerilor prezidențiale, turul doi de scrutin.

• **15 dec**. Sunt aleși președinții celor două Camere ale Parlamentului. La Senat – **Nicolae Văcăroiu** (PDSR); la Camera Deputaților – **Valer Dorneanu** (PDSR).

• **18-20 dec**. **Adrian Năstase** prezintă în cadrul unei conferințe de presă un dosar despre care susține că ar cuprinde documente originale de la FPS care conțin mesaje negative din țară privind unele privatizări. Respectivul dosar a ajuns la **Adrian Năstase** pentru că a fost salvat din incinta Guvernului unde ar avea loc „o activitate intensă de ardere de dosare" în special a celor referitoare la privatizări. În consecință **Adrian Năstase** dorește să se formeze o comisie care să supravegheze predarea și primirea în siguranță a documentelor oficiale. Premierul **Mugur Isărescu** reacționează prompt și semnalează procurorului general al României, **Mircea Criste**, cazul de sustragere de documente din clădirea Guvernului, cerând să se ia măsurile necesare pentru ca autorul acestei sustrageri să fie identificat și sancționat conform legii. Totodată, la inițiativa premierului **Isărescu**, cabinetele miniștrilor sunt verificate cu atenție pentru a se constata dacă există vreun indiciu al sustragerii, indiciu care n-a fost găsit. Deoarece **Adrian Năstase** a precizat că documentele provin din arhiva unui vicepremier, cabinetele lui **Valeriu Stoica** și **Mircea Ciumara** sunt vizate pentru o verificare cu atenție sporită. **Valeriu Stoica** se simte stânjenit de situația creată și îi cere premierului să facă un gest reparatoriu. Purtătorul de cuvânt al Guvernului va preciza că în clădirea Guvernului n-au fost arse documente. Iar după ce cabinetele miniștrilor au fost verificate, nu s-au găsit urme de sustragere de documente, astfel că ancheta urmează să fie continuată de instituțiile abilitate ale statului.

• **20 dec**. În Parlament, **Ion Iliescu** depune jurământul de președinte al României.

• **21 dec**. Ziua în care **Ion Iliescu** și **Emil Constantinescu** își strâng mâna. Ziua în care primul revine la Palatul Cotroceni pentru a-și începe un nou mandat, iar al doilea părăsește Palatul Cotroceni, la încheierea mandatului. După ce lasă în urmă Palatul Cotroceni, **Emil**

Constantinescu declară: „Sarcina preşedintelui **Ion Iliescu** va fi mai uşoară, mult mai uşoară decât a mea. S-au produs schimbări fundamentale ale legislaţiei, ale instituţiilor şi ale oamenilor din instituţii. Dar, mai ales, preşedintele **Ion Iliescu** va avea câteva atuuri pe care eu nu le-am avut. Va avea sprijinul unui partid mare, bine reprezentat în administaţia locală, al unor grupuri economico financiare care s-au format între anii 1990-1996 şi care s-au menţinut ca pondere". „Nu va avea prieteni politici care să-l critice mai rău decât adversarii politici."

• **22 dec**. Premierul desemnat, **Adrian Năstase**, dă publicităţii programul de guvernare pentru anii 2001 – 2004. Între cele 12 capitole, un capitol este consacrat analizei situaţiei economiei la preluarea mandatului, urmează măsurile care se cer luate cu prioritate privind asigurarea energiei pentru perioada de iarnă şi campania agricolă şi, partea cea mai consistentă, măsurile care să asigure redresarea economică (relaxare fiscală, disciplină financiară, dezvoltarea sectorului privat, cu accent pe înfiinţarea şi dezvoltarea IMM-urilor, continuarea privatizărilor în mod transparent - FPS se va restructura din 2001 şi va deveni Autoritatea Naţională de Privatizare şi Administrare a Participaţiilor Statului - creşterea volumului investiţiilor străine ş.a.), combaterea sărăciei şi a şomajului, refacerea autorităţii statului şi a instituţiilor sale, combaterea corupţiei şi a criminalităţii, continuarea şi accelerarea procesului de integrare în UE şi NATO.

• **26 dec. Adrian Năstase** face cunoscută componenţa Guvernului pe care îl va conduce. Guvernul Isărescu avea 19 posturi, Guvernul Năstase îşi propune să aibă 27. Cele mai multe vor fi ocupate de membri ai PDSR, cu câteva excepţii: trei miniştri vor fi independenţi – **Mircea Geoană**, ministru de Externe; **Mihai Tănăsescu**, ministru de Finanţe, **Vasile Dâncu**, ministrul Informaţiilor şi Tehnologiei. Din partea PUR, **Silvia Ciornei** este ministrul pentru Întreprinderile Mici şi Mijlocii şi Cooperaţie, iar din partea PSDR, **Georgiu Gingăraş** este ministrul Tineretului şi Sportului.

• **27 dec**. Imediat după victoria PDSR în alegerile parlamentare (28 nov) **Adrian Năstase** a lansat propunerea de a se realiza, în primul rând cu partidele parlamentare, dar şi cu sindicatele un Pact politic şi social, pentru un an – nov. 2000-nov. 2001. **Adrian Năstase** ştia că misiunea viitorului Guvern PDSR nu va fi una uşoară şi de aceea, mai insistent după 10 dec., a acţionat astfel încât să obţină colaborarea partidelor parlamentare din opoziţie; în primul rând pentru învestirea Guvernului PDSR, apoi pentru susţinerea unor proiecte legislative ale Guvernului şi, obiectiv important, angajamentul de a nu se iniţia sau sprijini moţiuni de cenzură. După mai multe runde de negocieri cu partidele din opoziţie (în afară de PRM), în care se pleacă de la obiectivul comun al respectării valorilor democratice şi descurajării extremismului, la 27 dec. se semnează un document numit Declaraţie comună, între reprezentanţii PDSR, **Adrian Năstase**, ai

PNL, **Valeriu Stoica**, UDMR, **Markó Béla**, şi PD, **Petre** Roman. Cei patru se angajează să acorde sprijin Guvernului Năstase timp de un an pentru susţinerea următoarelor proiecte considerate prioritare: revizuirea Constituţiei (pentru diferenţierea atribuţiilor celor două Camere ale Parlamentului), a Legii partidelor politice, a legilor electorale, a procesului de reformă în justiţie, a proceselor de reformă economică, socială şi instituţională, accelerarea procesului de integrare în UE şi NATO.

PDSR semnează şi câte un protocol cu PNL şi UDMR în care cele două partide îşi impun obiectivele lor. PNL – realizarea unui moratoriu social cu ccentralele sindicale şi cu patronatele, modificarea Constituţiei şi a legilor electorale, accelerarea privatizării, continuarea reformei fiscale şi a celei din Justiţie, definitivarea legilor proprietăţii, asigurarea unui climat favorabil investiţiilor străine. UDMR – finalizarea Legii administraţiei publice, continuarea descentralizării administraţiei publice, învăţământ în limba maghiară la Universitatea Babeş-Bolyai şi la alte unităţi de învăţământ superior, lărgirea cadrului de învăţământ pentru minorităţi, urgentarea adoptării legii cultelor, susţinere echitabilă din bugetul de stat a zonelor şi localităţilor locuite de minorităţi. Cele două partide, cele mai cooperante, se angajează să sprijine învestirea Guvernului Năstase şi să nu promoveze sau să susţină o moţiune de cenzură în intervalul nov. 2000-nov. 2001.

Mai puţin cooperant s-a dovedit PD. **Petre Roman** n-a fost de acord cu includerea în textul Declaraţiei comune a obligaţiei semnatarilor de a susţine învestirea Guvernului **Adrian Năstase** şi nici cu angajamentul ca partidele semnatare să nu iniţieze sau să sprijine o moţiune de cenzură timp de un an. De altfel PD n-a fost de acord să semneze un protocol separat cu PDSR, susţinând că doreşte să-şi păstreze toate atuurile de partid de opoziţie. **Petre Roman** nu putea să angajeze partidul în susţinerea învestiturii Guvernului Năstase fiindcă ştia bine că, susţinută de **Traian Băsescu**, ideea de a nu vota învestirea acestui Guvern câştiga tot mai mulţi adepţi.

• **28 dec**. În plenul celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul **Adrian Năstase** şi Programul de guvernare al acestuia primesc votul de învesitură (314 voturi pentru, 145 împotrivă). PD şi PRM au votat împotriva învestiturii. (Pentru componenţa Guvernului Adrian Năstase vezi anexa nr. 22.)

• **30 dec**. Prin OU Guvernul înlocuieşte FPS cu Autoritatea pentru Privatizare şi Administrarea Participaţiilor Statului, prin care Guvernul îşi va realiza politica sa în domeniul privatizărilor şi al dezvoltării sectorului privat.

- 1 dolar SUA – 25 880 lei; 1 euro – 24 008 lei; 1 marcă germană – 12 275 lei (BNR)

ANEXE

1

Comunicatul către țară al CFSN
22 decembrie 1989

Cetățeni și cetățene,

Trăim un moment istoric. Clanul Ceaușescu, care a dus țara la dezastru, a fost eliminat de la putere. Cu toții știm și recunoaștem că victoria de care se bucură întreaga țară este rodul spiritului de sacrificiu al maselor populare de toate naționalitățile și, în primul rând, al admirabilului nostru tineret, care ne-a restituit, cu prețul sângelui, sentimentul demnității naționale. Un merit deosebit îl au cei care ani de zile și-au pus în pericol viața, protestând împotriva tiraniei.

Se deschide o pagină nouă în viața politică și economică a României.

În acest moment de răscruce am hotărât să ne constituim în FRONTUL SALVĂRII NAȚIONALE, care se sprijină pe armata română și care grupează toate forțele sănătoase ale țării, fără deosebire de naționalitate, toate organizațiile și grupările care s-au ridicat cu curaj în apărarea libertății și demnității în anii tiraniei totalitare.

Scopul FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE este instaurarea democrației, libertății și demnității poporului român.

Din acest moment, se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceaușescu. Guvernul se demite, Consiliul de Stat și instituțiile sale își încetează activitatea. Întreaga putere în stat este preluată de Consiliul Frontului Salvării Naționale. Lui i se vor subordona Consiliul Militar Superior, care coordonează întreaga activitate a armatei și a unităților Ministerului de Interne. Toate ministerele și organele centrale în actuala lor structură își vor continua activitatea lor normală, subordonându-se Frontului Salvării Naționale, pentru a asigura desfășurarea normală a întregii vieți economice și sociale.

În teritoriu se vor constitui consilii județene, municipale și orășenești, precum și comunale ale Frontului Salvării Naționale ca organe ale puterii locale.

Miliția este chemată ca, împreună cu comitetele cetățenești, să asigure ordinea publică.

Aceste organe vor lua toate măsurile necesare pentru asigurarea aprovizionării populației cu alimente, cu energie electrică, cu căldură și apă, pentru asigurarea transportului, a asistenței medicale și a întregii rețele comerciale.

Ca program, Frontul propune următoarele:

1. Abandonarea rolului conducător al unui singur partid și statornicirea unui sistem democratic pluralist de guvernământ.

2. Organizarea de alegeri libere în cursul lunii aprilie.

3. Separarea puterilor legislativă, executivă şi judecătorească în stat şi alegerea tuturor conducătorilor politici pentru unul, sau cel mult, două mandate. Nimeni nu mai poate pretinde puterea pe viaţă.

Consiliul Frontului Salvării Naţionale propune ca ţara să se numească pe viitor România.

Un comitet de redactare a noii Constituţii va începe să funcţioneze imediat.

4. Restructurarea întregii economii naţionale pe baza criteriilor rentabilităţii şi eficienţei. Eliminarea metodelor administrativ-birocratice de conducere economică centralizată şi promovarea liberei iniţiative şi a competenţei în conducerea tuturor sectoarelor economice.

5. Restructurarea agriculturii şi sprijinirea micii proprietăţi ţărăneşti. Oprirea distrugerii satelor.

6. Reorganizarea învăţământului românesc potrivit cerinţelor contemporane. Reaşezarea structurilor învăţământului pe baze democratice şi umaniste.

Eliminarea dogmelor ideologice care au provocat atâtea daune poporului român şi promovarea adevăratelor valori ale umanităţii. Eliminarea minciunii şi a imposturii şi statuarea unor criterii de competenţă şi justiţie în toate domeniile de activitate.

Aşezarea pe baze noi a dezvoltării culturii naţionale.

Trecerea presei, radioului, televiziunii din mâinile unei familii despotice în mâinile poporului.

7. Respectarea drepturilor şi libertăţilor minorităţilor naţionale şi asigurarea deplinei lor egalităţi în drepturi cu românii.

8. Organizarea întregului comerţ al ţării, pornind de la cerinţele satisfacerii cu prioritate a tuturor nevoilor cotidiene ale populaţiei României. În acest scop, vom pune capăt exportului de produse agro-alimentare, vom reduce exportul de produse petroliere, acordând prioritate satisfacerii nevoilor de căldură şi lumină ale oamenilor.

9. Întreaga politică externă a ţării să servească promovării bunei vecinătăţi, prieteniei şi păcii în lume, integrându-se în procesul de constituire a unei Europe unite, casa comună a tuturor popoarelor continentului. Vom respecta angajamentele internaţionale ale României şi, în primul rând, cele privitoare la Tratatul de la Varşovia.

10. Promovarea unei politici interne şi externe subordonate nevoilor şi intereselor dezvoltării fiinţei umane, respectul deplin al drepturilor şi libertăţilor omului, inclusiv al dreptului de deplasare liberă.

Constituindu-ne în acest Front, suntem ferm hotărâţi să facem tot ce depinde de noi pentru a reinstaura societatea civilă în România, garantând triumful democraţiei, libertăţii şi demnităţii tuturor locuitorilor ţării.

2

Stenograma întâlnirii dintre Ion Iliescu, preşedintele CFSN, Petre Roman, prim-ministrul României, şi Evgheni Tiajelnikov, ambasadorul URSS la Bucureşti

27 decembrie 1989

Evgheni Tiajelnikov:

În primul rând sunt bucuros ca din partea tovarăşului **Gorbaciov** şi din însărcinarea lui să înmânez textul felicitării adresate cu ocazia victoriei revoluţiei şi constituirii Consiliului Frontului. Nu îl citesc. Îl cunoaşteţi. A fost publicat. Felicitările au fost transmise prin radio. De aceea, tovarăşul **Gorbaciov** m-a rugat să-l înmânez personal.

Vă cunoaşte foarte bine trecutul, viaţa de luptă şi muncă, şi sigur este foarte bucuros că Consiliul Frontului v-a ales în această funcţie de mare importanţă. De asemenea, preşedintele Consiliului de Miniştri vă roagă să primiţi felicitări sincere cu prilejul alegerii în funcţia de preşedinte al Consiliului Frontului. Dumneavoastră aţi condus ţara în cea mai grea perioadă, când patrioţii români au acţionat hotărât pentru salvarea naţiunii de forţele arbitrare şi teroriste, pentru afirmarea ordinii, încetăţenirii democraţiei reale pe teritoriul său.

Înţelegând întreaga complexitate şi importanţă a sarcinilor care stau în faţa Frontului, vreau să vă asigur că poporul român prieten întâlneşte, în calea înnoirii, sprijinul din partea popoarelor şi conducerii URSS. Ţările noastre sunt legate prin legături îndelungate şi puternice de alianţă, legături rodnice economice şi culturale. Sunt încredinţat că acum se deschid posibilităţi largi pentru dezvoltarea şi întărirea colaborării româno-sovietice, în folosul reciproc al popoarelor noastre, în interesul păcii trainice şi stabilităţii în Europa. Ajutoarele vor fi transmise.

Ion Iliescu: Vă rog să transmiteţi mulţumiri tovarăşului **Gorbaciov** din partea mea. Putem vorbi la telefon. Vom face un text, îl vom da la presă imediat.

Evgheni Tiajelnikov: Dacă nu vă supăraţi, să terminăm cu partea protocolară. Doresc să îndeplinesc şi însărcinarea dată de tovarăşul **Rîjkov** cu prilejul victoriei revoluţiei şi constituirii Consiliului, „exprimând speranţa că legăturile româno-sovietice se vor dezvolta rodnic, în interesul menţinerii transformărilor adânci, democratice, revoluţionare din ţările noastre, întăririi prieteniei şi colaborării multilaterale între popoarele URSS şi României. Vă adresez succes în înalta dv. misiune".

Petre Roman: Vă mulţumesc foarte mult. Vă rog să transmiteţi tovarăşului **Rîjkov** aceste mulţumiri.

Evgheni Tiajelnikov: Dorim, tovarăşi, să ştim de ce aveţi nevoie, din punct de vedere politic, de armament, acum imediat şi de asemenea şi

pentru perspectivă, în viitor. Este vorba de ajutor umanitar, ajutor de ordin militar, economic. Conducerea sovietică este gata să trimită la Bucureşti o delegaţie, pe tovarăşul **Şevardnadze**, care să aibă consultări cu prim-ministrul, cu ministrul de Externe, şi să elaborăm un program solid de colaborare în interesul susţinerii revoluţiei, aşa cum a arătat tovarăşul **Gorbaciov**, în rezolvarea problemelor celor mai acute care stau în faţa revoluţiei.

Ion Iliescu: Este foarte bine asta. Vă mulţumesc. Avem nevoie de sprijin, că aceasta este cea mai importantă problemă acum, sprijin moral şi politic. Conducerea dumneavoastră a făcut acest lucru de la început, imediat. Eu nu m-am îndoit de acest lucru şi toţi care m-au întrebat cum o să vadă ţările socialiste această mişcare a noastră, am spus să nu-şi facă probleme.

În ce priveşte ajutorul umanitar, primim din toate ţările şi din partea dumneavoastră. S-au acordat multe ajutoare ieri, am discutat despre acest lucru. Cel mai important este că **Mihail Gorbaciov** a propus să discutăm problemele dezvoltării viitoare a operaţiunilor. Deocamdată însă este greu, pentru că nu suntem încă organizaţi, pentru că asta n-a fost o lovitură dată de cineva anume, ci particularitatea procesului de la noi, spre deosebire de alte ţări socialiste, este că **Ceauşescu** şi acoliţii lui au dus ţara la o asemenea catastrofă încât a dus la explozia maselor, masele l-au respins, nimeni n-a ştiut nimic dinainte, a fost opera tuturor, opera tineretului.

Petre Roman: Nimeni n-a ştiut, n-a fost acolo intenţionat. Ne-a dus valul. N-a fost nimic organizat.

Ion Iliescu: Noi ne-am bucurat de simpatia acestor mase. **Ceauşescu** a reuşit să creeze o asemenea situaţie în ţară, în ceea ce priveşte PCR şi comuniştii, încât dacă n-ar fi fost şi comunişti care să se bucure de sprijin, nu ştiu...Nu ştiu cum o să fie, nu putem vorbi despre PCR. N-a fost o campanie anticomunistă, s-a creat o asemenea atmosferă în jurul partidului din motivele arătate mai înainte. Din această cauză am făcut o platformă pentru toate forţele şi tendinţele. Nu ne trebuie partide pe interese, sectare, ci o platformă politică care să unească toate forţele, tendinţele, forţele creatoare ale ţării şi pe această platformă să acţionăm şi, cum aţi văzut, o asemenea abordare a primit aprobarea tuturor, chiar în condiţiile acestea de teroare, oamenii acţionează cu succes.

În primele zile s-a creat haos, a fost o criză de putere şi un vacuum, pentru că, neavând forţe care să organizeze lovitura, nu există structuri. Acum abia organizăm această structură. Noi acum lucrăm cu acei oameni tineri care au fost cu noi acolo, în ceasul revoluţiei.

Petre Roman: Cu oameni de 24 de ani. El (*este prezentat un tânăr*) a luat legătura cu mine şi a spus: „Eu sunt cu dumneavoastră". Toţi aceşti oameni tineri sunt inteligenţi şi capabili, cărora li s-au deschis alte orizonturi. Asta este revoluţia tineretului. N-avem nicio legătură cu organizarea acestui miting de masă. Nu ştiu personal cum am ajuns la tribună, cum am ajuns să vorbesc.

Ion Iliescu: Reflecţia maturităţii politice a maselor! Toţi au înţeles că este necesar să se facă ceea ce s-a făcut când au văzut activitatea

acestor teroriști, pentru că **Ceaușescu** a prăbușit toată economia, întreaga viață a țării, dar a creat un asemenea organ de represiune, pentru că era singura posibilitate de susținere a puterii lui. Aparatul a fost instruit foarte bine, ca un robot programat, care și după dispariția lui a acționat și creat situații grele și noi nu am înțeles la început că există un asemenea grup de teroriști. Oamenii în mod spontan s-au prezentat să lucreze, să apere, să ne apere.

La mine, soția a rămas singură și au fost semnale că au vrut să-mi ia prizonieri membrii familiei mele și pe tovarășii mei și trei tineri au plecat atunci imediat la locuința mea să mi-o păzească. Mama locuiește la marginea Bucureștiului, este singură, într-un cartier, la bloc. Am luat legătura cu ea după două zile, am întrebat-o ce s-a întâmplat și mi-a zis: „Vezi-ți de treabă, pentru că oamenii au venit și mi-au spus că mă vor apăra. Mi-au propus să mă mut, dar n-am vrut". Și atunci cei din blocul respectiv au creat o gardă de oameni care au apărat-o și multe, multe asemenea situații. Este un moment, revoluția aceasta care a trezit la viață asemenea potențiale care stăteau în profunzimea oamenilor este partea bună. Sigur că avem mari greutăți, că se pun probleme legate în domeniul economic, social, dar să sperăm că le vom trece.

Petre Roman: În ce privește propunerea sovietică ca **Șevardnadze** să vină în România, suntem bucuroși, numai că trebuie să ne pregătim și noi, să vedem când se va putea realiza, ca să avem posibilitatea să ne pregătim să discutăm concret. În paralel, sigur, cu zic că și putem vorbi de livrarea de petrol, de gaze. Trebuie, repet, să simțim bine tendințele, să cunoaștem problemele, să semnăm unele documente, cum se vor face aceste livrări, pe decade, nu numai pe trimestru. Așa este bine pentru toți. Și apoi discutăm în ce privește perspectiva. Mă gândesc la specialitatea dumneavoastră, de pildă, sunteți energetician.

Evgheni Tiajelnikov: Au fost specialiști aici, au studiat problema modernizării sistemului energetic român și au fost elaborate propuneri. Eu cred că trebuie să ne întoarcem la acest program, la aceste programe pentru că sunt călăuzele posibilității de colaborare; este vorba de capacitatea metalurgică, a industriei metalurgice, a întreprinderilor chimice. Nu mai vorbesc de posibilitatea creării de întreprinderi comune pentru a folosi capacitățile dumneavoastră, practic, mai bine.

Petre Roman: Este o problemă mai importantă.

Evgheni Tiajelnikov: Aș fi mulțumit dacă Guvernul, tovarășul **Roman**, ar da atenție acestor probleme, pentru că aveți acum mii de alte probleme, dar și acestea trebuie rezolvate. Poate că ar putea să vină aici tovarășul **Șevardnadze**, o serie de miniștri sovietici care se ocupă de respectivele sectoare, domenii de activitate sau vicepremierul nostru, domenii în care există perspective bune de colaborare. Am venit prin Chișinău. Am ajuns la București. Am stat 6 ore la Bacău pentru că nu era curent electric.

Petre Roman: Dar acum este în ordine aproape totul.

Evgheni Tiajelnikov: La Moscova, timpul nu era bun. Tovarășul **Gorbaciov** personal m-a ajutat să ajung cu avionul mai repede la Chiși-

nău şi am venit astfel să vă felicit şi să vă ofer ajutorul nostru. Moldova, cei de acolo, vor să vă transmită că sunt gata să colaboreze cu dumneavoastră, să-şi trimită tovarăşi aici, să se discute problemele acestei colaborări. Sunt probleme comune în anumite domenii şi dacă ne vom uni forţele tuturor oamenilor de ştiinţă, ale celor care lucrează în domeniile respective, numai aşa vom putea rezolva problemele.

Petre Roman: Asta este în avantajul reciproc. Trebuie însă să se lucreze la acest nivel nemijlocit.

Evgheni Tiajelnikov: În Moldova există această dorinţă sinceră. Tovarăşul **Gorbaciov** şi Biroul Politic ar fi recunoscători dacă ne-aţi spune care este aprecierea dumneavoastră privind etapa actuală a Revoluţiei şi a situaţiei politice de masă. Măcar pe scurt.

Ion Iliescu: În primul rând, aşa cum am spus, elementul fundamental este caracterul revoluţiei. La noi, caracterul spontan al acestei mişcări, spre deosebire de evoluţia precedentă, care a împins ţara într-o criză profundă, multilaterală, nu avea altă soluţie decât explozia revoluţionară. Mult mai m-am gândit la trecerea aceasta, că dacă nu vom fi capabili să acţionăm cu forţe organizate, că dacă partidul însuşi nu este în stare să-şi asigure rolul conducător şi să rămână, atunci a fost clar pentru mine de la început că dacă nu se produce, deci, acest lucru, se produce explozia, dar o explozie periculoasă pentru partid, care poate fi luat cu valul, şi aşa s-a întâmplat.

Acum trebuie lucrat individual, ca să evităm împingerea spre dreapta a proceselor, a problemelor sociale de la noi. Şi eu cred că, din punct de vedere politic, preocuparea principală a celor câţiva care suntem aici este de a contribui la o dezvoltare sănătoasă, pe calea revoluţionară, şi să frânăm posibilitatea elementelor de dreapta de a prelua comanda, tendinţe care se manifestă şi în alte ţări socialiste.

Instrumentul gândit, rapid ne-a venit ideea, pentru că a fost clar că altceva nu avem de făcut, a fost ideea acestui Front, Frontul Salvării Naţionale, subliniind acest lucru prin denumirea lui, că ţara toată este în pericol şi că aceasta creează o platformă reală de interese comune ale tuturor susţinătorilor şi nu ne-am mai adresat mulţimii ca o secţiune, ca o forţă conducătoare, ci am exprimat ideea necesităţii consensului şi unirii tuturor forţelor interesate în însănătoşirea vieţii economice sociale, şi ne bucurăm, ne bucură faptul că n-am greşit în evaluarea noastră şi că ecoul a fost pozitiv şi cel puţin în acest moment există unanimitate în jurul platformei Frontului, asta înseamnă că am învins, tendinţe viitoare fiind însă posibile. Am proclamat ideea pluralităţii politice, n-am spus mai mult decât pluritate, n-am confundat pluripartismul cu pluripartide. Nu excludem posibilitatea apariţiei şi de partide şi de tot felul de organizaţii, ba, chiar din punctul nostru de vedere, cu cât vor fi mai multe, cu atât mai bine, va fi mai puţin periculos pentru unitate decât dacă s-ar crea o singură forţă. Îi lăsăm să se difuzeze şi apoi o să acceptăm un dialog în cadrul Frontului.

Petre Roman: Platforma este aşa încât poate fi acceptată de oricine.

Ion Iliescu: Îi chemăm pe toţi sub platforma Frontului. Că în cadrul ei sunt interese particulare care le exprimă într-o formă sau alta, inclusiv

interese politice, treaba lor. Cam aceasta este ce am reuşit şi deocamdată este pozitiv. În acelaşi timp, am promis să organizăm alegeri libere, pentru că trebuie să se organizeze o nouă putere, această formă tranzitorie nu poate să dureze mult. Pentru stabilitate trebuie să se organizeze alegeri. Au fost presiuni mari să le facem mai repede. Nu am fi putut să trăim în formele tranzitorii şi am acceptat, dar va fi greu să pregătim într-o durată aşa de scurtă şi baza constituţională, legislativă a organizării, şi platforma conceptuală cu care să ne prezentăm. Elementele de bază sunt aici şi ele au prins, dar şi mai important este ca, pe lângă platforma conceptuală, pe care o vom elabora încă şi completa, este important ca în aceste trei-patru luni să avem şi rezultate practice, că pentru mase nu atât proclamaţiile, nu atât comisiile, nu atât perspectivele sunt importante, ci ceea ce simt ele în viaţă. Lumea s-a săturat de vorbe şi promisiuni.

De aceea, pentru noi principalul element al platformei electorale este ca în aceste trei patru-luni să se demonstreze capacitatea de a acţiona în practică, în viaţă, în interesul oamenilor, şi de aceea, deşi încă nu suntem constituiţi ca putere de stat, ca guvern, dar sprijiniţi de aparatul existent, primele măsuri, de început, pe lângă cele politice, au fost să rezolvăm câteva probleme imediate în sprijinul oamenilor. Şi printre altele au avut un mare ecou câteva decrete scoase şi publicate ieri, care au înlăturat nişte lucruri cu efect negativ în viaţa oamenilor, nişte legi care smulgeau din venitul oamenilor, era concepţia lui **Ceauşescu**. Pe de o parte, platforme privind nivelul de trai şi creşterea salariilor, a acestui nivel, şi apoi tot felul de legi care să smulgă din venitul oamenilor, ca preţurile majorate la căldură, energie. Am înlăturat câteva asemenea reglementări care să uşureze viaţa oamenilor, ca de pildă legea cu întreruperea sarcinilor şi alte legi.

Petre Roman: Am anulat legi antiumane!

Ion Iliescu: Este mult mai important decât proclamaţiile, pentru că oamenii simt că problemele lor pentru noi sunt prioritare şi vrem să le realizăm în program. Vă mulţumim pentru ajutor. Şi alte ţări au fost generoase cu noi, ne-au ajutat să ameliorăm aprovizionarea populaţiei pe piaţă. Şi în situaţia aceasta grea, sub focul teroriştilor, oamenii s-au aprovizionat mai bine decât în „Epoca de aur a lui **Ceauşescu**".

Petre Roman: Teroriştii mai există încă!

Evgheni Tiajelnikov: Au fost încercări asupra dumneavoastră?

Ion Iliescu: Au fost. Putem să spunem că există nişte forţe bine organizate. Nu ştim ce forţe au acţionat. Siria, Libia s-au dezis că ar fi organizatorii acestor forţe şi am primit cu satisfacţie aceste declaraţii.

Petre Roman: Îi considerăm sprijinitori în solda lui **Ceauşescu** şi era în caracterul lui să-şi asigure asemenea oameni.

Ion Iliescu: Forţa principală venea din organele de Interne şi Securitate, care se umflaseră cu un aparat foarte puternic şi unităţi operaţionale foarte puternice. În ultimii ani de zile, **Ceauşescu** se temea. Au fost încercări din partea unor cadre superioare ale Armatei de a organiza răsturnarea lui **Ceauşescu**, au simţit că nu există forţe politice capabile să-l răstoarne. **Ceauşescu** a înlăturat toate elementele politice capabile din conducerea partidului, s-a înconjurat de lachei, oameni lipsiţi

de personalitate, legați de el, și nu erau posibile niciun fel de acțiuni în interiorul partidului. Au fost descoperite aceste câteva încercări, a început să schimbe comandanții Armatei, pe de o parte, iar pe de altă parte, a slăbit foarte serios dotarea Armatei cu tehnică de luptă. În anumite perioade, unitățile militare nu aveau armament; aveau arme, dar nu aveau armament, el ținea totul în mână. Nu dădea carburant unităților militare, nu se dădea carburant decât cu aprobarea personală a lui, ceea ce arată că se temea. În schimb a creat unități de luptă, de Securitate, cu mare eficiență tehnico-militară, cu tehnică americană și japoneză, printre altele și unități cu profesioniști de înaltă clasă, pușcași, lunetiști, instruiți foarte serios. Acestea au constituit elementul de bază. Noi am fost în această situație când a trebuit să ne organizăm, pentru că prima chestiune era să salvăm oamenii, să oprim măcelul. Armata toată a fost alături de noi, populația, de asemenea.

Petre Roman: Dar, din fericire, nu Armata a făcut revoluția. Ea nu a tras însă în populație și s-a alăturat revoluției, dar revoluția este a poporului.

Ion Iliescu: În confruntarea aceasta între Armată și oamenii organelor de represiune, pușcașii aceștia care au ținut țara sub teroare, în timp ce ei aveau tehnică militară înaltă, instrucție militară înaltă, soldații noștri erau în inferioritate ca pregătire. Armata, până acum, era forța de muncă gratuită.

Petre Roman: „Sclavii moderni."

Ion Iliescu: Folosiți în agricultură la munci, în construcții, iar instrucția militară era inexistentă. Ne spuneau specialiștii militari că în ceea ce privește eficacitatea unui pușcaș instruit ne situăm, după aprecierea lor, un pușcaș corespunde la 60 de soldați de-ai noștri din punct de vedere al eficacității. Sunt instruiți pentru activități individuale, stimulative.

Petre Roman: În grup de câte patru, pentru acțiuni mobile, cu cea mai mare mobilitate, puteau să lovească acum aici și peste 10 minute la un kilometru. Ostașii noștri sunt nepregătiți pentru lupta în oraș, ei se instruiesc pentru lupta de front în formații unite, masive. Li s-a interzis să se organizeze trupe de intervenție ale Armatei în oraș li s-a interzis direct de către **Ceaușescu**.

Ion Iliescu: Din păcate, la aceste distrugeri a contribuit și această situație.

Evgheni Tiajelnikov: Dacă se poate să cunoaștem întreaga componență a Consiliului și care este structura lui și nucleul conducător.

Ion Iliescu: Numele? Am întocmit o listă pe picior, în focul luptei, în bătălie, cu cei care erau pe baricade. Acesta a fost primul nucleu, dar împreună am convenit că asta nu corespunde unei reprezentări corespunzătoare și ne-am lăsat răgazul să gândim o integrare mai largă a unor reprezentanți ai tuturor straturilor, categoriilor. Aven o ședință cu acest prim nucleu, 30 de persoane, pe care vrem să-l lărgim până la 101 membri. Între aceștia vor fi 41 de președinți ai consiliilor județene ale Frontului.

Evgheni Tiajelnikov: Există, deci, deja și la județe?

Petre Roman: Cunoaștem că există.

Ion Iliescu: Acum, o grupă de oameni întocmeşte lista acestor preşedinţi de judeţ, pentru că nu ştim cine sunt, cum se numesc. Este pentru prima oară când lucrăm într-un sediu al nostru. Noi ne aflam în pericol. Nu ne puteam întâlni nici măcar cu cei 30. Ne-au împiedicat să muncim democratic. Unii ne-au şi spus-o şi am spus că au dreptate: „Unde să ne întâlnim, vreţi ca acest nucleu să fie împuşcat?". Astăzi ne amenajăm un spaţiu de lucru, discutăm răspunderile pe nişte criterii. Să avem reprezentanţi şi din rândul muncitorilor – sunt câţiva tineri care au fost în piaţă – , vrem însă să cerem din unităţile mari din Bucureşti, din întreprinderile mari, din alte centre industriale, deci, reprezentanţi ai muncitorilor, minerilor din Valea Jiului, pentru a-i prinde în Consiliu, reprezentanţii intelectualităţii, studenţilor, tinerilor, câteva figuri cunoscute ale vieţii culturale, figuri proeminente, din partea agriculturii trebuie să vedem... Astăzi vrem să prezentăm o structură mai largă a Consiliului Frontului. Asta s-a întâmplat tocmai pentru că nu a fost planificată revoluţia.

Evgheni Tiajelnikov: Va fi un birou al Consiliului?

Petre Roman: Deocamdată, practic, biroul a acţionat. S-a constituit şi a acţionat sub focul armelor şi au făcut faţă teroriştilor.

Evgheni Tiajelnikov: Doamna **Cornea** şi alţii...ce se întâmplă cu ei?

Ion Iliescu: Doamna **Cornea** este preşedinta de onoare a Consiliului Frontului de la Cluj. Au scos-o din închisoare şi au pus-o în frunte ca preşedinte de onoare. Preşedinte este un actor de la Cluj. Sunt şi probleme în faza aceasta, nişte lucruri care puteau şi pot produce greutăţi şi anarhie şi nu am rezolvat aceste probleme. Aceste organisme care s-au creat din oameni nemulţumiţi, suspicioşi pe toţi cei care au lucrat chiar corect în organele vechii puteri, au început să-i înlăture din funcţii pe toţi cei care conduceau activitatea locală, economia locală şi aceste organe acum stagnează, organe care rezolvau probleme vitale ale oamenilor. Este o perioadă de „bâlbâială" până se pun în funcţii oameni capabili, competenţi, să-i convingem că nu toţi cei care au făcut parte din vechiul aparat sunt o apă şi-un pământ, să-i păstrăm, să-i folosim şi pe cei cu experienţă, utili, capabili şi, de asemenea, să propunem oameni mai mulţi.

Evgheni Tiajelnikov: Interesant. Alegerile vor fi concomitent şi pentru Marea Adunare Naţională şi pentru Consiliu.

Petre Roman: Vom mai vedea.

Evgheni Tiajelnikov: Tovarăşul **Mihail Gorbaciov** m-a rugat să mă interesez dacă ideea de Partid Comunist va rămâne.

Ion Iliescu: Nu ştiu. Nu ştim cum vom rezolva această problemă! Deocamdată, dacă am pronunţa numai acest cuvânt...

Petre Roman: Te scuipă.

Evgheni Tiajelnikov: Printre demonstranţi au fost şi lozinci „Fără comunişti!".

Ion Iliescu: Vrem să le dăm încrederea în posibilitatea realizării unei acţiuni comune, a tuturor, indiferent ce sunt ei, şi că nu vrem să restabilim vechile concepte şi concepţii depăşite despre comunism, despre partid.

Eu, personal, sunt gata să merg în continuare fără Partid, cu Frontul, care de fapt să devină forța politică esențială a națiunii.

Petre Roman: Asta ne-a lăsat **Ceaușescu**!

Evgheni Tiajelnikov: Dacă puteți să-mi spuneți câteva cuvinte despre formarea guvernului.

Petre Roman: Astăzi trebuie să lucrăm neapărat.

Evgheni Tiajelnikov: Aveți viceprim-ministru.

Petre Roman: Așa a fost. Suntem doar doi!

Evgheni Tiajelnikov: Aveți ministru al Apărării Naționale, ministru al Afacerilor Externe? (*Lipsește răspunsul la această întrebare*)

Evgheni Tiajelnikov: Tovarășul **Șevardnadze** s-a interesat de o serie de probleme cu Tratatul de la Varșovia, cu CAER, este vorba de aparatul de lucru, dacă se vor mai întâlni reprezentanții acestor organisme și grupele lor de lucru.

Ion Iliescu: Eu cred că **Constantin Oancea** știe. El a făcut parte, s-a ocupat.

Constantin Oancea: Ne pregătim și mergem, normal!

Evgheni Tiajelnikov: Tovarășii din conducere vor să știe părerea noilor lideri în legătură cu „glasnosti".

Petre Roman: În focul luptei, fiind vorba de o mișcare populară, deși am fost 4-5 oameni care am... ideea egalității era absolut fundamentală. Eu m-am ferit total să zic măcar ce am făcut, era lucru inadmisibil, ce merit aveam eu în plus în această revoluție? Exact ca și cei care sunt alături și și-au riscat viața și erau zeci de mii. Nu aveam alt drept, niciunul. Trebuie să fim foarte atenți. În legătură cu aceasta, dacă Frontul nostru încearcă să recupereze această mișcare, eu mă dau la o parte și Ion la fel. Noi înțelegem să canalizăm această mișcare pentru a însănătoși societatea, a o democratiza, dar nu în favoarea cuiva. Exact cum a spus Ion.

Evgheni Tiajelnikov: **Mihail Gorbaciov** vrea să vă transmit în mod sincer succes și încă o dată să vă felicite pentru curaj și vă dorim să formulați cât mai curând ideile, programul dumneavoastră, organele dumneavoastră de lucru pentru că Congresul Deputaților Sovietului Suprem a fost informat de tovarășul **Gorbaciov** despre situația din țara dumneavoastră și sprijinul pe care-l acordăm.

Ion Iliescu: Am apreciat de la început modul inteligent în care a acționat **Gorbaciov** personal și conducerea sovietică, chiar și în legătură cu ajutorul sovietic. Francezii și americanii au aruncat o nadă: „că ar fi gata să-și modifice concepția despre ideea de intervenție". Asta este o altă provocare. Am avut o consultare cu **Gorbaciov** de la militari. Ne puneam la un moment dat problema aceasta, când Armata era îngrijorată și vedea că nu are eficiența scontată, nu știa ce forțe acționează, ce surse de informații au acestea. Unde organizam noi ceva, apăreau imediat!

Petre Roman: Eram sub controlul lor, se pare!

Ion Iliescu: Revoluția era în pericol și ne-am consultat în legătură cu o posibilă asistență de specialitate și am căzut de acord că nu este cazul, că ar putea avea loc interpretări nedorite și ar fi coincis cu aprecierea lui

Ceauşescu, care şi la proces a spus că este o lovitură de stat cu ajutor militar străin. Lumea ştie că n-a fost aşa!

Petre Roman: Este clar asta. N-a fost. Şi felul cum **Gorbaciov** a prezentat în Sovietul Suprem problema a fost inteligent.

Evgheni Tiajelnikov: Opinia noastră publică s-a interesat mult, a citit interviul dumneavoastră şi l-a apreciat foarte mult. Au venit şi ziariştii noştri şi mi-au spus acest lucru. Am dori să ne spuneţi dacă programul de două ore care s-a dat la televiziune îl apreciaţi.

Petre Roman: Noi nu am văzut absolut nimic la televizor şi niciun ziar până ieri la prânz. Niciun ziar românesc. N-am avut timp!

Evgheni Tiajelnikov: O rugăminte: o serie de specialişti sovietici se află la periferie. Cerem să le acordaţi ajutor, să spuneţi celor care trebuie să aibă grijă de securitatea lor, pentru că n-au asupra lor documente: paşapoartele sunt la ambasadă, au adeverinţe, dar s-ar putea ca la control să nu se recunoască aceste autorizaţii. Sunt într-o situaţie grea!

Ion Iliescu: Nu avem organe de Securitate.

Evgheni Tiajelnikov: Am în vedere organele Frontului.

Petre Roman: Am păstrat Miliţia pentru chestiuni de ordine publică. Securitatea a intrat în competenţa Armatei. Securitatea nu mai există.

Evgheni Tiajelnikov: De aceea v-am ruga foarte mult să daţi indicaţii corespunzătoare, ca să fie asigurată securitatea unor specialişti sovietici, pentru că Armata nu se va amesteca!

Ion Iliescu: Fără îndoială!

Petre Roman: Aceştia sunt teroriştii...

Evgheni Tiajelnikov: Avem deja doi răniţi din clădirea în care s-a tras.

Petre Roman: Noi, de la Televiziune, vedeam clădirea dumneavoastră, dar nu puteam face nimic, eram sub foc permanent!

Ion Iliescu: Trebuia să lucrăm, şi-n jurul nostru, pe toate clădirile erau puşcaşi, era punct strategic, punctul strategic nr. 1 al nostru. L-au atacat cu bombe incendiare, cu aruncătoare de grenade! A fost un moment când am vrut să cerem ajutor! Un căpitan m-a salvat de la moarte, a sesizat un terorist cu pistolul în mână în spatele meu. Bine că a observat. Nu l-am prins însă!

Petre Roman: A fost după atacul cu bombe incendiare şi aruncătoare de grenade!

Evgheni Tiajelnikov: Cer scuze pentru reţinerea întregii conduceri. Vă mulţumesc. De asemenea, **Mihail Gorbaciov** m-a rugat să vă transmit ca, prin Ambasada sovietică la Bucureşti, să ţineţi legătura şi să transmiteţi orice probleme, rugăminţi în legătură cu ceea ce aveţi nevoie şi să se ia legătura cu tovarăşii care coordonează aceste probleme ale dumneavoastră, care cunosc problemele. În toată această perioadă au transmis informaţii acasă şi vor păstra legătura cu Frontul. Vă mulţumesc şi vă doresc să fiţi tari, să aveţi forţa să treceţi peste aceste probleme. Suntem cu dumneavoastră. Şi vă dorim sincer succes!

3

Proclamația de la Timișoara
11 martie 1990

Populatia orașului Timișoara a fost inițiatoarea Revoluției Române.

Între 16 și 20 decembrie 1989, ea a purtat, de una singură, un înverșunat război cu unul dintre cele mat puternice și mai odioase sisteme represive din lume. A fost o încleștare cumplită, pe care numai noi, timișorenii, o cunoaștem la adevăratele ei proporții. De-o parte populația neînarmată, de cealaltă parte Securitatea, Miliția, Armata și trupele zeloase de activiști ai partidului. Toate metodele și mijloacele de reprimare s-au dovedit însă neputincioase în fața dorinței de libertate a timișorenilor și hotărârii lor de a învinge. Nici arestările, nici molestările, nici chiar asasinatele în masă nu i-au putut opri. Fiecare glonț tras a adus pe baricadele Revoluției alți o sută de luptători. Și am învins. În 20 decembrie 1989, Timișoara a intrat definitiv în stăpânirea populației, transformându-se într-un oraș liber în marea închisoare care devenise în acele zile România. Din acea zi, întreaga activitate din oraș a fost condusă de la tribuna din Piața Operei de către Frontul Democrat Român, exponent în acel moment al Revoluției de la Timișoara. În aceeași zi, armata a fraternizat cu demonstranții, hotărând să apere împreună cu ei victoria obținută. În 21 decembrie, în Piața Operei, peste o sută de mii de glasuri scandau: „Suntem gata să murim".

O serie de fapte întâmplate în România, îndeosebi după 28 ianuarie 1990, vin în contradicție cu idealurile Revoluției de la Timișoara. Aceste idealuri nici nu au fost aduse la cunoștința opiniei publice românești, de către mijloacele mass-media centrale, decât parțial și confuz. În asemenea condiții, noi, participanții nemijlociți la toate evenimentele dintre 16 și 22 decembrie 1989, ne vedem nevoiți să explicăm întregii națiuni pentru ce au pornit timișorenii revoluția, pentru ce au luptat și mulți și-au jertfit viața, pentru ce suntem în continuare hotărâți să luptăm, cu orice preț și împotriva oricui, până la victoria deplină.

1. Revoluția de la Timișoara a fost, încă din primele ei ore, nu doar anticeaușistă, ci și categoric anticomunistă. În toate zilele Revoluției s-a scandat, de sute de ori: „Jos comunismul!". În consens cu aspirația sutelor de milioane de oameni din Estul Europei, am cerut și noi abolirea imediată a acestui sistem social totalitar și falimentar. Idealul Revoluției noastre a fost și a rămas reîntoarcerea la valorile autentice ale democrației și civilizației europene.

2. La Revoluția de la Timișoara au participat toate categoriile sociale. Pe străzile Timișoarei au căzut, secerați de gloanțe, unul lângă altul, muncitori, intelectuali, funcționari, studenți, elevi, copii și chiar

locuitori ai satelor, veniți în sprijinul Revoluției. Suntem categoric împotriva tehnicii, tipic comuniste, de dominație prin învrăjbirea claselor și categoriilor sociale. Pe temeiul ideologiei „luptei de clasă" s-au urcat la putere bolșevicii în 1917, pe același temei, nomenclatura comunistă română a instigat după 1944 o clasă socială împotriva alteia, a dezbinat societatea pentru a o supune mai ușor terorii. Avertizăm împotriva pericolului repetării acestei triste istorii și chemăm muncitorii, intelectualii, studenții, țăranii și toate categoriile sociale la un dialog civilizat și constructiv, pentru a reface neîntârziat unitatea din timpul Revoluției. Trebuie plecat de la realitatea că toate aceste categorii sociale au fost oprimate în regimul comunist și niciuna nu dorește astăzi răul celorlalte.

3. La Revoluția de la Timișoara au luat parte oameni din toate categoriile de vârstă. Chiar dacă tineretul a fost preponderent, este drept să recunoaștem că oamenii de toate vârstele s-au bătut cu aceeași dârzenie pentru cauza Revoluției. Lista victimelor, deși incompletă, este o dovadă în acest sens.

4. Pentru victoria Revoluției din Timișoara s-au jertfit, alături de români, și maghiari, și germani, și sârbi, și membri ai altor grupări etnice, care de secole conlocuiesc în orașul nostru, pașnic, în bună înțelegere. Timișoara este un oraș românesc și european, în care naționalitățile au refuzat și refuză naționalismul. Invităm pe toți șovinii din România, indiferent că sunt români, maghiari sau germani, să vină la Timișoara la un curs de reeducare în spiritul toleranței și al respectului reciproc, singurele principii care vor domni în viitoarea Casă a Europei.

5. Încă în data de 16 decembrie, în primele ore ale Revoluției, una dintre lozincile cel mai des scandate a fost: „Vrem alegeri libere!". Ideea pluralismului politic a fost și a rămas una dintre cele mai scumpe timișorenilor. Suntem convinși că fără partide politice puternice nu poate exista o democrație autentică, de tip european. Cu excepția celor extremiste, de stânga sau de dreapta, toate partidele au drept la existență în cetatea Timișoarei. În orașul nostru, nu au fost atacate și devastate sediile partidelor politice, niciunul dintre membrii acestora nu a fost amenințat, insultat sau calomniat. Membrii partidelor politice sunt concetățenii noștri, sunt colegii noștri de muncă, sunt prietenii noștri care au opinii politice. Democrația europeană înseamnă libera exprimare a opiniilor politice, dialogul civilizat între exponenții lor și competiția loială, pentru cucerirea adeziunii publice și, implicit, a puterii în stat.

Am fi acceptat în sistemul democrației românești și Partidul Comunist Român, dacă el nu ar fi compromis total și definitiv de către nomenclatura sa, degenerând în fascism roșu. În țările est-europene în care partidele comuniste și-au păstrat o minimă decență, societatea le contestă în principiu, dar le tolerează în fapt. La noi, partidul comunist a ajuns până la genocid și, prin aceasta, s-a autoexclus din societate. Nu-l vom tolera nici în principiu, nici în fapt, indiferent sub ce denumire ar încerca să renască.

6. După patru decenii de educaţie şi propagandă exclusiv comuniste, există în conştiinţa românilor prejudecăţi aparţinând acestei ideologii. Existenţa lor nu este o vină pentru purtător. Manipularea lor, însă, de către grupuri interesate în renaşterea comunismului şi reinstaurarea lui la putere este un act contrarevoluţionar. Pe lista de lozinci, multiplicată la xerox şi împărţită în 28 ianuarie demonstranţilor din Piaţa Banu Manta din Bucureşti se aflau şi sloganе vechi de 45 de ani. Identificarea, de pildă, a partidelor „istorice" cu partide vânzătoare de ţară este un astfel de slogan şi constituie o calomnie. Dimpotrivă, activiştii comunişti de acum 45 de ani, dintre care unii au şi astăzi funcţii importante în conducerea ţării, se fac vinovaţi de trădarea României şi aservirea ei URSS-ului. Ei sunt cei care scandau atunci: „Stalin şi poporul rus libertate ne-au adus!", şi nu membrii „partidelor istorice". Aceştia din urmă s-au opus transformării României într-un satelit al Moscovei şi unii au plătit cu viaţa această îndrăzneală. Se impune redactarea de urgenţă a unei scurte dar corecte istorii a perioadei 1944-1950 şi difuzarea ei în tiraje de masă.

7. Timişoara a pornit Revoluţia împotriva întregului regim comunist şi întregii sale nomenclaturi şi nicidecum pentru a servi ca prilej de ascensiune politică unui grup de disidenţi anticeauşişti din interiorul PCR-ului. Prezenţa acestora în fruntea ţării face moartea eroilor din Timişoara zadarnică. I-am fi acceptat poate în urmă cu zece ani, dacă la Congresul al XII-lea al partidului s-ar fi alăturat lui **Constantin Pârvulescu** şi ar fi răsturnat clanul dictatorial. Dar n-au făcut-o, deşi aveau şi prilejul şi funcţii importante, care le acordau prerogative. Dimpotrivă, unii chiar au ascultat de ordinul dictatorului de a-l huli pe disident. Laşitatea lor din 1979 ne-a costat încă zece ani de dictatură, cei mai grei din toată perioada, plus un genocid dureros.

8. Ca o consecinţă a punctului anterior, propunem ca legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatură, pe orice listă, al foştilor activişti comunişti şi ai foştilor ofiţeri de Securitate. **Prezenţa lor în viaţa politică a ţării este principala sursă a tensiunilor şi suspiciunilor care frământă astăzi societatea românească. Până la stabilizarea situaţiei şi reconcilierea naţională, absenţa lor din viaţa publică este absolut necesară.**

Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special care să interzică foştilor activişti comunişti candidatura la funcţia de preşedinte al ţării. Preşedintele României trebute să fie unul dintre simbolurile despărţirii noastre de comunism. A fi fost membru de partid nu este o vină. Ştim cu toţii în ce măsură era condiţionată viaţa individului, de la realizarea profesională până la primirea unei locuinţe, de carnetul roşu şi ce consecinţe grave atrăgea predarea lui. Activiştii au fost însă acei oameni care şi-au abandonat profesiile pentru a sluji partidul comunist şi a beneficia de privilegiile materiale deosebite oferite de acesta. Un om care a făcut o asemenea alegere nu prezintă garanţiile morale pe care trebuie să le ofere un Preşedinte. Propunem reducerea prerogativelor acestei funcţii, după modelul multor ţări civilizate ale

lumii. Astfel, pentru demnitatea de Preşedinte al României ar putea candida şi personalităţi marcante ale vieţii culturale şi ştiinţifice, fără o experienţă politică deosebită. Tot în acest context, propunem ca prima legislatură să fie de numai doi ani, timp necesar întăririi instituţiilor democratice şi clarificării poziţiei ideologice a fiecăruia dintre multele partide apărute. De-abia atunci am putea face o alegere în cunoştinţă de cauză, cu cărţile pe masă.

9. Timişoara nu a făcut Revoluţia pentru salarii mari sau pentru alte avantaje materiale. Pentru acestea era suficientă o grevă. Suntem toţi nemulţumiţi de sistemul de salarizare, sunt şi în Timişoara categorii de muncitori care lucrează în condiţii extrem de grele şi sunt prost plătiţi (vezi, de pildă, cazul celor ce muncesc în turnătorii sau în industria detergenţilor) şi, totuşi, niciun colectiv nu a făcut grevă pentru mărirea lefurilor şi nu şi-a trimis delegaţii să trateze cu guvernul revendicări materiale exclusive,

Majoritatea timişorenilor ştiu ceea ce toţi economiştii se străduie în aceste zile să aducă la cunoştinţă: mărirea salariilor ar declanşa automat inflaţia, aşa cum s-a întâmplat în unele state est-europene. Iar inflaţia odată pornită, sunt necesari ani de eforturi pentru a o stopa. Numai creşterea producţiei, deci a cantităţii de marfă aflată pe piaţă, va permite, în paralel, creşterea generală a nivelului de salarizare. În plus, pentru bugetul sărac al României, prioritare trebuie să fie acum cheltuielile destinate restabilirii unui nivel minim de civilizaţie. Se impun, de pildă, investiţii urgente în domeniul asistenţei medicale şi salubrităţii.

10. Deşi militäm pentru reeuropenizarea României, nu dorim copierea sistemelor capitaliste occidentale, care îşi au neajunsurile şi inechităţile lor. Suntem însă categoric în favoarea ideii de iniţiativă particulară. Fundamentul economic al totalitarismului a fost atotputernicia proprietăţii de stat. Nu vom avea niciodată pluralism politic fără pluralism economic. S-au găsit însă şi voci care, în spirit comunist, să asimileze iniţiativa privată cu „exploatarea" şi pericolul catastrofei de a apărea „oameni bogaţi". Se speculează în acest sens invidia leneşului şi teama de muncă a fostului privilegiat din întreprinderile comuniste.

Dovadă că timişorenii nu se tem de privatizare este faptul că mai multe întreprinderi şi-au anunţat deja intenţia de a se transforma în Societăţi anonime pe acţiuni. Pentru ca aceste acţiuni să fie totuşi cumpărate pe bani curaţi, ar trebui înfiinţate în fiecare oraş comisii de inventariere a averilor foştilor privilegiaţi ai puterii, corupţiei şi penuriei. De asemenea, acţiunile unei întreprinderi se cuvin oferite spre cumpărare în primul rând lucrătorilor ei.

Considerăm constructivă şi ideea, mai radicală, a privatizării prin împroprietărirea tuturor lucrătorilor unei întreprinderi cu un număr egal de acţiuni, statul urmând să păstreze numai acel procent de fonduri care să-i asigure controlul activităţii. În felul acesta, s-ar oferi tuturor

lucrătorilor şanse egale la prosperitate. Dacă cei leneşi şi-ar pierde şansa, nu s-ar putea totuşi plânge de discriminare.

11. Timişoara este hotărâtă să ia în serios şi să se folosească de principiul descentralizării economice şi administrative. S-a şi propus experimentarea în judeţul Timiş a unui model de economie de piaţă, pornind de la capacităţile sale puternice şi de la competenţa specialiştilor de care dispune. Pentru atragerea mai uşoară şi mai rapidă a capitalului străin, îndeosebi sub formă de tehnologie şi materii prime speciale, şi crearea de societăţi mixte, cerem şi pe această cale înfiinţarea la Timişoara a unei filiale a Băncii de Comerţ Exterior. O parte din câştigurile în valută ale părţii române din aceste societăţi mixte va intra în salariile muncitorilor, într-un procent ce va fi negociat, de la caz la caz, cu liderii sindicali. Plata unei părţi din salariu în valută va asigura o bună cointeresare materială a muncitorilor. În plus, paşapoartele nu vor mai fi carnetele bune doar de ţinut în sertar. O altă consecinţă pozitivă ar fi scăderea cursului valutar la bursa liberă, ceea ce ar atrage după sine creşterea imediată a nivelului de trai al oamenilor.

12, După căderea dictaturii au fost invitaţi în ţară toţi românii plecaţi în exil, pentru a pune umărul la reconstrucţia României. Unii s-au şi întors, alţii şi-au anunţat intenţia de a o face. Din păcate, instigaţi de forţe obscure, s-au găsit şi oameni care să-i hulească pe exilaţii reîntorşi, să-i califice trădători, să-i întrebe tendenţios ce au mâncat în ultimii zece ani. Este o atitudine care nu ne face cinste. În disperarea care ne-a stăpânit în ultimii patruzeci de ani, poate că nu a fost român căruia să nu-i fi trecut prin minte, măcar o dată, să scape de mizerie luând calea exilului. Mulţi dintre românii aflaţi astăzi departe de ţară au plecat după persecuţii politice şi chiar după ani grei de închisoare. Ar fi ruşinos din partea noastră să-i hulim şi noi cu vorbele activiştilor comunişti de odinioară. Exilul românesc înseamnă sute de profesori eminenţi care predau la cele mai mari universităţi din lume, mii de specialişti preţuiţi la cele mai puternice firme occidentale, zeci de mii de muncitori calificaţi pe tehnologiile cele mai avansate. Să fim mândri de ei şi să transformăm răul în bine, făcând din trista şi dureroasa diasporă românească o forţă înnoitoare pentru România. Timişoara îi aşteaptă cu dragoste pe toţi exilaţii români. Sunt compatrioţii noştri şi, azi mai mult ca niciodată, avem nevoie de competenţa lor, de europenismul gândirii lor şi chiar sprijinul lor material. De asemenea cultura română va fi întreagă numai după reintegrarea în ea a culturii din exil.

13. Nu suntem de acord cu stabilirea zilei de 22 decembrie ca zi naţională a României. În felul acesta se eternizează persoana dictatorului, de fiecare dată sărbătorindu-se un număr de ani de la căderea lui. În majoritatea ţărilor care şi-au legat ziua naţională de revoluţie, ziua aleasă este cea a declanşării mişcării revoluţionare, fiind astfel glorificat curajul poporului de a se ridica la luptă. Un singur exemplu: ziua naţională a

Franței este 14 iulie, ziua când, în 1789, a început Marea Revoluție Franceză prin dărâmarea Bastiliei. În consecință, cerem instituirea zilei de 16 decembrie ca zi națională a României. Astfel, copiii, nepoții și strănepoții noștri vor celebra curajul poporului de a înfrunta opresiunea și nu căderea unui tiran nemernic.

Cu excepția ziarului *România Liberă*, presa, radioul și televiziunea din București aproape că au uitat de Revoluția de la Timișoara. Evenimentele comentate ca revoluționare sunt numai cele din 21-22 Decembrie. Ne închinăm cu pietate în fața eroilor bucureșteni, ca și în fața eroilor din Lugoj, Sibiu, Brașov, Târgu Mureș, Cluj, Arad, Reșița și din toate celelalte orașe care au avut nevoie de martiri pentru a cuceri libertatea. Ne doare și ne revoltă însă politica centrală de minimalizare a Revoluției noastre, evidentă și prin efortul de diminuare a numărului morților. Noi am fost pe străzile Timișoarei în zilele revoluției și știm că numărul lor este mai mare decât cel anunțat oficial. Îi asigurăm pe cei care astăzi tăinuiesc adevărul, că nu vom înceta lupta până nu vor fi aduși în fața instanței în calitate de complici la genocid.

Această Proclamație s-a născut din necesitatea de a aduce la cunoștința națiunii române adevăratele idealuri ale Revoluției de la Timișoara. A fost o Revoluție făcută de popor și numai de el, fără amestecul activiștilor și securiștilor. A fost o revoluție autentică și nu o lovitură de stat. A fost categoric anticomunistă și nu doar anticeaușistă. La Timișoara nu s-a murit pentru ca activiștii comuniști din rândurile doi și trei să treacă în frunte și unul din participanții la genocid să fie numit de către aceștia ministru de interne. Nu s-a murit pentru ca dezbinarea socială și națională, cultul de personalitate, cenzura mijloacelor mass-media, dezinformarea, amenințările telefonice și scrise și toate celelalte metode comuniste de constrângere să fie practicate în văzul lumii, în timp ce nouă ni se cere pasivitate în numele stabilității sociale. Această Proclamație se adresează în primul rând celor care au primit Revoluția cadou, și se miră de ce suntem nemulțumiți, de vreme ce dictatura a căzut, s-au abrogat o serie de legi proaste și a mai apărut și câte ceva prin prăvălii. Acum știu de ce suntem nemulțumiți: nu acesta a fost idealul Revoluției de la Timișoara.

Noi, autorii acestei Proclamații participanți la evenimentele dintre 16 și 22 decembrie 1989, nu considerăm Revoluția încheiată. O vom continua pașnic, dar ferm. După ce am înfruntat și am învins, fără ajutorul nimănui, unul dintre cele mai puternice sisteme represive din lume, nimeni și nimic nu ne mai poate intimida.

4

Alegeri parlamentare - 20 mai 1990

Adunarea Deputaților

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	17 200 722 (86,19%)
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	14 825 764
Numărul total al voturilor valabil exprimate pentru Adunarea Deputaților și pentru Senat	13 707 159 13 956 180
Numărul total al voturilor nule	1 117 858 869 584
Numărul de mandate pentru Adunarea Deputaților și pentru Senat	396 118

Numărul de voturi și de mandate pentru Adunarea Deputaților pe partide, formațiuni politice și coaliții

Formațiunea politică	Adunarea Deputaților			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
FSN	9 089 659	66,31	263	67,53
UDMR	991 601	7,23	29	7,34
PNL	879 290	6,41	29	7,34
MER	358 864	2,62	12	3,03
PNȚCD	351 357	2,56	12	3,03
AUR (PUNR + PR)	290 875	2,12	9	2,27
PDAR	250 403	1,83	9	2,27
PER	232 212	1,69	8	2,02
P Socialist Democratic Român	143 393	1,05	5	1,26
PSDR	73 014	0,53	2	0,50
GDC	65 914	0,48	2	0,50
PDM	52 595	0,38	1	-
PLS	47 017	0,34	1	-

PRNR	43 808	0,32	1	-
PTLDR	43 188	0,32	1	-
FDGR	38 768	0,28	1	-
UL"B"	36 869	0,27	1	-
Uniunea Democrată a Rromilor din România	29 162	0,21	1	-
CLR	17 974	0,13	1	-
UUR	16 179	0,12	1	-
UDSR	9 095	0,07	1	-
UDTM	8 600	0,06	1	-
UER	4 932	0,04	1	-
UDSCR	4 584	0,03	1	-
UBB/ACBB	3 451	0,03	1	-
UPR"DP"	2 372	0,02	1	-
UAR	399	0,00	1	-

Notă: Au fost înregistrate formaţiunile politice care au obţinut cel puţin un mandat în Adunarea Deputaţilor.

Numărul de voturi şi de mandate pentru Senat pe partide, formaţiuni politice şi coaliţii

Forma-ţiunea politică	Senat			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
FSN	9 353 006	67,02	91	77,11
UDMR	1 004 353	7,20	12	10,16
PNL	985 094	7,06	10	8,47
MER	341 478	2,45	1	0,84
PNŢCD	348 687	2,50	1	0,84
AUR (PUNR) + PR	300 473	2,15	2	1,69
PER	192 574	1,38	1	0,84

Notă: Au fost înregistrate formaţiunile politice care au obţinut cel puţin un mandat în Senat.

5

Alegeri locale – 9 şi 23 februarie 1992

Formaţiunea	Primari Nr. de mandate (%)	Consilieri locali Nr. de mandate (%)	Consilieri judeţeni Nr. de mandate (%)
FSN	1 405 (47,7)	16 047 (40,3)	576 (33,9)
Candidaţi independenţi	659 (22,4)	2 684 (6,7)	25 (1,5)
Convenţia Democrată	246 (8,4)	8 182 (20,6)	405 (23,8)
PDAR	232 (7,9)	4 622 (11,6)	211 (12,4)
UDMR	131 (4,5)	2 616 (6,6)	121 (7,1)
PUNR	96 (3,3)	1 535 (3,9)	80 (4,7)
Partidul Republican	-	518 (1,3)	24 (1,4)
MER	-	696 (1,7)	34 (2,0)
PNL		576 (1,4)	30 (1,8)
PNL-AT	-	397 (1,0)	17 (1,0)

Notă: Au fost înregistrate rezultatele care reprezintă cel puţin 1% din numărul mandatelor.

Alegeri parlamentare - 27 septembrie 1992

Camera Deputaţilor

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	16 380 663 (76,28%)
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	12 496 430
Numărul total al voturilor valabil exprimate	10 880 252
pentru Camera Deputaţilor şi pentru Senat	10 964 818
Numărul total al voturilor nule	1 591 071
	1 507 623
Numărul de mandate pentru Camera	341
Deputaţilor şi pentru Senat	143

Numărul de voturi şi de mandate pentru Camera Deputaţilor pe partide, formaţiuni politice şi coaliţii

Forma-ţiunea politică	Camera Deputaţilor			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
FDSN	3 015 708	27,72	117	34,31
CDR	2 177 144	20,01	82	24,04
FSN	1 108 500	10,19	43	12,60
PUNR	839 586	7,72	30	8,78
UDMR	811 290	7,46	27	7,91
PRM	424 061	3,90	16	4,69
PSM	330 378	3,04	13	3,81
Partida Rromilor	52 704	0,48	1	-
FDGR	34 685	0,31	1	-
CRLR	14 975	0,14	1	-
UER	9 134	0,08	1	-
UUR	7 716	0,07	1	-
UDTT-MR	7 699	0,07	1	-
UAR	7 145	0,07	1	-
UDSCR	5 328	0,05	1	-
UDSCR	4 708	0,04	1	-
CIR	4 188	0,04	1	-
UPR"DP"	3 013	0,03	1	-
UDTR	2 572	0,02	1	-
UBB-R	1 906	0,02	1	

Notă: Au fost înregistrate formaţiunile politice care au obţinut cel puţin un mandat în Camera Deputaţilor.

Numărul de voturi și de mandate pentru Senat pe partide, formațiuni politice și coaliții

Formațiunea politică	Senat			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
FDSN	3 102 201	28,29	49	34,26
CDR	2 210 722	20,16	34	23,77
FSN	1 139 033	10,39	18	12,58
PUNR	890 410	8,12	14	9,79
UDMR	831 469	7,58	12	8,39
PRM	422 545	3,85	6	4,19
PSM	349 470	3,19	5	3,49
PDAR	362 427	3,31	5	3,49

Notă: Au fost înregistrate formațiunile politice care au obținut cel puțin un mandat în Senat.

7

Alegeri locale – iunie (2, 16, 23, 30) 1996

Formațiunea	Primari Nr. de mandate (%)	Consilieri locali Nr. de mandate (%)	Consilieri județeni Nr. de mandate (%)
PDSR	928 (31,42)	9 483 (23,81)	290 (16,88)
CDR	355 (12,02)	6 525 (16,38)	307 (17,87)
USD	475 (16,08)	5 957 (14,96)	200 (11,64)
Candidați independenți	273 (9,24)	1 727 (4,34)	60 (3,49)
PSM	120 (4,06)	2 526 (6,34)	98 (5,70)
UDMR	139 (4,71)	2 445 (6,14)	133 (7,74)
PUNR	147 (4,98)	2 044 (5,13)	90 (5,24)
PDAR	199 (6,74)	2 351 (5,90)	63 (3,67)
PAC	44 (1,49)	972 (2,44)	56 (3,26)
PL '93	61 (2,07)	1 221 (3,07)	53 (3,08)

PRM	57 (1,93)	1 246 (3,13)	71 (4,13)
PS	43 (1,46)	830 (2,08)	44 (2,56)
MER	37 (1,25)	633 (1,59)	38 (2,21)
PNL (C)	-	-	23 (1,34)

Notă: Au fost înregistrate rezultatele care reprezintă cel puțin 1% din numărul mandatelor.

8

Alegeri parlamentare – 3 noiembrie 1996

Camera Deputaților

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	17 218 654
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	13 088 388 (76,01%)
Numărul total al voturilor valabil exprimate pentru Camera Deputaților și pentru Senat	12 238 746 12 287 671
Numărul total al voturilor nule	834 687 785 977
Numărul de mandate pentru Camera	343
Deputaților și pentru Senat	143

Numărul de voturi și de mandate pentru Camera Deputaților pe partide, formațiuni politice și coaliții

Formațiunea politică	Camera Deputaților			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
CDR	3 692 321	30,17	122	35,57
PDSR	2 633 860	21,52	91	26,53
USD	1 582 231	12,93	53	15,45
UDMR	812 628	6,64	25	7,29
PRM	545 430	4,46	19	5,54
PUNR	533 348	4,36	18	5,25
Minorități	-	-	15	4,37

Notă: Au fost înregistrate formațiunile politice care au obținut cel puțin un mandat în Camera Deputaților.

Numărul de voturi și de mandate pentru Senat pe partide, formațiuni politice și coaliții

Formațiunea politică	Senat			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
CDR	3 772 084	30,70	53	37,06
PDSR	2 836 011	23,08	41	28,67
USD	1 617 384	13,16	23	16,08
UDMR	837 760	6,82	11	7,69
PRM	558 026	4,54	8	5,59
PUNR	518 962	4,22	7	4,90

Nota: Au fost înregistrate formațiunile politice care au obținut cel puțin un mandat în Senat.

9

Alegeri locale – iunie 2000

Formațiunea	Primari Nr. de mandate (%)	Consilieri locali Nr. de mandate (%)	Consilieri județeni Nr. de mandate (%)
PDSR	1 050 (35,55)	11 380 (28,65)	496 (28,87)
PD	482 (16,32)	5 463 (13,75)	205 (11,93)
CDR	147 (4,98)	2 767 (6,97)	156 (9,08)
PNL	251 (8,50)	3 978 (10,02)	160 (9,31)
ApR	283 (9,58)	4 448 (11,20)	173 (10,07)
Candidați independenți	159 (5,38)	422 (1,06)	-
UDMR	148 (5,01)	2 451 (6,17)	135 (7,86)
PRM	66 (2,23)	2 105 (5,30)	143 (8,32)
PNR	55 (1,86)	815 (2,05)	26 (1,51)
PSDR	62 (2,10)	883 (2,22)	44 (2,56)
PSM	51 (1,73)	745 (1,88)	24 (1,40)

PUR	32 (1,08)	595 (1,50)	22 (1,28)
PUNR	47 (1,59)	869 (2,19)	37 (2,15)
UFD	-	551 (1,39)	20 (1,16)

Notă: Au fost înregistrate rezultatele care reprezintă cel puțin 1% din numărul mandatelor.

10

Alegeri parlamentare – 26 noiembrie 2000

Camera Deputaților

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	17 699 727
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	11 559 458 (65,31%)
Numărul total al voturilor valabil exprimate pentru Camera Deputaților și pentru Senat	10 839 424 10 891 910
Numărul de mandate pentru Camera Deputaților și pentru Senat	345 140

Numărul de voturi și de mandate pentru Camera Deputaților pe partide, formațiuni politice și coaliții

Formațiunea politică	Camera Deputatilor			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
PDSR	3 968 464	36,61	155	44,93
PRM	2 112 027	19,48	84	24,35
PD	762 365	7,03	31	8,99
PNL	747 263	6,89	30	8,70
UDMR	736 863	6,80	27	7,83
Minorități	-	-	18	5,22

Notă: Au fost înregistrate formațiunile politice care au obținut cel puțin un mandat în Camera Deputaților.

Numărul de voturi și de mandate pentru Senat pe partide, formațiuni politice și coaliții

Formațiunea politică	Senat			
	Număr de voturi	Număr de voturi în procente	Număr de mandate	Număr de mandate în procente
PDSR	4 040 212	37,09	65	46,43
PRM	2 288 483	21,01	37	26,43
PD	825 437	7,58	13	9,29
PNL	814 381	7,48	13	9,29
UDMR	751 310	6,90	12	8,57

Nota: Au fost înregistrate formațiunile politice care au obținut cel puțin un mandat în Senat.

Alegeri prezidențiale

11

20 mai 1990

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	17 200 722
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	14 826 616 86,19%
Numărul total al voturilor valabil exprimate pe întreaga țară	14 378 693
Numărul total al voturilor nule	447 923

Numărul voturilor obținute de fiecare dintre candidații pentru funcția de președinte al României:

Candidat	Număr de voturi	Număr de voturi în % față de totalul voturilor valabil exprimate
Ion Iliescu	12 232 498	85,07
Radu Câmpeanu	1 529 188	10,64
Ion Rațiu	617 007	4,29

12

27 septembrie 1992

(turul I de scrutin)

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	16 380 663
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	12 496 430 76,28%
Numărul total al voturilor valabil exprimate pe întreaga țară	11 898 865
Numărul total al voturilor nule	580 617

Numărul voturilor obţinute de fiecare dintre candidaţii pentru funcţia de preşedinte al României:

Candidat	Număr de voturi	Număr de voturi în % faţă de totalul voturilor valabil exprimate
Ion Iliescu	5 633 465	47,34
Emil Constantinescu	3 717 006	31,24
Gheorghe Funar	1 294 388	10,88
Caius Traian Dragomir	564 655	4,75
Ioan Mânzaru	362 485	3,05
Mircea Druc	362 866	2,75

11 octombrie 1992

(turul II de scrutin)

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	16 597 508
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	12 153 810 (73,22%)
Numărul total al voturilor valabil exprimate pe întreaga ţară	12 034 636
Numărul total al voturilor nule	116 092

Candidat	Număr de voturi	Număr de voturi în % faţă de totalul voturilor valabil exprimate
Ion Iliescu	7 393 429	61,43
Emil Constantinescu	4 641 207	38,57

13

3 noiembrie 1996

(turul I de scrutin)

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	17 218 654
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	13 088 388 76,01%
Numărul total al voturilor valabil exprimate	12 652 900
Numărul total al voturilor nule	426 545

Numărul voturilor obținute de fiecare dintre candidații pentru funcția de președinte al României

Candidat	Număr de voturi	Număr de voturi în % față de totalul voturilor valabil exprimate
Ion Iliescu	4 081 093	32,25
Emil Constantinescu	3 569 941	28,51
Petre Roman	2 598 545	20,54
György Frunda	761 411	6,02
Corneliu Vadim Tudor	597 508	4,72
Gheorghe Funar	407 828	3,22
Tudor Mohora	160 387	1,27
Nicolae Manolescu	90 122	0,71
Adrian Păunescu	87 163	0,69
Ioan Pop de Popa	59 752	0,47
George Muntean	54 218	0,43
Radu Câmpeanu	43 780	0,35
Nuţu Anghelina	43 319	0,34
Constantin Mudava	39 477	0,31
Constantin Niculescu	30 045	0,24
Nicolae Militaru	28 318	0,22

17 noiembrie 1996

(turul II de scrutin)

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electrorale:	17 230 654
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot:	13 078 883 75,90%
Numărul total al voturilor valabil exprimate:	12 972 485
Numărul voturilor nule:	102 579

Numărul voturilor obținute de fiecare dintre candidații pentru funcția de președinte al României

Candidat	Număr de voturi	Număr de voturi în % față de totalul voturilor valabil exprimate
Emil Constantinescu	7 057 906	54,41
Ion Iliescu	5 914 579	45,59

26 noiembrie 2000

(turul I de scrutin)

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electrorale:	17 699 727
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot:	11 559 458 65,30%
Numărul total al voturilor valabil exprimate:	11 212 974

Numărul voturilor obținute de fiecare dintre candidații pentru funcția de președinte al României:

Candidat	Număr de voturi	Nr. de voturi (%)
Ion Iliescu	4 076 273	36,35
Corneliu Vadim Tudor	3 178 293	28,34
Theodor-Dumitru Stolojan	1 321 420	11,78
Constantin Mugur Isărescu	1 069 463	9,53
Gyorgy Frunda	696 989	6,21
Petre Roman	334 852	2,98
Teodor Viorel Meleşcanu	214 642	1,89
Gheorghe Eduard Manole	133 991	1,19
Graziela-Elena Bârlă	61 455	0,54
Paul-Philippe Hohenzollern	55 238	0,49
Ion Sasu	38 375	0,34
Niculae Cerveni	31 983	0,28

10 decembrie 2000

(turul II de scrutin)

Numărul total al alegătorilor potrivit listelor electorale	17 711 757
Numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la vot	10 184 715 57,50%
Numărul total al voturilor valabil exprimate	10 020 870

Numărul voturilor obținute de fiecare dintre candidații pentru funcția de președinte al României:

Candidat	Număr de voturi	Nr. de voturi (%)
Ion Iliescu	6 696 623	66,82
Corneliu Vadim Tudor	3 324 247	33,17

Guvernele României

15

Guvernul provizoriu Petre Roman; 26 dec. 1989-28 iun. 1990

Prim-ministru: **Petre Roman**
Viceprim-ministru: **Gelu Voican Voiculescu**, 28 dec.1989-28 iun. 1990
Viceprim-ministru: **Mihai Drăgănescu**, 28 dec. 1989-31 mai 1990
Viceprim-ministru: **Ion Aurel Stoica**, 28 mar.-28 iun. 1990
Viceprim-ministru: **Anton Vătăşescu**, 28 mar.-28 iun. 1990
Ministrul de Interne: **Mihai Chiţac**, 28 dec. 1989-14 iun. 1990;
Doru Viorel Ursu, 14 iun.-28 iun. 1990
Ministrul Afacerilor Externe: **Sergiu Celac**, 28 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Justiţiei: **Teofil Pop**, 3 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Culturii: **Andrei Pleşu**, 28 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Cultelor: **Nicolae Stoicescu**, 18 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Învăţământului: **Mihai Şora**, 30 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Apărării Naţionale: **Nicolae Militaru**, 26 dec. 1989-16 febr. 1990; **Atanasie Victor Stănculescu**, 16 febr.-28 iun. 1990
Ministrul Economiei Naţionale: **Atanasie Victor Stănculescu**: 28 dec. 1989-16 febr. 1990
Ministrul Finanţelor: **Ion Păţan**, 28 mar. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Energiei Electrice: **Adrian Georgescu**, 29 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Industriei Chimice şi Petrochimice: **Gheorghe Caranfil**, 28 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Industriei Electrotehnicii, Electronicii şi Informaticii: **Anton Vătăşescu**, 29 dec. 1989-28 mar. 1990
Ministrul Industriei Metalurgice: **Ioan Cheşa**, 29 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Petrolului: **Victor Murea**, 29 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Industriei Uşoare: **Constantin Popescu**, 29 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Industriei Construcţiilor de Maşini: **Ion Aurel Stoica**, 30 dec. 1989-28 mar. 1990
Ministrul Geologiei: **Ioan Folea**, 2 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Minelor: **Nicolae Dicu**, 2 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Industriei Lemnului: **Ion Râmbu**, 14 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Apelor, Pădurilor şi Mediului Înconjurător: **Simion Hâncu**, 28 dec. 1989-28 iun. 1990
Ministrul Poştelor şi Telecomunicaţiilor: **Stelian Pintilie** 2 ian.-28 iun. 1990.
Ministrul Comerţului Exterior: **Nicolae M. Nicolae**, 2 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Turismului: **Mihai Lupoi**, 2 ian.-7 febr. 1990
Ministrul Transporturilor: **Corneliu Burada**, 2 ian.-28 iun. 1990
Ministrul Sănătăţii: **Dan Enăchescu**, 8 ian.-28 iun. 1990

Ministrul Muncii şi Ocrotirii Sociale: **Mihnea Marmeliuc**, 5 ian.- 28 iun 1990.
Ministrul Sportului: **Mircea Angelescu**, 31 dec. 1989-28 iun. 1990

16

Guvernul Petre Roman, 28 iun. 1990-16 oct. 1991

Prim-ministru: **Petre Roman**
Ministrul asistent al primului-ministru pentru Reformă şi Relaţia cu Parlamentul: **Adrian Severin**
Ministrul de Stat, însărcinat cu Activitatea Industrială şi Comercială: **Anton Vătăşescu**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991
Ministrul de Stat, însărcinat cu Orientarea Economică: **Eugen Dijmărescu**, 28 iun. 16 oct. 1991
Ministrul de Stat, însărcinat cu Calitatea Vieţii şi Protecţia Socială: **Ion Aurel Stoica**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991; **Dan Mircea Popescu**, 30 apr.-16 oct. 1991
Ministrul de Interne: **Doru Viorel Ursu**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Afacerilor Externe: **Adrian Năstase**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Finanţelor: **Theodor Stolojan**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991
Ministrul Economiei şi Finanţelor: **Eugen Dijmărescu**, 30 apr.-16 oct. 1991
Ministrul Culturii: Andrei Pleşu, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Învăţământului şi Ştiinţei: **Gheorghe Ştefan**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Comunicaţiilor: **Andrei Chirică**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Industriei: **Atanasie Victor Stănculescu**, 30 apr. 16 oct. 1991
Ministrul Resurselor şi Industriei: **Mihai Zisu**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991
Ministrul Apărării Naţionale: **Atanasie Victor Stănculescu**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991; Niculae Spiroiu, 30 apr.-16 oct. 1991
Ministrul Agriculturii şi Industriei Alimentare: **Ioan Şipu**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Comerţului şi Turismului: **Constantin Fota**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Amenajării Teritoriului: **Doru Pană**, 28 iun. 1990-20 mar. 1991; **Teodor Groza**, *ad-interim*, 20 mar. 1991-30 apr. 1991; **Traian Băsescu**, 30 apr.-16 oct. 1991
Ministrul Mediului: **Valeriu Eugen Pop**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Sănătăţii: **Bogdan Marinescu**, 28 iun. 1990-16 oct. 1991
Ministrul Muncii şi protecţiei Sociale: **Cătălin Zamfir**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991; **Mihnea Marmeliuc**, 30 apr.-16 oct. 1991.
Ministrul Tineretului şi Sportului: **Bogdan Niculescu Duvăz**, 28 iun. 1990-30 apr. 1991; **Radu Berceanu**, 30 apr.-16 oct. 1991
Ministru fără portofoliu: **Ion Aurel Stoica**: 30 apr.-16 oct. 1991

17

Guvernul Theodor Stolojan, 16 octombrie 1991-19 noiembrie 1992

Prim-ministru: **Theodor Stolojan**
Ministrul pentru relaţia cu Parlamentul: **Ion Aurel Stoica**
Ministrul de Interne: **Victor Babiuc**
Ministrul Afacerilor Externe: **Adrian Năstase**
Ministrul Economiei şi Finanţelor: **George Danielescu**
Ministrul Justiţiei: **Mircea Ionescu Quintus**
Ministrul Culturii: **Ludovic Spiess**
Ministrul Învăţământului şi Ştiinţei: **Mihai Golu**
Ministrul Apărării Naţionale: **Niculae Spiroiu**
Ministrul Industriei: **Dan Constantinescu**
Ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei: **Petru Mărculescu**
Ministrul Comunicaţiilor: **Andrei Chirică**
Ministrul Comerţului şi Turismului: **Constantin Fota**
Ministrul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului: **Dan Nicolae**
Ministrul Transporturilor: **Traian Băsescu**
Ministrul Mediului: **Marcian Bleahu**
Ministrul Sănătăţii: **Mircea Maiorescu**
Ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale: **Dan Mircea Popescu**
Ministrul Tineretului şi Sportului: **Ioan Moldovan**

**Guvernul Theodor Stolojan nu a suportat nicio remaniere, toţi miniştrii rămânând în funcţie în intervalul 16 octombrie 1991-19 noiembrie 1992.*

18

Guvernul Nicolae Văcăroiu, 19 noiembrie 1992-11 decembrie 1996

Prim-ministru: **Nicolae Văcăroiu**
Ministru de Stat, preşedinte al Consiliului de Coordonare, Strategie şi Reformă Economică: **Mişu Negriţoiu**, 19 nov. 1992-27 aug. 1993; **Mircea Coşea**, 28 aug. 1993-11 dec. 1996
Ministrul pentru relaţia cu Parlamentul: **Valer Dorneanu**, 19 nov. 1992-20 oct. 1995; **Petre Ninosu**, 20 oct. 1995-11 dec. 1996
Ministrul de Interne: **George Ioan Dănescu**, 19 nov. 1992-6 mar. 1994; **Doru Ioan Tărăcilă**, 6 mar. 1994-11 dec. 1996
Ministru de Stat, Ministrul Afacerilor Externe: **Teodor Viorel Meleşcanu**
Ministrul Industriilor: **Dumitru Popescu**, 19 nov. 1992-20 ian. 1996; **Alexandru Stănculescu**, 20 ian. 1996-11 dec. 1996
Ministrul Apărării Naţionale: **Niculae Spiroiu**, 19 nov. 1992-6 mar. 1994; **Gheorghe Tinca**, 6 mar. 1994-11 dec. 1996

Ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei: **Ioan Oancea**, 19 nov. 1992-18 aug. 1994; **Valeriu Tabără**, 18 aug. 1994-3 sept. 1996; **Alexandru Lăpuşan**, 3 sept. 1996-11 dec. 1996
Ministrul Comerţului: **Constantin Teculescu**, 19 nov. 1992-28 aug. 1993; **Cristian Ionescu**, 28 aug. 1993-5 mai 1995; **Petru Crişan**, 5 mai 1995-20 ian. 1996; **Ioan Dan Popescu**, 20 ian. 1996-11 dec. 1996
Ministrul Comunicaţiilor: **Andrei Chirică**, 19 nov. 1992-18 aug. 1994; **Adrian Turicu**, 18 aug. 1994-31 ian. 1996; **Mircea Coşea**, ad-interim, 31 ian. 1996-6 mar. 1996; **Ioan Ovidiu Muntean**, 6 mar. 1996-3 sept. 1996; **Virgil Popescu**, 3 sept. 1996-11 dec. 1996
Ministrul Turismului: **Dan Matei Agathon**
Ministrul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului: **Marin Cristea**
Ministrul Transporturilor: **Paul Teodoru**, 19 nov. 1992-6 mar. 1994.; **Aurel Novac**, 6 mar. 1994-11 dec. 1996
Ministrul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului: **Aurel Constantin Ilie**
Ministrul Sănătăţii: **Iulian Mincu**, 19 nov. 1992-23 aug. 1996; **Daniela Bartoş**, 23 aug. 1996-11 dec. 1996
Ministru de Stat, Ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale: **Dan Mircea Popescu**
Ministrul Tineretului şi Sportului: **Gheorghe Angelescu**, 19 nov. 1992-28 aug. 1993; **Alexandru Mironov**, 28 aug. 1993-11 dec. 1996
Ministru de Stat, Ministrul Finanţelor: **Florin Georgescu**
Ministrul Justiţiei: **Petre Ninosu**, 19 nov. 1992-6 mar. 1994; **Iosif Gavril Chiusbaian**, 6 mar. 1994-3 sept. 1996; **Ion Predescu**, 3 sept. 1996-11 dec. 1996
Ministrul Culturii: **Mihai Golu**, 19 nov. 1992-28 aug. 1993; **Petre Sălcudeanu**, 28 aug. 1993-5 nov. 1993; **Liviu Maior**, ad-interim, 5 nov. 1993-25 nov. 1993; **Marin Sorescu**, 25 nov. 1993-5 mai 1995; **Viorel Mărginean**, 5 mai 1995-23 aug. 1996; **Grigore Zanc**, 23 aug. 1996-11 dec. 1996
Ministrul Învăţământului: **Liviu Maior**
Ministrul Cercetării şi Tehnologiei: **Doru Dumitru Palade**

19

Guvernul Victor Ciorbea, 12 dec. 1996-17 aprilie 1998

Prim-ministru: **Victor Ciorbea**, 12 dec. 1996-30 mar. 1998; **Gavril Dejeu**, interimar, 30 mar. 1998-17 apr. 1998
Ministru de Stat, Ministrul Reformei, **Ulm Spineanu**, 12 dec. 1996-9 dec. 1997
Ministrul Reformei, preşedinte al Consiliului pentru Reformă: **Ilie Şerbănescu**, 5 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministrul Privatizării: **Valentin M. Ionescu**, 5 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministru de Stat, Ministrul Finanţelor: **Mircea Ciumara**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997
Ministrul Finanţelor: **Daniel Dăianu**, 5 dec. 1997-17 apr. 1998

Ministru de Stat, Ministru Afacerilor Externe: **Adrian Severin**, 12 dec. 1996-29 dec. 1997
Ministrul de Interne: **Gavril Dejeu**, 12 dec. 1996-28 dec. 1997; 29 dec. 1997-17 apr. 1998 (ministru de Stat)
Ministrul Afacerilor Externe: **Andrei Pleşu**, 29 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministru de Stat, Ministrul Industriei şi Comerţului: **Călin Popescu Tăriceanu**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997; **Mircea Ciumara**, 5 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministrul Justiţiei: **Valeriu Stoica**, 12 dec. 1996-29 dec. 1997; 29 dec. 1997-11 apr. 1998 (ministru de Stat)
Ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale: **Alexandru Athanasiu**, 12 dec. 1996-29 dec. 1997; 29 dec. 1997-17 apr. 1998 (ministru de Stat)
Ministrul Apărării Naţionale: **Victor Babiuc**, 12 dec. 1996-29 dec. 1997; 29 dec. 1997-11 febr. 1998 (ministru de Stat); **Constantin Dudu Ionescu**, 11 febr. 1998-17 apr. 1998
Ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei: **Dinu Gavrilescu**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul Comunicaţiilor: **Sorin Pantiş**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul Transporturilor: **Traian Băsescu**, 12 dec. 1996-1 febr. 1998; **Anton Ionescu**, 11 febr. 1998-17 apr. 1998
Ministrul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului: **Nicolae Noica**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul Turismului: **Akos Birtalan**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul Apelor, Pădurilor şi Mediului Înconjurător: **Ioan Oltean**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997; **Sorin Frunzăverde**, 5 dec 1997-11 febr. 1998; **Romică Tomescu**, 11 febr. 1998-17 apr. 1998
Ministrul Sănătăţii: **Ştefan Iosif Drăgulescu**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997; **Ion Victor Bruckner**, 5 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministrul Învăţământului: **Virgil Petrescu**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997; Andrei Marga, 5 dec. 1997-17 apr. 1998 (ministrul Educaţiei Naţionale)
Ministrul Cercetării şi Tehnologiei: **Bujor Bogdan Teodoriu**, 12 dec. 1996-11 febr. 1998; **Horia Ene**, 11 febr. 1998-17 apr. 1998
Ministrul Culturii: **Ion Caramitru**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul Tineretului şi Sportului: **Sorin Stănescu**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997; **Crin Antonescu**, 5 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministrul pentru relaţia cu Parlamentul: **Bogdan Niculescu Duvăz**, 12 dec. 1996-11 febr. 1998; **Ioan Avram Mureşan**, 11 febr. 1998-17 apr. 1998
Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Coordonarea Secretariatului General al Guvernului şi a Departamentului pentru Administraţie Publică Locală: **Remus Opriş**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Integrarea Europeană: **Alexandru Herlea**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998
Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Informaţii Publice: **Radu Boroianu**, 12 dec. 1996-5 dec. 1997; Sorin Botez, 5 dec. 1997-17 apr. 1998
Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Minorităţi Naţionale: **Tokay György**, 12 dec. 1996-17 apr. 1998

20

Guvernul Radu Vasile, 17 aprilie 1998-13 decembrie 1999

Prim-ministru: **Radu Vasile**, 17 apr. 1998-13 dec. 1999; **Alexandru Athanasiu**, 13 dec. 1999-22 dec. 1999

Ministrul Finanţelor: **Daniel Dăianu**, 17 apr. 1998-23 sept. 1998; **Decebal Traian Remeş**, 23 sept. 1998-22 dec. 1999

Ministrul de Interne: **Gavril Dejeu**, 17 apr. 1998-21 ian. 1999; **Constantin Dudu Ionescu**, 21 ian. 1999-22 dec. 1999

Ministrul Afacerilor Externe: **Andrei Pleşu**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministru de Stat, ministrul Apărării Naţionale (şi pentru relaţia cu Parlamentul) **Victor Babiuc**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministru de Stat, ministrul Justiţiei: **Valeriu Stoica**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Privatizării: **Sorin Dimitriu**, 17 apr. 1998-19 oct. 1998; **Radu Vasile**, ad-interim, 19 oct. 1998-17 dec. 1998

Ministrul Reformei, preşedintele Consiliului pentru Reformă: **Ioan Mureşan**, 17 apr. 1998-2 dec. 1998; Victor Babiuc, 2 dec. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Industriei şi Comerţului: **Radu Berceanu**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei: **Dinu Gavrilescu**, 17 apr. 1998-2 dec. 1998; **Ioan Avram Mureşan**, 2 dec. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Transporturilor: **Traian Băsescu**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale: **Alexandru Athanasiu**: 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului: **Nicolae Noica**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Comunicaţiilor: **Sorin Pantiş**, 17 apr. 1998-17 dec. 1998

Ministrul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului: **Romică Tomescu**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Educaţiei Naţionale: **Andrei Marga**, 17 apr. 1998-22dec. 1999

Ministrul Sănătăţii: **Francisc Bárányi**, 17 apr. 1998-25 iun. 1998; **Valeriu Stoica**, ad interim, 25 iun. 1998-15 iul 1998; **Hajdú Gábor**, 15 iul. 1998 -22 dec. 1999

Ministrul Turismului: **Sorin Frunzăverde**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Cercetării şi Tehnologiei: **Horia Ene**, 17 apr. 1998-30 oct. 1998; **Valeriu Stoica**, ad-interim, 30 oct. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Culturii: **Ion Caramitru**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul Tineretului şi Sportului: **Crin Antonescu**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul pentru relaţia cu Parlamentul: **Alexandru Sassu**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Integrarea Europeană: **Alexandru Herlea**, 17 apr. 1998-22 dec. 1999

Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Minorităţi Naţionale: **Tokay György**, 17 apr. 1998-3 febr. 1999; **Peter Eckstein Kovács**, 3 febr. 1999-22 dec. 1999

21

Guvernul Mugur Constantin Isărescu, 22 decembrie 1999-28 decembrie 2000

Prim-ministru: **Mugur Constantin Isărescu**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministru de Stat, preşedintele Consiliului de Coordonare Economico-Financiară, ministru pentru relaţia cu Parlamentul: **Mircea Ciumara**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministru de Stat, ministrul Sănătăţii: **Hajdú Gábor**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministru de Stat, ministrul Afacerilor Externe: **Petre Roman**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministru de Stat, ministrul Justiţiei, **Valeriu Stoica**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministrul de Interne: **Constantin Dudu Ionescu**: 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministrul Apărării Naţionale: **Victor Babiuc**: 22 dec. 1989-13 mar. 2000; **Sorin Frunzăverde**, 13 mar. 2000-28 dec. 2000
Ministrul Finanţelor: **Decebal Traian Remeş**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministrul Industriei şi Comerţului: **Radu Berceanu**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei: **Ioan Avram Mureşan**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000
Ministrul Transporturilor: **Traian Băsescu**, 22 dec. 1989-28 iun. 2000; **Anca Boagiu**, 28 iun. 2000-28 dec. 2000
Ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale: **Smaranda Dobrescu**, 22 dec. 1989 -15 sept. 2000; **Lucian Liviu Albu**, 15 sept. 2000 -28 dec. 2000
Ministrul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului: **Nicolae Noica**, 22 dec. 1999-28 dec. 2000
Ministrul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului: **Romică Tomescu**, 22 dec. 1999 28 dec. 2000
Ministrul Educaţiei Naţionale: **Andrei Marga**, 22dec. 1999-28 dec. 2000
Ministrul Culturii: **Ion Caramitru**, 22 dec. 1999-28 dec. 2000
Ministrul Tineretului şi Sportului: **Crin Antonescu**, 22 dec. 1999-28 dec. 2000
Ministrul delegat pe lângă primul-ministru pentru Minorităţi Naţionale: **Peter Eckstein Kovács**, 22 dec. 1999-28 dec. 2000
Ministrul Funcţiei Publice: **Vlad Roşca**, 22 dec. 1989-28 dec. 2000

Guvernul Adrian Năstase, 28 decembrie 2000-20 iun. 2003

Prim-ministru: **Adrian Năstase**
Ministrul Afacerilor Externe: **Mircea Geoană**
Ministrul Integrării Europene: **Hildegard Carola Puwak**
Ministrul Finanţelor Publice: **Mihai Nicolae Tănăsescu**
Ministrul Justiţiei: **Rodica Mihaela Stănoiu**
Ministrul Apărării Naţionale: **Ioan Mircea Paşcu**
Ministrul de Interne: **Ioan Rus**
Ministrul Dezvoltării şi Prognozei: **Gheorghe Cazan**
Ministrul Muncii şi Solidarităţii Sociale: **Marian Sârbu**
Ministrul Industriei şi Resurselor: **Dan Ioan Popescu**
Ministrul Agriculturii, Alimentaţiei şi Pădurilor: **Ilie Sârbu**
Ministrul Apelor şi Protecţiei Mediului: **Aurel Constantin Ilie**, 28 dec. 2000-17 ian. 2002; **Petre Lificiu**, 17 ian. 2002-20 iun. 2003
Ministrul Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinţei: **Miron Tudor Mitrea**
Ministrul Culturii şi Cultelor: **Răzvan Theodorescu**
Ministrul Educaţiei şi Cercetării: **Ecaterina Andronescu**
Ministrul pentru Întreprinderi Mici şi Mijlocii şi Cooperaţie: **Silvia Ciornei**
Ministrul Turismului: **Dan Matei Agathon**
Ministrul Sănătăţii şi Familiei: **Daniela Bartoş**
Ministrul Tineretului şi Sportului: **Georgiu Gingăraş**
Ministrul Comunicaţiilor şi Tehnologiei Informaţiei: **Dan Nica**
Ministrul Administraţiei Publice: **Octav Cozmâncă**
Ministrul Informaţiilor Publice: **Vasile Dâncu**
Ministrul pentru relaţia cu Parlamentul: **Acsinte Gaspar**
Ministrul pentru Coordonarea Secretariatului General al Guvernului: **Petru Şerban Mihăilescu**
Ministrul Autorităţii pentru Privatizare şi Administrarea Participaţiunilor Statului: **Ovidiu Tiberiu Muşetescu**
Ministru delegat la Ministerul Integrării Europene, negociator-şef cu Uniunea Europeană: **Vasile Puşcaş**
Ministru delegat la Ministerul Educaţiei şi Cercetării pentru activitatea de cercetare: **Şerban Constantin Valeca**

La 19 iunie 2003, Guvernul Adrian Năstase a fost restructurat.

23

Rezultatele referendumului național din 8 decembrie 1991, privind adoptarea Constituției României

Numărul persoanelor care au participat la vot: 10.948.468
Numărul voturilor valabil exprimate la răspunsul „DA": 8.464.624 (77,3%)
Numărul voturilor valabil exprimate la răspunsul „NU": 2.235.085 (20,4%)
Numărul voturilor nule: 248.759 (2,3%)

24

Structura pe naționalități a populației României, conform recensământului din 7 ianuarie 1992

Etnia	Număr de persoane	% din total
Total	**22 810 035**	**100**
Români	20 408 542	89,5
Maghiari	1 624 959	7,1
Romi	401 087	1,8
Germani	119 462	0,5
Ucraineni	65 764	0,3
Ruși-lipoveni	38 606	0,2
Turci	29 832	0,1
Sârbi	29 408	0,1
Tătari	24 596	0,1
Slovaci	19 594	0,1
Bulgari	9 851	
Evrei	8 955	
Cehi	5 797	
Croați	4 085	
Polonezi	4 232	
Greci	3 940	sub 0,1%
Armeni	1 957	
Caraşoveni	2 775	
Ceangăi	2 165	
Și alte naționalități	7 246	
Nedeclarată	766	

ABREVIERI

AAN – Adunarea Atlanticului de Nord
AC – Alianța Civică
Academician – acad.
Anul curent – a.c.
ACBR – Asociația Culturală a Bulgarilor din România
ACL – Alianța Civic Liberală
AFDPR – Asociația Foștilor Deținuți Politici din România
AGA – Adunarea Generală a Acționarilor
AIR – Asociația Italienilor din România
ALAR – Asociația Liga Albanezilor din România
AMR – Asociația Macedonenilor din România
ANADA – Alianța Națională Anticomunistă pentru Dreptate și Adevăr
ANCD – Alianța Națională Creștin Democrată
ANL – Alianța Național Liberală
ANLE – Alianța Național Liberală Ecologistă
AN – Alianța Națională
AP – Acțiunea Populară
APADOR-CH – Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului din România – Comitetul Helsinki
ApR – Alianța pentru România
AR – Alternativa României
Articol – art.
AVAB – Agenția pentru Valorificarea Activelor Bancare
AVAS – Agenția pentru Valorificarea Activelor Statului
BCCC – Biroul de Conducere, Coordonare și Control
BCR – Banca Comercială Română
BEC – Biroul Electoral Central
BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIR – Banca Internațională a Religiilor
BM – Banca Mondială
BNR – Banca Națională a României
BNS – Blocul Național Sindical
BOR – Biserica Ortodoxă Română
BUN – Blocul Unității Naționale
CA – Consiliul de Administrație
CADA – Comitetul de Acțiune pentru Democratizarea Armatei
CAER – Consiliul de Ajutor Economic Reciproc
CC al PCR – Comitetul Central al partidului Comunist Român
CDR – Convenția Democrată Română
CDR 2000 – Convenția Democrată Română 2000
CE – Consiliul Europei

CEC – Casa pentru Economii şi Consemnaţiuni
CEE – Comunitatea Economică Europeană
CEFTA – Acordul Central-European de Liber Schimb
CER – Convenţia Ecologistă din România
CFSN – Consiliul Frontului Salvării Naţionale
CIA – Central Intelligence Agency (Agenţia Centrală de Informaţii)
CIR – Comunitatea Italiană din România
CLR – Comunitatea Lipovenilor din România
CNA – Consiliul Naţional al Audiovizualului
CNAICCO – Consiliul Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate
CNH – Compania Naţională a Huilei
CNID – Convenţia Naţională pentru Instaurarea Democraţiei
CNSAS – Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor fostei Securităţi
CNSLR – Confederaţia Naţională a Sindicatelor Libere din România
Colonel – col.
Conferenţiar universitar – conf. univ.
CPEA – Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic
CPEx – Comitetul Politic Executiv
CPUN – Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională
CRLR – Comunitatea Ruşilor Lipoveni din România
CSAT – Consiliul Suprem de Apărare a Ţării
CSCE – Consiliul pentru Securitate şi Cooperare în Europa
CSDR – Confederaţia Sindicatelor Democratice din România
CSI – Comunitatea Statelor Independente
CSJ – Curtea Supremă de Justiţie
CSM – Consiliul Superior al Magistraturii
CSOP – Centrul de Sondare a Opiniei Publice
CURS – Centrul de Sociologie Urbană şi Regională
DSS – Departamentul Securităţii Statului
Doctor – dr.
Editura – Edit.
ESOP – Institutul pentru Expertizarea Ştiinţifică a Opiniei Publice
FDGR – Frontul Democrat al Germanilor din România
FDSN – Frontul Democrat al Salvării Naţionale
FER – Federaţia Ecologistă din România
FMI – Fondul Monetar Internaţional
FMOA – Fondul Mutual al Oamenilor de Afaceri
FNI – Fondul Naţional de Investiţii
FPP – Fondul Proprietăţii Private
FPS – Fondul Proprietăţii de Stat
FDGR – Forumul Democratic al Germanilor din România
FSN – Frontul Salvării Naţionale

General – gen.
Hectar – ha.
HG – Hotărâre de Guvern
GDC – Gruparea Democratică de Centru
GDS – Grupul pentru Dialog Social
GPL – Grupul Politic Liberal
Ianuarie - decembrie – ian., febr., mar., apr., mai, iun., iul., aug., sept., oct., nov., dec.
ICE – Inițiativa Central-Europeană
IDC – Internaționala Democrat Creștină
INS – Institutul Național pentru Statistică
IGP – Inspectoratul General al Poliției
IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii
IRSOP – Institutul Român pentru Sondarea Opiniei Publice
IS – Internaționala Socialistă
Județ – jud.
KGB – Comitetul pentru Securitatea Statului
Kilometru – km.
LADO – Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului
LSMVJ – Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului
MAE – Ministerul Afacerilor Externe
MAI – Ministerul Administrației și Internelor
MApN – Ministerul Apărării Naționale
MER – Mișcarea Ecologistă din România
MI – Ministerul de Interne
MJ – Ministerul Justiției
MO – Monitorul Oficial
NATO – North Atlantic Treaty Organization (Organizația Tratatului Atlanticului de Nord)
NPL – Noul Partid Liberal
OEP – Organizația pentru Eliberarea Palestinei
ONU – Organizația Națiunilor Unite
OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
OU – Ordonanță de Urgență
PAC – Partidul Alianței Civice
PAR – Partidul Alternativa României
PCR – Partidul Comunist Român
PCUS – Partidul Comunist al Uniunii Sovietice
PD – Partidul Democrat
PDAR – Partidul Democrat Agrar din România
PDM – Partidul Democrat al Muncii
PDSR – Partidul Democrației Sociale din România
PDSR – Polul Democrației Sociale din România

PER – Partidul Ecologist Român
PER – Polul Ecologist Român
PIB – Produsul Intern Brut
PL – Partidul Liberal
PL '93 – Partidul Liberal 1993
PLC – Partidul Liberal Creştin
PLD – Partidul Liberal Democrat
PLS – Partidul Liber Schimbist
PM – Partidul Moldovenilor
PMR – Partidul Muncitoresc Român
PN – Partida Naţională
PNL – Partidul Naţional Liberal
PNL AT – Partidul Naţional Liberal Aripa Tânără
PNL C – Partidul Naţional Liberal Câmpeanu
PNLCD – Partidul Naţional Liberal Convenţia Democrată
PNR – Partidul Naţional Român
PNŢ – Partidul Naţional Ţărănesc
PNŢCD – Partidul Naţional Ţărănesc Creştin Democrat
PPDR – Partidul Popular din România
PPR – Partidul Pensionarilor din România
PR – Partidul Republican
Profesor universitar – prof. univ.
PRM – Partidul România Mare
PRNR – Partidul Reconstrucţiei Naţionale din România
PRODL – Partidul Reîntregirii Opţiunea Daco-Latină
PS – Partidul Socialist
PSDI – Partidul Social Democrat Independent
PSDR – Partidul Social Democrat Român
PSM – Partidul Socialist al Muncii
PTLDR – Partidul Tineretului Liber Democrat din România
PUNR – Partidul Unităţii Naţionale Române
PUR – Partidul Umanist din România
PUSD – Partidul Unităţii Social Democrate
SIE – Serviciul de Informaţii Externe
SNCFR – Societatea Naţională a Căilor Ferate Române
SPP – Serviciul de Protecţie şi Pază
SRI – Serviciul Român de Informaţii
SUA – Statele Unite ale Americii
TMB – Tribunalul Municipiului Bucureşti
TVA – Taxa pe Valoarea Adăugată
UAR – Uniunea Armenilor din România
UBB/ACBB – Uniunea Bulgară din Banat/Asociaţia Culturală Bulgară din Bucureşti

UBB - R – Uniunea Bulgară din Banat – România
UCD – Uniunea Creştin Democrată
UDC – Uniunea Democrat Creştină
UDMR – Uniunea Democrată Maghiară din România
UDSCR – Uniunea Democrată a Sârbilor şi Caraşovenilor din România
UDSCR – Uniunea Democratică a Slovacilor şi Cehilor din România
UDSR – Uniunea Democratică a Sârbilor din România
UDTM – Uniunea Democrată Turcă Musulmană
UDTR – Uniunea Democrată Turcă din România
UDTT-MR – Uniunea Democratică a Tătarilor Turco-Musulmani din România
UE – Uniunea Europeană
UECD – Uniunea Europei Creştin Democrate
UEO – Uniunea Europei Occidentale
UER –Uniunea Elenă din România
UFD – Uniunea Forţelor de Dreapta
ULB – Uniunea Liberală „Brătianu"
UMRL – Uniunea Mondială a Românilor Liberi
UNC – Uniunea Naţională de Centru
UPR „DP" – Uniunea Polonezilor din România „Dom Polski"
URSS – Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
USD – Uniunea Social Democrată
USR – Uniunea Scriitorilor din România
UUR – Uniunea Ucrainenilor din România

Bibliografie selectivă

Periodice*

Adevărul; *Azi*; *Baricada*; *Contemporanul*; *Cronica română*; *Curierul național*; *Dilema*; *Dimineața*; *Dreptatea*; *Evenimentul zilei*; *Expres*; *Expres Magazin*; *Libertatea*; revista „*22*"; *România liberă*; *Scânteia*; *Tineretul liber*; *Vocea României*; *Zig-Zag*.

Volume

Andreescu Gabriel, *Patru ani de revoluție*, Edit. Litera, 1994

Balint Costel, *Lumină și speranță*, Timișoara, 1989, Edit. Mirton, 1994

Boda Iosif, Cinci ani la Cotroceni, Edit. Evenimentul Românesc, 1999

Cartianu, Grigore, *Crimele Revoluției. Sângeroasa diversiune a KGB-iștilor din FSN*, Edit. Adevărul Holding, 2010

Cartianu, Grigore, Sfârșitul Ceaușeștilor. Să mori împușcat ca un animal sălbatic, Edit. Adevărul Holding, 2010

Constantinescu Emil, *Adevărul despre România (1989- 2004)*, Edit. Universalia, 2004.

Constantinescu Emil, *Păcatul originar, sacrificiul fondator. Revoluția din '89 așa cum a fost I*, Edit. Minerva, 2009

Constantinescu Emil, *Cele două fețe ale zidului. Timpul dărâmării, timpul zidirii,* Edit. Universalia, 2003

Cristoiu Ion, *Mascarada de la Cotroceni. Proză politică* Edit. Adevărul Holding, 2011

Cristoiu Ion, *O lovitură de stat prost mascată. Proză politică*, Edit. Adevărul Holding, 2010

Coposu Corneliu, *Dialoguri cu Vartan Arachelian*, Edit. Anastasia, 1991

Coposu Corneliu, *Semnele timpului: articole politice, meditații, atitudini*, Edit. de Vest, 1997

Cornea Doina, *Libertate?* Edit. Humanitas, 2002

Diaconescu Ion, *După revoluție*, Edit. Nemira, 2003

Enciclopedia istoriei politice a României. Vol I, II. Edit. Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, 2009

Iliescu Ion, *Revoluție și reformă*, Edit. Enciclopedică, 1994

Iliescu Ion, *Momente de istorie*, Vol. I-III, Edit. Enciclopedică, 1995-1996

Iliescu Ion, *Revoluția română*, Edit. Presa Națională, 2001

Iliescu Ion (în dialog cu Vladimir Tismăneanu), *Marele șoc din finalul unui secol scurt*, Edit. Enciclopedică, 2004

---

* Periodicele consultate sunt din perioada decembrie 1989-decembrie 2000

NOTĂ. Fragmentele din declarațiile unor oameni politici, oameni de afaceri, demnitari ș.a.m.d. reproduse în această carte au fost preluate din periodicele și cărțile menționate în bibliografie.

Marga Andrei, *Anii reformei, 1997 – 2000*, Edit. Fundației de Studii Europene, Cluj-Napoca, 2000
Măgureanu Virgil, *De la regimul comunist la regimul Iliescu. Virgil Măgureanu în dialog cu Alex Mihai Stoenescu*, Edit. Rao, 2008
Năstase Adrian, *Tratatele României – un deceniu de acte internaționale, 1990-1999*, Edit. RAMO, 2000
Năstase Adrian, *Spre normalitate – o viziune social-democrată modernă privind viitorul României*, Edit. RAMO, 2002
Oameni politici. Personalitățile României contemporane, Rompres, 1993
Partidele politice, Rompres, 1993
Patriciu Dinu, Rusu Horia, *Capitalismul românesc. Un proiect*, Edit.Omega, 1998
Pasti Vladimir, *Noul capitalism românesc*, Edit. Polirom, 2006
Popescu Cristian Tudor, *Libertatea urii*, Edit. Polirom, 2004
Rateș Nestor, *Revoluția încâlcită*, Edit. Litera, 1994
Roman Petre, *Libertatea ca datorie*, Edit. Dacia, 1994
Roman Petre, *Între dezordine și reformă. Note politice din timpul guvernării 1997 – 2000*, Edit. Fundației Pro, 2006
Stoica Stan, *Mic dicționar al partidelor politice din România*. 1989 - 2000, Edit. Meronia 2000
Stoica Stan, *România după 1989. Enciclopedie de istorie*, Edit. Meronia, 2010
Stoica Valeriu, Puterea, un rău necesar, Edit. Alfa, 2002
Ștefoi Elena în dialog cu Petre Roman și Andrei Pleșu, *Transformări, inerții, dezordini. 22 de luni după 22 decembrie 1989*, Edit. Polirom, 2002
Turcescu Robert în dialog cu Valeriu Stoica, *Istorie recentă 100%*. Edit. Humanitas, 2009
Țurlea Petre, *Din culisele Parlamentului României, 1990 – 1992*, Edit. Globus, 1994
Vasile Radu, Cursă pe contrasens. Amintirile unui prim-ministru. Edit. Humanitas, 2002
Văcăroiu Nicolae, *România, jocuri de interese*. Interviu de Gheorghe Smeoreanu, Edit. Intact, 1998
Vosganian Varujan, *Mesajul Dreptei românești. Tradiție și modernitate*, Edit. Nemira, 2002

Notă: În lucrarea *Unsprezece ani din istoria României* a fost preluat conținutul, revizuit și completat al volumelor *Cinci ani din istoria României* și *Doi ani din istoria României*, apărute la Editura Mașina de scris în 1995 și 1998 și conținând cronologia evenimentelor din perioada decembrie 1989 – ianuarie 1997. În noul volum *Unsprezece ani din istoria României* s-a adăugat, ca material inedit, cronologia evenimentelor din perioada ianuarie 1997 – decembrie 2000.

INDICE DE NUME

A

Adalbert, Cassai: 218
Adamec, Ladislav: 35
Adameşteanu, Gabriela: 819
Agache, Mihai; 269
Agathon, Dan Matei: 937, 941
Aglietta, Adelaide: 79
Ahtisaari, Martti: 759
Ailenei, Vasile: 66
Akbulut, Yildirim: 811
Akihito (împăratul): 102, 669
Albert al II-lea (regele): 618
Albright, Madeleine: 316, 638, 650, 658 666, 667, 794, 808
Albu, Alexandru: 189, 190, 201
Albu, Gheorghe: 105, 252
Albu, Lucian Liviu: 940
Alecu, Ioan: 723
Alexandrescu, Harald: 862
Alexandrescu, Horia: 682
Alexandru, Andrei: 116
Alexandru, Ilie: 539
Alexandru, Ioan: 24, 60, 74, 154, 234, 808
Alexandru, Radu F.: 733, 734, 837, 866
Alia, Ramiz: 192
Aliev, Gaidan: 739
Amato, Giuliano: 221
Ambrozie, Marius: 22
Amerogen, Otto Wolff von: 703
Amzuţă, Constantin: 808
Ana(principesă de Bourbon Parma): 303, 364
Anastasiu, Călin: 235, 263, 280, 282, 405
Anastasiu, Gabriel: 60
Andon, Sergiu: 80, 97, 108
Andreescu, Anghel: 781, 789
Andreescu, Gabriel: 103, 112, 247, 487, 819
Andrei, Nicolae: 320
Andrei, Ştefan: 196, 324
Andreotti, Giulio: 120
Andriessen, Frans: 165
Andronescu, Ecaterina: 941
Andronic, Octavian: 269
Angelescu, Gheorghe: 209, 937
Angelescu, Ion: 863
Angelescu, Mircea: 48, 935
Anghel, Daniel: 104
Anghel, Ion M: 220
Anghel, Nicolae: 599
Anghel, Paul: 285
Anghel, Stelian: 161
Anghel, Vasile: 104
Anghelina, Nuţu: 569, 571, 932
Anh, Le Duc: 30
Antal, Jozsef: 107, 121
Antonescu, Crin: 282, 405, 424, 587, 645, 700, 823, 838, 843, 877, 938, 939, 940
Antonescu, Cristian: 630
Antonescu, Ion: 313, 314, 446, 454, 832
Antonesei, Liviu: 403, 579
Apostoiu, Dumitru: 32, 611, 664
Apostol, Andrei: 92
Apostol, Gheorghe> 8
Arachelian, Vartan: 102, 107, 576
Arafat, Yasser: 327, 368, 744, 832
Ardelean, Teodor: 632
Ardeleanu, Cornel Daniel: 22
Ardeleanu, Cristian: 448
Ardeleanu, Tana: 432, 434, 574
Arghezi, Mitzura: 454, 561, 695
Arnăuţoiu, Ioana: 862
Aron, Mircea: 557
Asavei, Geo: 542
Athanasiu, Alexandru: 518, 781, 818, 829- 831, 877, 938, 939
Atkinson, David: 274
Atudoroaie, Gheorghe: 60
Avramescu, Constantin: 288, 333, 344, 345, 347, 628
Axworthy, Lloyd: 738
Aznar, Jose Maria: 654, 665, 765

B

Babeş, Liviu: 8
Babeţi, Coriolan: 308
Babiuc, Victor: 115, 161, 211, 228, 235, 252, 270, 370, 391, 402, 441, 448, 471, 548, 609, 717, 735, 746, 756, 777, 784, 810, 837, 838, 843, 844, 866, 936, 938-940
Baciu, Marian: 31
Badea, Alexandru: 733
Badea, Dumitru: 445, 695
Baghiu, Vasile: 862
Bahnaru, Vasile: 101
Baican, Mihai: 472
Baicon, Silvian: 19
Baker, James: 60, 133
Bakk, Miclos: 412
Balaban, Marin: 168
Balász, Orban: 394
Balaş, Iolanda: 479
Balaur, Cornel: 388
Balcan, Constantin: 129, 130